CORPUS DIPLOMATICUM

NEERLANDO-INDICUM:

VERZAMELING

van Politieke Contracten verdere Verdragen door Nederlanders het Oosten gesloten; van Privilegebrieven; aan hen verleend_ enz

VIFDE DEEL

(1726_1752).

VERZAMELD EN TOEGELICHT

DOOR

Dr: F_ W. STAPEL. Prlvaat-docedt de Universiteit Amsterdam_

This content dlownluuded from 146.50 98 28 un Wed. 12 Oct 2016 8 08.06 UTC All use subject Tc htip !labout jstor_gttenins
INHOUD:

Bladzijde

INLEIDING DOCUMENTEN

13600

DCCL_ Makassar Soembawa, December 1726. 57 DCCLI 738 DCCLIL Koromandel, 18 Januari 1727 8_13 DCCLIII Makassar-Soembawa 30 januari 1727 . 13_16 DCCLIV. Sumiatra ’s Westkust, Maart 1727 16_19 DCCLV . Molukken- Minahassa_ 2 Juli 1727 19_*20 DCCLVI* Bengalen, 30 November 1727 22 DCCLVII DCCLVIII, Makassar- Boni, 10 Juni 1728 23_25 DCCLIX Ternate Tidore; 21-23 Juni 1728 25 _ 32 DCCLX_ Molukken__Halmaheira 30 Juli 1728 32 -35 DCCLXI. Koromandel, Juli-Augustus 1728 DCCLXII Perzie, 18 October 1728. DCCLXIII 21 Januari 1729 DCCLXIV 46 -48 DCCLXV Februari Maart 1729 DCCLXVI: Molukken__Sanggir-eilanden, 21 Maart 1729 DCCLXVII Molukken__Sanggir-eilanden, Mei 1729 52 55 DCCLXVIII Basra, 13 Juli 1729 55 DCCLXIX Molukken-*Kaidipang. Augustus DCCLXX Sanggir-eilanden* Augustus 1729 DCCLXXI Suratte, Augustus(?) 1729 DCCLXXII: Perziz, Januari April 1730 DCCLXXIII 79_78 DCCLXXIV DCCLXXV DCCLXXVI Koromandel, 24 Maart 1730 DCCLXXVII April 1730

This centent duwnlo: ded trom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms VIII

INHOUD:

DCCLXXVIII Gorontalo Limborto 26 September 1730 DCCLXXIX Perzie, October_Noveniber 1730 DCCLXXX Sumatra’$ Westkust, 22 Maart 1731 98 101 DCCLXXXI Molukken Bolaang, 30 April 1731, 101 -103 DCCLXXXII Basra_ Juli 1731 104 ~105 DCCLXXXIII Mokka, Juli 1731 105 DCCLXIXIV Koromandel, 16 Juli 1731 106 109 DCCLXXXV Bantain, Augustus 1731 109-_110 DCCLXXXVI H40-111 DCCLXXXVII, 2-113 DCCLXXXVIII; 1+_120 DCCLXXXIX Perzic, October 1731 121-122 DCCXC; Koromandel, 12 Noverber 1731 123 DCCXCI Makassar Soembawa December 1731 124 -125 DCCXCH; Molukken__Noord-Celebes, Decem - ber 1731 126 -134 DCCXCIII, Perzie, Januari 1732 134 -135 DCCXCIV , Koromandel, 22 Januari 1732 135_*136 DCCXCV Bengalen, 18 Februari 1732 136 137 DCCXCVI; Moiukken_Batjan, 31 Mei 1732 137-139 DCCXCVII Bengalen, 26 Juni 1732. 139 140 DCCXCVIII Suratte, 15_26 Augustus 1732 141_143 DCCIC, Bengalen 28 Augustus 1732 143_145 DCCC. Pasoeroean, 13 October 1732 146_147 DCCCI Prirseneiland Maart 1733 147_150 DCCCIL Makassar Soembawa, 30 April 1733 150 152 DCCCIIL Molukken Tidore, Juni 1733 153 -157 DCCCIV* Malabaar, Juli 1733 157_160 DCCCV Bantam , 31 Juli 1733 161_162 DCCCVI. Bengaler; 30. Augustus - 1733 162 165 DCCCVIL: Borneo Bandjarmasin; September 1733 165 _170 DCCCVIII, Koromandel, 13 October 1733 ’715-173 DCCCIX Molukken- Noord-Celebes October 1733 8 Januari 1734 173_176 DCCCX , Java Matarant, 28 November 1733 176_183 DCCCXI Bantam; December 1733 183_195 DCCCXII. Makassat Soembawa, 21 Januari 1734. 195_197

This conlcnt downlanded fiom [46.50.98.28 Wed 12 Oct 2016 8 08 0S UTC AIl use subject to nto uboul litor oretens TNHOUD

DCCCXIIL; Bengalen, 25 Januari 1734 197 199 DCCCXIV_ Malabaar, 17 Februari 1734 199 *203 DCCCXV* Koromandel, Mei 1734 203 204 DCCCXVI; 205 DCCCXVII Septemnber 1734 207 -209 DCCCXVIIL 209_ -210 DCCCXIX Molukken–Halmaleirz, December 1734 210-220 DCCCIX; Bengalen, 12 December 1734 221- DCCCXXL Ternate Tidore; 22 Decerber 1734 222 2 DCCCXXIL: Gorontalo, 29 Maart 1735 225 DCCCXXHI Gorontalo Bintaoena, April 1735 226 DCCCAXIV Banda Aroc cilanden, Juni 1735_ 229 *231 DCCCXXV 232 -233 DCCCXXVI Bengalen, Februari 1736 233 234 DCCCXXVIL 235 DCCCXXVIII. November 1736 236 DCCCXXIX China* Decen-ber 1736 237 239 DCCCXXX, Malabaat, Deccmber 1736 239 -241 DCCCXXX Java ~Mataran; Maart 1737 242-245 DCCCXXXII Molukken-~Noord-Celebes _ Maart 1737 246_248 DCCCXXXIII Molukken Noord-Celebes_ Maart 1737 248 254 DCCCXLXIV. Gorontalo, 8 Juni 1737 255 ~236 DCCCXXXV Suratte, 23 Juni 1737 256 -260 DCCCXXXVI; Sumatra’$ Westkust, 20 Decernber 1737 261 -262 DCCCXXXVIL Makassar; 15 Jalari 1738 262 267 DCCCXXXVH; 26 Februari 1738 265 DCCCXXXIX Mokka_ 15 Augustus 1738 268 E DCCCXL; Makassar, Augustus

1738 269 DCCCXLI; Bantar Lampongs, 9 September 1738 270 DCCCXLIL; Makassar_*Saleier-eilanden, Decen) - ber 1738 275 -276 DCCCXLIII Makassat, 20 Juni 1739 276 278 DCCCXLIV. Ternate Tidore, 30 Juli 1739 278 -281 DCCCXLV* Japan, Augustus 1739 281- -282 DCCCXLVI Molukken Noord-Celebes_ Maart 1740 282 -285 DCCCXLVII: Malabaar, 29 April 1740 285 287

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms IMHOUD.

DCCCXLVIII: Malabaar, 20 Mei 1740 287 290 DCCCIL Molukken-Sanggir-eilanden, Sep tember 1740 290 ~292 DCCCL_ Koromandel, 19 September 1740 292 ~295 DCCCLI; Malabaar, 29 September 1740 295_298 DCCCLII: Makassar, 8 October 1740 298 302 DCCCLIII Malabaar, 13 October 1740 303 304 DCCCLIV_ Makassar, Vovember 1740 305 306 DCCCLV Molukken Ternate Halmaheira, Februari Mei 1741 306 _ 310 DCCCLVI: Koromandel, Februari 1741 310 _ 311 DCCCLVIL: Perzic, 8 Maart 1741 312_313 DCCCLVIII: Makassar_ Maart 1741 314316 DCCCLIX. Koromandel, 16 Mei 1741 316 _ 317 DCCCLX. 317_ 318 DCCCLXI Japar, 18 Augustus 1741 319_ 320 DCCCLXII_ Sumatra's Westkust, 21 October 1741 320 -323 DCCCLXIIL Molukken Batjan_ October 1741 323 -325 DCCCLXIV. Molukken Banggai-Archipel, Novem- ber 1741 325 333 DCCCLXV. Banda_ Zuidwester-eilanden Mei 1742 333 337 DCCCLXVI; Malabaar, 19 Mei 1742 337 339 DCCCLXVII: Limbotto, Juli 1742 340 *341 DCCCLXVIIL Java Mataram; Augustus December 1742 342* 343 DCCCLXIX Molukken- Kaidipang, 3 September 1742 343- 345 DCCCLXX Djambi, 13 Februari 1743 345 _ 346 DCCCLXXI Malabaar, 22 Mei 1743 346 3 DCCCLXXII; Koromandel, 27 Juni 1743 354 DCCCLXXI Ternate Soela-eilanden, Juli i743 356 359 DCCCLXXIV Java_Mataram, 1!–13 November 1743 359 -379 DCCCLXXV. 11 December 1743 379 -381 DCCCLXXVL Malabaar , Maart 1744 381 383 DCCCLXXVII Java Mataram September 1743 383 -386 DCCCLXXVIII Makassar, 16 November 1744 386 -387 DCCCLXXIX. Ternate Tidore_ 18 20 October 1745 387 ~390 DCCCLXXX Bengalen, October__November 1744 390 392 DCCCLXXXI Molukken_Noord-Celebes November 1745 393 395

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms THouD

DCCCLXXXI Java Madocra 15 November 1745 395 401 DCCCLXXXIII, Koromandel, 17 Novcmber 1745 401-402 DCCCLXXXIV Malakka-*Djohor - Siak, December 1745 402 403 DCCCLXXXV Java ~Mataram, 10 Feburari 1746 40} 405 DCCCLXXXVI 405. 405 DCCCLXXXVII 10 Maart 1746 406 409 DCCCLXXXVIII Gorontalo_Limbotto, Maart 1746 409 413 DCCCLXXXIX Java -Madoera April 1746 413 417 DCCCXC 417 420 DCCCICI 420 422 DCCCXCI ~Mataram; 18 Mei 1746 423-425 DCCCXCIII Malakka Djohor- Siak, 23 Mei 1746 425 426*

DCCCXCIV ~Naning; 24 Mei 1746 426 430 DCCCXCV. Perak, 25 Juli 1746 430 432 DCCCXCVI Bengalen, Augustus 1746. 432 433 DCCCXCVIL 25 September 1746 433 DCCCXCVIII October 1746 434 435 DCCCIC October Noveinber 1746 435_ 436 CM. Molukken-~Batjan, 20 December 1746 436 _ 439 CMI Bengalen 29 Januari 1747 439 440 CMII Bantam, Februari 1746. 440 443 CMIII CMIV_ Bengalen, Il Maart 1747 : CMV Sanggir-eilanden_ 22 April 1747 CMVI: Mci 1747 CMVIL Bandjarmasin, 18 Mei 1747 448 454 CMVIIL Perzie_ 31 Januari 1748 454_ 455 CMIX. Februari 1748 456 457 CMX Suratte, 30 Maart 1748 457 463 CMXI; Ternate Tidore; 16 April 1748 463 CMXIL Sanggir-eilanden, Mei 1748 469 476 CMXIII: Molukken Noord-Celebes, 20 Novem - ber 1748 476 481 CMXIV. Bantam, 28 November 1748 481- 486 CMXV Molukken_Makjan, 27 December 1748 486 489 CMXVI Timor, Januari 1749 489 491 CMXVIL Bengalen, 13 September 1749 49]*493 CMXVIII. 493 494 CMXIX* Java_Mataram, 1 December 1749 494 495

Tr conlent dawnload-dtom [46 50.98 Wed 12 Ocl 2016 18 05.06 UTC cne Mu /anouirim Mrnicms XII

INHOUD:

CMXX Java-*Mataram; 14–15 Decerber 1749 496 S00 CMXXI Koromandel, Maart 1750 500 501 CMXXII 502 CMXXIII 503 504 CMXXIV. Ceilon_Madura, 13 April 1750 504 507 CMXXV Timor, Mei (?) 1750 509 508 CMXXVI Bengalen 14 September 1750 510* CMXXVIL Timor_Soemba_ 1750 511 512 CMXXVIIL Java Madoera 30 April 1751 514 CMXIIX 514 515 CMXXX. Molukken_Noord-Celebes, Mej 1750 ’) 516 525 CMXXXI Molukken-Golf van Tomini, 5 Juli 1751 526 -532 CMXXXIL Bengalen; 18 Juli 1751 533 534 CMXXXIII Cheribon, 18 Januari 1752 534_536 CMXXXIV; Bengalen, 20 Januari 1752 537_ 538 CMXXXV_ 538 539 CMXXXVI: Java Noordoostkust; Februari 1752, 539-544 CMXXXVII Ternate;, Februari. 1752 544-547 CMXXXVIII Bantam, 16_17 April 1752 560 CMXXXIX_ April 1752 ” 563 CMXL, Bengalen, 30 April 1752 564 CMXLI Molukken Sanggir-eilanden; Juni 1752 564 573 CMXLIL Ternate *Makjan, 24 Juni 1752 573 578 CMXLIII Molukken Sanggir-eilanden; Juli 1752 578 579 CMXLIV* Malakka Perak, 25 Juli 1752 580 CMXLV. Bengalen Augustus 1752 581 583 CMXLVI. Japan, September 1752 583 589 CMXLVIL Koromandel, November 1752 589 591 CMXLVIIL 591 CMXLIX 592 CML: Molukken–Sanggir-eilanden Decen - ber 1752 592 600

1. Dit contract 25 Mei 1750 is door schen die van 175[tercht gckomem

vergissing bij het copiceren

This content duwnloided trm |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms INHOUD.

XIII

VERBETERINGEX 601 RECISTER VAN GERAADPLEEGDE WERKEN 605 RECISTER VAX PERSOONSNAMEN 618 REGISTER VA FPLAATSNANEN VERKLARING VAN DOCUMENTEN VOORKOMENDE

IRGFUDF Woorogn

UITDRUKKINGEN

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms
INLEIDING.

This content Jownloiled tiom |446,50,98.28 on Wel, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”tenms
INLEIDING.

Voor het verzamelen van de volledige reeks der contracten in de 18de eeuw gesloten tusschen de Verecnigde Oostindische Comnpagnie talrijke inheemsche vorsten in verschillende declen van Azie, bevat het Compagnies-archief , Toot zoover dat in Nederland aanwezig onvoldoende gegevens: Imnmers ket Contractbock-Amslcrdam geeit als laatstc document een orereenkomnst van September 1742, Iet Kaidipang op Noord-Celebes nadat in de daaraan voorafgaande jaren opteekening al heel onvolledig slordig geweest was_ vaak met alleronbegrijpelijkste kopieerfouten. Men treft dan nog wel enkele contracten jan in de verzameling der Kamer-Zeeland 8368 , doch die hebben slechts betrekking op Voor - Indie In het archief der Ka- mer-Arnsterdam virdt men verder nOg een portefeuille met cen aantal losse contracten die het opschrift draagt = Contracten’ 1753–1791” (Kol Archief, 464 Q*) maar afgezien van den hiaat over de jaren 1742 tot 1753, geeft deze verzamneling ok voor de jaren 1753 maar een klein deel der toen aigesloten overeenkomsten. Nog meer dan te voren was dus de bewerker voor dit vijfde deel aange- wezen op de uit Intdie Overgecomen Brieven” doch ook dic lieten hetn rcor deze periode herhaaldelijk in den steck: gezaghebbers der buytencomptoiren zonden: van door hen afgesloten overeen komsten meestal nog wel een origineel exemplaar, dan wel een authen. tieke kopie naar Batavia maar daar achtte de Hooge Regeering het nict mecr noodig steeds een afschriit naar Patria te zenden, Slechts en toe doet zij dit; doch beperkt zich meest-tot een uittreksel parafrase, volstaat soms met de bloote mededeeling dat een contract is gesloten of vernieuwd, terwijl ten slotte zelis die mededeeling ok nog wel eens achterwege blijit: Er bleef den bewerker dus gcer andere weg open_ wilde hij recks z00 volledig mogelijk maken dan zich in verbinding te stellen met hct Lands-Archief te Batavia, waar van

buitenkantoren opgezonden overeenkomsten nog grootendeels aanwezig zijn in Kontractbocken die gewests-gewijze zijn ingericht. Zoowel de voor enkele jaren aigetreden Landsarchi-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms XVIII

varis Prof. Dr. E C Godee Molsbergen, als diens opvolger, Dr R J. Verhoevcn, benevens de tijdelijke vervanger dezen laatsten_ Ir; P J. Willekes Macdonald, zijn hem daarbij op de meest welwil- lende wijze tegemoet gekomen, wairvoor hun hier de welgemeende dank vanl het Koninklijk Instituut van ondergeteckeride wordt gebracht:

Men vindt in dit deel de overeenkomsten van December 1726 tot met December 1752, in totaal 201 stuks; loopende over 26 jaren, gemiddeld per jaar, wat circa 30 procent Ieer is dan de in het voorgaande deel behandelde periode; Deze aantallen zeggen op zich- zelf weinig: Mcn misschien geneigd zijn uit het toenemend aantal overcenkomsten een vermeerdering van Compagnies invloed af te leiden, doch uit den inhoud van aantal dier overeenkomsten Inaar nog Iniecr uit de Overgecomen Brieven, blijkt evenwel, dat de macht en invloed der Compagnie in de 18e eeww geleidelijk verminderen, vooral de landen buiten den Archipel. Een sprekend voorbeeld daarvan is de dalende beteekenis Van haren handel in Perzie Vele jaren lang had dit land een meest winstgevende directie van de Compagnie gevormd, die er kantoren had te Gamron of Ben- der-Abbas te Ispahan, Lar en Shiras; Slechts Japan (Decima) had in de eerste drie kwart der 17de eeuw nog iets Ieer opgeleverd Maar wij zagen reeds in Corfus IV (blz. XVII), dat het de Compagnie in den aanvang van de 182 eeuw in Perzic niet naar den vleeze ging voornamelik als gevolg van binnenlandsche oorlogen stond zij aan allerlei atpersingen bloot. Nadat de kantoren te Lar en Shiras reeds eerder waren opgcheven besloot de Hooge Regcering te Batavia bij resolutie van 6 April 1747, ook de loge te Ispahan Op te breken. Ruim twee jaar daarna 24 Juni 1749, ging zij er toe over de afzonderlijke directie den Perzischen handel Op te heffen en sleckts het kan- tOOr te Gamror_ als cenvoudige residentie onder Batavia geplaatst, te handhaven Maar ookhier bleek zij steeds minder opgewassen tegen de afpersingen der Perzische hertogen” en de corcurrentie der Engelschen, en in cen volgend deel zullen wij zien, dat Perzie weldra als handelsgebied voor de Compagnie geheel verloren ging Ook aan de Kust van Malabaar , in Bengalen Koromandel, was de Compagnie in deze jaren van de cerste naar de derde plaats afge- zakt Cn waren d Engelschen en Franschen haar voorbijgestreeid, Slechts op Ccilon wist zij haar bevoorrechte positie onbetwist te hand- haven_

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms LLEIDETG,

Tlat dcn Archipel letreft, ralt slechts op de WVestkast Su- Matra achteruitgang te constateEren orergens, met mamc 0p’ Jara cnl in de Molukken, breict zij haar territoriale macht i4 deze periode niet onbelangrijk #it; terwijjl zij wetler een blijrende restiging sticht op Bandjarmassin: Het totale heeld, dat wij uit dle contracten in deze periodle I dcn toestanc der Cowpagnie krijgen, rertoont ecn sterke acnteruitgang Tan aar positie in Perzie onr- Iualie , ccI concentratie VCI - dieping daarvan in den Archipel. Overigens blijkt uit de opgenomcn documenicn dat dle breetlsprakigheid en het deftigheidsvertoon_ die kenmerkend zijn VOor de vaderlandsche regentenkringen der 18de trut ook tot de Indlische machthebhers zijn dloorgedrongen. Het zijn helaas niet de eenige lewijzeri, dat cle pruikentiid ok daar zijn intrede had gedaan_

‘oor tle hevelenaars Tli’ Judische geschiedenis 5de deel onget#iifeld ran veel n)ut kunncn zijn, Ingewijclen wetcn dlat Olze kennis ran de 17de ecun bclangrijk grooter en gefunceerder is dan die van dle]Sde eeuu clat het orergroote deel der koloniaal-his- torische btonien- detailstudies zich Iezig houdt met eerste honderd jaren der Cumpagnie: Dit is hegrijpelijk : die eerste eeuu als in het raderland. ecn glorie-tijdperk, een gouder eeuw, die ecn expansie aut alle zijden te aanschouwen gceit Maar de historicus zal toch ok den pruikentijdl niet moger rerwaarioozen al moge het beeld daarvan dan niet z00 aantrekkelijk en opwekkend zijn. leerzaan blijft het stellig; ook al doordat het bewijst, hoe de geschiedenis het Moederland Indie reeds toen parallel liepen en elkander hein- vloedden: Dit vijfde deel geelt cen belangrijk studlie-materiaal roor de 1Sde eeuw rermeldt ecn nenigte weinig of nict bekende dietails Nog sterker zal dit het gclal blijken het nog samen te stellen zescle of laatste deel, dlat tot het eincle Tam de Compagnie zal loopen .

Het is den bewerker im de Fele jaren, dat zich miet dezc stof heeft bezig gehouden, steeds meer duidlelijk geworden, hoe groot belang Foor de grondige keunis der geschiedenis “an Nedlerlandsch- Indie het initiatief #ijlcn Prof _ Mr. J E Heeres is geweest, tocn ornstreeks 1900 tot het uitgeven ecn gedocumenteerde contracten-rerzameling besloot: En hoe gelukkig het 4ar dlat hij bij

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms TTLEIDINC

het Bestuur het Koninklijk Instituut weerklank Vono zoodat het deze onwvangrijke kostbare uitgave roor zijn rekening ueen Me VGTV de Wleduwe S. Heeres Van roostenburg de Bruyn heeft die samenwerking voortgezet cn ook voor dit vijfde deel weder - O.n een7 helangrijk suhsicie verleend Daarvcor moge haar hierbij nogmaals dank en hulde worden gehracht. Ook ambtenaren beambten het - lgemeen Rijks-Archief is de bewerker wederom veel dlank: verschuldigd voor de Hninter Ja17- genanie hulpvaardige wijze, waarop zij hem bij zijn archiefonder- zockilgen zijn tegemoet gekonen Vaast het register van persoonsnamen e dat Ta plaatsnaten. ook in dit deel wecr opgenonen een Verklaring “an de in de dlocu- menen voorkomende”cemde woorden uitdrukkingen Cit eenige daarover ontvangen mededeelingen was het den bewerker ge: bleken_ dat de daaraan bestede arheid en tijd niet rerspild waren:

Den Haag: Maart 1938.

FISTAPEL

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms
DOCUMENTEN.

This content Jownloiled tiom |446,50,98.28 on Wexl, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor, oreterms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE OOST-INDISCHE COMPAGNIE

1602_1800

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms DCCL. MAKASSAR-SOEMBAWA

Dccembcr 1726.

oucrccnroinet 27 October 1716 Corfus Iv blz. 486 cv w4s caeng Mamangon afgezct als koning Tanbora Tertenacn door Abdul Hasis , met bepa_ ling cvemwcl, dat de ,ambulatoire Succcseie Wechen beider aistamiclingcn vastgesteld in 1701 Corfns IV, blijven gchandhaaid Toen evenwcl Abdul Hasis overleden; dus der afstammelirgen daeng Mamangon z0u moeten opvolger; Vrcckem allc grodtcn Tambora raarvan bevrijd” mogen bliiven_ willen bepalen; dat de opvolging Worden beperkt tot de afstammclingcn Abdul Hasis Dit werd lccgestaan; de volgende Overttn-OmSI mogclijk maakte, cigenlijk wiiziging contrac: 1701.

Op het ernstig versoek der prinsen grooten van Tambora, dat de successie ran de croon mogt devolreeren Op de kinderen van Abdul Hasis, en dat berrijd mogten blijren van alle rerkies- singe, die nooit of ooyt van den ak ran dain Mamangon geno- men souden mogen werden, also hy sig sijn persoon nakomelingen

onwaerdig gemaekt had tot de rastgestelde 3[TI- bulatoire successie ran 1701 by het contract ran dien tijt art 17, is tegenwoordig_ onder hooge goedkeuring van den Hoog' Ed; Heere Gouverneur-Generaal en d'E Heeren Raden ran Indii tot Batavia_ door presente bondgenooten Tin Bitna, Dompo cn Pekat overweging genomen_ of mcn het gemelte 17 articul van dat contract sal t€ niet doen; dan welby continuatie doen stand houden_ mitsgaders in aenmerking of men met een finacl besluyt dierwegen sal roortgaen; nadien gene der bond- genoten Fan Sumbawa present sijn en die van Sanger buyten staat g'oordeeld moeten werden eerder tot dese saek in te laten sijn als wanneer den wonderlyken toestand ran dat rijkje opge heldert sal Wescn

Ui: de Ozcrgccomce bricrcn J72S, I6de bocck; afdceling Macassat, folio 42. Lccs Jinaenmerking Penerctl ~elt laaiste woord Eccontrahccrd he: voorgaande: in overwcging genomcn; Sanggar. koning Sarggar W7as; Q kcnoo dcn Jast daartoc ontvangcn hcbbcrdc, nict medc niar Makassar {ekomien; Icrwil zorcerlingc Gcruchten ovcr zijn optreden dc ronde dcden. Men bereiddc Op Makassar ingrijpen Tvor nadict dat koningjc gcdagt Word krarksinnig sijn"

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 O 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Waerop gedelibereerd sijnde _ hebben eerstgemelte bondge notel voor den welstand van de overwalsche landen, mitsgaders tot een bestendige rust; specialijk voor Tambora en dier resort, ten besluyte naest geoordeelt:

Eerstelijk dat finalijk alle Saeken van de overwall alhier dienen aigedaen te werdeni_ hoe hoe liever, door de bondgenooten die er tans sijn, mitsgaders dat men het voorschreven 17 articul vernietigt, behoudens het heyliglijk gevestigd blyven en stand houden van allen verderen inhoud des gemelten contracts in alle dies deele en leden, sonder afwyken, eeuwiglijk; en dus alleenlijk so verre dat tegenwoordig de successie tot de croon genomen worden sal uyt eene der 2 kinderen van den jongst gestorven koning van Tambora_ Abdul Hasis_ met nancn Tureli Tambora, ook ge noemd Djeneli Kadingding of anlers Abdul Rachman, en Anko Rato, anders Abdul Chalim; voorts dat eene van beyde na de verkiesing alsdan vastelijk Wescn sa] rijxbestierder. By welke sentimenten den gouverneur en raed vanwegen de Generale Compagnie sig voegt tot een slot deser saek, uyt kragte der qualificatie; by Haer HoogEd" missive van ultimo Februari 1725, nogtans onder guarandering Vdm1 alle de Tamborese princen grooten, tans presend desen mede sullende ondertekenen; ler besorging Vin een bestendige rust, alles ongeprejudiceerd hoogwyser schicking verandering; die Haer Edelh' , Hooge Regeering van India tot Batavia, souden mogen meenen te behooren, ten allen tyden_ waeraen sy sig als getrouwe bond-

genoten volgens de contracten gedragen sullen in allen deelen en waertoe dese acte behoorlijck naer de Mahometaense wijs met eede werden gesterckt, ook dat een igelijk omtrent dese besluyten verkiesing niet anders betragt heeit ook ooit betragten sal als een waeragtige goede intentie tot alle rust bestendig genoegen voor de Generale Compagnie en de over- walse bondgenoten_

Aldus besloten door de voornacmste van Tambora, ter pre- sentie van den gouverneur cn raed_ mitsgaders de koningen voornaemste der bondgenoten van de overwal besworen Onder stond_ Macassar, in casteel Rotterdam den 5*” De-

1. Op Makassar. 9 Er staat gestreckt:

Thi: conlent downlaIded ttom [46.50).98.28 Wed, [2 Oct 2uI6 8,08 05 UTC AIl u2 snieclm nto aboullitor ore te: COST-INDISCHE COXPACNIE 1602 1800.

cember anno 1726 getekend Joan Frcdrik Gobius; J. Stcen- hofl, P van der Snippe, Roman, Nuyts H. Nipoort; Ter syde stond Comp’ zecgel, gedrukt in roode lacque dacronder: Ter ordonnantie van den Agtb_ Heer gouverneur Cl ried getekend Theodorus van den Bosch, secretaris

DCCLI; MAKASSAR_SOEMBAWA.

December 1726.

Zie de inleiding bij het hiervoorgaandc docuinent

Deccmucr.

Den koning Abdul Rachman en het gantse volk van Tambora rerklaren by dezen door de nicuwe rerkiesing ran gemelte ko= ning; na het bewiiligde ter acte ran den dezer, by dezen net solemneelen eede te renoreeren en te houder als in deezen gere- noveerd alle contracten die met Generale Nederlandse Comp” en onse vaders roorvaders gemaakt en niet speciaal gederogeerd sijn_ belorenle alle deelen leden_ daarby rervat, na te komen mitsgaders te doen nakonen met ons goed bloed stand houden eeuwiglijk, onder de hoogwyser schikking goedkeuring vanwegens hooggemelte Comp alsoo die volgens het 19 articul des contracts van den 18 April 1701 in volle keure vryheid behoud_ en altoos, dezelve te rerandercn, vermecrderer verminderen, dezelre mcynd indertijd zouden goeddunken te behoren_ zonder dat zig imand daartegens 24[mogen kanten, verpligtende den koning en alle her Tamborase rolk zig te samen yder In byzonder alle, die zig zulks zoude durven onderwinden, te verklaren by dezen voor hzar absolute vyanden.

Aldus gedaan en besworen ter prescntie van den gourerneur cn

1. Zie de apprabatie hitrta_ achier het docuchuI J0 Januari 1727. 2 Uit ket Comtractbocr; Ook in de Overgecoinen briczcn 1728, I6de bcck, afdccling Macassar, folio Een Litreksel conitace Opxcnomnen in de Vcrbalcn- Ncdcrburgh, aldzar gcdatecrd cp 27 Deccmber 1726, Hel Contractbock keeit gederegecrd Vgl derogare opheffcn_ Mcttertijd

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

raden vanwegen de Generale Comp: en alle bontgenoten; thans hier op Oedjong Pandang aan casteel Rotterdam ver- gadert zijnde, wzarvan de koningen voornaanstc dezen ten blyke met haren naam handtekeningen hebben bekragtigt, benevens den koning en groten van Tambora, na het presenteren ran den eed op den alcoran door den laast genoemde:

Macassar, casteel Ratterdam, den December UAE getekend F. Gobius_ Steenhoff, P d. Snippe, J Roman, E. Nuyts,]: H: Nipoort: Ter zyden stond Comp’ zegel, gedrukt in roden lacque_ daaronder : Ter ordonnantie van den E Agtb_ Heer gouver- neur CIL raad wis getekend Th_ van den Bosch:

DCLII: KOROMANDEL:

18 Januari 1727. “)

Hct rolgende document dat vocr zichzelf spreekt, cen dcr zcer Wcinige bewijzen samenwerking tusschen de Nederlandscke Deensche Compagnieen Dit Teden dat wij ovcrigens weinig belang zijrdc stuk DDLEICIA

Contract; aangegaan gesloten tussen den Wel- Edelen heer Rasmus Attrup; commandant vanwegen Zijn Koninglyken Mayestijd van Denemarken over de steden_ forten en affaires der Royale Deense Oost. indische Comp etc nerens den raad_ residerende in casteel Dansborg ‘) tot Tranquebare uyt naam ranwegens de hooge heeren directeurs van de Royale Deense Oostindische Comp’ tcr cenre, en den Wel- Edelen Agtbaren heer en Mr. Dik Yan Cloon, Raad

Ocde Taam Ucot Makassar, door Jan Compagnie vertaald door Kijkhock 2) Zie de #pprobatie hicrna achter het document Tanuar 1727 Uit hct Contractbock Ook dc Ozcrg COhEH bricvcn 1728, ZOste bocck, a[decling Kcromandel, iolio 848 ev. Het cerstgcroemde afschrift heelt tal schrijffouter, die wij uit het laatst - gemelde exemplaar hebben verhctero Meestal Danisborg gcnocmd_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPACNIE 1602-_1800.

extraordinair van India, mitsgaders gouverneur directeur over de steden, forten affaires der Gene- rale Nederlandse Geoctroyeerde Oostindischc Comp’ ter custe Cormandel Orixa _ etc etc nevens den raad tot Nagapatnam _ in den naam vanwegen Edele Hoogagtbare heeren Bewindhebberen der wel- gemelte Nederlandse Oostindische Comp’ den Hoog Edelen Heer Gouverneur-Generaal en de Edelen Heeren Raden van India tot Batavia ter andere zyde

Aangesicit men van tijd tot tijd langs hoe meer is komeil te ervaren_ hoc vele eedvergetene trouwelose dienaren der we dersijdse magtige Compagnien uyt pure moedwillighijd zonder redencn oorsake; andere na het maken Fan quade schulden off ook wel het perpetreren van swvare delicten, zig niet ontsien hebben hun tc ontsteeler uyt den dienst en gehoorsaamhijd van hare wettige ovcrighijd, en over te lopen zoowel van de Rorale Deense tot de Hollandse_ als van de Hollandse tot dc Deense Comp” tot groot ongerieff der welgenielte Com pegnien _ zonder dat de gestatueerde strafoeffening aan sommige derselver, welke en dan in hunne voortvlugt gegrepen zijn, bequaam geweest is dat z00 frequent en perinitieux quaad dempen_ tcr Oor - sake der wederzijdse verleende protectie aan diegene; dewelke in hare schandeleusen desertie niet zijn onderschept geworden, gemerkt het te dugten 2y, dat byaldien daartegens met kragt niet wierd voorsien; het voorschreven wedersijds deserteeren nog al grover grover zoude komen door te breken, sno is ’t, dat men tot weyringe van dat heylloos quaad van de uytterste nood-sakelijkheid geoordeelt heeft te treden tot het maken oprigten van dit jegenwoordig Iitteel contract

Eerstelijk, dat van nu voortaan alle deserteurs Van wederzy den; z00 die van de Royale Deense tot de Hollandse, als van de Hollandse tot de Deense Compagnien te dezer custe zullen over-lopen en binnen de vastigheden en dependentien van welgemelte Compagnien zullen komen, van de commercie_ de militie ofte zeevaart, van hoedanigen qualitijd off conditie dezelve sou den mogen wesen, ter goeder trouwe zullen werden aangehouden

Het aischrift in de Ozergccomen orieel hccft : langs 2) Lccs pcrnicieus

hcc Mccr.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE FEDERL ANDSCHE GEOCTROYEERDE

ende bewaard omn eerster reclame zonder tegenseggen off eenig voorbeding overgeleverd te werden aan diegeene, welke daartoe vin derselver respective oppergebieders nu off in der tijd gelast en afgezonden mogte werden, zooals in zelver voegen Ook wederom zullen werden overgeleverd allerly slag van woonders zonder onderschijd_ welke Fan des eenes tot des anderens jurisdictie mogte orerlopen ter ontwykinge Vin straffe Over geperpetreerde delicten_ tzy tegens hunne wettige overig- hija off andere particuliere personen_ dog inders niet als alles ter goedere trouwe:

Dat byaldien eenige deserteurs Vai- de voorseyde Compagnien zig mogte blyven onthouden onder de jurisdicties off onderhoo- righeden der steden en iorten van de welgemeite ompagnien en aldaar ontdekt off agterhaald werdende, door de gecommandeerde manschap, was het zelfs tot Foor de stadspoortcn_ zullen mogen worden aangegrepen_ vastgehouden met roorkennis Tan den oppergebieder off desselfs gevolmachtigde opgebragt; zonder tegenzeggen van imand

Dat

wanneer ucn mogte komen

rernemen, dat eenig deserteur off deserteurs sig hadden weten te rersteken en schuyl te houden off door imand onders clandestin verstoken of schuyl gehouden wierden in steder, forten off onderhorigheden der wel melte Comp de wederzijdsche heeren gouverneurs off andere gezaghebbers alle nodige en behoorlyke ordre zullen stellen deselve ook werkelijk doen uytvoeren ter ontdekkinge en agter- halinge van sodanige verstoke en schuylgehouden werdende de- serteurs dat ook alle suspecte plaatsen; zonder onderschijd_ des versogt werdende, door de respective officieren der justitie exactelijk zullen werden gevisiteerd in cas Fan ontdekkinge van eenig verstoken deserteur off deserteurs met dezelve zonder eenige oogluykinge zal werden gehandelt, als in eerste articul staat geexpresseert.

Dat in cas eenig deserteur off deserteurs by agterhalinge zig [eytelijk versetteden tegcns de daarop uytgesondene manschap- off dat zodanige gecommandeerde manschap niet sterk genocg

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COXP AGNIE 1602 1800.

waren; zal men J7n dezelven, des versogt zijnde, de nodige hulpe assistentie wedersijds getrouwelijk werkelijk moeten wyscn en doen bewysen, opdat zodanigen wegloper off weglo- pers mogen werden vat gekregen opgebragt, na den inhoude van voorschreven eerste articul.

Dat aan alle onderhorige der weltnelte Compagnien; die naren, vrye ingesetene en alle andere_ zonder onderschijd, op sekeren scherpe poene zal werden geinterdiceerd, eenige eserteur off deserteuren te versteken rerschuylen, herberge te verlecnen den weg tot hunne verdere voortvlugt te wyzen off wel dezelve op eenige andere indirecte wyse in derzelver voortvlugt tc begunstigen off behulpig t Wezen

Onder voorschreven deserteurs_ welke, als roorsegt; er LF_ dersyden moeten werden overgegeven, zullen egter niet begrepen syn geboren onderdanen der Deense krone off wel der Neder landse Geinieerde Provintien dies resort des zullen aan de eene zyde geboren Deenen hare natie orcrlopende uyt den dienst der Hollandse Comp aan dezelc, nog ook geen geboren onderdanen des Nederlandse staat aan de andere syde; die Vzn7 de heeren Deenen na het Hollans gebied aufugeeren, behocren overgeleverd te werden.

Van dit contract zijn gemaakt twee eensluydende geschriften van welke een onder de Royale Deense Oostindische Comp een onder de Generale Nederlandse Oostindische Maatschappy zal blyven berusten

Aldus edaan en gecontracteerd vastgestelt Op dato 18 der maand January des jaars 1727 , eygenhandig onderteekend in onse wedersijdse residentien Tranquebare Nagapatnam wzs getekend Attrup; P Pank; Chr. Hanssen_ Sach: Kleinstrom en F’ Feddesen, secretaris Wyders getekend van Cloon, de Munt; A. Pla_ E’ Guil-

’) Dit S3at

in beide alschriiten.

This centent duwnlo: ded tim |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

lot; L W, Prins _ Hend” Haak; B. Duyn_ Gallart, Stecn- huysen en J” Dormieux: Op het spatium ’) stonden_ in roden lacque gedrukt; zeguls der Royale Deense en Geoctroyeerde Nederlandse Oostindische Compagnien_ Onder stond Accordeert getekend J” Steenhuysen, cretaris

Seperaat secreet articul.

Op heden door ons, ondergeschrerenen nevens onse respective raden aangcgaan gesloten getekend zijnde zeker mutueel contract; concerncercnde de restitutie der wedersijdse deserteuren soo hebben wY ondergeschrevenen, buyten de punten daarinne vervat, met advijs van onse voorschreven raden goedgevonden vast te stellen arresteeren_ gelijk vaststellen arresteeren by deezen, dit ondervolgende separaat articul; met dien verstande; dat hetselve zooveel mogelijk za/ werden ge-

secreteerd_ door het contrarie aan niemand occasie te geven sig daarop verstouten, zullende zelve egter kragt vigeur gehouden werden in alle opregtighijd .

Dat van de bedonge overgave uytgezondert bevrijd zullen wesen alle personen_ welke door toevallen; onvoorsien onge sogt krakeel, by ongeluk eenen manslag begingen naar daar- entegen zullen alle dege eene welke op eene oneerlyke, schelmse off moorddadige wyse imand doden_ off wel met een ongeper- mitteerd voornemen feytelijk onderstaan getendeerd hadden eenen anderen quaadaardiglijk te aggresseren_ tc quetsen of tcr neder te slaan; strictelijk gchandelt werden na dcn inhoude van het eerste articul van voorschreven contracte_

In teken der waarhijd bevestigen wy dezen met onse gewone paraphure in onse respective residentieplaatsen Tranquebare Nagapatnam, den 18 January 1727 was getekend Attrup_ Onder stond het segul der Deense Oostindische Comp

1. In marginc

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMACNIF 1602_ J800.

raden lacque, onder hetzelve getekend, Frans Feddesen, sccretaris_ Wyders getekend: D. Cloon: Lager stond Comp segul, roden lacque gedrukt, daarnevens: Ter ordonnantie van den WelEdelen Heere Raad- cxtraordinaar van Nederlands-India mitegaders Cormandels gouverncur directeut, Cioon was getekend J’ Stecnhuysen, secretaris_ Onder stond : Accordeert was getekend _j Steenhuysen, secretaris.

Approbatie van bovenstaande overcenkomst door Gouverneur-Generaal Rade Op 19 Mei 1727_ Voorts is resumtie verstaan te aPprobeeren het gemaakte contract tusschen de gouverneur Van Cloon den neuwen commandeur der Deense Compagnie Rasmus Attrup en raad tot Tranquebare, ter overgave van wederzeydse deserteurs, Som der cenige voorwaarde; in verwagtinge sulx sal sijn van oogde cffect: Batavia in casteel, dato voorschreven getekent Matheus dc Haan, I. Huysman, Corn” Hasselaar, W Blom_ Durven P. Gabry, J” W” Dubbeldekop; J E van der Schuur; M West- palm; H_ van Baarle en W’ Hendrix, secretaris_

DCCLIII MAKASSAR_SOEMBAWA_

30 Januari 1727. ?)

Tijdens d aanwezigkcid de Soembawasche vorsten Makassar hitrvoor, blz kwam cck kwestie aangaande hct rijkje Dompo sprakc. Dce Domposche koning, daeng Manombong, had crnstige mocilijk- heden Sncn rebclligen ncvC dain Talolo die met #amta L

hargers Crcncen s op MakassaC aangekoren: ondcrzco zaak liet Makasaar den opstandigen necf arrestetrcn; hij wcrd volgens door aanwezige bondgenootcn algemecne stcmmen tcr dood

1. Uit de Rcsoluticm Gouverneur Gencraal Raden Indie , dd. 19 Mei 1727 . Uit het ContracIboek_ Ook int Oicrgecomen bricver 1728, I6dc bocck, aldeeling Macassar, folio 45

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

reruordecld: Kort daarop, Januari 1727- stier f cchter de Domposchc Yofst, Wyaima zijn cuuste ZCOD] Samsoedin Abdul Joesocp, oprolger ucrd uitgeroepen, nadat bcstaande contracten beloorlijk kad ccdigd (Onuitgegevet irti Morcanar uoor Gouercur-Gcieraol €u Rede dd 30 May 1727).

Also Samsoedin Abdul Joesoeph door erffelyke wettige successie_ mitsgaders uytterste wil Fan synen vader, koning van Dompo_ dain Manangbong die den 19* January deses jaers alhier gestorven is vervolgens mlet onse voorkennisse ook rerkooren is na de Dompose rijxwetten door de Dompose rijx- grooten tot koning over het rijk van Dompo, in plaetse van wel- gemelte synen vader; mitsgaders ersogt heeft door Ons in voorschreven verkiesinge te mogen werden bevestigt, s0 is het- selve, dewijl ons geen redenen voorgekomen sijn waerom sukx souden weygeren, onder de nadere gunstige approbatie van Haer Hoog Ed toegestaan, onder conditie en voorwaerde nogtans dat Samsoedan Abdul Joesoeph_ de contracten articulen_ Inet sin voorsaten successive gemaekt, en nog jongst door den Agtb. Heer Cornelis Beernink, gouverneur directeur Vanwe- gens den Staet der Nederlandsche Oostindische Comp den 18 April 1701 opgesteld door den koningen ran Bima, Dompo, Tambora Sumbawa, Sangar Pekat besworen ondergete- kend) heyliglijk by desen renovecrt ter opralging onder- houding, buyten het jongst vernietigde 17* art: rakende de amn bulatoire successie ran Tambora blyvende ingevolge van het 19” articul de magt aen den HoogEd_ Heer Gouverneur-Generael benevens de Edele Heeren Raden van India tot Batavia om de gemelte articulen_ geene uytgesonderd _ mogen extenderen__ besnoeyen of wel eenige verandering daarin te maken_ naer dat Hacr HoogEd. sulx sullen meenen behooren, alle hetgeene by gemelte contracten bedongen g’accordeert, soreel bondgenoten betref:, even of al hetselve in desen van woord tot woord ware g’insereerd_ Tot welken cynde den koning van Dompo de voorschreven contracten; ten bywesen van den gou- verneur en raed, mitsgaders de koningen van Bima, Dompo Tambora en Pekat, duydelijk sijn voorgelesen en te verstaen ge- gcven;

1. Cor pus blz. 192 volgendc. 2) Deze zin sluit nict ; blijkbaa bij het kopiecren 9) Sic Dit hij zeli,

stuk uitgevallen:

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800.

Om te dienen tot verificatie en blijk van de renovatie dersel- Vet, heelt hy, Samsoedin Abdoel Joesoeph_ een en #nder onder het drinken van critsenwater de alcoran solemnelijk sworen, met zijn rijxsegel versegeld met sijn handtekening bekragtigt:

Aldus gerenoveerd en beswaren _ Macassar in ‘t casteel Rotter- dam, den 30 January 1727 was getekent Joan Gobius J: Steenhof, d. Snippe, J. Roman, E Nuyts en J: H. Nypoort: Ter syde stond Comp’ segel, gedrukt in roden lacque daeronder : Ter ordonnantie van den E Agtb. Heer gouverneur en raed getekend Thcodorus van den Bosch, secretaris_

Approbatie der overeenkomsten met de Soembawa - sche vorsten grooten, de datis December 1726 en 30 Januari 1727.

Wyders ook gesien sijnde, hoe na het overlijden van den koning tot Tambora Abdul Hasis, desselfs oudste soon; Abdul Rahman_ was gesuccedeerd synes vaders plaatse, uyt kragte van gedane verkiesing door cen gecombineerde vergadering der over- walse bondgenoten; voorgaande abolitie van het 17* articul uyt het contract; met de geciteerde vorsten anno 1701 by reno- ratie gesloten, concerneerende de over en wedergaende succes- sie, 500 i5 verstaan sulx in de presente toestand van saken approbeeren, en s00 mede de aanstelling van Samsoedin Abdul Joesocph tot koning Fan Dompo_ insgelijks mits het overlyden Tan synen rader, in verwagtinge dat hierdoor, en voornament lijck het vonnis des doods met algemeene stemmen der bondge noten uytgesproken tegen den oproerigen prins van Dompo, dain Talolo_ de vereyste rust en vreede onder de overwalse regenten weder volkomen sal wesen hersteld.

Batavia _ casteel, dato voorschreven geteekent Hasselaer, W Blom; van der Schuer;

Zic Cor ur III, 1100_ op blz: 2) Ui: de Resolutizn = On Gouvethcit Generaal en Rodc, d.d. 15 Januari 1728.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

M’ Westpalm, H- van Baarle_ J” Fs. de Witte van Schooten, R van Heyningen, Wouter Hendrix, secretaris

1. SUMATRA’S WESTKUST_

11 Maart 1727.1)

De hcaider volkeren de Tigablas- en Docapocloch-Kotta’$, door “quidc intrigues Teizel gebracht, weken Tcor cen belangriik dccl uit CFaT het gcbergte Gczaghetber rad Padang besloten hen daarheen niCt docn Mazcan Thaat nanicn maatrcgelen; dat gccn Icvens - midcclcn; Tcona LccML Ztul dat noxlsakelijk corscrvatif” naam rebeller gcvocrd ronden woocu Spoedig Suanen dan ook uge wekentn [Creg; bocen Padang hun verontschuldiging 4an, sloten nicuwe overeenkomst Compagnic (Ontitgegevcn missize Antnnro; W est Rilst Hooge Regecring Baavio, dd 30 Moart 1727 }.

Accoord en ecuwigdurend verbond, gesloten tussen den opper-coopnian Emond Buyk; gesaghebher vanwegen de Generaale Nederlandse Geoctroyeerde Oostindische Comp benevens den raad tot Padang ter eenre; ende de gezamentlykc landgroten over Tigablas en Doeapoelo Cotta’s tCr ancere syde:

Eerstelijk is geaccordeert ende besloten cen euwigdurende vreede ende bondgenootschap tussen voormelte Generale Comp ende %y, heeren groten van de twintig en dertien negoryen_

Verklaren 2y, heeren

groten, alle Atchinders en andere

Opengelatcn zijn de plaatsen Tcor Ce namen Wcpens zickle afwczige leden_ namelijk Raden Indie Diedcrick Durvcn Jacob Willem Dubbeldekop Nict afwczig Ycr Ineld Raad-extraordinaris Picter Gabry, die ercntd nitt gcteckerd hecft. De Gouvcrneur-Generaa Mattheus dc Haan hceft hct Rehecle jaar 1728 BCed-cnkele rcsolutic ondcrteckend_ Uit hct Contraclbock. Ook in de Ovcrgccomen bricven 1728 , IBde bocck, aidceling Sumatra’ Wcstkust, folio 124 volgende: Sic: Lees: derticn cn twintig negoryen; welke vclgorde althans in de voorgaande alinea gerocind zijn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms QuST
INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Comp’ vyanden mede roor haren vyanden, uyt welke hoofde zy, landgroten hun verbinden z00 er cenige vyanden van d’E_ Comnp’ daar mogten rerschynen, hetzy nu egenwoordig ofte in toekomende, deselre, hetzy levende off dood_ in handen zien krygen en aan dE. Comp’ over te leveren_ alsmede zo0 eenige quade geintentioneerdens Fan vreemde ofte andere Folkeren haar landen wilden passeeren Om de E. Comp’ eenig quaad_ olte derzelver gemeente strandbewvonders etc a4n doen; zullen haar de doortogt beletter, hetzy met Vrundelyke vermaningen tot vredensgedagten oft anders door de wapenen.

Verklaren zY, landheeren groten, dat nooyt geene bescher: ming van nu aff aan meer zullen Verleenen aan eenige Padang- nesen _ Pauwers ofte andere strandvolkeren en onderdanen Fan d'E_ Comp" dewelke tegens dezelve vyandelijk mogten opstaan maar zullen gehouden wesen dezelver, by verschyning aldaar, met de wapezen enderbrengen tegen te gaan

Is overeengekomen _ dat roortaan, gelijk als berorens_ een Fredigen handel tussen d'E. Comp en de voormelden landgroten za] weesema

Verklaren zy, landgroten haar Foor haar zelven en hare komelingen onderdanen te rerbinden; dat niet toestaan nog consenteeren zullen da: er niemand Fan nare ondersaten haat tot den handel ergens anders zullen begeren dan alhier tot dang Poeloe Chinco, aldaar d'E Comp den stapel hunner coopmanschappen heeft, en dat se voOrs sullen besorgen dat ran haar kant denselven handel noort gestremt, maar altoos bloey - ende gehouden werd_ Ende z00 het gebeurden dat daarover eenige differentien quamen ontstaan_ zullen niet vermogen daarover in wapenen komen; maar zullen zy, lansgroten gehouden wezen de questien alhier by de E. Comp- in der minne naar behoren te komen aidoen.

De kopiist ersii t'onder ILt#5 16maro

Contractbock matkte hicrran brengen.

ofdan:

DL 9

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Daar tegen beloofd d'E_ Comp' alle afikomende Doea- poeloe- en Tigablas-Cotters) alhier tegen de molestien der Pa dangnesen, ZOo groot als kleen, zullen protegeren ") na bil- likhijd:

Is geaccordeert ende overeengekomen, dat wanneer de inge- setenen eenig goud presenteren zullen te verkopen, de ministers ran d'E Comp hetzelve; alvorens *) d'prijs te maken; omalle valshijd en bedrog roor te komen zullen rermogen te probeeren VuDT oite zodanigen andere wyse , als zullen goed Finden_

Wanneer eenig geschil ontstaan oite misdaad mogte Le- gaan worden tussen ofte tegen het volk van d'E Cornp ende imand van de volkeren_ in dit verdrag begrepen 20 zal daarorer gecommitteerd werden gemeenen raad, bestaande uyt gelijk getal

Nederlanders en die van de in dezen begrepen landgroten, dewelke hetzelve z1l afgedaan ende gesententieerd werden zooals na reden cnde billikhijd geoordeelt zal werden te behooren

Ecnig dienaar ofte onderdaan van dE. Comp hetzy vrve ofte lijffeygenen, hemn in de Douapoelo- off ’Tiegablas-Cottas kornende te versteken Of schuyl te houden, en zal niemand van de inwoon- deren, groot off kleen _ hem vermogen aan1 te houden oite Vet- bergen, maar zal een ider dezulke gehouden ezen terstond Jan1 te geven en aan d’Ej Comp overhandigen Ende opdat hiervan Jan een ider tcn aller tyden ten ge- noegen mogen blyken, zoo hebben wy deezen onse verbintenisse tot de getrouwe onderhouding Fan dien met eygen hand onder tekend en zullen die in onse onderhoorige negoryen en plaatsen alomme, daar Inen gewoon is iets 4a de gemeente bekend maken, Voot onse onderdanen en rolkeren laten afkondigen; Aldus gedaan binnen ’s Comp” vestinge tot Padang op Su- matra’s Westcust, den I1” dag van de maand Maart in jaar

1. Hicrvoor schreei de zcer slardige kopiist van het Confractbeek prote geven: 2) Er s(all beida aischriitcn ; als Forcl

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-
JNDISCHE COMPAGNIE 1602 _1800,

1727 , zijnde na den Mahumetaanse stijl den 17’ dag van de maand Radjab des jaar 1136 was getekend E. Buyk Arent van Broyel, Piper, Graswinkel en van der Hoeven, Dz Terzyde stond Comp zegul, gedrukt in roden lacque, daaronder Ter ordonnantie Fan den neer gezaghebber raad, Padang Sumatra” WVestcust, dato voorschreren was getekent J J” Sas, secretaris_ Onder stond Accordecrt was getekend - J’ J’ Sas, secretaris.

DCCLV, MOLUKKEN MINAHASSA_

Juli 1727.

Tot de rijkjcs op Noord-Celebes behoorden cok Kaidipan en Bolang o Bolaing zie Corpis III; blz. 9 ev. Een deel ran het Iaatste rijkic, Bolaing-itang; ondcr koning Kaidipan Gekomcn Zic ook Pictcr Dum $ Bcschrjzingc, II, blz, 85 Onecnigheden Msschen den koning Kaidipan de bocpatih’$ of rijksgrooten Bolazng - 4tang Gonden ongersaano ocuiuenI door Compagnic bijgelegd_

Reconsiliatie ofte !erecniging tusschen dcn koning ra Caudipan, Willem Cornput; zijn onderhorige rijksstenden van de negory Boelang-itang, door den gezaghebber Jacob Boner en raad bewerkt en teweeg- gebragt, opdat de tranquilliteyt, rust “rede tot wel- vaard van het Caudipanse koningrijk in fleur en in” rerrolg heyliglijk geconserreerd of bewaard blyre_

Den koning ran Caudipan, Willem Cornput; Op den 19 April jongstleeden_ en de rijxgrooten van Boelang-itang den 23” Maart bevoorens ten desen casteele ’) g arriveert; mitsgaders door de- selve nu onlangs aan den heer gesaghebber wederzijts in scriptis rertoond daarbij gebleeken sijnde de misverstanden dic een korten tijd herwaarts tusschen die Hoogheyt emelte rijx- groten sijn geresulteert, dewijjl dheylsame willekeur begeerte 4aTL Haar Ho. Ed, Groot Agtbare, de illustre regeering Uit Ozcrgecomen bricit 1728 , I6de boeck, aidecling Ternatcn, [olio 493 Het kastecl Orange op Ternatc: Wcnsch:

Ths conien downla dedfrom | 6 50.98.28 Wcd, 42 Oct 2016 18 ,88 05 UTC All u32 ~unect nttc abouliiolojorens GENERALE NEDERLNDSCIIE GEOCTROYEERDE

Vin India tot Batavia en by derselver gevenereerde missive Fan den 19” *February deses jaars [gebleken] _ meedebrengt; dat de ontstane geschillen tot behoud en welstant van Caudipanse rijk dienen uyt den weg geruymt en ter neder gelegd te werden, s0 verklaren de Boelang itangse rijxgroten by desen_ Op de minsame intercessie van den gezagkebber riad, met voorschreren Wil- lem Cornput vrundelijck rersoent, verdragen en hem als hunner wettigen koning alle trouwe_ eerbied en gehoorsaamheyt schul- dig te zijn; haar de novo onderwerpende het geteekend en be- sworen contract van den 17*” Maart anno 1702, waarby welge melte Willem Cornput; ter ordre ran Hooggedagte Haar Ho_ Ed. Gr. Agtb. tot koning Oret de negory Darw en Boelang-itang is aangestelt, beloovende selve in alle poincten deelen, voor scoverre (hun land betrekkelijk is, stipl sullen #gter- volgen en onverbreekelijk te houden, gelykerwijs hy, koning; ook belooit sijn rijk en onderdanen in alle opregtigheyt als een ge- trou bondgenoot van d’E. Comp te sullen regeeren en bestieren _ so als betaamt Tot welkers nakominge hiervan gemaakt door Voot- melte koning en rijxgroten ter presentie van den gesaghebber Jacob Boner taat eygenhandig onderteekent bekragtigt zijn 2 geschriiten van deesen inhout, waaryan eene Comp’ andere onder den koning Fan Caudipan berustende blijit.

Aldus gedaan gereconsilieert tot Ternaten casteel Orange, den 24 July 1727 onder stont was geteckent Jacob Boner; van Stade, ran Cortenbosch, Blok; Augier, J: H_ Mey en Th’ Heymans_ Onder stont Accordeert was geteekend Th’ Hcymans_ secretatis pl. margine: Door OnS gecollationeert wzs geteekent W” de Leus Chevalier;

contract mij niet bckend Dauw is het tcgenwoordige Doclang. 9) Er staat Cresent 3) Provisioncel.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 0uSI JRDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

DCCLVI BENGALEN

30 Novembcr 1727. ’)

In het rik den Groot mogol kwam de Compagnic, ordarks alle Gunstbrieven pririlegts, telkens Weet TuCr cnaanectalit rtrrassingen GiAn Het optreden nice# thollenzar district Calcuttz aaniciding, dat ,nict allecn weder pretentic Op de inkomstcn E Comp’ doip Baragoor geumaakt_ unaer Europcer $ Komings Me “erboden word eenige inlandse Viiter binnen dit rijk Ic verkopen” Oischoon Compagnie kortcn tijd in slaapde, door schenking 30 ropias aan den nicuwen tlolleraar dczc betluitcn; roonzoovtt haar betro:, ingetrokken Kriigell latenl hicr tod Volcen (Ouitgcgci €ti bricf dircctie Bcugalct Rade Bniin d.d Ddacmnncr 1727).

Translaat Persizanse perwanna bevelschrift door den nabab Sousa-chan uyt Moxudabath den Houglysen fausdaar Hassen Ulla-chan dato 30 November verleent en December daaraan ontran-gen] .

Naar de gewoone eertytel Abdul Kedduis, thollenaar van het district Hougly _ cnz heeft mijn geschreren dat het dorp Berrenegger legt in de perganna district ran Calcutta zijnde het jagier G) van den over- leden viceroy Jafier-chan de Hollanders behoorendc niet meer dan hun jaarlijx vastgestelde grondpagt dacrran opbrengen zon- der eenige andere ongelden en daerdoor zijn gemelte Hollanders grote zomma ain die extra gelden ter agteren. Daerom kome ik aen U.E te ordonneeren dat de Hollanders moet aanseggen; hunne agterstallen dacrin tcn eersten roldocn, ook rolgens die reekeninge alle jaren die gelden dan te betalen, wer- geringe V4m1 dien opgenoemde dorp Eu den tollenaar ofer geven als andere landeryen de penningen daer in te rorderen Dit #erd UE [opE het ernstigste gerecorrimandeerd. Uit de Oargccoti*c” HriC 1728, 19dc hocck, afdeeling Bengalen, Jde register, folio 89 4 Dit dorp Falm Olcr vcclc Iaircn eigendom de Compagnie; Zic Pictcr Doin” $ Beschryinge I, I, bl. 24 Onderkening; Gouverncur: VOm dit wuord Corpn IV noot Apamage: Zic Cortus IV 252 onderteckting weggelaten. cvcnwc onder volgende document

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCLVIL BENGALEN:

30 Novcmbcr 1727

Zie de inleiding bij het rorige document

Translaat Persiaanse perwanna, door azn als- rogren. op gemelte datum gecarteert en ontfangen:

Abdul Kaddues_ tollenaar van Hougly, heeit mijn geschreven_ Engelse_ Hollanders verdere hoededragers rerroeren coopmanschappen van inlandse cooplieden onder haar destek; “) sonder daervan conings thol betalen, waerdoor conings thollen seer werden verkort; Daerom kome ik UE bekent maken_ dat die fraudes aan den coning door dese gene zijn aangedient, waerop Zyne Mogolse Majesteit mijn heeft geordonneert, hoededragers aan zeggen dat se hetgeene hier kome negotieeren; wel aan) hare heeren meesters kunnen verzenden, maer niet dat de inlandse coopmanschappen hier zullen verkopen den ko ning zijn inkomsten daerdoor rerkorten_ En daerom zult moeten verbieden die hoededragers in aanstaande zulx niet meer komen pleegen, daer over is geklaagd macr voorheen hunne negotie dryven, en imand Van harentwegen altjjd by den tollenaar laten rerblyven_ Dit is de stipte ordre, door den coning mijn aangeschreren

Onder stont : Getranslateert door my was geteekent Corn” de Jonge: Onder stont Accordeert was getekent Bosch secrc- taris,

1. Uit Ovcraccomct bricech 1728 , 19de bcck; afdecling Bengale; 3de registcr, folio 92 Europeanen_ Paspoort oi ,“rybrief”_ Zie voor dit woord Corpus IV, noot blz. ’276, Staat Tzuedc5 9} Er staa:: Tooi Ucn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-E DISCHE COMPAGNIE 1602-_1800,

DCCLVIII: MAKASSAR~BONI:

10 Juni 1728 ’)

Het volgende documcnt bekceft niet worcem ingeleid. Voor biizonder - heden Orcr M Eclocmcc persclien zie men RoELor Blor _ Bcknotic gcschicdcmis J0n hct Motasscaischc Cclcbcs Ondcrhoorighcdcn, biz: volgende:

Alsoo Aroe Timoeroe, koninginne ran Bony_ door stertral T4 haren rader Totinro Ronga Woelan; ?) den 19 September 1714 in de wettige successie van dat rijk met rolkomcn toestemming der kiesheeren en rijxgrooten genomineerd en herestigt ziinde den Augusto 1715 de regering orer roorschreren rijk Fil Bony vrywillig aigestaan opgedragcn heeit aan haren broe der, den prince Aroe Palacca_ dog deze zoowel als den daarop gerolgden Mandangran en Aroe Mampoe haar zulks rerontwaar digt hebben in derroegen_ dat zylieden zedert door de kies heeren zijn gedetroneerd en Aroe Timoeroe lands retten regten andermaal tot koninginne ran Bon rerklaard #ierde gelijk Haar Hooghijd dan ook amno 1724 met eet algemeene toejuyging der riixgrootcn Bonyse rolkeren in Tsinranz roorgesteld zijnde_ al rerder met toestemming der gemelte kies- heeren in Maart 1716 getrount is aan dcn heere Aroe Kayvoe, anders genaamd Dain Mamantoeli ende van deeze hoofdrer- andering nog den 22 October desselven

jaars door cen ordentelijk esandschap met brieren aan Haar Hoog - Edelens kennis gege- Ten welmelde Haar Hoog” Edelens approbatie eriangd hebben, nadat zulks alvorcns een plegtige wyse ook den gouverneur Taad (edjong-Pandang in het casteel Rot- terdam ecommuniceerd was_ zooals Haar Hoogheden Arou Ti-

Uit het Coutracthock Ook in de Oicraccotcn bricern 1729 , 19de borrck; aideeling Macassar, folio 172 en Yolgende. “} De Overgccomnel Cu hckben Totinro Rmjea Woelan. BLox, 39 nocint hcm Lapatace, zijn dcod Malinroa-ri-Nagawoclang gcnazmd’ Orctit” 17 Septembcr 1714 Zijn Locnter nprol gstcr heet bij BLk Batara Todjo, ook AToC Timoerorg; n4ar “oon Matinrod-ri-Tippocloce ccnocmd” “) Zie Corpus TI, blz. 484 rolgeidc BLox stclt dc afstard op 13 Avgustus . Tjenrana. Atct Bonische titel Tcur radia sultan; dain of daeng cem adelliike titcl. {oCr dit nuwelik BLox, oL blz. 44 rolgendc 6} Oude inkcemsche ReaI Tcor stad Makasear.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLARDSCHE GEOCTROYEERDE

moeroe Aroe Kayoe gemelt, tans nader by den gourerneur raad_ als uyt name van Zijn Hoog Edelhijd_ den heere Gou- verneur-Generaal Mattheus de Haan en de Edele heeren Raden van India, representerende de Generale Nederlandsc Oostindi- sche Comp” hebben laten versoek doen OITIIC exempel hunner voorsaten tot het besweren Far hct Bongayse contract geadmitteerd te wercen_ En hiertoe bestemd sijnde den dag Vam heden, Z00 verklaren Haar Hoogheden Foor haar zelven ende vanwegen het gantse rijk van Bony; rooraif, gelijk hare voor saten meermalen bewegelijk ‘) alle trouwe opreg tighijd betuygt hebbcn dat d’E Coip naast God-Almagtig, de eenigste zy, die het volk van Bony uyt slaverny Feret een vryc staat gestelt heeft, welke door Godes genaden tot nog toe gerustelijk genieten beleven_ dat de E Comp’ alleen de oorsake is, dat hare hoofden op hare lichamen staan; dat Hare Hoogheden met de kiesheren, groten en al het volk Vjn Bony, mitsgaders hare nakomelingen, de voorschreven wel- daden van d’E. Comp’ nimmer meer zullen rergeten_ mnaar de- zelre altoos in liefde en trouwe dankbaarlijk erkennen zoolange de zon en maar aan den hemel schynen zullen _ En dewijl zoowel de vorige koningen Fan Loeboe, Turatte, Layoe ctc als koningen Tan Ternaten; Tidore Botiton onder den inderen eendragtelijk ingesloten zijn in een bondge nootschap; da: onder de naam van het Bongays contract aan allen bekend gesloten omtrend Boronbon Comp” eygen grond; den 18 November 1667 , z00 beloven sweercn Hare Hoogheden heyliglijk voor God_ z00 Voor haarzelven als net geheele rik, stiptelijk naar te komen en te agtervolgen alle hetgeene concernerende de getrouwe bondgenootschap etc” gemelte contract is bedongen geaccordeert_ even off hetzelven van woord tot woord hierinne

geinsereert was_ Ten welken eynden Haar Hoogheden het voorschreven con tract, uyt de minute in het Maleys met Arabische letteren ge- schreven en hicr ter secretary berustende ten bywesen van den gouverneur raad en alle de rijxgroten van Bone en verdere Comp' hooge bondgenoten duydelijk voorgelesen is, mitsga- ders tot de verilicatie blyke ran dies renovatie hebben voor- schreren Hoogheden een en ander na lands wyze solem-

Vor dit woord Corfus IV, noot ") Corfus 370 en volgende.

op blz. 138.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOSI-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

nelijk besworen en deeze acte van renovatie met het rijxzegul er hare handtekeningen bekragtigt Aldus gedaan besworen in het casteel Rotterdam den Juny 1728 onder stond Comp zegul, gedrukt in roden lacque, was getekend van Arrewyne; Labourdette Joan Stcenhoff, J: H. Niport; E_ Nuyts, Walburg: Onder het Maleys stonden de handtekeningen rin den koning koninginne van Bony, nevens hare seguls_

1. TERNATE TIDORE

21-23 Juni 1728. `)

Het optreden nicuwen kcning in hct rik van Tidore was Yoor goutetccur raad dcr Molukken aanleiding om de oude contracien MeuW doen bctedigen tercns de mceieliikheden tueschen Tcrnatc Tidorc die met de zceschuimcrs Haba, Weda Patari uit WCC Fuimcn sscodat iser vcrgetoeginge Uw HoogEd" Tonren rcrectecret allc de gcsckilleri sedert net "crtrek dcn Edele Heer,Hasselacr siin opgekomer by" de a5t jacren Eeduurd hebben; cenenael sijn afgedacn' (Rapport Ojct Comfagnies Teoi Groote-Oost, blz 12-13; Dr CLERCQ, Ternate, tlz. 164) .

Articulen van overeenkomingen, beraamd bc- sloten tussen den Agtb heer Jacob Christiaan Pielat, gouverneur en directeur; benevens den raad in Molucco_ as representerende de personen van Zijn HoogEdelhijd, den WelEdelen Grootagtbaren Heere Mattheus de Haan_ Gouverneur-Generaal, de Edele Heeren Raden van India, en dus vanwcgen de Gene- raale Nederlandse Comp ter eenre, mitsgaders Kitjili Gape Sulthan Miri Bifalalihi genaamd, ettl ware voorstander van de Mahometaansc religie zoon van den

Zulthan, die van cen Zulthan alkomstig is_ door de gratie Godes geweest den alwyzen koning, Aabal Talalil Mangsoeri genaamd, benevens de gesament-

1. Uit het Contraclbock: Ook in dc Ovcrgccomen bricicn 1729, 18dc bocck afdeeling Ternaten, Iolio 2] cn volgende F) Zic roor hcm Corpus IV, blz: 236 rolgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

lyke rijxgroten van Tidor ter andere zyde en waarop goedgevonden is, na het besweren Op den alcoran ran deeze onderstaande articulen door gemelten prins Gape rijxgroten_ den genoemden prins op appro- batie ran Haar Edele Grootagtb’ tot Batarit, als ko- ning Tdt het rijk ran Tidor te erkennen.

Wy beloven en sweeren Foor ons en onse nakomelingen alle contracten andere verbandschriften die door onse Foorsaten met de Hollandse Comp’ gemnaakt zijn_ heyliglijk en opregtelijk ten allen tyden zonder de minste uytrlugten zullc” naarkomer en gehoorsamen, net en Op dezelide wyse, alsoff dic nu selfs hadde gemaakt, onder welke contracten wy al voornamcntlijk begrypen diegeene, welke met koningen Sayfoedlin, Hamsa Farahoedin_ Kitjily Molucco Abal Falalil Mangsoery en Kitjily Gassea Hassanoedin, benevens de gezamentlyke riixgroten ge- maakt zijn den 29 Maart anno 1667 ultimo July 1689 May 1700, 21 May 1705 en 2 Januari 1709. op diezelide wyze alsof se van woord tot woord hierin geinsereerd waren

Wy beloren ende sweren; dat alle verwyderingen, die er ge weest zin tussen den overleden koning Zijn Hooghijd ran Ternaten; en die door bemiddeling rin onsen rader, den heere gouverneur en directeur deser Moluccos Jacob Christiaan Pielat en onse edersijdse gecommitteerdens op den 15 dezer ten ge- noegen fgedaan zijn, nooyt wederom zullen werden opgehaalt om de Comp daarmede te vermoeyelyker, ter contrarie beloren Wy voortaan 0nso gedagten niet anders te zullen laten gaan dan om den waren dienst van d’E Comp’ verrigten en wel voor- namentlijk in extirpeeren der speceryenboomen en het stellen Tan Comp” marken; opdat eens alle moeyelijkheden een eynde mogen nemen:

Wy beloren en sweren, dat buyten de extirpatie der specery_

Zic respeclievelijk Cortus II, blz: 348 Corfus blz. Corpuus IV, blz: 180 cv. 236 &. 310 &7 2) De acten dczc vcrzocning rolgen as bijlagen achter dit contract: 3) Merkteckens, Comp’ kpilaar’

Ts Content downloi ed 146.50.98.28 on Wcde 12 Oe; 2016 [8,08,06 UTC AIl use’ subject hitp labout-istor oreltemus OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

bomen, die de Comp” volgens contracten z00 dikwils alse het-selve begeeren, Op onse landen konnen doen, en waartoc wY ver-pligt zijn de nodige manschappen en correccorren ’) te verleenen_ nog buyten dien overal aan onse orderdanen en hoolden over land- streken en negeryen ordre sullen senden ?) dat Op het verbeurte van haar ampten en verdere swaren straffen zullen hebbcn uyt te roeyen alle sodanige specerybomen, die se in de bosse , wan- neer se daarin zijn om haar levensmiddelen en andere nooddruft zoeken mogte ontmoeten ofte ontdekken waarvan wy nette aantekening zullcn houden die telkens aan den gouverneur toesenden; welke ordre wy alomme zullen doen verkondigen zoodra wederom in ons koninglijk palais op Tidor zullen ge komen weezen:

En dewijl onse vader, den heer gouverneur, ons vertoond heelt, dat de barmhartighijd pryzelijk in vorsten 15, z00 beloven sweren wY, dat wy zullen geven, gelijk wy by deezen doen, een generaale pardon aan alle onse onderdanen_ geene uytgezondert, wie Sc Ook zoude mogen wesen, die zig tegen de overleden KO= ning gerebelleerd hebben, onder die mits nogtans _ dat se binnen den tijd van ses maanden na het tekenen dezer zig aan Onse ko-ninglyke persoon zullen moeten kome onderwerpen_ En inge valle voor onse straffe bedugt waren, laten wy haar de vryhijd om sig alvorens by de E, Comp te addresseeren_ die haar Fet- sekering van onse genade parole een bondige wyze zal mogen geven_

Ten laasten beloven swceren wy, “) dat zoodra wy weder- om op Tidor zullen gekomen zijr, alle juwelen, goud olte silver- werken; (die) tot de kroon off rijksregalia horende, net en= ccuraat te zullen doen opnemen, aan onsen presenten en wettigen koning overgeven, wzaronder wy speciaal begrypen drie stuks goud-werken, in den jare 1694 door Haar HoogEdelens aan den koning Hamsa Farahoedin ovcr het gericff van cen stuk amber de Brijs geschonken, item een groote goude ketting medalje, door Haar HoogEdelens 1705 aan den koning Abal Falalil Mansoery

Cora-cora $ of gewapende roeiprauwen De rijksraden Tidore.

This content downloaded from [46.50.98 48 On We (kl ZOlE 18.08.06 UTC K VIC {vo’ccL hllp Mlabout istor orp”ems
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

vereerd, 1) omme Wam geslagten tot geslagten door de successive koningen gebruykt te werden van welke goederen belovcn accurate Jijst, door ons alle ondertekend den heer gourer- neur ten spoedigsten ter hand te zullen stellen, verders de nalatenschap van den overleden koning onder de erigenamen te verdeelen als in geregtighijd s1l behoren:

Aldus besloten bevestigt, mitsgaders vorige contracten vernieuwd ter gecombineerde vergaderinge van den heer gouver- neur en raad van Molucco mitsgaders den koning en rijxgroten Tin Tidor, dewelke den eed in handen van den heer gouverneur Pielat na hare wyze Op den alcoran hebben gepresteerd,

Tot bevestiginge der waarhijd is deeze onder het Hollans ge tekend door den gouverneur en raad_ en onder het Arabis door de aangestelde koning Fan Tidor alle zyne present zijnde rijxgroten, Ternatcn casteel Orange den Juny 1728 Daaronder stond Comp zegul, gedrukt in roden lacque, was getekend Pielat, J Boner, J” H’ de Mey, Jacobus Augicr, Lelivelt: Lager : Ter ordonnantie ran den heer gourerneur en raad getekent Wm Beseler, prorisioneel secretaris Onder aan het Arabis stond het segul handtekening LamC den Koning van Tidor, geassisteerd met die van syne rijxgroten

Translaat ran een Malijts geschrift, door den ko- ning Fanl Tidor aan den EAgtb_ Heer Jacob Chris- tiaan Pielat, gouverneur er directeur im Molucco ge- daan ter hand stellen op den 23 Juny 1728

Wy, ondergeteekende_ Paducca Siry Zulthaan Miri Bifalalihi- siah, koning van Tidor nevens myne bobatos_ bekennen ende verklaren; dat op den 15” Juny 1728 door bemiddeling Fan onsen vader; den Agtbaren Heer Jacob Christiaan Pielat, gOU- rernCuT em directeur in Molucco, in desselfs vergadering is be- sloten met onse gecommitteerde bobatos_ den goegoegoe “)

1. Zie Cormuu IV, biz, 3I-3I2 2) Boepatih’ riiksraden. Djogoegoe riksbestuurdcr.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602–1800.

Soemna, den hoecum Balowari en secretaris Abdul Cadir, met bobatos van Ternaten , die gecommitteerd waren van den Paducca Siry Sulthan van Ternaten, te weeten den kimelaha- Marasoeleh Midja_ senghadje-Toloca Binoen, ’) den secretaris- Moloco Tandja, sengadje-Limatohoe Banoe senghadje-Ma- layoe-Koknorna Djamboela _ geheel hebben algedaan alle sodanige pretensien geschillen die tussen den overleden ko- ning vzn Tidor, Paducca Siry _ Sulthan Hassaan Oedin, en den koning van Ternaten Kitjil Radja Lauwt, het leven van gemeiten Tidors koning zijn geweest, hetgunt den heer gouver- neur Jacob € Pielat, nevens Onsc wedersijdse gecommitteerdens ten enemaal hebben afgemaakt; waaronder wel speciaal begre- pen zijn de pretentie van sodanige eenhondert stuks Tidoreese onderdanen_ die na de negery Tiebo onder het gebied van Ter- naats koning zijn overgeloopen zoomede de twee afgewekene priinsen_ genaamd Bocki Bongsool en Bokki Djohora, die almede na Ternaten zijn overgegaan, mitsgaders alle de slaven Fan prinsen princessen van Tidor

cativen van alle Tidoreese onderdanen die van tijd tot tijd zijn gefugeerd na het Ternaats gebied en tot nogtoe haer aldaar komen te onthouder wyders nog van alle andere pretentien en geschillen, hoe die ook mogte genaamd sijn ran alle hetwelke onse gecommitteerdens gemelte vergadering hebben aistand gedaan, welke behande ling accepteeren, bevestigen off sterken, gelijk wy sulks by het contract, waarvan woordelyke inhoud consteerd in ’t tweede articul van dezelve, Op den 21 Juny 1728 gepasseerd, daan besworen hebben_ belovende wyders by dit geschrift, geene van die zake ooyt ofte ooyd weder te zullen ophalen off daarvan reppen Om Je Ex Comp” den koning van Ternaten daarmede te vermoeyelyken hare hoofden te breken, dewijl

Hockocm oekoeng_ volkskoofd o opperslc kampcnghaafd 2) Kimelaha had Iroeret de bcteckenis stadhouder. Marasaolih is het Eebied Waaroyer stadhoudcr Was Midja is mans Ilaam Voor kimclaha Marsaoli” DE CLERCO _ Towal e Inot ep blz. J5Q. Opgemerkl worde, het Gorontaalsch marsaoli titel dot districtshoofd Sengadji regent of districishooid Lccs : Kokonorra Het uiterst merkwtardig da: dit Wcora Indie Jang gebruik geblevcn: Caticf is namcliik het Middelrcdcrlandschc kcitijf vgl: Fransch chetil, ellendig ditels substantif beteckende hanneling lifcigcne VERDAY Woce

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms
GENERALE NEDERLANDSCIE GEOCTROYEERDE

wy verklaren dat alle geschillen die zedert het Fertrek van den Ed, heer commissaris Hasselaar ziji geresulteerd_ [en eene- maal is ten eynde gebragt en wy tegenwoordig met hert en ziele genegen zijn met den koning van Ternaten en desselis bobatos vrcede, rust, onderlinge liefde_ eendragt vriendschap leven broeders onder Ikanderen, bedankende wyders den heer gouverneur Pielat VooT gedane moeyte Fan Zijn Agtb. dienaangaande; Tot bevestiging der waarhijd hebben wy dit geschriit met onse handtekening ondertekend met het zegul Van my_ koning bekragtigt. Was getekend door den koning ran Tidor, Kitjil Gape Kolano Tidore Sulthan Miri Bifalalihi Adji Limoc Hidjidin Billahi Malihil Manaar, en bevestigt met desselfs segul, Op roden lacque gedrukt; item nog getekend door den goegoegoe Soema _ den hoecum Balowari en secretaris Abdul Kadir

Onder stond Getranslateerd door my Corn” van Hamme, gesworen translateur_ Onder stond Accordeert getekend provisioneel secretaris

Was getekend

van Beseler,

Translaat van een Maleyts geschrift, door den ko- ning Fan Tcrnaten aan den Ed Agtb Heer Jacob Christiaan Pielat, gourerneur en directeur in Molucca_ gedaan ter hand stellen op den 23 Juny 1728_

Decsen brieff Vin uwci UUI; Kitjil Radja Lauwt Paducca Siry Sulthan van Ternaten en desselis rijxgroten, is verselt van desselis groetenisse eerbied Ju vader, den Ed. Agtb. Heer Jacob Christiaan Pielat, gouverneur directeur in Molucco, nevens den ganschen raad dewelke Comp magt bekleden en met regt geregtighijd het gebied roeren over de Molucco, amen; Eerstelijk ratificeerd bevestigt uAcn SOOn, den Paducca Siry Sulthan Amir Iskander Djoel Karnaine Saffoedin en zijn rijxgroten, hetgunt dat zyne bobatos; genaamd quimnelaha- Marasaoleh Midjoe sengadje- Toloca Binoen, secretaris-Moloco Tandal, sengadje-Limotahoe Bane senghadja-Malayoe- Knorre Djambela hebben gesloten met onsen vader, den heer Jacob Christiaan Pielat, gouverneur directeur in Molucco_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 602 1800.

den Juny 1728, na de Europesiaanse wyze gerekend, namentlijk at wY ons niet meer aan gelegen sullen laten olte nimmermeer gedogen dat een der Patanise volkeren Op Ons land sal verblyven oil wooren; mzar sullen die rolkeren aanseggen, dat zy na haren coning zullen hebben te gaan

Ten tweeden bevestigen den ced, die uwen soon bobatos gedaan hebben doe hy Op deeze koninglyke zetel is ge- treden dat de roorschreven bobatos zijn overeengekomen met onsen vader cat niet meer zullen vervoeren de slaven van den prins Djoubiang en Ook van alle de andere ’Ternatanen; dewelke zy rermeenen dat na Tidor zijn gefugcert, en voors dat sullen leven in alle opregte vrede en vriendschap met den nieuwen koning van Tidor, als etrouwe broeders met den deren betamen ook wyders ons aan alle contracten te zullen houden als wy byde koningen_ hebben gemaakt en beswooren, omdat waarlijk met hert ziele genegen zijn in Fust leven met den koning van Tidor ; dicrhalven verklaren wY, dat tans ratificeeren de beloften, door onse bobatos in casteel Orange gedaan Daarom hebben wy ook, navolgens Comp begeerte, in handen van onsen rader overgeleverd de rolgende ses personcn_ als Lahabatre, Tawakali _ Gape, Paloe, Maksoet Panegara voor alle welke behandeling van herten onse dankbaarhijd betuygen a4n den gouverneur Jacob Christiaan Pielat. omdat WY esien hebben dat dien heer alle mogelyke vlijt daartoe heeft aangewend; zodanig als oyt vader aan zijn kind zoude kunnen doen, opdat alle twist onenigheden uyt den weg

geruymt ten ecnemaal vernietigt werd die het leren ran den overleden Tidors koning zijn geweest: Alle hetwelke nu daardoor ten eenemaal is ten eynde gebragt.

Boven om de hoofden ezes “) stond het segul van den koning van Ternaten_ gedrukt in swarten int: Onder stond : Getranslateerd door my was getekend Hamme gesworen translateur:

Namelik dcn sultar Tidcre. Lees Djooe Biang. Djode titel nct de beteckenis heer, Hct aischiit in Coubrociac hceft dajn. Het Cotrucooc hccft hicr vcrschrijving vlugt. Hicr Siia” aincenoemo L.c3s = haaide dezes.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE NEDERLANDSCIE GEOCTROYEERDE

Onder stond Accordeert Provisioneel secretaris

was getekend

W” van Beseler;

DCCLX MOLUKKEN HALMAHEIRA_

Juli 1728. ’)

In aansluiting bij het comract ran 21 Juni hicribbr blz Werd orcrterkoist Jangegaan met den sengadji Patani, Oostkust Zuid-Halmaheirz, wzarbij OCz Zch order konirg Tidore plaatste, Wuen anotroaat hij “rorger Waee MuFLT nictdc Tacto Ecwccst: Doordat ’Tidcre EcnStiai Compagnie wcrd Patani ook onder oppcrnooghcid dlze gcplaatst: (Rapfort ovcr Comfugnies rcgl 0p de ’Groolc Oost , blz 12-13}.

Articulen, beraand en besloten tussen den gouver - neur dezer Moluccos, Jacob Christiaan Pielat, bene- vens den raad ter eenre; en het senghadje van Pat- tany, Manoeweri genaamd en zijn bobatos ter andere zyde, OI zig aa3 haren wettigen vorst, den koning ram Tidor , te onderwerpen_

Articul

Wy beloven ende sweerer_ dat

den goeden raad 0n5 door den heer gouverneur Pielat gegeven ons zonder de minste gevijnshijd, maar ter contrarie met een opregt hert, onderwerpen_ gelijk wy Ons Onderwerpen by deezen Jan onsen wettigen heer vorst, den zulthan Miri Bifalalihi Adjis Limoe Hadjidin Billahi Malikil Manan Kitjil Gape koning van Tidor, met be loite dat de Hollandse Comp’ benevens Zyne Coninglyke

Majestijd altijd zullen gehouw gettouw weesen en OnS goed en bloed_ soo voor de E. Comp’ als Tidors koning, ten allen ty den, als het sal nodig weesen, Op te offeren_

Wy beloven en sweeren; dat

nooyt sullen denken off zoe-

1. Uit het Contrectboek_ Ook in de Overgecome# bricven 1729, IBde boeck, afdceling Tcrnaten, toljo 1102 c volgcnde Merkwaardig het ncutrale woorJgeslach::

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMTAGNIE 1602 1800.

ken IC vreeken hetgeene agt jaren na den anderen geschied hetzy wat het ook mogte weezen verzoeken desgelijks eerbiedig, dat onsen vorst, den koning van Tidor, ons zulx ge” liere ’) te Feg ercn daaraan nooyt te willen gedenken, naar ter contrarie als zijn getrouwe onderdanen on5 gelieve aan merken_

Wy beloven SWCCtCIe dat Wy, zoodra vederom Patany zullen gekeerd zijn _ met de soldaten, die ons de E. Comp ons instantig versoek medegeren, ons best zullen docn Patany wederom zijn rorigen uyster herstellen, Comp’ merkpilaar op ons land te doen plaatsen, dc extir patie der specerybоomen beginnen en die continueerchl {Ol ’) alles sal uytgeroeyt weesen waartoe de noodige man- schappen vaartuygen zullen besorgen

Wy beloven en sweeren dal; ingeralle het de E. Comp mogte goed vinden Om altijd ecnige militairen, hetzy zooreel weynig alse sullen gelieven ons te laten_ FOOr dezelre een loge, rondomn beset mct pallisaden, zullen opregten_ de nodige woningen daarin te plaatsen en alles contribueeren_ wat tot wel- sijn Tan Comp’ besettelingen, Z00 omtrent mondkost als andere nooddruiten_ zoude benodligt Kccze gelijk “y Ook be- loren alle drie maanden de nodige vaartuyge te zullen besorgen; Om goede maanden en andere nooddruften Van Ternaten af te halen_ zullende altijd, wanneer de posthouder aan den heer gourerneur wat te schryven heeft; zorge dragen, dat de brieven, hetzy te land of te water, ten eersten haar bestelling erlangen.

1. Hct Conlracbock; dat in deze jaren uitermate slordig bijgewerkt; hceft hier : zullen gelieven: Het Coutrectbock heeft hicr platen. Hicrvoor heeit Courncinoc: dat; Wii zullcn Ferder de talrijke schrijvingen alleen sigralecren twijfel aa7 betcckcnis kunnem hcstain Gocde mainden dc uitdrukking Tocr dat gedceite der gage; dat de dicraren Compagnic uithctzald tondcn krijgen Naar Tncn #cet, mocst altijd bclangrijk dccl wzarborg ay Compagnies boeken hlyren roortloopcn

DI %6 .

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE Meenep ANDSCHE CbnctRoyeepng

Wy beloven en sweeren, dat z0o wy inand mogte ontdekken_ hetzy wie het ook Tef Cr mogte, die de E. Comp sogt te Inis- iydcn, hetzy met het niet ontdekken der specerybomen olte wel het sluyken van dezelve, dat wy ons best zullcn doen om dezelve te bemagtigen; om die aan dE. Comp’ over te leveren, #44tiat wy ten eersten onsen koning ran Tidor zullen kennis even:

Wy beloren cn swreeren twee maal jaars met roorkennis ran Tidors koning; 4is het d’E_ Comp z2[goedvinden, met haar manschappen cn Omse vaartuygcn gjan cruyssen vam de hoek 4a47 Pattany tot de hoek van Pitsjoly toe alsook verder rond- de Papoese eylanden_ OI Z00 ontdekken overlangs gehelen Oostkant Fan Halmahera_ off ook Faartuygen ge- ronden werden_ die sonder passe van dE, Comp” dan wel Ter- naats off Tidors koning: mogte Steryet met beloften_ dat in- geralle wy die mogten vinden_ dezelve aanstons sullen soeken te overweldigen die zonder de minste pretext aan d’E. Comp’ overleveren_

Laastelijk beloren sweCIEn WY Tvur ons onse kinderen kindskinderen verdere komnelinger , nooyt niets zullen ondernemen eenige vyandschap off hostiliteyt pleegen_ ten Watct Wy eerst wierden aangedaan_ sonder dat ons alvorens daartoe permissie door d’E. Comp’ en onsen wettigen koning van Tidor zal zijn verleend, dewijl Fan voornemens zijn O1n als ware onderdanen in rust en vreede roortaan te leeven:

Aldus gesloten, vastgestelt op den alcoran besworen ter presentie van den gourerneur en directeur dezer Moluccos; Jacob Christiaan Pielat, benevens den raad ran het casteel Orange _ den 30 July 1728 was getekend J: C. Pielat, Boner,] Mcy, Lelivelt; van Beseier Ter zyden stond Comp’ zegul, gedrukt in roden lacque, en daaronder : Ter ordonnantie van den EAgtb heer gouverneur

1. Patari ligt nahij den Hoek van Talocli; dc punt dc Hock van Bitjoli: Onder de Papoeasche eilander werdcn verstaan Oostkust Halmahcirj de uiterste WVestkust

Noordwestcn daarvan

eilanden tusschcr Nicuw-Guinca_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800.

raad voorschreven wws getekent van Beseler, se cretaris; Onder aan het Malijts stonden handtekeningen Van het senghadje rin Pattany boven gemelt en zyne bobatos; nevens die der gecommitteerdens van de koningen van Tidor cni Ter- naten.

DCCLXI KOROMANDEL:

Juli_*Augustus 1728*

Ycriocl dc hoofden det Compagnic in Mazulipatnam vcrlecnde dc gouvcrneur Ragicmahindrawaron, ccn provincie Golkonda_ ondcrstaand parwanna; Comipagnie schenkage cutca 28n kosttc;

Translaat Persiaanse parwanna_ door den heer Ma- homet Sayda- chan, nabab orer de provincie Ragima- hindrawarom_ Op desselis onderhoorige bediendcns verleend, sijnde Vin volgender bewoordinge_

Alle modsedijs _ 500 presente als degeene die na dezen zullen komien, mitsgaders de samoekar, sapandiaer goeserbanaar chaukidaars *) in de provintie Fan Ragimahindrawarom, onder het gesag Vdil Golconda moeten verstendigt ezen, dat de Hollandse Comp’ in deeze landstreek Op firmans dcr vorige koningen parwanna’s Van soubaas en andere magtvoerders altijd hun handel tolvry hebben gedreven; dierhalven werden UE’ generaal clk in bysonder gelast, den gantsen handel var die natic en hare bediendens, soo wegens het Vers voeren harer lywaten granen als de andere diensten _ haar aangaande, etc onder het bestier van het Masulipatnar msen op-

1. Uit hct Coitrartboek. Ook in de Overgecomiem bricc: 1729 , Zle borck; Jidecling Cormandel, Zde register, folio 118 Ambtcnarcn der kanstiar Allc ambtenaarstitels dc sapandiacr of Foeserbanaar (guzarbhan) is amhtenaar tollcn uitvocrrechtcn ; dc chaukidaar (chokidar) opzichter. Stadhouders. Eigcnlijk 50uba prorincic soubidar stadkorder.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE REDERLANDSCIE GEOCTROYEERDE

perhoofd, den EE_ Heer Adriaan Pia onverhindert voortgang docn nemen, Folgens het aloud gebruyk Laat wyders deeze saak U.E strickt aanbevolen sijn.

Verleend den 446 van de maand Ielaadje ‘) inno 1140 na de Persiaanse stijl en den Augustus anno 1728 na de onse. Onder stond Voor oversetting volgens vertaling Van Conp” tolk Pella Bruyn en molila Seek Aliem, Daatcherom den 16 Augusto 1728 was getekent A’ Iperdijk: Lager: Accordeerd getekent Herm” Taarling, eerste clercq:

DCCLXII PERZIE_

18 October 1728.

De nieuwe dynastic; die der Agwaren Aiganen in1722 den Perzischen tronn gcromen Corcus IV, blz. 549 tong nict alge- mccn ainhang Hun ruwe vogste onitedcn bezorgde hun vele vijaiiden Gok Nederlandsche Compagnie had het door dc verandcring nict Eeter ekregci Vooral sederr 1727 UJten conilicten de orde ran Gcn cag de greote kofschuld de Compagnic wcrn nict afbrtzald, Compagnies huis in Ispahan in besiag genomen nct personccl htt Nederlandsche hooidkantoo: Gamron door allerlei kwellingen zclfs lichamelike mishandelingen in hooge mnarc geprikkeld Het lict zich Fericiden opstand tcgcn de regecring Gebruik: maken Om te trachten zijn Doxtic verscntcm door zich aan1 sluiten bij de bezctting van hct bekcnde ciland Ormuzd, die tegen ntutc dynastie G-G. Rade nocmden dit Iater #ccn winderig concep:” Hct was avontuurlijker, omngan Engclschel, dc Perzischc bricren zangcdvid als ,de cotmpeti tcuron “Onic mederryers (FZC gclegenkcid darkbaar 4ngreccr

Dstil-Hiddscha; De datecring Hop niet. Volgens de enderteekening de 4de deg Dsul-Hiddscha ~CD Augustus 1729 Maar Dsul-Hiddscha 1728 begint op Juli 1728, dus valt de 4de dag 13 Juli 2) Dit belangriike decument KOML Vie { Voor Controcibock Mazr TCI vindt het driemaal de Overgecomen brch dic van 1729 _ Jdc hoece iolio 4945, 1730, #dc boeck; fulio 1326, 3Iste bxttk; afdeeling Persia_ folio 246 rolgende: De Jaatste twcc dcr drie gcrocmdc afschriftcn hebben gine aanteekeningen cnder den titel : Gcringe Aanterckingen op het ncrcns dcscn staendc contract soo als netselve den 18den October 1728 door scer ongchoord Ecwocl onFemccn favorabile voorslagcn ccrst Hem eigendom Waftnarr TOOT Chat 5 UIC lands, hccron Enge schen by dE Comp genocgsacmi al5 gedworgen wilde ear cogwit ~cuesceren OcinTsanhi heeit Wcacn Wfrofu ingegaen:”

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms Oost-I DISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

hun positic ten kosle der Ncdcrlanders ~ereerken; Hier volgt allereerst coniracl #aarbij de bczctling Ormuzd het ciland mc: hct kasteel hepaalde voorwjaruen aan de Nederlarders orergeef:.

Translaat contract, Soo als hetselre tusschen d’E Comp en die ran Ormus Op den 1887 October anno 1728 gesloten en in debita forma wederzijds gezegeld is, ais

Eerstelijk, de geluckige redenen van dit geschrift zijnde dat Persien al een zeer langen tijd in onrust geweest en alle rerseke- ringe Toor ecn rder acn ecn syde gesmeten is, item dat niemand door den “yand ecn 1UT werd net rrecn gelaten, soo is ket dat degeene_ die vrundschap over hebben roor de stanme Sefie de

oude Persische koningen haare een sooreel hun MOCACT te weege brengen_ dat haere vastigheden e steden tcgen den vyand werden bewaard, iot een der regte Tersische Crici magts genoeg aen handen kriigt svne meermelte”yanden roverwinnen en sijn eygen rjick weder aan sig te brengen_ sul- lende alle degeene; die d’cude kroon die Trundschap bevesem hebben alsdan daarroor seekerlijk reel eer en gunste genieten; ueron orersien cn soldaatcn Valn geluckig casteel eyland Ormus in deese maand Rebbie Awel Cenne Hasjari Cetto Tjekilo Jek by ons de maand en jaere roorschreren e

Het s/amhuis der Seieviden_ 2 Dt hierborcn Ecnocmd: ennittckingen ztleci hierbii EDes6- inle} dingc schind als Yetre Tillen {entocner dat dE Conp’ uzmccr den rcgtcn Persischen crigenaam ucder throor quam, alsdan gchouden soudcn Wcsen casleth eiland sacamige Tots oter geved, maar erderen sin ofi dit eerstc a7.icul Ferellectcerd werdcnde, Kan die rcden Keen plaats hebbcn; off twecde, cigendom bcide absoluit TE Comp’ gchonrd Ormusi:nch cigere Tocom (duspositic Hacr Edckc afgestaan sonder dat dacrop Ymand andcrs cenige de minste practensic heeit. ROLCC nict {unncm binden hct roorgacndc, omdal hicr ccccrcn [alsuoriecrti duideliik mct seclusie andere prctendenten ucro acneercsen orgcreckent nog het altoos tijds Genoeg TEdL Tt ingevalle {egten ticenacm al ccns Wccdrom icn Inroon stccg; oyer poirc: i handelen, wclk al ir dict roegcn kunnende 4crden ancr_ praeteerd, werschiinlijk byaldien de restitutic der consideranic hofsschuld ccns gercrgd Wetd nict andere Ecvolge sude hehben_ nacr Persiaucn grootste WKe het peschenk castecl ciland_ mnisscnitn nog dcsci gcerc andcre prerogatieven, Fascontrc ductI nadcniaii Fantsch annaten Enert hoi pcsaten sondet gebruyk dwangmiddelen sal Scxeget lUrseM dactiar thicnde dcel, het gcheel, te voldoen;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOC-ROYEERDE

by haer anno 1141 den scer in credit en hoogverhevenen capitain van groot-vermogende Hollandse Com pagnie cer opregt, getrouw W’edigt rerbond hebben geslooten en ge- maekt, hierin bestaende dat Dit geluckig castee) en eiland van Ormus met het allerminste dat daertoe gehoord off alles wat hetselve geeft en heeft; sonder dat ymand anders daerop eenige de minste praetensic sal hebben macker o smeeden; in rollen eigendom hebben getranspor- teert en ter eygene dispositie overgegeren aen roormelte groot vermogende Hollandsche Maatschappye, mits dat de praesente joesbasjes eigentlijk overstens over duysend en mostaffe- saas in de gemeene sin schildergasten dog is ook betreckelijk Op een yder die jets te bewaeren is gegeven van de syde der mecrmelde Hollandsche Comp’ op gedagte casteel eiland naar voorige gewoonte sullen blyven bewaaken, als het noodig zy dat den Hollandschen capitain alle de Hollanders zyne negotie off andere

goederen, die in Compagnies Too ninge zijn, van daer- neme, opbreeke en in dit casteel en eiland overkome de Hollandsche vlagge op beide aanslaat, omme daer synen handel dryven, sonder dat ymand buyten wel- melde Maatschappye met alle de haere en Wy, oversten sol- daaten, aldaar ooyt of ooit verblijfplaats ofte grond, tenzy met wederzijdse bewillinge sal werden Tergund ofte gegeven, op wat LuOt waarden suIx oock soude Iogen weesen

Ten tweeden sullen de maandgelden van dikgedagte overstens en soldaaten; getal, naam voornaam opgenomen wesende,

1. Deese clansulc is by her gcfundeerd Utrccsc VCOr uytstootinge octeat dcn Agwain hadden; Kelijk Haci nicr, stacnde d onder- handelinge Wle inlardet bediendens gecommitteerdens_ dEngcl Ischen al5 den Inlander a telkens wicrd ingebocsend heeft uyt dien hooide door gooyeei profitabiler voorsiagen gexlelte Britten VOOI aet brok Hande uytsluytinge onmooglik anders Knirner uicrder ingerigl, MaE allen schija entouwen hcn onecn opsigte wacierenal #cl vanself slyten_ 2) Dccsc tcrm, als nodig zy etc", imcedc die bedugtinge gcgrond, UlTldat lange sylicden LCCn- opbrake sape hen darucn Rcckcren dat hun harcn Fyard stonden transportccren, dcrom dat fort, Gelijk boven gesegt, onsentwcger wilden blyven bcwackcn tot Ucn capitain alle syn6, coopnanschappcn Miccr , sclf ovcrkwame, alswanneer sig in alles soudcn gerusten, Gam-on Dit *erd in laatstearticul nog duydelycker verklaerd

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms DOsT IDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

n degeene die hier thans zijn, in contant sooreel sylieden bevorens altijd geroten hebben_ by d'E_ Comp' werden betaald en Fan diegeene, die binnen den tijd van een maand nog opdagen dog dan hier nog niet g'arrireert sijnde, sullen ook geen diener ') te praetenderen hebben of genieten

Ten derden: Soo wanneer gunt God geliere te rerhoe den sig eenigen vand aen d'ecn off andere syde mogt komen op te doen_ sO0 sal men wederzijds gehouden weesen den anderen met alle rermogen t'adsisteeren, tcgc1 welke ryand het ook soude mogen wesen, sy Mosselnoen regte Godkenners andere Europeen oite Arabiers etc'

Ten vierden Soo hebben wY orerstens

soldaaten, onse lan-

Dinar, MVNI Kaarde Jio = Tomar f %5 Nede-landsck e ceni 2) Dit is lastpost voor dE Comp door dc ncgotie, cicr soorce) inect dan hier, dacr rict als Kragt geweld hccrscht; Kunnen wcrdcn gccaitiveert, het dathecn dirigeerena cat mnet Cotnp goedercu

IcLcn prijs; Winioor cocplieden dcselve acnslaen wctdcn betaald, den inkomst Ihollen gcregtigheden, Datc DmS gedagten 0co den tijd wcl rykelijk Funmen #cden utgcwonncn neeit Ttof Vrmile Ost reetgercptc Jwutcd nenself hct roldoen driejarig agtcrstal dcn Toonrank haerer TconJEE zoldyer naer ouJcr Bewooiitc Yoor opgcdagte stuk Waro haddcn ecpracscmiect (anders kunnen werden bedongen ; sal lang - Sarerhang Ocor Versicre FftinotThr einclik Moeten ie nict Oopen, omoat dic besoldelingen gesprooken Werd welke dacr stacnde Fct slutcn przesent Kacrer binmcn dcn ran nialo stonden Komen daer Facre dienstcr beroorens de vadcrs Op de zoonen Rcrerol cert en alsoo erilik gewccst ziin. 3) dE Comp” dcscro naerc inlandsche bedicndens verc_schten dienst genitten, ook gehouden hacr potcgctren; dal; Fcm Maci Temech deze possessic casteel cyland %inde, faciler. coor ontsag, dcsen cigendom Hacr Edele dcsc gcwestcn getren, kunnen doeT dan tkans , omdlat 0MSc swakhcid rar Europcesche Iman schap; die door ziekte ncesltijds dermaaten aigemat is dat, gcsond schynende, pa5 krart genceg hecft den wazpcnhandcl; dese brusken, Nact regt DOg Terocn Jursterende Tnon aigeregten regent soldact, dese T291 stou: mekt, dat OmSt 0D @C rolle straat Carfen attacqueeren cnierCn slaan, stcoten en aile Smaadhecden des wercld s aendocn ja selfs gccn Eurapcaancn rarg ontsicn gelijk CCeE gerirge bricren Iaer Batavia als NedcrJand; datis 26 January primo Aoril atcrn Auguslus Octobcr descs jacrs gecartcert; sulke niminer genourdlc cnoriE staaltjes kriclen; vasistellen dat, ecns Opgebrooken ziin; Jancols suler cosecrci insonder braldicn rcgent sict, dat nicr Lal Tesudeniie Wero gelaten ginder gestabileert Ter de Ianden nict gchcel var Persien trekt, Eeliik sommige dommcrickcn DOg susimnctrcn Daarhecn.

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms GENERALE NZDERLL DSCHE GEOCTRO YEERDE

deryer Minauw,’) waervan jaerlijks Frugten tol ons onderhoud trecken daermede ons voordecl doen WCS Mcer - melde capitain met wederzijdse adsistentie het datheen moeten schicken dat dat usufruct aan onS blijit en in handen komt; of indien dat niet mogelijck sy, den capitain, naerdat onse geleedene schade wel verseekert opgenomen is, gehou- den Wcsen on5 sodanig_ ais zijn goeden raad gedraagt, deselve te doen vergoeden.

Ten vijfden : Sal alles wat ran dc inkomende en uytroerende thollen en geregtigheeden waarvan alleen sullen blyren g’exi- meert WY, hooiden en soldaaten d’E. Comp’ met alle de haere komt,niets uytgesonderd Waat aftreck der te makenen guas- tos de af gevene maand gelden ad] oms, orerstens soldaaten, werdcn gesplist in twee gelyke deeler, Taeran d’eene helite aan ons d’andere aen d’E Comp’ sal vervallen blyven;

Minab; tecenover Ormuzd rzste kust gelcger, Oosten Gamron_ 2 Dit indien hact, Ormuusianen, in dat Minauw (cmen onsc Eedagten, gelijk s00-Ecm Eescgt zy, al ctrigen Otcniist of schadc in haercn daadclocgst mogt komnen WerueiL aengcdien almecde voor den ineerderen aankweck den kandel de voardeclen die di: crland der tijd afwerpt, mnociti werdcr gcrcsconireert oite gepracvenicerd door FhuT Oudentonaet € goede “Tundschap den bugervoogd aldacr, Xelte Iccde mcct sudsstcercn sylicden daer al tcuig radccl lydende, soudc mnei dat nic: op hatre taxatie alleen laten afstuyten alsoo hacre hehbsugt voldccn, kunnen calculceren gchoomtens dacr hchben hoevecl dic gcrcn n Traorcn is ; item hen sulx insgelijks mogelijk COnn goederct; markigangsprijs; Fodaft andersints, door cenc besendmnge”aer Passoura tinwier Ccg sodanigen bodcm Iedig moct tetour- nedien Rooucci packcn tannucr Kunnen Wirden gcrestitucert dan Elansulis Aldfren kriidgcratkt alhocwel, gcliik ten gericld, nict knncn gcloovcn ccns nacr ooswit nchhende ” nacr cen WCing stel in Ormus wesende; dic vergocdinge oh andere wysc noodig uetdtr oMdat sustinccren benedenicgent dE Maatschappye carr meerder nocen icen eerbieden “reesen dit hoofd- stuk hcbben Ormusiancti, alicedc door soc”ecl voordeeliger Janbid der mcerecreMt Engcischcn verleckerd scdanig Gesaen dacnnne geliiks “gcck Mnshe reranderinge versagtingc Jntier #cynif ancere disfavorabile articulcn koe Iaag rilden Fedoogen_ Gastos, Portugcesch onkosten, Voor nog Macr WC} lgC jacren hecit dit rlek jacrliiks thollcn gerestighedcn niet minder opgcbragt dan thotans 25 30 U00 of 062 500 1275 000. Ten tyden der Portugecser Op O-mus #crd”ctscckcto dat dic revcnuin dacr sjaers niet ininder <ijn gewcest dan thomans 70 30 OCn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMFAGNIE 1602_-1800.

Ten sesden: Byaldien dat God nict wil ymant der Euro- peesche, Moorsche off Benjaanse bediendens der E_ Comp’ zig in een quaad mogten vergrypen; sal dat het opperhoofd der Hollandsche natie werden acng egeven en die hen_ naar alles te hebben ondersogt, straffen Iier eigene gewoonte, “) Ook sullen de daar (’overlydene Hollanders sonder cenige de minste hinder- nisse naer eigen gebruyk usantie werden ter aerden besteld.

2 975 OCd 400 €10 Ingcralle den nandcl daer plactsc in ccrete thicn Jacien Macr Soo Tente konde Wtrocm voor(Reseth; dat dat inKOIEen maer op thomans CDo door denanderen mogt werden gctaxccrd Gammen Tncn den koopinan gcgocde godloos Uicrckd Wtro nog doot elkander aneer als dat montant geschat soudc nict alleem dien Gcheelen cigendom cn alle dcpences; rcede gcdacn of nog tc macken, Fykkeliik of wiid en breed in dicn tijd kuntcn uytgewonnel, matr boven- ticn Gok Froalc hoope WC CM het n1og cens Tette sullen kunnen brenger; naastenby op ectstgcmeite drat schoktc, omdat apparent da; alle hardelaers, die bcvoorens dit

`lck Forde Hac decien hebben genegoticert gehad tans, de geweldenaryen vken 71c7 eiders hegevcn, Uccr ran on1s€ noseeseic Sp dat ciland ncbbcndc; ecccesstc soucen Komrr toevlocycm, cindc daer te brenger dat hun hitr dikwils stccde van afkoop naer de verthollinge Iret geweld werd ontnoncn daer haalen VICCsC UCc dic cxtorsien raclacten Waerlot nog Tnefroler aouat nncn courionec-eni irdien Haer HoogEdelGcstrenge Grootagthacrhecdcns tot Batavia Kongen mogten gelieven goed vinden alomime sOOCanine off dergelyke vlaggen cascet aen d’ Irlandsche scheeu I7774 Cest goiv handelende , tt dacn uytdcelei, als #} hiet beter wcten Comp” schecpcn hcbben dic, Nedcrland komendc; slacnde alle mogentkeden; Wuurcu bon dgenaoten Sacl suppoosten der E Maatschappy, Funt kuniende geschicden Olse Grootste parthyc, d’ Engclschcn, de hander altoos soudLI cocn Iuys houdcn sylieder dus gekecl onvemmosens ziin & Inlandsche cominCTcIc Mct Gns travcrseeren Ucricencn er Remcenc vrygelcidebricven gesigt onscr vlaggen sonale misschien Acteeraa Ecnutl LEGSCN eindc ten cas subject doem stilsitten _ dit contract Wel corsacke Tunacn wcrden dat hacr inkomen Tnomans 100, vaar Ovcrscicn Persiancn UTMus tyde Sjah Abbas de Groote Tnttd begon stil t€ stacm; hieren handel grooteliiks beleth en Ootioz God geliere verhoeden Ircquentecrcn desct Iedhaton mocyclijk Gcmata dcelinge ovcrschictcndc tollen auncccc nzer allc apparentien “rionn J0 jacrer geheelik moccn cphouden d’E Comp devolreeren; want %y inacr driehonderd koppcn Etery zijnde; kunucr jacrs macr thicn honderd nacr #ed igheyd gaende; rolgens; gemeen Wcrfasck verloop al niet Ycttee noten dien tijd komcn_ Ainnrcn of Mohamcdancn ; Kenjancn of Hindoes Hicr schijud de roogdye Comp’ ccnigermaatcn ucrdcn Inurkt nnidat Orcreens volgende lid kwansuys de strafc der Hae6t zig wilden bckouden Edog dact cens gestabileert sijnde, oudc hen dat point hun ccnC 5nsimnige WVSC Ecpaard Eord beleid_ In I6 drucken dal alle Dicratten Ly gevolge suuacnut andcrc nnSe gchooi sacmlcit, soowel _ls andcre stedclingen, welke dacr rccds zijn of in der tijd #OE

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE XEDERL AXDSCHE GEOCTROYEERIE

Edog soowanneer een off meerdere mostaffesaes ’) of ccnige Mhahometaanen eenig kwaad mogten aenregten, sal sulx d’over-stens mnoeten werden aengediend_ en die gehouden zijn haer corrigeeren naar exigentie Vn saeken.

En eindelijk sullen wY_ overstens soldaaten ran geluckig casteel Ormus, deesen geheelen insul of in casteel nog Engelschen nog Fortugeesen_ nog Francen oft eenige andere Europeen dan #el Arabieren offte Agwanen of wien het inders ook soude mogcn

wesen, buyten de Hollanders, Op geenige voet ol condities gedoogen_ eenige plaats off wijk geren; nog hier- naer; gelijk die ook aen hen niet hebben gegeren, nog ooit stuan te geven.

Onder stond Desen is_ om dit rerbond kond te doen, geschree ren en was in den hoofde gezeegeld door den geestelyken regter,

mogten komen nacr saczcn , onderyordcn Wiren wel langsamerhard Kuncn Werdcn bctwist, alswannecr hacre practensic; Insonder byaldien sagen de mnoderatie rigcur prcvalcerde wacrschijulijk welhacst souu Sinten Soldater ; wakers, Dil, ocllenen godsdienst ctc' Uldrt maldien tnct nen; gcwoci gcwroct dik gedagte Engelschen principael niet #ille haddcr moeten zijn; omda: dic natic allcen allcs Voor Jnccr- getrelde stuk lands aanbood_ vuor dtn eigcndom Fan castecl cilard haddcn Rcgcvcn stonden te geven, bedongen of nog coniracie -ci ratT nOg LlnG scoveei bovendlien ingevalle macr ons breekcn haar sluyten rilden, als #CnF ~ansti spreekende saeke niet cens rodig gewcest wedcrzijds Rord vinden, nadcmael dat natuurlijk vlocyt uyt hct IrCestct - sckap, door voormclder cigendam vcrkrecgcn off nacr Onsc oporackc van nicr cetst etlaneen

cpittel Ferklacid duydelik acnjuz behocid derhalven Rtln Madcrem u}tlcg #opcn; dit gchccl contract Tdcrs principalen ccrbiedeliik gedragcn soo aen onse resolutien sub datis 1J,22,27 en 29 October Ano 1728, als SctkCt twel bricvcr van 18 dersclvc macnd odor de gecommit [ccrdens werk gebruykt; den coupmaT negoticboekkouder , den Henric Moolcngraaf , onse nrovisioncclcn accretars Gcorge Gutchi acn den prorisioncel Resaghebber Pieter Lam geschreven er by die weder beant- Wnoro alle wclke papicren conncnrlaar ronsiccro dat &f ncsc brok mccrmclte OnsC hulren otcr Ihncsirt lacten uytsluyten, den Gamronscn handcl by hcn sicn Ttrcmmcn of mecdc doen nacr verklocken naer OMSC gedagten Comp" dicnst hevordcren, in Foope bcede da; dit verbord, roormelte ecene gerocgsacm gcdwongcm ingcgacn, TE Maatschappye binnen weynige jaeren dat voordccl sal docn gaudeerer, gunt venmneyen daerinne kunnen prospicieren dat hetselve suowel by Hacr Hoog Edel - Gestrenge GrootAgthaerhedens Batavia vaderland gunstig

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms Oost- INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

met dit in- en omschrift; vervattende synen naame Mhicr Mha- med Jaffer; zoone van Mhier Seyid ul Sanie_ En daerhy Alle d'overstens en soldaaten zijn by my gekomen en hebben betuygd met dit contract volkomen terreeden te wee- sen vervolgens gecachetteerd door sesthien orerstcnis drie absent vijff veertig gemeene_ die hun geheele corpS hebben gerepresenteerd gehad Lager : Aldus rolgens Opgave van Comp Persiaans schry - ver,

Camber Alic, uyt het Persiaansch in Nederduytsch olet- gebragt door was geteekent Picter Lam Onder stond Accordeert geteeckent J” J” Korsgens eerste gesworen clercq:

Wcnden gepasseerd Jengemerkt als salutaire en genoodsackte verrigtirge dic sondcr Comp grontelijx tc bcnaccelcn nict ncctt mogcn nog kunncn werden nagelacten , ons daermecde mcer vlyende; omdat een enkel sluk lands onse capitaale mccdedingeren eens vee[waerdig Rewcest ziindc, het ook n ttoncctsruct dat dcn gchcclen cigendom van Suer coneoenanian Jort, rervallen als het Irats minsten Aom 7n1 < 10 Q00 of 425 Q00 waerdye werd gctaxecrt; d’E Comp’* boren dc Gedacne depences rttds riicklijk bctaeld ongcrccrent nOg avanccs dic dat cilard zOut, swevel; roode acrde en stecn of andere acnkwcekingen buyten dic cultuure handel, reciprocc voormclte thollen, “crrolg tijd statt ah Keticn_ andzi ccnt Ocsit rchaycnet datr gfootc klecne sckeepen; gedckt voor alle #tden; schier bot tcgcn wall kunncn Icggen, aisco Osscn laaden sccr Tacic Mackcn gantsch Indiz is cerstgeteekcnde durft zig bysonderlijk flatteeren, roor SOOUCITc dit sonder Orcro cndcrwomcnle do8 Genocesicm Redyonzcnc Icrk insitn, dE Comp dacr gescten coinmtrac Lanz zijnde, in”ccle Tierer uotunte Kcei favorabiler cunducst kaw kcbbch gcdacn. dan di: soude ninncn wcrdcr En in dat concept z12 allc; Des God blyren biddcr , dat het Sync divine Mayesteyt Gelicve, dCSt affaires uiclwcescn Maatschappye in gererael, als bevorderinge onscr bysondcre cctC Zynen kragtigen zegen overstroomen

Gamron ten daage, maand en jaere als in desen hoofde was geteeckent Pieter Lam_ Hendrik Moolengraal, Hendrik Aarnout Michielsz_ Care] Koenad George Gutchi, raed secretaris: Onder stond: Accordeerd geteeckent J” J Korsgens eerste gesworen clercq-_

Ts conlent downlozded Irom |46,50,98.28 on Wed I2 0t 20/6 [8.08.06 UTC AIl usc subject Thin Waemgisior ore/lefms

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCLXIII PERZIE.

21 Januari 1729_

Het Ormued avontuur Ila MI a[spotdig enigunstige wending Nadat dc Comnagnieshedienden bezetting eiland drie maarden gage haddcn vooruitbetaald, begonncn Engelschen geld Werken; Het gevolg de bezetting Urmuzd, ook a lie: yoarloopig nOg de Nedcrlandschc vlag Laiicn acli enkclen Nederlander binrcr hct kastcel toclict De Engelschen daarertegcn bezetten hetciland Kishin. Uit Ispahan Vetscheet “ertcgenwoordiger den sjan, hertog Abdullah chan; en de Nederlandsche residenien in Ispahan hadden hun collcga’ $ hct hoofdkantoor Gamron orcrwezing Regcren_ dicn nthr ccruo wiize ontvanger ‘nen besprekingcn houden Daartoe ~erd besioten de gczaghebber Pieler Lamn zijn secunoc Hendrik Moolengraai benevcns Hendrik Aarnout

Michielsz trok- ken uit Gamron den hertog tcgcmoct. Buiten de stad erenwcl Vcrucn alle dric door hun geleiders aarggrepen, mishandeld cn geburid Michielsz sticri Revolgc mishardelinger ; beide andcren ucrden cenigen tijd, L@en Vederlandsche bezctting UatrOM poging dced hen Omizelen gedood_ Jaittom verd opcnlikc corlog tusachen den hertog Nederlanders, vcrsterkt Waren door de bcmamning cnkcle aangekonen schcpen #elke hun bombardiers' Perzen vecl schadc tocbraclten. Ten slotte bcgon mar ondcrhandclen kwamen dz volgende vredes tractatcn sat6

Translaat contract tusschen ons; ondergeschrere- cen, Kompagnies wegen met den rijxgeneralissimus hertog der hertogen Oter alle beredenlanden_ namen Abdulla-chan, getroffen den 21"" January 1729.

Wy, den capiteyn, item hooft der militie_ den wasier pak- huysmeester fiscael en secretaris, gelooi hebbende bediendens der E Comp bekennen dat nadien den hoogrerhevenen rijxge- neralissimus en kertog der hertogen Orer de benedenlanden_ zyne affaires daerinne willende waernemen, ook dese stad inet syne #enkorste heeft begunstigt, dewijl ecnige valsche enschen in den weg van vyandschap aen de grooten des conings naer hoff leugenagtige berigten hebben uytgestrooyt gehad, alsof den vori- den capiteyn Wyt eygere beweginge casteel Fan Ormus hadde willen vermeesteren, "yt welke ooirsacke genoemde Zijn Hoogheyt heeit gelast, geciteerden capiteyn in Zijn Excellenties

Uit de Oirgecomicn bricen 1729 Ildlc Exck; blz_ 4951. Ook in dic 1730, JIste botck afdeeling Persia_ iolio 243 roigende 2) Wijlen Picter Lami.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST- NDISCHE COMPACNIE 1602-_1800.

woninge te securefen tot hem Kutc gebleken hoe daermede gelegen zy macr aengezien geciteerden capiteyn affront, dat hem in presentie van eguale aensienlycke personen zijns cric ters was aengedaen, wel wetende, heeft hy met veele der zyne, bevoreus dat de saek nog was ondersogt, beraadslaegt, die wyse "oorsacke synes doods geweest_ willende gemelte Zijn Hoogheyt Om die redenen aenstonds revenge neemen Dog dato reguart neemende op de goede hulpe en vrund- schap van onse hooggebiedende grooten, mitsgaders wy altijd gastvrienden waren geweest, zulx van Zijn Hoogheyt niet executeerd dus ons geconsenteerd zijnde de goedheyt en gun- ste van gedagte Zijn Hoogheyt; hebben wy Ons verpligt bevonden Compagnies wegen dit accoord met eede te bekragtigen dat W} van af aen toekomende ons verbinden zodanig zullen gedragen, gelijk naar vorige usanticn, welke met de ge regeerd hebbende coningen uyt den stam Sevenie geschied met verdere betragtinge van alle opregtigheyt_ Dog Sc0 desen ran onse kant de verbondene vriendschap gebroken wett, iets quaats _

dat naer oite sodanigen onder nemen als gepasseert is, gelijk werkstellig maeken, mag ons de straffe van Jesus Christus God der geheelen weereld, gunst onser grooten overkomen_ als het zout niet waerdig zijnde_

Onder stond: Wieste jekoehm mag Djoeradi-ul-Sani hasaar sedtieel ou jek; overcenkomende met het jaer Christi 1729, den January. hooft deses stond aen de regte en eerste regul het groot zegel der Ej Comp en was geteekend F Heeverman;] van Slingerland_ Koenad_ Gutchi en R, van Naarsen_ Aldus door voorbeduiding van Comp' tolk en molla_ voorts getrouwelijk overgeset by wds getekend C' Kocnad, Onder stond Accordeert getekent Heynitsz, ecrste ciercg:

Namelijk Vuchten. Het twcede hicrbovcn gcnocmde afschrift heeit : d" corsaeke synes daeds, Datum niet ingcvuld Dc titcl gceft 21 January 1729. Gclcerde = Krntirt dcn Faran

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18-08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCLXIV_ PERZIE

23 Januari 1728_

Zie de inleiding bij he: roorgaande cantrac

Translaat Persiaans contract tusschen Sijn Excel- lentie den rijxgeneralissimus hertog der hertogen over alle benedenlanden_ in naemen Abdulla-chan_ met ministers Van hoogverhevene Hollandsche Comp' getrotien

Den inhoud deses is_ dat nademael eenigen tijd geleden acn de grooten Van hov is ter kennisse gebragt dat den geweest zijnde hoogrerherenen capitain van d'Illustre Comp uit eigene motiven was heenen gegaen (om] kasteel Ormus; leggende onder de gehoorsaemheid van Gamrons bestier, verieeste- Tci ten dien einde zyne rlagge daerop geplant; soo leelt het Zijn Majesteit gelieren behagen my Dadvanceeren tot rijx- generalissimus hertog der hertogen, mitsgaders over alle be- nedenlanden bevolen_ om nact beneden t€ trecken en onder- socken ran wien Zijn Majesteit goede quade diensten mogten Wcsen edaen; ten iine dat de welg intentioneerden door myne berigten van Zijn Majesteit mogten werden gefavoriseert, en die contratie bevond dat eenige onderdaenen mogten zijn gedrukt geworden; naer haere merites te straffen, mitsgaders door mijn bestier alle saeken ten welzijn der croone cen goede Foet mogten gebragt werden: Om welke reeden dan ter deser plaatse gekomen aen IyY bekent gemaekt zijnde de gedoentens an gemelte capitain, soo heb ik denselven by my laeten bewaeren omme t€ ontwaren; wat eigentlijk de waerheid van dien behelsde_ Maer denselven heeit gedagten gemaekt, dat wanneer het onder- zoek de waerheid ontdekte_ het

hem by anderen van synen rangh grote affront soude causeeren_ en dus heeft hy, roordat de waer- Jcid ofte onwaerheid gebleken was, met verschcidene Fan zyne beraadslaegt om tot zyne vorige vryheid te komen en In welke onderneminge hy ok gesneuvelt is

1. Uit de Ozergecomcn bricren 1729 , 1Olc bocck, folio 4952. Ook in dic van 1730, 3lste boeck; afdecling Persia, folio 240 volgende. Chiraas, Lhaer , Gamzon Tert daerincje Egrcpen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

Dewyl nu de verdere gevolgen ende gedoentens van deselver geheelijk tegens de vorige Hollandse gebruyken sijn gewcest, ben 1k seer verbitterd en van meninge gewordcn daerover wracke te neemen ; dog de andere van dE Comp” tot replicq gevende, dat den vorigen capitain over het guede quade sijn loon weg hadde; en dat onse vyanden egter niers dan leugens voortbragter ten onsen opsigte 500 was nogtans geen ander but van deselve, dan in vrundschap cn opregtigheid met yder te willen leven en den handel voort te setten; sc ndende in gevolge van dien cen nieuw verdragh met haer grootzegul en naer haere geloovswyse bekragtigt, dat aile hetgeene was gepasseert, niet meer geschic den soude; met verdere bekragtinge dat; wat in haer ermOgen was, te sullen aenwenden tot meerder cultiveering der vrunu- sehap, als by vorige koningen gebruykelijk, opdat derselver ne- gotie als onder de voorige regeeringen_ VTy en ongemoeyd mog - ten doorsetten en geen voet buyten d’oude gewoontens treeden: dese tijd dan reguard necmende Op gemelte saeke neigtheit van de Hollandse grooten die eygentlijk gastvrunden in Persien zijn , soo heb ik mein hand van vyandelijkheden afge trocken: Na desen kunnen doverige ministers en andere bedien- dens van d’E Comp’ gerust en Van conings gunsten versekerd zijn ; ook dat het roorige gedoente in het Iinste niet meer gedagt sal werden: En dewijl die ministers instaen roor goede vtund- schap eensg esindheyt; kunnen sy liber en gerust haer besig houden in haere negotie, op deselve voet als haer bevorens 15 vergund, item alle vreese aen de kant stellen en volkomen gerust zijn. Soo God wil sal ik haere genegentheid eensgesindheid op sodanige wyse aen den koning voordragen, dat Zijn Majes- teyts gunste vermeerderen. Ik sweere by den grooten God by den barmhartigen God by den geest des propheets en by hoovd van den coning Ove reele rolkeren groater als desen ced kan geen van konings slaven doen dat ’er geen het allerminste overblijvsel van hact of vyandschap over het vorige gedoente by my is resteert en dat ik; nz maete Fan haere vriendschap en opregtig- heid sal blyken _ ook Vin myne kant myne pligt sal quyten_ dat sylicden allesinds gerust zijn dat voigens de vorige mandamen ten, ook mandament van den presenten koning: 1) alle gunste

Dat

September-October 1725. Zie Cortus IV,

368

volgende

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wexl , 12 Oct 2016 [808 0 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE VEDERT AMDSCHE GEOCTROYEERDE

voorregten sullen genieten, dcnken;

selvs meer als sylieden selve

Geschreven in de maend Jemadie-ul-Zani 1141, overeenkomende met ouse reequening den 23 January anno 1729. En onderaen ter linker hoek stond het zegul van Abdulla-chan: Onder stond Aldus door voorbeduiding Fan Compagnies tolk en molla uit het Persiaens overgeseth by Was getekent Koenad_ Lager : Accordeert getekent Heynitsz, eerste ge- sworcn clerq:

1. PERZIE

Februari_Maart 1729_

hct volgende mandament kiccht de Sjah zijn zcFel ain de Gcs otcn Vedcsorereenkonsen berestigt oudc voorrechtcr cer Compagtic, mits deze zich In net rervolg houden binnen bcstek Uw Ed’ cigenc affaires”

Translaat mandament, door den coning Assjeraff aen den capitain der Hollandse Comp’ in loco ge- schreven door een sjajpaar, begeleid Fan den sar off dispensier van Abdulla-chan_ in “aamen Awas-beek, Op den 2* Maart 1729 hier aengebracht:

Koninglijk berel is dit, dat den verhevene capitain der groot-rermogenide Hollandse Comp” wiens heere door konings gunste vermeerdere, weeten dewijl door Godes gunste desen throon geseten ben my magt gegeren i5 vrienden met vruntschap te beloonen en quadwillige haere verdiende straffe te doen genieten; mitsgaders vyandcn met geweld dwingen:

Uit Oveaceomcu bric Cu 1729 Vjc bocck, iolio 4953. Ook in die 1730 , Jle boeck; afdceling Persia, olio 245 volgende: 2) Tjapar, bcdt paard. Zie dc aante keringcn bi; Hotz, Cunecus; blz. 97 noot cn blz. 246, nloot 2} Mecstal nasir_ De Vcrscmcling dcr Woordcv heeit = Nasir, superintendcnt conings Persien werihuyse ; itein dispensicr allc Ruastos Gamron

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-

Omdat er eenige onlustcn in de benedenlanden waercn_ heb ik Abdulla-chan aigesonden en helast by syne aenkomste tot costy alle inwoonders e myne genegene vrienden alle rriendschap e beleevdheid te bewysen en de klagten der onderdancn Jcn hooren mistastingen redresseercn mitsgaders strafie over de Echuldigen ende ongehoorsaemen te oeffenen, alsmede die rebellie roeden met kragt wederstand te doen_ Hieromme dan, nadat geciteerde Abdulla de schuldige estraft en de rerdrukte gered hadde, hecit hy ans een omstandig berigt gegeren ran geneigthcid hoe Uw E in plaets Fan dn A rigen capitain opgetreden sijt; waerom “y dan dit mandament tot uwe gerustheid Uw Ed. hebben doen afgaen en bevooler, dat uwe goedwilligheid en opregtigheid allesints gerust en !an goede hoope sy desen stil vredig in Gamron sijn eigen affaires waernete wyse, onder de rorige koningen bruykelijk, in Folle rust en onbeschroomden gemoed blijre han- delen geene Tteese opratten dat mct Gods hulpe geene orerstens nog gebiede ers; die geluk hebben dese rerherene plaets aenbidden; haerlieden tegen haer pligt eenig molest zullen 1endoen maer alles vriendelijk met haer omgaen, SOO lange geen reden tot nieuwe Onlusten of”yandschap gegeren werden_ in vrede en “riendschap laeten leven_ Weest wyders in alles gerust houd Uw Ed binnen het bestek Tam Uw Ed eigene affaires_ Soo God wil sal ik Uw Ed, neer gunstc bewysen als UE: by myne voorsaten hebd genoten;

Geschreven maend Radjeb 1141, overcenkomende mnet de maend February 1729. Bovenaen stond het zegul des konings, onder; agteraen_ dat 1an den attuma-douwleth Onder stond Aldus door roorbeduiding Fan Comp tolk rolla uyt het Persiaens orergeseth by was geteekent Carel Koenad_ Onder stond: Accordeert getekent van Nacrssen, sectetaris_

DL: 9.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

Tusschen de koninkjes Siauw Manganitoe, beiden Christener, hccrschtc ecnige jarcn onecnigheid OVT occupatic cnkele kleine eilandjes, #azrop bciden rechten T ccrden hcddcr den loop 1728 werden zelis een atai Manganitoe ers door oncrdinen Yan Siauw retmooro Oischoon Torst Siauw daarottr ziju verontschuldiging had aargeboden [etens beloolid had de MoOrdemats Zullcn strafen meende Compagnie toch; zich de zaa* mocter Lxmocien

definiticf Aunde de geschillcn Tocic Maken Beide Forsicn Wenem at Ternate omlboden dhar Terden aantal Punten voorgclcgd door dcn Gourerneur zijn raad Voren opgesteld; Ilacr- tede zij akkoord gingen

Acte van assopiatie en versoening tussen de conin- gen Van Chiauw en Manganitoe wegens verscheyde verschillen; die over de drie jaeren onder haer en der- selver onderdanen geweest zijn

Wy ondergetekenden_ Daniel Jacob_ koning van Chiauw, Jacob Marten Lasarus, coning an Manganitoe, benevens onse wedersij se hier present Sijnde “Tye groten, verclaren Ewe0- Soo Voot onse nakome lingen dat Wy roor goet;, bondig Voor altoos Far waerde sullen houden sodanige de- cisie als den Agtbaren Heer gouverneur directeur deser Moluccos_ Jacob Christiaan Pielat, nerens den raed hebben gelieven te nemen Op den [3ar” Maert 1729 in haere vergadering omtrent onSe verschillen pretensien en oneenigheden sonder dat iewand Van ons ofte onse _ direct oite indirectelijk, sig daaregens sullen mogen kanten_ op poene van daerover na rigeur goetvinden Vaa Comp’ te sullen worden gestraft; tCr contrarie beloven Wy letterlijk te sullen naarcomen het besluyt van gemelte heer gouverneur en raed soo als hetselve extracts gewyse in dese acte van rersoening geroegd en in het Malais vertaald is.

Extract uyt de resolutie genomen in rade van poli- tie tot Ternaten in casteel Orange op Dingsdag den 15* Maart 1729

Uit de Ovcrgccomcn cuoe 1730, Z3ste boeck, afdecling Ternatcn, folio 548 volgende Dit lag wan de WVestkust Poelce Sanggir.

This centent duwnlo: ded tiom 146,50,98,28 0n Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms DOST-INDISCHE COMTAGNIE 1602-1800

derhalve g arresteerd; dit wedersijds een pcte 14n vriendschap sullen beseeren wajrin dese unse resolutic ten uhare narigte 5a #erden g ‘insereert cn die dese coningen houden sullen sijn opregtelijk na te komen. Eerstelijk sal den [koning van] Chiauw sijn jongst gesworen “geschriit van den Norember passado niet alleen noeten naer- comen; SOO omitent net frenquenteeren der eilanden als het opvangen der moordenaars, die d’Manganiters souden rermoord ,hebben; Jaat ook moeten SOrg dragen dat op d’eilanden Ta ,Kartikang Keana zijn onderdancn niet anders comen dan omn levensmiddelen te soeken; sonder meer; S0o ils dat Jin allc Sangirse potentaatjes gepermitteerd is dog Sal niemand rernio- ngen eenige heerschappye te voeren verders dan haar by contract Jis toegelaten olte sullen daerover strafbaar Sijn, aisoo sulx #lleen d’E. Comp is competeerende Eilanden Poelo Para, Poelo Saloenkere Poelo Siha en Poelo Mutoe sullen na het aloud gebruyk blyren volgens den teneur”deses contracten dof Chiauws coning die mogen be varen e sijn levenSmniddelen daer afhalen_ sonder sig egter al “daar rast metterwoon {€ begeren;

dewijl daaruyt niet als lusten souden konnen ontstazn Tamako, alwaar Manganiters Chiauweesen wonen rer- staan wy dat een yder sig gerust sal houden, sonder dat den eene tot den anderen sal mogen gaan Om clappus olte andere ngoederen van daer te halen, als met volkornen toestemming Fan beide de coningen van Chia”w en Manganitoe Vervolgens ontseggen wy alle verdere pretensien; dic den ced oite cen and eren heeit geformeerd oite nog Oret dese questy soude willen iormeeren ; ordonneercn haerlieden Comp we “gen als ware rrunden met malcanderen te leren sonder ooit xdese gepasseerde rerschillen wederom Op te halen’

Ook beloven en sweeren wy niet alleen onse vreede en “runt- schap, op den 7*” deser gemaekt, heylig opregtelijk te sullen onde erhouden, ma= selvs Ons uvtterste Termogen aanwenden om

“) Respecticrelijx Poeloe Karakitang Pocloc Kalam, tusscnem Siauw Sarggir. 9) P Para, P. Saloengkere, Scka Nitoc Yatmn Rrccp crcn Zuiden P. Karakitang. Tot J0OrCi de insertie der resolutie van 15 Maart 1729. Er staat GOR nnder Accordeerd, Reaal, ’au: le scriba:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

al de Sangirse coningen in waare vrindschap te doen leven de gereformeerde Christelyke godsdienst hoe lang hoe meerder voort Leplanten en voorts ons in alles te geclragen als waere Christenen en getrouwe lecnheeren van d’E. Comp betaamd_

Wy beloven eeren nooit eenige feytelijckheden tegens malcanderen olte wedersijdse onderdanen sullen doen ofte laten doen, maar ingevalle dat God rerhoede ecnig rerschil tusschen ons mogt ontstaan, hetselve aan V’E_ Cornip’ waatheyt sullen schryven aan deselre decisie erlaten, 500 als dat ran ouds altijd gebruykelijk is geweest.

Ten laaste belooven en sweeren wY alle de vorige contracten_ S0O als die door ons by onse aanstellingen tot coningen be- swoorcn zijn, in allen delen hevliglijk te sullen obserrecren 377- komen_

Aldus gedaan en besworen in ‘s Compagnies rergaderinge in casteel Orange Op het eiland Ternaten_ Op Maendag den 21* Maart 1729, presentie van den heer gouverneur en raad deser Moluccos, die deese acte nerens ons mede hebben onderteekend met Comp’ segul bekragtigd_ Onder stond Joan Christiaen Pielat; J” Doner, Elias van Stade, Johan Hendrik de Mey, Martcn Lelivelt Lager Compagnies segul, gedrukt in rode lacque_ daer- nevens: Ter ordonnantie van der EdelAgtbaren Heer gourer neur en faed was getekend Willem van Beseler, sccretaris

DCCLXVII: MOLUKKEN_SANCGIR-EILANDEN.

Mei 1729.

Het overlijden den kcning Kandahar maakte dc aanwijzing nicuwcn Torst noodig. Hct Groatste decl onderdanen

Versta Iccnmannen Uit hct Conlractbock Ock in de Ozcrgccomen bricz c# 1730 Z3ste bocck; aideeling Ternaten_ jolio rolgcnde:

This content duwnloided trom |46,50,98,.28 on Wexl , 12 Oct 2016 [808 0 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

gcneemd rijkic ertu Christeuth onbelangriike minderhcid Monammedancn_ Dc hooiden van bcide partiicn wcrder naar Tenate boden _ doch alleer dc Christencn Timen Den 15 April is dcw Christen Candharcesch prins Maroebxcang _ nadat omtrend jaar Mahonctaarer riixgrooten hadden gcwagl conirg Jrer rijkje Caudhaar Ucttoren vcrvolgens den 3den May; nadat de vorige contacen Ferncuit Urartn hy dcsclve hesworen had, docr dcn gcuvC IcVT hand gesteld Iegimentssta- scgul van Fenocmd rijkjc’ (Onitgcgca cw missi; € {’1 Tcrale Ia- 6.G Redc, d &. 20 Jui 1729) .

Articulen Lat ereenkominge_ beraamd en besio - ten tussen den EEJ Agtb_ Heer Jacoh Christiaan Pielat; gourerneur directeur, benerens den Raad in Molucco_ als representerende de personen ran Sijn Hoog Ed” dcn Wel-Edelen Grootagtbaren Heere Mat theus de Haan; Gouverneur-Generaal, Edele Heeren Raden van Nederlands-India dus ranwe- Fegen Generale Nederlandse Comp’ tcr cente_ mitsgaders den Christen prince Andries Manaboung koning ran Kandahar, ende zyne byhebbende rijx- groten ter andere zyde;

beloren en sweeren dewijl het de Comp’ gunstelijk be- haagt heeft den Christen prinse Manaboung den 15 April 1729 ap den troon ran Kandahaar te rerheffen dat wY ten allen tyden ons als trouwe onderdanen Fan d’Comp sullen gedragen_ alle de rorige contracten in allen delen opregtelijk nakomen net en diese_ fde wyse_ alsoli die van woord woord in deezen ge insereert wiren en #raaroncer #y wel speciaal begrypen dlie ran den jare 1677 tussen den E.E: Agtbaren gourerneur Robertus Padbrugge ende Sijn Hooghiid Francesco Maccampo, koning Tn Taboecan, Op den Noremher door genoemden koning op dcn Decembe: ran gemelte jaar door de Candhareesen tekend item die ram den jare 1688, den September; tussen den EAgtbaren Heer gouverneur Johan Hendrik Tim Zijn Hooghijd Datoe Boeisan, koning tot Candahaar nog die in den jare 1704, den 31 January tussen den EEAgtbaren Hcer gourerneur Pieter Roselaar den Candhaarsen prince Siam

Soms geschreven Manabocang: Zic Cortus III rolgende, Corpus II, 470 volgendc

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Sialam, soon van den overledenen koning Datoc Bocisan “) ; en laatstelijk die van den jare 1716, den & October, tussen den heer gourerneur Jacob Bottendorp en den Candaharsen prince Johannes Carumboto_ zoone Tan den overledenen coning Fan Candahaar, Dato Bocisang, en broeder van den jongst overlede- nen koning Siam Sialam

Wy beloven sweeren geralle ecnige questie, onder onse onderdanen dan we met de andere Sangierse [ntcn- taatjes_ mogte ontstaan_ daarvan illico kcnnisse te geven aan den heer gcurerneur Tan Ternaten, opdat dezehe het aloude ge- bruyk onse rerschillen mogen decideeren aan welkers decisie wy ons ten allen tyden zullen gedragen_ gelijk Ferders belo- Fen, dat ons sodanig sullen Eedragen; dat WY nog onse bobatos geen oorsaak tot verwydering ofte questie zullen geven_

Wy beloren Sieeten niet te zullen gedogen, dat cenige rreemde natien onder wat pretext hoe genaamd, oif Oin wat redencn; die dezelven, somwclen onder Ons gebied komende_ mogte roorgercn_ te zullen dulden off aanhouden_ maar ter con trarie beloven Wy dezelve te verjagen gecn huysresting rergunnen mitsgaders daar aanstons kennisse aan den gouver- neur in Molucco van te geven

Nog beloven en sweerem wy geen religie aan te nemen roor de ware Christelyke_ dan allecn de Gereformeerde_ die wy zullen onderhouden voortplanten, gelijk Wy aannemen om onder Godes segen het Mahometaanse geloofl, zoreel als Inogeliik za) zijn, doen vervallen, tot welken eynde “y steeds Gods hulpe zullen afbidden en onse Christenen onderdlanen estadig met een goed exempel voorgaan.

1} Dit contracl 170- is mnij nic: bekend_ Men Vond nct In Indie nict noodzakeliik stecds dc hcrnicuwde hezwering bestaarde tractatcr afschrift der acle bceediging nani Batavia Vederland zcndcn Maat volstcnd can mct dc mededecling , dat de “icuwe vorst hct tractaat had bezworen. Dchctreflende Aocen zullen slechts plaatselijke archieven vinden ziin. Ook van de kernicuwing !an 1716 is geen dodine orcrgerondcn.

This contemt dlownloaded from [46_50.98.28 on Wcd. I2 0rt 2016 I8,n8 [UTC Alu52 subrect http laboutjstor oighermus OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800.

Wy beloven

steeren Wat gevallen Comp’ Odeel dienste mogt nodig hebbcn tcn oorlog oftewel andcrs, dat wy al ons vermogen zullen aanwe ncen om de Comj’’ als trouwe onderdanen te dienen; wa5 hetzclrc ten kosten Fan ons goed en bloed_

Aldus besloten berestigt besworen ter presentie ran den gcurerneur directeur deser Moluccos_ Jacob Christiaen Pielat, benevens den raed van casteel Orange Op den 3*e Mey 1729 11.a5 getekend Jacob Christiaan Pielat, Jacob Boner, Elias van Staden, Johannes Hendrik de Mey, J de Lille, Marten Leli- vclt. Daaronder Comp zegul, gedrukt in roden lacque en daar- nerens Ter ordonnantie Tan den KE Agtbaren heer gourer- ncur en raad 1as geteekend Willem van Beseler, secfetaris_

DCCLXVIII BASRA_

13 Juli 1729.

Rccds 1645 de Compagnic in comtart Gekcmen met Basra had daar cen kanlo Ur gerestigd CorFu Il rolgeldc Mct uitzondering de pericde 1691 1693 bleef dit kantoor bestaan 1754. Gedurende Ormuzd-arontuur de Fevangcnschap Ncder- landscke leiders Perzia nierroor blz had Wnenr Fatt allc zcker hcid Basta tijdelik hooidkanoor den erzisc iem hande proIrOveerd hoewel het zcli Turksche plaats Nadat Vredc mel Perzie was kersteld de opperkoopman Lcendert de Cleen % d Klcin etr naar Gamron terucrerren: soot eerse tieuwe Otcnthmcomsi den Facha basja 3asta (Zic Hcfz Cornclis Coracliss Roobacka cchccadouruon Gomiron-Bosra-1645 , 309 en 310. VALEXTIJY 255 e 277).

Translaat ran sodaenigen geschrivt; als TaL den basja Van Bassoura_ Mamet basja genzemd ten Fer

1. Uit de O-crgecomen briccn 1729 , 1Ode boeck, {olio 4971. Ook in 1731 , 28stc boeck, afdceling Persia, waarin ecmaal voorkomt, Wel folia +Q1 folio 44

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor, oreterms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

soeke van den EEHeer Leendert de Cleen, opper- coopman g’eligeerd gesaghebber over Comp belangen in ‘t rijk rar Persia met de ressorten van dien tot reguleering van den handel etc ter deser plaetse aen d’E_ Comp’ is verleend geworden den 16** van de maand Zilhadja, jaer 1141, off naer onse reekening dato 13” July 1729.

Alle geene WY uyt onse rrye wille aen de Nederlandse natie hier ter plaetse gestabilieerd, hacr versoek omn moogen blyven jouisseeren van de voorregten en preveligien, ten fine haeren handel daerna te kunnen rigten toestaan behelsd in sub- stantic dat VOot d Janbrengende coopmanschappen niet meer aen thollen

sal betaelt moeten werdcn dan de stukgoederen tot pond-c dito'$ tot 6 percento' $ item per mille VOOI dallalie off macklaerdy, welverstaende nadat verkogt sullen Ucscm niet eer; Want alle soodaenige handelwhaeren_ die sy niet willen off kunnen vernegotieeren en alsoo onvervent blyven leggen dan wel wederom uyt het lant mogten werden vervoerd, begeeren niet dat de voorschreven servituyten onderhaavig sullen wesen ; daaroin sal niemand vermogen daarvoor minste off meeste vord eren Ook sullen geene gocd eren_ hoe die oock genoemd mogten zijn, in het tolhuys, maar in haar eygen wooninge direct opge- draagen €n aldaar aen den sjabandhaer verthoond en opgegeven werden. Tot meerder vergenoeginge en verseekeringe Fan haare per- soonen alle diegene_ die van haar dependent zijn, belooven wy met dit ons eschrift; onder Gods zeegen haar alle mooglyke contentement geeven, zelvs IncCI als sy kunen denken_ nemende Got tot getuygen, dat onse intentie is sulks te onder- houden.

Onder stond Aldus door voorbeduyding Van een inlandsen schryver uyt het Arabies in het Nederduyts orergeset door my was geteekent Heye. Accordeert : Heye.

1. Sic:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

DCCLXIX MOLUKKEN_KAIDIPANG

Augustus 1729.

stuk behoclt Eetn inleiding ; zic de Feteie aliilea documcnt,

het volgende

Articulen Vin overeenkominge; beraamt en beslotcn tusschen EdelAgtb Heer Jacob Christiaan Piclat. gouverneur directeur, benevens den raad Mo- lucco_ als representeerende persooncn van Zijn HoogEdelheyt den WelEdelen Grootagtbaren Heere Mattheur de Haan, Gouverncur-Generaal, cn d'Edele Heeren Raden van Nederlands-[ndiz en dus vanwe gen de Generale Nederlandse Compagnie ter eenre mitsgaders den prince Albertus Cornput: coning van Caudipan; zyne bvhebbende rijxgroten ter an- dere zyde.

Nademaal Haar Edelens; de hooge illustre regering van India tot Batzviz_ missive van den 20 Februari anno 1728 hebben gelieven te considereren in rersoek ran den regeerende koning ran Caudipan, Willem Cornput; om rijk wegens hoogen ouder- dom te mogen transporteeren (te) dragen aan desselfs oudste zoon Albertus Cornput voornoemit, s0o is 't dat den gou- vetmeut Taad 0m reden haar die tijd geen zaken zijn vooren gekomen waarom men met de aanstelling van hem, prins voorschreven _ tot coning

orer rjk van Dauw of Coudipan in stelle van zijn vader niet zoude dienen roort te giin, wes- halven men thans, dewijl dien prins alhier ten dien eynde ge- komen is, de navolgende conditien en Toor waarden daartoe komt te treeden_

Eerstelijk beloven en sweeren WY, ‘) , dewijl het de Ed. Comp’ gunstelijk behaagd heeft den prince Albertus Cornput den 27 jongstleden den throon van Caudipan plaatse van zijn

Uit de Ovcrqecomen biaa 1730, ZSste boeck; aideeiing Ternaten_ 2dc registcr, folio 174 volgcnde: Vermoedelik Doclang:

Kcning

rijksgrooter:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERIE

rader te verheffen, dat Wy ten alleen teyden on5 ali trouwe onderdanen van de ES Comp sullen gedragen alle de vorige contracten in allen deelen opregtiglijk naarkomen alsof deselve alhier TuTl woord tot woord g ‘insereerd waren waaronder special begrepen werd dat van den 17 Maart anno 1702, waarby Sijn Hoogheyt Willem Corrput als coning van Boelang-itang_ ook met- eenen tot koning van Dauw door d’E Comp’ g ’instal- leerd is, die beyde ryken tot ecn gebragt zijn onder de bena- ming van Caudipan; alsmede de reconsiliatie tusschen den koning Willem Cornput zyne onderhoorige rijxstenden van de negory Boelang itam, door den gewesene gesaghebber Jacob Boner werke

Ten tweeden Sod belooven en swreeren wy koning van rijx- grooten_ te sullen besorgen dat de Gereformeerde Godsdienst in coningrijk van Coudipan na behocren jn de kerke en schoolen g’oeffent werd idem dat alle superstitie en duyvelse oiferhan den uyterste vermogen (te) sullen weeren tegengzan de school en leermeesters daaromtrent maintineeren_ mitgaders degeene die onwillig zijn om haar kinderen in kerk en scholen ter onderwysing te senden uf selis haer daerin te oeftenen; bevinding van zaken te corrigeeren, alsmede dat degeene; die eenige hostiliteiten omtrent den godsdienst komen te plegen aan d’E, Comp’ ter straffe (te) zullen lereren.

Ten derden, soo beloven sueeten wy dewijl er thans goud in de aarde van gebergte omtrent Caudipan als Tomocallang; Andigiling en andere plaatsen volgens de gerugter gevonden werd en de E, Comnp’ Tan ons benevens de volkeren viti Goron - talo_ Limbotto, Attimgola Boelanga permissie verleend neeft om aldaar vry €n onverhindert met den anderen te gtatcn en in dat gehergte

thuynen maken tot lerensonderhoud, dat wy onse onderdanen sooveel doenlijk derwaarts sullen senden OI goud te graven en hetselve a3n1 niemand dan aan d’E. Comp”

Dit contract

1702 is mij riet bekend. Zie hicrvoor, noot 0p blz:

In Picttr Dom’ $ Beschryvinge, IL, 1, blz. 85, Wgrdt gesproken gebcrgte Andagiclc” Het is onderdcci Kwardarg: Met de laatste plaats Murdl waarschijnlijk kcdocld Bolaitg:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

Op sware straffe te verkopen maar gemelte mineraal onvervalst aam d’Ed Comp’ te sullen leveren tegens 10 rijxdaelders tcaal swaerte, wzartoor wy lywaten olte andere benoodigheden van de E_ Comp sullen ontiangen

Ten vierde_ nademael er thans veel ran de volkeren ran Gorontalo, Limbotto en Boelanga die Moorse godsdienst omhelsen naar de plaetsen; daar goud gegraven werd gaan randaar na Caudipan e Boelang-itam om levensmiddelen te kopen_ 0I1 deselve net dle vrouwspersoonen “an riik van Cau- dipan, ralgcns direrscingekomene berigten, publicq in hoerery zijn lerende selvs kinderen procreceren; mnitsgaders sulx tot groot nadeel ran Christendom is streckende, soo beloven eeten Wy dat wy degeene, die daaraan schuldig sijn zullen constringeeren mer den anderen touwen, en sulx niet wil- lende doen aan d’E. Comp’ bekendmaken_ derselrer nader ordere dienaangaande te mogen erlangen;

Ten “ijfden_ z0o beloven

sweetcm

allen dengeene die met ordere en behoorlyke instructie van d’E. Comp’ rersien zijn om Op ons land goud te komcn graren_ niet hinderlijk te sullen wesen; maar ter contrary alle hulpe idjude te verleencn, gelijk wy ok beloven en sweeren alle vreemde swervers Soo Macas- Sared, Bougineesen, Mandareesen, Boetonders_ Magindanat ers, Baliers en andere natien meer, die sonder Comnp passe aldaar et OP Tomocallang ten handel verschynen; na ons uytterste ver: Inogen te sullen helpen verdryven_

Ten sesden_ soo belooven en sweeren WY, dat al ’t carret “) of schildpadshoorn_ geen of onse onderdanen komen [te] be magtigen; aan d’E_ Comp” ter redelyken prysC CIl aan nie- mand anders, zy wie hy sy sal verkogt geleverd werden, op verbeurte van voorschreven carret en correctie na bevinding van saken:

Ten sevenden beloven en sweeren wY_ dat wy met onse onder- danen en nabuuren in rust en vreede sullen tragten te leven dog

1. Karet:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

watneer er eenige gcschillen, 800 onder ons_ onse onderdanen als de andere Celebese potentaatjes mogten komen te ontstaan sullen wy daarvan ten eersten kennisse geven Jan den heer gou- verneur voornoemt opdat deselre het aloude gebrnyk onse geschillen moge decideeren waaraan ons ten allen tden sullen gedragen.

Aldus besloten bevestigd beswooren presentie ran den gouverneur directeur, Jacob Christiaan Pielat, benerens den raad van casteel Orange Op den 4” Augustus 1729 was ge teekent Pielat, J” Boner; E van Stade, Jan Hendrik de Mey, J De Lille, M Lclivelt; W van Beseler

Onder stond des Comp zegul, rooden lak gedrukt; daaronder Ter ordonnantie Fan d’EdelAgtbaren Heer gourer- neur raad voormelt geteekent Willem van Bcscler, secretaris_

DCCLXX MOLUKKEN SANGGIR-EILANDEN:

18 _22 Augustus 1729

Van de aanwezigkcid tal-iike Sanggirschz potentaatjes Op Ternate Inaalcr Zobtcrncur raad Fchruik, Zanta nog restecrende schillen tit den ruMeI Di: coniac cirbreiding hieryoor, blz vo gende.

Contract Va! versoening assopiatie door den Agtbaren Heer gouverneur directeur deser Mo- luccos_ Jacob Christiaan Pielat; nerens die ran zrnen taade, bewerkt in gecombineerde vergadering op den 18*” Augustus 1729 tusschen Sangareesche konin- gen van Manganitoc_ Taboecan en Candhaar, sulx Otcr alle sodanige geschillen oneenigheden; als tot dato deses, onder w]t benaminge die souden mogen wesen onder haar geweest hebben: En opdat dese reconciliatie bondig van duur soude wescn

1. Uit de Ozeroccomcn bricteot 1730, 25ste boeck, aidecling Ternaten 2de register, Iolio 184 volgende.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 0ort

s00 belooven wy dese naarvolgende articulen, soodra die sullen overgeset zijn, sollemnneelijk besweeren met onse handteekening te bekragtigen.

Articul Het land van Salocrang sal blyven aan den koning vin Taboecan; soo als dat by de vorige contracten; en wel vernamentlijk by dat Tan 14 Ajuril 1705 politicq-raadsbesluyt van dcn Mey daaraan; is vastgesteld_ sonder dat Manganitoes koning daar ooit eenige pretensie onder wat benaming dat het zv sal op mogen maken, schoon eenige vin zin Frinden op hetselre land zijn oonende; dog het zal Manganitocs koning “TY staan van dat land sagoe en mondspyse Le laten halen sonder dat Taboecans koning onder wat pretext het fk wesen mag sulx soude konnen beletten: Iter sa) den koning IaMI Mangani- toe, als hy Gp dat land komt, alle eer fatsoen na lands wFse moeten werden aangedaan

Dewijl de vrinden ran Manganitoes koning, op Saloerang #Ocnende; en volgens alle billijkheid onder Taboecans konings ge hoorsaamheid meten blyren; Soo beloofd Taboecans koning deselve met iatsoen en moderatie gebieden hzar niets t€ ordonneeren dan geen in regt en billikheid is bestaande, opdat hierdoor allc verwy eringe geweert werde en dus dese gemaakte vreede tusschen Mangenitoes Taboecans koning voor altijd duursaam mag zijn_

Ter derder; soo belooren sweeren wY , koning en rijxgroo ten ran Taboecar_ dat wy by desen alstand doen van onse [wee onderdanen, met name Maccasoepehe Tabagie, geboortig van Saloerang, deselve vollen eigendom overgeven a4n den koning Ae Manganitoe onder conditie nogtans dat deselve TOcyC Saloerang buyten onse permissic Sullen mogen kome maat Op Manganitoe moeten verblyven Ook sal den koning van Manganitoe nogte zyne komelingen nooyt geen pretensie mogen maken Op de lijfeigenen van emelte 2 onderdanen, nog land dat aldaar van haar -soude zijn.

’) Mij niet bekend;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms
GEMERALE NEDERLANDSCITE GECCTROYEERDE

Daarentegen 50Q belooven sweeren WY, koning zijn grooten van Manganitoe_ dat wy in gevalle meermnelte Macca- soepehe Tabagie weder cenige mlinste vyandelijkheden komen a1n te rigten; deselre 2anstonds ter strafie Jan d’E_ Comp’ te sullen overleveren.

Ten vijfden s00 belooven Swecrci W_ koning rijxgroo- ten van Manganitoe, afstand doen van Onsc praetensien den koning Tan Candhaar wegens sodanige drichonderd rijx- daelders Voor ed jonk; die den coning Fan Candhar, Datoe Boeisang, Fan det koning Martin Takanetang geleend heeft, alsmede van stuk cinon die door den voormelten Canda- reesen koning sodanig geladen is geweest, dat by het aischieten Vam dien deselve aan stukken gesprongen

Daarentegen belooven en sweeren WY, koning en rijxgrooten van Candhaar, insgelijks afstand doen ran Onise pretensie den koning van Manganitoe wegens de kinderen e kindskinde Ten Van den Candarees Antara; met namen Pacadatoe, Sandean Paransoen, Jebel, Tandong, Helang Tallang_ alsmede van lijveigener, genaamt Somponaiman Manguly, die den Can- darees Mapauw souden toebehooren_ verklarende by dese dat soowel den eene als den anderen der hierboven genoemde per- soonen voortaan onderdaanen 1an Manganitoes koning zullen zijn.

De koning rijxgrooten ran Manganitoe verbinder zig sonI- der de minste uytstel, soodra 2y OP haar land sullen gekomen zijn , 4an den koning van Candhaar weder te geven een stukje canon, geen Manganitoes koning van de Candareese rijxgroo- ten geleend heeft.

Wanneer d’onderdanen van den cenen Sangireese koning na des anderen land sullen gaan sal zulx niet mogen geschieden sone der een passe olte afdruksel Fan konings zegel, tot teken van verkregen permissie Fin haarcn koning; welk ook aan die koning of aan degeene, die elders wegens den koning van land,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms COST-IRDISCHE COMPAGNIE 1602 1800

dlaar gaan, gesag voerd, sal moeten vertoond werdlen; Sul- lende degeene, die dit komen overtreden_ opgevat lands wyse gestraft werden door den koning, wiens onder- danen het zullen zijn.

d’Onderdanen van een koning, die thans onder gebied Fan eenen ander koning zijn woonende, zy door het Jngaan Van cen huwelijk als andersints, daar ter woon sullen moeten ver- blyven als warc onderdanen van die koning, Op wiens land zy thans ZIjn woonende_ sonder dat daaromtrent roortaan de ninste pretensie mogen gemjakt werden

Daar sullen geen onderdanen van 2 koningen met den anderen mogen trouwen dan met volkomen consent van byde koningen wiens onderdanen het zijn, onder dien verstande nogtans dat wy_ koningen; het trouwen niet sullen mogen beletten dan om wet- tige redenen, die alsdan nog ter decisie van den heer gouverneur raad sullen moeten gelaten werden; sal het alsdan ook Jan degeene_ die met malkanderen met toestemming ran byde koninge en komen te [Fouwen, volkomen vrystaan onder at koning se sig na trouwen ter woon willen begeven; en daar se ter woon gaan, sullen deselve als onderdanen van die koning, wiens land zy woonagtig zijn, moeten aangemerkt werden.

Soo beloren en sweeren wY koningen rijxgrooter, dat wy sullen sorge dragen dat de Gereformeerde Godsdienst in onse landen na behooren soo in kerk als schoolen, g’oeffend, en alle goddeloose superstitien en bygeloovigheden geweert werden sul- lende wy tot

dien eynde de heeren predikanten_ als se de visite komen doen mitsgaders de schoolmeesteren die daar zijn_ tot dien eynde, als het gerequireerd werd alle hulpe bystand bewy sen

Verklaren wy, koningen van Manganitoe_ Taboecan en Can - dhaar, benevens alle ons presente bobatosse_ S0O voor ons als onse nakome_ lingen IOL 44n het cinde der dagen, dat wy d'E.

') Borpatih'$ of rijksgrooten.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Comp' nooyt meer sullen vernoeylyken met voorgaande questie oite oude historie, die voor desen onder ons oite onse onderdanen mogte voorgevallen wescn dewijl wy betuygen met een goed en opregt hart malkanderen Over en weder alle voorgaarde geschillen en oneenigheden te vergeeren_ sonder daaraan ten eeuwigen dage sullen gedenken, beloovende vcortaan als waare Christenkoningen met malkanderen in opregte vriendschap te sullen leven_ En suodra eenige geschillen mogten opkomen, S6 eeren #Y daar de 1ninste fytelijkheden niet over te Sullen aanregter, maar alleen deselre met moderatie aan den gouverneur direc - teur deser Moluccos bekend makcn omdat ') de E Comp" aloude gebruyk onse verschillen mag decideeren, aan wclkers uytspraak Ons sonder de minste tegenspraak met alle eerbied sullen gedragen_

Alle roorgaande contracten, die met onse voorouderen ofle ons gemaakt zijn_ sullen wy opregtiglijk vakomen_ alsof se van wourd tot woord hier geinsereerd waren, wveeten Voof C0c Verre deselve tegens dit contract niet zijn streydende

Aldus gecontracteerd en besloten ten dage, maande en jaare als den hoofde deses bekend staat, mitsgaders ter presentie van den Agtbaren Heer gouverneur en directeur Jacob Chris - tiaan Pielat, benevens den raad in Moluccos door ons, drie ko- ningen van Manganitoe, Taboecan en Candhaar, benevens onse hier present zijnde rijxgrooten_ deswooren met onse hand teekening bekragtigd in castecl Orange Op het eiland Ternatcn_ den 22 Augustus anno 1729 was geteekent Jacob Chris - tiaan Pielat, Jacob Boncr , van Stade Jan Hendrik de Mey, J" C. DLille en M" Lelivelt: Onder stond het Compagnies zegel, rood lack, daaronder Ter ordonnantie van den EE Agtbaren Heer gouverneur en raad voornoemd was geteekent Willem van Beseler;

1. Versta opdat:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms OOsT-
INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

DCCLXXI: SURATTE

Augustus (?) 1729.

Al Reruimcn tijd werd in Suratte de bekocfte gevceld aan grocter, serker veiliger gelegen Gebouw der Nederlandsche Compagnie aldaar, In dcr aanvang 1729 aordccldcr Gczaghebber raad oogenblik gunstig daaaot Ulicischi aanttalt dorn zondtn mhcemacne makelzars Ruderam Aram ieL bedrag vzn 35 (QO ropias Maar Dclhi; 437 Gczcn slaagden toestemming krijgen totIiet boywen niclwc loge aan ririer, buiten dc cigenlijke stad waar men buyten ket getak OM Iet minder kosten mcerder spoed Foederen Klnnen ortiangen e afschepen, 200 !ccl Gerazr orznd tumult, jegenwcordig binnen stad, nict soudt ondc-haiig Weesen De beide mkelaars brachten de 35 000 ropias; die allcen Gebruikt flochten worden ,to: ontcrnii delyke spendatien" slechis ccn kleine C5 Icde {CTUg;

Translaat copia firman oft koninglyke gunstbrieff ran den monarch Mhanoet-sia_ ten behoere der Ne= derlandsche Comp verleend wegens derselver handel in de provintie van Gousouratta_ als opbouwen eenel nieuwe logie in Jengiebander ") aan de rivierkant leg - gende; binnen de buyten stadsmuur van Souratta, Ge dateerd den 592 Rebuil-auwel t 10 jaar Fin conings regeering_ hier ontfangen den 27 Augustus 1729 van den voornaem heyden 4) Juwendas Heridas zijnde roor de accoorde bekragtigd met het zegul van den geestelyken regter ten hove, mei name Saaa Uldien-chan:

De hedientens van Zijn Majesteyt, zoo praesenst *) als toeko mende, Yin Amed-abad aff tot Souratta_ zijn in verwagting

Uit de Or"tgecomen bricacu 1731 28stc bocck; aid: Souratta; iolio 105 rolgende: Met Je dateering Yul Ode Hct Augustus 1729 uit Delhi Suratte aangckomen blijkens de ISSAICU die plaats, net koit tc Votan uitgcaardigd Maar gedatctrd den Sden 4ag Rabi-el-3w3 [1142], #elke dag s7menrzt met September 1729. Zie ook enkele rolgende in dit stuk gesignalcerde data_ Ecn plaats koT Soewali Joy cn5 onder n4477 E Comp Weni bekent" Rabi-cl-awal Hindoe.

1. %.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms
CENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROTEERDE

"all Majesteyds gunste kennelijk; dat in deese daagen; vol Van genader en opregtigheyd, FdOr ranweegen den gesaghebber, dic uyt namen van de Nederlandse Comp' als saakbesorger van de grootste onder de haren_ door dengeene die staat Toor den throon, vol barmhartigherd blinkende en soodanig"ytmunt als den hemel boven de aarden voorgedragen weesend dat tot hee- den, navolgens de firmans der roorige monarchen, den handelvan d'E

Comp’ Amed-abad, Brontchia Souratta gedreven wierde_ hiervan de geluckige regeering van Zijn presente aanbiddelyke Majesteyd versogte meede zvodanige Gunstbrieff mogen Verwericn voorts dat geluckige zeestad Souratta roor ie aangehragt werdende goederen_ als die aldaar genegotieerd en ingesaamt werder, geen behcorelyke plaats hadde ter berging; des in rerwagting waren dat door Zijn Majesteydts onuytsprekelyke gunste die oneyndig zijnde_ mogt toegeson den 1) in Jengicbander en aen de ririerkant Op eygene te kopene gronden ter berging der voormelde coopmanschappen een logie te bouwen; en om hierin geen verhindering te hebben, vzn Zijn Majesteydt, die alle zielen moeten gehoorzamen, baade, dat zoodanige beveelen mogt [en] egeren werden Des hierop Majesteyds gebod dat goddelijk sonder TCr- andering moet wrerden jengenomen gerolgt is, dat narolgeus de voorige firmans haar saaken zullen moeten rerrigten den thol genomen en niet daarboren egaen off eenige de minste hinder- pale toegebragt werden roorts, dat in soorerre den Hollandsen directeur tot Souratta Op de in te kopene grond_ in Jengibander aen de rivierkand zijn [de] gclegen binnen de buytenstadsmuuren_ cen gebouw tot berging der goederen voortsetien Vinl den handel Foor eygene penningen liet maken, niemand hiertegens minste te mogen seggen of eenige beletzelen toe te brengen Dese orders zijn vast en onwederspreekelijk en mnogen dier - Ialven door niemand tegengegaen werden, sonder dat jaarlijx audere werden vereyscht; Dierhalven mogen de Hollanders met vaste versekering blyren continueeren haren handel roortsetten der negotie en den coning, waaraen geen verande . ring is, een geluckige regeering toewenschen Gegeven den 5*” Rebuilauwel in 10” jaar van Zijn Majesteyts bestier.

Bedoeld

ziin tozgestaan

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-IXDISCIIE COMPAGNIE 1602–180.

Agter Op den dorso #tond memoriaal staat geregistreerd op Vrijdag den 26” van Jilhaid in het 10* jaar van conings re- geering, in 1149 ran Mhamoets vlugt, zijnde den 21” dag Fan conings mand amardaed_ hoe dat by den beschermer Tan groot geluk; den grootste vertrouweling des conings, den Seyed off nakomeling Vam Mahomet; de suyvere armier off grootvorst, staat eloofskender den regterarm en steun des conings, beschutter ran den throon en opregte lieveling ran Zijn Majesteyd Voofve egter in den strijd; hoogste aller wassieren en andere Forstcn_ heer Fan de pen het swaard_ getrouwe en wyse raadsman Trumd sonder verindering; de grootste des TCo- relds cn albeschick, den wassier momalek ”) (canselier Fan rijk) , met name Otmade Dhola Commerdie-chan Tjcug Bhadur Nosretsjeug, door Glam-Alie_ wiens tour off beurt desen da; als wackinawees oif

dagregisterhouder was dit is aangeteekend ende daarby rerders genoteerd dat den coning bevoolen heeit t€ registreerer; hoe Zijn Majesteyd was roorgedragen dat de thollen oi geregtigheeden van Amed-abaad aff tot in Souratta toe #oor- vanweegen de Hollandse directeur gevolmagtigde am haren grooten generaal, bij firmans zijnde rastgestelt; tot nog betaalt #ierden dies coniimatie van Zijn Majesterd rerzogt zijnde; item dat de cooplieden 1OUT haar handelswharen soo die vin buye Len aangebragt als ter Souratta ingesaamt wierden, geen plaats hadde ter berging en houden der noodige toesigt, waar- rertrouwde grootgunstiglijk zoude toegestaan werden om in Jengibander en &an de ririerkant een stuk grond te mogen koo- pen tot het opbouwen eener logie, waarop de order, die de ge- heele weereld moet gehoorszmen, gevolgd bestaande dat nzvolgens de voorige firmans_ Soo in den thol als anders den handel der Hollandse C omp sal moeten werden voortgeset, so- der haar eenige nieuwe geregtigheeden Op te leggen off hinder- palcn toe te brengen, en dat den Souratscn directeur in Jengie bander aen de rivierkant tot berging der coopranschappcn sal

1. Jilhaid 5taat Voor Dsul-Hiddsch: Qak dcze datecring Klopt niet. Aller - Ectsi 1149 iout 1142 tcctcn ziin, maar 26c dag Dsil-Hiddscha 1142 komt Olctee Juli 1730.

Mcestal amir. Wazir, mitister, grootvizier. onocrsic Itr Maj comus CorPW

1.

This centent duwnlo: ded tiom 146,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms CEEERALE NEDEELANDSCHE CEOCTROYEERDE

mogen bouwen een logie op soodanige grond als z3] komen roopen_ gelijk dit den 15*” der maand Seket, na- volgens bovenstaande aanteekening gcinsereert is Zijnde UlT- ders door de opregte voorstander des geloois, de grootste onder de vorsten des weerelds; op wie alle swaarte rust;, wassier (nx- cancelier) ul momalek, Tjerg Bhadur Nosretjeg eygenhandig geschreven “nsereert dit papier oorts heeft de wackenawes (dagregisterhouder) daarby ge roteerd : Is geregistreerd warop den cancelier (met voorige lofftitulen verhaald) geschreven heefd: Draagt dit ver- soek nogmaels den koning Voor Na welck Alie Amet-chan eerste requestreester, aengetekend heeft ; Den 12” Jumadul- Louwel is versoek UUOI tweede maal voorgedragen vervolgens door den rijxcancelier daarhy rerder geschreven “Maakt de firman op’

Hieronder stond ecn zegu, met swarte inkt gedrukt; van den in den hoofde deses gemelte cagie, met name Said Uldicn-gan_

Een firman; 4l5 net hovcnaninoc krecF slechts kracht [ucnisiz door uitvaardiging daarbi behovrende hasbul-hocku, Jatcn volgen_

Translaat copia hasbulhockum of bevelschrift on- der het zegul van den rijxcancelier Commerdie-chan_ verleend den 29” Siauwel thiende jaar Fan conings regeering: en door den geestelycken regter ten hove met zijn zegull bekragtigt; duor den Toor Wae heyden Juwendas Herridas herwaards gesonden ontfangen den 27 Augustus 1729.

De bedientens; soo present als toekomende, ter geluckige LCe plaats Sourat, als andere onder de provintie Tan Gousaratta; kennelijk dat vanwegen de gemagtigde van de generaal der Hollandse Comp’ voorgedraagen is, hoe dat navolgens Suc

Verbastering Dsil-Cada 15de Dsil-Cada 1142 Kter mct Juni1730. De 12de dag Dschumada-cl-awal 1142 valt op Decembcr 1729. 3) Lecs cham Sckawwil De 29e !an die mnaand val: Mdaf 1142 sanen met 17 Mci 1730.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

cessive voorige firmans der paradijs overgebragte Godes genade opgenomene coningen, voor haren meester Op de goedcren betaald wierden soo in Amed-abad_ Brootchia als Sou- rattz den ordinairen thol en haren handel gedreeven; des Zijn praesenten hoogblinkende Majesteyd hierop meede een firman heeft verleend_ En wijl er verder door voormelte saakhesorger is verthoond geworden, dat in deese stad Souratta ter bewaring der coopmanschajpen, die Fat buy ten aangebragt aldaar inge saamt wierden geen plaats hadden ter berging, waarom versogte dat in Jengibander aan de rivierkant Op eygene te kopene gron- den een versekerde plaats mogt laten opbouwen, dat daar- omtrent nooyt eenige minste moeyelijkheeden mogten En gedaan werden, onder “erttouwen hieromtrent meede cen Dcr wanna te sullen verkrvgen_ Zoo dat uyt conings vertrouwde registerboeken ontwaard hebbende by Zijn presente Monarch na rerzoek van dien zaakbezorger een firman aan haar enadig is verleend, Fan inhoude dat volgens Qude gewoonte dcn thol moct genomen cn uiet taarboven gepretendeert werden; en dat in Jengibinder op eygene te kopene gronden aan de rivierkant een logie mogten opbouwen sonder minste beletselen, meede acnschr;re; dat aan haar, Hollanders, navolgens de oude firmans Soowel als de presente afgegevene, roortsetten van haren handel sullen toelaaten en geen meerder thol genomen off moeyelijkheden 3an_ gedaan werden; Vourts dat in ophouwen cener logie ter plaatse roorschreven niets mag werden tegengesproken off beletselen toegebragt, op- dat zy gerusteliji: den handel moger: dryren_ gelijk ernstig gete- commandeert berolen werc _

1} De onderteekening weggelaten. bercene over de zaken Suratie; gchouden Rade Indic op 31 Juli 1730, rerklaardcn G-G Rade kct optreden Suratsche ministeric DCZI zaak ,in aller: decle volkomner approbeerer”

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms
GENERAL: NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

1. PERZIE

Januari-_April 1730.

In den Jaanl 1729 brak in Perzie Dcuw opstand uit tegen d;nastie der Agwantn Aiganen; die zich in 1722 mct geweid de hcerschappij meestcr gcmzakt, De Nedcrlanders, door CITJtMl #iis gewordem; besloter zich streng ncutrzal kouder. aamhaueers ollde vorstenhuis Seleriden behaalden de overwinning sjah Asseraf Assjerafi Meesi Huchten Wicutn koning ui: hct oude, gelieide verstenhuis, bestecg Thamz; den oCIL Ecn ander kostic de Compagtic natuurlik Itcet noodige ~schenc*agies’ totalc Waaroc circj 20 000, maar het resuitaz diarran bevestiging Jer oude privileges: (Zie Gamron gcnouden Daghrcgislcr Onuilgegezcn #rNdal hat Pcvsorccl Gomron 6-6. Rede Balovis , d.d. Am 1730)_

Translaat Persiaanse mandament, door den tegen woordigen Persischen koning Thamasb. ?) grcotvermogende Hollandse Comp dit rijk ver- leent en alhier op den 17 April 1730 door Compag - nies lopers Cassum cn Abdula uyt Spahan aangebragt

Daar is een koninglijk gebod uytgegaan gund de werelt sal hebben te gehoorsamnen; [e weter Jat, rerinits ik in desen tijd binnen koninglyke hoistad Spahan ben geseten_ 500 is den hoogverheven Hollandsen capitain uytstekende onder des Messiaans volk; in name Nicolaus Schorer, by Ty met behoor- lyke reverentie komen supplieeren ten fyne seker bevelschrifft, gund door den vorigen Persischen koning, mijn vader sulthan Hossein; in de maand Ziekade thul harom de maand Sep [ember 1722 anmo duysend een honderd rier dertig, naaryolgens het gedanen rersoek voorbeduydinge ran opge

Uit het Contractbeck. Ook de Overgcconcn bricen 1731 , Zoste boeck; aideeling Persia, folio 421 rolgende 1733 , 49stc bocck, folio Folgende Opgemerkt worde het aischilt in het Contructbock, dat vol {outen zit, naa5t do eni nOg twerde redactic afdrukt denzeliden inhoud_ welk stuk wij orcrncmen Reide afschriiten Gcven achter den Maam Tkatas Misschien afkorting beg of dcrgeliiken titel. In ieder Bcial Maet en dercn ei zin hoede 7ijn, daar Ook rijksbestuurder Thamas ncet, vrijwcl steeds cnoemd Thania; Coeli-chan 3) De maandnaam Dsil-Cada; de Ide maand het epitheton Muharramn, Verhcrele Zie Corfis IV noot blz. 435.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms Oost-INDISCHE COMPAGHIE 1602 1800.

melden hoogrerheren copitain rerleent geworden. sup stantie: dat in rorigen tijd ‘) den hoogrerheren ainbassadeur Vanre gens de grootvermogende Joorlugtige Hollandse Comp’ naan Jacob Hoogkamer; aan de hoogterherene en aansienelyke porte rerschenen zijnde_ dcn koning rerstendigt heeft gchad, dat de grootmagtige bevelhehberen “in welm-lde Comp” ket Trel geerne hadden, dat orntrent de S}dlenegotie in #yse als “an ouds, jaarlijks cen quantitiid van 30 esel ragten en ider”r”gl gere kend tegens 44 thonans soude mogen werden gecontinueerd; rersoekende “yders een mandement, waarby alle de rarige rer-leende regammen berelschrilten in haar rolle tercur e” kragt souden werden rernieuwt ende bevestigt; dog om redenen in de steeden Daar-ul-Merse en Gulaenaad de pest seer herig heeft geregeert gehad 600 kunnen er in desen tijd als voor desen geen 300 eselsvragten met syde ingesamelt #ogte cene- gotieerd werde, waaromnie dies prijs dan ook ongemeen is komen st”YB’ en, sodanig, dat den koning door desen handel reele schade heeit komen te lyden: cshalven dese Majestijds werklieden die negotie ook niet nebben kunnen “oortsetten Welmelden afgesand had insgelijks versproken sodanige specery confituuren e ander cocpmans- schappen jaarlijks aan den koning te sullen rerschenken, als hieronder werden gespecificeerd, namentlijk : 10.000 Mam tebries poedersuyker, 1120 candysurker, 144 cardamon_ 144 giroffel nagulen 284 caneel, 284 peper, 10O0 € Hollands nolen muscaten, 130 foely off macis_ 650 aguilhout; man-tebries benjuin wit sandelhout,

Knor het becoelde mandaineni Corpus IV, blz, 202 rolgende, Racain koninkliik berelschrift: Di: woord bij de Portugcezen her in Indie koiende Europcaten dikwijls “crhaaicrd rcsam: Mers cn Gilan: Etn man-tcbrics is Hollalids. NB; Moct snoicc Irathats Icecn.

Tnis centent downlonded from 146.50.98.28 &n Wed, I2 Oct 2016 18,J8-06 UTC AIl ese suhicet hid: ahou An orghems GENERALE NEDERL ANDSCHE GEOCTROYEERDE

2000 & Holl ’) Wnen tebries

radix China; geconfyte noten, nagulen

En by dies verstreckinge soude de syde-leverantie van de soort ketgoda passent, waarvan Let verse gult monster in bewaringe leyd; ook jaarlijks door den koning ter reelhijd van 100 esels-vragten mocten geschieden sulks ter voormelden usueelen Dryse ran thoman 44 voor ider selsvragt, als wanneer op Zijn Majestijds ordre aan soclanig ecn persoon in Gamron, als door Sijn Majestijd zouden werden genomineert, gedagte schenkagie- goederen moesten werden geintragueerd, Op conditie dat, als de

zydeleverantie by rersuym des konings geen succes hadde; als - dan voormelde geschenk ook niet soude mogen werden gepreten- deert; dog de zyde by de Comp niet werdende geaccepteerd, alsdan evenwel het geschenk diende te werden gedistribueerd. En ingevalle de Comp meerder dan I00 off 300 cargas dier syde mogte begeeren, soo sa] men daarorer met wedersijds goedvin - den tragten t€ contracteeren, egter werd mits deesen den stil- stand dier negotie Tan ettelyke jarcn herwaarts-aan dien inbassadeur excuseerd_

Ter Saake dan kennelijk zy dopregte vrundschap onbe_ smette couleur der hoogvermogende Hollanderen, soo is in maand Jaemadie-ul-Sany elf hondert ertien een bevel den rijxbestierder verleend %) tcn fynen al verder te ordonneerel jaarlijks 100 eselsvragten opregt goede syde van de soort ket- goda-passent, waarvan ecn monster rersegelt is, aan dc Hol- landse MaatschappY geleverd en den prijs tegen 44 thomans per carga daarvoor genadert werde _ iter: sal van deesen jaar Ilau- ille en in, ’t vervolg den Gamronsen tholroogd de geschenkgoe- deren, S0o als die voorwaars gespecificeerd staan hchben aanvaerden en roOrs Spahanwaarts Op te senden; vervolgens sal, ingevalle de syde mogt komen te manqueren; er geene schenka- gie werden gepretendeert; dog soo de aanvaardinge van dien by dE. Comp gestaakt werd_ Soo sal egter het geschenk moeten afgegeren werdcn Wyders sal een igelijk bevel- ofte gesagvoer- der allesins hebben te respecteeren gehoorsamen alle sodanige

1. NB. Moct sooiecl Inatcaals Wtset 2) Corfns IV 209 cr volgende_ 3} Sic:

This contcm downloucd from |46,50,98.28 un Wel, 12 0 2016 / 8.08.06 UTC AIl use subjecuto hup Wabout jstOn, orenetms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602-*1800*

regammen bevelschriiten als rees door myne koninglyke voorsaten van ouds aan de grootvermogende Hollandse Comp” sijn verleend, mitsgaders alle desulke_ waarmede dezelve door my begunstigt geworden sonder dat imand der gedachte bevel- off gesagvoerders daarvan in minste poynt sal hebben af te wyken.

Sooals voortijds is toegestaan_ dat de grootmagtige Hollandse Maatschappy waarde van 20.000 thomans AT goederen koopmanschappen sonder betaling van tollen ofte eenige andere geregtigheden wederom buyten dit rijk sal mogcn Vet- voeren hebbe ik alsnu meede duswysig ingewilligt, Iitsgaders aan dcn ambassadeur kwijtgescholdcn hct bedragen van alsulke tholpennirgen_ als er sedert den stilstaid der sydenegotie op de in dit rijk aangebragte koopmanschappen successive sijn geval- len; in dier voegen_ dat nemand naar deesen dzarvan its hebben te pretenderen, gunt den secretaris ofte cancelier van conings gehijm cabinet sodanig sal hebben te registreeren

Voor decsen heb ik door des rijkshestierders tabijn ‘) substi= tuyt Mohamet Jaffer-beg; aan den grcotcn der hoog” ctmogen- den Comp een regaI afgesonden _ meldende, dat voortaan In voriger wyse den sydenhandel succes sal behouden met een leve- ranlie van 300 eselsvragten cn ider vragt bedongen tegens 48 thomans Op datselve subject is den hoogverheven ambassadeur, het puyk onder de Christenhijd en aansienelyke directeur wegens de hoogmagtige Hollanse Comp’ genaamt Jan Josua Ketelaar, voor my verschenen my voorhoudende hoe de grooten dier hOOg” vermogende Comp’ geerne wilden sien, dat het bevelschrilt, verleend in de maand Joemady ul Sany des jaars elf hondert cn dertien, 3) door my souden werden vernieuwt geaffirmeert, onder deese voorwaarde_ dat de sydenegotie wederom als vorigen tijd soude succedeeren met een leverantie van 100 cargas van beste syde ofte soort ketgada-passent, sulk tcn pryse van thomans per cirgi_ mits dat het voorwaarts ge- melde geschenk; hetsy de sydeleverantie geschied dan niet, ofte dat die van hoff dezelve niet komen te leveren, dan wel de E_

1. Zic voor dit woord Corpus IV_ uoot blz. 499. 9) CorMur IV_ blz. 450 volgcndc Het hictvoor Iecus genoemde 1701. Corrus IV, roigendc

Tmis ccntent duwnloided ticm |46,50,98,28 o Weil, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

Comp’ die niet comt te acccpteren; “enw naar luyd der meer- melte schenkagielijste jaarlijks sal moeten affgegeren werden dat in erkentenisse der roor deezen quijtgescholdene conings geregtigheden, sullende buyten Opgemelde schenkagiegoederen oak nietwes meerder werden gevergt Wyders werd Comp gepermitteerd de waarde van 20.000 thomans aan koop manschappen ofte anderc goederen sonder betalinge Tan thols geregtigheden, rhadaryen wegsongelden sedjek hon - derste penning wes meer, in en uyt dit rijk, hetsy naar hunne eygene dan wel andere quartieren, roeren; sonder dat irnand der tholbediendens ietwes ran hunlieden sa] hebben vorderer, dog op die conditie_ een ongemunt goud off silrer uyt dit rijk te slepen, nog ook niet te gedogen er eenige goederen of koopmanschappen VaTl andere kooplieden onder haare verborgen werden. Ende inaldien het ontdekt sal weesen eenige ongemunt goud_ silver oite goederen Fan andere coop- lieden onder de haare sullen verborgen ofte vermengd sijn, als- dan sodanig ongemunt goud, silver ende goederen gesa - mentlijk ten profijt des conings werden econfisqueert:

Byaldien wyders een jaar boren de gepermitteerde 20.000 thomans aan goederen ofte waardy door hunlieden binnen off buyten het rik staan verroerd werden, soo sullen sylieden

benevens andere cooplieden eguaal gehouden weesem Fan dat suTmon tant tollen, radaryen, honderste penning eu andere daarop te vallene geregtigheden te moeten voldoen

Ingevolge dan Fan dien hoogverheven amnbassadeurs gedane instantie hebbe ik Sijn Hooghijd 1) in de maand Ramasin Elmo harecq anno elf hondert negen en twintig een gelnkkig genege bevel schrift verleend, waarinne geboden dat het regam van de maand Soemadie ul Sanie anno een duysend een hondert cn dertien nopens den sydenhandel ofte leverantie Fan 100 cargas_ en ider carga tegen 44 thomans, mitsgaders het Ver- dere daarinne geexprimeerde ten vollen en stiptelijk sal werden nagekomen_ iten, dat de hoog- ermogende Hollanderen jaar-

Lces Zijn Edele: Bccocld namelijk dc Hollandsche gezant Kctclaer. “) Lccs Ramadhan Mukarram Zie ~our dit epithcton Corpis IV, noot op blz. 435. Corpus IV, blz, 495 volgende.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800.

lijks de waarde van Z0000 thomans aan goederen coopman schappen sonder betalinge ran eenige tollen off geregtigheden binnen dit rijk; dan wel naar najr oite andere plaatse, sullen mogen Vervoetcn item belangende de schenkagie goederen hetgeen den hoogverheren commissaris wyders hieromtrent heeft versogt gehad, werd alles in alles den aanvzng iot den uyteynde, mits deesen geaffirmeert ende bekragtigt; en ccn yegelijk Vanl conings onderhoorige bevelhebberer opper - hooiden wel ernstig aanbevolen geordonneert, deese sodanig te obedieeren en te respecteeren_ werdende ingevolge van dien insgeliiks by deesen vernietigt, geroyeert kragteloos verklaart hetgeen in voormelde berelschrift “anl Mohamet Jafier- ~beg slaat tgedrukt sal door niemand daarop eenige reilectie werden geslaagen.

In deesen tijd heeit Sijn Exelientie !) der capitain der hoog- vermogende Hollandse Comp naam Nicolaus Schorer, my eerbiedig versogt, dat ik seker mandament, gund in de maand Ramasoen Elmoharecg, anno een duysend een honderd negen twintig Op desselfs name is verleend geworden_ namentlijk dat alle naar deesen te verleenen regammen of bevelschriiten, welke met de voor deesen verleende eenigsins mogten komen te stry - den, in geenen deel souden werden gerespecteerd off gehoor- saamt; maar voOr invalide aangemerkt, tans wilde vernieuwen bevestigen ; MCs om de koninglyken gunste, welke ik dien capitain ben toedragende, ter sake hy my en alle de Muselman- nen ten tijd deese hoffstad door kwaadaardige vyanden is De- legert geweest, goede hulp heett beweesen gehed door menigte gedaane depences en aan de kroon ter leen geschotene penningen_ S0o heb Sijn Exellenties rersoek geerne ingewil ligt en het gemelde bevelschrift van den begin tot den eynde

volkomen geaffirmeert; het opgeld der ducaten en de 5 per cento het witgelt, Voor den uytroer waarvan Voor deezen nooyt vrydom is verleend geweest, werd by deesen aan grootver- mogende Hollandse Comp” kwijtgescholden; de schenkagiegoe- deren sullen niet gevordert werden, so0 de sydeleverantie Fan konings kant komt te manqueeren

1. Cortus IV, blz . 349.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

Wyders is mijn gebod, dat hetsy zydenegotie werd gedreven dan niet, egter d’E. Comp’ gepermitteerd blijft jaarlijks 20.000 tnomans aan goederen koopmanschappen in dit rijk en weder- uyt te voeren naar haar ofte andere gewesten, sooals dat hun sal komen te gevallen_ sonder bepalinge waarinne dat montant te sullen besteeden, hetsy aam ongemunt goud, silver; ducaten; wit gelt off eenige andere goederen cn koopmanschappen, als hunnen raad in ras subject sal konen te gedragen

Derhalven sy alle opperhoofden berelhebberen; 500 groote_ als klyne, onder de subjectie (leser croon sorteerende, mits deesen kennelijk, dat alle bevelschriften, welke naar deesen mogte WCt- den verleent tegens de vorige komen stryden; in geenen deel sal gerespecteerd, nogte daarop eenige reflectie geslagen werden_ En sullen voorgedagte opperhoofden en de bevelhebbe- ren alle voorwaars ofte Tan ouds aan de grootrermogende Hollandsen Comp’ ende de capitain verleende mandamerten ofte bevelschriften stiptelijk hebben t opserveeren Wati te komen sonder sig in allerminste poinct daartegen aan te kanten off iets te contraricrer_ peene dat alle tegenstrevers contta- venteurs de straffe Godes c de ongunste des konings op hunne hooiden sullen behaalen_ Om alle welke redene cn motiven ik ge- boden hebbe dat deeze rar den begin tot den eynde in zijn volle teneur en kragt sal werden gehoorsaamt naargekomen, sonder dat daar ietswes aff oite toegedaan werde De groote mustoffies off prinicipalen secretarissen Tan nings gehijmcabinet sullen deesen met compleete sin woordinge in het regamboek hebben registreeren

Gegeven in de maand Soemadie ul Sanie in ’t jaar 1142 %) in jaar naar de vlugt Mahornets uyt Mecca naar Medina.

Op den dorso, ter plaatse daar het segul van den cartji bassie “) off generalissimus van conings troupes het origi neel was gestelt, stonden deese woorden : Deese is geschreven in byweesen en Onder het gesigte des conings

Zie bcncden; 9) Dschumada il Sani 1142 loopt Decerber 1729 Januari 1730. Lees kurtji bashi; hoofd van kiirlji’$ of Grenstrocpen. Cunacus, blz.69, nodl

Yoor:

Hotz ,

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost- INDISCHE COMPAGSTE 1602-_1800.

Een wynig lager Op de ecne syde stond, door den mustoffie el momelek en mustoffie-cassa geschreven - Deese ter ordre des conings regamboek behoorlijk gerc gistreert: Op de andere syde des Papicrs stonden twee voornaame seguls edrukt; met deese bygevoegde woorden : Deese is de copia van origineel, gunt met des konings segul is bekragtigt, welk getuygen Mohamed Ismael en Alic Nachic: Onder stond: Aldus volgens opgave van des E Comp” Per- siaanse schryrer Camber Alie njar beste kennisse; doch niet soider bedugtinge VQuT eenige misslagcn, zyt oorsake van ge tinge taalkuide_ samengestelt door was getekent Gutchy:

Onder stond: Accordeert, M: Heynits_ eerste gesworen clercg_

DCCLXXIII PERZIE.

Januari-_Apri] 1730.

nicrtc hecrscher bclooide ook zijn vader gcdarc iecningen zullen #fbetalen; Aaritue ncl !olgende docunent begin Fnzkt

Translaet Persiaanse mandament, door den koning Thamas op den tholvoogd der seehavenen verleend omme een somma van SQOC tlomans_ aflegzing Tat Sijn Hooghijds vaders schulden; uyt de inkomste van de sjabenderie- in Gamron betaalen; als:

Het berel, dat de wrereld te gehoorsamen heeft,is dat den thol

Perzisch Mustore belasiinggarder ol ambtenaar konings Inkom- sten mustofi-c-chazineh; Finscle de sckatkist = mustofi c- momelek, hoofd mum. Sic: Uit het Contracibock. Ook in dc Oerrgccomen bricven 1733 , Unamn lueemaa roorkomt wel boeck, folio 3607 49stc bocck, folio 526. Sjalbandaar ayenmcester sjahbandarye het gebied haven- Necsic?;

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE NEDERLANDSCIE GEOCTROYEERDE

voogt van de seehavenen van Faars; ’) met de koninglyke gunst verheven sijnde; wete dat voor deese rolgens eercn nianda- ment van den koning mijn vader_ wiens rustplactse in het para- dijs is, geordonneert is geworden dat den vorigen tholvoogd over scehavenen Tar Faars een somma Van 5CC0 thomans Tebriese van de inkomende geregtigheden, in steede van sOO een somme, die doentertijd Fan puyk van Messias” volk, Nico- Iaus Schorer,

capitzin van de hoogvermogende grooten der Hol- landers raor den dienst van den koning ter leen genamen is, aan voormelte capitain soude voldoen En dewijl in deesen tijd gedagte mandament 1OOI o15 #Is de zon schynelde gesigt bragt gerequestreert is dat tot heeden dito som door de opgekomen troubelen door den vorigen tholvoogd niet roldaan is, gelijk sulks ook volgens gemelte mnandarent gebleken Sy, Soo beveelen WY dito somme in der haast van de inkomende gereg tigheeden volgens quitantie aan meermelte capitain te voldoen_ ende daeromtrent niet nalatig blyven, terwijl na luyd van quitantie reekening daarvoor 821 worden goedgedaan_ Dit geordonneerde dan moet stiptelijk naargekomen, gehoor- saamt verders alle possibilitijd daartoe aangewent werden.

Onder stond Aldus volgens vertaling van Compagnies tolk Elias Sahid samengestelt door my was getekent var Leypsig: Onder stond Accordeert was getekend Heynitz _ eerste gesworen clercq

Dc provircic, Waatin Gamror lag Zie Corpus IV. Toc opblz. Het Cowracibock YoUT ceze Jaten uiatermate slordig gekopieerd Hier S[2i. ~OOT ak5 dcezcn schynendc gesigt. Saat Eliats Zahib

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms COST-INDISCIE COXPAGNIC 1602 JSOO.

DCCLXXIV_ PERZIE.

Januari_April 1730.

Zic de inleiding kiervoor, blz Dit stuk ccns Dersoonliikc Eevestiging door sjah van het cersle der hicrvoor gaarde documenter. Translaat Persiaanse missive by forma van regam off berelschriit, door den presenten Persischen coning Thamas gecarteerd aan den EE Heer oppercoopman gezaghebber deser directie, Leendert Clecn_ zijnde alhier door Comp’ loopers Cassum Ab dulla Op den 17* April anno 1730 aangebragt

Naar voorafigaande civile expressien_ Myne begeerte is, dat den capitain der grootvermog ende Com- pagnie van de hoogverhevene en luysterryken Hollandsche ning, welkers hoovd-deksel de zonre gelijck is, in name Leendert de Cleen; als het Puik des Messias’ volk en zuyverste van Jesu navolgers, kennelijck zy, hy door myne dierbaare koninklyke gunst en enegentheit hooglijck vcrheeven zy geworden Om reeden tusschen den groctmagtigen en roemryke Holland- sche coning cn de voorzaaten myner familie althoos volle rriend scna;p Genesertheid seer ast en bestendig is geweest; iten dat d’ondersaten Vdml Zijn rerherene Mayesteyt ’) steeds met suyver herte en reine couleur omtrent d’onderdanen van de Persischen croor in alle plaatsen des rijks hebben gehandelt ge had_ sodanig dat haarlieder natie ten tyden der troubles Spahan geheel Persien reele onheylen zijn overgekomen, heb om alle die beleerd- genegentheeden alle

bevelschriiten door de vorige koningen, myne pred ecesseuten; rerleend oock seer geerne willen vernieuwen bevestigen. En z1l onder de zeegen des almagtigen Gods Foori-den soodra mogelijk aan alle afhangelingen van die hoogvermogende coop- THAi nog nadere blyken Tan myne affectie goede genegent- heyt bewyzen , die met de reeds aan Ulieden bewezene nict alleen zullen orereenkomcn Taar selv seer verre overtrefien_ En moet tusschen" die doorlugtige Mayesteit, alle de zyne 4) Uit d Overg Ecnuhed oricjel 1731, Z8stc boeck; afdccling Persia, folio 442 rolgcnde Er staat expresscn koning Holland, Erstaat duor; crideni cen rerschrij+ing is

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

my steeds een Onveranderlyke vrundschap eendragt, gelijk van ouds, werden gecultivcert; en moeten met het aff- cn aanvoeren vai scheepen en goederen als voorheen; tot aankwe- kinge van den handel, blyren voortraren; Weest voor het verdere in alle geralle Fan myne koninklyke gunste volkomentlijk verseeckerd

Geschreven in de maand Rammason ecn duisend een honderd twee en veertig: Onder stond Aldus door voorbeduyding F2n Comp" Per . siaanse schryrer Camber-Alie_ in zoorerre het my verstaanbaar mogelijck geweest zy, orergehragt door my Was gete rent George Gutchi: Lager Accordecrt Ias getekent Heynitz _ eerste ge- sworen clercy

DCCLXXV PERZIE:

Januari-_April 1730. *)

Zic de inleiding bij

dacunent

Translaat Persiaanse regam door den jegenwoor- digen koning van Persien, Thamasb ") opdE_ Comp' verleent en pet s E Comp lopers Casum en Abdula den 17" April 1730 aangebracht;

Daar is een koninglijk bevel uytgegaan, gund de wereid sal hebben te obedieeren In deesen tijd dat Myne Koninglyke Majestijd binnen Spahan gearriveerd, is den verheren capitain der grootmogende Hol

' Er saal gclik

anere

Uit kct ComtractEock; Ook in de Overgccomce briczcn 173l, 28stc borck, aidecling Persia, iolio 433 volgende; alsmede in die van 1733 , 49stc bocck, folio 514 en valgende: Hct ccrste cn het derdc

dicr afschriften zijn in twte kolommen geschreven, die vrijwel kopicen elkaar zijn Wij geven slechts EctsiC Zie hicrvojr, root Qp blz; 5) Zie hicrvoor, Ioot op Blz. 70,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COVTAGNIE 1602 1800.

landse Comp” het puyk onder des Messias’ volk; Nicolaus Schorer, by my ter roetkts genaderL, sodanige regammen als hieronder especificeerd staar, onder mijn gesigte, dat in helder- hija de sonne gelijk is, rertonende_

Het regam, egeven in de maand Ziehidje duysend een hondert Vier dertig meldende wegens het opgelt der ducaten vjjff per cento het witgelt, hetgund zylieden naar hunne plaatsen willen vervoeren, ingevolgcn van welke de bedien- dens vam meyhaar monialek oppermuntmeester roortaan sullen hebben te segulcn:

Een ander bevelschrift Tan dienselfden datum wegens maklaardye op de lywaten, pondgoederen; assa-foetida) en de Moorse scheepent tot Bander Abassie_ aa41 de familie van Fran- cois verleent voor den tijd ran 30 agtereen r olgende jaaren

Een derde dito Vam opgemelde dagtekening, dat de Hollandse capitain van iemand gelt te pretens ceren hebbende, door dwang van den diwang begie heer der justitie selve sal xunfen vorderen_

Een ander; dat niemand gelt ter leen ran de Hollandse tolken sal hebben te vorderen_ nogte ook geen schattinge met onder- danen eguaal sal werden opgelegt, dog andere gevallen voorregten als d ’onderdanen sullen genieten:

Een ander van voormelten datum; dat niemand de dienaren van Compagnies Suppoosten, vermits deselve vrienden des ko- nings sijn, Op geenerly wyse sal hebben te molestecren;

Corfis 354 Aldaar staat het niet gedateerd Dstl-Hiddscha 1134, Maar Dsil-Cada 1134. Wat A5a joctida duiveldrek, harsachtige, genceskrachtige Lit dcn worie ClnAT Pcrzischc plant; veel geliikerde op berzoe De bekende tolk Compagnic, Francois Sahid, Zic pencoci 5) Dit Farticulicre 7aa Ixct document djenaangaande is hiervcor niet gepubliceerd_ Corfus blz . 559. Corfus IV, blz562. Ibidein, biz. E50 DL 96,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GEXERALE FEDERLAXDSCUE GEOCTROYEERLE

Een ander van dienselven datum_ dat de Benjaanse makelaars der Hollandse Comp” miet haar adheerenten, bestaande te samcn in zeventien persoonen; ITy Fan hooftgelden sullen werden laten.

Een ander Tan meermelte: datum_ dat de Hollandse tolken en prineipaalste bediendens der E Comp’ epermitteert uercen schoenen met hooge houljes te dragen

Van gemelten datum, dat de lasten ran 20 jerieb tuyns off lands, welke den tolk Frangois in de Maxiroen, buyten Spahan gelegen is hebbende, a1n den capitain wierden kwijtgeschol- den_

Van ad idem, dat niemand Tin de familie Tan Franceis eerige hoofdgelden hebben tc vorderen;

Ad idemn datum de lastpenningen Op sekere landeryen, gele gen aan de Oostkant buyten Spahan in dorp, Joubejoen naamnt, werden gelibereert:

Een ander van de maand Radjeb al Maradjeb een duyzend een honderd en ses, dat de Hollandse natie haar goederen LUUN manschappen aan een igelijk koopman, die hun komt te behagen, vryelijk en sonder verhinderinge der tholbediendens sa] mogen verkopen; %) 12. Van een en denselfden datum, dat imand der Hlollinderen, Juaar het ook wesen mag ietwes ontsiolen werdende_ sullen de gouverneurs ofte Opperhooiden gehouden Treesen dieren

1. Hiervan zijn mandamenten 1717 1719. Zie Cortw blz. 504 522. 2) Nier OURAIUIEEI Ondfr 1722. Opgemcrkt wordc; dat dit dus privilege Fen jerieb is O0) ges off cobidos lengte Bccocld ziin hct tuindorp Maksud Begi, Zic Hotz, Cunecus, blz. Hicrvoor dpfenoncn particuliercn aard Yaat dit Ide artikel abusievelik: doysend hondcrt cn scsten de volgerde Inandamenten zijn 1106. Zie Corf”s [V, blz . rogende.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE LUMTAGIE 1602 1800.

agterhalen, rangen; de gestolene goederen afigenomen Te - sende, deselve restitueeren do; den dieli off dieven niet ge rangen krygende nogte de gestolen goederen onderscheppende, sullen de gedagte gouverneurs olfte opperhooiden dies waardye aan de Hollanders moeten rergoeden_

In datum alsrooren dat niemand buyten permissie der Hollanders en sal vermogen eenige harer pakken oite gvederen ojenen ofte Fsiteeren_

Datum SupI?, dat niemand Fn de Hollandse cpitainen_ eenige landeryen oite andere Vaste goederen dat tijk hel)- bende; eenige lasten off schattingen daarvoor sullen hebben betaalen:

Datum ut supra, dat de Hollanders jaarlijks 3gt Stuks paar- den najr hunne (juartiercn Sullen mogen vervoeren.

Als eren, dat in Chiraas sorcel rosewater sullen mogcn stoken als selre bege eetem; selre rerrolgens heenroeren waar het hun sal komen te behaagen:

Als roren, dat de wernen, die sylieden in Chiraas sullen ae ken ook mogen veri Oeren Wtar het hun sal behagen:

Als boven, waarby geoorlooid sy hunne graaisteden met tom- bes te mogen vercieren;

Als rDoret is hun gepermitteerd de rlagge ofte eenige andere tekenen; waardoor haare Uytmuntenthijd rerbeelden, tot Gamron te mogen rertonen

Ibidem blz: 103 16. [bidem Ibidem biz . 89 ibiden Llz 12 Jbidem hlz I}-M14 Ibidein blz . 91 Ibidem blz Xn Ibidem blz. 98_02.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

Selven datum werd hun toegestaan roode #arde cn Soud Van Bhender Lareck naar hunne quartieren te vervoeren

Ad idem, dat hunne dooden volgens haarlieder gewoonte mno- gen ter aarde bestelien_

Als even ymand der Hollandse natie hunne lijiieygenen wil- len opkopen; sal hun door niemand werden verhindert.

Ais vorCM, dat niemand in der Hollandercn wningen sal mn- Fen gaam sonder noodsakelyke DorsR ken;

Datum ils Foren_ dat niemand sonder conscnt dier natie sig met hunne goederen Sal hebben te misceeren.

Als cren eenige kemels oite andere lastbeesten te huwr be- geerende_ sullen deselve in alle plaatsen mogen opsoeken gebruyken en eenige manschap de wegen vam dagreis tot dagrijs begeerende; sullen hun door de rhadaars off wegbewaar- ders moeten werden versogt;

Als vooren de capitains net haare inlandse bediendens eenige schulden uytstaande hebbende, sullen deselve met hunlieden, sonder iemants bemoeyinge, mogen verettenen_

Als gesegt: de wol dog geene zyde sullen de Hollanders Tan een igelijk sonder imans rerhind- eringe mnogen opkopen_

Als vooren : de Hollanders eenige nieuwe extructics ofte ge- bouwen willende aanleggen sal hun door niemand werden Vet- hindert:

Ibidem blz. Ibidem blz. HL-112 Ibidem blz. 50_91. Hct Faat hier Orer in slavernij gcraaktc Hollandcrs, Ibidem blz Ibidcm bz 94 Vcor hcn opgezocht; Ibidem blz_ 1041 -105 Ibidcm blz. %6. Ibidem blz. 122 volgende; Ibidem blz _ 109.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE CCMPAGNE 602_*1800*

Als even alle goederen, die de Hollanders uyt Indien in Per- sier komen aan te voeren sullen sylieden gehouden sijn ook in dit rijk verventen_ daarentegen mogen Sylieden sodanige andere goederen opkopen als selve begeeren, ten eynden naar haarlieder quartieren vervoeren; uytgenomen de syde, die sylieden ran den koning gehouden sijn te negotieeren

Als andere, dat wanneer eenige van Comp scheepen ter Gamronse rcede mogten komen te verongelukken daarvan eenige goederen in handen Fan conings onderdanen geraken, deselve sonder vermindering te moeten restitueeren_

Als even, dat niemand van de Hollanderen eenig ankergeld oite andere scheepsongelden sa] hebben te Forderen, maar dat sylieden alle hare goederen en coopmanschappen in eygene WO- ningen sullen mogen omsetten verkopen

En my ver soekend, dat alle deselve door my mogten werden bevestigd, Soo heb ik; ter sake my des capitains goede intentie gebleken zy, mitsgaders om de wille myner opregte geneigthijd tot hoogvermogende Hollandse Comp’ alle dese bovren- staande regammen, welke tans in handen van gemelden capitain sijn berustende, ran den beginne tot den eynde in alle deelen en met dies volle inhoude volkomcntlijk berestigt Niemand sal sig tegens dies teneur in allerminste mogen opposeeren ofte daar tegen streren_ En sullen wyders de groote secretarissen ran conings gehijmcabinet deese haar rolle kragt bew oor dingen hebben te registreeren.

Dit bevelschrilt is gegeven In maand Soumadi ul Sanie anno @en duysend een honderd twee en veertig_ Op de rugge des gesckrilts in plaatse daar het segul Henn den cortsje-bassie generalissimus Fan conings krijgstroe- pen by het origineel was gestelt, stonden de volgende Koor- den: Deese geschreren presentie onder het OOg des konings

Ibidem blz , 101 *102. 2} Ibidem blz; 100 ~101. Ibidet blz. 92 1) Zie hitrvoor, noot op blz*

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Een weinig lager Op de ecne syde stond door den mustoffie- el-momaleek en mustoflie- cassa geschreven Deese is ter ordre des konings mandaatboek behoorlijk geregistreerd, Op de andere syde des papiers stonden twee principaale segels_ gedrukt mnet deese bygeroegde woorden : Deese is het aischrift Fan oorspronkelijk dat met conings segul bekragtigt; gunt getuygt Mamet Ismael en Alie Nachie. Onder stond Aklus volgcns wnarhedluyalinge Fan Comp' [ersiaans schryrer, molla Camber Alic_ naar beste kennisse, dog nict sonder bedugtinge Fam erreuren uyt hoofde ran geringe taalkunde, te samen gestelt by geteekent Gutchi: Onder stond Accoord Heynitsz, eerste gesworen clercq_

DCCLXXVI: KOROMANDEL.

24 Maart 1730. ')

Ter gelegenheid het oplreden nirvucu Tcrst ovcr hct rijk Tanjore zond de Compagnie eir gczuntschap [OML denselten congratueren de successie Iot de regcring die gel egenhcid rece Ncn bcvestiging Dudc privilcgcs, Dencycns "ccnige nadcrt Fccontracteerde gecorceccerdt noincter"

Cauwel, door den "orst Toelasjagie-Ragie aan den Hollandsen gourerneli tot Nagapatnam, Mr. Dirk van Cloon_ rerleend

Tot berestiging der cauwls, in rorige tyden door mnyne nu in de glorie sijnde voorsaten afgegeren, werd het jegenwoordige verleend om bewaart te werden en daarop gerust te Wesen Salla seyna may alaph, den ran de Inaand Ramoejan anno 1730, den 24* Maart

Onder stond: Voor

oversetting rolgens rertaling ran den

net €ontraclbock. Ook in dererzaleling der Kemcr-Zcclaud, No. {365, V; folio 188 alsinede in de Ozcracconen bricicn 1731, ZGE boeck; aidec- ling Cormandel, folio 402, Hicr stond ket zegel Fan dCl Forst r"irtet inckt gedrukt.

This content downloaded from [46.50.98.28 on Wel (kl ZOlE 18.08.06 UTC A uic {otcl hllp Mlaboug istor orp"ems OOST-IND SCHE COXPAGNIE 1602 1800.

bramina Wengetaramma, Nagapatnam den 3 April 1730 was getekend C; Schaller. Lager stond Accordeerd getekend J: de Vos_ eerste clercq:

DCCLXXVII KOROMANDEL.

April 1730.

Zie dc inleiding bij het docnent hicrrcnr

Transiaat Fam een takiet Marratyse geschreven etc

parwanna

Ter ordre van den vorst Toelasiagie- Ragie werd deze takiet Ditwamna gerigt 4im de thollenaars in landen van Sijn Hooghijd, den Tansjoursen rorst, door den soubidar 3) Gewinda Donmodra, present te Trival loer.

Nademaal het altijd gewoonte is geweest van de doeken Ivwaten; uyt alle kanten Tam rorsten gebied voor de Hollandse Comp' naar Ng?) patram aangebragt werdende, maar halre thol nemen; werden UE geordonneert hetselve Jn- staande op de evgenste maniere strikt te obserreeren

Die van het Noorden werden expresselijk gelast Om Comp Europeese dienaren; derselver Inlandse coopluyden anidere, mel haar palenquins off paarden in hunne teyse by "crtoning der pasporten met het segul van welgemelte Compagnie bekrag- tigt, te laten passeeren en repasseeren.

Ui Iet Controclbock; Ook in

Ozcrgccomet bricucn 1731, 20e hocck afdeeling Cormandel, folio 401, Verdcr Fcrzameling der Kamc Zreland 8368, iolio 188 189. Parwalli volpens omnschrijving der Compagnie = Onderkoninglijk Isvel takid bevelsckriit: Soubadar of stadhouder;

Tis centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

De nely en andere eetbare waren VJn alle canten na de stad Nagapatnam markt gebragt werdende, moeten geenderly wyse zangehouden werden Tot Chiekel moeten bovcn de rees geboude boutiques geen andere opnieuw opgehaalt werden: Uyt kragte van gemelde ordre moet dit alles wel in sijn werk ga3m, sonder de Comp minst molest ain tc doen_ sullende de wederspannigen cas contratie vervallen in de stralle van den vorst, Salla seyna ' maya alaph, den 12"* van de maand Rammoejan anno 1730 den 1 April:

Onder stond Hiervan moeten copyen genomen e origineel aan de Comp' weder inhandigt werden_ Verder stond met de eygen hand van den soubadaar geschre ven : Roesjoe' welk beduyt: dit is opregt: Onder stond Voor de oversetting volgens vertaling Van den bramine Wengetarama, Nagapatnam, den 3 April 1730 gete- kend Christiaan Schallcr: Onder stond Accordeert getekend *J Vos, eerste clercg*

DCCLXXVIII GORONTALO EN LIMBOTTO

26 September 1730. ’)

Dc Noordelike Cclebes trok in dcze jaren sterk de aardacht, GoOI ket ontdekker goud aldaar (zic hicryoor, blz. 58}. Gourertcur Taao Molukken zonden 17J0 den kapitcin Elizs Stade hcen mzatrcgcicn ntmnET tegen de Boegincesche Makassaareche ~mcrvets andere licfhcbbcrs nct goud zauden afkomen zijn terugkecr naam ernate bracht gciocmde kapitein eenige ErinSCMi Gorontalo Limbotto medc, mct bestaandc conttactcn werden “crnetwd uitgebreid:

Riist in den bolster. Dit was wijk of voorstad van Negapatnam; Gebouwd Ui: het C omtrac{bock. Ook in d Overgecome# briczen 1731, ZZste boeck, afdecling Ternalen_ Jde rcgistcr, folio 132 volgende.

comen downluaded ITOm [46.50 ” Ked Oct z0le 18.03.06 UTC Ue: quoicL l0 dllp jdoug wrrnerms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

Articulen beraamd, besioten en vastgestelt tussen den heere Jacob Christiaan Pielat, gouverneur en di- recteur dezer Moluccos_ benevens die van zijn rade_ in naam en vanwegen Zijn Hoog Edelhijd, den Wel- Edelen Grootagtbaren Heere Diederik Durven, Gouvernenr-Generaal, mitsgaders Edele Heercn Raden van Nederlands-India tot Batavia represen- [erende Generaale Nederlandse Geoctroyeerde Oostindische Comp Staat der Vereenigde Neder- landen in deze gewesten ter cener _ ende den prins Tolucco at Gorontalo, Venerens den prins Tuleabo Fan Limbotto, als expresse alge santen Fan de tans regerende coningen van Gorontalo Limbotto, benevens desselfs rijxraden ter andere syde en sulks ingevolge van de besoignes, die den 15 en 16 Septernber 1730 in het casteel Orange op het eyland Ternaten by gecombineerde vergadering be - sloten zijn

Eerstelijk sullen alle contracten; die met de Comp van tijd tot tijd aangegaan zijn door de coningen van Gorontalo Limbotto, benevens hare rijxraden, successivelijk besworcn_ hey liglijk moeten geobserveert agtervolgt werden, sonder daar eenige verand= ering in t€ mogen maken als met roorkennisse van Haar Hoog Edele tot Bataria, Onder wat benaming ofte pretext zulks soude mogen zijn, en wel voornamentlijk dat van den 25 Maart 1678 met den heere gourerneur Robertus Padtbrugge die van zynen raad gemaakt item die van den 29 Maart 1689 ten tyde van den heer gouverneur Johan Hendrik Thim ?) ; 17 July 1694 ten tyden van den heer gouverneur Pieter Roselaar *) Juli 1710 ten tyde van den gouverneur Jacob Claasz, mits - gaders de ampliatic op gemelte rernieuwde contracten Jange gaan den 16 December 1720 ten tyden ran den heer gQuverneur Antony Heynsius, en zulks, orndat deze volgende pointen maar

Corprs MII_ cn volgerde Corpus III , 491-492 Mij nict bekerd Cortus IV blz. 353 c volgende: 5} Mij niet bekend:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms

gerigt zijn naar den tijd, waarin sig de E. Comp mitsgacers landen ran Gorontalo en Limboto present in zijn bevindende_

Den gouverneur rad in Molucco neemt aan om de coningen Fan Attingola _ Boelanga Bone te recommandeerew dat z8_ het aloude gebruyk, met de Gorontaalders Limbotter’ $ Comp” werk sonder de minste tegenspreken sullen moeten Ver rigten, soo omtrend het besorgen van Comp” saken als het vervoer der goederen na Tomacallang etc tot welken dienst ider het zijn moeten contribueeren mate het getal der onderdanen_ die onder gemelte coningen zijn staande

Alle Comnp vaartu}gcn_ die in de qual ofte rivicren Fam Gorontalo komen en gelost ofl geladen nioeten werden; sa] ge schieden door de Gorontaalders en Limbotters; om redenen andere genoemde volkeren te ver van de hand zijn_

Gemelten afsendelingen beloven in naam hunner principalen zullen besorgen, dat al het schilpatshoorn geer haar onder- danen kunnen bemagtigen 470 de Compagnie niemand anders geleverd werden_ mits dat de Comp hetselre ter redelyke pryse komt te betalen egter betuygen sy niet te weten off daar een quantitijd Fan sullen kunnen leveren, om redenen de Bou guineesen en Mandareesen de baas in de bogt van Tominy spelen_

Op emelte aigesanten haar versoek beloofd den gotrerneur en raad niet alleen de bekruysinge, buyten wettige verhindering, oer twee maanden met een klijn groot vaartuyg sullen and ernetnen ter verdryvinge V4I swerrers die Comp’ landen en onderdanen in de hogt van Tominy komen ontrusten_ maar daarenboren beloven Haar Agtbare ook over eenige dagen een schip na de Manado te senden_ OMI ran die plaas gedurende den tjjd ran twee maanden tot aan de N_ hoek van Tontoly te cruysen, dan wel Voor Tomo-callang beveyling Fan goudsoekers te anker te komen

Voor Atingola Bolaig Boelaang zie hiericor, blz. Oostelijk Gorontalo_ De vindplaats Goud, Zie hiervior, blz. Maleisch korwala of kwala Tivicrmond Jicne Noordwestelijke hoek Celcbes .

Boze ligt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms OCST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 J80Q.

Daarentegen beloven gemelte afsendelingen te zullen besorgen soodra sy Op Gorontalo gekomen sijn _ dat een goed getal inlandse raartuygen manschappen tegen de comst ran Comp’ Iaar tuygen in gereedhijd gebragt werden, opdat de bekruysing sonder

rertoeter en met goed succes na behoren vol bbragt werde; gelijk verders dat point beloven sonder tegenspreken te rolbrergen_ als het de E. Comp goed sal vinden de bekruysing in de bogt Tan Tominy te ondernemen:

Den gouverneur en raad neemt aan Zijn Hoog Edele; den heere Gouverneur-Generaal en Edele heeren Raden Van India tot Batavia eerbiedig rersoekcn_ dat Haar Ed” de goedhijd lieven t€ hebben vin Maccasserse coningen Haar Ed” brielf te demonstreeren, dat het ten uyttersten nodig is die Tol stem ecn swaar erbod tegcns derselver ingesetenen gelieren laten uytgaan, opdat het STCtVeI stropen de bogt van Tominy, indien het mogelijk is sonder veel bloed te storten cen eynde mag nemen gelijk den gourerneur en raad Ook aanneemd het nodige hierover aan den heer gourerneur tot Maccassar mede schryven;

Gelijk den gouverneur en raad aan gemelte afsendelingcn ck beloofd, Haar Hoog Edelens tot Batavia een Iavorable wyse te zullen voordragen Om de negoryen Saoesoe, Soenko Poesoe Palapie, digt aan Gorontalo mogen verplaatsen, opdat die volkeren tot Comp dienst en het graven Fan goud konnen gebruykt werden, onder die mits nogtans, dat soo gemelte Ff- soek geaccordeert werd, men dic mensen door minsaamhijd niet door brutalitijd daaitoe sal constringeeren; item dat coningen rijxgrooten van Gorontalo Limbotto gehoudc sullen cesen deeze mensen op ecne eerlyke wyse (e regeeren als haar goedeni Frienden behandelen;

De inwoonders van de negoryen Lemboebega en Parigie_ etc die nu sedert eenigen tija haar de gehoorsaamhijd van Gorontalo en Limbotto hebben ontrokken_ sullcn by deezen #anstaande be- kruysing uyt name van de Comp’ een algemeene pardon ainge bodeni werden, onder die mits, dat Se weder tot haar pligt sullen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCKE GEOCTROYEERDE

keereti sig met de swervende Maccassaren Bougineesen Mandareesen niet bemoeyen; dog gevalle ze deeze minnelyke aanbiedinge niet willen accepteeren SOO sal de E. Cornp” mnet de coningen van Gorontalo Limbotto mniddelen beramen; Om haar tot gehoorsaamhijd constringeren En ingevalle het So0 verIC quam; dat men gewelt Fan wapenen mnoest gebruy= ken; sullen de Gorontaalders en Limbotters verpligt weesen haar te attaqueeren gesouteneerd werdende door Comp’ bodems manschappen_ die de bekruysing z00 tijd sullen doen_ sullende de gevangene, die by soo Pc occasie gekregen werden aan de Comp moeten orerleveren haar bevindinge Fan saken; te straffen_

Den gouverneur raad neemd aan op het versoek Fan ge- melte fgesanten aan den resident Nebhens te zenden 40 p’ musquetten en 10 p’ snaphanen_ benerens eenige andere am- monitie van oorlog, die de koningen van Gorontalo en Limbotto tegens de

ordinare prysen, een musquet tegens ecn snaphaan tegens 8 rijxdaelders stuk; sullen Kunnen inkopen_ mits dat de betaling geschied by de leverantie en sulks met con- tanten, dan #el goud ofte slaven;

Den gouverneur cn raad sijn met de afgesanten orereengeko men, dat al het goud, hetgeen op het land van Tommakallang als op andere plaatsen gevonden werd, tegens rijxdaelders 10 reaal swaarte; aan de Comp' sonder eenige uytvlugt onvervalst moeten geleverd werden sullende degeene, die gemelt mia neraal komen tc verralsen ofte aan particulieren te verkopen_ ten exempel van anderen op het rigoreusten werden gestraft, hou- dende de E. Comp' aan sig gereserreerd, over dit point in der tijd sodanige naderen placaten en ordonnantien te puhliceeren_ als men na bevinding van saken soude oordeelen te behoren_

Den gouverneur en raad neemt Jan ingeralle

een groote

1} Jan Ncbbens; onderkoopinan 2) Arkortirg DCS stuks glossariun in Yoce_ Verstz : mettertijd.

hoofd op Gorontalo. Pieter Dei $ Beschryringe, 1, II,

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms Oost-iNDISCHE COXPAGNIE 1602 1800.

quantitijd goud ran lald van Pagoe Jamma, ') 't geen dle 3f gesantcn oordeelen Fan beter alooy als dat van Tommacallang te sijn, aan de Comp' gelevert wert; zy aisdan den Hoog Edelen Heer Gouverneur-Generaal en Raden van India tot Batavia uur_ biedig sullen voordragen, off het Vanl Haar Ed" behagen was dat mer Foor dit genoemde goud ecn halve rijxdaelder meerder VoC de rezal swaarte soude mogen betalen_ welk versoek egter nict geschieden sal voor en al eet Inen Inet waarhijd heclt onder- vonden, dat genoemde goud beter is dan hetgeen tot nog toc jan 'E. Comp geleverd: %)

Dewijl men redenen, d'E. Comp" daartoe moverendc, ook om alle morshandel~ You te komer; niet heelt konnen gocd- vinden_ de Gorontaalders Limbotters haar versoek t€ aCcor_ deeren op Kema, Kaboe off Boelang rijs off pady te gaan copen_ Soo lan5 de plaatsen, daar haar pady voor desen vandaan gchaalt hebben, ais Togia-ampana en Mambomba door Bougineesen en Mandareesen beset sijn, soo belooid den gou- verncur raad haarlieden hierin tegemoet te komen_ dat in ge- valle er ambondantie Van rijs pady de Manado is, sullen SOrg dragen dat buyten ontrieff van de Comp een party van die granen soo Gorontalo als Tommocallang, indien het nodig is; sullen gesonden werden welke granen met de

groote off klyne maat sullen rerkogt werden aan een ider, sonder derschijd, die tot het goudsoeken gebruykt werd die dezelve met goud soude mogen betalen

Daarentegen beloven de afgesanten; dat se sullen sorg dragen dat den landbouw door de Gorontaelders en Limbotters en de verdere bogtvoikeren tet alle ernst Werd voortgeset, opdat haare onderdanen in staat souden mogen weesen Sig met de Frugten van haar eygen land t€ kunncn spysigen

Pagcejatra, ten Westen Gorontalo Limbotto. bricf naar Batinz schrijit gouycrncut Piclat, dat dc Gorontaalders slim Genocg zijm te begrijpen, dat Teaa ananc 337 nrer Eoud heel Mccr wardc Eccft dan 10 riksdaalders. Hij Trccst Can oor, da: de vindcr; Goud duurder zullen kunnen verkcopen an de talrike ,swervers Uoma hct Noordoosten deMinahassa; Kaboh nct Oosten Bolaang-Mcngendo

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Den gouverneur en raad neemd aan, de regering ran Bwol te schryven en te ordonneeren dat se afsendelingen na herwaart sullen hebben te depecheeren_ ten cyide haar Toor t€ houden de aloude pretensie der Gorontaelders en Limbotters wegens slaven, die in verschyde partyen van haar sijn weggelopen nder de gering van de heeren gouverneurs Padtbrugge Thim; Van der Duyn en Roselaar en wanneer gemelte afsendelingen hier geko- men sijn, neemd den gourerneur rad aan cen vaartuyg na Gorontalo en Limbotto te senden om de afsendelingen Van die koningen af te halcn_ tcn crnde bywescn der wedersijds ge- committeerdens die langwylige en rerdrietige pretensie door toe- doen ran dE. Comp’ ecns een cyude mag nemen. En om hiertoe des te beter te geraken; verbinden sig de alsendelingen, in maam hunner principalen, alles voor goed te keuren wat de Comp’ deeze saak sal komen te doen;

Den gouverncur cn raad permitteerd, dat alle Gorontaalders Limbotters_ die alhier over particulieren schulden aangehou- den werden, met deese afsendelingen weder na haar land sullen mogen keeren:

Daarentegen beloven afsendelingen, name Tan hunne koningen rijxgroten, tc sullen besorgen dat alle eerlyke regtmalige schulden die Conp” onderdanen bij haar inge- setenen hebben binnen maanden_ rekenen den dag ran hare komst op Gorontalo, sullen werden afbetaalt oite ten minste de schuldenaars vreede gestelt.

Den rang onder de Celebeese koningen sal blyrer na het oude gebruyk; sullende de verandering, die den gesaghebber Van Staal” buyten qualificatie en een Onberoegde wyse In den jaar 1727 daarin heeit gemaakt, Vjn niet en geender waarde ge houden werden

Bwool, Oost

Tontoli. 2) Het Cortraclbock heeft = Van Staat, wat onjuist is, Bedocld wordi Thcunis Hendriks Stail, gezaghebber van hct jacht Schootcroog, dic in 1727 cen locht langs de Noordkust Cckcbes ItaaNC

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms coSt INDISCHE COMTAGAIE 1602 1800.

Alle Gorontaalders en Limbotters, die te water oif te land na Tomocallang sullen gaan_ sullen met passen van de coningen en Comp’ resident moeten wresen rersien ; en zullen Vaer- tuygen gehouden esen_ Op de Manado komende, haer passen te vertoncn en het visiteren harer vaertuygen onderhavig zijn, om door dit middel, mogelijk; alle morshandel met het goud roor te komen

Dewijl de plaas, daar den resident tot Gorontalo huys houd_ seer slegt nemen de algesanten in naan hunner meesters acn ran te besorgen soodra se Op haar land sullen ekomen sijn, dat er cen nieuwe logie met een schoon pakhuys, en rondom bepag- gert; werden Opgeregt Aa qua] ofte nond van de rivier; Op de plaas Ilolodoa genaamd_

Gemelde aisendelingen nemen aan te sullen besorgen; dat ten minste een der koningen; benerens de helft der rijxgroter, digte by de logie hare woningen sullen opregten

Ook hebben gemelte afsendelingen; naam hunner princi- paler, beloofd te besorgen, dat aan Comp resident alle dagen TaTL tot de nodige hoffdiensten sullen werden gegeven, welke menschen morgens met der dag an Comp’ logie sullen moeten verschynen en tot avens blyven ; dog by extraordinare gerallen sa] een ider, die onder d’E Comp sorteert; soovecl volk Morter geven als het den dienst sal mede brengen

Gemelte alsendelingen nemen ook aam eerenstige kragtige termen te recommandeeren aan degeem, wiers werk het Comp’ pakhuysen te besorgen dat sullen moetcn sorg dragen_ dat dezelve wel FOOI leccasie besorgt werden; off dat @‘E_ Comp’ haar anders sal doen vergoeden de schade_ die se door leccasie als and ersins aan haar coopmanschappen komen te lyden_

Gemelte afgesanten nemen aan te besorgen, dat aile egge- lopene slaren_ rolgens contract van 25 Maart 1678, die se mogten

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

opvangen aan Comp’ resident sullen werden ter hand gestelt ; item_ dat den gecondemneerden Kimat benevens den Limbotsen kitjil ‘) Datouw, Ternaten werden gesonden, wel VOct- namentlijk; dat den capitain-Jauwt Tometo; den goegoega Bato- lige den Limbotsen capitain-lauwt Boelananava a1n Comp’ volgens het aloude gebruyk; haar eerbewysing komez te doen, met Sig Voor den gouverneur en raad der Moluccos te vertonen en Haar Agtbares approbatie CI confirmnatie cmtren haar qualityten t€ versoeken.

Alle deese articulen en de hierboren aangeroerde conferentien, beraamt en besloten, beloren WY, afsendelingen, iv Ilaam Tan de koningen van Gorontalo en Limbotto, mitsgaders alle rijxgroten heyliglijk na den woordelyken letter, sonder daeraan verkeerde uytlegginge te geven, sullen naarkomen, gehoorsamen agtervolgen ; derhalven hebben Wy tot teken van onse opregte mening, dit contract, voor soorerre het on5 en onse principalen is rakende; met solemneele eede op den Alcoran bevestigt en met onse gewoone handtekening bekragtigt tot Ternaten in casteel Orange _ den 26 September 1730, ter presentie van den Agtbaren Heer gourerneur en directeur dezer Moluccos_ Jacob Christiaan Pielat, benevens die van zynen raad die gemelt contract meede hebben ondertekend en met Comp zegul versterckt, zullende alle gernelte articulen komen te rervallen soodra den inhoud daarvan voldaan is w2s getekend Chr” Pielat; Boner, Stade Lelivelt, Beseler;, P= Reaal, Ter zyde stond de hanateekening Wa] beyde afsendelingen hieronder Comp’ segul, gedrukt in roden lacke ter syden Ter ordonnantie van den EE Agtbaren Heer gouverneur raad getekent J:d’Lillc_ sectetaris_

Prins: Capitan-Iaoet _ hoofdman

admiraal; dicgoegoc: rijksbestuurder.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms UUST-

DCCLXXIX PERZIE.

October__November 1730.

aansluiting bij de mnandamenten overiicwt provincic Faar (crugbetaling dcr QQJ tnoinang

Januari-April hierroor vaardigde ordomnantic uit tot spordige

Translaat Persiaansche talliga ordonnantie") door den beglerbegi Mamed Alie-chan op de Gam- tonse sjabandhaars leend tot spoedige betaalinge der Fijfduysend thomans velke alhier Op den I1 No- rember 1730 per Compagnies looper Cassum is aan-gebragt

Diar is een hoog gebod uytgegaan, dat de sjabandhaars Oct d' uytgaande en inkomende tholsgeregtigheden Fan gelukkig Beudher Abassi dienen te eetcn dat naarrolgens het berel, dat in desen tijd door den koning is rerleent geworden; "ylieden wt de tholsgeregtigheden aan den capitain der Hollanasche Comp" zullen hebben te betaalen een somma Tim rijifduysend thomans minderinge ran ecn meerder montant; dat den koning r1n den Hollandschen capitamn leen neett genonen Weshalren sl naarvolgens dit bevel in desen dienen gehandelt tc werden, zul-lende zylieden de tot heden ingesamelde tholpenningen in min-Jering 12n7 opgedagte schuld dienen te hetaicn en daarroor il VOrderen ochoorlyke quitantie in forma. En belangende het resteerende zullen zylieden successire by parthyen dinsatnelinge rolgens gebruyk ten eersten afleggen, waaraan miets moet komen te mailqueeren En sullen in allen deele naarvolgens hel- gecne roorschreren en beroolen is exactelijk hebben te handelen, sonder sele te buyten te gaan: Dit gebod moet geschieden Geschreven in &e maand Rebbiasani Cen duysend cen honderd drie veertig_

Onder stond Aldus rolgens opgaare ran Compagnies Per-

1} Uit de Orergccomeil bracun 1733, 48stc boeck, folio 565 valgenae 4) Zic Hobson-Jobfon vocc tallica_ Gouvcencur , Zie Hotz; Cumarus blz. 388. Rabi-el-Sani, zndu7c nalm Tcor Rabi-cl-achir. Dezc niaand Y4n Hedschra-jaar 1143 begint Op October 1730 cn eindigt 11 November. DL 9.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

siaansch schryver Camber Alie uyt het Persiaansch in Neder-duytsch naar beste kennisse orergeset door 4i5 geteekent Gutchi.

DCCLXXX SUMATRA'S WESTKUST:

22 Maart 1731. 1)

Oneenigheden [VSSc CI de iwonCrs Pasaribo? Baros; waarbi de cerstcenoemden uie het gebergte afgekoien; in de Omgeving Baros vcstangels" gelegd hadden; Ieidden gevanzemneming panglocs Pasariboe dcor Baros. Wccerlanscne resident Baros Wst beide partijcn Vctzolmen Pasariboe kregcn hul vriheid ieer betaling 40 rijksdaal dcrs boete en het afleggen nienten uan getrouwigherd awn de Comp' (Omtritgcacvet Daghregister, gchoiden tot Padong i 1731} .

Articulen vanl nieuw rerbond, geslooten [us- schen den resident tot Baros Jacobus Scholten, uyt naame en vanwegens de E Comp ter eenre zijde e pongoulous Van Passerif boc, leggende in bergte tot Surcam_ miet namen Mamnara Bakorea Popoeni, Rottam, Amaindoen, Ponjallang Radja Mandobar ter andere syde, presentie van Radja- Baros, Radja-lbrahim, Radja-Bongsoe, Radja Sittia- moeda_ Pongoul-Hackim, Radja-Sittia-lela en Maha- radja-moeda door my ondergeschrevene; haarlieden Voorg ehouden & duydelijk in de Battasse tale te VCr- staan gegeven sijnde:

Eerst:

Wy, hoofdponglous en gemeene Battassers tot Surcam uyt de negorye Passeriboe, in hooft hiervooren genoemt; belooven en sweeren heyliglijk; dat voortaan met Comp' regering te Baros in een eeuwige vreede zullen leven_ sonder

Uit de Overgecomen bricven 1732, 24ste borck, aideeling Sumatra's West- KuS Zde register, folic 649 volzende. Bovendien komit aischriit VoOT in her hierboven genoemde Daghregister, folio 568 Igende. Regenter; Soram: Zic Corfus IV, blz. 30 33.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-FNDISCIE COUPACMIE 1602_1800.

oyt of oyt tegcns de E. Comp cn de regeeringe tot Baros ets tc ducn; Uat ryandelijksehp mogt komen te gelykcn

Dat 's E, Comp" rrunden onse Frundcn, Comp' vyanden Onse vyanden sullen zijn, alsmed- soo eenige Battassers of ind ete volckeren onse landcn wilden passeren eenige quaat Comp of de regeering tot Raros derselver gemeente, strantbe woonders en landen etc aan te doen; sullen haar dc doortogt beletten, hetzy met rundelyke !crmaninge tot rredige gedagten; of anders door de #apenen

Ook belaoren dat gecne vrandel-ke daaden tegens dcse geene zullen bedryren als voorgaande consent Fan dE_ Comp daartoe verkregen ?) te hebben, sullende saken van ques- tizn, die by ons nict konnen vereifent werden, ter afdoeninge van de E Comp laten_ 015 met derselver uytspraak te !reden houden.

Sullen radja-Baros in plaats ran radja de Houlou onder het hooger gesagh F7m Comp TOOr onsen konink erkennen, eeren en respecteeren, en alles toebrengen wat roorheen Tm radja de Houlou gedaan hebben

De wegloopende Conp" dienaaren, lijieygene , alsmede die van het district Baros zijn, Onse negoryen of ianden passee rende, sullen wanneer Wy dat gewaar werden eselve opvatten aan den

eygenaar orerhandigen, mnits Foor het loon genieten als er toe staat waartegens soc dajrin latigh zjju , ehouden blyren de waardye derseire te vergoedcn_ med dat ten danke te betaalen:

2 Dit suk is slecht gecopicerd Ooor slaperigcn klcrk Hicr Stadt reckrygen hcbbcn _ 9 Er staat efiect: Er staat Wtidem houden. voom beiden Corpus IV 22 30_3} 71-73 atait Suanen Er staat gevaar Kerilen 6) Er staal cverbandigt opvangloon:

Tis centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 100

GENERALE FEDERLANDSCI GEOCTROTEERDE

En dat alle bensuim_ camphur; ook eetbare wharen, sooveel daarvan missen konnen; Wat dies meer zy,_ tot Baros geen andere plaatsen; sulien ter markt brengen aan de E Comp' leveren. Zullen sorgh dragen dat de bensuim, witte en bequaame eder terugh "eemen; die lererbaar te maken En so0 mede Fan de camphur etc

Waartegens Comp' haar als goede onderdanen Aan neemt, geen gepasseerd is in ecn eeuuige vergeetinge stelt, haar S0o !eel doenlijk tegens alle gewelt zal beschermen

Alle welk voorschrevcn staat en by articulen is uytgedrukt, wy al5 hooftponglous en gemeene Battassers van het gebergte, den hooide deser gemelt, sweeren heyliglijk sullen naar- konen en doen naarkomen, sonder de minste inbreuk daartegens te dulden of edoogen; ten welke eynde wy dese naer Batasse wyse met het eeten van rauw buffelvlees, geen 1n kleene Vier - kante stuckjes gekapt vermengt mnet wat zoul, peper, cam phur; rijst cutkuma geroert door een krist, met onder eenige woorden daarby te spreken, beduydende dat haar lighame soodanigh gesulden gekorven wercen etc pligtelijk be - sweeren; bevestigen met onse naemen onderteerenen;

Onder stond: Aldus gedaan, besioaten b'eedigt en getekend Nederlands comnptoir Baros_ den 22"" Maart 1731 was getekend Lager: Door my voorgehouden was getekent Jacobus Scholten_

Benjuin of bcizce Dit staat bcide afschriiten. Mcn moctan Iczcc dat de bcnjuin Vc sullende bruyne onbe quame weder tecugh mecinen Zie ook Corpis IV blz. 21 en vooral Er staal SCD #c Curcutra, Malcisch koenjit Gcle wortc #arut verfstof mcdicijn wordt Gemaakt Zie Piclcr i0n Domi' s Besthrjvirge, IL, elossarium op CTOCUS Kris , Gczouten beide aischrilten ontoreken hicr handteckeningen inheemsche contractantcn, wizrschiinlijk in Arabische letterteekens Traren Reschrcvem

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

In margine: Ons present als getuygen getekent _ H’ AI- tona, Theodorus van Rijn . Oider stond Accordeert 3as getekent Dirk Havelaar; secretaris

DCCLXXXI MOLUKKEN_BOLAANG_

30 April 1731. ’)

Op Noord-Celebes lagen twee Fikjes met dent I12aME Boelang, Bolalg oi Bolaang: Eew dicr txce een zellsandig riikjec, in hierrdor Faande contracicn Mecrmaien bchardeid Gewoonlijk genaemd Bolang Jing’ Het ancete razalstaaije Gorontalo dusyct inad dit nog gecn zelfstandige orereenkomsten Ictdc Compagnie gesloten; rcor cctsi geschiedde

Vebond articulcn beraamd rastgesteld tus- sen heer Jacob Christiaan Pielat, gourerneur directeur der Moluccos, nerens die ran synen raade, in naam ranwegen Sijn HeogEdelhijd; den IFel= Edelen GrootA tbaren heer Ar; Diederik Durren, Gourerneur-Generaal, mitsgaders Edele heercn Raden ran ederlans-Indiz tot Bataria represcntee rende de Generaale Nederlantse Geoctroyeerde Oost- indische MaatschapPY en Staat der ereenigde Ne derlandcn in deese gewesten ter eenre,

den prins Gobol, geeligeert koning Tam Bolonga nerens Syne rijxgrooten ter andere syde

Alsuo de koningcn ran Bolanga roorheenen noo} t gecn par- ticuliere verbonden met de E Coinp’ hebben gemaakt, als noegsaam gehouden sijnde ain de contracten_ successicelijk tus- scn de E_ Comp’ cn de koningen Tan Gorontalo e Limbotto aingegaan, S0o heeit nogtans de rerandering “an tijds en saaks gestaltenisse de Comp’ tans oorsaak cn reden gegeven, omme

Cit kct Conractbock. Ook in de Otcrgccomcn briczcn 17jz, Zle bocck, [olio 1253 en rolgende.

This content Jownloxded from 146,50,98 28 un Wed. 12 Qet 206 [8.08,016 UTC AIluse subject ud //dbout_Istor _orgicrm : 102

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEZRDE

afsonderlijk met voorschreven prins Gobol e syne rijxraden contracteeren te meer dewijl hy den eersten van alle syne vOOr - saten is, die tot de bevestiging van koninglyke waardighijd over het rijk Bolanga Jan het casteel Orange tot Ternaten verscheenen_ En nadat Sijn Hooghijd nevens synle rjxgroten de gemelde verbonden van Gorontalo en Limbotto duydelijk voor gelesen te verstain gegeven sijn, verklaren zy daarvan vol- komen kennisse ook: steeds nagekomen te hebben gelijk ze dezelve tot cen heylige en bestendige opservantie in deesen hou- den voor geinsereert,

met alsulke orereengekomen bewilligde ampliatie, als den tegenwoordigei} tijd gesteltheid der saken_ soo ten nuttc Van de Comp’ als het rijk van Bolanga, vereyst en medebrengt, als

Eerstelijk verbind sig de koning van Boelanga sijn rijx- grooten Om nerens de koningen Tan Gorontalo, Limbotto Attingola het aloude gebruyk Comp werk sonder minste tegenspraak te helpen Ferrigten_ SOC omtrent dcn opbouw Vun Comp logie tot Ilolodoa als het overvoeren der goe- deren van Tomocalang andere diensten meer, die met de billikhijd off noodsakelijkhiji overeenkomstig sullen erden vonden; cn sulks pro rato na het getal menigte ran iders derdanen; werwegens geen exeptie, die nz onwillighijd smaakt; sal mogen hervoort gebragt; maar daarentegen volkomen moeten geobserveerd werden Comp’ regtmatige en onsydige limitatie oite bemiddeling, tCTI eezen relatielf.

De koning en rijxgroten verpligtcn rerbinden sig ook by deezem, alle schildpadshoorn off karet; dat door hare onderdanen sal wercen bemagtigt, ten redelyken prysen na dies valeur aan de E. Comp et nietand anders te doen leveren.

Gelijk wyders al het goud, dat door den koning van Bolanga_ syne rijxgrooten andere onderdanen werd bemagtigt, inge- samelt off gegraven, tegens 10 rijxdaelders de reaa_ swaarte aan de Comp’ alleen; en dat suyrer en onvervalst, sal moeten wer=

Docloedoco in Bolaing. De vindplaats van Eotd Zic hierroor, blz. 58. Wcswcgen;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OosT-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1S00.

den geleverd peene dat degeen_ die dit mineraal mengen off rervalsen_ dan wel aan particulieren verkopen op het rigoreus- ten, ten cxenpes Fan anderen, sullen werden gestraft.

Alle welke geamplieerde articulen, buyten bchalven het hiervooren geciteerde contract met de koningen Van Gorontalo en Limbotto, sullen soo lang staand houden e bestendig blyren [otdat de Comp’ goedvind; verijs Fam saken billikhijd_ anders te ordomneeren En sullen respectire coningen hun oud gebruyk moeten houden omtrend de sitplaatsen hunne vergaderingen tot Gorontalo, sonder dat daaromitrcnd cenige UCT- andering sa_ mogen gemaakt werdcn.

Alle welke pointen bevattinge door den prins Gobol syne presente rijxraden tot een heylige; duursame onderhouding solemueel becedigt sijnde werd die Hooghijd daarop tot koning over het rijk van Bolanga ten absolute berestigt

Aldus gedaan, gesloten, getekend, besegelt ej besworen castee Orange den 30 April 1731 getekent J. C. Pielat; Boricr, E_ Stade _ M. Lelivelt; Beseler. In margine onder Maleytse eenige (ekenen waarby ge schreven : Gestelt by Abraham Panomanigi, goegoegoe capitan- lauwt Into Into, marsaola Bileito, hoecuni Balaiya sengadie Banta_ Onder stond Comp segul, in roden lacgue gedrukt, en daar ter weerszy Ter ordonnantie van den EE Agtbaren heer gOU- verneut en raad roormneld Tas getekend Rcaal, eerste gesworen clercq:

Het exemplaar in dc Ovcrgecomc# brievev heelt hicr Javaans De titcl marsaoli is Gorontalo’sch worat gegeven ccn districts - hooid ; de andere Iitels zijn Ternataanach, Fmi djogoegae of rijksbestuurder cajiam-laoet hoold 42227k81 hoekoem of ockoce rolkshoofd, opperste kamponghoold sengadji, districtshocid

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 104

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCLXXXII; BASRA.

Juli 1731.

Dit stuk bchocft nict te worden ingeltid

Translaet ran sodaenigen geschrift, als er Fan den bassa Fan Bassoura Abdullar Haman genocmd, tcn versoeke Fan residenten deses comptoirs Fer- leend geworden den 30” ran de maend Silhidje, het jaer 1143 of naer OIJSC reekening dato 5 July inno 1731.

Kennelijk het den Bissouraschen casie %) of geestelyken regter en de defterdaer of superintendent van den grooten heers domeynen, vervolgens alle en een ieder die het mogte aengaen dat ODEE vrienden, de bedienden ran de Nederlandsche Oost- indische Compagnie, ter deeser plaetse handelende, zcederd eenigen tijd zijn genoodzaakt geworden roor alle Mel haer scheepen aengebragte goederen te betaelen de thollen, van stukgoederen tegen de weegbacre dito’5 per cento_ met nog per mille amerie ot maekelaerdye Ku; wijl voordagte bedienaers onse Frienden_ ons en onsen duwan zulx hebben Ver: thoond voorts versogt een geschrift moogen erlangen; waerby hacr eenige rermindering in de thollen werde tocgestaen in acnmerking van deselve, wijl tot opluycking van den han- del deeser haeven voor eenige tijd (acn) de alhier handel dryrende Franschen Engelschen hebben begunstigt met vermindering in de thollen toe te staen, em

Ferrolgens te niet gedaen de ser- vituyt van per mille amerie of maekelaerdye, deese haer ver- soek meede niet willen ontseggen maer ingerolge van dien oude cestunien alhier; toegestaen_ gelijk wY toestaen deesen, dat gemelte bediendens van de Nederlandsche Oostindi

1. Uit de Ovcrgecomen hricucm 1733 waarin dit Gccumlnt twetmaal Tcor Kotit wcl 7de bocck; folio 3618 volgende 495tc boeck, folio 3417 volcendc Kadi , Zic Corfus IV_ 605. Hindostani dulterdar, hoofd der bciastingen. Hobson-Jobson WILso% in FCCC De Verjomeling der Woorden spell : amixe cn omschrijft het: is millc Bassoura destuk pCridcoederen baoven d’ordinaris tol procentc’

T5 conlent downloaded fom |46 50,98 Wed 42 0xl 20l6 [8,08 06 UTC AIluse ~ubject o hutp /about Sior Dreenms OosT-INDISCHE COMPAGNIE 1602 SO0.

sche Compagnie, alhier handelende, Foortaen ViT alle aen brengere goederen coopmanschappen nict meerder zullen hebben te betaelen als per cento_ TUCI de stuk- als de pond- goederen; eens sonder meer item dat de amiri of maeke Jaerdy vin per mille na deesen ~an gemelte bediendens ran de N_ I. Comp” nict meer werden gevorderd, ondat aen- merking als vooren goedgeronden hebben hacr daerran Try spreeken; zoals als een gift TTy gesproocken worden mits deesen_ beveelende ondertusscnen den casie ofte geestelyken regter on1 dit ons berel, maniere gebruykelijk, autenti seeren de deffterdaer supperintendent ran den grooten heers domeynen, om dit boecken ran dcn reeckencaner van den grooten heer te registreeren en sorge te draegen_ dat voortaen er nimmer van voormelte bedicndens van de Needer- landsche Comp iets meer werd genomen als in dese haer opge legd is, poere Fan aen lijf en leeven gestraft te werdcr_

Bovcn dit geschrift staet het zegel ran den bascia, in de hoofde deeses gemelt, met swar inct gedruckt, onder gedateert ul- timo Silhadje anno 1143 Aldus door voorleesen Tan een inlandsche schrijver ut het Turks in het Neederduyts overgeset door was geteckent Koenad_ Lager : Accordeerd was geteekent Heynitsz, ecrstc gesworen clercq-

DCCLXXXIIL MOKKA

Juli 1731_

Hoewei Indie sterk concurrecrende Europecsche Compagnicen Oikindor dc 18dc ccuw atccde mecr als ongewcnschte mededirgers gingen besckouwcn; zclis vijandeliik hehandelden Tter zij toch af toe gcnoodzaakt s7miem werken, Soms lezenovcr

dc inhccmschc rorsten; soins tcger hun eigen dienaren; Oischoon dergelijke overeenkomsten nict politicke beteekenis zijn; ncmer toch cnxcle

Uit het Contractbock Ook in de Overgccomen bricen [735, 47ste bocck, aidceling Mccha_ iolio 490.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 106

GENERALE NEDERLANDSCAE GEOCTROYEERDE

Copia translaat contract tussen de wedersijtse on- dergetekende, betreffende het deserteeren der scheeps- voikeren.

Vermits der sooveel zeeluydcn weggelopen sijn van schip Westerbeek; capitain Pieter Blv, rersoekende de dienst en PIO - tertie op een der Engelse scheepen hier ter reede Mocha en In deselve manieren hebben Fy Tan Engels schip de Hatkoth, capitain David Wilke, rerschyde manschappen rerlorer, die over geloopen sijn_ deselve protextie versoekende onder de Holland sche vag” Dierhalvcn sijn Ty overeenkominge geresolveert; Frangois Dikinson, president Ch Opperhooit der Engelse Comp’ cn capitain David Wilke, commandeerende het schip d’Hatkoth ter eene; en Jan Willem van der Sturck en Willem van den Ber- gen_ residenten Tan de noble Hollandsche Oostindische Comp’ ter andere syde, omme I7 aff aan nooyt des een nogte des anderen desertcur ofte deserteurs eenige protextie geren maar Ty Over weder; wie hy ook sy denselven Jam siin ge bieder over sullen geven

In kennisse deses hebben Wy dcn anderen orer en weder hier van een schriftelijk eteekend contract overgegeten door onse esamentlyke handtekeningen bekragtigt In Mocha, den 6*r” July onde stijl, anno 1731 Tas getekend Jan Willem van der Sturck, Willem van den Bergen; Francois Dikkinson, David Wilke, Onder stond : Accordeert 44s getekend J W, van der Sturck

DCCLXXXIV KOROMANDEL.

16 Juli 1731_ De plaatselikc -cpenten helangriikc handelsstad Golkonda naddem het d Nederianders en andene kooplieden scdert cenigen tijd mnceieliik gcmaakt. Ecn aantal mutatic; anccr hoogere Inncemschc 2Mbtcnarcm

1. Dit saat zoo in beide afschriiten_ 2) Uit het Comtractbock. Ock in Ovcraccomen brice# 1733. 38ste boeck; folio 184-. Het afschrii- in het Contraeibock zit als allc kopieen uit dcze jaren, {outen verschrijvingcr.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

in gehecl Golkonda Y0or dc Nedcrlandsche vertegenwoordigers U-leiding, aan den rijkskanselier bcvestiging Tragcn oude Coorcchier der Compagnic, bij de Bcnde stukken werd tOegcstzan (Onnitgcgcte# Tstle Ncgapalnam Jitof dc Hooge Rcgccring Batajia, d.d. 27 October 1731).

Translaat Persiaanse parwanna door Sijn Doorlug - tighijd, den eer rijkscancelier aan ’ Mogolse hofi, Sijn Erelentie Nisanmamolk; da de Masulipatnanse opperhoofden ran de Hollandse Comp uyt Quranga dabad den 548- der maand Maharom in jaar 1141 verleend_ sijnde na onse tijdrekening dcn I6 July ann0 1731 , cn dcn October stanty met de orerkomst ran den Armenier Allawardi-beek als algesant alhier ontfangen,

Alsoo den carroda der stad Golconda Noujoulou Cador - chati, Sijnde een man Vin regtraardig oordeel, my onlangs ter kennisse heeit gebragt, dat der heeren Hollanderen gemagtigde Jlm hen ersoek hadde edian om ecn parwanna cau oft Ter- sekerschrift op alle fausdaars Cn derselver substituyten onder het gehied van Golconda gehorende, te mogcn erlangen tot FtFe onverhinderde op- afvoer harer wharen; Soo na als an Golconda opdat gedachte Comp haar cantoor aldaar gerustelijk mogte herstellen en de dabboes-tanksael daar ter plaatse doen houden; gelijk ten tyde van den keyser Ourang Seeph ? geschied waardoor den keyser groot oordeel soude werdlen toe gebragt met het innen der geregtigheden off joncquam Fan de copers welke der gedachte Comp” menigvuldige coopman- schappen verhandelen rerroeren; SOo werd dit gesehrift op gedachte requisit van de heer Cador-chan aan het hooft der Hol landeren tot Masulipatnan verleent; opdat navolgens hun versoek; vry Vatl alle geregtigheden derselrer wharen gerustelijk Golconda konnen opvoeren-hebbende tot onverhinderde coers- neming Va dien aan alle myne substituyten reeds de behoorlyke

1. Irsptctewr of suncrintenoent Zie WVilsox in Loce Karoda 2 De tankszal, Hidostani taksal, 15 de IIYLIM ; dabboc, Telugu dabbu; is kleirc kopcren mun Zie Hobson-Jobson Yoce dub Holianders hadder ket Trcht mulitslag Voor Davcmcn of klcingcld op Golkonda_ Aurcngzib; Zie Foor dit woord tol oi geregtighcid bctcekent, Hobson-Jobson in Vocc junkcon:

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

ordres afgesonden, welkers principaale geschriiten nerens deesen Tan het Masulipatnams opperhoofd der Hollandse Comp tot syne versekering overgzan, ten eynde onbeschroomt roornoemde haar handelwharen na Golconca konnen opsenden en hun comp- tOl, sooals voorheen; restabileercn ophelderen; mitsgaders de tanksael der daboesen aldaar ook opserreeren Taarnee men soodat dan alle subalternen, onder het bestier van Golconda sorteerende te samen by deesen gelast en schriitelijk geordon- neert werden alle dier Compagnies goedercn, affaires Ues eer, cgeene uytgesondert, allerwegen tholry ongemoles- teerd te Iatcn Msseeten cours houden mitsgaders dceze, ten dier eynde rerlecnd sijnde, als strikt berelschrifft 17/1 51C12 niet crertreden

Translaet Tersiaanse takkiet *) Danramn; Voar alsvooren op de heer Mahamadoe Hassan-chan TCT- leend, in dato Wt antc ontfangen.

Soo-eren ontiing ik schrrrens Tin den Golcondasen carroda Noujoulou Cador-chan uyt een sufrer gcmoet gerigt, wrzarby te Kennen geeft dat de heercn Hollanderen voornemens zijn hun comptoir Op Golconda, sooals roorheen, te herstellen en hnnen handel aldaar te dryren net rersoek dat hun een parwannia cazl of rersekerschrift der Iryherd van jonquam allerw eegen mogt werden Ferleent. Uyt dien hooide dan Gao late U.E deese Toe komcn niet strikt berel ran dies Compagnies gvedercn aliai- res_ egeene uytgesondert, alle tholiry ongemolesteert te laten passeeren cours houden mitsgaders dit als een strikt berel aan te Sien en riet te Orertreden, latende derselrer handel; ider sijn gebied_ onverhindert onberreest synen gerusten Toor_ gang houden;

Sic! Dc onderieckening Onlbreekt cnler hetvolgcnde, bi; behoorende docmineni Takid is ccn syronicm parwana het Ixteekent crnceng bevelschriit. Zie WILSON in Tucc Het 7ccg siordige Asterdansche Contractback heelt Hier Wryhcercn Overigens het aantal verschrijvingen Trooc hicr allc signalecren.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms QOST-CDISCHF (OMDACME 1602 1800.

Onder stond Voor orersetting rolgens rertaling Tan Comp brimine Tellagappa, Masulipatnam, den October 1731 was getek:end F’]’ Thielens.

Diergelyke parwanna is aan dcn Condawierscn iausdaar Codja Rana Tulla-chan ook afgevaardigt s0o ouk aan Lala Toularam_ fausdaar ran Condapilly meede Jan Sulthan beek-chan; fzusdaar van Cambammetloe e Willigandela by Golconda_

Onder stond: Accordeert Tas getekend Jong, ecrste gesworen clercq: Lager Accoraeett getekent Willem van Zijil, de jonge, eerste gesworer clercq:

DCCLXXXV BANTAM.

Augustus 1731.

In 1731 cischten de toestauden in Bantall de bijzondere zandacht der Fooge Regeering Inede omdat de oude qunan duUI een subite berocrte’ erd Eerofien; Ziin Hoogheid schcen ~door dcte attacque nadere impressic gekregen hebben dat het JZer als tjjd #ierd SWCce5at Bamamscn Ihroon reguiceren” De in 1708 als opvolger gewczci} kocuprils Cortus I, 3du en ralgende sas in 1723 vefuord scderi had de sultzn geen nievwe regeling gemzakt Hij MLCi ui: zijn velc zoon: anderc Wrulitan pangcran Rina Maugala als oprolger Rnf diem al: zoodamg titel pangcran Ratoc, “erzocht a3n &–G en Radc cen Feloniwaardige Femaptigde’ zenden ziren verter rcecletz- Hooge Regterig had ook Zkcrc Trenechet tng den Raad Indie MichieL Westpalm 0aar Bantati; vergczeld Jantz nequali ficeerds dcraten Hij had Fcen makkclke taak; aT saagde slotte Aalei Jar? Janbouden veel mccrc nct 500 Tcrte brcngen, dat ce koming by dcupdelycke donaticbrici dE_ Comp rolitn exgendom hceit aigestaan genaimde Lange Eyland olte Foulou Panjang, lcpgende sodaniz di mond Yan de Bantamsen inbogt, dat men des noocs door hct Oiecrnen patterucn Qost- Westeynde; tydc Wvancc)czC Juacole gantsche bhay Icude kunien sluyten 4+- inzeylen schcepen pc-ten” Bovendien Eingen kong kroonprins nicuv contract Nct Compagnic (Gcucralc Missite Odoke 1731 DE JovcE, Ot- POnui IX XXXV volgende volgende).

1} Uit het Ccitractbock. Ook afdcclirg Bamam folio 303

Overgecomen oricucr 1732 _ 34st0 bacck,

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms 110

GENERALE FEDERLANDSCHE GEUCTKO EERDE

Translaat Maleyds geschrift, waarby den Padoeka Siry Suthan, koning van Bantam eygendom Jan de ereenigde Nederlandse Oostindische Comp’ koint te geren het efland Poulo Pandjang; zijnde hetzelve schriftuur met gemelte Zijn HoogEdelhijds zegul roden lacque bekragtigt, luydende in de Nederduytse spraak aldus

Desen brieff behelst het esegde Vam den grooten heer com missaris Westpalm, die als gerolmagtigde Fan de Comp’ Ol dlen Padoeka Siry Sulthatn Due Machasin Moehamad Sin-oel- Abaidin sijnde igesonden rersegt heeit het exland Poulo Panjang; mct bege eerie 47i anr huys gelegentheyt maken tot het bergen Tan ankers ankerstouwen; idem verdere equipagiegoederen vdor Comp

ontramponeerde scheepen nite dat de Bantamsche rolkeren hierdoor rerstaat mien de- geene, die met tingans canous uyt rissen gaan omtrend dat eyland blyren toegelaten, sodanig als dat altoos gebruyk is geweest; Soo is dat den Paduca Siny Sultham 7an de Nedlerlandse Comp’ het voorschrerene accordeert .

Geschreven Op Vrydag, den 12”” dag van de maand Saphar in jaar 1144.

DCCLXXXVI BANTAM.

Augustus 1731.

De hiervoor gaandc scltenking sbricf was aan Westpalm overhandigd op zeet plechtige “ijze volle vergadering ecnter Mic: door de riiksgrooten bekrachtigd onmiddeliijk na ailoop commissaris daar ziju ver wondering ovcr lc kenner a7nLi pourparlers necrde men zijn bczwarcu het rolgcnue document te kunnen wegnemen

Nader translaat van zekere Malijdse verklaringen_ die den rijxbestierder Pangerang Aria Pourba Nagara,

1} Uit het Comraclbock. Ook in de Overgecouen bricie 1732 343te bocck, aidceling Bantam; folio rolgendc

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST IDISCHE COMFAGNIE 1602 i800.

M

deu geestelyken opperregter Pangerang Cally San- soedin; den eersten tweeden peperopsigter Fan- geran Coessoema di Radia_ mitsgaders den Ratoe Ba - goes Mangsa Doeta, Gedaan en in scriptis onder Voor schreven conings schrittuur hebben laten stellen tot certificatie, dat den inhoud van dat geschrift was behelsende des vorsten gedane gifte in eygendom aan de Nederlands Oostindische Conp” van het eyland Poulo Panjang voormelt; sijnde gedagte verklaring gedaan op ner te kcnnen geret van den keer coni missaris, dat Zijn Edele den inhout van voorschreren koningsbriefi Tam duyster te Eho quam, luydende emelte verklaring aldus

Wat aangaat den inhoud van deesen bricll ran den Padoeka Siry Sulthan, die behelst; alsdat den Padoeka Siry Sulthan daarby geeft het eyland Foelo Panjang aan d’Comp

Welke certificatie bekragtigt eerstelijk met het segul, roden lacque gedrukt, Fan den rijxbestierder Pangerang Aria Poerba Nagara en verders door de segels handtekeningen van 1COI aingetooge conings gedeputeerdens Lager stond Voor de acceptatie van het eyland Poclo Pan- jang by het voorenstaanden

esckrift door den cuning vin Ban- tam aan Vereenigde Nederlandse Oostindische Comp eygendom geschonken, Bantam den 17 Aug’ ustus 1731 was getekend Westpalm_ Lager: Ons present getekent Bogaerd; Patras_ D J: Bake _ J. D Koldedchorn_ Nog lager : My present als tolk was gelekent Wils- huysen, staande onder iders naam sijn signature in roden lacque gedrukt, Onder stond Accordeert getekent Wilshuysen: Naast deze onderschriften stond het zegel vin den Bantamsen Majesteyl; rden lacque gedrukt.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 12

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

DCCLXXXVII BANTAM:

Augustus 1731.’)

Ten slottc “erkrecg Westpalm de volgcnde officiecle schenkingsacte, in optina Torna Geredigeerd.

Padoeka Siry Sulthan Aboel Machasin Moehamet Sin-oel- Abadin koning van Bantam etc” verklaren by deezen dnt by ons in Orer weging genomen sijnde de goede intelligentie_ die er altijd tusser ons rijk de Vereenigde Nederlandse Comp’ is geweest, waaidoor onse personen 0iJ rijk, als onderdanen reel ialen Van gedrijgde gevaren gered bewaart en beschermt sijn gewor den; dat WY ook gesien hebbende de inclinatie ran welgemelte Comp ons door haren commissaris_ den Raad-ordinaris Fin India Micliel Westpalm, roorgedragen uyt den naam ende ran- wegen den Gourerneur-Generaal de Raden Fan India; ten eynden in evgendom erlangen ec7 onser erlanden; Poulo Panjang, om dat te appropieeren tot een plaas om ankers, Louwen andere cquipagiegoederen Fn opgernelte Comp’ te bergen_ daartoe aldaar doen extrueeren een bequaam magasijn, met dies ap dependentie ten fine de quade off Westerse mov sson de scheepen; wanneer door storm off onreer hare kers touwen komen verli escn; van dat bygelegen eyland, Waaragler deselve ooir veylig “Oor de Westelyke stormwinden kunnen leggen te voorsien gerust- te werden: Zoo is dat WY, Paduca Siry Suithan, uyt onsen sourerynen magt en authoritijd_ om de s0o menigvuldige getrouwe diensten, Ons en ons rijk door roormelte Compagnie bew eeen verklaart hebben; gelk wY rerklarer by deezen s0o FOor ons onisen soon, den erffprins Pangeran Ratoe Ziechatoel Gamiel, mitsga- ders die in der Lijd den koninglyke zetel ran Bantam sullen beklimmen_ liberalijk te hebben geschonken, gelijk schenken eezen_ het voormelte eyland Poulo Panjang Jam opgemelten onse bontgenoten; den Gouverneu -Generaal de Raden Vam India tot Batavia, representerende Vereenigden

Nederlandse Maatschappij, die wy het gemelte eyland Poelo Panjang in vollen eygendom overgeren_ omne hetselven ten fine boren aangehaalt,

Uit hct Contractbock_ Ook in d Overgccomen V 1732 , 34st6 bocck, aidecling Bantam, folio 309 rolgcnde, Mettertiid.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMTAGNIE 1602 –1800.

HI3

dan wel sodanig dat anders in der tijd benodigt mogten sijn, possideren en besittcn sonder contradictie off tegenseggen Fin imand als begerende; dat ram Toortaan niemand Toor- schreven Comp” den warem eygenaar daarvan weesen sulks sonder dat imand oif te eeniger tijdt, “yt wat hoofde het ook soude mogen weesen daarop eenige pretensie sulien mogen maken, #lsoo WY V1n ons regt eygendom, dal #Y voorschreven cyland hebbcn gehad, Tvur ong onse succes seuren aigestaan zijn, gelijk wy dat afstaan by deezen tcm be- hoeven Vam opgemelte Comp Beloovende daarentegen Vuor OIlS onse nakomelingen de- gecne, die opgemelte Comp” in de vredige possessie van gedagte eyland mag tenturberen en daarvan tragtcn te depossideeren_ als getrouwe bondgenooten betaamt, te zullen tegengaan niet alle onae magt, alsoo Wy hetselre ter onderhoudinge der contracten ten besten Vann Ons ons rijk onderdanen_ sodanig hebben be- vonden en verstaan te behooren. WVelke donatie ran geciteerde eyland Foulo Panjang door den heer commissaris Westpalm bovengenoemd, naam Fan gemelte Nederlandse Oostindische Comp dankelijk geaccep- tcerd is ran Padoeka Siry Sulthan op #icns rersoek het gemelte volk Tan Bantam; gebruyk; met haat Faartuygen aan het eyland Poulo Panjang sullen mogen komen ankeren:

Aldus gedaan den 18*“” Augustus 1731 castee den Diamand tot Sourousoang; de grootste stad in koningrijk Bantam, hetwelk met ons koninglyke zegul, in rodle lacque ge- drukt; kome te bekragtigen; gelijk hetselve ook nader sal werden bevestigd door onsen erlfprins; Pangeran Ratoe den ruxbe sticrder; Pangerang Aria Poerbanagara Onder stond Accordeert met Sijn principaal getekend Wilshuysen.

DL %

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 114

GENERALE NEDEXLANDSCIE GEOCTROYEERDE

DCCLXXXVILL: BANTAM: Augustus 1731,1) Bovendien KWaTl den Z1en Augustus nicuw comiract tusschen Rantanische regcering de Compagilie tot stand: Verdrag en orereenkomste, bywegcn 1117 contract, besloten ende getekend tussen den heer Raad-ordina- ris van Nederlans-India en plenipotentiaris wegen den heer Gouverneur-Generaal en dc Radcn van India tot Batavia representerende Generale Vederlandsen eoctroyeerde Oostindische Comp ter ecnre, Iitsga” ders den Faducca Siry Sulthan boel Mahasim Moe hamet ’Zinuel Abaidin; koning tot Bantam, ter andere syde

Art.

Eerstelijk en vooraff beloven de wedersijdse contrahenten de contracten cessive tussen d’E Comp en het rijk van Bantam gesloten, Soo verre dezelve ten esem niet werden verandert; heyliglijk en opregtelijk te stllen onderhouden doen onder- houden na de letter en “ytgedrukten ZITI

Voor5 neemt den heer commissaris aan belooft sorg sullen dragen dat dengeen die nu oif in der tijd het ge-28 Comp wegen Op Bantam sal voeren, sig met het hoofdgelt der Chineesen niet sa} moeyen, direct nOg indirect, nemaar de hef- fing daarvan oveclaten aan den koning omme net gebruyk Tam vorige tyden daarmede te handelen hetselve toe te oegen dengeenen, die Zijn Majestijd genegen sal Teescn daammede te begunstigen.

Wyders dat Waaeer buyten noop verwackting eenige moeyelijkheeden tussen Comp’ Europeese dienaren Bantamse Javaanen conings Onderdanen; mogte komen te

Uit hct Contractboek. Ook in de Overgecome# bric c# 1732, waarin kct Twecinaw_ voorkomt , wel 2de boeck; iolia 878 volgende, 34ste boeck, afdeeling Bantari; iolio 292 volgende; Aigcdrukt bij DE JoNce; Opkomst blz. volzende Kaai echter Ict vcorlaatste z0c artikel brecky

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrehtenms OuST-
JNDISCIE COMPAGNIE 1602-1800.

teeren, deselve zonder censydige passie, Comp’ egen zullcn werden afigedaan_

konings

Verder stait den heer commnissaris toe accordeert aan den Padoeka Siry Sulthan dat alle Smalle overwalse handelaars als daar sijn Bancaneesen; Malerers Oosterse Javaanen, die met hunne waren 1 JT buyten Jancoomen, dezelre ter markt brengen verkopen Jan meest daarvoor biedende_ sulks vryelijk sullen

rermogen te doen_ sonder dat den gesaghebber 0p Bantam sig met dezelre Op eenigerhande wyse daarmede sal mogen melleeren, rcel min die kooplieden eenige hinder off letsel aandoen, 1nits en met deeze verstainde nogtans, dat door deese stnallc handlelaars Op Bantam niet sullen mlogen #erden aa”gebragt eenige #afen, die de Comp” de exclusive coil- tracten alleen gepermitteerd S1JIl negotieeren, peene, dezelre contracten gestatueerd.

Eyndelijk accordeert den heer cOmtissaris a211 den koning van Bantam; dat waneer het mnogt komen te gebeurcn dat een ofi meer Chineesen tot het Mahometsdom quame over gaan, dezelve door deese rerandering in religie niet meer onder Comp maar direct onder den Sulthan van Bantam zullen ctia sodanig evenwel dat gecn Chinees, die sig aan moorderyen Oit andere grove misdaden_ waaronder Ouk cen schelms banqueroet ook begrepen werd, heeit schullig gemaakt, en om syne welrer- diende straife t’ontwyken STne crediteuren niet voldoen; sig tot de Mahometaanse religie begeeft, Fan dit voorregt , Jan andere Chineese rergunt, die uyt een scont ran 500 genaamd godvrugtighijd Mahometaans worden, geenszins zal mogen gJu- deeren cff daaronder gereekend werdem, majr ten versock vin Jen gesaghebber ianstuns Jueien werden orergegeten ter striifie

En ten laastcn heeft den keer commissaris an Zijn Bantimsen Majestijd ingewilligt, dat wanneer de Bantamse smalle hande- laars genegen mogten zij” op Jara te varen rijst andere eetbare waaren, hetselve aan hun niet sal werden gewygert, mits

Van Java’ : Oostkust,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 116

deeze inschikkinge door gemelte Bantamse handelaars niet mis- bruy kt werden benadelinge van d’E Comp’

Daartegens neemt den Paduca Siry Sulthan a3n beloofd nodige orders te sullen stellen cn sOrg te dragen, dat de peper tot Bantam een Vry grooter quantitijd, als t’sedert eenige jaren geschied is, sal werden aingebragt, ten welken eynden den Sulthan beloofd de rolkeren van Lampong; onder het gebied van Zijn Majestijd softerende; door alle minnelyke wegen, ais een prompte betaling e regtmatige behandeling; daartoe te sullen annimeeren; steede van die mensen door te harde behande lingen Van sommigcn Bantamsen grooten daarran af te schrik- ken, gelijk sulks tot leetwesen groot nadeel van Sijn Majestijd eenigen tijd edaan waardoor de Lampongse Fepercultuur; en dienvolgenden den opulenten aanvoer van dien corl; in verval is geweest:

neemt den Sulthan verder aan SOrg te sullen dragen, dat geen peper in desselfs pakhuysen werde opgeslagen; als desulke, die droog Vi17 corl, item behoorlijk van sand en steenen gesuy- verd is, volgens de contracten

Dat ook de peper S0o voor desen altoos gedaan is door off voor rekening van den koning direct, en niet syner sonen tol voorkoming Van alle onhebbelijkheden omtrent de Lamponders die door een harde behandeling van conings kinderen; in plaas Fan geanimeerd aigeschrikt siju werden ingekogt, die mensen aanstonds Vmot dien kor] voldaan geen hun competeerd met Spaanse realen steden Tan gecargeerde kleeden_ die voorschreven kooplieden veeltijds tegens wil en dank sijn opge- drongen. 10. Ook neetnt den Sulthan Jan ten spoedigsten te sullen laten voldoen in contant sodanige somme, als welke de Lamponders uyt hoofde Va reeds geleverde peper nog competeerende Sijn.

1. Gecargecrd is in prijs verhoogd, dus te duut, De Compagnie wilde natuurlijk licver zclf klceden 4n dc Lampongers vcr- koopen:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMTAGNIE 1602 1800.

Zoo mede dat de peper; die Fan Lampong Op Bantam werd aangebragt, ilico uyt de raartuygen gelost sal werden; sulks hy, die het eerst tot Bantam met Sijn peper aankomt, voor andere, die na nem aanlanden_ sal moeten werden geholpen cn daarran ontlast, waarmede de kiagten der Lamponders dat hun peper door het ling leggen in de vaartuygen 0p Bantam komt te De- derren en rerrotten; tot schade van hunlieden son Fre] als den koning en tot ongerieff van de Comp van selven sullen ces- seeren_

Ook neemt den Sulthin 44m1 en beloofd zOrg te zullen dragen, dat door zyne koninglyken magt en authoritijd, in voldoeninge en naarkoominge contra [em; alle morshandel en sluykeryen die door den Lamponder met Chineesen gedreren word niet alieen op de suykerianden “an den koning, gencemd Kattapang Soemoerang- Sana Tanjong Kart, manr ook het eland Poelo Baby ofi Poelo Toenda, item in de straat Suudz, sal wer- den tegengegaan belet na uyterste rermogen, ook ten dien eynde Compagnies manschap, die indertijd op Poeloe Panjang geposteerd za] wrorden_ de Bantanmers niet alleen zal adsistee- Tcn; maar ook ter plaatse_ daar gewend zijn met haar 1aa tuygen te harenen, laten verblyven_ SOO lange dat Toor eselre Wan noodsakelijkheyt wesen

Wyders belooid den Sulthan rereyste ordres sullcn stellen doen executeercn ten eynde desselfs koningrijk van alle weggelopen slaven andere snood geboelte rerde suyvett, ezelve opgepakt en de Comp ter stralfe overgegeren insonderhijd mede sodanige 30

mans en 22 Tourren_ als jongst van den berg Crio rrye aftogd verleend, tot nog toe verduystert de gerugten onder Bantamse rijxgroten rerdeelt sou- den sijn_

Geliik al verder den Paduca Siry Sulthan tot bevordering Vim justitie opdat de quaaddoenders gestralt werden na merite, aanneemd en belooid sijn uyterste devoir te sullen aanwenden eynde complicen van den binnen Speeluijk gedetineerde menseudiefl Dauw roor dense Iven werden gesisteerd en ter exz”

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 118

CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTRO ’EERDE

minatie gebragt, als namentlijk Mcenda; die ecn onderhorige van den Sulthan is; Bandsir Bindo Ky Bangsa, sorterende onder konings socn_ Pangerang Radja Ningrat voorts Prangi Daym; de eerste onder des Sulthans sOon_ Pangerang Bantam; en de laatste onder conings neve_ Pangerarg Sadja_ staande; alsoo die allen door denselven Douw beschuldigd werden, handen in voorschreven vuylen daad #alel menschendicvery gebad te hebben; ten eynce by orertuiging alle deselve aan den koning ter straffe_ rolgens de contractcn; wederom werden gcintra- gueerd, die 2l verder aanneen bielemtd] coniormite Fan contract ran den jare 686 het articul; Ia der teneur vim deselve te doen straffen met de dond alle degeenen sonder aansien van persoon die hun aan het stelen van vrye lieden off slaven schuldig maken, in steede van hun net een geldboete te laten volstaan, soo eenigen tijd herwaars, dog verkeerdelijk en tegens de contracten, gedaan

En dat oversulks den Pangerang Sattiz di Cara_ voedsterheer Fn conings SOCn Radecn Poetra, die de algemeene ge rugten VOOI een aanhouder steelder verkooper van slaven te boek staat; by volkomen orertayging condigre straffe erlangt.

Ook bewilligt den Sulthan hierin, dat Comp” weegen, SOO Tc aan de Westsijdse rivier voor Speelwijk; als de Oostsijdse rivier Op Caranganto, erden gestelt een off meer Nederlanders, pennisten off andere_ ten eynde mevens de bediendens ae den koning te waken tegen te gian alle morshandel sluy- keryen in de peper, met-cenen te beletten, dat de Lamponders ofi andere Smalle handelaars in hare niet verkort off meerder thollen aigeperst werden als %Y gehouden zijn te roldoen; ?) luyt het 22 en 23 articul van boven geciteerde contract van den jare 1686.

Wyders staat den koning Ioe dat cem wagthuys roor FOr - sten en Comp’ patrouljanten Op Carangantoe gemaakt werde ten spoedigsten, dan wel het begonne wag thuys werde voltooyt. Corf 356. Deze zorg de Compagrie voor de arie Lampongers tocrenei

zijn, Mire net Iliet dat z4j dic Jieden Faarn? geld zag verdienen_ opdat zij hun hazr Koromandelscke Kleeden hhoorlijken winst linncn Terkoodcn

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOET-INDISCHE COMPAGYIE 1602 800 .

En beloold wyders sorg te sullen dragen, dat aan de Comp behoorlyke voldoeninge geschieden van het hout, dat ter ordre Vanl Arria Natta di Radja, ofl eygentlijk heeden Pangerang Cas-soema Radja_ eerste peperopsigter, Comp grond off territoir ter lengte van 740 en breede vin 300 roeden is gekapt.

Dat ook Sijn Miajestijd, des mogelijk, binnen Speelwijk sa[docn sisteren den Raden Tjacra Mandala, alsoo die door den aldaar gedetineerden Rouguinees Tjampe beschuldigt werd eer False mnunter off ecn namaker van Spaanse matten te sijn_ ten cynde by confessie off overtuyging merite kinnen werden gestraft:

Eyndelijk neemd den Sulthan aan een belooft by deezen sullen besorgen_ dat het raartuyg goederen, die den Chinees Tanjouko op een geweldadige wyse ontroofd sijn geworden, aan denselven Chinees sullen weraCn gerestitueerd als een saak sijnde van uvtterste billikhijt; #airran het Bantanse hoff ten Follcn orertargt is Van !OOr lange, gelijk sulks, tot schaainte; hy de papieren; daartoe relatiefi, kornt te blyken_

En tcn laaster neemd den Sulthan uam beloofd heyliglijk te sullen onderhouden doen Oderhouden point, namentlijk dat niemand; wie hy ook sijn mag, off onder wat pretext hoe= enaamd, de Comp in de rredige possessie van het eyland Poulo Panjang, dat den Sulthan Op den._ deser aan de E. Comp geschonken heeft, komen te turbeeren off eenige orerlast aan te docn, nemaar sal den Sulthan als cen waar getrouwe bond- enoot Tin gemelde Comp de contracten desulke met alle magt tegengaan_ en de Comp in ’t rredige besit van dat eylandt mainteneeren tegen alle en een igelijk, die iets schadelijks daara omtrent mogt ondernemen; Aldus gedaan; geaccordeert en besloten in casteel den Dia - mant tol Souroesoeang, grootste stad coningrijk Bantar den . Augustus anno 1731_ en na de Machometaanse tijd- rekeninge den 174 = dag van de maand Saphar in jaar 1144. Niet ingeruld dar 4cotenden Nict ingerzld ; lecs Z1stcu.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

Daaronder signetts roden lacke daarby getekent; M’ Westpalm, G’ Bogaerd, A” Patras, D. J Bake, Jn. Koldede- horn _ Terzyde diverse cachetten, soo des konings, der princen als verdere rijxgrooten; daarby geteekend eenige caracters Onder stond Accordeert getekent van Imhoff, secretaris:

Acte van ratificatie door de Hooge Regc eering te Ba- tavia van het hiervoor gaande contract met Bantam: Den Gouverneur Generaal Diderik Durven ende de Raden van Inidia, gesien en gelesen hebbende het roorenstaande contracl; sodanig als hetselve door den Paduca Ziri Zulthan Aboel Mo- charin Mochamed Zinoel Abadin nevens de verdere grooten van Bantam met handtekeningen bekragtigd is, gelijk ook vanwegens Generale Vereenigde Nederlandse Geoctroyeerde Oostindi- sche Compagnie uyt naare ma mt al5 daartoe geauthoriseerd zijnde, gedaan heeft den heer Raad-ordinair comnissaris Mi- chiel Westpalm ten overstaan van den tweeden secretaris deser regcering; Godefridus Bogaert, den oud-directeur van Bengale, Abraham Patras; den oud-waterfiscaal Darid Johan Bake en den onderkoopman Joan Daniel Koldedehorn_ verklaren mits desen hetselve, invoegen als het legd Le approbeeren en t€ ratificeeren, beloovende overzulx den inhoud van dien Compagnies wegen eeuwig onverbrekelijk te sullen naarkotnen onderhouden, mitsgaders door alle die onder Comp” gehoorsaemheyt Sor teeren, doen naarkomen en onderhouden, mits welke wy dit con- tract door onse ratilicatie en approbatie met eygen hanctekenin - gen het zegel vam hoogge emelde Compagnie hebben bekragtigt: Gedaan in casteel Batavia Op het eyland Groot-Java. in onse vergaderinge den 2ten November ano 1731 geteckent Diderik Durven, C’ Hassclaar, W’ Blom, van Cloon, J’ van der Schuer; M: Westpalm, van Bacrlc, J. Witte VAn Schooten; Oostwalt; Valkenier, C. Pielat, J P Schaghen, H van Bayen Ter zyde stond Comnp zegel, in roode lacque gedrukt, cn daaronder Ter ordonnantie van Hooggemelde Haar Ed” teekent van Imhoff, secretaris,

Uit de Rcsolutiz# Vozcinbcr 1731.

Gown Sncur-Gccraol

Rode

Indiz , 44

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OnST-

October 1731. ’)

Het ging de Compagnic in dcze Jared in Perzie nict naar dcn vlceze ; TWCYC koring, Thamas, die toch wel verplichtingen Compagnic had; kwam zijn Voceere toczeggingen nict aant] zijner ngoid_ btenaren Irad Rccr eigenmachtig op lict zich allcen leiden door cigene belang anceren ctan slechis doot Koaitare geschenken bcrcgen; ouct privilezcs Compagnic uit vocrcn_ In de missive uit Pcrzie nair Batavia van 19 Juli 1732 lezen wij Veze verzuchting : ncgotic nOE coor continueerende wissc vallighceden deescs riiks gctu-beerd blyvende, kunen nicts anders docn ziel oerend Icenwvceen Uw HoogEdclhecdens VCor popen brengen geringe qucccs em Laaramtrent aigelcgde boekuar 17 30,31 naderkand tot kecden_ wcucona tot ons dcchnecit gchad, alhoewel Uw Hoog- Edelheedens durven verseckcren; dat alle moogelyken xer ccn mcerdcr vetticr Compagnies coopmanschappen doot btragt geworden”’ . Op net cind van 1731 bcgin 1732 slaagde Ae Thamas een J7ntz mandamenien verkrijgen; die evenwel bij nauwkcurige lezing bliikert Ecer- weing waatoc tc zijn. ciperie herauen Wcinig andere moolc woorden toezcpgingcn; dat dc Compagnic zich Llijvcnd in konings gunst mag verheugen Van dee hevelschriiten nemen dan slechts enkelle icts Meer Eeteckenis

Translaat Perseaans mandament, door den koning Thamas awn den EE_ heer Leendert de Cleen, opper- coopman gesaghebber over Compagnies swaar- wigtige belangen in ’t rijk van Persia met den resorte van dien, geschreven wegens de Op den Gamrons tol- voogd geassigneerd[e] 5,000 thomans,

Daar is cen bevel uytgegaan, dat de wereld te gehoorsamen heeft, namentlijk dit, dat puyk en de beste onder des Messias volk; de Hollandsche capitain; met onse koninglijke gunsten Ver- heerlijkt geworden zijnde weete,_ dat het in dees tijd expresselijk geschrevene aangaande de geassigneerde somma van C00 tho. mans-Tebriesie, die gelast wacren van den thollenaer tot Gamron te vorderen; waarover ain ’ stof onscr geluckige voeten gerequestreerd is geworden als dat Miersa Ismael tot nog toe maar omtrent €en duysend thomans Tebriesie van de vrugten der

1. Uit de Overgecemen brieven 1733 , waarin dit stuk twecmaal roorkomt; #c 7dc bocck; iolio 3609 493te borck, folio 1401. 4) Zic hiervobr, blz. 77.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

geregtigheden ingepalmd; en daarvan cen summa Vin 600 tho- mans-Tebriesie roldoeningc Tn de 5,000 thomans afgelegt hadde, sijnde sulx dan roor ons als de son schynend gesigt geko- men in dier maniere, als het puyk onder de beste self gereques- treerd heeft: En alsoo ons rolgens dien te vooren gekofien is er niel mneer dan O0O thomans aan geregtigheeden ingekomen zijn en

wy aan hem Ook andere diensten gelast hadden, soo heeft hy, nlel ncer gehad hebbende; ook niet meer konnen geven als gedaan heeft. En dewijl Zijn Exellentie, den begler-begie van de geheele provincie Faars; Mahmed Alie-chan; in dees tijd sijn verlof van dit doorlugtig holl gekregen heeit om na de be- nedenplaatsen de reyse te ondernemen S0o hebben TY diening Van invorderaar der geregtigheeden Tan denselven Miersa Ismael afgenomen e gemnelde begler-begie daarmede be- giftigd_ mitsgaders hem gelast seli een ander persoon tot die bedieninge aan te stellen ert is volgens mandement bevoorens geordonneert geworden om het restand ran die geassigneerde gelden by parthyen te voldocn Dog rermits hem ook gelast heb- ben om van die inkomsten tot andere diensten eenige penningen te employeeren sco moet CE: onitrent dle inninge ran die assigneerde gelden 1 711] dic kant met te haastig zij", doordien den emelden begler-begic niet 1nanqueeren zal om by parthyen dien debet te betalen_ Voor verdere kan UE: Tal ons koninglyke gunste ten vollen verseeckert zijn.

Geschreven in de maand Rabiel-auwel anno 114, overeenko- mende met onse maand October 1731 Onder stond Aldus door vertaalinge rn E. Comp' tolk Elias Sahid orergeset door my Ws geteekend van Leypsigh, Onder stond Accordeert getekend Heynitsz , eerste gesworen clercq;

Gouvcracur letterlijk hccr der hcercn.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800

1. KOROMANDEL.

12 Novembcr 1731.

Ecn dcr moticren roor samcnwcrkimg tusschcn de Hollandsche en Engel- schc Compagniecn Cczc Jaren hardncrkiec concurrenlic Ostendcnaren de "ertegenwooidigers in 1722 in Ostende opgC - Fichte Zuidnederlandsche Caslennukacne Oostindische Compagnic %) lczamenia Ween Hollailers e Eue ceeche powerrc dat dc Groot - togdl dc Ostcndenaren dch hardel en het verblijt in ziin Tcrbood

Translaat uyt een copia parwanna_ met nabalis groot segul bekrachtigt ain Said Mustaffa afgevaar: digt den 12* ran de maand Jemadi-el Hawal; in het 14" jaar van keysers troonsitting: ") Uyt een brieff van het Palliacats opperhoofd heb ik vernomen_ dat in UE district de Oostendenaren een sterkte opwerpen Dit is een rerderff voor alle de zeesteden langs deese cust daarom schrijff ik UE,, dat UE. de Oostendenaren ernstelijk kunt waan_ schuwcn Fan geen casteel in UE; gebied bouwen_ zullende andersins groote schade voor alle voorschreren steden wreescn

On ecn WYnIg voordeel te halen moet UE; soo een saak niet hy der hand neemen, maar mnijn schry Fens naarkonen cn haarlieden geen de minste schaduw verleenen: UE_ kunt haar rolmagt alhier aan hoff zenden

Onder stond Voor de oversetting volgens vertaling van den molla Mahomet Hassirass, Falliacatta_ den 21 November 1731 wa $ geteekend J” Dormieux, gesworen schriba Lager: Accordeert getekent Dormieux, gesworen schriba, Onder stond Accordeert geteekend Wilhclm van Sijl, eerste gesworen clercq

Uit hct Contracibock. Zij zond in 1724 hazr cerste schcpen naar Indie. Naast dezen titel stond hc: zcgcl vih dcn ukhagic’ er daaronder copic ran CC Parwanna 4) Zic hicrvior, noot op biz, 45.

Tms conteM Jownloudcd from /46,50,98.28 On Wel, 12 0.l 2016 / 8.48.06 UTC AIl use subject to hup Wabout jston orgnetms 124

GENERALE “EDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCXCI MAKASSAR_SOEMBAWA:

28 December 1731.

Een Dede-onttenendr roning rijkje Bima op Soembawa Kerd rerzork der riksgrootcn dcor Compaguie erkend nadat hij de docr zijn Aoum gangers gesiotcn contT ictcr cpieuu had pewcren_

Acte Fan renoratie

besweeren der centracten met de Orerwalsche rorsten den koning 1an Bima gecombineerde rergadering, op den 28” December ano 1731 gehouden_ Alsoo Abdui Moesalimie Alisa door erfflyke en Irettige suc cessie conform de uyterste wil van sijn vader, den Jaast lot Bima overleden coning Hassan Oedin Makomet Alisa Bimase rijxgrooten het algemeen “a haar lands wetten is veikoren tot koning in sijn overleden vaders plaats imet !ersock der voor- schreven rijxgrooten, by direrscc hriercn ecn ordentelijk ge- santschap aan deese regeering, dat denselven daarvoor by de E Comp erkent en dout ons In Je roorschreren rerkiesing mogte werden berestigt, z00 zelve med advijs der gezamentlyke orerwalse bondgenoten e hare gemagtigdens in onse rade den 28 December 1731 onder de nadere gunstige approbatie van Haar Aoog Edelens toegestaan dewijl ons geen redlenen 4VO; - gekomen sijn waarom zulks souden wygeren ook niet vol- gens sijn versoek door het besweeren der contracten het bondgenootschap der vorsten en koningen ter orerwal te werden aangenomen dies al verder verstaan bem admittceren tot het beeedigen der contracten, successive met sijn voorsaten ge Iaakt; ende nog jongst op den 18 April 1701 by den Edelagt- baren heer Cornelis Beernink; gourerneur directeur wegens Generaale Nederlandse Oostindische Comp in deeze pro - rintie; opgestelt en door koningen Fan Bima_ Dompo, Tam bora, Sumbawa, Sangar en

Pekat heyliglijk beswooren, zodanig die tans by renovatie, exemt het 17”* articul der ambulatoire JucC essie Van Tambora_ den koning Abdul Moesalita Alisa

Uit hc: Coutracthock waarin di 6ocuniennt cnrechl Eedatcerd 28 October 1731. Oox in de Ozergeconicu WaC 1733, 33stc bocck, afdeeling cacastar iolio 167 ev. Zic Corfws 192 e volgerde Dit artikel opgchcven orercelkomnst October 1716. Cort4s blz, 486 cn volgendc_

Tis centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMTAGMIE 1602–1800.

125

Yun woord woordt in de Malijtse tale duydelijk zijn roorge_ houden ende teffens te verstaan gegeever_ dat ingevolge het 19 articul den heere Gouverneur-Generaal Edele Agtbare heeren Raden Fan Nederlands-India tot Batavia de magt aan haar behouden, omme de ruorschreven articulen, geene uytge sundert, te mogen extendeeren; besnoeyen en veranderen_ nadat Haar Hoog Edele sullen #erme enen te behooren in al hetgeen de bondgenoten betreit, als whare hetselve in deese van) woord tot woorde geinsereert, en waarvan den nieuwen coning sig [em vollen onderregt houdende, vervolgens de roorschreren contrac ten ten bywesen Fin den gourerneur raad mitsgaders coningen ran Tambora e Pekat;, gecombineerd met de verdere erwalse vorsten hare evolmagtigdens, solemneel beswoo- ren heeft op den alcoran Inet het drinken Van chritse-water; gelk dan al verder ten blyke verilicatie dezer renovatie al hetgeenen voorschreren staat met sijn rijxsegul versegelt ende ook ondertekend heeit met sijn gewoone handteekening, be- neiiens die der overwalse vorSten haar gevolmagtigdens t’onser overstaan

Aldus gerenoreert en beswooren tot Maccasser in castee Rotterdam den 28 December 1731 Fzs getekend van Arrewync_ Corn Roel, Joan Steenhoff; J H. Nipoort; J” Lur- senius e A de Visser. Ter syden stond Comp’ segul, gedrukt in roden lacque daaronder Ter ordonnantie van den Edelagt tbaren heer gourer-neul en raad getekend J” Wognum_ secretaris; En an de andere syde stond het Malijtse segul, gedrukt rooden lacque, daaronder eenige caracters_ waarby gestelt: Boemi Notjo, Jeneli Monta en Boemi Poentie;

Verstz de grmachtigden dcr Yerderc orerwnlsche bondgcnooten. Watcr;, Crazim roraten krissen hadden eedoop:. Zie daarvo Dr Corpls III, noot Dp blz. 30.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 126

GE NEKALE FEDERLATOSCME GEOCTROYEERDE

DCCXCII: MOLUKKEN_NOORD-CELEBES

December 1731 _

Het wverlijden van den koning Bolaing - Mulangongd hct crkenner dicos opvoleer werd voor de Compagric aanleiding om in de bestaande couuttacicr_ enkele #izigingen En uitbreidingen brengcm; VCrhand geschiilen LlSsCMEi de onderdanen dezc rorst Mneren Menadosche; Cm tevens in reaband iet het vinden goud Ncord- Celebes Overigens Teiuem alle bestaande punten de ! roegere orereem komsicn bekrachtigd

Verbond H aarden, aangegaan rastgestelt, geslooten en versegelt tussen den heer Elias de Haeze gourerneut directeut_ neren5 die Tan Syncn raade_ in name ende vanwegens den Hoog Edelen Groot Agt- baren hecr M” Diederik Durven_ Gouverneur-Ge- neraai, Edele heeren Raden ran India, als presenterende Generaale Oostindische Comp’ den Staal der Vrye Vereenigde Nederlaniden in deeze gewesten ter CeniC. En dcn prince Franciscus Manoppo nevens de pre= sente rijxgrooten Fan Boelang en Mogondo ter andere syde,

Nademaal het rijk V4M Bolang en Mogondo mits het overlyden Va den koning Jacobus Manoppo sub dato 22 Octoher ann0 passado van een bestierder ontbloot is geraakt, totdat eyndelijk op het gercitereerde aanschryren dezer regeeringe den 21 en 22 Augustus jongstleden den roorschreren prince Franciscus Ma= #oppO nevens sijn Qom Tan halren bedde; Salomon Maccalalaq, met eenige voornzanste rijxgrooten ziji gedaagt Omn ofer koninglyke waardighijd en de successie van dat rijk te handelen Z00 IS conform het gearresteerde in Moluxen rade ten enuegen der presente rijxgrooten tot navolger en koning tot Boelang Mogondo verkooren den meermelden prince Franciscis Ma- noppo dewelke dan ook verrolgens door den gourernewr raad in dat bestier word berestigt Op de conditien en Yoctiaat- den hierna volgende:

“) Uit het Coxtractbock. Ook in de Overg coinch brievcn 1733, 32ste boeck , aidceling Ternaten, folio 1381 voigende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms CUST-IAMISCHE COMPACKIE 1602 1800.

Articul

Eerstelijk rerklaren ende erkennen den koning nevens syne rijxgrooten, voor hem derselver nakomelingen_ altoos Op het rijk en de landen Fan Boelang Mogondo als eygen aa[1 dE Comp

zijnde geen het minste regt te kunnen fundeeren onder wat pretext off voorwendsel sulks ook souden willen trag ten te onderneemen, 4JatonJ geen swarighijd hebben geronden daarvan opnieus aiistand doen, gelyk wel expres sijn doende by desen, gemelde landen met den resorte van dien aan d'E Comp' cedeerende; zonder ooyt ofte ooyt, en vervolgens ten eeuwgen dage, daarop eenige actie off pretentie sullen maken

Oversulks Ferklaaren den koning rijxgrooten huinne landen als leenen ran dE Comp te neemen, aanvaarden; houden bezetten welk ook door de koningen rijxgrocten Vam Boclang en Mogondo successivelijk by verkiesing en op a2n- ncemen van rijk sal moetcn werden geheit ende getilt;

Sonder welke omstandigheeden geene koningen op voorschre- ren landen zullen moogen gekoozen nog ook niet daarroor kend werden; tenzy van door d'E Comp worden aangesteit en in rijk bevestigt; vernogende de rijxgrooten eenlijk imand daartoe te ncemen Tan wiens bequaamhijd, goedwille ge- negenthijd alsdan volkomen versekering moeten doen en daarop Comp' goedvinden bevesting afwagten-

Sullende wyders alle sodanige successiere koningen voor de verkiesing aanneminge deiselve deese jeg' enwaordige Toor- waarden moeten goedkeuren belcoven allen deelen pvinten te agterrolgen en naarkomen ook deselven onderteeke- em beswcerc; werdende tot voorkomingc van alle misver standen e disputen hier bygevoegd de ampliatie op dit articul, anno 1714, mer den overleeden coning Jacobus Manoppo, voor hem en syne nakomelinger, gemaakt en aangegaan1, te wceten, Versta Jicntcr gevolge Een heffen tillen is Icen aanvaarden. Zie Corfus II, nooi op blz. 85 sellen. Deze overccnkomst mij niet bckend: Zie hicrvojr, noot op blz.

Tis centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 128

GENERALE NEDERLA DSCHE GEOCTROYEERDE

dat het gebied, jurisdictie off landstreek Van Boelang zig aan de eene cant niet verder sal uitstrekken als tot Poegiaar en aan de anderen cant tot Pontak; mitsgaders rerdere Janden, tot Boeras toe_ to hoeverre, nict wyder Manadowaars, de vol- kcren van Mogondo Boelang het land, OM hare nooddruft ran levensmiddelen te saeken sullen mogen frequenteeren_ zon- der voorby Foegiaar, Poutak e Boeras voorschreven te mogen komen gelijk aan andere srde Manadose Alphoereesen gerelde drie landschydingen ook niet sullen mogen pesseeren; blyvende dienvolgens Tonsawan; Fonosacken Amoerang met derselver inwoonderen aa0 landen Tn Manado onaf- schydelijk gehegt Edog imand der Mongondose volkeren off andere onderdaanen van Boelangs coning dan wel de Mana- doese Alphoreesen, willende voormelde landschydinge om sulfi- cinte oorsaak passeeren zullen

sulks niet vermogen te doen sonder alvorens daartoe schriftelyke permissie van het tot Ma- nado Comp wegen resideerende subaltern hoofd te hebben erlangd, die hem etselre sal mogen toestaall wyeeren, gelegenthijd van tijd en saken: Dierhalven sal den koning Tan Boelang off syne nasateh ten ceuwigen dage rerderen Manadose bovenlanden speciaal de hiervoren gesegde nego- ryen Tonsawan, Poenoesackan Amoerang; geen pretensie mogen maken:

De gekozene coningen alsdan op sodanigen wyse berestigt sijnde _ zullen door niemand refmogen algezet ecn andere weder in de plaas aangesteld werden_ Sonder goedvinden, be - willigingtoes stemming der E Comp

De koning en sal ook niet vermogen eenigen syner rijxgrooten Tzy goegoegoc capitain-lauwt of regter, af te setten; reel min eenige anderen in haare stecden Jan Le stellen dan met rcor- weten bewilliging toestemming als booren

Geen andercn dan de Gereiormeerde Christelyke godsdienst, zodanig als in de Nederlandse kerke; agtervolgens de algemeene Poegiaar is Poiga, kali van dicn naim, nabij d Noordkust; Pon- tak ligt hct middcn van de larcengte, de grens van de Minahassa Bolaang : Bocras kan ik niet tcrugvinden_ YcO Tensabin Ponrosacan zie Co+pus III; 172 en volgende

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCIE COMPAGNIE 1602 1S00.

receptie en vaststelling te Dordregt in den jaare 1619, word ge leerd belooid den coning sfne rijxgrooten in de negoryen_ 4an het strand van Boelang geleegen, zullen dulden, mits gaders alle ende een igelijk , die van de Mogonders CJ daaronder sorteerende volkeren de Christelyke religie zouden willen overkomen; daarin geen belet te doen_ nog te hinderen mwar sal Sulks deselven vry en in geenderhanden manieren mogen tegen- gestaan werden: En sal d’E. Comp’ Waneer des geraden rind, vermogen Mogondo alle daaronder gehorende negoryen een off meer predikanten, siekentroosters ofte schoolmeesters plaatsen tot onderwysing dergeene_ dic in de Gereformeerden Godsdienst sig souden willen begeeven, sonder dat dien persoo1l oite persoonen eenig leed ofte schade soude mogen werden tOC gebragt ofi aangedaai, maar integendeel gehandhaaft en nevens anderen onderdanen For alle erlast bevrijd bescherint werden

Ende soo sullen tot dien eynde uyt nunte anden gebiet mocten geweerd werden alle Roomsgezinde Spaanse off andere papen, monnikken, priesters schoolmeesters oif leeken, belo- Vende geenszins te zullen gedoogen dat dezelre cen roet Can land setten miar buyten kennisse ergens hun gebied territoor gekoomen

sijnde; hetselve haar ontseggen wederstrevighijd geweldig daaruit te dryven dan wel gevangelijk Manado off Ternaten te sullen senden; alsoo die luyden niet anders als verwarringen en onlusten met sig brengen;

Ook beloofd gemelde coning syne rijxgrooten geen Euro peanen_ Spanjaars, Portugeeser, Fransen, Engelsen, Dee- nen_ Sweeden, Oostendenaren, off hoedanig en van waar die souden mogen sijn, nog Ook geen Maccassarer, Bougineesen, Mandareesen, die niet onder de Moluccos corteeren item Javanen Atchinders off eenige audercn Comnp vyanden, schuymers rovers, hoe die ook genaamd mogten wercen, in syne landen te ontfangen dulden off laten onthouden maar de Luropeanen af te wysen Ternaten, a02 dengeencn_ die als- dan Comp' wegen het bestier handhaaft, off wel dezelven_ cis van Oppositie, gerangen necmen derwaars overbrengen_

Dicnaren

de Oosteurijksche Oostindische Compagnie in Ostende:

DL 96

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 130

CEERALE KEDERLAADSCAZ GTOCTROTTERDE

gelijk de rerdere geciteerde Inlandse strervers, rovers Stto- pets die aldaar sonder pasquedulle 4a den Molux bestierder, onder wat pretext het soude mogen waesen KOICHI Ter schynen des mogelijk sullen noeten werden geapprehendeert en Manado dan wel Ternaten rersekert overgebragt werden:

Zullende zig allesins €n oreral toonen Frindcn "3n7 Comp vricnden vyanden Fan derselver vyanden te wescn, ook tot sodanige {OE- ten oif oorloogen, nevctis andere bondgenoten Comp ten diensten 5ijn, als buyten geraar ran hun landen MarT billikhijd sal konnen geschieden, waarlegens de E. Comp aile voorrallende gelegentheden ongemakken dezelve ge- trouwelijk naar vermogen zal helpen tragten redden, voor sooreel de nood tijds gelegenthijd vereyssen sullen.

Geen oorlog oil Freede, "zy mnet"ien het ook veesen mogte, en sal den coning van Boelang en Mogondo, nog Zyne rijxgtoo- ECl; vermogen aan gaan nogte beginnen, zonder alvoorens Fan Comp' daartoe verloif oif toestemming hebben_ dog door andere aangetast "erdende hun selfs rerweeren moeten zonder verder iets te ondernemen_ ter tijd en wylen den gouver- neur tot Ternaten de kennisse daarran heeft,

Ingevalle eenige verschillen onder de bondgenoten off Kel onder den coning en synen rijxgrooten Ontstonden, daarinne sai wedersijds niet gedaan dan goede aantekeninge gehoude Ker den; oni nar billijkhijd door den gouverneur ofte synen gecommitteerdens partyen gehoord, ondersogt en beslegt te werden verey$ van Saken:

Soo het egter minder geringer saken wharen_ die onder elkanderen konden bygelegt vereffend werden, kan sulks geschieden door keus van wedersijdse schijdsheeren_ die partyen niet verdagt en de naam hebben Fan trotw en opregt te sijn; off anders by den resident tot Manado sullende daardoor veel kleene begindselen, tol grooter onheylen een weg banende; kunnen geweerd en in de geboorte gesmoord werden:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCIE COMPAGNTE 1602 1800.

Blyvende den coning ran Boelang en Mongondo nerens zyncn rijgrootcn rerpligt, imand der bondgenoten ongelegenthijd zijnde olf dloor eenige Tin buy ten aangerant werdende; staan alle mogelyke hulpe t0e roegen_ relk die T I Boelang en Mogondo roornamentlijk zallen rerpligt Teesen [2 doen omntrend het rijk en volk ran Tontolv, wanneer dlezelre by wederaanral der Mandhareesen andere roofigespuys hare assistentie benodigt hebben e die daartoe komen te Versoeken; gelijk de verderen hongenolen jok schuidlig sijn den coning Fan Mogondo en snen rijxgteuiten; landen underdaanen in dier- gelijk geval te helpen na rerinogen, SOU reel de nocd en leegenthijd des tijds Sal verey Sen, by t stzzn #aartoc expes een cotrecor #ebben houden Om ten eersten Iydende party daarmede by te springen, sonder daartoe ordre Fan Ma- nado”$ resident te rorderen

Off by geral door Storn_ Stat weer; als andersIns eenige Comnp scheepen chaloupen off andere mindere raarturgen Toor Boelang daaromtrent onder gebied Tan Mogondo mogten konen te verrallcn e cenig gebrek: hebben, sou belvoid den coning rijxgrooten alle hulpe en bystand te doen zooree mogelijk sal sijn, en dezelven ran geen benodigt mogten Lr| zen [C adsisteeren welk den heer gouverneur hy gel eegenthijd seer gaarne sal rergoeden;

vaard naar Amboina; Banda, Maccassar; Magindanao; off werwaars het ook Sijn mogte_ CT sal by de onderdanen ran den coning ran Boelang e Mogonduo niet Ondernomen uerden_ het Sy ok wie het sy onder Wat “oorwendse het ook mnogte weesen dan alleen met speciael consent Iar den heer gouverneut, alsdan ook:

niet rerder dan na sodanige plaatsen, die haar iin- geneezen sa| werden sullende degeene, die sig tegens deeze comer te misgryper, ten rigoureusten werden gestralt.

Indien onder Boelangs Mongondose gebied eenigen spe ceryboomen mogten groeven henlieden bekend werden, S00

Ett

01 snelvareinc corlogspraux.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 132

GENERALE NEDERLATDSCIE CEOCTROTEED

beloven voorSchreven koning rijxgrooten dezelve opstons doen uytroeyen off wel de E. Comp" daarvan kennis te geven, om door haar omgevelt en onder de voet te mogen werden ge- hakt ; verders nooyt gedogen_ dat op hun landen eenige specery- boomen werdcn aangequeekt

Alle lijffeygenen die Fan Comp dienaren en onderdanen hun vlugtig na Boclang off onder hct gebied van dien begeeven hebben nog niet overgeleverd Sijn , beloven den coning rijxgrooten a2nStOnis te sullen doen opvatten 's Comp' handen leveren_ aan de eygenaars derselver gerestitueerd te werden, gelijk den coning rijxgroten sig verbinden alle sod1- nige slaven als in toekomende mogte komen weg te loopen Boelang oft Mogondo vlugten, J7t de E Comp" off de lijf- hecren Fan dien te sullen orerleveren, mits dat Foor ider Lijef- eygene aan de opbrengers derselve thien rijxdaelders sal moeten betaalt werden

Byaldien den gouverteur ofte den resident Iot Manado om cen vaartuyg, correcorfe_ gilalo tot transport Fan den predicant; bestellen Tan brieren off wel eenige houtwerken tot het maken off repareercn Far chialoup als andersins, benodigt werden; SuQ den coning an Boelang en Mogondo nevens desselfs rijxgrooten gehouden sijn, de E Comp' in alzulken ge leegenthijd Soo veel doenelijk genoegen te geevcn het aan roorschrevcn gerieff niet laten ontbreeken

Wyders wanneer het mogte komen te gebeuren dat er op [erritoir Fan Boelang off Mogondo eenige rivieren, spruyten, aders Off plaatsen wierden opgedaan en bekend_ daar goud vinden Soo sal den coning syne rijxgrooten 4an Comp en nemand inders, al ten eersten daatran moeten cond- schap gever, Om alsdan dierwegens sodanige ordres te stellen, als de billijkhijd Comp' prerogatieff off vroorregt; sal KCr- eyssen, sonder dat hy, coning, off syne rijxgrooten, inmiddels alsulke ontdekte plaatsen die goud in hebben_ door de Boelangse off Mogondose onderdanen sal vermogen te laten minerer; fre-

Cora-cora 0f snekarenoe Focidrzu gilala areneens [a47 langer smaller.

snel rueivaartug;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNTE 1602 1800.

quenteeren cn b’arbyden, tensv alvorens tot dien eynde het goed-rinden, toestemminge bewilliging, Fan den gouTerneur Taad in Molucco hebben erlangd; als dewelke ook niet sullen manqueeren die saak ten meesten nutle Van Comp” weleescn Fam Boelangse rijk ni vermogen tragtcn te dirigee- rn1 vreshalven ingeralle den coning’ zyne rijxgrooten dersalcn sig omtrcnt dit point mogten comen te rergti pCI 17741 sodanige goudneynen spruye ten, rivieren olf plaatsen, daar dat mineraal evonden werd_ gehein} te houden off bedektelijk ror har selfs te laten graren, dan wrel toe te latcn dat sulks door andercn gesckied, sullen sonder onderschijd, “an de mteste tol dc minste_ als mcineedige en ! ersmaders van dit bes#oren 4a tract heyl saan Oogmerk, het rigoureuste naar exigcntic Ke saken anderen ten exempel, werden gestraft, waarom den coning syne rijxgrooten ook gehouden sijn en haar verpligten; alzulke contrarenteus in Comp handen sonder conniventie Orer lereren

Gelijk sig den coning riixgrooten “yders nog rerbinden rerpligten al schildpadshoorn off caret, nitsgaders parlemoer- schuipen cn wrax; wclk door %aar cn haare ondersaten sal wer den bemagtigt, ten redelyken prysen dies raletr 4am d’E Comp en nicmand anders, te levereni.

Ten laasten belooff ik, coning rijxgrooten, alle geene voorschreven staat; als Ttoone, getrouwe vassalen en leenman ncn Fin de E. Comp in allen deugt opregtighijd te onder- houden Yilm mijn onderhorigen in allen deeien te doen onder- houden sonde dat deese off geene delerentien; die er inder- tijd souden mogen off connen Ontstaan, eenige rerbreeking Hle voorschreren contract sal geleeden werden_ geen wy dan teken van waarhijd, ik, coning en Christen rijxgroter; met soleml- neele cede na de Hollandse en d’andere bobatos op de Celebeese wvse berestigen mct onse gewoone handtekening ckragti- gcn; werdende sele door den heer gourerneur Elias de Haaze die an synen rade mede ondertekend_

Aldus gedaan, besloten, ondertekend, besegelt besworcn; Ternalen in casteci Orange, den 31 December 1731 ondler

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms GERERALE rEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

het Hollands Was geteekend Hacze , J” Boner; E van Stade, Lelivelt; Nebbens_ Rcael en € Bakker: Ter syde stond Comp’ segul, gedrukt in roden lacque, daaronder Ter ordonnantie van den EdelAgtbaren heer gouver- nEul’ en raad voortneld etekend Fellie eerste gesivoreil clercq: En onder het Malijdse Francisco Manopo Pieter Andricsz _ rijtf cruyssen waarby geschreer stond in Malijts : Dit het teken Tan capitain-launt Boelang, Barend d Wocloe, Fan capi- ta1n Mogondo Dato Ella Far segnadje Pinomolis, Fran sadaha Tologida van den lieutenant Langkop.

1. PERZIE.

Januari 1732.

Zie de inleiding hicrraor, blz 121.

Translaat Vln soodanigen koninglyke regam bevelschrift als het Zyne Persise Majesteyt Thamas gelieit heeit in de Iaand Redjab 1144 ongeveer met onse maand January overeenkomstig den EE heer Leendert de Cleen, oppercoopman ge- saghebber deser directie, goedgunstiglijk te verleenen_ zijnde hetselve op dcn 19 February 1732 alhier per casset aangebragt

Daar is een hoog gebod uytgegaan_ dat de weereld sal dienen te gehoorsamen, namentlijk dat den suyrersten onder des Mes- sias volk; den capitain der grootvermogende Hollandse Comp” welkers hoofd onder des konings gunste rerheven 2y, by desen bekend werde, dat myile groottnagtige begeerte strekt omme, als van ouds _ltoos gebruykelijk is geweest; de Moorsche; Armeen-

De genocmde titels zijn alle Hertomfi recds verklaard, bchal~E sadaha wat thans Ternatc de titel Toor Jen opzichter hct Sultanserf; 4) Uit d O-ergecomcn Orca 1733, Wzatin ook dit stuk tw eemiaaB roorkont, cn wel 7de boeck; folio 3612 v_ 49se boeck; folio 1406 &% Rakim schriltelik bevel Zie Corprs Llz. 608. Arabisch kasid, kocricr of Icoper.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-IXDISCHE COMPAGTTE 1002 1800

sche; Benjaansche en alle andere soorten van kooplicden Der= missie wrerde rergund soowel uyt Holland als uyt alle de Indi sche essorten der E Comp met haare coopmanschappen gocc deren per derselrer scheepen trinsport naar dit tijk Ver. Ieenen, opdat door den opulenten aanroer ran lywaten andere negotiegoederen Jit rijk wederon mooge geraeken to: zyne roorige handelryke florisantie Weshalren werd welnelde Hol- landse cajitain mitz desen “el ernstig gerecomanlcert Leh spoedigsten sodanige middelen werkstellig te maken; als Man_ dloor dese myne koninklyke genegene intentie allen deele, SOo als hierraoren is

gewaagd_ mooge werden gecompleteerd_ gunt dan ook tengerolge sal hebhen dat zeylurden ut dit rijk sullen moogen rerroeren alle saranige goederen en coopmansehappen, als by hun sullen #erden gewild en ingekogt. ecst Toor het rerdere op mijn koninglyke gunste altoos hoopende

Geschreven in de maand Redjab in jaar 1144 Op den dorso aan het ondereynde stond het zegui 177 dcn attumad ouueth Miersa Rahin, met brroeginge cesei Aah den Dit berelschrift is ter ordre des konings dusuysig ingerigt geworden. Onder stond Aldus rolgens opgare van Comp Fersiaanse schiyrer Camber Alie uVt het Persiaans in Nederduytsch naar beste kemnisse ergeset door was getekend Gutchie. Onder stond 4ccordeert getekend M’ Heynitz, cctele gesworen clercq

DCCXCIV KOROMANDEL_

22 Januari 1732_

Naar aanleiding Kiachlet ziide der Compagnie Werocn odcrstean documcni niar oudc rechicn in Tanjore herricuwd berestigd Takiet parwannz ter OrCTC Tin den Tansjoursen Forst Tokogie-ragie Jan de hoofdjonkeniers Sijn Hoogheyds landen geschreeren: Bedoeld atimad-Jauleth, Grootvizict of rijksbestuurder, Zic Corfus blz . 60l Uit de contractenverzameling der Kawcr-Zecland 8368 , afdecling Jolio 190, Vcdt dc datecring nool kct slut_ Takic 0i takid berelschriit _ parwann onderkoninglijk Levelschrif” .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms
GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Nademaal de Compagnie ran Nagapatnam_ die vermaarder is als alle andere de copye van een gezegelde caul Jan hoff ge sonden heeft, z0 heeit den vorst geordonneerd Van goederen, die van de eene plaats de andere gebragt werden, agtervol- gende de aloude gewoonte de halre thol te neemen, gelijk U by deesen geordonneert werd den halven thol te neemcn alsmeede den Europeer zowel andere menschen, die onder gemelte Compagnie sorteeren en zy per palenquin of te paart, dan wel in draagstoelcn of te voet heen weer reysen; mitsgaders orer en weder gebragt werdende brieven pakjes met nonster- kleedcn rolgens consiante usantie sonder hindernisse laten pisseeren repassceren_ heer Rauw Madarzuw heeit gelast hetgunt voor- schreven staat in dier voegcn volgens het aloude gebruyk te doen gerolgneemen. Onder stond Den 12*e” dag Van maand Raatsjaboe des jaars Chedee, zijnde onse tijdrekening den 22 Januari anno 1732.

DCCXCV_ BENGALEN.

18 Fcbruari 1732.,

Zie dc inleiding hicrvoor, blz:

Translaat parwanna (bevelschrift) door den nabal Souja-chan Persiaanse taale verleend den Houglysen fausdaar Mamet Pier, onder den 21 der mnzand Shawan 14’ Jaar des conings regeringe, ofte na onse reekening den 18 Februari 1732, die; met behulp der Portugeese spraake in ’ Nederduyts OtCt- gebragt Sijnde deesen sin behelst, namentlijk :

” Radschab 114+A Etgint op 30 Drcembcr 1731 ; 12de dag dicr Maaio dus I Januari valleri: De ondertcekening wegeciatcn Uit hct Contractbock waarin dit stuk twcemaa voorkomt, wcl ceS grdatecrd Januari cons 18 Februari: Ook Overncconicn biat 4732, zoste bocck, Rengalcn Sde register, iolio 330, Waar Janari 1733, J6ste bocck folio 1387, Tair 18 Februari is gedatecrd, Zie voOr die verschillcnde dati bercden

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800

De Oostendenaars sijn seer onrustige mensen; die altoos twis- tcn, gelijk gebleeken is ten tyde van Jaffer-chan aan hun opper- hoofd, die in de door hen} gesogte troubelcn is omgekomen ; daarom heb ik syncn navolgeren gebooden uyt deese landen te rertrekken ; desniettegenstaande sijn sy_ na ik hoorc_ nog hun logement verbleevcn timimeren die op; weshalven ik UE. ordonneere te besorgen, dat dat volk met Franse schcepen vertrekt: En indien Sy hiertegen inbrengcn, dat Hollanders Engelsen hun in see souden verontrustem off cenige mocye-lijkheeden aandocn kunt seggen, dat ik die naties hebbe belast Hn niet te molestceren, welk sylieden my ook belooid hebben hart niet hebben hun JJT T gegevcn woord schenden: Ik hebbe voUr eenige dagen UE een parwanna toegesonden, Inaar renoveere die_ ondat ik begeere, dat die ordre ten spoe: digsten uytgevoerd werde

Onder stond Getranslateerd getekend J” Bliek Ter syde: Casembasaer, den 25 February 1732. Onder stond Accordeert geteekend H” Eyibragt, sworen clercq;

DCCXCVI MOLUKKEN-BATJAN.

31 Mei 1732.%)

De anstelling nieuwen Sultan Batjan gaf aanlciding hernicuiring Oucc Fcrcrzgc” coor den Torst zin riksgrootcn Bevestiging vernieuwing vin sodanige contrac ten van overcenkominge; waarby den E_ heer Elias de Haese_ gouverneur en directeum,

benevens den rzad in Molucco_ als representeerende den Hoog-Edelen heere Diderik Durven, Gouverneur-Generaal, ende Edele heercn Raden Van India en dus vanweegen

Da: 19 Januari. Jlnu cp blz, 136. Uithet Coutroctbock Ook in de O:rgccomnen bricven 1733 , “417in -wecmaal roorkornt, 7de boeck; folio 3636 32ste bocck; aideeling Teraten Folio 1400 cn volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 138

GETERALE VEDERLA DSCIIE GEOCTROTEERDE

Generaale Nederlandse Geoctroyeerde Oosiindische Coinp” ter eenie, mitsgaders de gezamentlyke rijx- stenden Fan het eyland Batchian ter andere syde, hebben beraamd besloten den kitsjili Hamsa Tarafanoery, Op welgemelde Haar Hoor- Edelens ap-probatie tot coning 12n1 Batchian ain te stellen; maniere als volgt

Den borengemellcn gourerneur dic 4 synen Tade “yt cragt”an de contractenl, mct ale coningen Aly Allawadijn, Kitsjil Mlousson Malla Fuldin, mtsgaders dle rijrstenden “an rijk Batchian den November 1653, dcnl 28 January 1656, den April 1667, den Mey 1682 [gesloten] by welk laastgenelde contract onder anderen den koning Allawadijn een finaale stand gedaan heeft Falt de volkercn Fan Hatuwe geleegen Cerins Noordcust, #aatop belooid heelt nooyt oite nooyt eenige minste pretentie te Sullen maken; item dat ran den 21 April 1703 aangegaan en beslooten, door het orerlyden Fan dcn ning Kitsjil Rianoe Siri Oelah den !7 February dezes jaars Foot_ gevallen. den 28 May daaraan ten deezen casteele Orange in ecu vergadering, met stuks Batchianse rijxgrooten ehouden overeengekomen sijnde om op approbatie Fan den Hoog-Edelen heer Goue erner Generaal en de Edele heeren Raden ran Iadia plaatsen Tan evengeielde aigestorren Kitsjil Bianoe Siri Oela tot koning ran het rijk ran Batchian te verkiesen den Kit sjil Hamja, nu Tarafanoery, so is dat Op heeden Syne gemelte Hooghijd rijxraden Ld Batchian; wederom byeengekomen; S00 Voot hun selren als roor hare onderdanen komelingen, belooren swveeren den inhoud Tan roorgemelde contracten Yin den jare 1653, 1656 1667, 1682 en 1703 haar roorgeleesen_ die sy als hier geinsereerd houden, volkomelijk hevliglijk te zullen naatkomnen; doen nzarkomen ende oprolgen; sonder daarvan in het minste af te uken oite naarlatig te zijn, mitsga- ders ook alle andere contracten tlie door syne voorsaten met de Comp’ off door derselrer toedoen sijn gemaakt. Gelijk ook den presentcn geeligeerd coning Tarafanoery, nerens syne Tijx raden; Voor haar derselrer naarkomelingen ten eeuwigen

Zie Corfus Il, Elz. 360 regel Cortus IV, noot Op blz. 214; Cortus IL; 359 volgerde; Cortus blz . 292 volgende. Corpis IV, blz 21+ el volgerde_ Zic VOOI CCze clausule Cortus IV , blz. 475

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms CoST-INDISCKE COMPAGNIE 1602 1800.

dagen belooid en aanneemd jaarlijks tot het werk der specery-extirpatie; zOO Op de Batchianse als Oubyse eylanden, Lelkens wamneer die ondernomen werd, te contribueeren vijiitien mau zonder daarvoor eenige loon off vergeldinge te genieten, Vee min te pretendeeren_

Aldus gedaan_ vernieuwt, overeengekomen rastgestelt, mits-gaders %p de Mahumetaanse wyse beswooren, onderteekend en versegclt in casteel Orange tot Ternaten_ ady ultimo May 1732 by voorschreven heer coning, geassisteerd met desselfs rijxgtoo den goegoegoe Djalal, den capitayn-lauwt Hajaat Uldien, den oudcn dito Cadicn, den hoecumi Djabaroe_ den kinelaha Marasaooleh Laksatana_ ecn bobato Driesden_ ngoffamanjera Dowoga den capitain Baget; den sabandhaar Massia en den ha- tiebe Madaroc; vanweegen d'E. Comp mede ondertekend door den EEJ Agtbaren heer gourerneur en directeur Elias de Haeze_ den oppercoopman Jacob Boner_ den capitain-militair Picter Jansz, de cooplieden Marten Lelivelt cn W" van Beseler; nevens ondercooplieden Pieter Reael, Bernard, Corn" Backer, Caspar Voges, Egbertus Legrand als raden ran op gedagte Edelagtbaren heer gouverneur en directeur Lager stond Compagnies egul, gedrukt roden lacque daatonder : Ter ordonnantie van den EE_ heer gourernett Taad geteekend Heymans, secretaris_

DCCXCVII BENGALEN:

Juni 1732. *)

Klachten Compagnies opperhooid in Patna over hct door sommige Itecnten cichen doorvccr Compagtics goc derer; tcgen ce Yeritenoc privilegien, warcn oorzaak het opnicuw bevestigen tolvriihcid Tccr Compagnie in provincic Bihar.

De ten Zuiden Batjan gelcgcn Fruch Ombi-cilanden. Voor dc genocrde titcls zie de Verklaring de in dc documenten Mafu komcnde vrcemdc woorden uitdrukkingen. Hatibe verschrijving Yocr katb scnritrt Uit hct CoutracIbock. Ook in de Ozrgccomei bricien 1733 . 37ste boeck, folio 1666.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms

GERERAALE NEDERLA DSCHE GEOCTROTEERDE

Translaat destek onder sceul Van conings du- 4a den hcer Golaan Ali-chan_ tot den vryen handel, ectd onder dato 26 ” Juny 1732, afgegeven den 19” July daaraan:

Dcn presentcn toekomenle modseddies Wa dcn sair tot Pattena, alsmede de gomastos der fausdaars de simedaars ?) saowel revier- als landwagters in de Omleggende perganes Fan souba Behaar #) moetci wetcn; dat dewiji ontwaait is dat der; capitijn dler Hollandlers, De Munt, fermaans en bevelschriiten Viln vorige regenten Tan aleezen inhoud handen heeit, LaT sooreel salpeter, amphiocn Iywatcn andere goederen als hem gelust; in gedagte souba en daaromher, naar derselver wcl- gevallen opkopen Hougly mg rersenden mits den tol ran dien in de dendi sjaboutra betaalt werde, mitsgaders ook gecn comt 4an brengen allerweg Tertoerer Ferkopen mag; sonder dat imand wegens pretensie 17781 nadere’ tholwecgsongel- den als andere lasten die door den coning verboden siin te vor derem, hem eenige verhinderinge kome te brengen, soo wrerd by deeze gelast naarrolgens den inhoud der firmaans prcres der rorige regenten dit geschrift als ouder gewoonte geen molesten wegen vorderen van geen verboden is, plegen_

Onder stond Getranslateerd door was getekend Redoch: Lager : Gecollationeerd accordeert getekend Voogd_ Adriaansz_ Onder stont; Accordeert getekend H” Eilbragt, geswo- ren clercq 1) Modseddies hooge amnhtcnaren financicele iuncties 7ame o undl Voor scon Duonoerecen betalen passagegelden, Zie Hobsou- Jobson Fcce Fa . Guiastos, plaatsver vangers Aruedarty goutetncu? Jemadate Iana} OOg den of hooiden der politie Pergannah district = Soub1 Drocincic. Nicolaes Munt; koopman Gcoio Patna; Sjaboutria maani dc koninkliikc waag Hoegli, Waar de In- uitgevocrde Eocdcren voar Bergalen Vcrccn gcmngen e de betalen rechten Tercler bepaald_ Wat dend;” hier beteckent mij niet duidelik; het Rcngaalschc dandi, dat oorspronkelik stok Toericm betcekent, Tordt Joowa gcoruikt tcr Kel= duiding rocicrs op_dc Ganges; primitiere draagstoel, staande uit doek zeil, wan stok: gedragen; Missive van Bengalen naa: Batavia, dd 21 Noremnker 1712, Jeron wii: Dhendie Sjaboutre (thol cn wccgplaats)” .

Tmis conten duwnlo:ded tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms Oost- INDISCIIE COMPAGME [602 1S0O.

141

DCCXCVIIL SURATTE

15_26 Augustus 1732. ’)

In 1732 rees in Suratte rerzct bij cenige roorname Mohammedaansche e Turksche kooplicden tegen de knevelarije vah den plaatselijken gouverneur So1a chan: Het k#am tot een

upemael burgerooriog waarili dc Euro- pecsche Compagnicen a3/ wrankelijk neutrza hielden, maar een ccel der bevolking I’ch bij dc opstandelingen Jangool Het cischie alzel- {ing Soumab chan; Vlotte torn Exconcenen ook dc zich daa-bij dandlolen geschicdde. Engelschen en Nedcrlardcrs; duor den striid bclangrijke. schade hadden geleder; slcteil Augustus contrac snenwerking Ferkieren dell 26en Th metwem gowrerneu schriitcliike Icezegcing Tanl restituie der Geleden schade.

Tra”slaat schriitelyke overeencoming verbinte nis tusscn den Engels president, heer Lauwter; den Hollandsen directeur Pieter Laurens Phoonsen Siedie Massoet; hooft Fan den dendara “) Japoursen vorst Siedie acout-cham verleend den 15* Augustus 1732,

De overeencoming is, dat terwijl een ider van ons hebben pretendeeren de schaden en onge den, geleeden den oorlog, die den Moors cuupman Mir Mhamed Alie tegens dcn nabab Sourab chan begonnen heelt; “Y tot erlanging ran restitutie be- slooten hebben inet den anderen in een goede unie te blyven en niets sonaer malkanders weteti toestemming ten deezen be- lange ondernemen: Hierontrent geren Wy onS woord segul:

Onder stond Accordeert getekent Fisioneel gesworen eerste clercq:

W. Ninaber, pro-

Translaat moetsilka off verbandschriit, door order Vam den gourerneur Teegbeek-chan uyt naam Far gemeen opgesteld en door Mhamet Alie eemlge ge

Uit ket Comtredbock Ook in de Overgccomen bricen 1733, Faatim deze docunieuici weenlaa vourkoten nameliik 7de boeck, folio 3630 Doece 2de register, folio 159 volremuc

“) Zie Corpus IV_ hJoob

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout istor meterms 1+2

GENEKALE NEDEXLANDSCHE GEOCTROYEERDE

maakte rerandering met zijn zegul (het volgende) den 26”” Augustus 1732 oif ’t vierde Rabiel avwel des jaars Tm Mhamets ! lugt 145 bekragtigd,

Den opgeoflerde aan den koning, onderdanig aan het Gemeen, waarbuyten geensints ben, maar het goede betragtende my het geestelijk regt onderwerp en dus cn beste Vin het gemeen wil- Icndc sijn, verbind te volbrengen schuldpligtig te komen ond erstaande poincten_ ondler dlen eedsweer F7J Godes naam den profeet Mhamet, ten le Ik: sl Fijff hondert mnan nJair Jicnst

houden: ten 2”” Om approbatie by behoorlijk sennet commissie ran het hoff te besolliciteeren voor den nieuwen gourerneut; ten genoegen Fan het gemeen, zal ik mijn best; geen andere de minste moeyte doen, nog my minste mclleren_ alsoo anders Schuldig rerklaare Jan heylige regt ten 3” Men wil dat Sourab-chan in Magboel-abaad off in mijn Tco ning zoulde wescn_ Ecn ider staat VrY, met den anderen Vet enigt; denselren_ z00 hy er iS, met gewelt uyt te haalen_ ook waar hy n12g Feesen 0mn te docn na hetgunt de gemeente samen besluyt; ik z1] hem noyt bewzaren soo ik hierin faljeer; ben ik een geloorsrersaaker. ten Ik ben Op geene der cooplieden te Onvreede en belore niets tot haar nadeel te ondernemen

ten Alle die in deese onlusten oorlog tot ongelden Schaade gcbragt zijn en wat] den Siedie Jacoet-chan van Sijn tkengka offte inkomsten pretendeerd, de hoededragers vreemdelingen zijnde haar met het gemeen hebbende geconjungeerd stzat “an hetgene ingekomen [is] en nOg nader (te) binnen gebragt te werden eerst roldaan en het restani 4u ider pro rato deeld te werden_

1. Ecn der afschriiten heelt scune [ancre samet. WILsox spelt juister Eanan “ertaalt het luor cartcr privlegc: WILSO : tanki; Meiete Maney maner in gencral

Tis centent duwnlo: ded tim 146,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OUST IDISCE COMTAGTIE 1602 1800.

143

ten 6* Voor dcesen plagt met toestemming Lim het gemeen Attuwa te verblyren 1111 sal ik met hzare toelating zoowel daar als in de stad mijn verblij1 neemen_ ten 7*_ Met bewilliging !an het gemeen de heer Teegbeek-chan in het bewint gesteld den rebel !erdteren_ God behoede dat er geen inder ordres 0p wicn hoe het mag eesen; van het hoif werd gesonden; alsoo tot desselvs rernieting ik my vetbinde met het gemeen sullen aanspamnen nerems haat #in lot ondergaan

Onder stond Accordeert was geteekcnd Ninaber, prorisioneel gesworen eerste clercg:

Arent Willem

DCCIC: BENGALEN_

Augustus 1732.

oplracht Hooge Regecring resolttien G.G. en Rade dd Octoher 1730 moesteli de bedienden van het A ederlandsche kautoor Chinsura sunstra op hun beurt ICC de Fransche colcurtcmlen

mabij gelegen Chaidernagore oretecnkomnst 4a aan uitlevering Wederzidsche desertlut?. Fransche Xde Wcrd dit dlacuncnt Uscid Joor Munang Wuider dan Joseph Dupleix:

Contract, gernaakl tussen de heeren Fan den raad tot Chandernagoor ? de heeren Thielen en de Hamer, leden uyt den raad van Chinchura, ten dien eynde ge deputeerd door de neeren ran den zelidcn raad Tan Chinchura_ volgens haar gelooffschryvens van heeden ingerolge de ordres magt; rerkregen Tin Batavia vermelt in de roornoende brieff ?_ nopende de deserteurs der twce natien;

Uit hct Contractlock, Ook in de Ova gecomcu bricuc 1733, Waanin Letaa Toorconi #el jOde bacck; folio 5404 cn volgendc, 37slc bocck, clo 60 en “olgende Wani Nederlaidsche t Frausche tekstem naas: elkaar staam 4) Namelijk de geloofsbricf.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Eerstelijk : Dit contract Sz] geen cragt hebben over het gepas seerde, mjar alleen VoC het toekomende; beginnende heden_

Dit contract sal raken allen soldater, matrosen ofte degeene, die haar daarvoor uytgeven 1ls sergantem, corporaals, quartiermeesters, pilotiers denoterende daarmede aankwekelingen de stutrmanscunst;

Den raad v2n) Chandernagoor verbint sig aan den riad van Chinchura weder te geven alle soldaten oif matroosen die van Haar Ed’ weg sullen lopen onder de Franse vlag haar toe - vlugt sullen comen neemen ran wit natien deselve zijn, be- haive degeene_ die geboren onderdanen van Sijn Allerchristelijk- ste Mayestijd sullen weesen; Insgelijks verbind sig den rad Fan Chinchura Jan die van Chandernag eer te geven alle soidaaten matrosen; die van haar sullen wegloopen onder Hollandse vlzg sullen komen haar toevlugt tC nemen ran #at natien sy souden mogen sijn, behalve degeene die geboren onderdanen Van Haar Hoog- mogenden; de Staten-Generaal, sullet sijn_

Alle deserteurs, die van wedersyden wedergegeren worden, sullen het leven behouden_

Den raad VaTe Chandernagoor behoud voor sig_ conform het accoord tussen haar en de heeren van den hogen raad van Pondi chery, vryhijd om alle de deserteurs_ die haar van den raad van Chinchura sullen wedergegeven werder, na de eylanden des Bourbon en de France te senden_ welke deserteurs geen andere strafien VoOr hare desertie sullen ontfangen, als dat sy in die eylanden sullen blyven totdat haar verband sal geexpireert sijn_

En den raad van Chinchura dort cen diergelijk roorregt voor haar behouden ten opzigte van de deserteurs_ dewelke die van Chandernagoor 4am haar sullcn wedergeven_

Den raad van Chandernagoor zal aan haar wagten_ pions

Dit was net Fransche hocidkantoor. 2) Dit c Tray cm-Cnre”En

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNTE 1602–1800.

andere, die gestelt zijn om het deserteeren te beletten_ bevelen_ niet alleen de deserteurs van het France comptoir, maar ook die van het Hollandse comptoir aan te houden ; en wanneer eenige van de laastgenoemde sullen gevat zijn, sal den raad van Chan- dernagoor dezelve in haar logie laten bewaaren en daarvan ken Hisse geven aan den heer directeur V4ni Chinchura_ om hem de zelve over te geven, wanncer Zijn E deselve door soldaaten off pions sa] laten afhalen; den raad vin Chincura verbind sig Op dezelve “yse met die van Chandernagoor dien opsigte handelen:

Indien eenig soldaat of matroos eenig capitale misdaad begaan had anders dan gedeserteerd te hebben dat hy de pro- texie van de Francen vlag kwam versoeken, sOo sal den raad van Chandernagoor niet gehouden eesen dezelve weder te geven; die van Chincura sullen in dat reguard op dezelve wyse han- delen met die van Chandernagoor:

Dit contract gesloten sijnde en tweevoudig ondertekend door den raad van Chandernagoor en de voormelde heerer cdcpu- teerden sa[een van die twee eensluydende in handen van den opgemelden raad_ Soo lange tot het ander sal sijn geratificeerd door den raad van Chincura en wedergesonden aan die van Chan dernagoor, om verwisselt te worden.

Gedaan en besloten tot Chandernagoor in de France logie_ den Augustus 1732, desen gestelt ter handen van opgemelde hee- ren gedeputeerden ommc denselven te doen ratificeeren by den raad vin Chincura en het andere blijft by den raad van Chan- dernagoor w2s geteekend Berenaart, C. Ringh; J van der Brugghen, Thielen, €C’ de Jonge; Orme, J: Hamer, Johan Hendrik van Ewijk, G’ Verrijn: Onder stond Accordeert getekend H’ Eilbragt, geswo ren clerg;

De Franschc tckst is geteckend Dupleix, Buirat, G_ Guillau du Bourlet; Dhervilliers de la Croix _ Paul; Groiselle; De Flair, J Thielen en de Hamcr.

DL: %.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 146

GENERALE NEDERLEDSCHE GEOCTROYEERDE

1. PASOEROEAN:

October 1732.

Onder staand stuk eerste docute:t; waarin wij zekere rechten van de Compagnie Ect Pasoerocansche omschreren vindell De Raad van Irdie Herman de Wilde had in 1707 de Janhangers Socrapati uECcneeidrei Piococan hezet 4lnm 6edert dentic de Compagnic Xcv vcstigd (lork blz . 2740 Tc~GF Opkoutst VIIL; blz. XCV;}

Translaat Javaanse acte, verleend door den Soesoe- hoenan Pacoeboeana Senapatty Ingalaga Abdulrach- Inian Sajidin Panatagana aan den ingabe ?) Djajen- grana, regent op Passourouang_ op Samarang ontfan- gen den 30* December 1732.

Wy, Soesoehoenang Pacoeboeana Senapatty Ingalaga etc” etc etc rcrleenen dese acte aan UE ingabey Djajengrana tot Passourouang; waarby wy UE. komen aan te stellen als hooft regent Jucr Djajalalana op Daringo, ingabey Poespodiredja op Bangil Wyders heb ik tans het Passourouangs land, dat tegenwoordig onder Daringo berustende in drie deelen verdeelt, waarvan twee deelen aan UE, ingabey Djajengrana, sullen overgegeven werden; en het derde deel sal nog verblyven onder het gcbied van Darirgo Voorts ordorneeren en beveelen wy by desen aan Ulieden, nae mentlijk aan UEJ ingabey Djajengrana, hoofdregent op Passou- rouang aan de onderregenten van onse steeden Daringo Bangil, dat Ulieden te samen sal mogen hebben 500 koppen tot uwen dienst, gelijk bevorens. En het aandeel; S0o Va recognitie als verdere contanten, 7 de Comp’ hebben wy beslooten dat sulx mede Op sijn Ouden voet sal blyven; soomede 30 koppen ten dienste van s E. Comp” logie tot Passourouang Voorts ingabey Djajengrana, ingevalle wy off de Corp” volk mogten benoodigt sijn, soo ordonneeren qualificeeren wy UE, by desen Om alle de Javaanse ingesetenen, alsoo op Daringo als

1. Uit d Overgecomen brieven 1733, S2ste borck; Java’s Oostcust; 2de regis- folio 91 volgende Ngabchi. 2} Etn Yrotkett regeling mij niet bekend;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COKPAGMIE 1602–1800.

Bangil, byeen te vergaderen Op Passourouang, ten eynde omn ge melde volkeren beneven die onder Passourouang sorteeren, in tijd van nood aan ons off de Comp” tor onsen dienst over leveren want zy sullen van UE_ gevordert werden: Oversulx ordonneer ik by descn aan Poespadiredja op Bangil Djajala- Iana Op Daringo_ dat

zylieden konnen verdagt sijn Op den inhoud Tat dese Onse acte, die wY tans rerleenen aan UE , irgabey Dja- jengrana tot Passourouang; want diegeene die den inhoud deses niet na komt, olf VuOr onwaarheyt aanmerkt; sal door de reg- ters Op Cartasoera ten onsen aanschijn opentlijk gestraft werden Op de vergaderplaats Tat Onc hofi tot Cartasoera Adiningrat.

Dese acte hebben wy verleend op Maandag den 22- dag in de maand Rabioeiahir in jaar Wawoe anno 1657 Onder stond: Getranslateerd door was geteekent JA Oostwalt; translateur. Onder stond Accordeert Was geteekent Greven, secretaris_

DCCCI: PRINSENEILAND.

Maart 1733.?)

Nada: mtn in 1733 Batavia kennis gekregen had de oprichting ven Ccr nicuwc Oostindische Compagnic Spanje, stegen lct taclait van Munster anderc daarop gcfundecrt dc Bewindhebbcrs Nedcr- lauo opdracht kad ontrangen dadelyke weiringe dese Deuwc onwcttige equipanten nem dt rcgeering recks Maatregeicn Z0o tegcm dczc Ananiardcn Ostendcnaren gtricnt Tot dic maatregclen hoort ck Occuratic het Prinscncilard kct Nicuwe ciland.

Extract uyt de concept secrete resolutien des cas- teels Batavia_ genomen in Rade Lain India op Vrydag den 6* Maart anno 1733.

Ten vervolge der genomene mnesures tegens den indrang der Spagnaarden of andere usurpateurs en onwettige handelaars_ die

’) Rabi-cl-achir 1l45 begint Op Zl Septemnber 1732. Het hier negercu jaar Caka-jaar 2) Ui d Ozcrgccomcn bricici 1733 . clide boeck, [olio 6180 cn volgende. 2) Nict in dc betcckenis onmiddellijke, aat daadwerkelijke

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 148

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

lust hebben mogten sig in dese quartieren te komen nestelen sodanig deselve ten Opsigte der Oostersche provintien reeds be- steld en beschikt zijn ter resolutie van den 23” February passado ook al, sooveel dese regeeringe betreft; haar beslag hebben erlangt door de afsendinge der daartoe nodige ordres by de cir- culaire missive aan de respective gouverneurs OIn de Oost, die op voorleden Saturdag reeds is algegaan met het jagt Spierings- hoek en de chialoup Langerak Voor Ternate verdere na- burige gouvernementen, erwaarts deselve uyt de Moluccos be- steld moeteu werden althans ook nader in aanmerkinge ge- nomer zijnde de gevaarlyke situatie van het Princen- en Nieuwe eyland, leggende in den mond van Sunda’s engte eI Wel mn Suo verre genoegsaam onder den rook Van dese stad 1} ofte ten min- sten

nagenocg onder het bereyk van de Nederlandse maght, dog daarom nog al te sorgelyker, indien iemnand uyt de voorschreven Europeese traffiquanten, die in desen tijd soo seer Op den Indischen handel verlekkerd zijn, en selvs ook al, Soo veel de Spagnards concerneerd, Op het occupeeren van landen toeleg schynen te maken, ander pretext dat deseire, en in specie het eerstgenoernde, niemand toebehoren, sig aldaar wilden komen posteeren al was het dat men denselven daarvan dadelijk dede delogeeren _ door de twisten en disputen, die men uyt hoofde van alsulke ongefundeerde pretensies nog lange nzzr dato_ ouk selvs tegens de Maatschappye in Europa soude kunnen maken, by- aldien den eygendom Vzn voornoemde eylanden maar eenigen twyfel leed, en vcel meer tegenwoordig, dat soo veel men weet het eerstgenoemde var niemands gebruyk is als tot woning van eenige vissers_ die in den goeden tijd, Soo men segd, sig aldaar nedersetten om hare neering te doen sonder dat den Bantamsen koning sig med de heerschappye Jver deselve meileert; ofschoon anders uyt hoofde van de algemeene regul, dat de nabyleg- gende eylanden tot de naaste gehooren, ook wel de niaste daartoe wesen soude uyt hoofde van zijn gebied op het land van Java dat sig tot 4in het Westeynde van hetselve, dus tot tegenover het voornoemde Princeneyland, extendeert, en sonder dat ook Compagnies wegen aldaar cenige besettinge gehouden werden kan, om de afgelegentheyt ook om het gevaar van Tovets en ander gespuys, dat onder de gedaante vin vissers Sig

Wel ecn weinig overdreven. De Compagnie

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

aldaar mede veeltijds komt op te houden_ ten ware men daarvan formeel zijn werk maken wilde, hetgeene tot nog toe niet nodig is geweest en ook niet wel geschieden kan sonder al een tamely- ken ommeslag aldaar aan te leggen; dat in differente opsigten voor en tegen van veel speculatie is, dog daaromme al egter niet wegnemen kan de swarigheyt, die in het occupeeren van gemelde eyland door eenige Europeese natie opgesloten legd door de presente gesteldheyd van tyden nog al sorgelyker werd, omdat hetselve niet alleen cen bequame ankerplaatse Voor schepen_ maar ook nOg veele andere avantageuse adspecten heeit, Sc0 door de natuurlyke situatie als uFt andere insighten, die ligtelijk den eenen of andere souden kunnen tenteeren; invoegen dan ook de Engelsen in den jare 1684 daarop al toelez schynen te hebben gemaakt; naar het genoteerde by den brief der HoogEdele Heercn Principalen van den 6*n April 1685 Soo verstaan tot roorkominge Van alle disputen, dic den ecnen ol: anderen Wyt hooide Van cersie occupatie daerop mogte willen formeeren als Op ecn saeke_ die niemand eygen is_ eerste bequame gelegentheyt, SOo het Princer - als Nieuwe eyland het waper van de Generaaliteyt en het merk van Compagnie te laten stellen, evem als op het evland

Dindin in de straat Malacca en op meer andere plaatsen [is] geschied, %) , ten blyke van eygendom en ten fine de Comp” ook aan cese kant gerust te stellen; zijnde dit ook het advis van de heeren den Directeur-Generaal en den Raad-ordinaris Wybrand Blom; hoc - wel den cersten dat alleen quam te extendecren Op het Princen- eyland; voorkominge van moeyelijkheden met het Rantamse hoff; onder hetwelke Zijn Edele vermeend wel te weten dat het Nieuwe eyland sorteert, waarby dan ook den heer Valckenier sig quam te voegen, dog niet den heer Raad-ordinaris Joan Francois de Witte van Schooten_ naardat Zijn Ed’s sentiment, even als dat van de twee andere absente heeren was opgehaalt,

“) In 1684 Kecck Nederlandsckc Compagnie hct monopolic op Bantat Mor qaEo de Engclschen vcstiging adaar opbrekcn Zij hcbbtr Inacn oogenblik hun OEdC plan, dc dagen Coen De Carpcnticr, Tcer Opgevat, zich Op Zlani Straat Sunda vestigcn; 0zt hcbbcn zich tcn slotic dc Westkust van Sumatra Benkoclcn_nccrgczct: Dingding of Pocloe Pangkor, aan de Wcstkust Malcische Schicr- ciland: Dergclijke merkpalcn zijn in de laatste jarcn hcrhaaldelijk teruggevonden, Cerii Halmaneira_ Deze hecrcn waren wcgens zickte alwczig men hun advic; an hun huis”ophaler”

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

aangesien denselven vermeende_ dat ICTI daartoe niet behoorde te treden dan naar voorgaande gegevene communicatie UCT- kregene toestemming aa0 van het gemelde hof, niettegen- staande de vergadering eenparig betuyht hadde onbewust te zijn dat dien sultan daaraan eenig reght van eygendom heeit exerceert, oversulx by den heere Gouverneur-Generaal med de audere heeren leeden esamentlijk geoordeeld wierd dat men den koning door alsulken communicatie maar gaande maken soude, daar hy integendeel daarop andersints mooglijk geen flectie nemen zal of ten minsten tijdt genoeg is het reght van de Comp’- tot sodanigen gedoente en de reden van dien Zijn Hoog- heyt te demonstreren_ wanneer daarover eenige vrage van zijn kant werd gedaan. Accordeert : van Imhoff, secretaris:

DCCCII: MAKASSAR SOEMBAWA,

30 April 1733.

Nieuwe heitige ontenigheden in het rijkje Dompo Dp Soembawa, ten gc rolge waarvan zelfs d koning een ian53 ziiner_riiksgrooten uitweken, maakicn het ingripen Compagtie noodzakelijk De door de Ineeste rijksgrcaten gewenschte Drccnocnm krccg den steuil de Compagnic cI? mocst onderstannc Orcrcenkonst hczucren

Acte van renovatie der beeedigde contracten door zulthan Abdul Cahar, koning van Dompo.

Also Abdul Cahar, voortijds rijksbestierder tot Dompo onder den naamn van vaandrig Mamoe, door de gesamentlyke rijx- grooten te dier plaatse naa haar landwetten en costuume; ten dage als haren coning Camaloeding door twist en tweespalt met sijn onderhorige uyt eyge beweging het Domposen rijk rerla = tendc; Sambawa uytgeweeken tot coning desselfs Uit nct Contractboek. Ook in de Ovcgccomen bridrn 1734, 23*€ boeck; afdecling Macassar folio 59 cn volgende. Merkwazrdig is, dat Mamoe in alle papicren der Compagnic, ook hicr be- ncden di: document steeds gerocmd wordt dain of dacng Mamoc; Deze titel wordt dus hier klaarblikelik vertaald door vaandrig Socmbawa, hicr naalm riland Wr:iod ook Dompo Iag, rar ket meest Westelijke der op dit ciland gclegen staatjcs.

This conlcnt duwnlanded fiom [46.50.98.28 Wed 12 Oct 2016 8 08.0S UTC AIl use subject to nto uboul litor oretens OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

plaas verkoren geintituleerd is Sulthan Abdul Cahar, wer- wegen niet alleen de nodige communicatie opstonds gedaan is aan Comp resident tot Bima en rervolgens door bricren Tat den resident rijxgrooten aan deeze regs= ering; gevolgt Tan desselfs comst met alle dessells rijxstanden aan dit casteel in dato 22 November de ano passado, ten eynde na het exempel der overwalse vorsten Comp wegen in die waardighijd erkend ende berestigt mogte erden soo heelt men sedert de gedagten iaten gaan soo op dit haar versoek, als dat Fan den meden-pre tendent off Dompo’s prinse Aly Ackbaer, om by het verkiesen Telm wettig coning orer Donpo in dat rerwarde riik; door uytwyking Vam een goed aanthal, tans mede hier present sijnde Domponeesen het verijste redres te hewerken door assopieeren van den cene met den anderen; Jait ook ten lesten sicnde de saken niet wel Ferder tot rerdrag orereencons wlaTen brengen, als dat by geschrifte van den cene ander in onsen rade op den April gebleeken is Soo hebben wy ten selven dage daarop reflecteerende Iet unanime vota’s voor de mneeste rust in het Dowposen rijk oirbaar gedagt; het rersoek roordragen der Dompose rijxstanden ie codlescendeeren cnde mnitsdien ouder gunstige #pprobatie Fan Sijn Edelhijal , den Hoog-Edelert heer Gourernet- Generaal, Edele heeren Raden van Nederlands-India, als coning orer het Dompose rijk te bevestigen evenvoormelde daing Mamoe, onder den

eeretitul ran sulthan Abdul Cahar; ende sulks roor alle zyne leevdagen_ by goed comportement; en anders Oite wel by sterilgeval, dat het eriregt der Dompose successie weder derolveren gl op den prince Aly Ackbaar cn sijn wettige descendenten sooals dat by de rijxstanden versogt door sulthan Abdul Cahar gewillig aangenomen is, by forma van ambulatoire cessie. En waarop deni selven voorgehouden zijnde de contracten en articulen, met sijn voorsaten successive gemaakt en nog jongst door den Edel- agtbaren heer Cornelis Beernink, gourerneur directeur van- wegens den Staat der Nederlandse Oostindische Comp' op den 10 April 1701 opgestelt en door de coningcn van Bima, Dompo Tambora, Sumbawa, Sangar Pekat besworen onderte- Kend, heyliglijk by deezcn renoveert ter opvolging en onder

Tt Makassar. Rotterdam; Corfu Iv blz. 192 en rolgende-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 152

GENERALE NEDERLANDSCRE GEOCTROYEERDE

houding, buyten het vernietigde 17* articul, rakende de ambulatoire successie van Tambora blyvende ingevolge van 19* articul de magt aan den Hoog- Edelen heer Gouverneur-Generaal, benevens de Edele heeren Raden van India tot Batavia _ om de gemelde articulen_ geene uytgesondert, te mogen extedeeren besnoeyen_ off wel eenige verandering daarin te mal ken; naardat Haar Hoog-Edelens sulks sullen mecnen behooren alle gecne by gemelde contracten geaccordeert en bedongen, 500 Feel de bondgenoten betreft; even off al hetselve in deesen van woord tot woord ware ginsereert; Tot welken eynde den koning van Dompo voorSchreven contracten ten bywesen van de gouverneurs respective raad duydelijk sijn voorgelesen en verstaan gegeven Om te dienen tot verificatie blijk van de renovatie dersel- vem, soo heeft meermelde zulthan Abdul Cahar dieselve in onsen rade op heden, ten overstaan van alle de Dompose rijxgrooten en verder present sijnde inlandse regenten officieren met het drinken V40] krissewater hiar lands wyse den alcoran besworen_ ende tot verificatie van dien deese acte van renovatie met sijn rijxsegul versegelt en evgenhandig onderteekend_

Onder stond Aldus gerenoveert beswooren tot Macassar casteel Rotterdam; den April 1733 was getekend J* van Arrewyne, J' Sautijn; J: H Nipoort, J van Steenhoff, H' Reyd en A' dc Visser: In margine Comp' segul, gedrukt in roden lacque, daar- onder: Ter ordonnantie van heeren gouverneurs en raad wa5 geteekend J. Cruse _ secretaris Onder Malijtse stond rijxsegul, gedrukt in roden lacgue daar benevens caracters geteekend Sulthan Abdul Cahar, Aly Ackbaer, Tureliadoe, Jenely-dea Jimely-hoehoe Boeciloema - bocmi, Catoca-djicnna Boema-boemi; Nosjo-bocmi, Parcka:

Namclijk de aftredende Gouverncur Josua van Arrewyne Joan Sautun; Zie Corpus III; nbJt op blz.

zijn opvolger,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OosT-INDISCHE CONPAGNIE 1602_ 800.

DCCCIIL MOLUKKEN_TIDORE;”

23 Juni 1733.

Undanks de Overtencomsicn 21-23 Juni en 30 Juli 1728 hiervoor 3, Gingen dic Maba Patani, in Ceen ondendaner Tidore, door zeeschuimerijcn mienschenroof Bovcndien drcvcn de vertegenwoordigers ran de Compaghie in hiun gebied em zetten zich legen cxtirpatic speccrijbocmcn Gouverncr Elias Hazc decd onderetaadde turicemsonse LoE Feu” poging, aar voOr Kotd einde jan maken_ HAGA , Ncdcrloudsch acNaca Gwnc dc Paracschc cilonde1 blz. 213 volgende

Nader verbond, conditien en voorwaarden door zijn tegenwoordige Hoogheyt Miri Bifalalihi Adjis Limoe- hijidin Billahi Maliki Manaan-sjah, koning vanl het rijk van Thidori, ncres zyhe rijxgrooten, VOuI haar hunne nakomelingen_ met den heer Elias de Haeze_ gouverneur en directeur in Molucco, nevens die ran zynen rade_ in name Van den HoogEdelen heer Mr. Dirk Va Cloon, Gouverneur-Generaal, de Edele heeren Raden Yin India tot Batavia representeetende hoogste magt en authoriteyt van de Generale Hol- landse Comp in deze landen, aangegaan_ besloten vastgesteld in dezer voegen, te wceten

Articul

Dat den coning van Tidor en zyne rijxgroten_ z00 voor haar als haar nakomelingen alhier, voor bestendig en tot een eeuwig-durende observantie houden alle de successive contracten, van oude tyden aff tot hedigen dage; met de Generale Nederlandse Compagnie aangegaan; bekennende ende verklarende allen halve overvloedig overtuygt te wesen; niet alleen van Comp’ trouwe onbevlekte onderhouding der contracten, maar ook van derselver waare vrundschap, zuyvere neyging iytniun- tende sagtmoedigheyt omtrent hare bondgenoten_ gelijk thans weergaloos en buyten exempel betoond aan onse rebellige onder-danen van Maba Pattany in genadig aanbieden van cen generaal pardon wegens hunne schendige geweldenaryen en op-

Uit hel Cowtractbock Ook in de Oitaccomen brieum 1734, 27*’’ = bocck, afdccling Ternaten Jolio 359 en volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljectt0 hup Wabout iston mte”temms 154

positie inno passado tegen &E. Comp haare dienaren aldaar ter plaatse gepleegt; mits dat daarover ccn opregt beroutr, roortaan alle afkeer bethonen ran verdere wanbedryren, waarin ecnige de minste schets VTI rerbondbreuk zoude mogen vinden Wesen

En dewiji tegcn den inhoud ran contract de ano 1689 door den WelEdelen heer Raad-extraordinair RT India commis saris der Moluccos Dirk dc Haas; Wt naame Yam de Generale Nederlandse Comp met onsen loffelyken Tuoi rader; den coning Fan Tidoer Hamza Farahoedin en deszelis rijxstenden besloter en besworen nog jaarlijx eenige onser onderdanen onder den naaIn Fan Papouen sig niet ontsien met meer en minder getal bemande vaartuygen tot moorden; Totc stropen te beg5 CTcM de cust Ceran verdere eylanden, staande onder de juris dictie van de E. Comp- en de regeering van Amboina en Banda z0 heeft den tegenwoordigen coning van Tidoor, Mir Bifalalihi Adjis Limoehidjidin Billahi Maliki Manaan-sjah; alle zyne rijxgroten tot een finale weering ran die inrasie, moord, roof strooperyen, met de Uyttersten “ver #el nader, kragtiger stendiger willen heloren zig inet eede Ferbinden_ met mcer te zullen gedoogen dat Comp’ ingesetene ter cust Ceram_ andere eylanden, sorteerende z0 onder gchied van Amboina als Banda _ en nog veel minder in de Molucos_ door Zijn Hoogheyds onderdanen op geenderhande wvze zuilen werden ontrust off gemolesteerd_ gelijk den coning en zyne babatos”) tot eem feylbaar teeken Tat 4etC opregte trouw welmeenendheyt omtrent de E. Comp’ VOOr haar cn hunne nakomelingen absoluyt beloren daarvoor in te staan; CAeE CCTCn mitsgaders sig cp het kragtigste verbinden en rerpligten by dezen, namentlijk ;

Dat van nu aff aan telkens op de wettige klagten uyt Amboina, Banda_ off elders wegens de invasie off molestien der Papoese andere Tidoreese onderdaner; geen uytgesondert, YOOr elkc cOic cOtTC, prauw off vaartuyg, die onder Comp” territoir op Ceram en vercer ressort van Amboina Banda, buyten

Dit staat

bcide aischriitcn; Corpus III, blz, 499 volgende. Boepatih $ of rijksgrooten_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

pascedulle van den gouverneur; in Molucca konen te verschy- nen den coning en syne rijxgrooten aan d’E Comp zullen ver- beuren en 2l ten eersten sonde; de minste exeptie orerhandigen twee onverminkte; irisse_ gesonde mansslaven_ ter wzarde van veertig rijxdaalders ider item VoOr elke vrye Comp’u inge- setene, die van de Tidoreese onderdanen by sodanige rooftogten werd vermoord oft omi leven gebragt, twee gelyke lijffeygenen voor ieder gequeste &en dito_ zullende Wanneci de vermoorde oif geblesseerde slaven zijn, maar half zooveel betaald wordcn, dog Foor elke vrye ingesetene die zy komen roven Fer- voeren, beloofd den coning en rijxgrooten twee slaven als boven- vermeld zoo lang in ostagie by d’Ej Comp” Orer leveren_ to1 sulke geroofde menschen wederom gerestitueerd zijn_ En cen verroerde lijfeygene zal met diens waarde worden vergoed, gelijk ook alle andere schade van geroofd geld, goed, meubelen, vrug- ten, vernieling vin huysen, thuynen en verdere elfecten meer, hoedanig en Var wat ntuur die zoude mogen wesen; ook Soo- danig zullen g ’aequivaleerd gerecompenseert worden.

En Wanneer den coning zyne rijxgrooten al sulke roo Vers stropers rerstoorders der gemeene ruste, Orer hunne boose, schendige bedryven rigeur en ten afschrik van andere, aan lijff off goed komt te straffen daardoor tegens den coning; haar wettigen hecr meester, kwamen rebel- leeren en Opposeeren beioofd d’E_ Comp” Zijn Majesteyd_ in cas van eygen Onvermogen; op desselfs versock met raad en daad te assisteerer, om sodanige zyner rebellige onderzaten te helpen beteugelen tot gehoorsaamheyt reduceeren_ gelijk d’E Comp wyders belooid alle haare dienaren en onderhorige, de- welke den coning van Tidoor off zyne onderdanen mogte beledi- gen, na merite der misdaad tot satisfactie Fan Zyne Hoogheyt rigoureuste te zullen doen straften

Aldus gedaan, besloten vernicuwt gecontracteerd combineerde vergadering van den gouverneur en directeur Elias de Haeze, nevens die van zynen raad in Molucco tot Tcrnaten castecl Orange, den 23’ Juny 1733 Christen reecqe- ning, hebbende hooggemelde coning Miri Bifalalihi Limoehidji din Billaki Malikil Manaan-sjah met zyne presente rijxstenden; den capitain-lauwt segnadje, goegoegoe-Soema, hockom-Sangari,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 156

imin-Noeroedin; katsjil-Salama, kimelaha-Marasaoleh, segnadja - Marieeko-Lassa, kimelaha-Salama dito-Tidore, segnadje-Motier, kimelaha - Togoiha , dito Tongoiha dito-Djigoena dito-Bonawa, dito-Doekiri, dito Gantohe dito Tomadjile, ngoffamaniera-To- matjola. dito-Djawa, secretaris, capitain Naja Abdul Cadir, ver vangende en representeerende de verdere bobatos, segnadje- Kabi, kimelaha-Mare, dito-Boeha_ dito-Tomaidi; dito-Jaharia dito-

Bobo dito-Logama, dito-Tomanjira dito-Gamgoa dito-Knora_ dito-Maliga_ ngoffamaniera-Jaba dito-Mahot, dito-Saladina_ melaha-Toegoehboe, dito-Kalaodi dito-Samafoe, “goffamaniero Kinoe, kimelaha-Tomadloea, ditn-Diadie, ngoffamaniere-Kloehoe, kinelaha-Sahabada, dito-Siboe dito-Raragola, iman-Tagalaya en halee Badjoeroe, den eed op den alcoran na hunne wyse afgelegt; mitsgaders met rijxzegel handteekening der bobatos be - krachtigt En vanwegen d’E Conp door den gouverneur rad mct hate handteekeningen Comp zegul econfin- mcerd was geteekent de Haeze; Boner, Lelivelt, Jansen, W” van Beseler, Pr Reaal, Bernaard_ C.Backer; Voges: In margine Compagnies zegul, gedrukt in roden lacque daarnerens Ter ordonnantie Tan den Edelagtbaren heer gourer- neut raad voormelt getekent F;Fillie_ sec-etaris_

Approbatie van vorenstaande overeenkomst door de Indische regeering Op Dinsdag 19 Januari 1734.

Dewijl de ministers na het genoteerde by evengeciteerde hun- nen briet van den 124* September komen mentie te maken van cen contract, welk sylieden op den 23”” Juny 1733 Inet dcn koning van Tidor en zyne rijxgrooten hadden geslooten tot wei- ring der geduurige moord-= Toot cn sttooperyen benerens den daaronder vermengden morshandel, dewelke zedert reele jaaren herwaarts door de Papoese en andere onderdanen van den Tido- reesen koning custe Ceram en elders waren gepleegd_ waarvan dese regeeringe een origineel aischrift is toegesonden_ SOo 15 na resumtie Vam roorschreven contract verstaan het daarby

1. Op denzclfden dag, 23 Juni 1733, vaardigden Gouverneur raad Ternate ook pardonbrief uit roor dic 1an Fatani Maba_ 2) Uit de Resollizu :n Gowi trncur Geueraal a Rade dd. 19 Jomari 1734.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800,

bedongene wel VOOI een goede zaek aan te sien en de ministers uyt dien hooide te ordonneeren om de executie dzarvan in cas van transgtessie den letter te besorgen maar aangesien zulx wel by ander papier ofte geschrifte hadde konnen werden bedongen sonder een nieuw contract te maken_ dewijl de minis ters daartoc door dese regeering niet zijn gequalificeert geweest, S0o is al verder goedgevonden het ondersoek deser affaire hoedanig het daarmede gelegen den heer commissaris) gelyker voegen aan beveelen ten cynde daaromtrent na vindinge van zaeken ten meesten dienste van Maatschappye te werk te gaan tot stuytinge van voorschreven tomeloos ge- doente sodanige maatregelen te beramen, als Sijn oordeelen zal noodzakeljk te zijn

Batavia in ‘t casteel, dato voorschreven geteekent van Cloon, M, Westpalm, J. F_ de Witte van Schooten_ Oostwalt; A. Valkenier,] P. Schagen, Ab Patras_ J’ Theedens, J’ Bernard, F: J Coyett; G_ van Imhoff en N van Berendregt; secretaris:

DCCCIV, MALABAAR

Juli 1733_

De rijkics Mangatti ci Cartadawil Beltadawil waren in d 174- CeuW hct geslacht Mangatii gckam-n Dc gcwoontc haatond daat, dat de vorst indcren prin; als 4n opvolger adopteerde dikwijls leiding werd tOL geintrigeer gekioei HeitigE Onccnigheden, reeds in 1731 onlstaan; wcrden door gezamsnlijk optreden Compagnic dcn koning Cochin bij onderstaande oterttilonsi biigelegd;

Contract van vreede en eeuwigdurende vrundschap; tegenwoordigheyt van den koning van Cochim en den agtbaren heer Adriaan Maten commandcur deser custe Mallabaar, Canara, Wingurla, bene vens den raad_ als representeerende alhier Haar Hoog- Edelens tot Batavia_ uyt name ende vanwegen de Ge- “) De Raad-extraordinaris Johannes Bcrnard was aJnEcwtec om ale com- missaris Taat de Molukken veriterkct 2) Uit het Contraclbock, Qok in d Overgecomen bricven 1734, 35”te boeck afdcelirg Malabaar, 24* register, blz volgerde, alsmede in dic van 1735 , 25”r boeck; iolic 158 cn Igendc.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 158

GENZRALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

nerale Maatschappye, gesloten aangegaan tusschen den ragia van Mangatty alias Cartadawil ter eenre, en desselfs g adopteerden tweeden prins uyt den huyse Mocriannatty ter andere zyde

Dewijl parthyen in den hoofde dezes gemeld, met den anderen nooyt hebben kunnen accordeeren maar ter contrarie zedert dat de prins uyt Moerianatty in Mangatty is g ’adopteerd, telkens dan eens onder deeze geene voorwendselen overhoop gelegen sodanig dat voormelde Mangatty rijk in volkomen vlam des oorlogs gesteld geweest, zijn parthyen eyndelijk te raade eworden de dispositie Orer te geren aan de a bitrage van Zijn Hoogheyd en den heer commandeur; den hooide dezes meld, die ook tot voorkoming van alle verdere Ferwyderingen_ insolentien, gewelderaryen_ Eti tot weyringe van onlusten, waar- mede rijk Mangatty 33 jaren tot groote prejuditie van ’t Cochims hoff en de Generaale Maatschappye onophoudelijk, in weerwil van alle aangewende moeyten, is geplaagt geweest; om vele pregnante redenen motieven hebben goedgevonden:

Eerstelijk zal de ragia ran Mangatty, alias Cartadawil, gan- sche land van Mangatty, Belta Cartadawiel absoluyt als coning regeeren en gebicd roeren OYct 16000, mits gehouden blyvende van den prins dagelijks Op te brengen tot zijn guastos 10 fanums parra'$ nely, ?) mitsgaders Van alle andere in komsten, boetens etc van yder 10 twee, gelijk syne voorsaten getrocken hebben_ En tot roorkoming van alle verdere cavillatien zal de tabaks- pagt aan den prins orergegeven werden zyne guastos daaruyt trecken cn cen stuk Jand tt erlanging van de gemelde nely.

Ten tweeden zullen de schulden, by den prins gemaakt ten behoeve van rijk, betaald moeten werden door den coning vn Mangatty, ten bedrage van 130000 fanums den prins in gendeel zal verpligt wesen de goudwerken juweelen uyt de schatkist gchaalt versel; weder daarin te brengen; zonder iets agter te houden; e zoomnede de koperwerken en vaartuygen, Beltadawil ; zie Cor pus IV, blz 514. Guastos of Oicosich hier die levensonderhoud; ianum is munt trr wairdc pagode ; natiz riistmiat circa 40 pond: Ncly padi of rijst in den bolster: ') Verpard:

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstot #reena OOST-INDISCHE COMPAGNE 1602 1800.

159

daaruyt gevoerd, zullende deze oergave moeten geschieden presentie VA den coning van Cochim en d'E_ Comp'

Ten derde: in dierzelver voegen zal de caymalinne van Cor- retty de opperragiadoor Coerilloeny mede moeten inbren- gen alle zodanige goudwerken en juweelen, als zy met haar beyde medle uyt voormelde kist gehaald hebben

Ten vierde: dewiji de caymalinne Uan Moerianatty, benevens hzren broeder, den presenten prins_ FoOr erfgenamen Man gatty zijr aangenomen CIl, niettegenstaande zy Orvrug tbaat [is] bevonden_ zal egier; doordien de oude koninginne over= leden is_ als wettige koninginne_ C1 de caymalinne van Corretty als princes oft by atilyvigheyt als haar opvolgster, moeten op- treeden, genietende alle prerogativer, gelijk als hare voorsaten Vour dezen enoten hebben: Dog opdat hieruyt niet weder als VONII eenige disputen zouden resulteeren; z0o zullen twee der rijxgroten als opsigters oter alle de landerycn_ toebehoorende den Staat Tam de Frouwelyke sexc, aangesteld worden omme van de revenuen Va dien nodige uastos aan de coninginne de princesse voormeld tot haare onderhoud te geven_ tot voorko- minge van disputen:

Ten vijifde den coning off prins zal, gclijk als voormaals wel is geschied_ geene adoptie in Mangatty mogen doer, nog eenig land van iemand weggeved zonder voorkennisse van chimse coning cn de Generale Comp' want ter contrarie doende, zullen Haare

Hoogheden, zoowel als den adopteling uyt de suc- cessie gesteld ille hare ond ernemingen VOOI nul en Krag teloos verklaart werden.

Ten sesde de twee forten Manjally en Poettencotta_ benevens den staat van den derden prins schriitelijk aan Paroe, by forma van accoort of tot verkryging van eenige hulptroupen, overge geven zijnde_ z0 verbinden haar den coning Cartadawill en den tweeden prins dezelve; benerens d'ola van overgave, door minnelyke wegen weder in te vorderen_ dog zulx door dien weg niet wel willende vlctten, za/ tot dies recuperatie Geweld moe

') De weduwe 1an dcr caymaal of vrijhecr. Ragiador rercut Hier in de bctcekenis aclc_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 160

ten gebruykt werden, dog niet aleer den coning van Cochim de Generale Maatschappye daarom raad sal wesen gevraagt, en gesamentlijk in de onde erneminge komen te condescendeeren. Ten sevende: de onwettige kinderen uyt den huyse Wallua- natty door Sijn Hoogheyt Cartadiwil aigebragt en volgens coort van den jaare !718 door den Edelagtbaren heer admiraal Willem Backer Jacobsz. uyt de successie gesecludeert; EI vast- gesteld wesende, zullen voor haar onderhoud mogen genieten een stuk land, groot 40 parra'$ zaeyens_ Ten agste in vaste nakominge van geene voorschreven staat verbinden sig den Margattysen coning den prins niet alleen haare personen _ landen, haven en goederen geene uytgesandert; maar ook beloven zy ieder in byzander, namentlijk indien zy een off eenige articulen van vastgestelde niet nakomen; van zijn regt tot crOOn versteken_ door den Cochimsen coning doorlugt tige Comp ten hoogste strafbaar te zijn: Tot bekragtiging van dien z00 hebben zy ook aangenomen om dit alles ten overstaan van Zijn Hoogheyts ragiadoors Comp" gecommitteerdens de pagood Tieroewaloer met eede gestand te doen_ zijnde hiervan gemaakt agt eensluydende verbandschriften_ als vier in de Nederduytse en vier in de Malla baarse tale, zullende zoowel in Mallabaars als Nederduytse by den coning van Cochim, dE_ Comp' en parthyen van yder een geschrift blyven berusten_

Aldus ter presentie van als in den hoofde dezes emelden ge- contracteerd parthyen te vrede gesteld in de stad Cochim, den July 1733, of jaar Coilan 908, den van de maand Miedoe- nam was geteekent met eenige Mallabaarse caracters en daar- omme gesteld Deze caracters zijn eygenhandig gesteld door den ragia van Mangatty alias Cartadawil desselfs g adopteerden tweeden prins uyt den hvyse Moerianatty. Onder stond In kennisse Lee my

was getekent Moo- yaart, secretaris Onder stond Accordeert was getekent P Isaicksz eer- ste clercg: Zie Corpus IV, Blz . 513 514. Versta = zooals in 1718 vastgestcld uat

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMTAGNIE 1602–1800.

1. BANTAM

Juli 1733.1)

Den 121*2 Juli 1733 orerlccd sultan Abot Mochasin Hockamedin Abidin , Icsta gencmd Zein Alabadhin na ern rcgeering 42 jaar. De in 1731 alrtutzcn troomaprolgcr hiervoor, blz. 109 oppositic- party tcRCm zich had Wendde zich SleVr dc Hooge Regccring Bataria, dic kij inwilligingvan Janma1 desiderata der C ompagic loezei:

Translaat van een Malais geschrift, door den croon- prins van Bantam geteeckent en versegelt, mitsgaders gedaan ter hanl stellen aan den EE Agtb Heer Julius Valentijn Stein ran Gollenesse _ gesaghebber over het gebicd van Bantam: Luyd als volgt:

Als den heer Gouverneur-Generaal alle de edele heeren Raden van India sal behagen my de behulpsame hand te bieden, dat ik succedeeren mag in mijn vaders plaats, den Sultan Aboe Mochasin Mochamedin Abidin, tot koning aangestelt werd over het rijk van de negory Bantam; beloove ik te sullen obser- veeren alle de poincten_ die contracten sijn opgeslooten dewelke d’E. Comp” met mijn rader en voorouders heeft aange- gaan alle hetwelke door my niet en sal verbroken werden nogte ik van deselve afwyken in het minste deel, dat in de contracten begrepen

Ook beloove ik dat ik sal inwilligen toestaar, dat de beta - ling der peper geschiede door Comp ministers_ en de leve- ranlie aan haar werd gedaan ten overstaan van de Bantamse gecommitteerdens, invoegen als versogt is door den heer Direc - teur-Generaal Michiel Westpalm doe Sijn WelEdele commissaris is geweest in de negory Bantam wegens de Ed, Comp’

Nog sal ik laten opvangen alle fugative lijfeygenen van ’s E_ Comp onderhorige volkeren en dat alle die er sijn ende die sig in de negory Bantam schuyl houden, voornamentlijk alle de ge-

Uit de Overgccomen ’britver 173 , 38”[E bocck aideeling Bantam; iolio 277 cn volgendc Namelijk in 1731. Zie hiervoor, biz_ 109 en volgende; DL: 96.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

vlugte Baliers, sullende niet eer rusten voordat sy sijn g'appre-hendeert en aan d'E. Comp' overgegeven, opdat sy na verdienste mogen werden estralt: Ook sal ik die menschen nogte sodanigen soort van volkeren in mijn land in geenendeele gedoogen_

Ook sal ik inwilligen en toestaan dat de duyten hier Op Bantam gangbaar werden emaakt, soodanig als deselve gangbaar sijn tot Batavia_

Nog beloove ik te sullen toestaan dat aan de menschen; die peper Vaf Celeboe ') alhier in dese negory aanbrengeti _ betaalt werd tegens twaalff Spaanse realen ider barra oplat geen andere volkeren dien corl magtig werden

Boven aan den hooide deses staat den Pangerang Ratoe'5 handtekening in Javaens_ is daarnevens gestelt het signet van dien croonprins in roode lacq: Onder stond Getranslateerd door my, Bantam den July anno 1733 was geteekent van Hamme; gesworen translateur.

DCCCVI BENGALEN:

Augustus 1733

apFocr Rocdcren hooidkantoor Hocgli naar Fatna, Iyoer de Patnasche salpctcr geschiedde grvotendcels met Azattu_ Ecn, die cens Tocvcrs hadden ook mnccst Loor militair gelcidc Water rergezeld. Op last van Heeren-XVII sloten de Ben - gaalscle dicnaren Compagnie Ocerernlonacr met bctrokken hooidcn Eolcine UTS ooriOmim Vcrdcrc moeilijkheden.

Translaat schriftelijk contract, door den Kherpour- sen ragie Mhamed Aredsjeer tot een vrve passagie

Ook gcnocmd Silleboe. Bedodd Silcbar zie Corfus II blz. 163. Dc Bantamsche barra of bhaar #1s picol 187Y KG_ Er staat den July, maar Ult de brieven net conlract December dat jaar blikt, dat dit stuk den 31* is geteckend Uit het Comtracibock_ Vermoedeliik Khairpur; een aam dic thans HoR verschillende plaatsen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNTE 1602 1800.

VOOr E. Comp' en afgaande vaartuygen_ in dato 30 Augustus 1733 gepasseerd, luydende als rolgt :

Ik; ragia Mhamed Aredsjeer; siemedaar van Khergpoure gekorende in de serkaar van Mongeer soubabhaar, ") belove by dezen; dat nademaal de vriendschap contractatie met de

Hollanders opnieuwe getroffen zy roortaan in geener manieren”17 dezelve door militairen geconvoyeert worden dan nict, geen de minste molestcn zullen werden aangedaan mitsgaders hunne gomastos die tot drijven van negotie in mytie onderhorige plaatsen gesonden mogten worden alles sodanig zullen maintineeren, dat alle gcene hun behaagt zonder eenige schrcom inkopen allerwegens naar eyge welgevallen Fertoe- ren mogen_ zonder dat iemand myner bediendens zal ermogem op wat wyse ook zy, in derzelver belangen cenige de minste hinder off overlast te pleger ; dog ingevalle iemand tegens dit contract iets mogte komen te onderneemen z0 verbinde ik my daarvoor met beloiten van *t aigenomen te zulien doen uytkee ren de geweldplegers naar behooren te straffen_ wyders alles aan te wenden_ dat tot onderhoudinge van goede vrundschap faciliteeringe hunner handel en belangen strecken mag onder des ook, dat byaldien eenige vaartuygen door onvoorsiene toC - rallen dat den hemel verhoede in mijn gebied mogten komen te verongelucken, alsdan te zullen besorger, dat de myne alle hunne mogelyke vlijt deroir tot salveeringe der goederen barcquen na uytterste vermogen komen aan te wenden. Weshalver bedongen en overeengekomen [wordt] dat jaarlijx ses hondert een ropyen benevens de schenkagiegoederen my in de maand November versendinge van alle de vaartuygen zullen toekomen: Tot naarkominge van welk voorschrevene deze aan den Nicolaas De Munt, als presente opperhooit vanwegens de IJol-

dragen: In de mniss vcn oo* in d approbatie door Gvuverneur-Gencraal Raden Kordm de nazm Gcregnour geschreven Jetnidar, hier vertalen door Lourcricur Zic Corbus Iv. blz. 604. Sircar hier landstrcek; gcbied, Aanolloksau Toce, Suo Kon- ght bekcnd district aan Ganges, Lsscher Murshidavad Patna Vermoedelijk verschrijving Yocr soqoadar sladnoudet Makelaars of opkoopers Het becrag dicr schenkage Werd nade; bepaald 908 iukoops 1736 :7 uitkoops. lencccn approbatic donr Gouearafut Gcneria Rade.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 164

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

landse Comp’ gepasseerd en met mijn zegul bekragtigt heb, in dato 19” vin den maand Rebbiellauwel 15d* jaar Van conings regering en 1146 der Hiyerie

Onder stond Getranslatcerd door my 1U7 5 getckent Redoch_ Lager stond Gecollationeert, accordeert was getekent van der Steng Aukma Onder stond Accordeert getekent H. Eilbragt; gesworen clercq_

Approbatie van vorenstaand contract, bij resolutie van Gouverneur-Generaal Rade van Indic d.d. Juni 1734.

Met den ragia van Goregpour door de Pattenase bediendens eindelijk getroffen aangegaan zijnde een contract, waarby tegen een jaarlijkse recognitie van ropias 6l in contant; en 908 inkoops en 1756 7 :8 uytkoops in schenkagiegoederen; vrye pas- sagie voorby syne landen is bedongen voor Comp vaartuy- gen_ gelijk dat is te beoogen by dies overgekomen Nederduyts translaat en by het Pattenas brietken van den 8” October des voorleden jaars, SOo is verstaan sulx, als cen goede zaek zijnde die de ministers by hunne resolutie van den Augustus d’anno passado hebben goedgekeurd_ almede te approbeeren _

Batavia, casteel, dato voorschreven getekent van Cloon, Westpalm_ Blom, A_ Oostwalt;] C. Pielat, J: P Schaghen A. Patras, Theedens, J Coyett; G W van Im- hoff; H_ van Bayen en N van Bcrcndregt; secretaris;

Rabi Awal. Hedschra:

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

DCCCVII BORNEO_BANDJARMASIN_

26 September 1733-

In 1711 de Intdische regccring AGar orcrecEzin kanloor Bandjarmasin vestigen Resolicn G.G Rede d4 Februari, 4n Juii BII Evcn als vrocgcr ook Inans deze “cs iginG korten duur 12 Mci 1715 wcrd beslotcn geer bezendirg daarheen ccr dotn Op hcrhaalde uitnoodigingen dcn sultan en de grooten Kende slolit in 1726 Ucer cotitiesatissen derwaarts Eczordcn had hervatting handclsrclatics plnats, [ilt ncg 1729 ncecnottdc Men Batavia als een procfneming c werd besloten voorloopig geen cigcm loge dinr bouwen Resoluticn 6.6. Radc d4. DecotVct 1729 Evcnwcl OCVen de ,commissianten der Compagnie Wcrttzani in 1733 kwam undersiaano ~exclusicf” coniact iot stand Het tamelijk onbcholpen gcsteld. (NoOkLANDER Bandjo#iasin Compugnic Inacot helft der Ctn blz: 13 tn

Contract, gemaakt gesloten door den coning Dhamet Doula den pangerang Souria de Laga, regeerders en in heerlijkhijd verheven in het coning rijk Banjermassing met haare Frunden_ opperhoof den Fan Generaale Geoctroyeerde Nederlandse Oostindische Comp” den coopinan Christoffel Marre den Ondercoopman David Brouwer, sijnde tot het sluyten dezer geauthoriseert door den Gouver- neur-Generazl Edele heeren Raden van India tot Batavia,

Art: 1,

De coning en pangerang, regeerders ran deeze landen beloven altoos met de Comp’ in vrundschap te leven en hare onderdanen de volgende bevelen te doen verstaan en tot de gehoorsaamhijd derzelve te constringeeren; ook dat dit contract by alle hare na-saten s2l werden gcobserveerd tot eeuwig geheugen hetselve in coper laten snyden, tot cen eeuwige memorie Vin onverganke jijkheid

Uit het Contrartbock Ook in de Bataviasche papicrcn der Kamcr-Zcelaud 4724, alsmedc Ozergccomen bricrcn 1734, waarin hct (wccmaal Voor_ kom , wcl 5l bocck; folio 3150 en volgcndc, alsmede 28”t* bucck; afdeeling Bandjermassing; register, folio 12 vclecndc Di i Hamicocilak; bijgenaamd sultan Kocning: Zic Tocr hcm Nocr LANDER_ blz . 18 velgende.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 166

GETEE:ALE YFUFELAOSCUE GEOCTROTEERDE

De Cmp” silljaarlijks soo reel jonken hier ter Hamlel tot het rerkopen Fan Chineese wharen eten tollereercn; abs 11;1 dlit coningrijk ofi rivier #illen sterenen.

Een jonk ofi wrankang ’) sill door de Comj” mqetem wenlen getollereert; dlat dlezelrc tot xijn volle Ialing 1%n dle Banjarcesen peper inkapt, njar gecn mecr

Wanneer dle jonk off wanking: die gepermitteerd is peper in copena binncn deeze ritier niet !alladlen soudle kunticn wcrden, Wt Trecse “#n1 nict sonler gerar buyten dleeze rivier te gera-ken; sil] clezelve het resterende srner Jaling` mogen met gontings ofi alere inlanse !aartuygen na btcn brengen, Om roor de bank #etselre te kunnen inneemcn

Tot Fecich koming Fl aile surkeryen a ;a17 het opperhou bfd rln (]’’ #cer n Iper WL Vus ten f Frengen {titn lc jonk afi wanking, eerst kennis moten woralen gegeeven (aan het opperhvoid ran dle Conp” dat die peper Fmm de gepermit- teerde #ankang is, die alan Folgens sijn gvedinlen een oli Tee T7n sijn manschappcn daar Sal opsetten; Om) te sicn, dat die cor] jan geen andere raartuygen wefd urergegeetcn als aan dcn geenc die tot_den peperhandel is getollereert geworalen:

Ook sn/ het de Comp’ TTI S[ann ecn raartuyg tot brandwgt leggen by de jonk, die tot dcn jeperhandel gepermitteert weral, om te sien dat dlezele in off buyten deeze rivier geen peper Jin sijn medenackers off andere ergeeit, 2y onder “al pretert het soude mogen sijn, suiks niet te megen geschiedlcn

WTFanneer Ymalnd in gontings wankangs off andere vaartuygen die gesloten sijn Tnarmede pepier soude kenncn Tertne

Dit woord CcW der ourdste [ndrnesischc Wainem L-our iiteenisch zeil= schip echter al spoedig Inans Ttc uitsfuitcnd, gebruik Gekomnen als na4in klein SOrt Chileesche jonk: Rralidwrach o1 brandlpiket, rartln “p”acht o ak Fuuriksi uit- gclezl

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Uost IDISCIIE CONrAGTE 1602_IS00.

Tc buyten €n behalren wankang riie jnarlijks moet geper- mittcerd “erden; eenige pepcr Ja;d; sal het opperhooid ran ie Comp” de sabandhar Hm Tatas hy hei clocn roepcn tcn orerstaan Tan dlezelren de peper “yt dlie raartuygen halen; confisqueeren_”regcm, gerleelt weralen; een helit Ainl dcnl ning YOUI gecontracteerale 1rijs t0 hetalen e de ulere helft Fmr d[e Ccbl’

#ameer den “lnclhaar T Talas, eff slengeene ’ic Wt cnings naJM”p’ ’Tat;us ix gestelt. b het “pperhocoldl Tmi Comp” geroepcn Orcr sake, dlic secn utsiel oif ragtcn kenne reele, cn hy ;anstons nict rerschijna] 5 Sl Vagens Goerlv inden ran hc olcrhenvidl, FiM ’cnaren hct aleci miogci etrigle het Fali dlienselven efiecl sijn 31 uii cnirgs rulkercnn dar Tcr present gevreest, dloor urstelle n te moeten wagten rur te comen, dat geen sluxkerye Dassceren dat aders ligtelijk soude Gchc Mtcn

(cirls sl de (p” ale de 1j’er werden gehrwet ‘lie in ,7 cningrijk #erle Vse)onden het picol ,ff 125 pnden legen Smanse reaal, 50o Foor den peper comings tol, geenc mneerder n0g minder prijs te Sullen mogen bedingen dan boren gesteld, 10. De Comji’ sal verpligt sijn ook alle de pepet , die deese landcn ravrtbrengen; tot de gestelde prijs C 4,4 reaal het picol ofl 123 ponden te moetcn 4anin 21cn, sondler cenige o1 haar stoifig: hijd af te Wyscn.

Mct sul aan de Compagnie drooge en goedle peper moet brcn gen cn dle natte sal mngen werden uytgeligt e eerst gedroogt wericn, eer ncn die hehocit in te slaan

Sanel , stcenen off diergelyke dlingen; die hurten de stuii F;n peper sijn, sal dle Comp’ niet behoeren in te slaan; TOcir cn aleer De kampong Taati Ucne de Cwnp?gnic Iag Dc Icgentrorrdige Verlcrlandsche rersterking hect “og Tatas IJe bedoeling cnpngnic dle Aeranfickecrdc FcFrr kriict, mar d Iiclit aim Fuarina S 4driltte (

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms GETERALE NEDERLATDSCIIE GEOCTRO}EERDE

den peper 1s ran alle het geene gesuyrert, dat hem rerralst heeft, JAIT schil, hast aif hetgeene den peper selis “an hem geelt, sal men moetcn inwegen s0o het gebragt werd, sonder van ecnige suyveringe te spreken.

De Cmji sal geha len sijn Mmmccr hier €en Iogie af pagger heelt gemaakt, off met Scheepen off sloepen is leggende dit Janal Tulkcren ieisuck Fn Ucn 4ing [“ngerang te #ssis- 1ercn, Kneer e Irten uff in deeze riier cenige vyandelijk heeden werd gepeegt, sonder ongeldcn, door de Comp’ ge- daan_ sal behoeren dour den coning werden gerestitueerd_ maar sulks”oor Comp’ reekening te mocten blyven.

De Banjareezen, ‘tsy wie het suude megen #cescn sullien de dienaren van de Comp rerhindert Faten en geen de minste molestcn aandocn oif sodanige, die eenige Comp dienaren off onderhorige aandocn_ hesteelen of eenige andere onordentelijk- hedlen tegen dezelve pleegen_ sullen mogen werdcn opgepakt en by de Comj’ Soo 1ang bewaart tot dcn sabandhaar off dengeene, die in deese negerye daartoe is gestelt, is geroepen wanreer dien Kwaaddoender daaraan sal werden Ofergegeren om rolgens de wetten dezes lands door den conirg gestrafit #eiden Oter sye begane fouten

De dicnaren onderhorige Fn de Comp’ sullen de Banja- reesen en al de ond erhorige ran den Sulthan geen de minste mo- lesten, nOg haar met drygingen goede ercn afidwingen off moere- lijkheden aandoen; den overtreder; die sulks 3ani argt; sal door conings rolkeren mogen werden opgepakt aan het opper- hoofd ten eersten oregegeren die desulke orer sijn begane quaad na merite sal straffen.

Wanneer cenig]lanjarees oi ailere onclerherige Cn den cning Op de plaatsen kwam_ daar Comp dlienarcn logeercn, wilde amok speeler, sal men de sodanige daarvan affhouden sien swlks beletten des mogelijk sijnde maar anders sal

tipisch staalic ran

st} listische bekwaaihedcn der

sidllers

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms Oost-
INDISCHE CoMF AGNTE 1602 1800

het de dienaren_ wel voornamentlijk de schildwagten_ die haar posten staan; [gcpermitteerd zijn] de sodanige met geweld tegen te gaan niet het ebruyk van zijn geweer en den geweld- pleger daardoor dood off gequest werdende, micn daar den sabandhaar

kennis Vin gercm; sonder rerdere rerantwoordinge doen, sodanig ok behandelt Sal werden de Hollanders, K-iC- neer die by de Banjareese ook sodanig kwand plegen gequest rakende, Sal daar ook geen narrzgcn Oer sijn_

Wanneer eenige Engelsen; Franse Portugeese off andere Europeese natie hier ten handel comen, Soo sal den coning pang erang haar moeten afwysen cn seggen_ Sy geen goederen hier kenne bemagtigen, met die expressie dezelren aanstons moeten rertrekken, sonder hier iets te mogen verkopen oif kopen 18. Den coning en pangerang geren aan de Comp' tot voortsetting ran den handel de keur, wat grond sy het bequaamste cordeelen, op te woonen sijnde twee plaatsen hier in dese negery daar- toc aangeweesen het eene waarop nen sedert het jaar 1727 heeft gewoont, en het andere_ geleegen een wynig lager op de bencedenhoek van de eerste dwarsspruyt daar Men meede door de negery Qud-Banjer na de groote spruyt raart, welke een Vzn byde door de Comp' can genomen gebruykt werden.

De Comp" sal op de grond_ die het beste geoordeelt werd tot gebruyk, een logie off pagger mogen maken na sulks goed ge vonden werd, dan wel met scheepen jaarlijks een besending doen, sooals mien sedert het jaar 1727 gedaan heeft, sonder dat men genoodsaakt sal sijn een pagger off vastighijd te bouwen, geen in het geheel aan het goedvinden Fan den Gourerreur- Generaal en de Raden ran India blijft gerefereert. Onder stond : Aldus econtracteert in dle Regery Cyutinge gelegcn in coningrijk Banjermassen, den 26 Septemher 1733, Lager stond connigs e pangerangs segul, gedrukt in roode lacque, met die Tan den pangerang in swart; Onder stond ; Accordeert was geteekend Brouwer.

Hct hitrroor Ecnotmdc Tatas. Kajoe-Tangi.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms I7

GFTRRE ~EJEFLLISL F VECICTFOTEERDF

Ratificatie 4; Forenst;anc urerelnet dct Guretueur-(;enctal Ka] T17 Talic'_ . Mnart 1734')

Dcn Gurerncur-Gener;a Mr. J)irk V kum 'e Rnct represcnteercn e dn Staet Icr creenigele celrlantk mits- Xlers 'le Generale Gtra "cerl Vantsehappve in Indli?_ Gesicn, Z4csen 4"Tclc camncet heinnnele' d' [uinc tcn anticuln 1711 Te[- en lumlgemuttseh;p' 1ussdcn "elremekle Wanischanve S Ct Ae rhunlgtixen sulhan hamicalla, 4 gehierler Fn Banjermassing: CL Jungerlg 'liptly Setia i Ljga 4cin de udlere zde Atesteert (I7 'astgestel] sodanig de- selve den 2/ Sejuerber Ed : I"ssje ,kuu M;le gecmnit- teerlens. den €leatn "Irislufidl de are mlera <'1M1n1;441 Dwrid Brouwer W" fcrma 1 cen hehcurlijk contract in alle o regtighei l gesloten cmale ;ngcgie mnitsg,tders Uor het zegul Fn gemekle sulthiin e

ngerang Ielwurlijk hevestigt gewordcn zijn, Fetklren W” dereu de crschreve articuln coilitien r kcnen iU ertere c’Ile #arceeren, reliik: ’lezelre 8 Ggrecert (Ile Geratificcert werskn Iw clesxen helende urer aux ’lesche wincten Tin Ficuab- Iunige ;t-chzed “testelijk e ter gveder 1rowe sullen clcrhantlen € (n odler- houdn, hiet Siht) Iange dicnswegen (lcwur rnormelde hare secommitteerders of iemanl amlcrs 1;n harentwegen met den sulthan cn pangerang nader oereengekunen mogte zijn_ Ten welkcn ernde TTF dese Onse ratiiicatie mnet GSC cgcne handtekening cn het zegul ran hooggemelle €ompagnie hebben Iekrugtigt Gelaen cisteel Batavia elna (T’u- V3;. ’en 17 Maart 173+ Ae geteek cnal van Cloon, M: Westpalm J: F Witte van Schooten; Oostwalt; ValkenieI, J.C_ Pielat, J: P. Schagen; A, Patras Thedens, Coyet, G_ van Imhoff, H van Bayen Accuneert van Berendregt, secretaris

Uit r (Jrarr irW hric H 1734, M” hnxck, folio SXu} Zi Krsulicu { Gourerncw-Gcucraal Fada 20 Fcbruari 1734, aarechijulijk ccn rerschriiving Wr

Tis centeM duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil , 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstot orgherms UUS INDISCHE (OMPAGIE 160z -1800,

171

DCCCVIII KOROMANDEL

October 1733.

Oneewich edcn tusschn d Innecnscnc Fonfiem gonvcrieura ouderline hcl oplrerlen ran roivluckkende Tncroenacu a petsingci Compag- nic $ dicnarct Anor dc plaai-cliikc auoricitcm Juelen zwarighedcn nad sind< ccuiee ngtm harcl in Tanreer-Karamailcl crnstig “culukt Ecrelz 4t Gcsi dat d’ (’mjiaguic anueai Ka &o Hadl needtei Hicrdrrt crmiutlerdcn ok LisIEAen Actraked Terslct Cic Cfnii h ncirekun #westell, Hocsei. Vrachte dt adersiaond canl opeeneren kantere €cem GOci herstell-Vi Znoals rcrdeton zullcn, eclite darielik

Caul, daor de heer Hagie Housseen_ nahah orer de prorintien Condapiliy, Eioer < Ragiemahindrawarom; Ja den E Heer Elias Guillot, opperhooid orer Onr der-Chormandel, rerleend

Ingevailge alcn teneur aler firm:ns_ dlowr dcn Glcealascn ning Sulthan :elhasscn Cuftalwelmslk: “erdlere Frivs legie geschriften alcucor 4cn ccrate gauierincuf ammierouws a3n dle aansicnlyke Conp; der heeren Holiandercm rerlecnl; alle welke gesckriftcn dorr Sijn Excellentie, de heer Nicsanwel molk: bij sijn parwanna, met desselfs segul hekragtigt, ook heeit gehonnoreerd gerespecteera, SUU heeft gedagte Compagnie lange jaaren in deese gewestcn tot Palicol cn Contera, mitsgaders Daatcherom, zig onthoudcn onbeschroomd T Ta alle thok- Jen, derzelrer negotie gedreren hanre Whaaren_ hoe die ook genjamt mogte #rescn TI

Trank &rer Wede1 orerge1{eta, werwaarts het Haar Ed. behaagdle Tn selrer Iegen hebben gedlagte Compgnies coxplieden der- selver gemagtigdems e alle, die de Comp ondlerdaanig Tatc alleruege tholry cn Tank gepasseerd g erepasseerd, sonder in ietires gemolesteerd te werden Edog zedert eenige jaaren herwaarts; z00 is #relmelde Cmp Jorr de gepleegdle onredelijkheeden e rackadaringen Lain7

Uit d contractenverzamneling Kauer Zcclw , 8365 , afdeeling Jolic 191 volgende. Corfus I, hz_ 12 en valgende en 516 en volende. Carnus [; 6z367 Kwevelarijcn, Zic (orrus JV tiuM cp’ hiz 2)7 .

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wed, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston metemms 172

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOC TROYEERDE

manuwaren Sobbena en Ramamanarasoe geprangt geworden _ haar handel op die comptoiren te staaken en de bediendens te roepen: En dewijl die roovers manuwaars door Godes zeegen roemrugtige [aam vin Sijn Excellentie Nisaen Moelmolk met swaarde verdelgt en de landen in rust zijn_ verleene ik deese caul of versekerschrift aan den E_ Heer Elias Guillot navolgens Zijn Ed” versoek, waarop zig dan kan vertrouwen gerust vreedelijk na ouder gewoonte die comptoiren herstellen, en der- selver handel op nieuw beginnen_ En z0 byaldien Haar Ed cenige plaatsen mogte uytkiesen om aldaar meede handel te dryven; ’tzy tot Narsapoer, Coringi, of waar het ok mogte we sen, konnen sulx vryelijk doen qualificeerende ik gedagte Comnp den ommuur van het dorp Palicol na derselver welbeha- gen wederom te mogen ophalen_ gelijk ook waar d’E Comp” ge- negen mogte wcesen zig ter zeet te begeeven *) handel te dryven, zig voorsien en segureeren met cen steene muur Haar Ed” goeddunken; konnende versekerd weesen dat de koop- lieden en volk wassers_ werers_ ingeseetenen cn alle welke dE Comp’ tot bevordering van Haar Ed’s diensten van andcre plaat- mogte komen Op te zoeken; sy gerust en onbeschroomt onder Haar Ed’s bestier tot Palicol of elders; daar d’E, Comp’ handel sal willen dryven, ter neder mogen setten begeven, erken- nende ik den eygendom van de E. Comp der dorpen Palicol Contera, gclijk Van ouds, mitsgaders voor eeuwig in-pagt neeming van de dorpen Gollepalum e Gondewarom; tegens 150 pagoden_ Palliacatse munt; Foot beyde jaars, navolgens daarvan onder Haar Ed. berustende parwannas, zoodanig ook een ander volgens oud gebruyk zonder eenig manquement za] zijn en blyven. En beloore wyders, dat aan derselver inge setenen nog onderdancn der bovengemelde dorpen_ FOg ook der plaatsen, welke Haar Ed. mogten komen te verkiesen, op- houder_ als kooplieder, gemagtigdens; wassers_ wevers, en die onder Haar Ed’s bescherminge zig begeeven geen minste hin- der of traversie voorkomen zal, door wie het ook zoude mogen

Manuaar, pachtcr der belastingen Dc bcide laatstgcnoemde Waren kustplaatscn, dc cerstgenocmde dric lagen ndl Zich nedtr zetten: Vergelijk het Middelrederlandsche sectse zetel: Zie de documenten uaarnar “crwczen noot op blz. 171. Versta noch dcgecncn, dic zich daar ophouden.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

esen, Jud41 ter contrarie hulp

bystand a1n d’E Comp soowel als derselver onderdaanen beweesen werden Neemt dan deese caul ter herten, als zijnde verleend uyt een zuyvere en opregte genegentheid kennende versekerd wesen dat gerust ongemollesteerd derselver handel zullen dryven Haar Ed’s welgevallen.

Gegeeven Laraille ber 1733,

verleend tot Elocr , den 4n der maand Jamadie jaar 1146, zijnde onsr tijdreekening Octo:

DCCCIX MOLUKKEN_NOORD-CELEBES_

26 October 1733 8 Januari 1734.’)

Herhaalde oncenigheden tusschcn de vorsten Gorontalo Limbotio ecnerziids, Parigi, Paloc andere uklecre bogtconingies” vorstjes uit de bocht Tomini anderzijds, schicpen niet slechts siccr van onius maar brachten ook den handel en de gOLd-exploitatie in Bctaar: Golverucur Tzad Molukker zordcn twcctal scheepjcs ccnige gccommittcerden derwaari in slaagden Ondersazmic rcconciliatie doen teckenen. Het Raprort van de Recommittecrden Caspar Voges Jurgen Weusthofi vindt men de Oirgecomen bricven 1735 , bocck, folio 984 cn rolgcnde

Bevestiging en verbond van broederlyke reconcilia- tie tusschen de coningen van Gorontalo en Limbotto met de coningen van Parigie en Paloe_ Op vrundelyke adhortatie van den gouverneur directeur der Mo- luccos _ Elias de Haeze, nevens die van zynen raade, mitsgaders door bemiddeling ten overstaan Vin derzclver gecommitteerdens, in name ende vanwegen den Hoog = Edelen Groot Agtbaren Heer M’ Dirk van Cloon, Gouverneur-Generaal, en de Edele Heercn Ra-

Lces Dschumada cl-Awal, dic voor 1146 AH: begint Op Octobcr 1733 2) AIs bij vrijwel alle afschriiten in de contractenvcrzancling Komer_ Zecloul ontbrcckt ook hicr dc ondcrteckening Ui: ketContractboek. Ook Owrgceointr briczrn 1735 , 184* bocck; iolio 1095 volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 174

GENERALE NEDERLANDSCIiE GEOCTROYEERDE

den van Nederlands-India tot Batavia, als representee rende de hoogste magt authoriteyt, wegens den staat der Vereenigde Nederlanden in deze gewesten_

Eerstelijk beloven en sweren de coningen en rijxgrooten; in den hoofde dezes gemelt, TCOr haar hare nakomelingen, nooyt meer te zullen gedenken aan sodanige oorsaken motieven; die voor dezen aan de eene off andere kant aanleyding tot vyand- schap mogten hebben egevcn, veel min dierwegens eenigen haat te blyven behouden off rerengie te zullen neenen in geer- derley manieren, nog ook te gedogcn, dat zulx door Hne derdanen zal werden gedaan.

Ter contrarie beloren endc swecren gemelde Hvogheden babatos van nu aff Jin ten ecuwigen dage met malkanderen eene opregte, constante, broederlyke vrundschap goede tranquiliteyt, als getrouwe vassalen van d’E_ Comp betaamd_ te zullen even_ en hunne onderdanen almede strict in den band van liefde, vreede en eendragt te houdem Op peene dat degeene die eenige ofiensive actien komen te pleegen_ off iets onderne men, welk vreedebreuk: gelijkt, dan wel oorsaak daartoe soude kunnen verschaffen; ten Spiegel en aischrik van aridere tot genoegen van de beledigde parthy door haare coningen rigoreuste zullen werden gestraft bevintenis Van zaken.

Dog gevalle de coningen van Gorontalo en Limbotto, dan wel die van Parigie en Paloe, alsulke hunner onderhorige volke ren, dewelke haar tegens den inhoude e zuyvere bevatting 4aL dit versoencontract mogten komen te vergrypen _ direct oft indi- rect, door moorden, rover off andere ryandelyke attentaten niet na behoren en merite der misdaden wilden straffen, maar de 20- danige kwanen verschoonen off door de vingcrs te Zienl, Z00 zullen de beledigde off verongelijkte coningen; ran Goron- talo en Limbotto, off van Parigie en Paloe, deatover geen wraak nemen_ off betragten ter sluyp, nog in openbaar; door de 1a- penen off andersints, hoedanig dat ook zoude mogen esen, maar sulx na waarheyt trouwhertig aan den gouverneur en raad

Boepatih $ of rijksgrooten;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms UUS IADISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

in Molucco bekend maken, opdat daaromtrent alsdan zodange middelen Vd redres kunnen adhibeeren, als tot conservatic der rust vreede vin Comp' ondersaten_ mitsgaders na "er eysch en billijkheyt der zaken zullen agtten te convenieeren_

Ook beloven en sweeren de wedersijdse coningen nevens hare rijxstenden; niet alleen Comp' thans aigaande vzartuygen manschap degeene die indertijd derwaarts mogten worden geexpedieerd, met "ytterste vermogen kloekmoedig trouwelijk assisteeren tot verdryven_ vangen oif ontzielen der Bougineesen_ Mandhareesen en andere quade gintentioneerde volkeren die de bogt van Tomini langs hoe meer, tegcns den in- houde der contracten, door roven_ plunderen geweldenaryen ontveyligen _ mitsgaders over sommige kleene onvermogende bog' tconingjes den meester speelen, en dezelve zeer elendig men te drucken, maar de gemelde coningen van Gorontalo, Lim- botto, Parigie en Paloe _ beloven en verpligten sig ook in absentie van Comp bodemis steeds een broederlyke correspond entie houden_ berigt, dat de Bougineese off Mandhareese vers en stropers haar ergens bogt van Tomini bevinden hunne magt samien brengen dic ongepermitteerde swetvers rerjagen en den roortgang Fan hunne kwade be- dryven door gevoelige nepen belettcn, zonder Foor weder - wraak bedugt te wcesen, dewijl die rerstoorders der gemene rust, Fan hunne wanbedryven in gemoede moeten overtuygt, Comp vermogen te wel bekend zijn.

Wanneer de wederzijdse coningen meergemelt op deeze off geene wyse by attacque, verjaging off andersints eenige namen der voornaanste hoofden van die rorers_ stropers verbond- brekers met zekerheyt mogten kundig worden, beloven swec Ten dezelve in alle opregtigheyt by cerste occasie Jan den gouverneur en raad in Molucco schriitelijk op te geven, ten cynde regering tot Macassar also fundament mag erlangen, on dic coningen persuadeeren ter straffe van alzulke kunner buy-

') Het ContracIbock dat, zoJals recds is opgemerkt; vcor dcze jaren aller- slordigst gekopicerd Jouten Tdsele zit, hceft hicr = Qunco Waal bedryren gcnade mfcitn ovcrtuyet in Hct Contractbock heeit hicr commissie

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

tensporige, kwaadwillige onderdainen, ten afschrik en inkeer van andere

Aldus ersoend besloten; ‘) mitsgaders ten overstaan van Comp’ expresse gecommiteerdens, den ondercoopman Casper Voges vaandrager Jurgen Weusthoff; D’eedigt en ondertee kest door de coningen van Gorontalo en Limbotto_ revens haare voornaamste rijxgrooten by representatie van alle de andere den 26” October 1733 itern in diervoegen ook voor de coningen van Parigie en Paloe, sampt haare bobatos, bekragtigt sub dato 8’ der maand january anno [734, na de Christen reecgening. Onder stond Ten overstaan van 0n5 door de bovengenoemde coningen en rijxgrooten ondertekent; excepto die van Paloe_ daar Parigies coning voor instaat was geteekent C’ Voges Jurgen Weusthoff.

DCCCX JAVA_MATARAM

November 1733.*)

De Compagnic had nog stccds pun vergocding gekregen voor daor hair Gedane uitgaven z0ogenaamden [wetocn succereic ~oorlog Mataram; 1719 tot 1723 Vcrder had Ce Socnan bjj acte var 4 October 1705 Corpws IV 250 Zidh Genomen; de ,Gagien cstpcnningtn ad I300 rijxdaalders Spaans pcr maand betalcn voor Vederlandsche Garnizocn in Kartasocra _ Janr zocgcnaamd gclcgd Was Socrars hof helpcn bewarcn Ook hiervar cicnwc mmmcr berzaic dc Hooge Regccring wilde Faarnt gcld Zicn 1733, pa leisrcvolutic, waarin cok Compagnie rolenad gespeeld, kende Scenan onderstaand docntcnt (De Jowcs, Opkomst XXXVIII rolgende, 220 en velgende) .

Contract, vastgestelt overeengekomen tussen den Soesochoenang Pakoebocana Ingalaga Abdulrhaman Sahidin Panatagama, Voor hem ej syne successeurs

Hicr stzat in hct C ontractboek: Aldus vcrsonden; besloten Vit het Coxtruclboek Ook in d Overgccomen Bricver 1735 , bocck; Ialio 1958 er volgende: Voor het project, opgemaakt Rade van Indie, men de Resolufin G-G. Rude op 2 cn 2} October 1733. Gedrukt bij Dr Joxce, Opkomst, IX, blz. 235 en volgerde:

This centent duwnlo: ded tim |46,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-IXDISCIIE COMPAGNIE 1602 1S00.

en de stande off groote mantrijs van het Mattaramse rijk ter eenre, den WeiEdelen Gestrengen heer Fredrik Julius Coyett, Raad-extraordinaar van India comnissaris; ambassadeur cn plenipotentiaris in den naam Fan Sijn Hoog Edelhijd, den Hoof Edelen Heere Mr. Diederik Yan loon, Gouverneur-Generaal, en de Edele heeren Raden van Nederlands-India, presenteerende het

hoogste soureraine gebied van- wegen de Generaale Nederlandse Geactroyeerde Oost- indische Comp’ in deese landen ter andere sde

Articul Eerstelijk werd besloten rastgestelt, dat de vorige contrac ten, den 24” September des jaars 1646, den 23” February den 19” en 20r October 1677 item Op den 5d** October 1705,1) tussen voorsaten Fan den tegenwoordigen Soesoehoenang Pakoe - boeana Sinnapatty Ingalaga Abdulrachman Sahidin Panatagama ende den Gouverneu-Generaal Radcn van Nederlands India den Edelen heer admiraal Harman de Wilde; Wyt name van de Nederlandse Comp’ gemaakt, Sullen blyren in rolle kragt in alle hunne articulen mitsgaders ook de rerdere rerleende pre vilegien en octroyen, door den Soesoehoenang Amancoerat Jan den admiraal Cornelis Speelman den commandeur Jacob Couper

Omtrend de voldoening van Syne Majestijds agterstal aan de Comp in contant, wegens betaling van zijn lijffwagt oif het Cartasoerase guarnisoer, somma van eenmaal hondert vijff veertig duysent vier hondert e seren tagtig Spaense rijx- daelders_ buyten de daarop rerlopenen considerabele renten degeene_ die de Comp’ door een langer uytstel_ van die voldoe ning daarop sal moeten missen; accepteert de E Comp egter sal sig, om den Soesochoenang in sne beurse”) niet ewaar te vallen, Op desselfs gedane versoek voldaan houden met Sijn Ma- jestijds beloften, gedurende den tijd van twee en twintig agtereenvolgende jaren dat aanvang nemen sal het aznstaande

Zic respecticvelijk Cortws blz. 483 488; Cortus II, Llz. 39_47 70-79 ; Cortus IV, blz. 242 250. He: Contractboc? hecit : stc beurscm DI 9.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 178

GETERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

ofl eerstcomende jaar 1734, tot Samarang te sullen doen afleggen en betalen ecn somma ran thienduysend riixdaelders Spaans, Soo tot voldoening van Sijn geciteerden schuld, als de daatop Ter. lopene cxcessive interessen_ waarop de Comp promnpte compleete aflegging van ket geciteerde capitaal jarelijks gedu- rende den tijd van twee en twintig jaren; verklaard geen de min- pretensie te sullen maken off Sijn Majestijd ooyt daarorer aansprakelijk houden.

Voor de assistentie, die de Comp’ in den laasten corlog; sco tegen de Sourbayse rebellen als de uytgewcke prince-gebroeders gedaan heelt tot miintenuc bescherming van Majestijds voorvaderen_ Soesoehoenangs Pakoeboehana en Amancoerat Sijn Majestijds eygen bevestiging Op den Javasen troon, mits- gaders het agterstal in Tijs, volgens het contract [van] den jare 1705, verbind den Soesoehoenang Sig den tijd van vijitig agter-

eenvolgende jaren jaarlijks aan d’E. Comp Batavia met eygea vaartuygen te zuilen doen lereren uyt syne havens een duysend coyangs goede en deugtsame rijst, te beginnen met het aanstaande jaar 1734, mits hetgeene dan ain volle leverantie Fan een jaar door een slegt gewas mogt comen manqueren door Sijn Majestijds bediendens in contante gelden voldaan werden tot Samarang tegens marktgangs prysC_ sonder eeng uytstel off verschuyving het eerstrolgende jaar, alsoo den Soesoehoenang niet begeert weder in S0O een swaren agterstal by de Cornp” te vervallen; maar alle jaren met svne voldoening effen te staan, waattooi Sijn Majestijd zig alleen aansprekelijk houd ook rerbind altijd vermogen te zullen doen sorge dragen, dat de voldoening in rijst geschiede, alsoo de Comp’ daarmede het best gedient is, en ook niet ge houden eesen contanten te accepteeren dan by absolute ont stentenisse door een misgewas van rijs

Omtrent de betaling vin het Cartasoeroe guarnisoen ofte Z00 coppen, gedraagt den Soesoehoenang sig volkomen 4an het 4CT -

Er zOu dan betaald zijn 220.000 Spaanscke rijxdaalders Het Coitroctvock’ hecft versuyming; z00 ook De ONGE De Overgcromcn briencn ctenwel Eebben Yerschul ving, mij de juiste Iezing lijkt,

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OST-INDISCIIE COMTAGMIE 1602–1800.

bandschrift, daarvan door Sijn Majestijds grootvader, den Soe soehoenang Pakoeboeana_ aan den WelEdelen Heer admiraal Harman de Wilde verleend_ onder dato [! October 1705 mentlijk omme daarroor de novo Z00 lange de Comp dezelven tot Sijn Majestijds securitijd Cartasoera gelieit Fergun nen, maandelijks te zullen voldoen somma van 1300 rijx daelders Spaans_ ofte jaarlijks vijiitien duysend seshondert ge Iyke nijxdaelders, bovendien gemelde posthouderen behoorlijk Kejn iijs tot hun mondkost voorsien

Tot verligting van den Jaraser landman animering Fan denzelven tot het aanplanten van peper , z2] de Comp vooriaan ider picol betalen rijxdaelders Hollands, waartegen den Saesoe- hoenang; aisoo met eeze en andere producten Yoot dc Comp roort te planten_ den landman beter als met de aankweking Fan de cofiy can bestaan belooid aanneemd by placcate omne im sijn rijk te zullen ordonneereni ect totale uytfoeying der coffyplantagien en tefiens te interdiceeren dezelve nergens te mogen aanplanten dan alleen binner’ de erven oif omtrek van woningcn ran hoofdregenten der Javanen, die genegen mogten weesen daarbinnen een tuyntie tot haar plaisier cun- sumptie houden, sonder daarinne, hoe ering, onder wat namingen het ook soude mogen sijn te handelen_ op peene Fan Sijn Majestijds ongenade

werdende oversulks 2an de Comp’ rolkomen permissie verleend allerwegen in de dorpen ten platten lande, de gebergtens aan de seestranden, sonder onder- schijd de coffy te mogen doen uytroeyen_ en alle de coffy, die onder Sijn’ Majestijds onderdanen na verloop van 6 maanden ter handel off negotie geronden werd, te conlisqueeren ten behoeven Tan den Soesoehoenang, die daarran sodanige portie aan d’E. Comp” geren; als hy sal oardeelen billijk te zijn.

Ook beloofd den Soesochoenang rerbind sig, in het Jn- staande jaar 1734 door de strandregenten naar oude gebruyke

Handel

drijven:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 180

GENERALS FEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

lijkheyd te zullen doen leveren de nodige houtwerken tot Ver - nieuwing vergtooting van de Samarangse vesting die den berg Danaradja tot Japara_ mits dat de Comp’ het verdere daartoe nodige uyt sijn eygen beurse sa/ moeten bekostigen_

Wegens de leverantie van houtwerken voor de Comp’ uyt de landen van Japara _ Damak, Wallery Brebes neemt den Soesoehoenang aan jaarlijks door synen strandregenten 2an de Comp” te doen lereren te weten tot Japara 2000 sware balken_ 2000 toekoes off ligte balken_ Damak: 2000 p” balken in soort, off zodanig dic begeert werden: Wallery = 2000 p” balken In SOOrt, off zodanig die begeert werden_ Brebes 500 p” balken, off sodanig, die begeert werden; mits dat dezelve ordentelijk werden betaalt, om het welke doen blyken door den Soesoehoenang de Comp’ te samen goedgevonden dat voartaan residenten der houtgevende comptoiren by quitantie van de houtleveranciers sullen moeten aantonen; wat sy daarvoor hebben betaalt; belovende den Soe soehoenang dan ook sorge te Sullen doen dragen, dat geci- teerde houtwerken compleet sonder de minste tegenstrebe- ling ran de Javaanse regenten in de verijste soort en deugt wer- den geleevert, opdat de Comp bevrijt mag blyven van klagten_ WVlaromirent de Comp ook de verijste ordre stellen sal, dat de Javaanse hoolden geen reden hebben:

Wanneer de Comp’ somwylen een extra cys van houtwerken mogte doen en daarom verleegen weesen, en den Soesochoenang daarvan kennisse gegeven werd, beloofd Sijn Majestijd dezelven na vermogen t€ sullen voldoen

Waleri, 2) Pees of stuks. De aantallen in het Coutrectboek en bij DE Joxce wiken ccnigszins van dc hicr gegerene ai.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

De houtwerker_ welke door Comp’ residenten kwaad werde gekcurd_ sullen leveranciers weder terugneemen_ dog aam geen particulieren mogen verkoper, maer dezelve byeen moeter samelen_ als wanneer van het hooidcomptoir Samarang jaar- lijks een off tweemaal, nadat de partyen comen aan {e groeyen, (met) expresse gecommitteerdens sulleti werden esonden naar de plaatse daar leggen, ten eynde dezelve met de Jaraanse regenten caxeeren voor billyke betal linge voor de Comp aan te nemen;

1.

Tegens alle welke redelyke billyke conditien de Comp’ 0m te toonen dat se met de Javaanse rolkeren willen leren als eene natie, aan den Soesoehoenang kwijtscheld sijn agterstal rolgens het contract van den jaare 1705, met den Edelen Hecr admiraal Harman de WVilde gesloten, bestaande in 6.537 coyangs rijs, als-mede sodanige onoemelyke somma gelds, als [door] welge- melde Comp behalven de hiervooren onder articul 2 Fermclde eenmaal hondert vijff en veertig duysend rier hondert en seven tagtig rijxdaelders, “rt hoofde ran syne magtige as3istentie in de jongste sesjarigen oorlog tot verkryging ‘ler ruste in her Mattaramse rijk en maintenue van Sijn Majestijds rvorvaderen is uytgeschoten regtmatig te pretendeeren heeft, mitsga ” ders sodanige lasten, als de Comp” gedurende de minderjarighijd van Sijn Majestijd door het houden van sware guarniesoerien heeft moeten dragen; verklarende by deezen daarroor niets begeeren nogte Sijn Hooghijd daerroor ooyt ofte ooyt aanspree: kelijk te sullen houden, mits dat zoowel de roorige contracten ictens oclroyen, door Sijn Hooghijds predesseseuren tcn be hoeve vin de Comp’ rerieend, ?) als dit tegenwoordig contract de rolgende pointen in allen deelen sonder eenige infractie door Sijn Hooghijd als desselfs navolgers groote mantrijs Mattaramse rijk sullen moeten onderhouden werden off dat by foute ran dien alle Comp” pretensien ten allen tyden van rolle cragt en valeur sullen blyven_

Voorgeschoten. Coutractbock Echecle passus uitgevallen

Joxce

deze

conupl doordat

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms

Belangeride de negotie Op Java behoud de Comp ten vollen haar oude voorregten en privelegien, en verbind den Soesoehoe- nang sig dezelve groter florisanter maken_ mitsgaders sorge [e dragen, dat voortaan het toene garen in groter quan- titijd sodanigen soort geleverd wert, als twee monsters welke tans door den Edelen Heer commissaris Sijn Majestijd mct Comp’ Syne Hooghijds seguls sijn bekragtigt, en Waar- van de slapers Om alle verwyd_ ering voor te comen; sullen Tete blyven een onder Sijn Majestijd_ een onder Haar Hoog Edelens tot Batavia een tot Samarang; alwaar leverantie geschied sullende de Comp voor het garen overecncomende met het eene monster, litterz betalen 36 rijxdaelders Hollands per picol, voor het tweede; littera B, 25 gelyke riixdaalders Hollands mits - gaders de mindere soorten navolgens de monsters daarvan tans mede onder Sijn Majesteyt en den Edelen Heer commissaris be rustende; blyven op den ouden prIS, wiarmede den Soesoehoe- nang sig ter vollen voldaan verklaard.

Het cam- en vleeshout; %) dat uyt de bossen ran Sedidayoe Toebang off Madura tot Sourabiya alle jaren op Comp’ petietie werd geleverd, begeert de Comp niet VUUT niet, alsoo geensins Mcn gedagten sijn den gemeenen at te beswaren; en daarom de Comp voortaan voor ider balk betalen 34 rijxdaelders Hollands, mits dat dezelven dan ook met eyge vaartuygen van de leveranciers werden overgebragt Sourbzya alwaar com- pleete voldoening Van Comp’ opperhoofd can werden gevor- dert .

Den Soesoehoenang rerpligt eesen het Cartasourats guar nisoen altijd tcn minsten roor twee maanden te proviandeeren vin rundvee en sal voortaan van ider coebeest, mits halende de hoogte en lengte van de maat, tans ingestelt en onder den Soe soehoenang Comp’ commandant berustende, alhier werden

De origincele ‚leggers” Kamhout, roodhout gcrocmd, hct hout salsantasoco wclks welrickcndc stof btwat en wclks Tcnd gckleurd hout gewild Ha mcubelen, Men maake haarramner Vlceschhou: is erenecns roodkleurige houtsoort,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms DOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800.

betaalt een rijxdaelder Spaans ofl 10 schellingen Hollands, OM mee aldus Javaanse gemeente geen reden van clagten geven:

Tot dienste der vestingwerken andere benodigtheden nt Comp’ dienaren alhier, verbind den Soesoehoenang sig FOOI altoos dagelijks te zullen doen leveren tuee hondert recrtig bat- toors off Jaraanse arbijdslieden, sonder dat de Comp gchou- deil sal weesen dzarroor ietwes [e betalen

Aldus gedaan; gecontracteerd en besloten in het hoff ran deu Soesoehoenang tot Cartasoera Ningrat, op den Noremher 1733 was benerens het Javaans gestelt het segul Fam Siju Hooghijd in roden lacque, diaronder sijn handtekeninge Lager stond nog een segel, gedrukt in roden lacque daar- onder de handtekeninge ran de standen ofte groote mantrijs van het Mataramse rijk. Onder de Hollandse tale stond Comp segul, gedrukt in roden lacque, en daarbenevens geteekend F” J Coyet: margine stond Wy, ondergeschrcven, sijn by het teekenen en rersegulen ran dit contract prescnt geweest wras getec kend Rijckloff Duyvens, Duurvelt; N_ Wiltvang_ Velsen, H Greving; A_ v. Gils en Swaefken

DCCCXI BANTAM

December 1733_

Naar aanleiding het aanbod. door det Bantamschen [rconoptoiker gcdazn hicrvoor blz j61 jcsiotcn Comtcencut Gencria Radc dr nicuvcm Yorst Sreuen mits ccfst raldain wetd Jan Janta3 dOoT nen stellen Vcoryit den, Tol regeling Andcr Eing Riu Itdiz Wybrard Blom cuniasaris MAAIC Bantam aat den Icuycn sultan de volgende 01crcenkomsten sloot; (DE JOSGE Onbomst IX XXXV En volgence) .

Javaansch batoet , volgeling huizbediende Coipagnie siceds baloor geschrcren de bctcekcris hebbende Kotat Uit ket Coutractbock, Ook in d O-rgcromce bric 1734, bocck, derde registcr, iolio 38 cn rolgcnde: Gedrukt bij De JoxGe Ontomist II, blz volgcnde.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 184

GENERALE SEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

Poincten en articulen; op dato ondergeschreven ge sloten en geteckent tusschen Zijn Hoog-_ Edelheyt, den Heere Mr. Dirk van Cloon, Gouverneur-Generaal, en de WelEdele Heeren Raden weegens de Generale Ne: derlandsche G’octroyeerde Oostindische Comp’ ter eenre, mitsgaders Faducca Siry Sulthan Aboel Fatach Mahometh Safai Djainoel Arifin, benevcns zyne broe- ders naaste rijxgroten ter andere zyde, dienende ter renovatie cn ampliatie der inhouden Fan alle de contracten tusschen voorschreven Hooge Regering Van India ter cenre, de successive Bantamse ko- ningen grooten ter andere zyde_ sedert den 1Os July anno 1659 opgeregt, luydende aldus

Articul

Eerstelijk werden by dezen gerenoveert alle vorige contracten actens, speciaal die TaM den 17’ en 28” April 1684, 15” February 1686, December 1687 , Maart 1691 , October 1708_ en 21 Augustus 1731 , met alle verdere conventien overeene komsten_ tusschen de Generale Nederlandse Maatschappye en rik van Bantam surcessire aangegaan_ even alsoff dezelve van woorde tot woorde alhier waren g’insereert; VOOr zoverrc daarinne by de tegenwoordige articulen geen ampliatie oif alte- ratie werd gemaakt: Art: 2. Aangaande de pepetleverantie belooid Paducca Siri Sulthan Aboel Fatach Mohamet Safai Djainoel Arilin tot ampliatie nadere verklaringen Van gecne dientwegen gestatueert vastgesteld is by contract van den 15” February 1686_ door de gesanten van Zijn Hoogheyts grootvader Paducca Siry Sulthan Aboenazar Abdulcahir en de gecommitteerdens Fan den Gouverneur-Generaal en de Raden van India tot Batavia vastgesteld vervolgens door wederzijdsche principalen geratificeert, dat de pepervaartuyger in tegenwoordigheyt van gecommitteerdens_ beyde vin den cuning en de Nederlandse Maatschappye, zullen werden gelost, dat dien corl; zoowel die Fan Lampong

’) Respectievelik Corfus III, blz. 336 volgende 392 cn valgende ; 434 ert volgendc 555 volgende, benevens Cor pus IV, blz, 306 rolgende hiervoor, blz. 114 cn rolgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-~1800.

Silleboe over zee werd aangebragt, als geene in de Bantamse bovenlanden werd ingesameld_ peperleveranciers_ degeene voor welkers rekening die werd opgeslagen, za] werden toege Meten off toegewogen ten haren bywesen, opdat alles billijkheyt mag geschieden, tot genoegen vin beyde, om den aanbrenger door vrome behandeling zoovcel te meer aangemoe- digt [te] werden in dat werk; tot bevordering Fan conings terest CII vergroting van leverantie aan d’Comp’

En opdat men des beter toesigt moge gebruyken, dat ook in de beta) linge van geene Zyne Hoogheyt gewend is aan aanbrengers leverancicrs van de peper betalen en alhier vervolgens Taat Zyn Hoogheyts cyge opgave werden 1n geweeser, alle billikheyt en regtmatigheyt werden g’observeert, z0 i5 al verder besloten en vastgesteld, dat den peper den ontfangst in conings pakhuysen, zoals dat voorwaards is ge: stipuleert, aan de aanbrengers off leveranciers zal werden taald binnen Speelwijk door ‘s Comp bediendens_ ten overstaan vanl Zijn Hoogheyts expresse gecommitteerdens_ tegens voormel- ten prijs waarvoor dan vervolgens Zijn Hoogheyts reekening by provisie za] werden belast, totdat men, naar gedaane leverantie aan d’E Comp”

afscheep van die cori 2an boord var Comp’ scheepen off vaartuygen _ in staat wesen zal met Zijn Hoogheyt finaal aff te reekencn en zyne reekening goet te doen den prijs_ die van ouds by de contracten Comp’ wegen is be- loofd, om surplus oite zooveel Zijn Hoogheyt alsdan nog diens wegen competeert, naar aloude gebruyk aan den coning, ofi die van zynen wegen dcartoe zullen wesen eauthoriseert, werden voldaan.

Wel verstaande dat voormelde peper tot den tijd, dat deselve aan &‘E. Comp’ behoorlijk gesuyvert geharpt ten aischeep werd gelevert, in diervoegen als dat van ouds gebruykelijk is geweest, voor reckening van den sulthan in conings pakhuy Sen zal blyven liggen dat door voorschreven betalinge vooraff daaromtrent geen de minste verandering werd gemaakt, als dienende dezelve alleenlijk om aanbiengers en leveranciers

Zic Corpus III, blz. 348, Dool

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 186

GENERALE FEDERLATDSCHE GEOCTRorEERDE

des te spcediger te helpen daardoor den aanbreng te beror- deren; tot vermeerdering der peperlererantie, beyde ten Vocr deele Valn den coning en de Maatschappye

Opdat Comp” bedicndens, die (en erstaan V-J47 Comp” gecomitteerlens hetaling Ja dc #anbrengers leverancicrs %llen doen, mgCn Wetcn hoereel ’Zijn Hoogi heyt esint is aan zijn onderdanen te betalen, rerklaart Paducca Siry Sulthan by dezen beloofd, dat voortaan die Fal Silleboe, off vOQr” de pevet, die uyt district Fan Sillebaer naar Fantan werd aangehragt, “OOT eyne reekening werden betaald Iwaali realen Spaans voor ydler bhaer, also ’Zijn Hoogheyt die prijs tot zoverre genereuselijk heeit gelieven te verhoogen zyne derdanen uyt dat district des te meer aan te moedigen Tan alle sluykeryen aff te houden; blyrende nogthans de peper uyt de rerdere ianaschappen en districten Fan Lampong uyt de Bantamse bovenlanden op den vorigen roet _ orersulx sal Foor deese laatste niet meer betaald noeten werder als agt Spaanse ren Toor de gelyke bhaar Fa drie picols_ mits den corl rin eene andlere behoorliik: gesuyrert geharpt werde gelevert; waarop de wedersijdse gecommitteerdens by den on- fangst almede zullen heblen te letten_

En naardien de ondervinding heelt geleert, dat baatsugtige ontrouwe erschen zig niet ontsien hebben reelmaals Tcr- valschen conings g’eyckte colox olf gantings meten VI UcT peper gebruvkelijk, niet alleen ler rerkortingen nadeelinge ran degeene_ die daarby is g interesseert maar Ook tot verwecking Fan reele moeyelijkheden tusschen de aalibren- gers en de ontfangers 1an die cori, z0 is al rerder besloten vastgesteld, dat voortaan Speelwijk onder bewaring Fan Comp” bediendens zullen blyren

berusten eenige met cO- nings merk g’eykte colox off gantings ten fine by den ontfangst var de peper parthyen des begeerende, tot voorschreven maten haar recours mogen neerren, wanncer oret deugdelijkheyt

Maten, wel dc koelak inalls ongcrcer pold riist craticndt en Cc gantang, berallende ongereer 8’2 Liler 0f 12%1 pond rijst

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800.

dergeene, die zylieden gebruyken_ tusschen haar ecnige stribbe-lingen off twyfielingen valt, en dus roor te komen dat niemand daaromtrent in vervolg werd verkort naar de goede billyke intentie van Zijn Hoogheyt

Voorts is ook besioten rastgesteld_ dat alle de peperraar [Ve gen, z0 lange die rolladen en buyten leggen voortain ndw_ keurig zullen werden bewaakt, z00 dour rolk van Faducca Siry Zulthan_ als door eenige Nederlanders uyt ’t Bantamse guarni soen, totdat dezelve zullen wesen gelost en de peper in ’s conings pakhuysen opgeslagen Foor komen dat Zijn Hoogheyt daaromtrent niet werde verkort otte gefraudeert, daarentegen besorgen dat de Comp ook waarlijk geniete cffect ran de vorige overeenkomsten, mitgaders dat de peper niet door sluykse wegen werde verduystert, riaat dat dezelve tegendeel alle tesamen in Comp” pakhuysen werde opgeslagen.

Het campong der Baliers bewesten Speelwijk al Toor lange by uytstek in laatste der dage Fam den overleden Paducca Siry Sulthan Aboel Moechasan Mochamet Sainoel Abidien dient hebbende tot een berg- en schuylplaats van allerhand weg- lopers quaeddoenders _ veeltijds ook verstrekt hebbende een morsnest r-am allerley sluykeryen clandestine negotie, waardoor conings thollen en inkomsten werden gefraudeert en zijn land ontveyligt, heeft Zijn Hoogheyt dat niet alleen van den beginne zyner regeringe zelfs ten eersten na de dood van zijn overleden heer vader doen raseeren en pruymen; ook vervolgens ter dispositie van de Nederlandse bediendens_ zoils dat in oude tyden ook door dezelve is gebruykt; orergegeven maar ok alsnu vn voormelte grond geene daar erder toe behoord van de zeestrand al tot beneden de boomn oft thol- plaats _ afstand gedaan dezelve ter dispositie van d’E. Comp” in vollen eygendom overgegeven in diervoegen als de daarvan expedieerde aparte donatiebriefi komt aan te wysen_ Tenun- cieerende Zijn Hoogheyt dienvolgende van alle regt, dat hy op voormelte grond heeit gehad, laatcnde aan d’Comp de vry-

Zie hicrachter, blz .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 188

heyt, om dezelve ten haaren meesten dienste te gebruyken_ zooals zy te rade werden eni goedvinden zal, mitsgaders d'Comp' Jan- ncemt beloofd zorge te zullen dragen_ dat voortaan diergelyke geboefte aldaar niet meer komen tc nestelcn_ waardoor den ning zyne onderdanen eenig geweld off overlast kunnen lyden land van Bantam ontveyligt en ontrust zoude werden_

En gelijk Paducca Siry Sulthan uyt eyge beweginge en betho- ninge Fan zyne Goede wille omtrent de Maatschappye, beloofd aangenomen heeft Nederlandse copere duyten mct Conip" stempel in zijn rijk gangbaar te zullen maken tegens den prijs, zoals die Batavia haar vaste cours hebben, ') mentlijk agt voor een dubbele stuyver; inroegen dat ook reeds werkstellig is gemaakt door de publicatie van placcaat, op den July ezes jaars door Zijn Hoogheyt dientwegen g'emanneert; alsoo is ook by deze gelegentheyt overeengekomen; dal, ter Fol- doening aan eze zyne begeerte, voorschreven duyten roortaan in dierroegen op Bantam 70 OP bazaars als onder den inlander_ altoos gangbaar zullen blyven zonder eenige verande ringe= waartegen d'Comp' aanneemt en belooid land ran Ban- tam altoos Fan eze Iint enoegsaam tot roorschreven prjs te sullen roorsien; tot gerieff Fan de inwonende onderdanen orer weder.

Wyders beloofd Paducca Sity Sulthan, naar de gedurige commandatien Uaat den Gouverneur-Generaal en de Raden Fan India alle mogelyke ordre te zullen stellen_ dat 't land van Ban- tam zooveel doenlijk gezuyvert werde van allerley weglopers geboefte, ingevolge de aloude contracten, en in spetie dat van den 21* Augustus 1731, waarby dientwcgen door Zijn Hoog heyds overleden heer vader nog jongst Op de kragtigste wyse toesegging is gedaan nadien dat strekt tot welvaren van rijk en tot de ond= lerhouding Var goede vrundschap en intelligentie tusschen den Paducca Siry Sulthan de Nederlandse Maat- schappy

Zie hiervcor, blz: 162. 9) Hiervoor, blz. 1l4.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCIE COXPAGSIE 1602 I800.

Aldus gedaan, geaccordeert en besloten in casteel den Dia mant tot Sourousouan; grootste stad in coningrijk Bantam, den December 1733, en na de Mahometaanse tijdreekening den 2* dag der Injan6 Radjab 1146 in jaar Djin 4as geteekent W.Blom. In

margine: Ons present als gecommitteerdens was gete- kent en met erzelver zegels bekragtigt J.V.Stein van Gollc- nesse, van Gessel, Wognum Cornclis van der Sluys__ Floris Satink:

Op denzeliden d1g Deceinbcr 1733 Weroen wtersziden de VTocg ” gcsloten ovcrcenkomsten bevestigd, waarbij Compagnic afstard cecd paat geldelijke pretensien Banat tezen monopolic pcperuityocr Inyccr {atocnen gccdcren

ons, Paducca Siry Sulthan Aboel Fatach Mochamet Safai Djainoel Arilin; tegenwoordigheyt Onset broederem, Van naanie Pangerang Ariff Goesti Panambahan Mochamed Kahir, Pangerang Madura Nagara; Pangerang depatti Bantam, Pange- rang Hari di Santibia_ Pangerang Radja Ningrat, Pangerang Radja Santika_ Pangerang Radja Dikara_ Ratoe Bagus Derma- poetr? Ratoe Bagus Dermacoesoena_ Ratoe Bagus_ Poetracoe- soema Radeen Djajaningrat; Radeen Dermaningrat, Raden Der- managara_ Ratoe Bagus Derma di Radja Ratoc Bagus Hayoewa di Radja_ benerens de 14 gequalificeerde Bantamse rijxraden_ Pangerang Pourbanagara, Pangerang Caly Samsoedin, Pange- rang Coesoema Diradja, Pangerang Coesoema Ningrat, Pange ring Wangsa Doeta, Pangerang Tadjoe Dalem, Pangerang Raxa Widjeja, Pangerang Asta Patty, Pangerang Soera Diradja_ Pan- gerang Singaradja_ Pangerang Ningadidjaja Ratoe Bagus Coc- soema Widjaja Haria Soera Doeta_ Haria ‘) Wignia Doeta gelesen en overwogen zijnde de acte-obligatoir, maand Juma di lauwel den 2k dag; zijnde Maandag omtrent 11 uuren des tijds in jaar Dal, ce lcere onses propheets Mohamet 1095, onsen overleden heer grootvader Paduca Siry Sulthan Abdul Nazer Abdul Cahar, groot ses hondert duysend rijxdael- ders_ ten behoeve van de Nederlandse Oostindische Comp’ Fer - leend, ter zaake van degelijk uytgeschotene penningen edu-

Lecs Aria

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 190

rende de assistentie tegens de rebellen van Bantamse rijk, wel- eer door Zijn Hoog) Edelheyt, den heere Johannes Camphuys; de WelEdele Heeren Raden Fan India _ op instantelijk versoek van den welgemelden overleden sulthan, onsen heer grootvader, den jare 1093 na de reecquening van onsen propheet gedaan_ gelijk mede octrooy, tot erkentenis van de ontfangene diensten aan de bovengemelde heer Gourerneur-Generaal Raden Fan India, representerende de Nederlandse Comp rerleend, ‘) staande daarin, dat boren voldoen der penningen kosten, dic de E Comp’ in deselve assistentie verschoten heeft, die_ als boven gesegt; de somma Fin ses hondert duysent rijx daclders bedragen gemelde E_ Comp gepriviligeerd werd met uytsluytinge ran alle natien, wie ofte ran wat conditien deselve mogten wesen; Omn alle de peper;

in de Bantamse, Lampoengse en Sillebaarse landen vallende alleen te mogen opkopen uyt- voerer, insgelijx daarentegen in te brengen en verkopen alle zoonten Fan witte geschilderde kleeder, zonder dat iemand, onder OnSC gehoorsaamheyt staande d'E Comp" daaromtrent geene de minste verhinderinge zullen mogen toebrengen maar ter contrarie alle hulpe adsistentie voorts hoe de voorschre- Ten acte-obligatoir dato December 1687 , cff naar de Ja_ vaanse reecquening in jaar Jim 1099 met - geboorte des propheets_ den 29"" dag Vanl maand Moharam, by den Paducca Siry Sulthan Aboe Falalil Magomet Jaja met den heer commissaris Jacob Jorisz. Pits vernieuwd maar ook boven des op den 3"*2 dag Vam de maand Juma dilachir in jaar Zaa 1102, ofte na de Nederlandse tijdreecquening Op den 3d* Maart 1691, onsen overieden vader Aboel Mochasin Machomet Zeinoel Abidin; met den heer Isiic de Sainct Martin nader gerenoveert bevestigt; welke bovenstaande acte-obligatoir, zodanig dezelve Tan #ouI= de te woorde legt, beloven wY Paducca Siry Sulthan Aboe Fatah Mahoneth Safai Djanoel Arifin _ coning Tan Bantam; in tegen- woordigheyt van de bovengenoemde princen rijxraden, van ons onse erigenamen opregtelijk te zullen onderhouden doen onderhouden_ Ter nakominge ran dien rerbinden ons zelven Ons coningrijk en deszelfs inkomsten; Zie Corpus III, blz. 342 rolgcnde, 2) Sic ! ") Zic Corpus III, blz. 437 volgende 1) Zie Corfus III, blz. 558 e"olgcnde

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms
Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Aldus gedaan overecngekomen cisteel den Diamant, in de stad Souroesocang ofte Bantam; en met ons conirglijk zegel gewone Signature, mitsgaders met den eed den alcoran bekragtigt jaar Djin maand Radjab den 2"5 dag, zijnde Woensdag, omtrent 8 uuren des tijds; Onder stonden de handteekeninge in Maleyds van de perso- nen in den hoofde dezes gemeld_ cn daarbenevens eenige zegels_ gedrukt in rooden lacque

WE brand Blom Raad-ordinaris van India, expresse commis- saris en afgesant wegens Zijn HoogEdelheyt, den heere Gouver- neur-Generzal Dirk van Cloon, benevens de WelEdele Heeren Raden ran India _ representeerende Generale Nederlandse Comp' gebleken zijnde hoe bovengemelde Haar HoogEdeles by een acte Fan remnis, onder dato 28 April 1684 in casteel tot Ba- tavia getekent en met groot zegel LanI d'Ed. Comp bekragtigt, om reeden_ in de geciteerde acte van remis nader uytgedrukt, hebben believen den zulthan te remiteeren en kwiit te schelden Sum: Ta seshondert duyzend rijxdaelders_ gedurende oorlog tegens d'Bantamse rebellen rerschoten meermelde acte nader expresseerd , dat cok successive is bevestigt geble- Tci by een nader acte_ op den 3*r" dag van de maand Jumada il achir des

jaars Zaa 1102 oite na de Nederlandse tijdreecqu= ening op den Maart 1691, by den Raad-ordinaris commissaris Isaac de Saint-Martin verleend welke bovenstaande acte van remis ik, ondergt eschrevell; Wybrand Blom; Raad-ordinaris van India en commissaris_ uYl kragte als boven en in presentie Fin de ondergetekende getuygen, belove sullen doen standgrypen_ mitsgaders dOor welgemelte heere Gouremneur-Generaal Raden ran India te doen ratificeeren, gelijk deselve als gemelt, successire is bekragtigt geworden, mits dat d'E Comp" onge-kreukt kome te genieten de privative voorregten, in de principale acte Ue remis datum als boven "ytgedrukt:

Gegeren in casteel den Diamant, tot Souroesocang; grootste stad in coningrijk Bantam, den 9t December 1733 was gC- teekent Blom:

Zie Corpus III, blz. 3i6 cn volgcnde

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 192

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

Lager stond Ten overstaan Tan ons_ ondergeschrevenen ge committeerdens was geteckent J.V Stein van Gollencsse; van Gessel, Wognum; Jacob Cornelis van der Sluys, Floris Satink

Nog teckende Pantamschc sultan dienzelfden Dccemhcr 1733 duc Uncn waarin hij Ect in ket contraci bedoelde stuk land ten Weaten het fort Spcclwijk de Compagnie afstond.

By my, Paducca Siry Sulthan Aboel Fatach Mohamet Safai Djainoel Arifin, koning van Bantamse rijk met den resorte van dien, benevens myne broederen en rijxrader, in orerweging zijn- de genomen versoek, door den Raad-ordinaris en comnmissaris 1412 den Gourerne cur Generaal en Raden van India aan ons hoff, Wybrand Blom_ name ende vanwegen de Generale Neder- landse G'octroyeerde Oostindische Comnpagnie aan OnIS gedaan _ namentlijk omme ten diensten en behoeven van welgemelde Com-pagnie in vollen eygendom te #illen afstaan in geschenk zeeker stuk and gelegen bewesten de Bantamse rivier, streckende van Cicm beneden onse tholplaats ovet fort Speelwijk; langs 1UOM van gemelde rivier Noordwaard tot aan de zee item van geciteerde zoom der rivier Westwaard taggentig roeden, z00 dat velerhande redenen, ons daartoe moreerend_ heb - ben ermeend dat rerscek niet te mogen afislaan, renuncieerende dierhalven by dezen van alle regt van eygendom dic wy off onse voorsaten daarop ooyt of te eeniger tijd hebben gehad Vera klaren voor Ons en onse nasaten gedagte stuk Jand, in diervoegen als hierboven staat beschreven; in rollen eygendom te schenken a3n ten behoeve Van welgemelde Nederlandse Maatschappye Fan cu Jan voor altoos_ Ten blyke VATC dien zijn ') daarvan gemaakt dese

acte van overgave_ dien wY met ens koninglyke zegul en onse handteeke- ning hebben bekragtigt en ook dusdanig doen bekragtigen door onse broederen en de rijxraden:

Gegeven in ons koningrijk Bantam tcn casteele den Diamant

Lccs :

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms WUST

tot Soeroesoeang; grootste stad in koningrijk Bantam, den 9’” December ann0 1733_ Daaronder verscheyde zeguls en daarnevens geschreven eenige caracters_

Ten slotte volgcn Trce aciCn ratificatic; geteekend doai Gouverucur Gaeraa Raden Indic &4 15 Juni 1734, waarbij Toufi geratiliceerd Roone het “icuwe comtract met d Bentaisckc tegce ring . als d docr Rlom amICUT rerleellde actt remis.

Den Gouverneur-Generaal M’ Dirk van Cloon dc Raden tot Batavia_ representeerende den Staat der Vereenigde Nederian - den mitsgaders de Generale G octroyeerde Maatschappy in India de vorenstaande acte Vin renovatie ampliatie gesicn gelesen hebbende in hoedaniger voegen de heer Ordinaris Raad van India Wybrand Blom, ingevolge van de aan Zijn Edele ver- leende volmagt niet alleen alle de contracten, voor dezen tus schen de hooggemelte Nederlandse Comp’ ter lente en de suc cessive coningen Uanu Bantam den 17d** April 1684, 15” bruary 1686, December 1687, 3* Maart 169i_ 9ata November 1708 en 21” Augustus 1731 ter andere zyde angegaan mits overleyden van den Paducca Siry Zulthan Aboel Mochasan Mo chamed Seynoel Abidin op den L1*” July des jaars 1733, met deszelfs zoon en successeur, den tegenwoordigen coning tot Ban- tamn) Paducca Siry Sulthan Aboel Fatach Mahomet Safai Djanoel Arifin, benevens zyne broeders en naastc rijxgroten, uyt onsen naame heeit vernieuwt; zooals dat breeder by deselve acte komt te blyken maar ook daarnerens by wegen Yan ampliatie der roorschreven contracten met roornoemde Zijn Hoogheyt heeft g artesteert en vastgesteld zodanige nadere poincten articulen_ als boven dien by meergedagte acte specifice staan uytgedrukt door zegul Yan den Paducca Siry Sulthaan, benevens die Van zyne broeders naaste rijksgroten, behoorlijk zijn beves - tigt geworden_ So verklaren den Gouverneur-Generaal en de Raden 171 India by dezen de gemelte acte van renova tie ’en amplicatie der con- tracten g’approbeert en geratificeert le hebben gelijk zy. dezelve

Ui: het Contractbock, DL 9.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 194

approbeeren en ratificeeren by dezer_ CYCI in sodaniger VoC gen; alsoff dezelve renovatie ampliatie door haar zelve eygener personen en met den Faducca Siry Sulthan Aboel Fa- tach Mahometh Safai Djanocl Arifin was aangegaan en volbragt Tot bevestiginge van welke dezen met haare eygene handteekeninge en zegel van de hooggemelte Comp’ hebben bekragtigd

Onder stond Batavia casteel, den 15 Juny [734 Was getekent van Cloon; Westpalm; Blom J: F. Witte van Schoten , Oostwalt, Valckenier, J” Christiaan Pielat; J. P Schaghen, Patras, Thedens F” J’ Coyett; van Imhoff, H_ vin Bayen; In margine stond Comp groot zegel, gedrukt roden lacque, daaronder: Ter ordonnantie van Haar HoogEdeles_ der Gouverneur-Generaal en de Raden van India, hiervoren ge- Inelt Was geteekent van Berendregt; secretaris; Ter zyde onder Maleyds en Javaans stond almede Comp groot zegel, gedrukt in roden lacque_ en daaronder = Ter ordon nantie van Hooggemelde Haar Edelens, den Gouverneur-Gene - raal de Raden van India was getekent van Beren- dregt; secretaris;

Den Gouverneur-Generaal M’ Dirk van Cloon en de Raden tot Batavia, representeerende den Staat der Vereenigde Nederlanden en de Generale G’octroyeerde Maatschappye in India verklaren by dezen volkomentlijk te approbeeren en te ratificeeren de bo- venstaande acte, door den heer Ordinaris Raad Van India Wy- brand Blom 0p den 9ur December der voorleeden jaare onder- tcekent e UYI kragte van onse daartoe verleende volmagt aan den presenten Paducca Siry Sulthan Aboel Fatach Mahomet Safai Djanoel Arifin verleend behelsende ccr vernieuwing van de acte van rernis, dewelke door ons op den 28*” April des jaars 1684 aan Zijn Hoogheyts grootvader, den Paducca Siry Sulthan Cahar Aboe Nazaar; z00 mede by renovatie Op den December 1687 en 3” Maart 1691 aan Ziin Hoogheyts oom, den Faducca Siry Sulthan Abdul Falael Mahometh Jaya, jongst overleden vader, den Paducca Siry Sulthan Aboel Moe-

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms UUS IXDISCHE COMPAGRIE 1602-1800.

chasan Mochamned Zeinoel Abidien_ is verleend, en dat wel onder sodanigen voorwaarde conditien; als by dezelre acte van re- novatie, de dato 28 April 1684, breder staan uyigedrukt Tot bevestiginge Iiil welke w dezcn met Ons eygen hand- teekening zegel van hooggemnelte Compagnie hebben bekrag- tigt

Batavia casteel, den 15*” Juny anno 1734 Ws getekent van Cloon, M, Westpalm, W’ Blom, J. Witte van Schoten, A Oostwalt; A” Valckenier, J. C Pielat, J P Schaghen, A” Patras_ J’ Thedens F” J’ Coyet, G van Imboff, H. yan Bayen. In margine stond Comp’ groot zegel, gedrukt in roden lacque, daaronder Ter ordonnantie van Hooggemelde Haar Edelens, den Gouverneur-Generaal de Raden ran Indiz was Kete kent van Berendregt, secretaris.

DCCCXII MAKASSAR_SOEMBAWA

21 Januari 1734.

De in 1731 nicuw opgetrcden koning Socibawa had door zicktc andcr verlct nog steeds conirac CIL, door z0n vcorgangers met de Con- pagtic gesloten, niet opnicuw beecdigd Eindelijk daarioc Makassar Eckomen, 8af hij dcn Jctsch kcnnch, huwcn viardochter van d “TDI des konings ran Goa. De Compagtic zag zaadanige relatic niet Gairne daar ‘toegEr Soembawa onuer Makassar had gestazn Iakassaten hocwcl het ciland than: onder de Compagnic storo rog Ttveel ned hacden_ Lolrcincur K(ak767t mcc5 ten slotte evnwd nazr Batavia schrijven 3gat nC allc gcbruykic middelcn om Tuorschievem huwelijk af 1 radcn swaatsie voorgesteld hebben, potentaetje nict Gltenieerem gewtest is cesselis r-oorncmicn staken ovcrsulx dat huwclijk geconsentecrd hebben’ Dit had 21 Novcmbcr 1733 Mjats en 21”’ Januari da” bezwocr dc vcrst, antcrens nzir Soembawa Ietue te kecrtn, dc bestaande comtticicn (Onuitgcgczer Vanri Mo- kosfr mor Batovia d4 J 1734).

Also den rijxbestierder Datoe Goessing, gesterkt mct de Voot naamste rijxgrooten en oudste der Sumbawareezen in anno 1731

Uit kct Coiracibock: Ock ir de Oicrgecomet bricen 1735 , 191* borck; a(decling Macassar, folio 138 e Folgende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 196

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROFEERDE

met hun overkomste aan dit casteel, ons oatmoedig versogt hebben_ dat in plaats van den door den brand ongeluckig gesneuvelden coning, Datoe Taliwang mag werden verkoren den prince Mappa Soesoe, als zijnde de wettigste tot deze CIOOIl, 200 is zelve met advijs der gesamentlyke overwalsche bondgenoten onsell rade op den 18” December daaraan onder de nader gunstige approbatie ran Haar HoogEdelens toegestaan, Inits dat gemeltcn prins z0 haast doenlijk hcrwards zal moeten koomen ter Weediging en renoveering der contracter, met zijn voorsaten successive gecontractecrt aangegaan Edog meermelde prins door ziekte als andersints niet roor den 28 Juny anno passado alhier rerschecncn, mitsgaders te dlezer occasie na rijp overleg, bckome conces Conip’ vege, gehuwelijkt zijnde met een dogter van de presente Goz coninginne Crain Aganjene, procrecert by desselis

Oom, den Salaparrang gesneuvelden coning Amas Madina, genaamt Crain Bontoa zijnde de gesepa reerde huysvrouw van Crain Bontolankas, op den 6” January dezen jaare aan Ons weder versogt hebbende hem als coning van Sumbawa Onder de eeretitul ran Siry Zulthaan Mohamad Kaha- roedin te willen berestigen, z0 is’t dat, nademaal ons geen rede Ien voorgekomen zijn waarom zulx te weygeren en ook niet volgers zijn rersoek door besweeren der contracten in bond- genoodschap der vorsten €n coningen ter overwal te werden aat genomen_ gelijk Haar Hoog Edeles by derzelver gevenereerde missive Van den 29”” Februari 1732 hebben gelieven #ppIO- beeren, is al verder verstaan hem daartoe te admitteeren; gelijk g ’admitteert werd by dezen_ nogthans onder deeze conditie roorwaarde, dat hy; Mohamed Kaharoedin, de contracten en ar- ticulen_ door den Edelagtbaren Heer commissaris Beernink gou- Verneur directeur Lani egen den Staat der Nederlandsc Oost - indische Compa gnic deze prorintie op den 18” April 1701 opgesteld en door de coningen vam Bima Dompo, Tambora; Sumbawa, Sangar en Pekat heyliglijk besworen successive gerenoveert, dies inhoud thans by renovatie den coning Moha- mad Kaharroeding, Tan woord tot woorde in de Maleydse tale

Amas Madina sncurelde oorlog der Socinbawantczcn de Baliars: Ziju TTOVA nctiromcc met dcnkoning Goa zin dochicr, dus de stieidochter koring Coz huwde Mappz Soesoc, den nicuwcn vati Soembawa Zic BLor, Bekwoelc Gcschicdenis F het Makussudr - fclg Celebcs, blz. 2 Zie Coreus blz. 192 volgende:

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 _1800.

duydelijk voorgehouder, ende teffens te rerstaan gegeven zijnde_ dat aangesien den Heere Gouverneur-Generaal en Raden Tan Nederlands-India tot Batavia de magt aan haar behouden_ 19” en verders gecne articulen uytgesondert, te mogen extendeeren; besnoeyen en veranderen; nadat Haar Hoog’ Edeles zulx retmnec- nen behooren, in al ’t geen de bondgenoten hetreft, Waalciaum den nieuwen coning sig onderregt houd en daaimede rolkomen confirmeert, als waare sodanig cene verandering dezeu Woo delijk rceds g’insereert vervolgens opgemelde comtacien tCn bywesen van den gouverneur en raad_ mitsgaders de rijxgroten van Sunbawa_ met drinken van kritsenwater op den alcoran solemneel besworen ziinde_ werd rerder, ten blyke cn reri- ficatie dezer renovatie_ gecne roorschreven stat met zun riixzegel versegeld en onderteekend met zyne gewone handtee- kening, benevens die der rijxgrooten t’onser orerstzan

Aldus gerenoreert en besworen tot Macassar in ‘t casteel Rotterdam den 21” January anno 1734 WJS geteekent Johan- nes Sautijn, J H. Nipoort, T= Vromans; J’ Lursenius_ vzn Reyd, A’ de Visscher_ In margine stond Comp’ zegul, gedrukt in roole lacque, daaronder Ter ordonnantie Tan den EE Agth Heer gouverneur raad we; geteekent J: Cruse, secretaris:

DCCCXIII BENGALEN

25 Januari 1734.

Zic de inleiding hiervont_ Ook Ounifgcgcect: Jesic Beugalen otr Batozia d.d, Maart 1733. Blikers de reso utic Gou- rcrnent Generaal Rade van 30 Juni 1733 Kas Tctls cerdct 0t0i - cenkomst met dezeldc autoriteit gesoten

Translaat Persiaans concept verbandschriit; aan te Gaan met tegenwoordige hooid der sjekwaards,

Zie Corpns I; nool op biz. 30. Uit het Cortractbock, Ook in dc Ocrgcconwu bricaru 1735 , 21* hocc < . Julio 909 cn rolgende. Daar document in het Coutraciboeh oectomend za] hct Eecn concce Eebleren zijn MuaI inderdaad gctcekend Dit moct, MM mccning erbastering zjjn van shckdar, ontranecr der Eelastingcn rechten. Zic WLSON YOcc shikhdar.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 198

GENERALZ NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ragia Hiracha, tot een vryen kandel in; en ecn secure passagie voorby zyne landen van ’sE_ Comp op- en afgaande vaartuygen.

Ik, Hieracha_ sjekwaar ragia van de perganna Melkie, ge- legen in de scrkaar landstrcek Hazipour; met de Hol- landers in een vaste vrundschap en nieuw contract getreden zijn - de, belove by dezen dat ik derzelver p- en algaande vaartuygen, tzy met off zonder militairen rerseld, onverhindert mijn landen passecren zal laten haar gomastos, welke bereeds daarin han- delen en verdere zullen komen te negotieren, alle gunste en hulpe bewysen; de ingesamelde goederen na welgevallen Iaten Vetvoe- ren nauwe zorge dragen zal, dat omtrent een off ander door niemand van de myne ecnige de minste overlast off verhindering toegebragt, veel min eenige gelden, wat naam ook mag weezen afgedwongen werd Dog z0 zulx egter tegens myne wil en begeerte mogte gebeuren, ik daarvoor caveeren en de zelve_ onder tocroegen ram de verdiende straffe aan de over treders myner ordres, restitueeren, mitsgaders steeds alles ten faveure Fan gemelte Hollanders doen rerrigten, wat Van een Fund kan werden gevordert, mits dat daarroor jaarlijx ran hun in de maand November off naar Fertrek haarer laaste vaartuy gen Houglywaards zullende genieten een bedragen van ropia 400 In contant; sodanige schenkagiegoederen,

als in oude tyden aan min voorsaten goedgunstig zijn algegeven Ter naarkominge van alle welk ik dcze aan presente Hol- Jands opperhooit; Nicolaas de Munt, verleent en met myne hand-teekening zegel bekragtigt hebbe den 29”” van maand Sabaan 1146, Fesselie; zijnde onse tijdrekening den 25” January anno 1734.

Onder stond : Gecollationeerd, accordeert geteekent W” van der Poel, J” van der Stengh

Perganna district De landslreck hect thans Hajccpore ; den Fen Melkie kin ik niet tcrugvinden Moccrnc Mari Hindostani gomashta makelaar, inkeernsch agen: Borg Grafn Beide aischriften hebben 1141, rerschrijving Schaban 1146 begint Januari 1734, Ioar volgens de Voor-Indie gcbruikeliike rekcning op 27 Deccmber 1733. De 29* dag van die miano valt dus inderdaad Op 25 Januari 1934 Fesselie is de Maam2 Let jaar.

cnnleni downiaeu roni [46_50.98.28 0n Wcd, 12 0: 2016 I8 O8.06 UTC Fu ME ~voccL http fabout_Jsloz orgherms OOst-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

199

Onder stond 4ccordeert eersic clercq;

Wzs getekent

J” van Behaghel,

1. MALABAAR

17 Februari 1734. %)

44n Cc kust Yan Malabaar mct ziin talrijke rorstendommeties heerschtcn “rijwel cerinaneni oncenigkeden krestics, waarbi de Compagnie zich nict altijd aizijdig oi mocht houden, Zoo bij den strijd in 1733 uitge- Oroerr Lesdked Caran Collastri, toen de Canareesche rcldhttr Rcge- nado dcn aanvang 1734 nct gezigt Cannanoo= magtig Icger gecamipcer: lag gezogt hebbende VCCL ber? Carla cen steene fortres Citrucren Dit werd door de ancnnen Compagnic belet. gevolEde be sprckingen bleck, dat de Cana - Trcirn steeds opkcffing Compazuics loge in hun gebied treurulm Onder Wcguenuing Een aantal cude grieven der Compagnie Wcro Krcdc gcslotcn herstcl ccner Oge uitzicht gesteld (Ouuitac - OcVET briccn AhnltuI oac Balnio 13 Fabniri cn 24 Arril 1734.)

Regenado Oderu_ generaal orer

leger Tnn dcn coning van Canaara, thans gecampeert leggende ICO rondsonme den berg van Carla tot Cananoor, verklaare met dit mijn opcntlijk geschrift, uyt name ende vanwegen den grootmagtigen coning, mijn heer en meester als daartoe emagtigt

zijnde tcr cener en net de heeren gecommitteerdens; den E_ manhaften capitain- militair Renicus Siersma ondercooplicden A” Harsteede Cp- perhoofd ter fortresse Cananoor, neven: Willen Feling, fiscaal over Mallabaarse commandement; uyt name vanwegen Doorlugtige Nederlandse Comp daartoe door den EE Agtba- ren Heer Adriaan Maten en politiquen raad tot Cochim gequalifi- ceert; te hebben aangegaan en vastg esteld omme zonder afwy- king onderhouden en naargekomen te werden de volgende con- ditien, namentlijk :

1. Deze tcekent zich hcrhaaldeliik Jar Bchaghel , aar blijkens de oli- Gect Tnonericoen heete Isiico Behazhel Uit hct Contractbock. Ook in d Ocraccomcn oriccua 1735 , wazrin {wet”naal voorkomt wcl 16” hoeck, folio 2205 volgende 25*t* boeck; ; folio 1467 volgende Borendcn IIOB in de Ozcrgecomen DlIczor 1736 , 30” bocck , folio 1633 Volncnde Ten sloite zcowecl Couracibock al; in d Ovcrgccomem oricak 7 andcrc redactic hetzelide cortraci opgenomen; dic wij achter di: stuk laten voigen.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 200

GENERALE NEDERLANDSCEE GEOCTROYEERDE

Belove ik in voldoening der schuld van den gedevaliseerden coopman Sunderdas Wistnadas, bedragende 13.477 pagoden mits gaders Voor de gestrande vermiste goederen uyt ‘t schip Borsselen, samen sullen betalen cen somma van 25.000 pagoden_ vooreerst alhier aan Haar Ed voldoen cen tanto van 15.000 pagoden goude ikeris’) in contant geld; voorts bin- nen den tijd van twee maanden off zodra Haar Ed”’ residenten tot Barssaloor zullen zijn verscheenen_ nog thien duysent pago den, als SO00 p” ?) in contant de andere SOOO ditos in rijst van heedenjaarsche gewasch, tegens de prijs als die aldaar ter marckt verkogt werd, buyten alle thollen en geregtigheden, ten welke eynde den EE Agtbaren Heer rommandeur alsook tot restabileeren der logie en opweckinge der negotie ten eersten opnieuw residenten en coopmanschappen za gelieven herwaarts te senden omme my ontmoet hehbende met den coopman Gana Sinay die ten fine herwaards werd ontboden voorts naar Barsaloor Otct [C varen met benevens zodanige quitantie, als de heeren gecommitteerders wegens betalinge TAIl vijff- thien duysend pagoden ter myner verantwoordinge zullen geven_

Den coning, mijn meester, zal aan de Ed” Comp’ rergunnen in zyne landen vry en vrank te mogen handelen en wandelen mct zodanige cooplieden_ als Haar E best zal behagen_ en dwar- omtrent voorts doen zooals by successieve contracten den jare 1657 met den Canaresen coning Sivapanik ’) gesloten naderhand door de coninginne Chana-Amagi in de maand April 1693 bevestigt is

Zo wanneer ik den berg fortresse van Carla’ off bazaar der Moorcn onder de gehoorsaamheyt van den coning; mijn meester, kom te brengen wanneer eeniger tijd zelve wederom mogte inclinecren off gedwongen worden te verlaten, daarvan

Wilsox ikkeri, EnA gold coil_struck Ikkeri in Mysore, Pets; afgckort stuks. Het Com’ractbock heelt hitr quaniitcyt. Sivappa-naik: Het contract Maart 1657 in CorPns IL; volgerde ; de be-restiging April 1693 is mij nict bckend_

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 1602 180.

aan niemand; van wat natie hy zoude mogen wesen, affstand doen, dan aan de Edele Hollandse Comp’ off coning Collastry, den wettigen eygenaar alleen.

Desgelijks zal d’E_ Comp’ blyren behouden off nooyt bedis-puteerd wercen regt over de bhaay district, gehorende onder de fortresse Cananoor maar alles blyven in zoodanigen Iorma als zulx met den Collastrysen koning successive in jaren 1663, 64, 80 en 81,’) esen annex, “) is gesloten en vastge steld, zonder daarinne eenige vermindering toe te brengen,

Ende zullen hiervan gemaakt werden #es eensluydende instru-menten als in de Nederduytse en in de Canareese tale; Van dewelke twee voor den coning van Cannara twee voor den EEJ Agtbaren Heer commandeur raad tot Cochim; ez twee voor dese fortresse uytgereykt zullen werden

Gemaakt, g accordeert, gesloten in de resting Cananoor den 17*0 February 1734 was geteekent met eenige Canareese car rzcters zijnde de handteekening van de Canareese reldneer Re- genado Oderu R.Siersma_ Harsteede en Willem Feling: Onder stond Accordeert was getekent P. Isaicksz, ge sworen clercq:

Copia contract, door Regoenada Oderoe gemaakt op Cananoor:

Parmaty Sanuatsara Maga Poeda Poenara_ dat is gesegt den 174* February anno 1734, ik, Raguae pa Odderoe met de gecom-mitteerdens ran d’E. Comp’ ter ordre van den commandcur van

1. Corpus IL, blz. 250 cn volgende, blz_ 264 en rolgende ; Corfis III blz: 214 volgende blz. 262 2) Versta_ dat de genoemde Overcenkomsten bij dit ncuwc contract wcrdcn gecopicerd Dcze redectic hetzclide contract vindl mnen in hcl Conlractbock: Ook de Ovcryccowcu bricicn 1736 , 304 bocck, iolio 1636 en volgendc;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 202

Cochim gekomen, met namen Reinicus Siersma capitain-militair; het opperhoofd vati Canna= Inoor Adriaan Harstede Willem Feling, fiscaal van de cust Mallabaar, alle drie te samen het veld voor den berg Carla tot Cananoor; hebben vastgesteld maken dit ondervolgende contract: Voor rekening van agterstal nopens de gedane negotie by den onwaardigen coopman Sunderadas in Condapour en ge- borgen goederen uyt een gestrand Hollands schip voor Manga- lcor jaer 1731, geschat op 11.523 pagoden, en de gemelte schuld van Sundaradas groot 13.477 pagoden sznen uytma- kende 25.000 pagoden_ ran dewelke ik eerst alhier door Crusna Sinay, Suba Egodda Duga Sinay betaald heb 15.000 en dien- volgende er nog 10.000 resteeren Dit geld za] na de konste van de residenten op Condapour binnen der tijd van 3 maanden vol- daen werden, te weten 5.000 aan contant en 5.000 aan rijs, die gewoonte geleverd sal worden; en dus maakt het 10.000 pa- goden, dewelke den koopman Gauna Sinay voldoen za1. Maar wegens de schuld van Sundaradas van 13.477 pagoden zullen residenten geven by geschriit een liquide reekening, dat deselve gelijk en voldaan iS_

De residentie van Condapour zal gehouden worden navolgens het schriftelijk contract, met den coning Sivapanaik en de conin- ginne Chana-Amasie gemaakt, sonder eenige inbreuk:

De fortresse T4 den berg Carla, toebehorende den coning Colastry, zal de Moren met geweld afgenomen werden ; deselve sal blyven onder den coning van Canara, door wiens bestier die sterkte ook sal econserycert en aan niemand gegeven werden:

De Hollandse resting tot Cannanoor met desselis district dient in agt genomen te worden als by net gemaakte contrace mct den coning Colastry staat vervat, e gemelt contract zal nooyt ge- brooken worden.

Tusschen den coning van Canara en d’E Comp za] men rrundschap dienen doen aangroeyen toenemen_ zonder eenige differentie te veroorsaken

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OoST-

Dus dit verdrag gemaakt was getekend Sry Nara Hivam, R’ Siersma; Adriaan Harstede en Willem Feling: Onder stond Accordeert geteekend Philippe de Sousa. Lager - Voor de

translatie_ Cochin den 44*n April 1735 gc- tckend de Brouwer; gesworen translateur; Onder stond ; Accordeert getekent G. G. Franchimont; eerste clercq:

DCCCXV KOROMANDEL_

Mei 1734. %)

Op het caul; door rabab Hocsein den 13*8 October 1733 verleend hicrtoor blz. 171 gende ging Compagnic #10g niet dadeliik Inaat drong gunstig gclcgen havenolaats eindc naac Wzren spoedig mogeliik kunEI versclicpen; dan Yerroen @UAT land scecs aanleiding gaf tot hct afpcrsen van tollen dooftocrtcchtem oliderstaand caul werd dit “erzock ingewilligd

Translaat Persiaanse cau) off versekergeschriit, door den heer Hagie Houseeen _ nabab over de prO- vintien Condapilly, Elocr, Ragicmahindrawarom etc” aan den Edelagtbaren Heer Elias Guillot, gouverncur directeur der Custe Cormandel wegens UIC maarde Hollandse Comp alhier den 16” Juny ont fangen

UEd’ afgesondene, Thomas Dirksz . Vrymoet, by my aange- komen wesende, gaff te kennen dat ordre hadde om de cOmp- toiren op Daatcherom, Palicol Narsapour herstellen, ten eynde Comp vervallen handel op tc helderen; edog vermits

“) In de vergaderirg den Raad Indic 0 21 Augustus 1734 werden mn cn besogre oycr Malahaar de veldtocht tegen de Canarcezen ke boven- etzandc CCnirac ampel besproken; Waaniz tenstemmie volgende conclusie wcrd aangcnomen #Soo is verstaan dicnswcgen KcnorLen dcstr regecringe bclcancn dc verrigtingen pencycns gckoudcne concuitc mnlnstere de Cannarese expcditie t€ apprCbetren Couta hacr Ook Ovcrgecomer bricen 1735 , 23*tc borck; jolio 2324 rolgende Gouvcrncur orderkcning.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 204

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOC TROTEERDE

de bevorens digt by Daatcherom gewcest zijnde canaal, wiar langs de ballagaats = me: lywaten afstaken; geheel en al uyt- gedroogt was, en OI] de doeker; welke ingesameld mogte Wor- den_ over den landweg na Mazulipatnam te versenden Gwaare ongelden en veel moeyten zouden vallen, z0 diende hy, Vrymoet, een plaats, digt by de zee Gelegen te benodigem; ten eynde retouren per mare ?) kunncn docn afscheepen en zulx een wen- schelyke zare tot berordering Tan den handel zoude wesen; doende meteenen aanwyzinge 1-1n7 dorp Kakienara, in de PIO- vintie van Pitapoer gelegen, met versoek om aldaar cen logie met zijn ommuur te mogen ophalen__ insteerende rerders OI myne gunste en adjule dien aangaande_ Welk by my geconsidereert o”crwugci mitsgaders 4an= gemerkt_ dat ik niet anders rerlange dan de

florisantie VaTl der- zelver handel, zoo vergunne en gere licentic aan Haar Ed’ uyt genegentheyt, aldaar tot Kakienara een logie met zijn ommuur derzelver wensch mogen opregten, kunnende versekert wesen dat derzelver belangen nog te water nog lande, geene traversen nogte hindernissen zullen toegebracht werden, door wie ook zoude mogen wesen des op deeze myne rerle cende cJue konnen betrouwen_ Inet opregten ran dat comptoir spoed maken_ en derzelrer handel gerust, rreedelijk: en ongemolesteert dryren werwaarts Haar Ed” behagcn mogte “Ty Frank van alle thollen, na aloud gebruyk

Gegeven en Terleend den eersten der mand Jellaheet jaar 1146, zijnde na onse reecqening den 5** Mey 1734, Onder stond Voor oversetting rolgens vertaling an Compagnies bramine Tellagapa Mazulipatnam, den 17* Juny 1734 geteekent F’]” Thielens_ Lager Accoideert wzs getekent Gcrrit van Coeverden cerste clercg Onder stond Accordeert Ws getekent C. Vicq; cerste gesworen clercq: Klcine Inheemschc arthigen Zie Pictrr Dam’ $ Bcschryzinge II, II clossaritim Cortus IIi; blz . 522. Sic! Aaldringende Dijstand Sic ! Dit is en rerbastcring Dsul-Hiddscka, welkc Tarnd VoOT jaar 1446 inderdaad begint op Mci 1734

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMIAGNIE 1602 1800

205

DCCCXVI: KOROMANDEL

Mei 1734.

Het volgende DOCHInenL denzelfden datum hct vocrgaande restigt oude vootttchicn Compagtic in Noorder-Koromandel, Gelast 7nbtenanen bcvolking, de Mivocring caninan medc-werking Fcticecen

Translaat Fersiaanse parwanna, door de heer Hagie Housseen_ nabab over de provintien Ragiemahindra- warom, Elour en Condapilly, Op alle zyne substituyten cn volmagten, onder zijn gebied gehorende ten VCOr- deeie der Hollandse Comp rerleent en den 16’ Juny 1734 alhier ontfangen _

Alle moetsedies regenten hooidbramines _ tamnidars, Fisi- doors, z00 der revieren als landen_ manuwaards,; jamindaars _ thollenaars, mitsgaders derselver subsituten volmagten, onder de provintien Condapilly, Eloer en Ragiemahindrawarom sorteerende zijnde gedagte provintien onder Golcondase gebied horende presente als toekomende worden by dezen verstendigt, dat navolgens den inhoud der firmans _ door de Gol- condase coning zulthan Aboelhassan Cottouboelmolk; en verdere privilegiegeschriften, parwanas_ cauls van den eersten gouver-neur En ammatouws mitsgaders parwanna door de heer nabab

Nisiamoelmolk aan de Hollandse Comp’ verleend, met Zijn Exellenties groot zegel bekragtigt, de dorpen Palicol en Contera staande onder Eloer, waaronder de provintie Athilly sortcerd deze voorgedagte dorper geleegen aan de voorname Hol- landse Comp’ vollen eygendom geschonken zijn, hebbende die Comp ook de vryheyt gekregen om derzelver hardel aller- wegen deze landen door , zoo in lywaten als in andere wharen hoe die ook genaamt mogten wesen_ dryven, en dezelve, vrY Van alle thollen over weder te voeren haare cooplieden, ge-

’) Uit hct Contractbock: Ook in de Ozcrgecomen Oriiiu 135, 23” boxck folio 2326 e volgcnde Molseddies, hooce a mhtcnaren der kanselarij. Thanadar; hooid politie-aideeling zie Hobson-Jobson VCcC Vigiador, politic-autoritcit Manuaar, Pacnter cen district; jemadar; politie ofiicier. Omrah, titcl voOr hooge Tnlorenaten,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 206

magtigdens en volk vIY en vrank onverhindert te passeeren repasseeren; zonder eenige geregtigheyt aan den landheer hetalen insgelijks dat de dorpen Gollepalem en Gondawarom; al over veele jaarcn aan meermelte Hollandse Comp’ in eeuwige pagt gegeven zijn roor 50 pagodcn, Palliacatse munt, ‘s jaars_ Dog vermits gedagte Comp sig met hjare cooplieden en VCT- dlere benodigde onderdanen cen rcex van jaren tot Palicol Contera op die wyse onthouden en haren handel vredelijk ge dreven heeit, dog sedert eenige jaaren herwaards door d’onrede- Iyke gedoentens der rorers maniwaren Sobbena e Ramarasoe gencodsaakt zijnde geworden die comptoiren te ligten haren hande= te stakem, z0 heb ik Haar Edele goede rersekering gege dat - derselver diensten belangen, gelijk voorheen, volgens aloud gebruyk gerust onverhindert hunnen voortgang zullen houden_ Welk dan nodig geagt hebbe UE’ gesamentlijk en ieder in bysonder te kennen te geven_ opdat niemand, wie ook soude mogen wesen_ eenige verhindering aan gedachte Comp dien - sten, belangens nog gedoentens toe te brengen, maar alles punc- eelijk observeeren en nakomen_ navolgens voren aangehaalde opdat Haar Edele sig versekeren kunnen van het gerust dryven harer handel, qualificeere ik dezelve den OtnMUer van dorp Palicol, gelijk voorheen, tot derzelver gerustheyt gurance wederom mogen ophalen mitsgaders zig tot Narsa- pour; off waar Haar Edele behagen mogt; ter zee te begeren_ off een nieuwe comptoir op te regten, Omn derzelver handel bevorderen dryven [hetsclve] te mogen vers erken sekeren met een steene muur om Haar Edeles logie en na baar goedvinden, zonder dat iemand haar diarin zal vermogen stooren_ contraverseeren off eenig belet toebrengen, maar ter contrarie alle hulp en bystand 44m gedagte Comp’ moeten be- toonen die mogelijk opdar de landen tot hun vorige flori- santie mogen geraken door dien Comp” handel en

wandel, wel- Kers ongemolesteerde voortgang niet Jan tot welwesen dezer contreyen en derzelver opgesetenen strekt: En nademaal de pagoden en ropyen der Hollandse Comp rrocger jaren zonder opgeld hebben geroulleert; dog nu zedert eenige jaren niet zonder opgeld zijn ontfangen geworden, niet-

1. Zie Corpus III, blz. 20,

hicrvoor; ncat

cp blz: 172

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COXPAGNIE [602_1800,

tegenstaande die geldspetien van goed alloy gewigt zijn, zodat daaraan nicts komt manqueeren, z0 zullen de contante spetien_ gelijk als roorheen; zonder opgeld onderhevig zijn, moeten Toulleeren. Alle welke dan ik verstaan en bevele stiptelijk naargekomen agtervolgt werden volgens den ihoude van deeze myne ordre;

Gegeven rerleent den eersten der maand Jellaheet ‘) jaar 1146, zijnde na onse tijdreecqening Mey 1734. Onder stond Voor de orersetting volgens vertaling ranl Comp’ bramine Tellagappa Mazulipalnam, 17 Juny 1734 was getekent F’ J’ Thielens_ Onder stond Accordeert getekent Gcrrit van Coeverden, eerste clercq Onder stond: Accordeert getekent Vicq: eerste gesworen clercq-

September 1734.?)

Zit d inleidingen hiervoor , blz

Translaat 560 Persiaense als Jentiefse caul ersekerschrift; door den heer Hagie Housseen, nabab over de provintien Condapilly, Eloer Ragiemahin drawarom met den aankleve ran dien, aan den Edele Agtbare Heer Elias Guillot, gouverneur en directeur der Custe Cormandel wegens de vermaerde Hollandse Comp” verleend

Nademael UEd’ gemnagtighdens, Thomas Dirksz _ Vrymoet, my te verstaan heeft gegeven, dat ik UEd” bevorens een caul en

Zie hiervoir, tot 204. Uit het Conlroc(boek Ook in dc Ovrrgecomen bricven 1736 , 23’” hoeck, folio 823 roigende: Evencens de verzateling Anniet Zecland , 8368 , folio 197 cn volgende. Jenticf i5 & de Portugeczcn stamitendc nm 10OF Hindoc= Portugcesche gentio, hciden: Dit mecrroud staat in bcide a schriiten:

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 203

parwanna verieend hebbe _ om derselrer handel, s00 op tle comp- toiren Narsapour; Palicol, Daatcherom; als tot Kakienara_ onbc- schroomt en sonder de minste #gterdogt te mogen herstellen en ophelderen, cnl nu myne gunst en adjude komt te imploreeren den grond van het onder Kakicnare gehorende gehugt Jag; gernaykpalem in eygendom te mogen erlangen, als digt aan de zee gelegen en met spruyten s0o der rivieren 1ls zeemond, beset; des het bequaamste tO: het af- aanvoeren rn1 Hier Ed’ waren langs het Cannaal Souringie, lieber VrY van alle Heeren geregtigheyt & joncquan ten eynde OP gedagte ge- hugt 4’E Comp’ haar logie met een vierkantc Ommuut, Haer Ed’ welbehagen, ook woorplaatsen, SUu roor derselver cooplieden als verdere benodigde dienaren, opgerecht konde wer- den; dat zonder alle voorschrevene toe stnen Haer Ed’ diensten niet na wensch zullen kunnen Foortgaan_ Alle welke by my rypelijk overwogcn [zijnde] z00 hebbe ik, thonen dat niet anders dan het welvaren van UEd’ Maate schappye wenschcnde ben hem desselfs versoek instantie goedgunstelijk tcegestaan, eese myne czul verleend; gelijk dan uyt pure genegentheyt de nodige licentie, naarvolgens der- selrer versoek en wensch_ rerleene, om ter gemelter Jaggernayk- palem hare logie, soals bege eeren Met een vierkante ommuur mogen ophalen; ook de noodige #ounS en pakhuysen, sOO tot het seet begeeven van hare cooplieden als verdere benodigde bediendens, konnende versekerd wesen dat Haar Ed” belangen den TEn afvoer; soo door cannaal Souringie als zee- mond; strand of wel te lande, VTY Van alle joncquan cours hebben sa], sonder de minste traversem onderharig te weesen ils heb- bende derweegen reets de benodigde beveelen aan myne subal- terne_ geheel mijn gebied door, laten afgaar_ om Haar Ed’ in alles de behulpsame hand toe te reyken_ maer geen de mninste hinder toe te brengen_ Weest dan gerust gelievd derselver haadel de plaetsen, waat ’ook willen_ tot florisantic brengen:

VOOT dit wcord, meestal geschreven sjonkan Cor p1s IV, noot blz. 204. DeOvtrgeconc# bricz e#L hebben hicr : sett begeven; Zic #Venwc hiervior, op blz, 172, en ook het volgende document.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-IXDISCHE COMTAGNIE 1602_1800.

Gegeven en verleend tot Pithapour, den 26 der maand Rapilly Sany jaar 1147 , oiic na onse tijdreekening de 25* Septem- ber 1734. Onder stond Voor d’oversettinge rolgens vertaling van

Comnp bramine Tellagappa _ Mazulipatnam October 1734 was geteekent F” J’ Thielens, Onder stond Accordeert 1as getekent C. Vicq; eer- ste gesworen clercq_

DCCCXVIII KOROMANDEL.

25 September 1734. ?)

Het volgendc document sluit azn hij het hicrvoor gaandc van dcnzcliden datum

Translaat SOO Persiaanse als Jentiefse parwanna_ door den heer Hagie Housseen p den hoofdbramine over Kakinara Sellipaka_ genoett Naudouri marasoe, uyt Pitapour den 25”” September verleend.

Deze dient opdat verstendigt kond’ weser, den gemagtigden van den Ed” Agtbaren Heer Cormandels gouverneur Elias Guil- lot, Thomas Dirksz Vrymoet; My kennen heeit gegeven, gedagte Maatschappye genegen is Om ten gchugte Jaggernayk- palem, onder Kakienara sorterende_ een nieuw comptoir Op [te] regten_ on derzelver handel, wat ook mogte weesen dryven, en ten eynde voorschreven om de nodige caul versogt, weike dan ook derselver begeerte niet hebben geweygert_ maar positive verleend, soodat Uw aan evengemelte Comp’ hare gemagtigdens de grond van bovengemelte Jaggernaykpalem kond aanwysen_ ten vollen overgeven en afistaen_ opdat zy der- zelver nodige gebouwen tot een logie, omringt met een rierkante ommuur, na derselver welgevallen, ook woningen _ daer zig Haer

Lecs : Rabi Sani, Uit het Contraclboek. Ook in d Overgccotcn bricven 1736, 25” E boark, folio 826 cn volgende: Evenetns in de rerzamcing der Kome- eland 8368, folio 199.

Di 96.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstt #rqena 210

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ed kooplieden en verdere benodigde bediendens ter zeet moeten begeven konnen ophaler, sonder hun in het aldermninste eenig beletsel toe te brengen_ maer ter contrarie alle hulp en bystand omtrent derzelver diensten; navolgens den inhoud der vericende caul van dato’ als deese, te bewysen cours laten neemcm. Deese ordre sal Uw als eem strikt berel aansien prompt agtervoigen.

Onder stond Voor oversetting rolgens vertalinge Van Comp bramine Tellagappa Mazulipatnam October 1734 W75 getekent J: Thielens Onder stond: Accordeert getekent van Coeverder, eerste gesworen clercq: Onder stond Accordeert, D. C. Vicq, eerste gesworen clercq:

DCCCXIX MOLUKKEN HALMAHEIRA_

11 December 1734.

Ook tcn spit van het conitact van 23 Juni 1733 hiervbor blz: 153 rolgende bleven dc bewoncrs der Oostkust van Halmaheira, namm Patani, zich nog ztesuhliners gedragen KainEI zij de mct Compagnic gesloten ovcrcenkomsten nictna_ De Raad van Indie Jo- haunes Bernard mnzlio zijn aanwczigheid in dc Molukken als Com Jiiseane Hoore Regeering gebruik, niente omstandig schrcven orcrteenkonst valreren tc S.uiicn, waarbij riet slcchts; zooals gewoonlik me: 25an € staffen tcgen de overtreders Werd Eedreigd, Jnaa waarbij cok jaarliksche uitkecrirger nooldcn Werden [oest kcnd bij goed gcdrag (Zie hct Rofport Over Compogmics TCu Uraole Qos, Flz; 12 HAGA, Ncderlodick Nicuw Luthed Papoeasche cilonden biz, 213, Men vindt het Dagrcgister To”der cot- JntOtis Johoniar Ber#a d in de Ozrgccomer Kich 1736 , 20*trbocck, 2”* afdeeling_ folio 97 tot 627).

Cortract, conditien voorwaa den beraamt, vast gesteld en besloten door den heer Raad-extraordinaris commissaris Johannes Bernard name Ctl Tat-

Hieraan vooralgaande Ui: hetControctboek. Ook in de Overgeconen bricren 1736, Z0”te bock; 21* afdecling, folio 1175 volgende, alsnicde 1743 boeck, fclio 2233 volgende

Tmis ccntent duwnlo:ded tiom |46,50,98,28 O 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

wegen den HoogEdelen Heere Gouverneur-Generaal Mr, Dirk ran Cloon; Edele Heeren Raden, representeerende de hoogste magt en authoriteyt van de Generale Nederlandsche Oostindische Comp’ deze gewesten ter eenre, en de sengadjes ’) en groten der overcust off Halmaheira gelegen landen Van Maba _ genaamd Nanesso, Weda, genaamt Riki Bitsjoly, enaamt Lamboi, en Simolla, genaimt Sobat, mitsgaders hare gesamentlyke kimelahis ter andere zyde, met voorweten, toestemminge bewilliging Van haren rorst neere, Zijn Hoogheyt Mici Bifalalihie Adjis Limoehyidin Bilahil Malihil Ma- naan-sjah Kitsjil Gape koning Dier het rijk Tzn Tidore, nerens zyne rijxgroten:

Eerstelijk : aangesien ecn Tan dE_ Comp’ principaalste maximen off regeringsuyze is, duyt haren name gedane beloften gemaakte verbonden a lderstipste zonder eenige de minste infractie na te komen_ z00 werd aan opgemelte senghadjes en kimelahas van Maba Weda_ ingerolge den aan haarlieden den Juny anno 1733 door den gewesen heer gourerneur Elias de Haeze en den raad rerleenden pardonbrieii, by deze wader geconfirmeert bevestigt mitsgaders quijtgescholden en vergeven alle zodanige gedoentens, ongehoorsaamheden en ge weldenaryen, als zylieden _ off eenige onder haare_ met dezelver onderdanen in woorden werker op de overcust hunne landen hebben gepleegt uytgeroerd tegeris diegeene, dewelke Comp weegen waren gesonden om naar luyt der besworen contracten aldaar Post te houden en de speceryboomen uyt roeye, mits wanneer aanstaande zylieden oif haare nakomelingen zig in dierwegen off in ecnige hierinne begte eepen poincten wederom mogten komen te . misgry pen_ buy” ten gaan en te rebellecren, dat alsdan de oude met de nieuwre mis- dader zullen boeten en Tol minste toe vergelden, blyrende in zoo geval dat niet te verhopen is dit articul van nul en eender waarden.

Sengadji; Tcgen: o1 districishoofd; Hicr in de bctcckcnis kamponghoofden: In de Orergecon# brici# 1736 is de datum nie: irgcvuid ; in het aischrift het Coitrectbock staat: Jun; anro 1739, trident rcrschrijving Zie voor de gcnocmde acte pardon hiervior, ctnd] blz. 156.

Tis centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 on Weil , 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 212

GENERALE NZDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

Ten tweeden : waarentegen de genoemde sengadjis en kime- lahas &’E Comp alderootmoedigste van gantscher herten bedanken voor die onverdiende nooyt verwagte gunste groote genade, mnet belofte versekeringe Van met alle haare kragten cn vermogen in ’t toekomende te zuller werken en hare onderdanen doen werken tot uytrocyen Om} - kappen van alle note- en nagulboomen in de landen en districten onder haer gehorende_ wasschende;

Ten derden : dat deze extirpatien der noten nagelboomen generaliter en zonder de minste exceptie zal geschieden en ge daan werden_ hert van land_ midden der bosschen, dc bergen, in de vilcyen; platteland aan de 7e0 strand en in wat plaatsen ook mogten zijn, daar dezelve vallen oif groeyen, van dewelke geene zullen vrygelaten maar alle nauwkeurig doorkruyst en doorsogt werden_

Ten vierden: z00 belooven senghadjes en kimelahas; dat ingevolge de van oudsher gebruykelyke wyse van doen tot ber- ging Tan lijff goed, mitsgaders rindsoen der Comp dienaren, die op haare landen gesonden werden om de specery- boomnen te extirpeeren, te zullen opmaken bouwen ten haren kosten gevoegelyke adappe

huysen off woninge, mitsgaders ter handreyking off tot halen VdII waler en brandhout toc voegen en geven zo veel onderdanen, als er hooiden zijn, dan Jf van jeder senghadje off kimelaha een man, buyten be- halven degeene, die in d bosschen de boomen moeten omver kappen en de troepen formeeren:

Ten vijffden dat by-en-aldien een landstreek is algewerkt en gevoeglyker en gemakkelyker was volk randsoen over water off zee een inder brenger_ dan over land te gaan en de bagagie door bosschen te sleepen, z0 beloven cn neemen zy, sengadjes en kimelahas; aan, Op wiens gebied zulx zal komen VOOI tc vallen_ zonder de minste tegenspraak cen off meerder corre-corten te zullen geven daartoe doen vervaardigen,

Van atap of gedroogde palmbladen: Beide aischrilten hebbcn trappen, aT bencden wordi gesproken van extirpaleurstrocptn.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
OOST-INDISCHE COMPAGSIE 1602-_1800.

gelijk ook mede besorgen wanocer de cxtirpateurstroepen zig land verdeelen, dat hun kost bagagie ter behoorlyke plaatse werd gebragt en haarlieden nagedragen:

Ten sesden ; beloven zy, sengadjes kimelahas, da: wanneer extirpatie door eenige tegenspoeden off beletselen langer mogte cuuren als men wel vermeynd hadde gegist, mits gaders daardoor mondkost maandelijx randsoen ran Comp” dienaren ten eynde raakte_ alsdan een corre corre met manschap na Ternaten te senden_ om sulx aff te halen en haar- lieden toe te brengen, indien Iog elijk is en geene merkelyke inconvenienten in den #cg zijn, dat aan oordeel van Comp en Tidoreese gecommitteerdens werd gelaten_

Ten sevenden aangesien door de gepasseerde troubles oneenigheeden verscheyde negoryen off verwoest verlaten zijn geworden over des onmogelijk is nu aanstonds specery boomen- extirpatie aan te vatten werkstellig te maken_ z0 beloven zy _ sengadjes en kimelahas, hier vandaan te rertrecken inmediatelijk hun uytterste deroir aan te wenden om volk; hier daar verstrooyt; den anderen samelen verlaten woonplaatsen als voren t€ herstellen; Initsgaders, zulks volbragt uytgevoerd wesende; ten alderspoedigsten daarran de weet aan den hcer gouverneur mitsgaders Zijn Hoogheyt, den coning; doen; ten eynde extirpatie voornoemd dan kan aangevat en voortgang hebben_

Ten agsten maar also land ven Mala ran een seet groote uytgestrektheyt is oversux een te swaren werk Jast voor gemeene volk om de extirpatie behoorlijk op cenmaa_ te doen; z0 is ten wederzijds genocgen goedgevonden district Vam Maba in drien te

verdeelen, ten eynde daarvan alle jazr cen gedeelte aff te werken als eerstelijk ran de plaats, genaamt Coutjate, tot aan Ayer Sengadje; ten tweeden van Ayer Sen - gadje tot aan Bitjolie, en ten derden van Bitjolie tot aan Wassile_ zonder dat werk in dat Jaar zal mogen stilstaan voor-en-al-ecr ieder deel afgewerkt:

Ten negenden beloofd den coning en de gesamentlyke rijx-

Deswcgcn;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 214

GENERAL: NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

groten ’) ’t onder Waygamma gehorende eylandje Foelo Pisang by onwilligheyt der Waygammers door de Pattaniers zullen doen bewerken en van specerybоomen te zuyveren:

Ten thienden: by-en-al-dien dat sengadjes oif kimelahas komen ontwaren off te ontdecken iemand_ wie ook zoude mogen wescn die tragte eenigsints d’EJ Comp te misieyden oite bedriegen, zy me: niet ontdecken der specerybоomen off ’t dryven van sluykhandel met diezelve beloven zodanige met uyterste vermogen gaan en tragten ontdecken; mitsgaders betrapt en ontdekt hebbende; aan d’E Comp over leveren, gevende daarvan kennisse wam den coning; ten eynde behoorlyke strafie mogen komen ontfang-

Ten elfden: 2y , sengadjes en kimelahas, belooven ook d’E. Comp’ Zijn Hoogheyt, den coning van Tidor_ ten eeuwigen dage gehouw en getrouw te zullen zijn, nergens buyten derzelver orares en last hostiliteyten te gebruyken dan wel geweldadig : heden plegen, ten waare by forma Fan tegenweer dat eerst aangedaan g ‘attaqueert wierdcn; voorts dat by ontdec- King oif ontwaaring in zee omtrent onse Custen van Freemde- lingen, oll dezulke , die niet tot d’E Comp’ behoren, Van wat natie ook zoude mogen wesen; ’t zy met scheepen_ chialoupen, dan wel ander groot of kleen vaartuyg, onder wat henaming ook zy, daarvan ten eersten kennisse aan den heer gouverneur tot Ternaten t€ zullen geven, zonder dezelre aan land te admit- teeren, eenig gesprek te houden off contracten verbonden maken, onder een off ander pretext:

Ten twaaliden zullen zy, sengadjes kimelahas, geene in- landers in haare landen off gebied ter nandel admitteeren_ die niet behoorlijk met Comp’ Ternaats off Tidors conings passe zin voorsien; mart de zodanige lijff vallen zoeken in haar magt te kiygen, om aan d’E. Comp te kunnen overleveren.

Tcn derthienden: Comp wegen gelet zijnde op de schrif- tuure, door de gesamentlyke sengadjes cn kimelahaes aan den

Namclijk Tidore: Namelik specerien.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OUST

Edelen Heer commissaris overgeleverd, vermeldende, dat, dewijl door gestadig en langdurige werken in de bossen zonder de minste beloning tot de uytterste armoede waren geraakt dienthalven versogten eenige onderstand van d'E. Comp' opdat, zulx genietende, met meer vigucur en wakkerheyt in vervolg van tijd den arbeyd konden volvoeren z0 iS dat haarlieden inalle opregtigheyt werd beloofd rersekert, dat voortaan ider sengadje 50 rijxdaelders en ieder kimelahae 25 rijxdaelders van d'E Comp jaatlijx ter geschenk zal genieten, mits dat sengadjes in eygener persoon, dan #el drie haarder roor naamste kimclahas voorsien van een lastbriefi, Op Ternaten ten casteele Orangie dat geld komen afhalen; doordien die penningen buyten des aan niemand, wic ook zoude mogen Icscm zullen afgegeven werden.

Ten veerthienden: Comp' regen #erd ook beloofd_ dat de zodanige; dewelke in der tijd zullen komen aan te wysen specery: boom off boomen_ op afgelegen plaatsen wasschende: Een eerlijk geschenk en beloning daarroor zullen zenieten hetzy geld off goed, naar derzelrer wille en behage", met erswyzing Tam de namen s0 suIx begeeren_ En roor (le aanwysing der Ct- borgen boomen de premie zijn rijxdaelders_ dan wel nieel , Zno een groote quantiteyt is

Ten vijfthienden: d'E Comp" versekert mede; dat de peper, om welke cultiveeren aan te planten sengadjes kimielahas beloven met alle naarstigheyt haar onderhorige persuadeeren aan dryven manen; tegens rijff 2en halff rijxdaelders 't picol van 125 aan te zullen nemen, mits die corl zan niemand werd verkogt nogte geleverd dan aan d'E_ Comp

Ten sesthienden nademaa) door contintcel roven e stropen der onderdanen ran gemelte sengadjes en kimelahas_ gecombi neert met de Papoeas op de cust Ceram en andere resorten der Amboineese prorintie verscheyde malen oneenigheeden TC - wrderingen zijn ontstaan veroorzaakt. 70n beloven nenier zy, sengadjes kimelahas, aan om toekomende hierop zodanigen verbod ordre te stellen, dat zulx door haarlieden nog die onder haar gesteld zijn, niet meer kome te geschieden

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

dezen;

onderwerpen zig gesamentlijk een ider in byzonder, dat zy, nog derzelver onderdanen nergens zullen ver - mogen vaaren de landen der E_ Comip’ oil haar bond- genoten_ z00 als buyten de Moluccos_ zy in vrund vyandschap met d’E_ Comp’ zijn, ten waare alvorens by den heer gouverneur, off dien ’t gesag voerd Op Ternaten, daartoe by een passe behoorlyke licentie hebben gekregen, die, wanneer retourneeren van reyse, ook mocten restituceren; zullende al degeene dezen contrarie doende; onvermydelijk met de dood gestraft werden, boven de restitutie der goederen, dewelke men za] bevinden door haar geroofd zijn; die zonder minste tegenwerp off uytvlugt op de cerste aanspraak en begeerte van de E_ Comp mnet en benevens den persoon off persoonen, ter strafle moeten overgelevert werden.

Ten seventhienden: z0o beloven de sengadjes kimelahas, z0 ras de extirpatie zal aanvang neemen Op haar land_ alsdan na Tidoor aff tc senden twee der voornaamste kimelahas off haare kinderen, als ostagiers borgen voor haarlieder gesamentlijk goed gedrag omtrent de extirpateurs; ’s Comp weegen daar komende, en de bereydwilligheyt in de te doene extirpatie der specerybоomen_ welke ostagiers ten koste laste van Zijn Hoogheyt, den coning van Tidoor, Op de fortres Tobo Tobo_ onder opsigt van den aldaar militairende Europees zcrgeant zullen moeten wonen en huysvesten: En stellen en interpon- neeren den coning; mitsgaders gesamentlyke bobatos_ groote als kleene_ haar alle in ’t generale en ider in byzonder niet alleen als borgen Voor de fugie van genoemde ostagiers mwar neemen ook aan, dat wanneer dezelve door den heer gouverneur, off die gcsag voert op Ternaten, gerequirecrt ontboden werden, door een brieff off gecommitteerdens, dan andersints, ten aller uure en stondc haar te zullen over- geven en ten castecle Orange te intrageeren, zonder de minste exceptie_ off dat door den heer gouverneur zal behoeven reden werden gegeven ten wat cynde wzaromme men die begeert.

Ten agthienden zo0 beloofd Zijn Hoogheyt den coning van Tidor en alle rijxgroten de Patteniers uyt al hun vermogen

Mischien Tjobx, aan de Noordpunt van Tidore:

Tnis centeni downlonled rom 46.50.98.28 &n Wed, I2 Oct 201€ 18 J8-06 UTC AIl use suhicet http:Wabout-jstor,orgherms OoSC

en zonder cenige de minste uytvlugten stiptelijk en letterlijk te zullen doen aanvaerden onderhouden niet alleen alle vorige en dit contract, van articul tot articul, maar ook verbond voorwaerden, door haarlieden affzonderlijk in den jaare 1728 den 30 July met den thocn Ternaats gouverneur Jacob Christiaan Pielaat, gemaakt

en besworer_ uyt welken hoofde de specery- boomen-extirpatie haar land mocten doen ook dulden_ als des noodsakelijk Comp’ wegen werd g’oordeelt; dat een merkpylaar naar land opgerigt, mitsgaders Europeese militairen ter besetting gelegt werden_ waarentegen Comp’ wegen beloofd werd, by-en-aldien genoemde Pattaniers rebellig blyven, zig weerbarstig toonen tot doen Fan een ander niet willen treeden_ Len eersten, Zijn Hoogheyt den coning alleen geen kans ziende oin haar tc dwingen, Zyne Hoogheyt met oorlogsamonitie_ volk wapenen_ te springen hulp komen de Pattaniers; meermelt; door geweld kragt van volk tot reden te brengen. En heeit den coning tot sincere Iyaate nakoming deezes in name ran Zijn Hoogheyt en alle bobatos gepasseerd en verleden cen singuliere borgtogt; Inct rijxzege) bekragtigt, dat articul alleen nopende, die ook agter dezen s3 gevoegt werden:

Ten negenthienden : beloven en sweren Zyne Hoogheyt, den coning van Tidor, met alle babatos, haar te stellen als borgen garandeurs voor haare onderdanen van Maba Weda Bitsjoly en Simola_ dat na alle vermogen by-en-aldien der tijd eenige infractic, dat niet verhopen is, door gemelte onder- danen in deze verbintenis en overeenkomist mogten werden ge- maakt, alsdan dezelve rigoureuste strengste te zullen dwingen noodzaken dezelve letterlijk stiptelijk tc onder- houden, onvermindert alle verbintenisse, voor dato dezes met voorige coningen van Tidor Zyne Hoogheyt gemaakt gepasseert:

Ten twintigsten : tot meerder versekering bevestiging am alle deze articulen z00 sweeren Wy _ sengadjes prescnte kimelahas voor ons zelven als voor de andere grooten_ die niet tegenwoordig zijn, dog egter hieronder werden begrepen_

Hicrvoor, blz: 32 cn volgen dc. “) Zie beneden; blz. 220.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 218

altoos solemnelijk dezelve op aldernauwste onrerbrekelijk onderhouden en doen onderhouden, zonder de minste verande- ring; met beloften_ z0 en byaldien eenig land off hooid wederom mogte komen te rebelleeren slaan, alsdan andere zullen samenspannen door geweld off andersints noodsaken tot hare pligt te keeren;

Ten een twintigsten : wierd tot voorkoming vin rer wyderingen disputen {oekomende hier exact terneder gesteld alle de sengadjes er kimelahas; zoals onder ieder land- schap sorteeren; buyten welke geene z0 al andere en een nog meerder getal door

den coning mogten werden gemaaki, gereg- tigt zullen eesen tot deze jaarlyxe gifte vereering rzn d’E Comp’ maar zullen die penningen diervoegen als volgt verdeelt werden namentlijk:

Voor de ncgory Maba jaariiiks Rd” 362Y als Een sengadje van Maba, genaemt Manesso Bitsjoly, genaemt Lamboi kimelaha Maba_ genaemt Sanke Gottowassie, genaemt Timoe Wyanly, genaemt Bakary Engeli, genaemt Bosmetta Boely, genaemt Banne Samosso, genaemt Samaoeni Watje, genaemt Boeni Soelebata genaemt Leas gnoffamajera Fan Luypa, genaeint Watje Ses_ genaemt Sesim capitain vin Maba 12/2

Voor de negory Weda jaarlijx Rd” 387% als Een sengadje var Weda, genaemt Riki Simola_ genaemt Sobat kimelaha Sautina genaemt Rantang Kobie, genaemt Samaoeny 25 Wastoena genaemt Laboba Fidie, genaemt Qualie Twee d” van Kela, genaemt Poeloela Baroe

Ngoffaranjirah of districtshooid

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE CUMPAGNIE 1602 1800 ,

Een d” van Wayboela, genaemt Kaoutta Samola genaemt Benoua Walee, genaemt Lawele Mo, genaemt Batang Doti capitain van Weda

12%

Voor de negory Pattany jaarlijx Een sengadje van Pattany, genaemt Manoery kimelaha Kipay , genaemt Hewi Tipleeuw, genaemt Sonima Mouw, genaemt Toeba Willo, genaemt Seba Kling. genaemnt Sibang Marot, genaemt Marasaly Totulli, genaemt Moeda Semieja genaemt Sarika

Rd’ 237V als

25

12’/

25

En zal den eersten ontfangst geschieden door de 7in Maba Weda z00 ras d’Mabareesen de specery-extirpatie zullen be- ginnen die van Pattaniers tot inkeer komen en zig onderwerpen; wanneer specery-extirpatie op haar Jand zal volbragt zijn genoegen mitsgaders generaliter in vertolg de maand Mey off dat de scheepen Tan Batavia zullen zijn aangekomen

Onder stond Aldus gecontracteert, overeengekomen Fer - drzgen, mitsgaders de Mahometaansc wyse besworen casteel Orangie op Maleye den [~ December anno 1734 voorschreven heere coning, g adsisteerd met zyne rijxgrooten mitsgaders de in den hoofde dezes gemelte sengadjes en kime Jahas, vanwegen de EJ Comp door den Edelen Heer com- missaris_ ten bywesen van den E. Agtbaren Heer gouverneur en raad was getekent Joh’ Bernard, Paulus Rauwenhoff, Marten Leliveld, P: Janssen_ W” van Beseler, Theodorus Jacobus van den Heuvel Huybertus de la Haye , Jan Smit; Ab” Bcrnard_ Corn Backer, en Casper Voges: Ter zyde stond Comp zegul, gedrukt in rode lacque, daarby geschreven Ter ordonnantie van den WelEdelen Hecr commissaris en raad getekent Thcod’ Jacobus van den Heuvel secretaris.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 220

GENERALE MEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Daarneven_ onder de Arabische tale, had Zijn Hoogheyt, den coning rijxgroten van Tidoor ncvens voormelte sengadjes quimelahas van Maba en Weda Bitsjoly en Simola_ derzelver gewone signatuur gesteld daaronder rijxsegel, roden lacque geparapheert. Lager : Accordeert getekent de Rec; secretaris Onder stond Accordeert Was getekent Davids, secretaris,

Translaat Maleyts borgtogt, door den koning Fan Tidor zyne grooten_ nopende de Patanyers passeert en op December anno 1734 overgegeven.

Paduka Siry Sulthaen Miri Bifalalihi Adjis Limoehijidin Bilahil Malihil Manaen-sjah Kitsjil Gape, koning, die land Fan Tidor alle dies onderhorigheden bestierd alle bobatos_ versekeren met alle opregtigheyd, dat de extirpatie der nagel- notebomen land Fan Pattany voortgang zal nemen dat by dese tijds gelegentheyd den Siry Sulthaan alle de bobatos van gantscher herten aannemen contract, de Patanyers concernerende, dat nu nieuws gemaakt zal werden door den Edelen Heer commissaris Johannes Bernard, represen terende Zijn HoogEdelheyt, den Hoog Edelen Heere Gouverneur- Generaal de Edele Heeren Raden van India, mitsgaders den heer gouverneur Paulus Rauwenhoft benevens den raad die Compagnies wegen bestier ten castele Orange hebben Onder stond Geschreven Maendag, den 6”. dag van de maand Radjap in %jaar des uyttogts Vin onsen propheet 1147, jaar Aliff. Boven staat het riixzegel, roode lacque gedrukt Onder stond Voor vertolking getekend Theodorus van den Heuvel: Lager stond Accordeert was getekend van den Heuvcl, secretaris.

Uit hct Contractboek, Ook in de Ovcrgccomcn bricven 1736, 20”t bocck, 21lt afdecling, folio 1197 volgende Gaat hicr v665 .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

DCCCXX_ BENGALEN_

12 Dccember 1734.1)

De Europceschc handelaars in Bengalcn morsitn stteos geldbcurs Fcrccdstzan hun handel ongestoord te kunnen drijvcn. Nergens waren afpersingen groot_ In 1734 verpacntte onderkoning Bihar prcvincie Patna rceeni “cor Iak of 1,900.00 ropia aar bedrag; Veritcrtutro noodige ,handstreer” Yoor diverse amhtenaten; IIOGE1 door bevolking vrcemdelingen worden opgebracht. In de botken Compagnie Tincl FCIL jaarliks groot hedrag pecskes recogniticpenningcn’ cind 1734 rerkrecg Mf ItyCd bedrag Circ 30 00 ropia peeskes onner staard berelschrift. (MissiC” Beitgolcu nuar Bdoiio 1l Fcbriari er10 Moert 1735).

Translaat distek bevelschrift door den Patte- nasen naib souba dheer Alawerdi-chan, onder des- zelifs zegel aan d’E Comp’ tot dryven eener onverhinderden handel provintie Behaar, Ter- leend den 15 der Moorse maand Redjeb 1147 Higerie, oflna onse tijdreekening den 12de December 1734.

Aile tollenaars, doragaas der bedarka convoygelden sjoukidaars vercete wagters van meldene kennelijk, dat de Hollanders aldaar door hun gomastos negotie dryvende in salpeter; amphioen_ lywaten andere koopman- schappen, dezclve her- derwaarts versenden; mitsgaders volgens conings ordre VIY zijn van alle buyt tenthollen geregtigheden hoedanig die ook mogen wesen of genoemd werden weshalven gylieden mits desen wel expresselijk werd “ordonneerd en bevolen alle hunne goederen, algaande en anl komende, VTY en onverhindert te laten passeeren, zonder daervan op eenige wagtplaatsen, overvaerten_ etc eenige thol, badarkz off andere weegsgeregtigheeden te vorderen of te nemen mits- gaders zorge te dragen, dat d’Hollanders geen de minste moeye lijkheeden aangedaan maar integendeel alle hulpe bewesen werd _ opdat zy hunne negotie gerust mogen dryven in de te meldene

Uit hct Conlracrtbock. Ook in d Overaecomen bricuen 1736 , 24ste bocck, Iste aideeling, folio 665 volgende: Naib; dolblc vOrm nrha0 rouvctncur Soubi provincic oor dorzgaas mtn daroga hoofden chokidar opzicncr. Lecs meldene manganiz

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDR

onder myne regeering staande pergannes Serkaer Mongeri, Behaer; Hasipour Tirhot, Saren, Tjinparer, Sahabaad. ’)

districten

al5 :

Verleend den 15*, Vin maand Redjeb des jaars 147, Hegerie, of van conings Mahamet-sja’$ regeeringe het seven- tiende: Onder stond G ’collationeerd accordeert was getekent van der Poel, van der Steng_ Onder stond Accordeert getekent J I Behaghel, ge- sworen eerste clercq;

DCCCXXI TERNATE TIDORE.

22 December 1734.

verbaiid ovcrcenkamst Deccmbcr bewerkte CCA TilSsans Bernard Ferzcem lusschem sultans Terniatc Ihnore (Zie hicrroor Eenoemdc Dagrcgistev den cotmnratic Jolicc Bermotd).

Acte van overeenkoming besloten gepasseert om althoos neyliglijk te werden nagekomen tusschen Zyne Hoogheyt Amir Iskandar Djoel Cornaine Savi- oedin Kitsjil Radja lauwt, coning rin Ternaten lenre en Zijn Hoogheyt Miri Bifalahi Adjies Limoe hijidin Bilahil Malikil Manaen-sjah Kitsjil Gape, coning Tan Tidor, ter andere zyde, met en benevens wederzijdse rijxgroten, dat ter presentie, ten

Voor sircar zie hiervcor; noot 0p blz_ 163. namen districten zijn : Monghyr, Bihar, Hajceporc, Tirhut, Saran; Chynpore Shahabad Ui: hct Coniracibock. Ook in d Ovcrgccomen brievem 1736 20”t* bocck, 2de register, Iolio 1199 volgenrde;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

oversiain bemiddeling van WelEdele Heer Johannes Bernard Raad-extraordinair van India commissaris der Moliccos name ende vanwegen Zijn Hoog Edelheyt; den WelEdelen Groot-agtbaren Heer Gouverneur Generaal, M’ Dirk Vin Cloon, en de Hecren Raden van India tot Batavia_ als represen- teerende de hoge overigheyt en authoriteyt vanweegen den Staat der ereenigde Nederlanden in dese Oost - indische gewesten:

Door wedersijdse onderdanen omtrent 2 jaren geleden de overkust off Halmahera cen begin van vyandelijkheeden pleegt zijnde, dewelke van tijd tot tijt toenemende, zoo in het Vermoorden van menscher als ruineeren ran dorpen thuyner, eyndelijk z00 TeIIC zijn gekomen dat tusschen ons_ coningen,

schoon daertoe nog raed off daed gegeven hebben, onust vetwy deringe onistaan, die mogelijk nog zouden duuren _ by-en-aldien de demonstratien vertogen van den Wel- Edelen Heer Johannes Bernard_ Raed extraordinaris van India Commissaris deser Moluccos_ door ons niet was overdagt:

Eerstelijk, dat waerlijk het hoogste geluk in deese waerelt YOOI koningen; die begeeren in der dact beschermers en vaders over hare onderdanen te zijn, bestaat in gerustheyt een opregte vreede; dewijl daerdoor geen andere wyse de reyken floreeren de gemeene man met genoegen de vrugten van hunne acker konnen plucken genieten voorts, dat by het opperen en te berde brengen_ mitsgaders straffen der handdadige en schuldige_ men nodeloos veel tijds, in naer t€ convinceeren en vatten, zoude besteden verspillen mitsgaders zulx een oneyndig werk zijn, dat niet als stromen van bloet veroorsaken konde_ soo is dat wY, koningen, dese verkiaren op inter- cessie van welmelte Edele Heer commissaris_ ons tc bevredigen alles te vergeven en vergeten, wat aan de een off andere kant dato deeses gepleegt off bedreeven; onder belofte van nooyt of ooydt daarvan eenige opperingen te doen off pretensien iormeeren, hoedanig desselve cok mogte zijn ; maer by-en- aldien onderdanen van welgemelte koningen vervolg wederom Op nieuwe cenige moorderyer, hostiliteyten ofi ge weldadigheden plegen, gemelte vorst; welkers onderdanen de

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 224

CENERALE “EDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

aggresseur met denselven niet handelt ingevolge den inhoude van het conttict van assopiatie den jare 1722 , Juny, door bemiddeling van den heer gouverneur, Anthony Heynsius tusschen de presente Zijn Ternaatse Hoogheyt Emir Iskander Soel Cornaim Kitsjil Radja-lauwt en Sulthan Hassan Oedin Kitsjil Gassea _ koning vam Tidor, gemaakt en beslooten, 200 zal denselve aangemerkt werde als een bond- vreede- breeker verders gehouden zijn niet alleen deese, maar Ook de nu gepleegde destrueeringe en moorderyen te moeten boeten

En vermits beyde coningen, ran Ternaten als Tidor, na- volgens hunne beloften met alle vermogen vermeynen de peper- culture VOOr tc scttcn en niet gaerne aan cen of andere kant zouden sien dat daarinne verhinderinge kwam die ligtelijk uytspruyt, off baldadigheyt door sommige, met het uytrucken off omkappen der geplante bomen zoude kunnen werden toe- gebragt bedreven_ zijn zy Hoogheeden, overeengekomen en veraccordeert, dat by-en-aldien een Onderdaan werd betrapt, bevonden off overwonnen door getuygen_ dan wel andere blyken cen peperboom ecnes andcren land hebben omgekapt, denzulke aan de eygenaar roor cen enkelde boom za] moeten baeten en betalen vijtf rijxdaelders

en za0 der meer zijn vijfithien dan wel straffe aan den lyve, exigentie vin saken zal zodanige, wanneer werd opgeeyscht, getrouwelijk zonder uytvlugt regt gesteld dan wel overgelevert werden_ Maar by-en-aldien mogte latiteeren weggevlugt zijn, zoo belooft den coning, wiens onderdaan het mogte zijn, denselven te latcn naspeuren opsocken_ mitsgaders niet vindende, naeste vrienden; zoo der gcene heeft; dorpshooiden re constrin- geeren dwingen, roorensgenoemde boete; dan wel meerder, waervan de uytspraak zal gedefereert blyven aan den gouver- neur, off dien het gezag voert Comp” wegen in de Moluccos betalen op te leggen.

Welk voorschreven WY, koningen grooten den een den andere heyliglijk; in presentie vin de Wel Edelen Heer commis -

Zic Corpss IV, blz.543 volgende: Dit staat z00 in bcide afschriften. Sic. Peperbomen Het Latinsche latitarc, schuilhouden

This conteni downluaded fOm 46.50.98,28 on Wed, 12 0t 2016 / 8.08.0 UTC AM urE quoicllumuul auQuI Eior oreenns OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800.

saris, mitsgaders den Agtbaren Heer gouverneur en raad, belooft hebben te komen cn te onderhouden. En is ten waer teken hiervan gemaakt dit geschrift met Comp~ en beyder rijxzegel bezegelt mitsgaders bekragtigt met de handtekeningen van welgemelle neer comnissaris; gourerneur raed, mitsgaders ons en onse voornaainste bobatos.

Onder stond Ternaten, in % casteel Orange, den 22 December 1734 was getekent Joh” Bernard, Paulus Raauwenhoff, Lelivelt, pr Jansen, Wr van Beseler; T= van den Heuvel, H’ de la Haye, Smith; Bernard; C’ Backer; Voges. Lager stond Comp zegel, gedrukt in rode lacque, en daar- benevens ‘Ter ordonnantie vin den WelEdelen Heer com- missaris Agtbaren Heer gouverneut; nerens de raed was getekent T’ J’ van den Heuvel, secretaris_

DCCCXXII GORONTALO.

29 Maart 1735.1)

Het optreden cen niluvicn koniing Gorontalo leidde, bezock den cammllssaris Bernard daar plaalse, nielwe bececiging door ziin voorvaderen Coiipagnie Reslotrn verdragen; (Zic hicrvoir gcrocmde Dagregister Bcrnard) .

Berestiging en vernieuwinge van zodanige verbon- den en voorwaarden_ als’er successive wegens de Ge- nerale Nederlandse Geoctroyeerde Compagnie Ier eente, cn de koningen van Gorontalo en hare rijxgroo- ten ter andere zyde, van tijt tot tijd zijn beraemt; rer= accordeert en besloten geworden.

Vermits het den gouverneur en raed der Moluccos op 22 bruary 1734, uyt name cnde vinweg den tegenwvoordigen Hoog-Edelen Heere Gourerneur-Generaal, M’ Dirk van Cloon; d’Edele Heer Raden van Nederlands-India, goedgunstelijk

Uit het Comlractbock. Ook in d Overgecomen bricien 1736, 2Ostc borck; folio 12H4 volgende, alsicde rog etis hetzelide bock; 2dc afdccling; iolio 604 e volgende_ DL; 96.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 226

GEYERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROFEERDE

behaegt heeft den ouden koning, Kitjili Lepe, op zyne instantige versoeken Tamc het bestier te ontslaen nijn, Kitjili Kilat, desselfs plaetse tot koning leenheer over de landen van Gorontalo het daeronder sortecrende te verkiesen; S0O belovc Sweete met alle myne rijxgrooten_ voor OnS onse nako- mnel lingen, alle contracten_ door de Gorontaelse koningen succes- sive en in den jare 1678, den 25* Maart ; 1681_ den 2”” January met den heer gouverneur Padbrugge vanwege d’E. Comp’ mits gaders den jare 1710 nader by den heer gouverneur Jacob Claesz. er in den jaere 1730, den 26”” September, by den heer gouverneur Jacob Christian ielat on hacre raeden tot Ternaten teil casteele Orange_ in name alsvooren g ’amplieert, vermeerdert, bevestigt verleuwe UmS voorgelese, promptelijk zonder minste affwykinge heyliglijk te zullen nakomen obserreeren zodanig besloten en bedongen zijn geworden_

Aldus vernieuwt en bevestigt binnen Comp logie tot Go- rontalo_ den 29* Maart 1735, zijnde tot confirmatie deses den eed door opgemelde prins zyne rijxgrooten behoorlyke forma afgelegt e desen met hunne handtekeninge bekragtigt; mitsgaders vanwegen d’E Comnp” door den Edelen Heer com- missaris, ter zyde Comp signature, getekent was getekent Joh’ Bernard_ J” Nebbens; Heymans, H’ de la Haye: Lager stond Comp’ zegel, gedrukt in roden lacque; en daer- henevens Ter ordonnantie van den Edelen Heer commissa-is was geteekent J’ van den Heuvel, secretaris_

DCCCXXIII GORONTALO_BINTAOENA_

2 April 1735.

Van ziin aanwezigheid op Noord-Celebes maakte de comniissaris Bernard gcbruik; Contrac sluiten Ie: nicuu ontrcienaer Tore

Sic; Bedocid leeninan 2 Het coniract 25 Maart 1678 Corpis III_ rolgende. Dat Januari 1681 i: miii bekend; Cortus IV nool op blz. 369. De bevestiging Juni 1710 in Corfus IV_ 368 gendc; die 26 Scptembcr 1730 hiervobr, blz: 88 volgende. Uit het Contractboek. Ook in dc Ovetaccomcn AJCc 1736, ZOste boeck; 2dc rcgister, folio 1206 volgende,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms UOST-INDISCHE COMPACNIE 1602_1800.

Bintaacta _ Dit rijkje was steeds bcschouwd als onderdanig aan Gorontalo Miaar Kordi Ihius of meer zclfstandig verklaard. Dc cenige bcdocling Compagnie hicrbij wcl gewcest zijn; mcer directen invlocd runAT hcbben goudexploitalic Ucze Jarcd UEr dach: iok {Zie hc: mcermmalcn Rcnoende Dogragistcr Rernard}.

Verbond articulem, beraemt, besloten en rastge steld tusschen den Edelen Heer Johannes Bernard, Raad-extraordinaire vin Nederlands-India e commis satis der Moluccos_ in name vinwegen Zijn Hoog Edelheyt;, den WelEdelen Grootagtbaren Heer Dirk ate loon Gouverneur-Generaal, mitsgaders d’Edele Heeren Raden ran Nederlands-India tot Ba tavia_ representeerende dc Generaele Nederlandse octroyeerde Oostindische Maatschappye Staet der ereenigde Nede-landen dese gewesten ter eenre, en den prins Kitjili Tolucci, g’eligeerd koning Van Bintaouna nevens zyne rijxgroten ter andere zyde

Alsoo de koningen van Bintaouna voorheenen nooyt geen par-ticuliere verbonden met Comp hebben gemaekt; als genocg-5a31n1 gehouden zijnde aal de contracten, successivelijk Lusschen d’E. Comp” en de koningen van Gorontalo en Limbotto aange- gaan, soo heeft nogthans de verandering L4M tijds en saeks ge- steltenis d’Ej Comp’ thans reeden en oorsaek gegeven, OIIC afsonderlijk met voorschreren prins Tolucci en zyne rijxraden te contrac eeren_ temeer dewijl hy den eersten van alle zyne VOOI - saten is, die tot berestiging van de koninglyke waardigheyt over het rijk Bintaouna zig aan d’E Comp” heeft g addresseert, En nadat zijn Hoogheyt nevens zyne rijxgroten gemelte rerbonden van Gorontalo en Limbotto duydelijk voorgelesen en Ferstaan gegeven waerer, rerklaeren daervan volkomen kennisse en ook steeds nagekome te hebbe, gelijk zy dezelve tot een heylige en bestendige observantie in desen houden roor g’in- sercert met alzulke overecngekomene bewilligde ampliatic, als de tegenwoordige tjjd en gesteldheyt ier saken_ z00 ten nutte van d’E Comp’ als het rijk van Bintaouna rereyscht mede- brengt, als ;

1. Op de Noordelijke landtong

Celebes, ten N.

Gorontalo.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 228

Generae NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Eerstelijk verbind zig den koning van Bintaouna zyne rijx- groten; nevens koningen van Gorontalo, Limbotto, Bo- lango Attingola _ na het aloude gebruyk Comp’ werk son- der de minste tegenspraek te helpen verrigten Soo omtrent den opbouw van Comp’ logie tot Illolodoa, als het vervoeren der goederen na Tomecalang; ‘), en andere diensten meer, die mct de billijk- of noodsakelijkheyt overeenkomstig zullen werden be- vonden_ en zulx pro rato na het getal en menigte van ieders on- derdanen, werwegens geen exceptie, die na onwilligheyt smaakt, za] mogen hervoortgebragt, maer daerentegen volkonen mocten g’observeert werden Comp’ regtmatige en onsydige limitatie ofte bemiddeling,ten desen relatief.

Den koning en rijxgroten verpligten en verbinden zig ook by dese alle schilpatshoorn of caret, dat docr haere onderdanen zal werden bemagtigt; ten redelyken pryse na dies valeur ain d’E, Comp” niemand anders te doen leveren

Gelijk wyders al*t goud dat door den koning van Bintaouna_ zyne rijxgroten en onderdanen word bemagtigt; ingesamelt o gcgraven_ tegens 10 rijxdaelders reacl swaarte Jan de E_ Comp alleen, dat zuyver en onvervalst, zal moeten gelevert werden, Op peene dat degeene, die dit mineraal mengen off ver- valschen dan wel aan particulieren verkopen_ op het rigoureuste ten exempel van andere zullen werden gestrafft: Alle welke g’amplieerde articulen, buyten behalven het hiervooren geciteerde contract met de koningen van Gorontalo sullen z00 lang stand houden bestendig blyven, totdat dE_ Comp goedvind na vereysch van zaken en billijkheyt anders te ordonneeren_ En sullen de respectieve koningen hun oud gebruyk moeten houden omtrend de zitplaatsen in hunne vergaderingen tot Gorontalo, zonder dat daaromtrent eenige verandcring zal mogen emaakt werden:

1. Zic hiervoor, blz: 58 en 9. 2) De rolgende alinca, Allc tot in hct Controciboek:

Ocmaolt {uctcn ontbreekt

This content downlozded Irom 146,.50,98.28 on Wedl I2 0xt 2016 [8.08.U6 UTC AIl uSc suhjec’ hp Mabour jstor,OFg”efms OO5T-
INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Alle welke poincten bevattingen door de prins Tolucci en zyne presente rijxraden tot een heylige duursaic onderhouding solemneel b’eedigt zijnde, werd die Hoogheyt daarop tot coning over het rijk van Bintaoune ten absolute bevestigt

Onder stond: Adus gedaan, besioten getekent, bezegelt besworen in Compagnies logie tot Gorontalo, den 2 April 1735 was getekent Joh” Bernard_ Lager stont Comp zegel; gedrukt in rode lacque _ en daar- benevens Ter ordonnantie van den Edelen Agtbaren Heer com- missaris 11s getekent T J” van den Heuvel, secretaris

1. BANDA_AROE-EILANDEN_

Juni 1735.*)

Den 13den April 1735 zond de gouvcrncur van Banda gccommittccrden naar Zuidooster-eilanden hutt conacict Inct , welke cenige hiena arien orane kaja’$ zoudcn Toeten Icekcdcn In ziin missite naar Batavia d.d, Augustus 1735 kon Banda 5 gourerreur IEldr commissianten” den 12dent Juli op Banda Wten tcruggckerrd Micuw aangesielde orangkaves Wokam, Oedjier, Wamner, Warkay Krcy %) het haarlicden hand gestelde contract an poinct poinct voorgehouden vcrsiaan gcgevet, initsea dtrs alle orangkayes sclvc articui Totanicui nunnc landsu ysc besworcm Ectekcnd hebben ’

Wy, ondergeschrevenen, aigesonden van den Edelagt- baren heere N= Nicolai, gouverneur en directeur over de eylanden van Banda en de aankleve van dien, be- nevens den raad, onder het beleyt van den Hoogedelen Heere M’ Dirk van Cloon, Gouverneur-Generaal, mits gaders de Edele Heeren Raden van Nederlands-India tot Batavia tcr eenre,

De Overgcconicr bricicn hebbcn April; Iaar uit_ket Dagrcgister comISSATIS Bernard blijkt, dat ket April moct ziin, 7007i. ook in hct Contractbock Iait it de Ozcrgecomen bricvcn 1736, 19de botrk, aidceling Banda_ iolio 282 voleendc Allc plaatsen de Aroc eilanden:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 230

de nieuw aangestelde orangkayen hoofden vin Wammer en Oedjir, sOo voor haarselven, hunne successcuren nakomelingen ter andere syde, Tet- klaren by desen gecontracteerd, vastgesteld en besloo- ten [te] hebben de volgende conditie, als :

Eerstelijk belover d’orangkayen van bovengemelde negorye hun selven met hzar successeuren onderdanen gantschelijk oter geven onder de ongehoorsaamheyd ‘) van den Nede: - landschen Oostindische Comp’ haar stellende als getrouwe On - derdanen derselver;

Ten [weeden nemen deselve onveranderlijk aan, welgemelte E Comp” alleen; met uytsluytinge van alle andere natien; blanke off zwarte, haer stranden en landen te sullen openstellen geensints toestaan of dulden dat iemand anders daarop Eeat mitteerd_ vecl min met deselve eenige contracten, belofteil olte verbintenissen aangegaan werd en] -

Ten derden : Uyt dien hoofde beloven gedagte orangkayen allc dop haar stranden en landen aankomende Macassaren_ Bouton- ders en andere lorrendrayers vyandelijk te sullen attacqueeren, des doenlijk vetovercn_ mitsgaders wanneer gedagte lorren- drayers andere plaatsen mogten aankomen_ de zergiant commandant om deselve te overmeesteren wilde uytgaen hem alsdan met manschappen en vaarthuygen te sullen adsisteeren hunne uytterste vermogen om deselve te nemen aanwenden daarop bevondene manschappen geweiren aan dE Comp sonder de minste agterhoudinge te sullen overgeven ; dvg de ge- nomenC vaarthuygen de daarin bevonden werdende goederen sal dE. Comp aan haarlieden voor gedaene moeyte laten behouden_

Ten vierden : Beloven emelte orangkayen den zergiant-com- mandant, 1v7nr eer denselven tot het inruylen off kopen van schildpadshoorn paarlemoerschelpen VOOI reecqcning vall d’E_ Comp” agter land moet weesen, hem alsdan van bequame vaar thuygen en manschap te sullen voorsien, mitsgaders sorge dragen

komische verschriving 2) Moropolieschendcrs

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OosT-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

dat hunne mecdevarende onderdanen de volkeren Op de aanko mende negoryen waar hct zylieden in vyandschap met selve leefder, geen overlast komen te doen of “yandelijkheeden te gebriyken: Ten vijffden : Staan gemelte orangkayen tot teken hunner wel- meninge opregtigheyd aan &E. Comp’ OC, om off wan- neer het zal vereysschen, aldaer ecnige volkeren te mogen leggen een logie ol fortres dan wel meesterwooning te bou- wen_ in welken geval gedagte orangkayen belooven het rolk in alles behulpsaem daer het nodig is te sullen zijn_ mitsgaders de logie, iortres off meesterswooning, die dE. Comp’ aldaar mogte resolveeren te bouwen desele te helpen opmaken en de bereets Wammer zijnde kerk meesterwooning onderhouden veroudert zijnde, nieulw te maken_ Vattoor d’E_ Comp” sig ver- bind

haerlieden in de bescherming te nemen even als (over) de goede burgers en Mardykers in Banda mitsgaders de verschillen die tusschen haar haare landslieden in der tijd mogen ont- staen, helpen by te leggen en vereenigen; wanneer zylieden zulx komen bekend maken en versoertn:

Ten sesden Zullen de gemelte orangkaven “rystaen jaatlijx ofte s0o dikwils het hun gelegen koint, met off sonder hare coopmanschappen in Banda te verscheynen ofte haar volk der- waarts te laten varen_ alwaar sy dan wel na behoren als vrun- den en goede _ onderdanen zullen werden ontfangen en getracteert;

Ten sevenden Vorenstaande articulen belooven #y gesament- lijk voor ons onse onderdanen en nakomelingen sonder cenige_ minste iniractie in alles promptelijk ni [komen sullen agtervolgen; waarop wY dan ook van d’E, Comp’* ontiangen aarineemer een bondbriefl, rottingh met Cen silverknop en prin- cerlag, mitsgaders tot meerder bekragtirge op onse landwyse en met de gewoone solemniteyten ran dien doen den eed Van ge- trouwigheyd:

Onder stond- Aldus gedaan en gecontracteert; Lager = Accordeert was getekend Jacobus Leborgne pro- visioneel secretaris_

1. Huis vcor schoolmeester, hicr t Ferstaa” als hulpprediker. 2) Er staat hcmn- Dc ordcrieekcming Dtcreckt cchter inleiding.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 232

GENERALE SEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

1. BANDA- AROE-EILANDEN

Juni 1735. ’)

Zie dc inlcidirg bij

hicraan vocnigaande document:

Wy. ondergeschrevcnen, affgesonden van den EEJ Agtbaren Heer Nicolaus Nicolai, gouverneur en di- rectcur over de evlanden van Banda ende den a2n- kleve van dien bcnevens den raad; onder beleyt Fan den HoogEdelen Heere M’ Dirk van Cloon_ Gouver- neur-Generaal, mitsga ers de Edele Heeren Raden van Nederlands-India tol Batavia ter eenre, ende alle nieuw aangestelde orangkayen en hoofden van de ne- goryen Longar, Oerec Afairat, gelegen het eyland Werkey, mitsgaders Van het eyland Krey, SoO voor haarselvcn, hinne successeuren en nakome- lingen ter andere zyde, verklaren by desen gecontrac- teerd, vastgesteld beslooten [te] hebben vol- gende condities, te weten :

Ten vierden Belooven gedagte orangkayen alle schilpads- hoorn paarle emoerschelpen dat door haarlieden en derselver onderdanen ingesamelt opgedoken werd _ aan niemand wie hij ook moge wesen te sullen verkopen off trocq- eercn, maar al selve als trouwe onderdanen aan dE, Comp” leveren_ waarvoor d’E. Comp aanneemt betalen 60 rijxdaelders voor de picol schilpadshoorn; mits alsdan dunne stucken uyige schoten, daar 30, 35 40 rijxdaelders voor de gelyke pikol, nadat uytgeschoten van deugt is, z1l voldaan werden, mitsgaders VOOr de 125 € paarlemoerschelpen 1% rijxdaelder, voor wclke prysen gedagte orangkayen aannemen 9) een en ander te zellen leveren;

Uit de Ozcrgccomen bricucu 1736 , ISde buerk; iolio 286 rolgcnde: Longar Ocrie Afara liggen het ciland Bakai; Krci 0p Zuid- FEjlt Trangan. staa conduites. cetsie dric artikelen ziin woordeliik gelijk net hieraan voorafgaande Jocuicn wordcn daarom hicr wcggclaten_ Fransch troquer ruieme Er staa: 1anecmd,

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
OOST-INDISCH? COMPAGNIE 1602_1800.

Ten vijffden : Staen gemelte orangkayen tot teeken hunner welmeening opregtigheyd aan d’E_ Comp toe om nu off wanncer zulx sal komen te vereysschen, aldaar eenig volk mogen leggen een logie of 1ortres Op te bouwen, in welken geval gedagte orangkayen [beloven] volk in illes de behulp- saeme hand daar het nodig Zy, te bieden, mitsgaders de logizn en fortressen, die d’E Comp aldaar mogte resolveeren te bou- Wcn, deselve te helpen opmaker; waarvoor d’E. Comp’ sig UCr- hind haarlieden in de bescherminge te neemen even als (over) de goede burgers en Mardykers in Banda mitsgaders de verschillen, die tusschen hair haare landslieden der tijd mogen ont: staan, helpen by te leggen vereenigen, wanneer zylieden zulx komen bekend tc maken versoeken_

Ten sesden ; Zullen meergemelde orangkayen gehouden zijn om den tot Arouw geposteerd leggende zergiant, soo menigmaal denselven tot het inkopen Fan caret paarlemoerschelpen agter land Eact en Op hacre negoryen verscheynt, behulpsaem te wescr, en sorge dragen hem geen overlast door hun onderdanen aangedaan werd, gelijk ook den zergiant verpligt sal sijn te be- letten selve door sijn medevarende aan gemelde orangkayen derselver onderdanen niet eschiet:

DCCCXXVI: BENGALEN_

Februari 1736.

In den loop van 1735 ondervond Compagnie wccr ccns mocilijxheden Benga) Jcn, Tai cnkele kebzuchtige groo wnardighcidsbekletders Laar oude rechtcn Barnagoor twijfcl trorken den palmtirrhanar verboden, directcur Joan Albert Sichtcrman; 1nd Rezantschap MNnT dn nihah Socja-chin, klachiceh OVCT ondervondcn tceen- werkirg; alschrifter der vroegere schenkingsacten privilegien natuurliik rijke geschenken; besprckingen duurdcn lang; vooral

1. De rest sevenden; wocrdelijk gelijk document_ 2) Uit d Overqecomcn briey 1736 , I0c bocck, iolio 1737 , Z6stc bocck, folio 522.

hct roorgaandc

Ook in die

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 234

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

udoor rcle obstaculen cn d’onbeschryiclyken gcldzugt vorsten mignon gel OEgsaam bewindsman van geheel Bersaltr; Hagic Ahmet” maar slottc Ktecs voldocning wcrden volgende documenten uit - Revaardigd (Onnitgegeven iniNe dc gezoutem uit Cassembosadr d d. 23 Fcbrury rnuin 1736, Jcu nrcctu Sichtcrman in Hocgli)

Translaat copia perwarna_ onder zegel Van den vorst Soeja-chan, luydende als volgt:

Den dapperen Mhamid Alif 1) moet weten; dat dewyle de dorpen Baranegger, gelegen in de pergenna Cal- catta _ en Tjoetjera in de dito Arsa item de basaar Mirzapour onder Begsbender, rolgens koninklyke firmaans, nisaans berelschriften der vorige ricerovs diwans, mits een Vaste betaling de Hollandse Comp zijn toebehorende; aldaar wetks - lieden en andere hebben doen huysvesten, mitsgaders den daartoe staanden penning jaarlijx tot Hougly voldaan werd

Weshalren gelast werd thans mede gelijk 1717 ouds gebruy- kelijk geweest, selve stand docn grypen geersints eenige molesten ran ongelden, telling der huysen, pressing meerder pretertien hun aan te doen, als zijnde alle desc belas- tingen volkome qujjt gescholden

En dewyle voor desen ten selve reguarde een schriftelyke ordre Verleend is, So werd ook rerboden jaarlijx nieuwe orders vor- deren, opdat se met geruster harte dies dlorering kunnen betrag- (CIl Cn volgens gebruyk daartoe staande opbrengen.

unn orer de districten Calcuita etc’ 2) Sic Pcrgannah i5 district. Toor dczc plaatscn cok Corbus Joi 6 398-399, 405 Firman ol ,onderkoningliik bevelschrift” nsani ~Drincelijck bcvelschrif’ Dc onderteckening cnthrcort

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 602 1800.

Februari 1736.

de inleiding

roorgaincc document,

Translaat perwanna onder zegel alsroren op den Pattenasen viceroy Alawerdi-chan

Naar een vrundelyke aanspraak Bevorens is tot stremming der salpeter andere negotie vanwegens de Hollandse Comp’ tot er tijd gelden vin Baranegger soude wesen voldaan_ UE. wel aangeschreren ge weest, gelijk ook geschied is, de handelaars verbandschriften doen passeren en [om] de voldoening van gedagte geld door UE_ wan- gehouden werd_ Dog also den directeur tot Hougly opperhoofd tot Cas- simbazaar hunne klagten daarover hebhen ingebragt, wera UE_ aangeschrevcn permissie tot den inkoop “an salpeter voor de Hollandse Comp’ naar ouder gewoonte te rerlenen Ter bandschriften; de handelaars afgevordert, hun te inhandigen wegens geld Vanl Baranegg- welk de Hollanders quijtge scholden is ginter geen verdere janmaning t€ doen_ mitsgaders ook weyders genen delen iemand der gedagte natie eenige molesten toe te brengen, opdat se gerust met dryren van den handel kunnen voortgaan;

Onder stond : Getranslateerd door Redoch: Lager stond : Accordeert getekent sworen eerste clercq;

Vs getekent

van Behaghel, ge

1. Uit dc Oicruccoio briciCH 1736 , [Ode bocck, [olio 66 67. Ook in die 1737 , 26ste bocck: folio 523-525,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

DCCCXXVIIL BENGALEN.

November 1736.

Ondanks dc parwarna Februari 1736, hicrvoor_ blz. 233-235, belette dc gouverneur Paina ioch LcoT dcn opkoop salpctcr door de Compagnic maaktc diarcoor de gunstige beschikking den nabab waardcloos, Llx Iner Ceem radcr middcl tot redressc wist Uyt tC denker; ancfrmaa onst Souji-chan addresscercn; rasteliik Vertnotienot Ziin Exceilentic, QuaSi den optES C spelem Z1 I1C ordrcs zqudr mizitincren mnoeuten spenderren cenige nieuwe schenkagcs “crkrecg mncn nadrukkeliike bcrcstiging: (Qu- Migcgcce bricf mgalcn Konr 97n7nn Octo- 1736} .

Translaat nadere perwannJ, door den rorst Soeja- chan op den Pattenasen stedehouder Alliwerdi-chan verleend, van volgende inhoud_

Bevorens is tot toestaan Van den inkoop van salpeter voor de Hollandse Comp naar ud gebruyk als teruggeren van de verbondschriiten, ’) die UE_ Van makelaars handelaars heeit enomen geschreven: Thans komt men te ontwaren, dat UE. egter alsncg geen per- missie verleend hebt, waeronme gelast werd dat, nademaal Hollanders gehoorsame kooplieden zijn, haar in genen dele den handel belet, naar opzigte der zes perwannes, conform Forige aangeschreven, verloff gegeven moet werden_ opdat hun regotie blijft voortgaande en den tijd der verzendinge hunner scheepen niet vrugteloos:

Doorsiet geen te doen is met de oproCri erwekkende En- gelsen_ clkers belangen met alle iver gesloten gehouden moeten werden:

Onder stond: Getranslateert door doch_

was getekend

Re-

Ui Ovetgccomcn bricica 1737 Februari 1736 J) Er staat verbrandschriiten:

boeck; Bergalcn Il, folio 611.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE CONPAGNIE 1602 1800.

DCCCXXIX CHINA_

December 1736. 1)

Het Nederlandsche Compignic; evemals andere Europraren, nim- gclukt; vaste ner CIZ ctlingen China vc-krijgen Na jarenlange ondcrhandclingen telkens Wcct Fienye teleurstellingen Mncn sictte vcrgckomicn, gercgeld Compagniesschcpen n17i Canton ver- ttokken_ Waat kantoor had, dat cchter nooil blijvend bczct mocht yorcen doch telkens slechts Ualur een ‚Scizoen” = half Juli llmo Fcbruari Quurdc Ven bracht Jr speceriien Europecsche ducten hcen kocht thee tn porcelcin Op. Hct tocnemend gcbruik van Ihre Europa nautc dcn handel in dit product behoorliik Kinsletrenu Icorwel ierin de cotcattenit Efcol Word 1735 lagen tctdl Canton ticn Europt cschc schcnen Inec laden, nainelijk rier Ergclsche, FCC Nederlandsche, twtt Fransche, Zwccdsch IDerusch Var dit groolc animo maakien dc Chincczcn Rretig gebruik prijt dc thce hoog op Oritcn ter*jl de bctrokkcn autoritciltr mnct nalt dt goutcrncur ondtrkcning Canton; hooge Iasten Tccmdc konpliedcn vordcrden Dcze zagen zich nu penluouzaixt ondanks onderlinge nanver S3c crken; den kcuzer vermindering Jasten vragcn, Het volgende document was hct resultaat,

Translaat mandament van den keyser van China nopens den verminderinge der lasten etc aigegeven door den onderconing van Canton ten opsigte van een ingelevert versoekschrift door de opperhoofden der Europese natien etc” uyt de Chinese in de France en alsnu uyt de laaste-gemelde in de Nederduytse tale overgeset, luydende als volgt

Ajong dit is de naamn van den viceroy van Canton derconing van Canton de omleggende plaatser, OMIme mnet eerbied te gehoorsamen aan d’ordre van den keyser Kieu Lung naam van den thans regeerende keyser gegeeven op den dag vin] 11* maand_ ter gelegentheyt van een ingeleverd request Op den bevorens_ door eene der mandarijns van het gerechtshoff, dewelke belast is met de zaken_ rakende de prO- vintie Knooy- Tcheou_ als ten dien opsigte ontfangen hebbende een ordre van den keyser op den derselver maand_ als :

’) Uit de Overgecomicm briteen 1738 , volgende sait 3ciast. Vermoedeliik Kwantoeng

boek; aidceling China, folio 147

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 238

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ik = den keyser spreekt- verstaan hebbende dat de scheepen der vreemde natien die men noemt schepen van roden wolle menende hiermede dEngelsen nadat zy op de rhede Vam Canton sijn #angekomen en hare ankers hebben nedergelaten_ vervolgens sig ophouden ter plaatse, genaemt Goongpou, alwaar sy aigeeven haar canon, en dan hunne negotie dryven, hetwelke verrigt sijnde

wederkeerer, als wanneer Jan haar dan ook weder- um werd ter hant gesteld al het canon wyders dat aangaande gereguleerde ordres ten opsigte der lasten, ider schip, naardat hetselve gevisiteert en bovendien aan beyde de zeyden gemeten betaalt Z0OO thails, gelijk ook mede de regten van haare Euro- Pese koopmanschappen dus is het reglement al van roor lange tyden, maaf desniettegenstaande laten jegenwoordig Jin hunne sinlijkheyt omme het geschut in het midden Fan hare schepen te behouden_ Dog behalven de gereguleerde ordre soo neemt men ook nog van hunne coopmanschappen en contanten dit is de laast opge- komen 10 per cento_ die by dit mandament werden vernictigt; een Van de tien hetgene men heeft bygevoegt boven het gesta- tueerde en dit noemt mer Fere cting of kiaosung; dog het en is niet na de Oude reglementen:

Ik, den keyser, agt gevende dat van der beginne aff men [uyt] de scheepen der vreenide natien hun geschut geligt heeft; za] men aisnu zulx; even als in vorige tyden doen observeeren; waarom soude men dese gewoonte veranderen Maar aangaande de ingevoerde belastinge; genaamt vereering geld, tiende penning of kiaosung dit is tegenstrydig met de gevoelens, die ik hebbe, omme de vreemdelingen te begunstigen De oude regten moeten werden nagesien na dies regulementen moet men zig confor meeren; afbrekende hetgeene nodig zal zijn en specificeerende de regten en het gelt, warineer alsdan myne ordres sullen moeten werden aigewagt om deselve in het publicq ter kennisse te bren- gen aan alle de vreemdelingen, ten eynde deselve daarvan wel ond errigt sijn, opdat dese ordres met cerbied werden g obser- veert de afschriften aan het gerichtshoff gekomen sijnde, dat

1. Vermoedeliik de Europearen in het algerreen; Opgemerkt worde, dat In Japansche geschriften amotcraren Nederlandsche Compagnie steeds wordcn aangeduid als de roodharigen

This centent duwnlo: ded tim |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_I800.

men dan laat afgaan de geschriften naam der geschriften die de magistraten aizenden rondomme de provintien, omme dat een ider kennisse zal hebben van d’ordre des keysers, wclke gedagte ordre de opperste gebiederen, gelijk mede de onderco- ningen, met de diepste eerbied zullen observeerer; besorgen dat deselve overal werden genotificeert, ten eynde een yder het weete, gelijk bevoorens, ingevolge alle oude examinaties, heylig- lijk gehoorsamende reglementen keyserlyke dispositien_ soodat dit alles_ eren gelijk de vorige ordonnanties, heyliglijk werde geobserveert en onderhouden Gelijk de mandarijns ook mei respect zullen zorg dragen, dat die werde Eepubliceert aan alle de

vreemdelingen, ten eynde CCn ider daarvan Kennisse hebben er in naerkominge van dien sullen sy hiervan laten af geven ordres by geschriite, omme In het openbaar werden bekend gemaekt in alle de factorien en wooningen der Furopese naticn CI insigte Sy, nOg diegeen, die met haar mn correspon- dentie zijn_ hiervan niet onweetende blyven En daarom zal men dit mandament met alle respect mocten nakomen, zonder iets het minste daarvan te violeeren ofte anders uyt te drucken.

Gepubliceert op den 13* dag der elide maand, zijnce den 3 December 1736. Onder stond; Het eerste jaar der regeering van den keyser Kieu Lung: Onder stond Voor de translatie wzs geteekent M’ Romp

DCCCXXX: MALABAAR:

20 December 1736.

Tocn Icgermacht Canara Ycrovering berg Carla Aan_ Salleim maakte zich Cananoor cmliggcnde staten mcestcr Natn grccp dc Compagrie cindcliik krachtig in, vcroverde Op haar bcurt berg Carla en dwong de Canarceztr to: Ucn aitocht, Mdcna Miriu coniract Canaroor stard kim (Het Rapeort veroveting Corla vindt mcn Ozrgccomen htintht 1738, Ee boeck; folio 137 477)

Contractboct, Ock rolgcnde:

de Ozrrgccomen britryn 1738 23*, boeck

folio 544

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 2++0

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Nader accoord bevestiging van vrundschap tus- schen de Generale Nederlandse G’octroyeerie Oost- indische Comp ter eenre, ende de coning van Colastry ter andere zyde, uyt de naam van Zijn Edelheyt; den Hoog-Edelen Gestrenge Heere Abraham Patras, Gou- verneur-Generaal, Edele Heeren Raden van India_ ter ordere van derselver commandeur ter deser custe; Julius Valenteyn Steyn van Gollenesse en syne raden, gemaakt door den ondercoopman en hoofd ter fortresse tot Cannanoor, Willem Feling:

Aangesien menigruldigde blyken Yait welmeenentheyt Van d’E_ Nederlandse Comp’ FOom het rijk Collastry hebben ont- fangen; die ons nog jongst uyt een oogenscheynlijk en onvermey delijk gevaer heeft gered door het veroveren slegten van de fortresse Carla_ en het verjagen van onacn magtigen vyand den koning Vam Canara, uyt dese rijk en landen, waarby dan nog komt de gedane promesse door het opperhoolt Willem Feling, in cen byeenkomste

_ op gisteren gehouden, wanneer denselve uyt name van Haer Edele belofte heeit gedaan; met de wapenen te sullen adsisteeren tegens de Cannareesen, en dat ten dien fine een goede magt herwaarts stond gesonden te werden_ Zoo hebben van onse kant niet wiilen in gebreken blyven om zen de geheele waereld t2 verthoonen dankbaerheyt voor de bewesene adjude Oversulx beloven wy by dit ons openbaer geschrift voor ons en Foor onse princen en erfgenaame, ragidoors nairos en ver- dere onderdanen Vin ons rijk, dat alle voorgaande contracten, tusscher ons en d'E Hollandse Comp' roor deesen emaekt, zullen weesen, zijn en blyven als voor desen, even alsof deselve door ons waren gemaakt en berestigt; en dat deselve onverbree- kelijk in alle eeuwigheyt zullen gehouden worden door my en de myne nu levende ende na my heerenschende

Wyders belove ik jaarlijx aan de E. Comp' binnen de fortresse Cannanoor te Sullen leveren IO) candylen rype_ drooge en wel geharpte peper 14 ducaten candijl van 500 € Hollands mits gaders 40 candylen deugtsame wel gesuyverde cardamona

') Ragiador of regent; Nairos ziin de leden

de militaire kastc op Malabaar.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 800,

bariga ') tegens 55 dukaten candijl vocrmelt; 'tgeene mijn land komt uyt te leveren:

by rervolg al

Voorts staan wY voor altijd aan d'E. Comp af in volle eygen: dom de berg Carla en sodanige verdere landen als onse vyandcn, de Canaresen, daer omstrecks hebben besceten, en door Comp' wapenen zijn verovert.

Tot naarkominge deses verbinde niet alleen het geheel rijk van Collastry, maar ook alle desselfs inkonisten regl geregtig- heeden, niets uytgesondert, indien by manquemcn: mrne hier - vooren aangehaalde belofte niet kom %) te Foldocn

Aldus gedaan en gesloten buyten de fortresse Cannanoor den 20" December 1736, ol na de Mallabaarse stijl den van maand Dannoessaar in 't jaer 912, mitsgaders den der gemelde maand December aan zijn hoff Lot Balliapatnam door Zijn Hoogheyt ondertekend_ Zijnde van desen inhoude geschreven getekent rier eens- luydende instrumenten, twee de Mallabaarse twee in Nederduytse taale; daarvan 4en in mijn handen_ {ee !am Comp opperhooid tot Cananoor zal gesteld_ mnitsgaders een Jan de E.

Heer commandeiir en raad tot Cochim gesonden Kor den_ “zs getekent me: eenige Mallabaarse carecters_ Onder stond: Accordeert getekent G. Franchimont; eerste clercg: Accordeert : G, Cluysenaer, secretaris_ 1) Cardamon; Maleisch kardanocrfgoc; welrickende spcccrij Paradijskorrei. Bariga is hct Portugeesche #oord TCOI buik; aanduidende 2** kwalitcit; woorden cabessa of cabecz, koofd Toel beteckenen respectievelijk 1’ 34* kwaliteit: Een candil Ias: OmecrcCr 480 pond Beide aischriften hebben kon 3) Lecs Danocbam de laatste maard Tin GC Quilon-acra, Zic CASTER-VISSCHKER , Mellobawr;€ Puce Dt datum Rcen beide afschriften ingevuld Versta twte in handeri

DL, %6.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 242

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCCXXXI JAVA-MATARAM

Maart 1737.1)

In de verschillende Mataramsche oorlogtn kad dc Compagnie geleidclijk- plaztscn landsirckal dc Noordkust van Midden-Java in bczit gckregen. Tusschen d dicnaren der Compagnic in dic gcbieden dc 2-g. strandgouvcrneurs den Socsothocnan Tczcn hcrhzaldelijk flicten Ovet de wederzijdsche jurisdictic In het voorjaar 1737 Lnnacn gczanten Mataram Batariz 34n, nr onderstzancc ovcrccn- KOmSt de zaak gercgeld werd (Dz JoxGE, OtFomst IX, XLI}

Poincten en articulen van verdrag, op heden gesloo- ten, vastgesteld en getekent tusschen de heeren Ra- den-ordinaris Joan Paul Schaghen en Pieter Rochus Pasques de Chavonnes en den tweeden secretaris Roe landt Cau_ uyt name ende vanwegen den HoogEdelen Heere Abrahan Patras, Gouverneur-Generaal, en de Edele Heeren Raden van Nederlands-India_ wegens de Generale Vereenigde Nederlandse Geoctroyeerde Oostindische Compagnie tcr cenre, mitsgaders den Raden Adipatty Natta Coesoema, den Tommangong Tirta Wiegoenz, den Aria Djaya Santika van Coedoes en den Raden Aria Saeri L.aja van Brebes; als ge- volmagtigde van den Soesochoenang Pakoeboeana Se- nepatty Irgalaga Panatagama uyt nane van haren voormelten vorst en heere ter andere zyde, dienende wederzijdse vaststellinge Tan judicature door de regters van de Generale Maatschappye tot Samarang die Vin den Soesochoenang tot Cartasoera_ luy - dende aldus:

Eerstelijk werd vastgesteld en besloten_ dat geene Comp’ dienarcn oite onderdanen haar zullen mogen aantrekken off bemoeyen mct eenige geschillen_ die de Javanen onder malkanderen mogten hebben ofte krygen maar deselve moeten

overlaten aan de judi- cature van hare eygene ofte des Soesoehoenangs regters, Om na hare wyse en welgevallen daarover te disponeeren_

') Uit de Overgeconien bricven 1737 , #gste decl, iolio 3059 en rolgende Ge- drukt bij D: JoNGe Opkomui IX Folgcndc 2) Lces ordinaris extraordimaris,

Tis conteMt townlorded from 146.50.98.28 Weil, Ocl ZuI I8.US.06 UTC All uSc subject t0 hulp abour jstot,mgnemm; OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800

243

Dat alle gemeene Javanen_ beoosten als bewesten Sama- ring, en in zooverre deselve sorteeren onder het gebicd der res- pective strandgouverneurs_ zonder eenig onderscheyd bv het be- gaan van ese of geene delicten tegens d'E Comp ofte hare onderdanen, zullen worden geexamineerd gesententieerd tot Samarang door Comp" regters aldaar, by welke examinatie V7r egens den Soesoehoenang altoos iemand zal mogen present wezen, gelijk het dE. Comp' mede TTV za/ staan des bege eerende; zulx ook te mogen doen tot Cartasoera

Dat zodanige gemeene Javanen, invoegen voorschreren gesen tentieerd zijnde, na de gebruykelijkheden van vroegere tyden ter presentie van fiscaal en gecommitteerdens zullen werden overge geven aan1 den Javaansen gourerneur [Ol Samarang door zyne oi zoo die tekort mogt schieten alsdan Compagnies geregtsdienaren p de passebaan tot Samarang na haar vonnis gestrait te werden; uytgesondert nogthans by extraordinair 0x6- crable ofte aangelegene misdaden, wanneer deselve door den scherpregter ten aischrik Ta andere dienen te werden gestratt.

Dat alle zodanige strand Jaranen gedelinqueert hebbende gens d'E Comp oite hare onderdanen; door de Samarangsche ministers directelijk zullen werden opgeeyscht van de respec- tive regenten der districten, onder wien deselve ehoorem; zonder daarover eerst en alvorens aan de strandgourerneurs ie schrijven, om dus niet te vee_ tijd te laten rerloopen en de delinquenten geen gelegentheyd te geren ondertusscen met de Flug: te echapeeren

Dat aan sodanigen regent kennis gegeven sijnde, denselven aan de uytgesondene de nodige bystand van volk zal moeten bieden om den misdadiger of misdadigers na te speuren des mogelijk, Op te ligten en te brengen Op Samarang

Pasebal; : opcn gchoorplaats de aloon alocn_ dikwijls verhaspeld tot passrerbaan 2) Latijn exsecrabilis voekwaardig, Compagnics Dicnaecna

Compagnics dienaren

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 244

d’E_ Comp zal zorgc dragen, dat door haare dienaren ofte onderdanen gcene zodanige ongeregelthede Soo door het opligten vin menschen als andersints; gepleegt werden, als den heere Gouverneur-Generaal en de Raden van India alhier tot verwondering ongenoegen van de heeren gesandten is te vooren gekomen, maar wanneer daarover cenige klagten komen te VCrneemen de schuldige verdiensten corrigeeren;

Daarentegen werd vastgesteld dat alle benedenlandse Javanen_ schoon sorteerende onder het gebied der twee strangouverneurs, indien buyten derselver districten, en oversulx in de bovenlanden Op Soesoehoenangs territoir, mogten comen te delinqueeren, zullen moeten werden teregtgesteld tot Cartasoera niet tot Samarang:

Gelijk ook in selver voegen vica versa de bovenlandse Javanen, in de benedenlanden of aan de stranden komende te delinqueeren, zullen werden gecxamineerd gevonnist tot Samarang, en niet tot Cartasoera

En zullen alle benedenlandse of strand-Javanen, in de distric- tcn der strandgouverneurs of van d’E Comp’ tegens de Maatschappye of hare onderdanen gedelinqueerd hebbende; indien haar na het begaan van sodanigen delict met de vlugt quamen te begeven naar Cartasoera of elders in de bovenlanden en Socsoehoenangs territoir; by agterhaling moeten gesteld werden in handen van de justitie tot Samarang__ zooals ook de bovenlandse Javanen in het district van den keyser cenig feyt begaan hcbbende comende te vlugten de benedenlanden of tot Samarang, door Compagnies bediendens zullen werden overgegeeven aan den Soesochocnang ofte syne ordre

Dat onder de vorenstaande articulen niet zullen wezen bc - grepen eenige Javanen, ’t zy bovenlandse of benedenlandse, die

Dc Compagnie

Thix conent downloadedl irom [46_50.98.28 0n Wcd, 12 Oct 2016 18,08.06 UTC A U2 .uoiccI http llabou:jston orghemms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800,

eenig bewind gesag hebben vam Soesoehoenangs wegen; Inaar dat die alle sonder onderscheyd of uytsondering zullen werden opgesonden na Cartasoera _ om door de regters aldaar lands gewoonte teregtgesteld te werden.

Maar Compagnies onderdanen, als Chinesen Maccassaren_ Jalevers, Maleyers Mooren; ofte andere eemdelingen, zullen coniorm het ge articul van het contract, met den heer De Wilde den October 1705 aangegaan, alleen onder Compagnies gcbied blyven staan, tenzy in saken van groot belang 1Oot- comende differenten omtrent deselve_ daar des Soesoehoe nangs Javaanse gouverneurs mede vermengt warcn_ Ikcn wegen de decisie aan den Soesoehoenang den Gourerneur Generaal met de heeren Raden Fan India tot Batavia zal gede- fereerd blyven

Eyndelijk beloven de gesandten_ den hoofde deses gemeld, te sullen besorgen de approbatie en ratificatie van haren orst op de hiervoren vastgestelde poincten_

Aldus gedaan, gecontracteerd en besloten in castee Batavia op het eyland Groot-Java den Maart anno 1737 , o: ni de Mo- hametaanse tijdreekening op Donderdag, den dag van de maand d'Zoel Chayda in jaar 1661. Onder het Nederduyts waaren alle drie onder malkander vol- gende gestcld cachetten ran heeren Raden- ordinaris extraordinaris Johan Paul Schaghen en Pieter Rochus Pasques de Chavonnes_ met den tweeden secretaris Roeland Cau_ daar- nevens wa5 getekend : Jan Schaghen_ dc Chavcnnes R" Cau: Onder het Javaanse stonden mede de Fier zegeis der gesand- den hoofde deses gemeld, daarnevens was in het Ja- vadns getekent = Radeen Adipatty Natta Coesoema_ Tomman- gong Tirtawigoena_ Aria Djaya Santika van Coedoes en Radeen Aria Soera Laya van Brebes_ Accordeert : W" M_ Bruynink, secretaris_ Cou blz . 242 cn volgenide Dc maand ilderdaad 4ontrcdaaricn namcliik Dsul Cada. Het jazr cvenwcl ccn Cakajaar,

This content duwnloided trom |46,50.98,.28 on Wexl , 12 Oct 2016 [808 0 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 246

Het optreden nicuwen Torst ovcr kct rikje Bwaol, Noardeliike landtong van Celebes; yoor den gouverneur der Molulken aanleiding om verdrag Iuesenen da: rijkje dc Compagnic Ter- Wirduen Yullen, laatste rcoral oog Foud - exploitatic.

Ampliatie tot het verbond en voorwaarden, aange- gaan, vastgesteld_ besloten verzeguld tusscha "heer Jacob Kloek, gezaghebber der Moluccos en den raad, den namen ende vanwegen den Hoog Ed_ Heere Christoffel van Swoll, Gouverneur- Generaal, en d'Edele Heeren Raden van India, representeerende de Generale Nederlandse Goctroyeerde Oostindische Comp' en Staat der V ereenigde Nederlanden in dese gewesten, de dato 20 July 1714, ter cenre_ Ende Zijn Hoogheyd Quitchil Marcus Pompa Ko- ning van Bwool, benevens derzelver presente rijx- grooten ter

andere zyde; en door gemelte koning Op rijx aanvaarding besloten beswooren gedaan maken door den gouverneur Martinus Storm, bene- vens die van zynen raade ten castecle Orange tot Ter- ten_ in den name en vanweegen Zijn Edelheyd, den Hoog Edelen Grootagtharen Heere Abraham Patras Gouverneur-Generaal, en d'Edele Heeren Raden van India, representeerende dezelve Oostindische Comp' met Zijn Hoogheyd Jacobus Pompa , koning van Bwool, presente riixgrooten_ z00 voor haar als der- zelver nakomelingen ofte erven:

Eerstelijk versekeren den koning en rijxgrooten voor haar hare nakomelingen oite erven, gelijk doen by desen, het hjer- voren genoemde verbond van den 20 July 1714 onverbrekelijk te

') Uit het Corractbock. Ook in d verzamcling der Kamer-Zeelond No 8149, jolio rolgende alsmiede in de Oucrgecomcn briciich 1739, bocck; Iolio 356 volgende; ") Dit rcrooncsconiract 20 Juli 1714 heb ucrgens aangctraffen

conlenu downlajdedfom [6.50.98.28 Wed; 42 Oct ZuI6 8,08 05 UTC AIl u3? cuneecmnmtc aboullitororcns OOST-INDISCRE COXPACNIE 1602-_1800.

247

zullen onderhouden en doen onderhouden zonder daarvan in minste poinct af te wyken, hou ende zclve in desen als LCI - nicuwd.

Gelijk &'E Comp' zig aan den inhoud ran dien ten haren zyde gebonden houd, zonder almede van eenige poincten af te wyken, allecn nader amplieerende het 14* articul ran evCn gereld ven - bond_ waarby den koning van Bwool, dessells rijxgrooten off onderdanen verpligt zijn het caret, adm d'E Comp' ten rede Iyken pryse te leveren, geen sedert dien tijd merkelij?: in prijs esteygert zijnde z00 zal het voortaan door d'E. Comp tegens volgende prysen aangenomen en betaald werden_ weeten de beste sorteering, bestannde ider hoofd stucken_ als aan yder zy middelstucken wegende swaar 3 # 3V2 tegens 70 80 rijxdaelders picol van [25 & en de minder soort; waarvan ieder hoofd weegt 2V2, 2 #]Vz 0, tegens 30 40 rijx- daelders picol:

Het roormeite verbond dus reciproquelijk in alle zyne overige poincten en deelen rernieuwd zijnde_ z0o doet den koning Tam Bwool en desselfs rijxgrooten by dit articul een trouwe verzeke ring, dat zy niet alleen a} het goud, dat op Bwool gegraren werd, tegens 10 rijxdaelders de reaal swaarte aan d'E Comp' zullen leveren en doen lcreren_ maar ook dat zy degeene, die zig zullen verstouten zelven t€ vervalschen off ain particulieren te TeT- kopen, aan d'Ej Comp' zullen overleveren, hy 2y ook wie hy 2y, om ten exempe Van anderen an lijff en goed gestraft werden.

Eindelijk beloven den koning en desselfs rijxgrooten en nenen aan, dese op hare aankomst tot Bwool door andere in haar land verblevene babatos tc doen Jamnemen; goedkeuren en ratifi_ ceeren_

Aldus gedaan, gerenoveerd, g'amplieerd, gesloten, beseegeld, onderteekend en solerneelijk b'eedigt lot Ternaten in casteel Orange, den 18 Maart 1737, zijnde tot bevestiging van dien door

Karet of schildpadshoorn Bocpatin $ rijksgrootcn_

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 248

GEXERALE NEDERLANDSCHE GPOCTRO EERDE

den op heden in rade uit naam ende vanwegen d'E Comp VOOr- gestelden koning tot het gebied van Bwool, Jacobus Pompa_ zyne hier aanwesende rijxgrooten den eed behoorlijk afgelegt e dese met hare handteekening bekragtigt En vanwegen d'E Comp' heeft den gouverneur Martinus Storm mitsgaders Zijn E' raad hare handteekeningen bezyden Comp groot zegel hieronder gesett:

Onder stond : Accordeert provisioneel secretaris_

waj geteekent

H Hagadamius_

DCCCXXXIIT MOLUKKEN_NOORD-CELEBES_

20 Maart 1737.

Ook mc- dagen alet

regecring ~crhong gesloten,

Aucc grcnzende Tontoli Wcrd cetige

Verbond voorwaarden jangegaan _ vastgesteld, beslooten en erscegeld tusschen den gouverneur Mar- thinus Stort; nevens den raad Molucco ten cas teele Orange tot Ternaten_ In iame ende vanwegen Zijn Edelheyd, den Hoog-Edelen Grootagtbaren Heere Abraham Patras Gouverneur-Generaal, d'Edele Heeren Raden van Nederlands-India als represcntee- rende de Generale Nederlandse Geoctroyeerde Oost- indische Comp en Staat der Vereenigde Nederlanden in dese gewesten ter eenre ende Zijn Hoogheyd Aponee, koning Fan Tontoly; nevens zijn presente rijxgrooten ter andere zyde:

Zijnde in Macasaarse vreedeverbond van den 18" November des jaars 1667 op het 17* articul onder andere landen en vol- keren ten behocven der Ternaatse kroone bedongen, versprooken

het Contractbock, Ook in de verzamelicg Katier-Zecland, 8149 , tolio 22 cn volgende; aimcoe Overgecomen htizh 1739 , 194’ bocck, folio 345 volgerde. “) Het Bongaaisch verdrag: Zic Corpus Il_ 370 volgende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE [602 1800.

overgelaten het Jand en de lieden ran koningrijk Tontoly; gelegen op Celebes WVestcust, geen nadcrhand onder de hoorsaamheyd bescherming van d’E. Comp gesteld zy, zoo dat daarop vervolgens tot een vast, bestendig en ceuwig verbond getreeden zijn op den 25* Maart 1678 met de koningen rijxgrooten van Gorontalo cn Limbotto, welke daarin be grecpen poincten articulen in den jare 1681, den Januati, door den coning en rijxgrooten Vin Tontoly bevestigd zijn, werdende dezelve by deezen specialijk, Voof z00 verre die het koningrijk van Tontoly betreffen gerenoveert en g’amplieert in maniere als volgt:

Eerstelijk verklaren en keuren goed den koning Tan Tontoly_ nevens zyne jegenswoordige rijxgrooten Voor zyne hunne nakomelingen en erven_ zodanige opdragt van hunne landen volkeren _ als den koning van Ternaten Zijn Hoogheyd Amster dam, aan “E. Comp by schrift en zegul heeit bevestigd en over gelaten den July 1683, zonder daartegens ten eeuwigen da- gen iets docn te oridernemen, directelijk off indirectelijk; tog ook niet gedoogen daartegens door iemand anders iets gedaan off ondernomen zal-werden_

Oversulx verklaren den koning en rijxgrooten hun land als Ieen van d’E Comp” te nemen aanvaarden_ te houden en be sitten; geen ook by verkiesinge aanneemen van rijk door een ander koning successivelijk moet werden geheft ge- tilt

Zonder welkc omstandigheeden geene koning op roorschreven land zal mogen gekoozen _ nog niet daarroor erkend werden tenzy Van en door d’E_ Comp werde aangesteld rijk bevestigd, vermogende de rijxgrooten eenelijk iemand daartoe nocmen van wiens bequaamheyd, goede wille en genegentheyd ons alsdan volkomen verzekering moet gedaan werden erde daarop Comp’ goedvinden en bevestiging afwagten_

Corpus III,

127-136 2) Zie Corfi IV; noot 369. 3) Zic Corpus III, blz, 304 cn volgcnde Aantaaro Zie Corpus III, noot op blz. 85.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms ’250

Zullende wyders alle zodanige koningen voor verkiesing aanneming derzelve, voorschreren acte VJm opdragt en dese tegenwoordige voorwzarden moeten goedkeuren beloven in allen deelen en alle poincten te agterrolgen naarkomcm, ook deselve ondertekenen bezweeren;

Den gekozene koning dan op zodanige wyze bevestigd zijnde, zal door niemand rermogen aff cnde andere weder d’plaats aangesteld werden zonder toestemming, goedvinden bewilli- ging van dE. Comp

Den koning zal niet vermogen eenige zyner rijxgrooten_ ’tzy den goegoegoe, capitan-laut, off hoccum; te zetten, reel minder andere in derzelrer plaatsen aan te stellen, dan met Foor weeten, bewilliging en toestemming alsvooren.

En ofschoon ‘t rijk ran Tontoly &E Comp’ in eygendom hoord en zelve maar ter leen laat bestieren; z0o verklart den gouverneur raad nogtans niemant in zyne gewisse off gods - dienst eenig gewelt te willen aandoen_ en zulx geene Mahome_ thanen tot het Christen gelove aan te nemen; als die rar selis; ongepersuadeert_ uit eygene beweging en “tve wille daarom ko men t€ Fersocken_ die ook in sulken gevalle niet verhindert gen werden, latende voorts den koning en al ’ volk in de Vrye exerciticn van haren godsdienst, mits dat geen Christenen, zonder onderscheyd hoedanig; daarin ontfangen of daartoe eanitneert mogen werden_

Den koning Fan Tontoly, desselfs rijxgrooten off onderdanen, zullen geen oorlog, tegens wie het zoude mogen zijn, aannemen nogte beginnen, mair wel verweeren z00 wameer door imand mogte werden aangetast en avervallen, wagtende hun vooral wel cerste redenen caartoe geren zullen verders in diergelykc

Djogocgoe of riiksbestuurder: capitan-Jaoct kocm of oekocng; afdcelingshooid,

koofd dcr zcczaken hoc_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COXPAGMIE 1602 1800.

voorvallen goede waaragtige aanteekening houden, omme daarvan te konnen gedient werden daar en alwaar zulx bchoort,

Voorts beloold gemelte koning zyne rijxgrooten_ geen Europeanen zy Spanjaarts, Portugeesen, Francen, Enge sen Deenen, Sweeden, off hoedanig en van waar die zouden mogen zijn, nogte ook geen Macassaren, ’Mandareesen, Javanen Atchin- ders off eenige andere natien hoedanig die ook genaamt mogen werden, in zyne landen te ontfangen of laten onthouden en dul- den_ maar af en Ternaten_ aan dicgeenen, die in der tijd het gezag van d’Comp” zal hebben; te wysen olf genoegsaam Ver zeekert derwaards brengen_

I0.

Zullcnde zig allesints en overa toonen vrunden van Comp’ vrunder, vyanden van derzelver vyanden te zijn; ook tOL zodanig togten off oorlogen nevens andere bondgenooten dE Comp ten dienste te staan; als buyten gevaar Vat hun landen naar billijkheyd zal kunnen geschieden waartegens d’E Corp alle voorvallende gelegentheeden ongemacken de- zelve getrouwelijk en na rermogen zal assisteeren tragten te helpen_ voor zooveIte Knood en tijds gelegentheyd vereyschen zal.

Dog zal, als gesegt; den koning ran Tontoly tot zodanigen oorlog d’eerste reden niet geven veel min op omtrent d’ lan- den; onder bescherming van d’E_ Comp’ staande, dcust van Celebes off ergcns anders_ rooven Ingevalle egter iemand vin zijn onderdanen buyten desselfs kennisse tegen dit articul misdeed_ zoo verbind hy, koning; zig Voor de beledigde in te staan, mitgaders de geleden schade te vergoeden en d zelve zodanig tevreeden stellen dat daaromme by dE, Comp niet zullen behocven te komen klagen nogte vergoeding eysschen.

Blyvende verder gehouden_ gelijk ook mits desen beloven_ alle Comp’ vasalen en getrouwe bondgenoten_ in nood ofte door een ander aangetast werdende, hulpsame hand te bieden naar vermogen by stazn_ ofte we zodanige strydende par-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 252

thyen Z00 veel doenlijk tragten Fersoenen: Ende byaldien eenige der bondgenoten door openbare vyanden wierden Boor- Joogt, mits de veraigelegentheyd zulx d’E. Comp’ niet en zoude bekend gemaakt werden_ zal den koning gehouden zijn zulx spoedigste naar Manado off herwaards over schryven ende d’E Comp dat bekend te maken_

Geen carett off paarlemoer-schulpen zal door den koning van Tontoly desselfs rijxgrooten off onderdanen_ aan geenige particuliere handelaar mogen verkogt werden; dan alleen aan d’E Comp’ zullende die dezelve ten redelyken prysC aannemen voldoen waarop den koning, rijxgrooten €n alle onderhorigen ran

Tontoly wel expresselijk zullen kebben te letten, op pene Van contrarie doende; daarorer ten exempel van andere g’cor- rigeert werden,

Zoo byaldien mogte gebeuren, dat er eenige lijfeygenen van Comp’ dienaren onderdanen hun vlugtig maakten, naar Tontoly off onder gcbicd an dien quamen te begeven, beloofd den koning rijxgrooten deselie by ontwaringe aanstonds t zullen doen opratten en in Cornp handen off derzelver lijff- neeren overleveren_ mits dat voor yder lijffeygen aam d’opbren- gers erselver thien rijxdaelders zak moeten betaald werden_

De vaart van Amboina, Banda Macasser, Magindanauw off waar het ook zijn mogte_ en zal by d’onderdanen van den coning van Tontoly niet ondernomer werder, hy zy wic onder wat voorgeven het ook zijn mogte, dan alleen met speciaal con sent van den gourerneur, off die gezag in d’Moluccos voert; alsdan ook niet verder dan d’plaats off plaatsen_ die haar- lieden aangewesen zullen werden; zullende degeenen die zig hiertegens komen misgrypen , her rigoreuste gestraft werden_

Off by geval door storm, swaar weer, als andersints, eenige Comp’ scheepen; chialoupen off andere mindere vaartuygen

Ternate

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COXFAGNIE 1602_I800.

Voot

Tontoly, of onder dat gebied gehorende_ mogte komen vervallen eenig gebrek hebben, zo0 belooid den koning rijxgrooten alle hulp bystand te doen, d’zelve van geen benodigt mogte Juacset adsisteeren, geen den gouverneur, off die het gezag in Molucco voert, by gelegentheyd zeer gaarne zal vergoeden_ 17 . Indien onder Tontolijs gchied specerybomen mogen zijn hunlieden bekend werder, zoo beloofd voorschreven koning rixgrooten dezelve stonds doen uitroeyen oif wel d’E Comp’ daarvan kennisse geven_ om door dezelve omgerelt en onder de voet gehakt te werden rerders nooyt gedogen_ dat op hun land cenige specerybomen werden aangequeekt.

Den koning van Tontoly, deszelfs rijxgrooten onderdanen_ zullen gehouden verpligt zijn en blyven al het goud dat op Tontoly gegraven werd aan d’E. Comp tegens 10 rijxdaelders d’reaal swaarte te leveren, zonder hetzelve te mogen vervalsen verbergen off aan particuliere verkopen, op Ferbeurte van lijff goed, wie het ook wescn mogte.

Den koning riixgrooten nemen aan en beloven, zoodra op hun land zullen gekomen zijn, ten haren coste Op Calaontong niet alleen te zullen laaten oprigten sufficante houte logie en paggCr , tot lijfberging van d'Europeese militairen, die thans weder Comp' weegen aldaar geplaast zullen werder, maar ook dhand daaraan houder, Opdat dezelre niet komt te vervallen

Ook beloofd gemelte koning en rijxgrooten, buyten vier man tot den daagelyxen dienst handreyking van de posthouderen; ten allen tyde ook dezelve van het nodige water brandhout te zullen besorgen en voorzien, zonder daaromtrent in gebreken blyven:

Byaldien

Comp' resident tot Tontoly

een vaartuyg,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 254

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

corre-corre, gilalo, zy tot den afhaal van randsoen van Manado voor de besettelingen en bestellen HM brieven_ off wel eenige houdwerken tot hct maken off repareeren van chialoupen als andertsints, benodigt werden_ zoo zal den koning en desselis rijx-grooten gehouden zijn d'E Comp" in zodanigen gelegentheyd, zooveel doenelijk zal zijn _ genoegen te geven het aan voor-schreven gerieff niet laten ontbreeken;

Welk bovenstaande contrict ik, Aponee, als zijnde ter ordre van den Edelen Heer Raad-extraordinaris van Nederlands-India gewesen commissaris der Moluccos, Johannes Bernard_ door den ondercoopman cn resident tot Manado, Thomas Heymans, tot wettig koning Fan gebied van Tontoly daaronder sorterende landen Op den 30 Maart 1736 tot 'Tontoly g'eligeert verklaart, alhier ook daarvoor aangenomen en gehuldigt nevens alle de na te noemen rijxgrooten van Tontoly by desen VOOr ons en onse nakomelingen verklaren in alle zyne leeden en deelen wel ingesien geresumeert orerwogen hebben latende ons tesamen desselfs inhoud wel gevallen en overzulx belovende voorschreven contract by berestiging en vernietwing. zooals dit legt,; volkomentlijk aan te nemnen en prompt zonder de minste afwykinge te zullen naarkomen en onderhouden_

Aldus gedaan, berestigd rernieuwt ter vergadering ran den gouverneur Marthinus Storm_ mitsgaders den raad in Mo- lucco, ten casteele Orange Ternaten, den 20" Maart 1737_ hebbende opgemelte koning Apozee tot meerdere bevestiging van dien; den eed op den alcoran 4*0 handen van opgemelte gouverneur gedaan aigelegt, gelijk dan ook d'hier aanwe sende rijxgrooten_ met elkander vervangende alle andere bobatos_ hier present en niet

zijnde_ insgelijx den eed na hunne wyse op den alcoran aigelegt, en dese met hare handtekeningen bekrag- tigd hebben. vinwegen d’E Comp” heeft den gouverneur Martinus Storm, mitsgaders Zijn raad hare handteekening bezyden Comp groot zegul hieronder gezet: Onder stond Accordeert was geteekend G’ H’ Duvell, eerste gesworen clercq-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OO5T-
INDISCIE COMPAGNIE 1602 IS00.

DCCCXXXIV, GORONTALO_

Juni 1737.’)

Het optrcden nieuwen koning Gorontalo gaf de Compagnie gclegcnhcid ok de conractcn; Yorsicn ran dit rijkjc rocger sloten vullen bepaling Over het goudmonopolie

Op conditien, articulen roorwaarden, begreepen in d’con- tracten der jaren 1678, den 25 Maart; item 9 July 1710 en 26 Sep tember 1730 tussen Comp” dkoningen van Gorontalo Limbotto onderling aangegaan en besloten; ?) werd den prince en gewesene goegoegoe Batoe-Liga_ uit kragte van wettige electic, steden van den jongst overleden koning Pyola als twcede koning over rijk en landen van Gorontalo aangesteld en beves tigd, onder teckenen en solemneel besweeren der bovengemelte contracten en dese nadere versekering dat hy, Batoe-tiga _ nevens zyne presente rijxgrooten, niet alleen al goud dat op Gorontalo resort van dien gegraven werd, tegens 10 rijxdaelders reaal swaarte zonder eenige reserve aan d’E. Comp’ zullen leve- ren_ IaT ook dat zy diegeene, die zig mogten verstouten het- selve te vervalschen off aan particuliere te verkoopen_ aan d’E_ Comp’ zuilen orerleveren, wie het ook zoude mogen weset, om ten exempeL Val andere aan lijtf en goed gestraft werden; belavende wyders ook dese nadere belofte op haar aankomst tot Gorontalo door den hun land verbleven eersten koning Kibat; nevens desselfs bobatos, mede te doen aannemen rati- ficeeren.

Nadat dese en d’hierboven geciteerde contracten alvorens in d’Maleydse taal duydelijk en distinct waren opgelesen_ hierop gedaan zijnde een corporeelen eed in desen, Aldus gedaan en beslooten_ onderteekend en bezegeld op Ter- naten in casteel Orange, den 8 Juny 1737 was getekend M Storm, Lelyveld, P’ Jans A” Roos_ Jan Smith; Meder, H* Haghadamius J” Charron en] Rce.

’) Uit hct € oirucIbock Ook in d verzameling dtr Kamcr-Zcelond No. 8149. alsmcde de Ovcrgcconien hrzch 1739 , bocck, folio 360 Het conitaci 25 Maart 1678 in CorFus III, blz. 127-13 ; dat wan Juli 1710 in Corfus IV blz. 368 _ 372 tn dat van 28 September 17J0 hicrvoor, volgende:

conienl downloaded from [46 50,98,28 Wed 12 Ot 20l6 /8.U8.06 UTC AIIuse Guorec uo anounnoc Mreicmis 256

Ter zyde stond Comp’ zegul, in roode lacque gedrukt, daaronder Ter ordonnantie van den EEAgtbaren Heer gou- verneur En raad Voornoemt getekend J’ de Rce sccretaris_ Onder stond Accordeert geteekend Haghadamius_ secretaris-provisioneel:

1. SURATTE

23 Juni 1737.1)

Mocilijkhcden in hct Suratsche gcbicd als gevolg van oorlogstocstand tusechcn Perzie hct rijk “an dcn Groo:mogcl, leidder: tot aipersingenl Compagnie: Jn dc belangrijke plaats Ahmed-abad, tuuccdt stad Gocdjarat, werden nicuwc tollen IY procent opgelegd, bij het Veriotr dergoccercn nog extta lasten in rckcning gcbracht; Hct gelukte den resident dic plaais, Johannes Pekok; nabah of onderkoning nnicrstaaroe #raagpoincten ingewiilligd krigen-

Overgeleverde poincten aan d’heer nabab Monin-chan; in dato 13 Juni 1737, om ter gerustheyd ran den handel miet zijn handteecquening en zegul bekragtigd te wor: den_

Antwoord_ door d eer nabab Monin-chan,in dato 23 Juny 1737 op de ne- renstaande poincten cy- genhandig en onder zijn zegul verleend:

Poinctcn_ die door het Ama- dabats hoofd, Johannes Pekok, {er voorlsel en verseekering Vam den handel werden versogt, dat, zooals dezelve na d’ordre Var den koning Alemgiers tijd aff ?) tot “W toc by alle de successive gouverneurs ons toegestaan zijn,

’) Uit het Contractback. Ook in de verzamcling dcr Kamter-Zceland, No. 8149, alsmede Ozergeccmem bricven 1739 29”1* bocck, aidecling Souratta, folio 218 volgende Alemgicr was de kroningsnaam den Grootmagol Aurengzib. Zie VOOr hem Corpus III e IV; rcristct .

This COTleml duwnloled itum 146,50,98,28 Wed, 12 Ocl 20l6 8.03.06 UTC AIl use suhjeet itm ’atounio nrectms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

mede na d’erlangde firman in dierroegen zonder rerandering mogen enooicr mitsgaders door Zijn Hoogheyds handtee- Naar de gewoonte ran Hey- cquening zegul tot onsc der Coeli-chans tijd zullen curiteyd] bekragtigd wcrden. LWC aifaircn roortgnam

Eerstelijk . De goederen, die tot Dhilly , Agta hier omner besorgt werdenl_ [werden] Ulci het Gou sourats district aigebragt daarvan massoe] Majes teyds verleend gunstelijk firman eenelijk in Souratta betaald, dies Wy deselve derwaards TTY onverhindert Tertoeren Dier- nalre rezsoeken continuatic daarin geen rerhindering doOr bedientens 1niag [oe_ Na de gewoonte sal dit ge gebragt werden schieden.

Ten tweeden_

De goederen _ die in Cambayt; Pattan; Pitlaat; Dolca_ Nerriaat, Chirgees_ Brodera werden aangeniaakt, roerd Men Vin daar altoos herwaarts-aan Om het nodige daarran te appropri- ceren Dit rolbragt zijnde Tete rairdigt depessieerd *) men eu off meer caffilhas; Ver eysch, Souratta-waards; alwaar niet hier den thol konings last betaald, dienrol-

WViscr zcgt Maksul rerenue duty De ambenaren den nabah: Depecheeten, Fcrzenden Karavanen_ Di 96.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 258

gende onverhindert den Tctroet toegestaan werd_ Wes wy Zijn Hoogheyts gunste en ordre hier- toe Op zijn bediendens Versoc ken. dat zulx altoos opgevolgt Na de gewoonte te volbren- nag werden gen T4N Heyder Coeli-chan

Ten derde

De goederen; rervairdigt zijn_ de ter rerzeriding, werden door tholl-bedientens logie opgenomen en gesjipt ’) gewoonte daarvan werd tOT Souratta ej niet hier den tholl betaald, maar wel na aan- komst der goederen aldaar reciet) oif quitantie tot bewijs ran dies ontiangst, onder d’re - genten hare zegels, verleend herwaards gesonden_ wanneer hetze” alhier “eder geconfron- teer & Wimt dies welbevinding conings boek geregistreerd werd_ Dus versoeken dat daarin mede een rerandering mag toe gebragt, maar aloude ge- Na gewoonte vermelt Wdonie gehandelt worden_ staat sulx te geschiedlen.

Ten rierden

De goederen, hier verrairdigt zijnde OME Hcr waards die eysschen_ verzonden te werden_ werd to: dies secure begeleyding teffens door de respective gou etneuts een escorte verleend ook een gunstige perwanna de wagters in dcn weg, dat de-

Een sjap; Ijap f chiap sicmpcl, Reciept, receptic-bewijs, bewijs ontvangst,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE CoMk- AGNIE 1602 1800_

selve onrerhindert mogen pas- Seeten “T radery 1) ; daar- hoopen wvy almede ge- bruyk roidaan te werden.

Zonder faut staar z4ix eschieden_

Tcn “ijfden_ lastkatien reraccordeeren wy ons welgerallen; zonder iemand te kennen gebruy Ken daartoe den geriefelijkste, na den tijdl, Srite oii ligte, UIL (e dorpen ; daarin verhopen dat almede gecn rerhindering Hierin zal niemand Ferhin- mag toegebragt werlen_ dering toebrengen

Tcn sesden; De arbeydslieden_ die tot TCt- rairdiging onser goederen Tet evsscicn zijn door geledene extotlicuse behandelingen TI rurige regeering TLT het meerdet gedeelte gerlugt; dus rersoeken tot dies wederno diging een rersekerde parwanna onder Zijn Exellenties zeegel, mogen erlangen_ dat deselve by retour geen molesten zullen aan- gedaan; maar dat onverhindert met gerustherd haar #erk Kon- ncn roortzerten; tor bevordering van onse belangen, dat daarin Daartoe z1] Cen patu ; 1!1 hebben rerleent #erden:

Tcn serendc

Van aloude tyden heeft men de goederen ter negotie binncn Amedabaad gebragt, zonder

Rahdari, tol- of #cRgciden; “} Zondcr bemocicuis cenige autorilcit

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms 260

daarvan thol te betaler off aa7 tholhuys rertoonen, Maar werden direct binnem Ol5e logie gebragt, mits daarvan d’ gereg- tigheyd in Souratta betaald caaromme rersoeken dat ons hierin geen verandering zfner tijd mag {Qegebragt Wer Zooals althoos gebruyk is, den; za] zulx mede geschieden:

Ten agsten: Dranken provisien, item kleeren, werden ons jaarlijx ge sunden, dies directen Rantoet Tan buyten binnen Comp’ logie, onverhindert, ons alle regeerings, zonder gerisiteerd werden, toege Saan_ waarorntrent Wy geen minder gunst verwagten_

Dit is vry.

Ten negenden_ Men heeit by alle regeerings_ schoon nOg zoo ongehoord uic- nemende gunste 200 omtrend onse persoonen als bevordering tot den handel, genoten_ Daar- leven wy In hoope die dub- Gunst en genegentheyd zal beldvout van zijn Exellentie ik U toedragen Weesi daarop zullen mogen erlangen. verseekert,

Onder stond: Accordeert geteekend oneel gesworen eerste clercq:

C. Bergh, provisi-

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMFAGMIE 1602 _1800.

20 December 1737.’)

Het volgende decument is Tcrnuurcontact niettemin Corhis Eehoort worden obcononeni diir ket ten bewiis is dat cc Com-cagnie, Oschdan zij hte mijnwerk Salidc, Fele jaren Ickort @plctcrcc wcnechic Pttei toch uiac ~ouFereirieitsrccht z vitdruk-keliik nardhaaide:

Conditien of voorwaerden_ waerop mijnwerk tot Zillida rolgens gerespecteerde ordre vin Haer Hoogedelens tot Batavia is verhuurt aan Radja Nan- xatti, pongul Kleyn Zillida_ onder borgtogt van Malim Soetham, Maleyds koopman tot Fadang, als

Eerstelijk:

Verbind zig in den hoofde deses gemelde huurder Omme orcr tc nemen alle de gereetschappen; tot mijnwerk behoorende, ende daerroor te betalen de somma Van vierhondert rijxdaelders.

Ten tweeden

Neemt hy aen en belooit voor zijn reekening te sullen houden een quantiteyt van &,350 oud yzer, mits betalende Toor ider picol swacrte een montant van Fijif rijxdaelders

Ten derden_ Bespreekt hy, Radju Nanxatti, to: huur Fan gedagte myneryen jaarlijks te sullen betaelen de somma van een hondert en sestig rijxdaelders twee termynen, weeten eene helfte by het aenvaerden van dat werk, zijnde primo Januari 738_ en de andere

helffte onder ultimo Juny, en oversulx altijd ses maenden roCr uyt Ten vierden_ Verbind zig den voorschreven huurder om opgemelde mijn- werk vijf agtereenvolgende jaren in voegen voorschreren rour zijn reekening sullen houder; tenzy dat d’E Convp’ selre

Lit het Coutractbock Ook in dc Ovcrgccomen bricecn J738 , z0*t+ boeck; aideeling Sumatra’s Westkust , 2t dcck, folio 544 rolgendc, alsniede inCc Ferzamcling der Komcr-Zcelard, 2149. Penghocloc, regtnt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 262

binnen dien tijd wederom quam te hervatten; alswinneer belooft daarvan ten allen tijden tc sullen desisteeren:

Ten vijffden:

Neemt hy meede aun Oin de wooningen aldaar VOor ecm mcn tant van 30 rijxdaelders te zullen in bezitting ncemen_ mits nog- tans dat bedragen nevens alat der gereetschappen oude yzer eerst verloop Uel ecn Jjar n13 dato deser af te eggen. En

Ten sesden: Om ’t goud, dat uyt dikgewa= egde mynen mogte gewassen o een andere maner gehaelt werden sullen leeveren wan d’E. Comp tegens 14 rijxdaelders yder thayl.

Aldus gedaen opgesteld tot Padang Op Sumatra’s Westcust; den 20 December 1737 was getekent een merk, waerby schreven stond Dit gesteld by Radja Nanxatti nog een dito, vacrby geschreven stond: Dit is het merk van Malim Soethan: Xog lager : Accordeert getekent M” Muller, secretaris

DCCCXXXVII: MAKASSAR_

15 Januari 1738.’)

In 1756 Makassaarschc grcote, Crain Boutolancas, in opstand ccromen had hct land van Maros; Noorden Makassar gelegen; Jeroetro Vettce erwoordigcrs Compagnie eer Fcreed met hct zwaard als ir d 17’ ccur hadden het Jl” tijdlang aang0 zi1en waardoor de oproerlingen hot langer hoc brutalcr wcrden nict echeder Utrs over de Makassaarsche teedc Iciden Compagnics Tlag ondcrste-bovcn geneschcn Hoogc Rezeering ic? den €ouverieur Johanncs Sautiin, buitengewocn Raad Indie, naar Batavia zooge- aJu1 Iaar deskundigc adviczcn kunnem voorlichten Zijn vertangcr Adriaan Hcndrik Smout, krceg mceilijke opdracht; bepcrkte trocpenmacht den zich intusschen krachtig Litgcbrcid

ncb_ benden opstand onderdrukken slotte gcdecltelijk gelukte, en wel cerst in 1737 door herovering Tin de Noorderdistricter later van dc

1. Uit hct Coutracthock. (ok in d Ovcrgccomee briczem 1739 , 19t* bocck, aidecling Macasscr, folio Folgende alsmcde in vcrzameling Kancr-Zcelod No_ 8149.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject to hup Wabout iston me”temms OOST-INDISCHIE COMPAGNIE 1602-1800.

Zuiderdistricten. Definitief waren cvenwcl de opstandelingcn ng niet ver sagen, Toac ltncdet un (Zie ERFTELESZ Geschicicis rib Gozra, blz. 102 RoELor BLor, Bekwotte geschiedenis het ia-cassourschc Ceicbes ondcrhoorigneden 22) .

Op heeden, den 15” January des jaars 1738, erscheenen alhier ten esen casteele Rotterdam Op Macassar in de vergadersaele, ongewapend zonder critsen: Crain Mangalon, Glarang Bon- [Oua larang ‘Tancoeroc, Dain Mabella, gemagtigde van Crain Tjelalang van Mandellie; Glarang Caimba, Glarrang Pampangan, Crain jamba Crain Bengero Lomo- Siang, Crain Marrang, Crain Bantimoerong; Dain Manappa zoon Fan den orerleden Crain Blootje, Crain Birao, Dain Magissing emagtigde FAe Crain Malaoca Dain Matiro, zoon gemachtigde van Crain Bengo, Dain Mamanoe schoonzoon en gemagr tigde ran Arou L- bocadja Dain Mangala_ zoon en gemagtigde van Crain Tjinrana Crain Leya en Dain Mangappa, nieuw aangestelde Lomo-maros, alle regenten €n onderdanige opperhoofden van Comp’ Noor der-prorentien, z00 am het gebergte &ls de #lakte Uan Maros, welke alle, hoewel den eenen min den anderen meer schuldig, haa; behoorlijk hebben vernedert zeer ootmoedig Omn rerge ring harer misdaden gebeden, welke den jaren 1736/7 hebben misdreren met het opratten der wapenen tegens haa; wettigen heer en Sourerain, d’Ed” Nederlandse Comp’ z0o ook Foor haar zelve, nakomelingen als onderhorige volkeren Fan een ieder, de onderstaande poincten voortaan heyliglijk en opregtelijk te zullen naarkomer onderhouden; cnde het drinken Tan krissewater op den alcoran beswooren, als

Eerstelijk, dat zy renuncieeren, FCtzd ken aisweeren alle superioriteyd ran den rebel en uSlrpateur Tn Comp” vrye landen provinsien om ‘Noord, 2c0 van gebergte als vlakte van Maros, den jongst gepasseerden jare 1737 door magt ende scherpte van’$ Comp’ swaart weder herwomen Dain Mamaloe, alias Crain Bontolancas die zylieden uit eygen vrye wille aan denzelven hadden toegestaan, b’eedigt, ende (in)

Voor de gebruikte titels - crain 0f karaeng_ dain of daeng, Falcran galarra”g arol arocnp JOMO zie de Encyciofocdic Ned -Jndic, bz. 326 Oak EERDM AXS_ Hal landschap Goacn blz. 45 Folgendc De geraemde staatjcs lagcn allc ten Voorder Voordocsten van Makassar.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 264

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

hemn dusdanig erkent ; alsmede Fan d’coningen Tan Goah, Tello, Sandrabony off anders, wie ook het zoude mogen weezen, van Foortaan d’E Cornp’ alhier Foor haarlieder oude alleen wettigen heer en souverain houden eIkennen; onder beloite van derzelver geboden, als Fam ouds gewoon zijn; ten allen tyden dagen gewilliglijk gehoorzamen naarkomen, alsmede dengeenen; welke d’E. Comp off nu off op andere tyden als regent off regenten over haarlieden stellen naar goed- vindcn_

Ten tweede; dat zy zullen zijn blyren rrunden en vyanden van Comp Vunden vyanden; waar het ook dat Crain Bontolancas aan wien zy al eenmaal als afrallige trouwe hebben geswooren, ofi de coningen, in eerste atticul genaamt, self sig tegens d’E Comp’ quamen Op te stellen_

Ten derde, dat se zullen hofidiensten doen roor de Compagnie, zoodanig als zylieden in aloude tyden vOcr koningen van Maccasser gcdaan hebben; hetzy aan d’schans Valkenburg Soero-Jerrang alhier ten desen casteele;, ter plaatse daar het den gouverneur benerens den raad zullen goedvinden.

Ten vierden dat se wyders in ’t geheel zullen aannemen opregtelijk nakomen de contracten, tusschen d’E. Comp en de koningen van Goah Tello successive_ z0o Voot als na het ver-overen Van Samboppo gemaakt, alsof zy in dezen ran woorde tot woorde waren ge insereert, zonder eenige de minste exceptie, VoO zoovec dezelre maar eenigsints op haarlieden #Pplicabel zijn;

Aldus gecontracteerd, belooid en beswooren, ten dage, maand Ew jare als boven in hoofd dezes gezegt is ter presentie

Versta, dat 2i; Iedt aut “tran superioritcit dcr koningen Gca Tcllo Sadrabonc Sardrahoni; thans Sanrabone: Dit Leen de drie Toor-naamnste rorslEm Zuid-Celcbes. Zij hadden zich ook bij den opstard aangcsloten Karen Litee*tken oor minder hckcade Sanraborc Bloz, 0.1. biz. Hct koningskasteel, dcot Sprelinan 1659 rcrorerd Zic het Daghregister Batazija 1068 {1662, register Samboepoe:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms DOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 -1800.

den prins Datou Baringan en den Boutons capitan-laut ‘) nevens den raad dezes casteels, die dezen, nevens Crain Mangalon, Glarrang Bontoua, Glarrang Tankoeroe Dain Mabella, gemagtigde van Crain Tjelalang van Mandellic, Glarrang Caimba, Glarrang Panpangan, Crain Tjamba, Crain Bongero_ Lomo- -Siang; Crain Marrang; Crain Bantimoerong; Dain Manappa_ zoon vin den overleden Crain Blotje, Crain Birao_ Dain Mangissing; gemagtigde van Crain Malacca Dain Matiro oon gemgtigde van Crain Bengo Dain Mamano schoonzoon gemagtigde rin Aroe Labocadja, Dain Mangalon _ zoon en gemagtigde Tanl Crain Tjinrana Crain Leyja, en Dain Mangappo _ nieuw aangestelde Lomo-Maros voornoemd hebben ondertekend met haar ge- wone Signature gesubsigncert was geteekent A. H Smout; W” Yam Beseler, J’ P Barncwal, Rooseboom; Hend’ van Reyd, Hend’ Stemer W” van Duyvenvoorde: In margine Comp zegul, gedrukt in roode lacque; daar: onder: Ter ordonnantic van den gouverneur en raad was gc tekend van Boogaard, secretaris_

DCCCXXXVIII: MAKASSAR

26 Februari 1738. %)

Zic inleiding hicrvoor blz. 262, Thans zijn dc kassar gclegen staatjcs beurt

Zuiden

Op heeden, den 26* February des jaars 1738, verscheenen bin nen desen casteele Rotterdam op Macasser in de vergaderzale, ongewapend en zonder critsen Dain Manangara_ Crain Glissong Carre Mannanie_ Glarrang Aying_ Bappa Tjadic, anrongoeroe van Manjalang, Carre Manako, anrongoeroe vin Bonto-Mang - appa_ Dain Mamaroe_ anrongoeroe van Poopoo regenten an Glissong Carre Manemba, socloewattang van Poelemban kceng, Carre Mangapa, Glarrang van Bonto Tangz, cn Manren-

Dece warcn de Compagnic trouw Ecbleven: “} Uit net Contraclboeh Ook Ovcrgccomcn bricven 1739 , boeck ; aldceling Macasser, folio 726 volgence, alsmede verzamcling Kamcr-Zcclavd, 8149.

conicmi downloaded om 146 50.98.28 Wed, 0.t 20l6 /8,08 06 UTC All use subject ” hltn’ Jpculisior oteienms 266

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

rang, zoon gemagtigde ran Galarang Bonto-Cadat, ’) thuys verbleven om zijn dorp te bewaaren, gelijk meer andere dorps-hoofden met roorkennisse gebleven zijn om den tot nog toe aldaar woelende “rand tegcn staan, Z0o hebben dese samen haar voor d’E Comp” behoorlijk vernedert een zeer sub- mide om vergeringe ran hare misdaden gebeeden_ z00 TOpr haar zelve als d’thuys geblevene ondlerregenten gelijk mede Tnor haar nakomelingen en omlerdanen dnderstaandle poincten Foortaan heyliglijk opregtelijk te zulicn naarkomen onderhouden_ onder het drinken ran crilsenwater den alcoran hare lands wyse beswooren here estigd, als:

Eerstelijk; dat zy renuncieeren verzaaken aisweeren alle superioriteyd des’ konings Tan Goah Crain Sandrabony, Crain Tello en alle uitgewekene grooten der drie erengemelde ryken; wel voornamentiijk Van den rebel eedbreker en rerrader Crain Bontolancas, die ?) zyliedcn aan denzelren wt eygen “rre wille _ zonder de minste dwank; hadden toegestaan in hem dusdanig erkent, ran nu roortain d’E. Comp alhier alleen Voot haarlieder opperheer tederon Jinnenen; gelijk Fan oudsher geweest en blijtt, onder beloite; derzelver geboden en beveelen ten allen tyde gewilliglijk opregtelijk na te komen gehoor- E7[77 alsmede dengeere, welke d’Ed, Comp’ als regent orer haarlieden zal stellen, hetzy ook wie het zoude mogen wreesen alles na goedvinden.

Ten tweeden dat zullen zijn Trinden vyanden Tan Conip Trinden vranden_ waar het ook dat den koning Tan Goah oite eenige andere, roornamentlijk diegeene_ in het eerste articul genaamt, selfs wapenen Legens d’E. Comp’ quamen op te vatten_

Ten derde; dat zy voor &’E. Comp hoffdicnsten Zillen dven,

1. Bappa Bana, vader, algemeene titel Amc bcjaarden; amrongocroe, Ict- terliik opperhooid; cattc kare, Inans onbruik gcraakt, dc titel Vdar Lcn Inan guede gcboorte; dic minder hoos dat daeng; soelocwattang of soellewatang, districtskooid Zic voor dcze andere titels EERDMtAXS a[. blz 45_48 Te wcten die supcrioritci: ” Deze zin schiint cUITuCI ziju:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OoSt-
INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

gelijk zylieden van outs voor dkoningen ran Macasser aleer zy door d’E. Comp’ overwonnen waren, altijd gedaan hebben

Ten Fierden, dat, z00 zig Op de landen Vum Glissong off Poe-lembankeeng nu dan wel hier namaals eenige dienaren oltc ondercanen uit andere prorintien ran d’E_ Comp’ aldaar mogte komen te rerschuylen, ofte uit “Teese voor straff quamen Op te

houdcn, zullcn zy deselre by eerste ontlecking alhier ten castecle Rotterdam in handen ran den gouverneur orerg Cm dop z00 zy deselve niet konde krygen; haarlieden aldaar bewaren 14n dese casteele kennisse geven

Ten vijfden, dat wyders in geheel zullen aannemen naarkomen de contracten_ tusschen d'E. Comp' en de koningen van Goah en Tello successive z00 voor als na verovcren Van Samboppo; gemaakt, zonder eenige exceptie, roor zoorerre de- selve maar eenigsints op haar pplica bel zijn,

Aldus gecontracteert, beloofd Cll beswooren ten dage, maand en jare als boven in hooid deses gesegt is, ter presentie ran de princen Datoua Baringan, den Boutonsen capitan-laut Arou Soemalang_ benerens den raad deses casteels die desen_ revens Dain Manangara, Carre Manani, Bappa Tjadic, Carre Manakoe; Carre Manemba_ Carre Mangappa Marenrang Too - noemt; hebben geteekend met hare gewoonlyke signature be vestigd_ Macasser, in "t casteel Rotterdam_ dato roorschreven Was gctekend A" H* Smout, W" van Beseler, Rooseboom, Ht van Reyd, Hend* Stemer en W" van Duyvenvoorde_ In margine Comp' zegul, gedrukt in roode lacque daar - onder Ter ordonnantie van den gourerneur en raad getekend J" Boogaart, secretaris_ Ter zyde stond Voor de collatie 4az geteekent Philippus Naizak; W_ Pietersz.

Glissong Galesong kust Zuiden Ma3552r Pocketn- Dankuenp Togelik hrt daarain Rrenzcnde Tanah Bangka

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 268

GENERALE NEDERLANDSC HE GEOCTRCTEERDE

DCCCXXXIX: MOKKA_

Augustus 1738

versian over Jaar Augustus 1737-Augustus 1738 schrijvcn Compagnies rcsidenten uit Mokka De ucgotie; dit de gehtele rel: moet Kaannet houden_ lejd hier solanig in het ocisand; dat het byna nict sicgter kan 4n1 ontrent ider dnoi quede regte-ing Jand"" Dic regeering Tor Ecld ran de hadjis. niar Mekka gingen, waaronder Fec avmem Kanem De opbrengst der belastingen bedrocg sommige jarcn 9C0CC Spaansche realen cn dit ontlokt den residenten verzuchting Het was Tenedhe dat Hocha Kaudcl de Veder- Jalidtn vas wel sterk in strijd met de plannen Hooge Re- ecnine dic juist besloten had het kantoor tc Mokka Op le breken, wcgens vooricurende kwcllingen chicanes der Arbieren Toen Compagnies resioeuicn inderdzad aanstalen TcrioC begonnen maken kregen Knam ziin gCuverneur spijt, Farcn zij ook berreesd r represailies. Zij bclooiden allc achterstalligc schuldet zullen Eetilcn aintal Compagnic gervoide gcederen zullen restitueeren;

mlits deze tot- zegde, gcet Vjandelijke actien tegen hen beginren. (Onitgcacven bricf 4ocorong radcilen tcocc-ing Batoziia 15 Avgustus 1738) .

Wya ondergeteekenden: bekennen by descm met den gourer- Teur Hagie Saat orereengekomen te zijn, tot herstelling 14n Comp zaaken, dat byaldicn den voormelden gourerneur zulx komt te rolbrengen rolgens gedane eed_ om het jaar aanstaande restitutie te doen in alles verevenen_ als het bewind hebbende van d' Nederlandse Comp beloren rerbinden Ons by desen direct off indirect gecn leed te doen nog aan d'stad Mocha nog aan imams rolk; Inaar vel de Moorse scheepen van Souratta onder Comnp beslag orer (e brengen_ wy bekennen te Vreede te zijn met den voormelden gOu- rerncur Hagie Saal, den tweeden Seyt ") Abdulla Garmoedie en den seraafi Abdulla Resiek ; vervolgens dat wy in alle rede- lijkheyd ons zullen laten vinden, gelijk het agterstaande translaat kont aan t iooncna

Mocha, den 15" Augy ustus 1738 wis getckend den Bcrg, Jh Ackersloot en Cailliou_

van

Uit het Coutrartboc}, Ook de Orcroccomen bric* 1739 , 29*8 bocck, afdceling Ulocha falio 185, 7usnrde vcrzameling der Kancr-Zceland, 5149. Said; zie Corfu: III, blz. 615_ Saraai, Gcldwisselaar of geldschieter, Zic AEde aldaar:

Tis centent duwnlo: ded tiom 146,50,98,28 0n Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_-1800.

269

Ter zyde stont 's Comp zegul Onder stond Accordeert geteekend

W" van den Berg:

1. MAKASSAR:

Augustus 1738, Tijdens den opstand Zuid Celebes had ok koning 61 zich trou brcuk jegcns Compagnie scluldig gemaakt land gexeken had zich bij de Opstandeli gen nangesloten Zie hier roor. blz. 262 [TOuX Gcbleten Guareezem Ncyem zjn kleitzut tot xoning 0it, onder voogdij vanl riksbestuurder, die nV Compagnic uluerstaandc orcrcenkoms 4is,oot . (ERKELESS Geschiedenit het rnk Gor"o blz. 101 102 }

Lasan Reesan_ alias Abdul Cadier, rijxbestierder en stad" houder over het district ran Goa met de resorte ran dien, beloove sweere heyliglijk en opregtelijk in naame van den jongen ver- kozen door Haar Hoog Edelheedens Hoge Indiasche Re- geering Op Batavia by provisie aangenomen coning van boren- gemelt rijk, met name

Malawan Gaoe; alias Abdul Chaier Man- gUI , te sullen onderhouden in alle deelen en poincten, tot den tijd dat den coning selve den eed hebben aigelegt, de twee laastgemaakte contracten, te weeten het eerste op Bongaya anno 1667 en het andere onder het groot casteel Samboppe in quar - lier Jaccatra anna 1669, mitsgaders de nadere articulen e poinc- ten; by den ailgesetten coning Ismael en verdere grooten mel d'E Comp" aangegaan in dato 19 Augustus 1710 en door den laast afigesetten coning Siradjoedin Mappa Orangie anno 1713, den 19" April door kem_ name der Macassaarse rijx gtooten, beswooren Dierhalve tot nacoming van hetselve hebbe dit met myne ge woonlyke signature berestigd onder het drinken ran kritsen- water den alcoran heyliglijk opregtelijk beswooren; [Cr presentie van de ondergeschreeve Goahse rijxgrooten, mitsgaders den Edelagtbaren heer gouverneur en raad alhier.

Uit de Ovcrgccomen bricven 1739, boeck; Jolio 943 en volgende. ErxeLe;$ blz . 101 #ocmT hem ilSter MMallowanggaoe ond:r der FSET Abdoel Clair Alancocr_ Da: AMEUS(us 1710 in Corpus IV, bz. 372 c" ; dat 1713 Reb ik niet gevonden:

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 270

GENERALE YEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Onder stond Aklus gedaen, geteekent en beswooren tot Ma- cassar in casteel Rotterdan, den 25" Augustus 1738 47 e getekent A" J* Smout, van Beseler, Pekeyn; Rosen- boom H* van Reyd_ H Stemer, vJm Duyvenvoorde. Onder stond Compagnies zegul, gedrukt in roode lacke, daaronder Ter ordonnantie van den gouverneur raad was getekend J" Bogaard, secretaris: Lager : Accordeert was getekent C' J" Bogaard, secretaris_

DCCCXLI BANTAM_LAMPONGS:

September 1738. 1)

Tusschen de ronslen RanaT Palembang bestord geruimen iijd rerschil ran mncenimg Orc de landen langs Toelang Bawang Tivicr , welke de grens vormde "usschen Palcmbang en de Lampongs_ Beide vorsten mmakien aanspmal oD de souvereinteit CrCt deze. peper produceerende, arenlanden De Hooge Regecring strijd willende voorkomen"crzoch heide Vorsten grondcm Juuag aauspraken naar Ie willen doch ken- nierzoek acer actic zij het buiten eenigen twijiel, dat de betwiste 1etremem altijd Bantamsch territoir warem gcweest. Ter roorkoming Fcrderc [7lE6e ta"zicht op den pepcruitvocr Fnet hoten Wensche Compagrie aldaar een rcrstetking te IcF - gent en bezet houcen; De Oud-secrctaris ran der Raad van Indie, Willem Manrits Rruynink; als gecommitteerde Bantam ecronucn sloot onder- sandt nvertenromsl (DE Josoz;

Om*onist IX blz. 276 volgende Het ounnari Bruynink Orergecomen orciet 1739, 31” boeck, ajdeeling Bantam_ iolio 116 volgende,)

Poincten atticulen_ #elke raorgehoudene conferentien tusschen den oud- eersten-secretaris der Edele Hooge Indiase regeering_ Willen Maurits Bruynink, als daartoe by aparte instructie ander-sints volkomen gelast ende ’qualificeerd zijnde _ name en Op approbatic van Zijn Hoog Edelheyd den WelEdelen Grootagtbaren Heere Adriaan Valckenier, Gouverneur-Generaal, d’Edele Heeren Raden Fan Nederlands-India als representeerende de Generale

Uit het Com(rac bock. Ook in dc rerzameling dcr Kamcr-Zcclavd ,

1.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms OOST-INDISCHE COMPAGTIE 1602–1800,

Vereenigde Nederlandse G’octroyeerde Oostindische Comp’ eze landen ter eenre,

Padouka Siry Sulthan Aboel Fatach Mochamet Safay Djenoel Arifin, Koning T4n Bantam_ met zyue broeders en voornaamste rijxgrooten ter andcre zyde, overeengekomcn_ rastgesteld gesloten en geteekend Z1j”= rer omtrent dese en geene zaeken concer- nerende de landstreek ram Lampong Toelong Bau- wang; d’extructie eener pagger Op dezelve, het be - zettcn Lln dicn door de roormelte Comp’ met eenige andere eken; daartoe reiatieve_ onme te dienen tot ampliatie Op de successive contracten; zoo met welge melte Zijn Hoogheyd zelve, als zijn voorvaderen, 0407-gegaan.

Vermits den heere Gourerneur-Generial de Raaden Vin India om geen andere redencn, dan tot conservatie van Zijn Hoog- heyds regt a3m possessie landschap Lampong Toelong Bauwang en om hetzelve roor een totale erwoesting Le behoe - den hesetting aJaar wegens dle Comj;“e koncn leggen, Zo beloold Paducca Siri Sulthan Aboel Fathachie Mochamet Djanoel Arifin Op de bequaamste plaats_ die gecommitteerdens Van welgemelten heer Gourerneur-Generaal en d’Raden van India ter harer keuze aan off omtrend de limietscheyding van Zijn Hoog- heyd e den koning Fan Palembang zijn gebied ofi tivier aan landschap voorschreren oif ergens anders daaromtrent zullen komen kiesen, een sufficante pagger van dicke hegte sterke pallisaden, ten zynen kosten te zullen laten ophaalen van zodanigen groote met alzulke gebouwen daarbinnen; als roormelte gecommitteerdens zullen oordeelen

nodig weesen naar proportie der thans orergaande manschap, tot bewaring van Comp’ effecten, Folgens project, haarlieden [cn dien eynde medegegeven.

Voorts neemt Zijn Hoogheyd aan en belooid, niet alleen Voor-schreven pagger cn gebouwen ten zynen kosten te laten ophalen

Er staal dezclve

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 272

maar ook na gedaane extructie dezelve onderhouden nodige reparatie daaraan te laten doen_ als zulx nodig g oordeeld Herd.

Wyders beloofd Zijn Hoogheyd verbind zig de zoldy van de manschappen_ die den Heere Gouverneur-Generaal Raden ran India althans tot mainctien van Zijn Hoogheyds regt op de meergemelte landstreek komcn derwaarts te zenden, ende bestaande_ buyten ecommitteerdens, een resident; een scriba een onderineester, ecn sergiant, corporaals en vier en #intig geneencn, beneren: ccn tambuer, een constabelmaat (Wve bosschieters ofl in der tijd tegens derzelver hoop, nog mogten nodig oordeelen daamatoe te laten orergaan, jaarlijx aan de Maatschappy te restitueeren en deselve aan te merken als van d’Comp geleend;

Verder verbind zig Zijn Hoogheyd na d’extructie Tan gemelte pagger en gebouwen dezelve de grond; daar die op ex- trueerd is nevens nog zooreel land buyten gedagte pagger, den afstand Var hondert roeden rondom dezelve kont uit maken_ af te staar en in eygendom orer tegeven aan d’E. Comp’ zonder daaronder te begrypen de peperthuynen andere vrugt- bareu landen_ en zonder daaronder te verstaan_ dat voorschreven eygendom dueren en standhouden zal by Opbrake Van dien, maar dat alsdan dat land aan Zijn Hoogheyt in eygendom wederom zal werden overgegever, invoegen als vorige tyden geschied omtrend Lampong Samanka

Ook staat Zijn Hoogheyd toe_ om de Lamponders tot rust te brengen te animeeren hemn Voot haren wettigen koning heer te erkennen deselve ~mponders haare ingezamelde peper, alvoorens na Bantam t€ Vetyveter, in quantiteyd aangeven aan Comp” resident, off die het gezag vanwegen d’E Comp” zal hebben tot Lampong Toulang Bauwang_ om die alsdan naar

Onderchirurgijn De Sctargka aa0 de Zuidwestpunt Sumatra. Eer vroeger= OyF cenomsi daaromtrent niet bekend: Dw dat <0 de hoereelEeid c JizfT Bantam Yucren Ptpcr a3n dcn resident opgaren:

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OosT-IXDISCHE COXPACNIE 1602 1800.

Bantam te laten vetvocten onder een briefje van geleyde aan den gezaghebber raad aldaar, ten fine volgens de contracten by d’E_ Comp’ aangeromen, d’Lamponders met hunne be- taling spoedig konnen terug gesonden worden_ haar daardoor des te williger tc maken tot den dienst van Zijn Hoogheyd.

Eyndelijk accordeert staat Zijn Hoogheyd toe, dat to: weyring van alle zodanige listen sluykeryen als wel eertijds door dese volkeren met haren pe pcer, tot nadeel van d’E. Compi gepleegd ziju, Comp bediendens tol Bantam zoowel als Comp” besettelingen op Lampong Toulang Bauwang g’qua- lificeert zullen wesen aile de peper, dewelke zonder voorkennisse van den resident ter laatstgemelte plaatse vervoerd en agterhaald zal werden ajn te slaan en te confisqueeren_ evenals dat omrent goederen zonder behoorlyke passe aangebragt werdende, plaats neeft.

Aldus gedaan g’accordeert beslooten ’ casteel den Diamant tot Sourasoang, grootste stad coningrijk Bantam_ den September 1738 de Makometaanse tijdrekening den 25” dag der maand Djoemadeelawal, jaat H51 #ras getekend Wm Bruyninck In Iargine Ten onzen orerstaan geteekend van Riel, van Velsen, van Greuningen , van Wingerden Holstein_

Approbatie en ratificatie van vorenstaande orereen- komst, door Gouverneur-Generaal e Raad van Indie, d.d. 12 September 1738.

Den Gouverneur-Generaal Adriaan Valckenier en d’Raden van India tot Batavia, representcerende den Staa: der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders d’Generale Geoctroyeerde Maatschappy in India, by d’voorenstaande acte van ampliatie gesien en gelesen

En dc Compagnie mccr roordccl zal kunncn bchalcn Zic hicrvoor, noot 116. “} Er staat; bcscttingen.

DL 55.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 274

hebbende in hoedaniger voegen tlen oud-eersten-secretaris vin derselver regeering, d’E Willem Maurits Bruyninck; ingevolge van d’aan Zijn Ed_ verleende commissie en qualificatic, in namc op approbatie Tin d’zelve ter ecnte, Paducca Siri Sul- than Aboel Fatachi Mochamet Saiay Djaynoel Arifin, koning Van Bantam met zyne broeders en voornaamste rijxgrooten ter andere zyde over en

omtrend diverse zaeken concerneerende de landstreck van Lampong Toelong Bauwang, d’extructie eener pagger Op dezelve en het bezetten ran dien door de voormelte Comp’ met eenige andere aifaires; daartoe relative, by wegen Van ampliatie Cp de contracten_ Toor desen tusschen gemelte Nederlandse Comp de successive koningen van Bantam op den 17 April 1684, 15 February 1686, December 1687_ Maart 1691, 9 October 1708,21 Augustus 1731 en nog jongst in den jare 1733 op den December, met Zijn Hoogheyd zelve aangegaan, zijn overeengekomen, mitsgaders vastgesteld geteekend ge- slooten hebben zodanige nadere poincten en articulen_ als boven- dien by gedagte acte specifice staan uytgedrukt, en zc0 door zegels Fan den Padoeka Siri Sulthan_ als die van zyne broeders voornaamste rijxgrooten behoorlijk zijn bevestigd geworden z00 verklaren den Gouverneur-Generaal de Raden van India by desen gemelte acte van ampliatie de voorengemelte successive contracten g’approbeerd geratificeerd hebben, gelijk zy dezelve #pprobeeren en ratificeeren by desen_ etcm in zodaniger voegen_ alsoff deze ampliatie door haar zelver in eygener perzoonen mct den Paducca Siri Sulthan Aboel Fatachi Mochameth Safay Djanoel Arifin was aangegaan ende volbragt Ter bevestiging van hetwelk zy desen met hare eygen handtee- kening zege Fan welgemelte Comp’ hebben bekragtigd.

Batavia casteel, den 12* September 1738 was getekend Valckenier, J P. Schagen Thedens, H’ van Suchtelen Haeze , Schinne, de Chavonncs _ G. Wouters; Duquesne: In margine stond Comp zegul, gedrukt in roode lacgue, daaronder Ter ordonnantie van Haar Ed den Gouverneur-Gene-

’) Zie respectievelijk Corpus IIL; Blz 336 cn volgende; 392 volgende; 434 volgcndc 555 en volgende Corpus IV, blz. 306 en volgendc, Icn sontc hervout blz. 109 cn rolgende, 161 volgende en volgcnde;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

raal en d’Raden van India_ hiervoren gemeit was getekend R: Cau, secretaris: Onder Javaans Maleyds stond mede Comp zegul, in roode lacque, cn daaronder: Ter ordonnantie ran Haar Hoogge-melte Edelens_ den Gouverneur-Generaal en de Raden van India Batavia was getekena Cau; serretatis,

DCCCXLII MAKASSAR SALEIER-EILANDEN.

17 December 1738.

Op het einde 1738 oierkctd dc rcgent of ,cersten soogenaainiden Iing ook gctocmd den Bontobanga Salcier, Compagnic Yong het roodig spoedig de opvolging otcr dese s2ctinnige NCCI Freesce vclckercn’ regelen. Imtners Op Zuid-Ceiebcs het nog Hleed; oorlog tn gToot aantal Saleicreczen wras den Nedcrland cnen rcsident eiiand naar Makassar Eckomen expeditie deel Mrcn als ’reinkoelies Aans; Onds keerdc &c resident Coutricr naar Saleicr IciJe in overeenstemming wcnech c bevolking, Kerd Zuster dcn tetede EOe nfegentinte betocmd 64m aant/ Frootcn nazr Makassar nerwer 172 Dccember Onde staande orereenkomst_ (Ounitacoce” wissic Voi”c icur raad Aataiso Hoogc Regcering Patazia dd. 25 Mici 1739,)

Ik, Daeng Djennang, thans aangestelde regentinne van het district Bontobange op het eyland Saleyer, belove ende sveere als een trouwe regentinne orer Comp onderdanen regee= ren alle trouw onderdanigheyd rolgens het gemaakte contract; aan d’Comp te bewysen_ onderhouden en doen onder- houden alle dgeene_ die onder mijn district resorteeren alle eenigheden uyt den eg t Tlymen_ en gecne conspiratien off onwettige vergaderingen mijn aanbetroud regentschap dulden, laat staan met mijn kennisse ioe tc laten, En z00 zulx buyten mijn weeten mogt komen geschieden en Op die tijd, dat d’zelve gehouden werden, off naderhand deselve ontdeckende zal ik zulx tragten beletten cn aanstonds ian den resident

’) Uit het ControcIboce: Oak in d Oarrgccomem bricitm 1740, 17** bocck, a[deeling Macasser , iolio 205 volgendc, asnicdc verzameling Komer_ eclorad, 8149. “) Het roorraamste der regenischappcn of districten_ Bonto Bango.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 276

daarvan kennisse geven off laten geven, hetwelke den pongawa off rijxbestierder Amana Tangj met my mede beloofd op d’aller- heyligste wyze te onderhouden en naar te komen;

In teeken der waarheyd z0o besweeren WY, Daing Djennang_ regentinne_ Amana Tanga, rijxbestierder van bovengemelte district, dit op de alderplegtigste en naar d’Mahomethaanse wyse met het leggen onser handen Op den alcoran onder het drinken van critsenwater:

Onder stond Aldus gedaan, b’eedigt; beswooren geteekend ten casteele Rotterdam op eyland Celebes, den 174 December 1738 in presentie van den gouverneur en de twee onderteekende exprcsse gecommitteerde leden uit de politycge vergadering was geteekend A” H” Smout, C J” Bogeart en H’ Stemer: In margine stond Comp zegul, gedrukt in roode lacque; daaronder Ter ordonnantie van den EE. Agtbaren Heer gou- verneur raad was

getekend van Duyvenvoorde, secretaris_ Ter zyde stond dese renovatie in de Maleydse letter uitge- drukt, waaronder eenige Inlandse merken, daarby geschreven stond Gestelt by de Bontabanga den Pangawa_ Onder stond Accordeert getekend W” van Duyven- voordc, sccretearis_

DCCCXLIII: MAKASSAR:

20 Juni 1739,

vcrkiezing mcuwcn Konng Tello, welk rijk Eusterstant samneti Makissar bckend stord, roor ccm Fou- UctuCUT raad op Makassar aanleiding hct apparte contract, den 94r Murt 1668 tussen d’E. Conp’ en dit rijk gesloten, doci UaceCr warden

Poenggawa, bi de Boegineezen in het algcmecn titel Tcor mincere hoofden_ De Maleische taal. Ui: het Contrecibock Ook in de Overgeconien bricven 1740, 174* boeck; aideeling Macasser, folio 2057 volgende, alsmede dc “crzamcling Kamer- telozid , 8149.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800,

opvolgen” Blijkens ondcrstaard document werd die bcdoeling voorloopig nereik Spocdig Arentd rerklaarde e Ticde Torst de Compagnie nicts tc makcn willcn hebben . (Onnitgegcvcn thiniz c gouzttnci +61n Molossar dc Hoogc Regccring Batovia dd. 23 Jimi 1739; ROEF Bzox , blz. 27) Alsoo dcn koning “an Tello, Sira Joedin, den 22”” Januari dieses jaars 1739 met zijn leven dese wereld en tegelijk zijn rijk ontruymd heeift, z00 belore ik; Sapie Oedin, naar lands wyse wetten ten overstaan Fam Comp’ expresse gecommit- teerdens rerkoorem koning over het district Tello, met den resorte Van dien; swcere heyliglijk, z00 VOOr miinzelven_ bioedrer- winten_ riixgrooten galarrangs cn rerdere myne onderdanen sullen onderhouden cn doen onderhouden in alle deelen en poinc- ten twee laastgemaakte contracten weten het eerste Bongaya 1667, en het andere_ jongst onder het groot casteel Samboppo in quartier Jacatra anno 1669, door de vorige X0= ningen verdere grooten van het Maccassaarse rijk met d’E Comp Jangegaan beswooren wel speciaal de nadere bekragtiging van het eerst gemaakte contract Op den 22’ van de maand Rammelaan des jaars 1078, of volgens onse Nederlandse rekening den 9r” Mzant 1668 door Siri Sulthan Aroe Narachit, doenmaals koning van Tello; bes#ooren En tot nakoming !an hetzelve hebbe ik dit in tegenwoordigheyd van myne twee vader lyke oomen al5 Mochameth Sait Crain Panaykan Sait Soedin Crain Patene, met mijn gewoonelyke signature berestigd er onder he: drinken Fan critsenwater Op den alcoran heyliglijk beswcoren ter presentie

van den ondergetekende Bonyschen Radja Moeda rerdere Goasche en Tellosche rijxgrooten, mits- gaders den heer gourerneur raad;

Onder stond: Aldus gedaan _ geteekend heswooren tot Macassar casteel Rotterdam, den 20* Juny anno 1739 ws geteekend A. H: Smout; C’ Rooseboom, J” Pekijn, € Boogaart, H’ Stemer, H van Reyd, W” van Duyvenvoorde: Lager Comp zegul, gedrukt roode lacque, daarby geschreren staat: Ter Ordonnantie van den EE_ Agtbaren Heer gouverncur raad getekend van Duyvenvoorde, secretaris,

Zie Corfus II,blz, 370 en rolgende cn 4M1 en volgende 4) Ibidetn, blz. 380 rolgende: Sic ! De Owrgecamcm bricven kcbben vaderlyke namen.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 278

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

In margine stond dit contract in d’Maleydse tale geschreven daaronder door voorschreven koningen en grooten geteekend Onder stond Accordeert en getekent van Duyven- voorde; secretaris,

1. TERNATE TIDORE

30 Juli 1739.1)

Ondalks de overecnkomsten Juli 1728 cn 11 Deceluber 1734 _ hier_ vOOr , blz; 32 cn 210 Mecrechicn nOR sterds oncenghcdcn Aunsecher Ter - natalcm TidorEtzcn op Halmahcira_ welke dikwijls Icidden tot spanning tusschen de beide Vorstcn Dc nicuw beuocmde Eouvcrnelr der Molukken, Maticn Lelivelt; aauwe7iGicid konings Tidore Op Tcrnatc Gebruik, cen nicuwc duidclijker Omscnrercn Otercenkomsc [usscnen beide vorsten tot stalid brengen waarbij Lamcmw erking tusschen hicn heiden de Compagnic verkregen Verd ten opzichte dic licdcn welke Halmahtira Ootisi rcryacn

Anticulen_ volgens dewelke vastgesteld slooten cen eeuwig-duerende vreede tusschen Zijn Hoogheyd Amier Iscandhar Djoel Carnaine Savi Oedin Kitjil Radja-Lauwt, koning Fan Tcrnaten; ter eenrc, ende Zijn Hoogheyt Miri Bifalalihie Adjies Lemochijidin Bilahil Milakil Manaen sjah Kitjil Gape, ter anderen zyde; benerens hare wederzijdse rijxgroo ten en ter presentie en door bemniddeling van den heer Marten Lelyreld, gouverneur directeur; nevens den raad in Molucco_ in naam ende vanwegen Zijn Hoog: Edelheyd, den WelEdelen Grootagtbarer Heere Adriain Valckenier, Gouverneur-Generaal en d’Edele Heeren Raden van

Nederlands-India tot Batavia_ als representerende dhoge overigheyd authoriteyd Tanw egen den Staat der Vereenigde Nederlanden dese Oostindische gewesten wceten

Uit hct Coutractboek. Ook in de Ovcrgecomen bricen 1740 , 16*e bocck; aideeling Ternaten_ folio 68 rolgende, ilsmcde in de verzantelirg der Kancr- Zecland, 51492.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms Oost-INDISCRE COMPAGNIE 602_1800,

279

Ten 1

Beloren besweeren Wy, koningen en grooten, te vergeeten rergeren YOoI nu ende althoos alle moorderyen, hostiliteyten geweldenaryen, door wederzijds ond erdanen nu sedert ecn ge-ruymen tijd ran twee jaren gepleegt.

Ten 2.

Dat voortaan tusschen Haar Hooghedens_ de koningen Fan Tematen Tidor, nerens hare rijxraden, zal zijn een onrerbre-kelyke en eeunigduerende rrcede:

Ten 3

Beloven na het leekcnen cn bekragtigen mnitsgaders rati- iiceeren alomme deser rreede alle geweldenaryen molesten cynd te zullen doen nemen en cesseeren, mitsgaders te stel len alsofi dezelre noort VuC roorgevallen oite gebeurt,

Ten 4

Beloven Giaeten wY, koningen en rijxraden, dat, indien het tekenen besweeren mitsgaders ratificeeren deser vreeden een Tan beyderzeyds onerdanen weder eenig molest, gewelt, moord off rorerven Op des anderens onderdanen mogte komen te plegen, hetzy dan ram den koning vin Ternaten ain des ko- nings van Tidoors onderdanen off ran Tidor aan die ran Ter- naten dat niet zullen edogen zulx in ecniger maniere zal werden gereveng cerd, Ten Maar dat den koning, “iens onderdanen off onderdaan zijn verongelijkt; terstond ran voorgevallene aan den gourerneur kennis zal geven die zulx dan aan den koning ran den belediger ook zal verstendiger, alswanncer gemelte koning rerpligt zal zijn de schuldige terstond tc doen opsoeken, apprehendeeren in dhanden Fan d’Comp ter verkryging van-hun welverdiende straffe; UYd te geven. Ten 6. Dog z00 het mogte gebeuren dat dezelve zig t’zoek gemaakt of wel op d’vlugt begeven hadde, zoo zal dan den

koning rerpligt ziin een der roornaamste hoofden ran de negorre #icns rolk dzt gewelt gepleegt heeft, aan dE Comp Umm aan geneene Ivere

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 280

ken te arbeyden, over geven, tot z00 lange de schuldige in handen van d’E Comp ter straffe zal weesen gesteld:

Ten Is al wyders verstaan overeengekomcn tcr vermyding verhoeding van alle ankeylen den aanstaande, dat wanneer d’onderdanen Van Ternaats off Tidoors koning mogten genegen zijn om eenige Smalle coopnianischap te dryven_ zoeken Vanl mondkost, off wel tol verrigting ran andere affaires OT overcust Halmahcra_ zulx door de Onderdanen van den Ternaatsen koning in generly wyse Op dit district en de landen_ gemelte kust gelegcn cn den koning van Tidoor toebehoorcnde; za] mogen ge schieden, tenzy voargaande kundgeving verkregen per- missie van de hoofden van de negory van Tidoors koning, daar zijn de sengadjes van Pattany, Maba, Weda ‘) en andere dorpen en gehugten &an dien kant gelegen_ mitsgaders aan dese kant van dat land aan de Sadaha; ?) zullende Tidors onderdanen in gelyker voegen; wanneer Op het teritoir van den koning van Ternaten eenige zaaken te verrigten hebben; mede #an d’negorijs- hoofden daarvan moeten kennis geven: Ten 8. Dog zoo zig eenige onderdanen mogten verstouten, om zonder voorgaande kundgeving, hetzy op het district van Ternaats off Tidors koning te komen, zoo zullen d’zelve by ontdecking opge vangen wan den gouverneur rzad werden avergegeven; omme als overtreeders van dat verbond door d’E. Comp gestraft te werden_ Ten 9 Zoo wanneer d’ onderdanen van Ternaten in de thuynen off doussous rin ’Tidcors koning, mitsgaders Tidoors onderdanen in die van Ternzats konings onderdanen cenige overlast mogten doen, met net foren Van thuynrugten;, het vervoeren van sagoe omnkappen Yan VTubC tbomen, niets uitgesondert, z00 zal dengeene die zulx hceft ondernomen; de daardoor geledene schade moeten vergaeden zodanig als d’E. Comp na bevintenis van zaeken zal nordeelen behoorer:

Patani, Maba

Weda

de Zuidoostkust van Halinalieira.

Waarschijuliik

verschrijving Faor doussons

dotsoens.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms OoST-INDISCHE COxPAGMIE 1602 _1800

Ten 10. Beloven wy coningen, terstond het teekenen sluyten deses, ecommitteerdens in geselschap Tin7 die der E. Comp’ onse afgelegene landen, wel principaal na d’overcust Halmahera, te zullen verzenden, Omme gemaakte vreede tusschen Haar Hooghedens alonme bekend mikcn hunne opperhooiden en onderdanen aldaar tot het ponctueel opvolgen derzelve te ver-pligten.

Alle hetgeene in voorschreren 10 articulen staat en is begree_ pen _ beloven swreercn wy, koningen grooten ons koninglijk woord trouwe door ons onse onderdanen nakomelingen vast en onverbrekelijk onderhouden docn onderhouden_ Tot teeken van dien hebben dese nevens onse riixgrooten ter presentie van den heer gouverneur Marten Leli veld en die van Zijn E. raden; met het afleggen der ced op den alcoran onse koninglyke signature bevestigd en gesubsigneert.

Onder stond_ Tot Ternaten in ‘t casteel Orange op d’groote zaal van gouverneurs wooning; den 30 July 1739 ras ge- teekend Leliveld, Lubertus Vermehr, P. Jansz: Meder; J’ de Ree; J” H’ Breton_ In margine Comp zegul, gedrukt in roode lacque, en daar-nerens Ter ordonnantie van den EE; Agtbaren Heer gouver- nelir en raad voornoemt geteekend JH, Breton secretaris_

DCCCXLV JAPAN:

Augustus 1739.

In Japan had de Compagnit weinig of nicts te cischer , moest 2ij dcor tegccringslichamcn roorrCs Cnrcven methode handel drijven slaa Isch opvolgen in den loc? de18d* Cri blijkt evcnwcl af Mcn Hollardcrs nict mctr Vanircuxt VctzOck ccn cnkele maal de rigoureuze roorschriften afwijkt, Ecn dicr voorschrilten Was ameomsi Hollandsche schcpcI gchcele lading Morsi Vorden nntlost bczichtiging gesteld, IrJirn7 commissic

’) Ui: dc Overgccomen britven 1740 , 184= bocck; aidecling Japan, folio 61.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms

GETERALE “EDERL ANDSCHE GEUCTROTEERDE

Qanecnc kooplicden maximum-pruzcn raststelde: Kon Compagnic daarvoor niet Ieveren dar mccst Taren ircet inschtenen mMaanic ckcster Te nicts Hct rolgende document komt aan haar herwatcr tegemoct

Vermits den Hoog edelen Gestrengen Heer Gourerneur-Gene- raal d'Edele Grootagtbare Heeren Raden ran Nederlands- India deesen jaare ain hunne ministers geordonneerd hebben gecn scheepen Iussen Oatat 42! gesamentlyke dwarskykers en tolken ons Wrt njam T Jen heer Nanigasackise gouverneur rerdere regenten zolemneelijk by geschriite hebben rerbondcn tot het dragen 4d_ alle kosten ongelden_ die by den weder- affscheep der goedercn sullen moeten werden gedaan, indien men orer de prysCn niet mogte konen tot ecn billijk accoord_ en dus d'E. Comp' daardoor genoodsaekt #ierd de aan dwal gebragte coopmnanschappen sonder handel te drrren; wederom na Batavia terug IC voeren verbinden wy 01ls dan in dusdanig geral, en belooven by deesen, dat de E. Comp" daarontrent gecn d'alderminste lasten off ongelden dragen off in reeckening gebragt Gal rerden

Tot certificatie Fan

roorenistaande hebbeu Ty deese met onse gewoone chiappen bevestigt: Onder stond Japan, tCI) comptoire Nangasacky, dcn Augus- tus a030 1739. Liger eenige caracters €n daarboren de namen Kitsdayo Goib_ Tokdayo, Kisemon, Tsoesero_ Nangero

DCCCXLVI MOLUKKEN ~NOORD-CELEBES

Maart 1740. #)

De rijkjes Lamboenoc , Sjending of Sirdirg Sikahoc, gelegen 'Tominig binnenboesem werden dout Compagnic odengmnen in den

Verraling benjo ; of bonjoys keize-likc ambtenaren; CM toeziche vrecmndeling belast: Zoodra schepen ankerden Kawan benjo boord, die duar bleei tot her vertrck schenem Zic Picter Dam $ Bcschritinge, I glossarium op bonjoys Uit hct Coutraclboch , Qok in de rerzameling der Kamer-Zecland, 8149 , alsncde de Orcrgecomcn brics'cu 1742, 2i"t bocck, folio 1287 rogence.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE coMT AGNIE 1602__1800.

Kring staztjcs Noord-Cclcbcs , dic uitsluitcnd mct niar nochlen handelen cn met rame goud VOOr kaar zouden rerzameien Lamboenoe ligt thinb nct landschap Bolana.

Articulen, beraamd, besloten en vastgestelt tusschen den ondercoopman provisioneel fiscaal Anthony Everhard Meder en opperchirurgijn Johannes Pauwen, als expresselijk daertoe geauthoriseerd door ende Vill wegens den EE Agtbaren Heer Marten Lelivelt, gouverneur en directeur deser Moluccos benevens den raed, dat uyt name ende vanwegcn ‘Zijn Hoog - Edelheyt, den Hoog Edelen Gestrengen Heer Gou- verncur-Generael, mitsgaders de Edele Heeren Raden Aee Nederlands-India tot Batavia, representeerende de Generale ’octroyeerde Oostindische Comp” ter eenre, ende Haere Koninglyke Hoogheeden Kitjil Pompe, ning van Lemboenoc, Kitjil Matui, coning van Zin- ding’ Toeba; coning van Sikabo_ ter andere zyde

Articul 1. Orermits den heere gouverneur en raed ons roorgaende ersock heeft gelieven licentieeren, dat wy, bovengemelte vorsten, alhier Op Lemboenoc ons hebben mogen ter nedersetten, terwijl ons door de bovengeciteerde gecomnmitteerdens Ter toond is geworden_ dat er niet wel een samenwooning van eenige gelijkstandige hoofden kan siju, alvorens OVer de manierc van hacr byeenwooning overeen te sijn gekomen_ 50o belooven sweeren vorsten_ contract alle desselfs articulen met alle bereydwilligheyd zullen naerkomen en dat #Y zullen onderhouden cen onderlinge onverbreekelyke bondgenoot- schap_ zonder zig van malkander mogen Scheyden, off dat den een off den ander zig van dese plaets vermnag te transporteeren metterwoon te begeven_ ten waere daertoe expresselijk Per- missie en consent van de heer gouverneur en raad had erlangt.

Articul 2. Wy verbinden ons almede om vOor des E Comp posthoude- ren een sterke en suffisante wagt, zergeantswooning en pakhuys

’) Versta Jangetoond

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 284

CENERALE NEDERLANDSCHE Groctroyeerd?

zullen maken en deselvc Omheynen ofl omtrecken met cen ruymen en sterken pallisaden-pagger even e in dier voegen als hetzelve ons door de gecommitteerdens is aengewesen. Wy be- loven ook mits desen van dezelve by cenig manquement te sullen repareeren en Onderhouden.

Articul 3.

Zuo zullen wy niet in gebreeken blyven, maar belover solem- neelijk van al het goud dat wY mogten magtig worden off in handen krygen_ aan niemand anders, onder wat benaming het ook zoude mogen wesen als aan den posthoudent zergeant tegen 10 rijxdaelders de reacl swaerte, even en in zelver Foegen Jls Op

Gorontalo- te sulien leveren wy verpligten on5 mits descn van zooveel manschappen_ als immers mogelijk is_ in de West-mousson ter delving van opgemelt mineraal te sullen senden

Articui

WVyders, wanneer het mogte gebeuren dat de Mandareesen Bouginees ofte Paloppers, ofte eenige andere natie, onder wat benaming het ook zoude mogen weesen, dog - die door d'E. Comp' daertoe zijn gepermitteerd uytgesondert; als Gorantalers en Lin-botters etc zig mogten verstouten ran in de alhier naast gelee gene goudmynen te komen graven_ zoo beloven wy in sulk geval mits desen vin met des E_ Comp' posthoudere haer met alle Onsc magt te zullen tegengaer; en naer ons vermogen dczelve te zullen verjagen off zien te vermeesteren

Articul

En terwijl Comp' besettelingen alhier haere goede maan den, randsoenen, etc van Gorontalo Manado mocten Ont - fangen_ z00 zullen wy niet nalatig zijn, wanneer den zergeant onS daerover komt aan te spreeken, van hem ten eersten afhael van het bovengemelte met een daertoe capabel raartuyg manschappen [te] voorsien_ Insgelijks zoo beloven wy tot de dagelijkse Comp" diensten in de logic de posthouder te assisteeren met vier manschappen: Boven behalven dien; alhier Comp vzertuygen komen aan te landen; z0o zullen wy mede ten eerstcn besorgen

') Gage: Zic hicrvior, Iot cp blz. 33.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COKPAGNIE 1602 1800

dat die voor dit comptoir daarin geladen goederen worden gede-barqueert en ontscheept, mitsgaders dat wy wyders alle diensten, die zig TOuT d'E. Comp' komcn op te docn, hoewel hier niet expresseert, met alle bereydwilligheyd zullen presteeren:

Articul 6.

En zoo wy cenig karet, wax en paerlemoerschulpen komen te bemagtigen_ z0o zullen wy hetzelve almede aan Comp zergeant alhier overgeven, verhopen die alsdan die whaeren betalen roldoen zal na de deugt "an1 geleverde.

Articul 7. En wanneer er iemand welk wy niet verwagten, zig mogte behelpen van het goud te verralsen s0o zal die zoodanige in handen van den zergeant ter erlanging zyner verdiende straffe werden overgelevert:

Onder stont: Aldus gecontracteert en g’accordeert tot Lem boenoe_ den Maert 1740 wa5 getekent A’ E_ Meder en Pauwen. Onder stond: Accordeert geteekent J’ Pauwen, secretaris_

DCCCXLVII MALABAAR

29 April 1740.

IJe talriike voesten Malabzzr, die voortdurend allerlei intrigcs [cgcr elkander sMlccocn maaklcn hct dc Compagnie steeds UfAT lastig. In 1739 had de koning van Tie ancotc , dcscn hoogmocdigcn VOTs zich gcheel onverwacht Mnc Ester gcmaakt ket naburige Coilar; terwijl ~-crcrr aanstaicn Ioaakt ook Calicoilan t veroveren dus dc gronden Icggen tot de opperheerschappy Orcr gants Mallabaar’ De Comie pagnie bewerkte alliantie met de vorstcn Cochin, Teckencour itT- kencour Porka Signatti, welke beloofden onder leiding de Com-

Schildpadshoorn Uit hct ContracibocE_ Ook in de rerza eling Komer-Zeclasd, #o 8149 , alsmedc Overgefo1cn brievem 1741,20” bocck, Iolio 2360 en volgende nogmaals in het 30” boeck; folio 3598 cn volgende;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 286

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

pacnie’ gezzmenlik Trevancore ,in 2yw16 gevaarlyke onderremingen tcgen Ricm Zij zegdc” alle IoFeliike medew erking doch des€ schiju - Fnende nafs DenrTECr Ect spul erustig Ruudc worden Warei 1e huis Geblcven Men krecg op Malabaar erenre sicmm den gouer - ICUT Ccilon e slazgde slorc Iw om den “jand_ die zich intus schen bekake Coilan. reeus mECsiCr had gemaakt riikjes Faro, Peritally De Marthz Torahai en genoemde rukjes bevrij- (ae Met 4erueu besaande rerdrager VarieMieeo Aeftetny WCE Mcn Pec itally, 4zi Tc4 UTC egentinne’ Jam1 (Onuitaeucven”iilsie couitT rmd Cochin Hecrens Seventiene, dulo October 17+0}.

Translaat ola van beloite_ gedaan door de stenden Tn het rijk Ellerta Soeroewan alias Peritally, natre Koesika_ Tsjeroewely, Coemaloer Pallywena_ Camby Nelytanam, Cadeatoe, Killyaloer en d’verdere rijxgrooten; gedaan in presentie van den ragia Van Signatty, de bediendens van dE. Comp’ de’ E_ Heer Adriaan Harstede, oppercoopman en secunde van Mal- labaar, den ondercoopman hooid van Coilan, Hendrik de Jong, mitsgaders de ragiadoors ?) van den koning van Cochim, jaar Coilang 915_ den 20” van de maand Maddam, ofte anno 1740, den 29”- April.

Wy beloven in alles te gehoorsamen d’ordres van de princes, geboren op den dag Le Poeyatiroenal Tiroeauwadaram wat Haar Hoogheyt in gemelt rijk za_ komen te bereelen_ en dat wY geen

geheymen van zelre zullen ontdecken aan de ryanden van gemelt rijk: Zoo den koning ran Trevancoor off iemand anders vyandelijk tegens die ordres komen staam; alsdan beloven T} daar kennisse van te geren aan roorschreren mogentheden tot behulp van haar tegens gemelten vyand den koning van Trevan cOOr, of wie het ook anders zou mogen wesen aan te kanten, ’z5 met pijl boog, swaart z0o Foort, z00 te betragten het welweesen van gemelte princes En dewijl dE. Comp alle dese weldaden aan dit rijk beweesen heeft, zullen w in recompens en tot dlankbaarheyd ons best doen.

Dit rikje Iag tusschen Coilan Trerancorc cencrziids andlerzijds: Ragiador, reGcnt of rzarisnian T-@om deze prinses het volgende comract ran 20 Mei, Alle vier de afschrilten hebbtu het:

hct Fehergte

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCIIE CONPAGNIE 1602 I800.

dat alle de peper, in ons land vallende, Jan d’E. Comp” zal gegeren worden, zonder toe te staam dat dzelve ter sluyk weggeroert zal werden_ En dit beloven wy zonder eenige list off bedrog 200 rijk eenige innerlyke vyandschap mogt komen ontstaan, zullen wy gehouden weesen dat mnetalle mag: VOOr romen weire cn tegen te gaan, on Z0o geen nadeel aan het gemelte rijk toe te laten brengen_ In teeken der waarheyd berestigen wy dese onse belofte met een eed op den pagood Manadi-pagodi

Geschreven by Toenoetil Keroela Keroela geteekend by de gemelte agt stenden Fan rijk van Peritalie. Onder stond: Voor de translatie; Cochim den 2” May 1740 geteekend van Meekeren; gesworen translateur_ Onder stond: Accordeert getekend de Crouse_ eetsic clercq:

DCCCXLVII MALABAAR

20 Mei 1740. ’)

Zie dcn inleidinz hierroor Op blz 285.

Eeuwig verbond Van vreede

vrundschap, aange gaen tusschen de Generale Nederlandse G’ octroyeerde Oostindische Comp en uyttaren naam den commandeur der Custe Mallabaar, Canara en Wingurla, Julius Valertijn Stein van Gollonesse, ter ordre van Zijn Edelheyd, den Hoog’

Edeler Heere Adriaan Valkenier, Gouverneur-Generaal en de Edele Heeren Raeden van Nederlands-India tcr eenre en de coninginne en rix- grootcn van Peritally ter anderen zyde:

1. Uit hct Cortractbock Ook in d verzaieling dr Kamr Zecland , 8149 , Jolio 50 rolgendt, Satte in Ovcraccomen brieven, Wz7tin twcemazl voortomi 1741 boeck, folio 2362 en volgende; 1742 , 30”t bocck; {olio 97 volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 288

GENERALE NEDERLANDSCHE GEUCTROYEERDF

De coninginne hare successeurs en de marambins ran ’t rijk erkernen d’E Comp” roor haeren protecteur, die haer van jok van den Trevancoordsen coning verlost en wederom voorige vryheyd gesteld heeit:

Tot erkentenisse van den weldaed, en tot vergoeding van de groote kosten_ die de E_ Comp haerentwille heeit mnoeten maker en nog staat te maken; beloofd Haer Hoogheyt rijxgrooten Foor hun hunne nasaten alle de peper, rallende in rijk van Piretally, aan d’E. Comp te sullen lereren ter plaetse daer het d’E. Comp” begeert, tegens de Coilangse prijs_

omn alle rerwarringen voor te komen, beloven de maram bins door haere cooplieden jaarlijks een quantiteyt van duysent caneylen aa3 d’E_ Comp zullen leveren, maniere als rolgt: den coopman Puyapelly Jaco Targi: candylen 200_ Chattenur Colla Carra 200_ Arrumulla Uniamen Kira Kara Cunhu Tarien 200_ Mullavane Itty Thome 200. Somma candylen OOO.

En belooft Haer Hoogheyt zullen bewerken, dat dit prompt word voldaaz.

Met dien verstande nogtans, dat byaldien door cen aigemeen miswas de voorschreven quantiteyt niet kan gelevert worden, de Comp” zig zal tevreeden houden met hetgeene dat er is; dog een goed gewas en dat meer uytlevert als de voorschreven quan titeyt bedraagt, zal d’E Comp ook zonder manquement het overschot moeten ontfangen_

1. In de Overgecomer bricven 1744, 121* bocck, folio 161 vclgendc vindt Dcn Mellabars Woordenboek behoorende bij Mcmoric van Overdracht commandcur Stcyn Gollonesse ToOr zijn opvalger Sicrsma Daarin TccT Jatambins bctekend riijxgroten” De prijs van Coilan taane Quilon Een candil was cer last van 500 pond

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 602- _1800.

Byaldien mCnl tol soilacs der onderdanen tot verbetering van den handel mogte noodig oordeelen Om geldspetizn te laten slaen hetselve door Comp volk moeten geschieden ten overstaan van conings gecommitteerdens mits dat aan Haer Hoogheyd betaald word de muntgeregtigheyd, op de voet als tot Cochim gepractiseerd word,

dE Comp’ zal de judicature hebben over alle Christenen, in het rijk woonagtig, die egter gehouden zullen zijn aan Haer Hoogheyt het vereyste respect te bewysen soodanigen gereg- tigheyt te betalen_ als van ouds gebruykelijk is geweest

d’E_ Comp belooft daerentegen van haeren kant “rijk zullen beschermen tegens alle vyandelyke attentaten en invasien van den coning van Trevancoor_

Onder dese conditien, dat Haer Hoogheyt denselven ook niet verongelyken off b’oorlogen mag buyten voorkennis ende goed-kcuring van d’E. Comp

het aan d’E. Comp’ vrystaen tot bescherming Van rijk mainctien van haere exclusiven handel zoodanige vastig- heden in dat rijk te laten maken, als noodig zal zijn tot dies be veyliging:

Wyders zullen alle voorgaende contracten; tusschen dE Comp’ en de koningen van Peritally gemaekt, en wel speciaal die van den 11 February 1688 en 25 Maart 1689,1) by desen be- vestigt, vernieuwt ende gehouden worden alsoff in desen ginse- reert waerer; vOOr zooverre deselve by desen niet werden annu- leert off tegengesproken En omdat deselve door de inlandse troubelen t’soek geraekt zijn, worden deselve hiernevens in de Mallabaerse tale g ’annexeert overgegeren:

Dezc hcide ovcreenkomsten neb ik niet kunncn vinden.

DL; %.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Aldus ter goeder trouwe in alle opregtigheyt gecontrac. teert, verdragen en besloten Op Pernatte in ‘t hoff van de conin ginne, den 20 May 1740 naer de Hollandse stijl, off den Il” dag van [rava Madat, in jaer Coilang 915, En zijn hiervan ge maekt vier eensluydende geschrifften_ twee in Nederduytse cn (wee in de

Mallabaarse off landstaale_ waetvan var elk cen in handen van de princesse regentinne; de twee diergelyke secretaty tot Cochim berustende zijn: Was getekend met caracters en daeromn geschre Uen ” Dit is de caracter van de prin- cesse regentinne Onder stonden kruysjes e daeromme geschreven Dit merk gestelt door den coopman Puyalpclly Jaco Targa, d” d” Cattenur Colla Carre_ Arrumulla Umamen, Kira Cara Cunhu Tarien, Mullavana Itty Thome In margine Wegens den EE; Agtbaren Heer commandeur Julius Valentijn Stein van Gollenesse, als expresse gecommit- teerde wzs geteckend Haerstede en Hend’ de Jong: Onder stont Accordeert geteekend P, de Krouse, eerste eswOrCI clercg:

DCCCIL MOLUKKEN SANGGIR-EILANDEN.

September 1740.

Het optreden ccn nieuwcn radja in her rijkje Taroena Op Groot-Sanggir aanlciding Om dezcn roISL de oudc comitaciei coor zijm FCCr Eanzers Wangtkaall opnicuw docn hczwcren

Bevesting en vernieuwing Van zoodanigen contract, welk e8 gens den EE Agtbaren Heer gouverneur directeur Salomon Lesage door den coopman Daniel Fiers den name ende vanwegens dcn HoogEdelen Heer M’ Willem van Oudhoorn, Gouverneur Generaal de Edele Heeren Raden van Needer- lands-India, als representeerende Generaale Neederlandse G’octroyeerde Oostindische Compagnie en Staat der Vereenigde Nederlanden ter cenre;

Het jaar van dc Quilon-era_ “) Uit de Ovrgecomen bricven 1741, 22”* bocck; folio 1410 en volgende,

This centent duwnlo: ded tim |46,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800,

291

met den algeleefden coning van Taroena Op het eyland Sangir, Don Louis Melangin den jaare 1697 is opgerigt, ter andere zyde_ mitsgaders sub dato 21 July 1705 door den coning van dat rijkjc, Zacharias Paparang en zyne rijxgrooten onder de regee- Ting Vim den Edelen Heer Pieter Roselaar; den 24” Augustus 1736 door den jongst afgestorven coning Cornelis Paparang, en zyne rijksgrooten, onder de regeering van den EE Agtbaren Heer Martinus Storin_ gouverncur en directeur; met den raad der Molucco’$, geconfirmeerd en bevestigd geworden, welk CotTaCI prince Cornelis Paparang, uyt kragte van wettige electie in Moluxen rade Fan dato 27 Augustus deeses jaars door den EE_ Agtharen Heer Martcn Lelirelt, gouverncur directeur, nevens den raad resideerende ten casteele Orange, als representeerende Zijn HoogEdelheyd, den Gouverneur-Gene- raal Adriaan Valckenier e d’Edele Heeren Raden van Neder- lands-India_ tot het gebied over

het rijkje van Taroena en hetgeen verder daaronder sorteerd_ mitsgaders de hier loco present zijnde rijksgrooten_ voOr ons en onse nakomelingen verklaaren in alle zyne leden, poincten en deelen wel geresumeerd te hebben_ waaromme dan ok hetselve contract, eren in diervoegen het legt, Z0o [het] door voorschreven koningen_ Don Louis Melangin en Cornelis Paparang_ nevens derzelver rijksgrooten_ beswooren en onderteekend is geword_ en; volkomentlijk Janne- men onder serieuse beloften dezelve promptelijk en zonder minste afwykinge te zullen onderhouden, even gelijk of die jegenwoordig door ons opnieuw bedongen_ aangenomen en op gesteld waren_

Aldus gedaan, rernieuwt bevestigd_ mitsgaders gecontrac- teerd ter vergade ering roormelt tot Ternaten in casteel Orange, den September anno 1740, zijnde door gemelten prins alhier aanwezig zijnde rijksgrooten_ met den anderen vervangende de rerdere bobatosso; hier niet present, den eed in behoorlyker forma afgelegd, in desen met haere handteekeningen bekragtigd_

Dcze TOnze coicten zijn nict Icruggevonden: Hct #erSe coniact Mc: Tarocna datcert cind 1677. Corpi IIL, blz. 89 cn rolgcnde Telkens nielw(koning optrad, had bevcstiging plazts, nt bctrokkcn BOLF vcrncurs volstonden mecstal iededeelinig, dat die bevestiging was geschied zondcn Waariar Kctn nicux acte Maii Balaviz Mogcliik zijn die cocunncnien archicf op Tcrnate vinden Mcestal geschrcren bobatos bocpatihs, riiksgrootcn:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 292

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

ende vanwegen d’E_ Comp heeit den EE_ Agtbaren Heer gouverneur en directeur Marten Lelivelt, mitsgaders Zijn Edeles raad haar handteekeningen en Compagnies groot zegul onder deesen gezet was geteckend Lelivelt, L’ Vermehr, P= Janszen, A’ E” Meder; Pr Reael, P” Mynekes_ J’ Pauwen P’ C Paparang, Carlos Brasanboma_ Daaronder stonden drie kruysjes en by het eerste geschreven: Dit is merk van den capitan-laut Ignatius Bode, by twecde Merk van den capitan-laut Mattheus Makodampus, derde : Merk van Poulus Zanke_ Wat verder geteekend J’ Makasuour: Daaronder Comp’ zegul, gedrukt rooden lacque, daarby geschreven : Ter ordonnantie Fan den E.E. Agtbaren Heer gouverneur raaden was geteekend Pauwen, secretaris_

DCCCL: KOROMANDEL:

19 September 1740.

Alle Europcesche Compagnicen in Iidie sukkelden met gebrek schikt personecl_ onicrtouct uMuttnaar soldaat, die het Iet zijn chcts nict vinden kon ol stra[Wachtcn hnad, krecg galu gelcgenhcid mar concurrent ovcr te Icopcc; Zetr stcr* was dit hct

Rcral Kust Koromandel; #lar Nederlanders; Ergelschcn, Franscher, Deren Portugeczen handelden Lartorer haddcn _ Recds in 1732 hadden de Nederlardcrs daaromtrent een overeenkomst gesloten rct de Atanscnto Bengalen hiervojr; blz Thans geschicdde dit Koro- FA ndc

Accoord, gemaakt tusschen den” WelEdelen Ge strengen Heer Pierre Benoist Dumas _ schildknaap, ridder van S’ Michiel, gouverneur vanwegen Zijn Al- derchristelijkste Majesteit van de stad en ‘t fort van Pondechery, commandant-generael vin alle France comptoiren Oost-Indien; directeur-generael der alfaires van de Koninglyke Comp’ in Vrankrijk op

“) Uit ket Contractboek. Ook in de verzameling der Konier-Zecland, no. 8149 , alsmedc in dc Ovege Cotmpt brievem 1742, Z88t” boecky iolio 11JJ cn volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

geregt wegens den handel in Oost-Indien praesident van de hooge raedsvergadering aldaer, de hecren raaden Fan den hoogen raed vin Pondechery, uyt name van gesegde Comp’ in Vrankrijk opgeregt, ter cenre, den heer Jacob Mossel, gouverneur directcur van de steden _ [orten en affaires der Ver- eenigde Nederlandse Geoctroyeerde Generaele Comp’ tcr custe Cormandel en Orixa ctc benevens den raed Nagapatnamn, in name ende vanwegen d Edele Hoog- agtbare Heeren Bewinthebberen der welmelde Neder landse Comp’ ende den Hoog-Edelen Heer Gourer- neur-Generael ende Edele Heeren Raden Fin India te Batavia_ mitsgaders ter g’eerde approbatie en rati- ficatie van gesegde hooge regeering Batavia ter anderen zyde; rakende overleveren van wederzijdse deserteurs en misdadigers

Articul

Tot welwesen onser beyde Compagnieen is besloten en over-eengekomen tusschen 0ns, bovengemelte en onderteekende Dat alle deserteurs, gehorende tot de commercie, militie off zeevaerc_ ambagtslieden, zijnde in dienst van de eene andere Comp van wat natie dezelve zijn_ welke deserteeren van comptoiren ter custe Cormandel en sig begeven onder de vlagge der Francen off Hollanders van d’eene en andere syde der ge segde comptoiren, zullen wedergegeven werden uytgesondert eygene onderdanen van beyde natien welkers geboorteplaatsen off vaderland_ by gebrek aan bewijs off geloofwaerdige getuygen, bewesen sal werden door de rollen_ boeken off zoldyregisters der natien ran waer ze zijn gedeserteert; onder beding en conditie, dat aan voormelte eserteurs pardon zal werden: verleend _ zonder dat dezelve zullen mogen werden gestraft, ’t zy aan het leven off aan

den lyve_ Dp wat wyse het ook zoude weesen _ ter zake van gesegde desertie Inits dat men dezelve deserteurs egter Vcor cenigen tijd zal vermogen tc verbannen en te doen gaen na andere comptoiren off plaetsen

Dat wil zcggcn dat ccn Franschman die uit Ncderlandschen dicnst nazr zijn landgcnooten orcrioop: amgckecrd nitt bchoci: wonden Llt- geleverd:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 294

GENERALE MEDERLANDSCHE GZOCTROYEERDE

Articul 2. Dat gouverneurs, comnandeurs opperhooiden Vin France en Hollandse residentien comptoiren verpligt zullen zijn kennisse tc geven van wedersijdse deserteurs _ die by hun zijn komen overloopen zig daer onthouden ten eynde dat den gouverneur off oppethoold van de andere natie zijn volck zoude kunnen zenden 0m de dezerteuts Op te zoeken en terug te bren- en_ aan wien dezelve dan zonder eenige swaerigheyd zal moeten overgegeven werden Op conditien, hiervooren gemelt:

Articul

Dat de schuldige aan Crimcn Laesae MMajestatis van de eerste tweede graad_ moordenaars struykrovers; rergiitigers, brandstigters, vadermoorders en indere_ die sig schuldig maakt hebben aa01 swaere misdaden; wederzijds overgegeven worden sonder eenige conditie ; dog zullen middelerwylen bescherming van de vlag konnen toeg estaen werden aan voort- Flugtende van d’een en andere natie; die zig eenelijk zoude willen vyligen VUUI capitale strallen; dic se mogten verdiend hebben volgens de wetten, cn dat eenelijk in geval dat er misdaad niet kan gesegt worden e zijn attroce crimena, waervan de desisie staen zal aan de voorsigtigheyt ’) ran de heeren gouverneurs van Pondechery en Nagapatnam en hun raed_

Articul

Dat de slaven van d’eene andere sexe, welke gerlugt zijn en zig verschuylen Op d’een oft andere natien hunne residentie off comptoiren_ zoodra men kennisse krijgt dat slaven zijn, overgegeven zullen mocten werden aan haer lijffheeren op con- ditie van pardon: Articul Van dit tegenwoordige accord zijn vervaerdigt vier eensluy- dende origineele geschriften_ ervan twee in Frans ez [wce Hollands, twee Tam dewelke, Van ygelijks ect, zullen berusten onider de magt van de Franse Comp’ en de twee andere_ gelykelijk van ieder een_ onder de magt van de Hollandse Comp

Evident is dit woord hier de vertaling van prucence, I0I de betetkenis bclcid.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_~1800.

Aldus overeengekomen en edaen binnen castecl t€ Naga- patnam_ op Maandag den 19* September 1740 wzs getekent J Mossal, B_ Duyn, _ J”’ D’ Dafonseca, L Hooreman; €’ L_ Drentclen, Jan Martens; Louis Gravia, Ab Velge, raad secretaris. Ter zyde stond: Ratifie du Conseil Superieur Pondechery, le 12 Octobre 1740 W4s getekerd Dumas, Legou Dumureus, Ingrand De Courbesatze, Miran_ Signard_ Lager : Par le conseil getekent Boyellcan: Onder stond Accordeerd getekent Vicq, cerste eswvoren clercq:

DCCCLL MALABAAR:

29 September 1740. ?)

mceiclikhede:, Hiervbor besproken blz . 285 werden Berkencour nog rctetgctd coor gedrag ccn prins-regent, hebbende sig sodanig den drank alle soort Fan engebondentheyd erzegecyen dat dit heerliik rijk niet vcrre !70 z}nen ondcrgang gcbragt hrtwclk dan cindeliik ecnige cordatc Metunen bewogen necft om sig by den (ctofd Sdca prins venicgen halr Vcrsockena sig de saken hcrtcn willcn latcr gaail; alsoo niemand langer onder her sijn Jeren of Eotderen seket Genoemde rcrsten Wren cvcrwel scurocmio sig tegens deten dollen rckcn kanten U@c ceric vernamin dat hij plannen stneedde Om ken allen nar dc andere wcreld te zendcn weterschap, waarin hy wonderwtL bedreven is” hebben zij hun tocvlucht tot geweld moeten nemien De Compagnic zcgde haar hulp de kerhaalde instantics aanbicding alle Feper de E Comp’ Filleu lerrcer (Musstyc a/3 blz. 286 ge- nocmd-)

Vernicuwing der contracten van vreede en vrund- schap_ gemaekt tusschen Julius Valentijn Stein vn

comtract enkele onbeduidcnde redactiewijzigingen, ncr_ Aruto 1741_ Zie d O:agccomen Oen 1742 28*. Augustus boeck; folio 1166 en volgende. Wij achten het nict noodig dezc vernicuwing hicrachter Wcer ncmncn Uit kct Comtraciboek. Ook in de verzareling der Kamcr-Zeelend,no. 8149 , iolio 54 en “aiccnog Floite de Overgecomen bizen waarin ook dit documen: tweemaa vootrom wcl 174L_ bocck, {olio 257J cn rolgende, cn 1742, J”tr borck; folio 102 En volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 296

Gollonesse, commandeur vanwegens de Generale Ne derlandse Geoctroyeerde Oostindische Comp’ ter custe Mallabaer ter ecnre, den koning van Bcr- kenkoer en zyne successeuren ter andere zyde

Daar zijn van oude tyden aff contracten van vreede en vrind- schap gemaekt tusschen d’E. Comp’ en het rijk van Berkencour;

Edog; dewijl dezelve door het slegt gedrag van den tweeden prins vin Berkencour, die vermits de indispositie Va Zijn Hoog: heyt, den koning, eenige jaren land bestuurt heeft, ten eene- mael overtreeden verbrooken zijn_

Zoo betuygt Zijn Hoogheyt den koning en den derden, vierden en vijffden prins haere leedwesen wegens ongelijk en de smaad- heeden, dE, Comp” door voormelten prins-regent buyten haer weten aangedaen

En beloven VOOT haer en hunne nasaten, dat de gemaekte con- tracten_ speciael dat van den 12 Maert 1665 voortaan nauw keurig en zonder eenige afwyking Sullen onderhouden naer- gekomen worden; alsoff ezelve in esen g’insereert waren:

Alle de peper, vallende in ’ rijk van Berkencour en Kisamale- coun, zil aan niemand anders als aan d’E. Comp’ gelevert worden

tot meerder versekeringe Kan haere opregte meeninge tot vermyding van alle disputen in den aanstaende beloven Haer Hooghedens jaerlijx aan dE. Comp te zullen leveren ZO00 can- dylen peper 500. & ieder candijl, tegens de Cochimse preys_ zooals dat van ouds gebruykelijk is geweest:

Zic Corfus II, nool op blz. 317. ” Zic Cortus II, blz 3I7 volgcnde In zijn beschriving vari de Mallabaarschc staatjcs nocit CANTER VISSCHE o1. blz. 198 volgende wel Berkenkocr, In7r Feetna ccou~

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_180.

Ten welken eynde Iede aan d’E Comp werd afgestaen de pagger Beetsjoer met Loovee land daeromstreeks als noodig zal ziin om te spysigen een guarnisoen van 30 mar_

De jonkeniers; ?) die zedert eenigen tijd zig verstout hebben bouwstoflen en andere dingen die voor ‘E_ Comp’ zijn in- gekog: en algebragt, aan te houden dubbelde, ja somtijds vier- dubbelde

thollen te eysschen; beloven Haer Hooghedens straffen, en sorge te dragen, dat voortaen alles _ wat d’E Comp’ benodigt is, tholvry en ongehindert zal passeeren.

De weglopers van dE. Comp zy wrylieden dan wel slaven, die zig in ’t land van Berkencour mogten verschuylen, zullen opgepakt en aan d’E Comp wederom overgelevert werden:

Daarentegen belooft de Comp het gepasseerde ongelijk sullen vergeten en vergeven.

Wyders belooft dE. Comp’ de princen van Berkencour ten opsigte hunner moeyelijkheeden, eygen kosten daarvan sullen bevryden.

Mitsgaders in derzelver landen geen pagood, koebeest nog Braminees quaad te doen_

Aldus gecontracteert en vastgestelt

Baykam

jaer

Het hicrvoor gcnocmdc Mallabars Woordenbock nocit wcl and strcck Bctocr het land van Atingen Belastinggaarders. Jonkon naam YOOr Vinrottechtun Cory noot Dp blz 204. Zooals micn #ccl was hct fund bi; de Brahmanen ccn hcilig dicr. Het hiervbor ccnige malcr aangchaalde Tcug(Woordenboek hecit : Baykan; dc voornaatste pngoden Malabiar; legt in het Berken- cocrse de groote rivicr, miilen Cochim: Daar is alle jarcn Tna?Tld November gOOLC jaarmarkt; astan1} genaemt; waarop IrEn alles kan koop krygen wat de Mallabaar uytlevert”

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms 298

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTRERDE

Coilan 916, den 17* van maend Canny, Mallabaerse stjjl, zijnde na den Hollandsen den 29”” September 1740; was getekend by den derden prins, ter zyden door de gecommitteerdens Comp wegen Andrics Leslorant en Johannes Jacob Corsgens_ Onder stont Accordeert met het Mallabaers, door My oFer- geset wis geteekent D. Brouwer, tolcg: Onder stond Accordeert getekend P D. Crouse; cersie gesworen clercq

1. MAKASSAR

October 1740.

De rtcds in 1737 uitgcbroken opstand in Makassar vorderdc ccn krachug optrcden de Compagnic Uit Batavia en cC Mfolukken werden Vctsiet- kingcn gezorider LouYetnelt Smout; herocmd admiraal “cld- Oreneie geleidelik Compagnies Herx herstellen. Dc

Makassaar- sche regccring vernIcuwdc October 1740 het cude Bongaaische rerdrag NB. belangriike contract kort noch in het Contractbock dct Kanier- A msterdam; Doch verzameling Kamer- Zceland voOr (ERKELETS cschicdcris -01; hct ryR Goad blz. 102).

Nader articulen poincten wraarop tusseil den grootmogenden Paducca Siry Sulthan Abdul-chair Mansjur; coning; en de rerdere egenten 1470 Macassar ter eener_ en Adriaan Hendrik Snout, gouverneur dircc. teur; mitsgaders admiraal en veldoverste van Comp' crijgsmagt water lande ten desen eylande Celebes; benevens den raad, onder het hoger wrser gesag Tan den HoogEdelen Heer Adriaen Valckenier, Gouverneur-Generaal en de Edele Heeren Raden, representeerende de Hooge Regering en opper- magt vanwegen de Generaele Vrye Vereenigde Nederlandse G'octroyeerde Oostindiasche Compagnie al- hier in India ter andere zyde; is gemaakt, gesloten en

1. Uit d Overgecemen bricven 1741, 23"* bocck, 2 Icgister, folio 570 volgendc 2) Sic

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 -1800.

vastgestelt eeuwigduurende vaste vreede, vrund- bondgenootschap; het goedvinden nader bevestiging im den HoogEdelen Heere Gou- Ferneur-! Generaal Edele Heeren Raden van India, tot Batavia voormelt.

Ten eersten_ Werden geconfirmeerd, roor goed, rast cn Vdm waarde gehou- den de contracten, in dato 19 Augustus 1660 op Batavia in cas- teel tussen den coning vin Poppo volmagtigde van hooggemelte regering op Macassar ende den HoogEdelen Heer Gouverneur- Generaa) en de Raden van India idem 2 December 1660 tussen de voorseyde regering den heer Jacob Cau als commissaris van welgemelte Haer HoogEdelhedens gemaakt e esloten_ alsmede dat van den 18" November 1667 op Barombong Op Compagnies eygen grond, tussen den Grootmogende Paducca Siry Sulthan Hassan Oudijn, coning, en de verdere regering Van Macassar ter eener; en den heere Cornelis Speelman oud-gouver neur van de cust Cormandel, superintendent en commissaris over Oostersche provintien, admiraal crijgsoverste Oier scheeps crijgsmagt; in name van den HoogEdelen Heere oam Maatsuy ker, Gouverneur-Generael, Edele Heeren Raden van Nederlands-India ter andere zyde item dat van den 15* July 1669, tussen meergerelte Maccassaarse regeering en welge- dagte heer Speelman getaakt onder het casteel Samboppo in het quartier Jaccatra heeren admiraels logement, mitsgaders alle de andere na desen gemaekte contracten_ welke eenige relatie ten opsigte van het verbond tusschen dE. Comp en het Macas- saarse hoff mogten

hebben en in desen niet genoemd zijn, zullen zoodanig nagevolgd werden_ voor zooveel die in desen jegen- woordigen niet en werden wedersprooken

Ten tweeden. Zullen immediaet nacr het bevestigen deser alle Europeese_ Mardykers_ Amboineese en Balyse deserteurs, z00 die nog hier

Zic Corpus II, blz, 168 cn voigende: Cerbus III, blz. 177 en volgende: Dit is cigenlijke Bongaaische verdrag: Zic Corpus Il; blz . 370 volgendc Cortus IJ, blz. 411 cn volgende.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hup Wabout jstor meterms 300

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROY FERDE

off daer mogten sijn of in der tijd ontdekt werden_ @CI Comp ministers ten casteele Rotterdam moeten orergegeren werden, zoomede alle geroofde, gevlugte verlopene onderda- Jcn Yat d'E_ Comp' het hoff van Bony en verdere respective bondgenoten _ mitsgaders cenige van haere gerooidc goederen, die men der tijd zoude komen te ontdecken, sonder eenige agterhoudentheyd gerestitucerd werden_

Ten derden_

Verbind sig het hoff in generaal als een dcugdelyke rijxschult te sullen voldoen_ opleggen en betaelen in goud zilver, canon ol slaven_ alles tot een redelyke pryse, dan wel soodanig als hetzelve best zal kunnen geschieden dat in' den tijd Fan zes jaren heeden ingaande, off wel s0o spoedig dat zal doenlijk sijn, cen somma van rijxdaalders ses t'negentig-duysent tagentig, onvermydelijk veronkost in den Jaasten oorlog 'sedert dat den coning van Maccassar en andere welgesinde sig in 's E. Comp' protexie begeven hebben en g accepteerd zijIl

Ten rierden. Het hoff doet affstant van het gedeelte der provintie Sodian in den jare 1734 uyt singuliere goedheit van Haere HoogEdel hedens aan hetselve rerlecnt, net expressc gecommitteerdens aan wederseyde, op deselfde wyse als het by hooggedagte hoff ontfangen is; en dat soo spoedig als dese articulen b'eedigt bevestigd sullen zijn_ Ten vijffden_ In gelyker voegen renuncieerd d'E, Comp" van het coningrijk Macassar en desselis hoofdstad Gozh op deselide roet zooals het roor de laaste geresene troublen was_ zullende deselve na het tee- kenen dezes ran Comp' Bonijs guarnisoen geruymt, door expresse ecommitteerdens in handen ran den coning orer- gelevert werden Ten sesden. Alle verschillen en pretentien_ die staende den laaste oorlog tusschen de bondgenoten mogten geresen zijn, zullen een yder dcrzelver haare belangen motiven, daartoe hebbende_ moeten

Bedocld Socdiang_ thans behoorende bij Maros.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 005T-INDISCHE COMPAGNIE 1602 _1800.

aangeven, omme naer behoorlijk ondersock tot onderhouding bevestiging van een gocde langdurige vreede in alle regt en billijkheyd afgedaan te werden:

Ten sevenden: Het hoff verbind sig al verder in alle opregte getrouwhijd en yver, hand aan werk te slaan om alle de uytgeweekene Macas- saren soo van hooge als lage conditie, die zig op Bontoparrang of elders onthouden binnen den tijd van seS wceken wcl te verstaan naar het teckenen en zegulen deser by d’E_ Comp’ in submissie brengen, om Fan het algemeene hoogst ge- nadige pardon, door Haer HoogEdelhedens, de Hooge Indiasche Regering, verleent, kunnen profiteeren_ dan wel by manque ment van dien off expiratie des tijds alsulke mesures te neemen_ als d’E. Comp’ en het hoff tegens sulke hartneckige zullen mce- nen te behoren: Ten aghsien_ Eyndelijk dat alle vyandschap, voor en staande het laaste OOr- log aan wederseyde gepleegt, zullen sijn blyven voor cuwig vergeeten en vergeven alsof die nooyt geschied warer; opdat de vreede Frundschap des religieuser onderhouden mag werden_ Het hoff zal vervolgens dit jaar 1) _ is het doenlijk dan wel ten langsten het aenstaende voorjaar, descerneeren een aensienlijk gesandschap uyt de rijxgroten, compatibel met de il- lustre perzoonen van Sijn HoogEdelheyt de Edele Heeren Raden van Nederlands-India tot Batavia omme voorcerst te be- sollicitecren verzoeken approbatie ratificatie Op de reno vatie ampliatie der hooggedagte contracten articulen, andere heylsamer naer Haar HoogEdelhedens welbehagen, als- meede haerzelve verootmocdigen en te bedanken FOOI het onver - dienbaar en z0o genadig verlecnt pardoen aan alle de uytge- wekenen; die sig weder onder wettige gehoorsaamheyd van haren coning begeeven hebben die Z00 veel contanten, goud, zilver , canon off slaven afkorting der vorengespecificeerde somma ain Haar HoogEdelhedens over sullen brengen, als

1. Er stzat ; dir na “) Sic: 2) Er saai orcr brengen.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 302

het hoff in dien tusschentijd na uyterste vermogen sullen kunnen by den ander krygen_

Hiervan sijn gemaakt drie eensluydende origineele afschriften, het eene voor Haar HoogEdelhedens, den Gouverneur Generael ende de Edele Heeren Raden van India tot Batavia het anderc voor ’s E_ Comp ministers alhier en het derde voor Zijn Hoog: heyd en rijxgroten, in den hoofde deses vermelt.

Aldus gedaen en besloten en naer aenroeping van Godes hey- ligen naam besworen, cen yder op zijn Wysc, in het casteel Rot- terdim tot Macassar, den &“* October anno 1740 was geteekent A. H Smout; Rosenboom Pekeyn, C’ J” Bogaert; Stemer, Hit van Reyd, W van Duyvenvoorde In margine stond ‘s E_ Comp’ zeegul, gedruckt in roode lacque_ daaronder: Ter ordonnantie van den Agtbaren Heer gouverneur benerens den raad geteekent G’ Fek, ecretafis

Ratificatie van het vorenstaarde contract: ’)

wierd verstaan

te approbeeren €r ratificeeren het con- tract, Op den &“” October passado met het Goase hof solemnelijk aangegaan waa rdoor IC verhopen wil, dat alle de nog overige uytgeweekene volkeren_ die haar in gebergte Bontoparrang komen onthouden; hun spiegelende aan de zagtmoedige inschickelyke behandelinge van dE. Comp’ tot inkeer van hare boosheyt gekomen zijnde, hun voorts als goede bondgenoten zullen gedragen; waardoor de solang gewenste rust Op en langs Celebes eens ’eder mag werden gebooren_

Batavia casteel, dato voorschreven was geteekent Valckenicr, J P, Schaghen; J’ Thedens_ H’ van Suchtclen, Pr de Chavonnes_ Du Quesne_ E’ Guillot; N: van Berendregt; N Crul, F” Nolthenius, M: van Aerden cn G’ Cluysenaar, secretaris_

Resolutien

Gouicr#cur-Gnicraal

Rade , d.a. 31 Junwori 1741.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 602 - 1800

13 October 1740. ’)

In Rcpclin ?) minderjarik Torst andcr voogdijschap stonu ceti Jantal riiksgrooten_ Oneenigheid tusschen deze voogden werd “onc den koning Cochin ecn aanlciding zich in Repclinsche . Zakn micngCl, zougenaamd de geschilien te hclpen bileggcn, dog

indcrcaad I0n OCVrs maxcn Kanb het Jaast zin hander heeit uitgestrekt, dat ons rer scheydene klagten dtirover uuciden Fedaan” Compag ie EIttp zcgde, IcEch aistand Le: pepermonopclie hair blijvende bescher ming (Missive als op blz. 286 gcnocmd)

Articulen van vreede vriendschap tusschen den koning en de rijxstenden Va Repolim ter cenre, ez de Generaele Nederlandse G’octroyeerde Oostindische Comp’ ter andere zyde; gemaekt uyt naam van den Hoog- Edelen Heere Gouverneur-Generael Adri- 97n0 Valckenier en de Edele Heeren Raden van India, door den commandcur ter custe Mallabaer, Julius Va- lentijn Stein van Gollonesse en synen raede:

Dacr zal wesen een ecuwige vreede en Friendschap tusschen rijk van Repolim en dE Comp

De koning de rijxstenden van Repolim beloven aan d’E Comp alle de peper die in ‘trijk van Repolim valt, te zullen Jeveren naaste gelegene Comp’ comptoir, tot zodanige prijs als aldaer betaelt word daor d’E Comp aan de koop lieden

De koning en de rijxstenden van Repolim beloven in den tijd van een jaer na gedane ondersoek de quantiteyt van de peper te bepalen en by een nader eschrift aen d’E. Comp tc versekeren:

1. Uit htl Contrartbock; Ook in verzamneling Kamer Zeelowd, 8149, folio 57 rolgende, ten slotte in de Outrgeconen bricven, waarin oak dit documcnt tucemai vOOIkumit en wcl 1741, 20”[E bocck; folio 2577 olgenae 1742 , 30”: bocck; folio j05 rolgende. Ter Zuiden Porca .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 304

Verder beloven dezelve zorge te zullen dragen_ dat er geen peper door haer land ter sluyk clders word vervoerd miaar dezelve aanhaelen confisqueeren ten voordeele van Zijn Hoog- heyd en d’E Comp ieder voor de helite_

Itern alle weglopers van d’E Comip” hetzy blanke off swarte, vrye off slaven _ geen schuylplaats off passagie door het land te vergunnen_ maer tcn cersten te Jaten oppacken en aan d’E. Comp over te leveren Voor gewoon Opbrengloon_

Alle de Christenen in rijk van Repolim zullen onder Comp judicature staen_

De E Comp belooit daerentegen ‘t rijk van Repolim te sullen beschermen tegens zyne vyanden onder dese voorwaarde _ dat de koningen ook niemand zullen verongelyken off beoorlogen buyten voorkennisse en goedkeuring van d’E, Comp’

Aldus gedact, gaccordeert ende gesloten ten hove van Repo- lim, den 13 October 1740 getekent by den koning van Rcpolim. Ter zyde stond: Vanwegen den EE_ Agtbaren Heer comman- deur Valentijn Stein Vat Gollonesse, nevens den politiquen raed als expresse gecommitteerdens getekend Berger en I* Isaeksz. Onder stond Accordeert met het Mallabaers_ door my over- geset geteekend Brouwer; gesworen translateur: Onder stond: Accordeert geteckent P.D Krouse, eerste clercg

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms OOST-INDISCHE COMPACNIE 1602_1800.

DCCCLIV MAKASSAR:

November 1740,

Ock d koning Tella werd weldra in het vredestractaat opgcnomer_ Zic hicrvoor; blz. 29B.

October

Sapie Oedin naer lands wyse en wettcn ten overstzen van Comp expresse gecommitteerdens verkoren koning over het district Tello met den resorte van dier_ naer alvorens VCr- nederde behoorlyke instantie, met ‘s E. Comp’ hoog ermo- gende respect overeenkomende; daertoe gedaen te hebben om in het laestgemaekte contract ingelijit te werden, welk my seer goedgunstelijk is g accordeert ; derhalven sweere heyliglijk opregtelijk, Soo Voor mijn zelven bloetverwanten_ rijxgrooten galarengs, alle myne verdere onderdanen, te sullen onder houden en doen onderhouden in alle deelen cn poincten de rorige successive gemaekte contracten tussen grootmogende konin- gen van Macasser Tello, myne hoogloffelyke voorouderen (tussen) de Trye Verecnigde Nederlandse G’octroyeerde Oost- indische Comp’ alhier te lande en wel ten principalen het laest gemaaekte ten desen casteele Rotterdam; tussCn den gtootIo- genden koning Fan Macasaerse rijk eente en d’E. Comnp’ ter anderen zyde, onder de hoogwyze regering Fan den Hoog Edelen Heer Adriaan Valckenier, Gouverneur-Generaal, d’Edele Heeren Raden ran India duydelijk in de Maleydse tale zijnde voorgelesen; betuyge dezelve agreeren; VOOI goed te Reuren z1jn gehee_ accepteeren_ aannemende sonder eenige de alderminste exceptie alle hetgene daerin voormelt staet, gelijk vooren gesegt; heyliglijk te onderhouden roor zooreel mijn magt is_ te doen onderhouden; en hebbe dierhalren presentie Van den heer admirael den raed,

mitsgaders ten overstaen der ondergeteekende Bonyse en Maccasaerse rijx- en holigrooten, alsmede Zijn Hoogheyd, radja-moeda, “) het ander OP den alcoran onder het drinken Tinl crissenwater solem- neel b’eedigt en bevestigt:

Uit hct Contractboek Ook in rerzameling dtr Kawicr-Zecland, 81t9. aisnicde in d Overgccomen briezen 1742, 21” hoeck, folio 876 rolgendc Het buitengewoon slordige Comtrac!bock Fahderonn heeft Jellc. 4) Van Octobcr , hicrroor blz 298. Glarangs Tidcchneshoolden; De kroonprins.

1. 1.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 306

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Onder stond Aldus gedaen, b’eedigt e getekend ten casteele Rottcrdam eyland Celebes, den November 1740 IS getekent A” H’ Smout; Roseboom,]’ Pekijn, C’] Bogacrt, H* Stemer; H” van Reyd van Duyvenvoorde- Daeronder stont Comp segul, rooden lacque gedrukt, waerby geschreven stond Ter ordonnantie van der Edelen Heer admirael en veldoverste, benevens den raed was getekend Fek; secretaris. Ter syde stond dese confirmatie in de Maleydse tale overgeset en daeronder geteekent door den Koning van Tello, Crain Panay- kan, Crain Patcni: Duaronder Ter presentie Van den radja-moeda_ den mandan- rang CI tomilalang_ alle van Bonyse hoff. Lager: Crain Parangi, eerste sabandhaer, Glarang d’Jamba, alle van Goase hofi. Onder stont Accordeert geteekent Gerrit Fek; secretaris.

DCCCLV_ MOLUKKEN_TERNATE _HALMAHEIRA.

23 Februari 23 Mei 1741.”)

Ondanks alle Froeneic overcenkomsten weigcrden J7n kimciaka 5 0p Halmaheira ir 1741 hulp tot het extirpccren derspeccrijen leve Aigczanten koniing Tenate derwaarts Fcronden om nen In Ccr minc overteuen hur vCrplichtinger na tc komcm; Wcrdcn met pijl en hoor cnteangen; conferentic den Ternataanscher Torsi in het kisiec Ornje Ucro eaen RuLnle dcrden C Prins Out- noom “ergczeld 1aM 4_ Nederlandsche Idaten ender een sergcant; dcrwaarts zcndcn Men vcrtrok 13 Fcbruari [741 Tcrnate Op Loloda Tungen zij het hoofd Aiturnztcute den vaindrig Prins TOF ccgt Europcesche *ldaten, die zich bi; Jcn voegden: Het gelukte deze com- aissianter onwilligen hun plicht brengen nicuic Uyfi cenionstcr docn Eczwcrcn Omitgcgczen WLSSii€ Govictci raad dcr Molicco $ Hooge Regeering Batazia, dd. 28 Joy 1741)

Tocmailalang rijksbcstuurder. Zie ERDMANS_ Hat londschap Gowo, blz. De bcteckenis van den titel mandanrang is mij nier bekend Uit het Contractbock Ook ir de rerzamelirg der Kamer-Zeclaatd , 3149 ten slotte de Ozergccomnen brieven 1742, 20*t* boeck; folio 259 cn vol- gendc

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

307

Contract ende verbandschrift, uyt name ende Yam- weegen den koning van Ternaten_ Amir Iskandar Doel Carnaine Saffioedin Kaytschil Radja-lauwt, uenerens zijn riixraden_ vanwegen d’E Comp uyt name van den EE Agtbaren Heer Marten Lelivelt, gourerneur directeur, benerens den raed der Molucos_ opge stelt door prins Ayan Saha Outhoorn_ die rolgens besluyt Fan gecommitteerde rergadering is afge sonden ter overcust het groot land Halmahera mine aldaer inspectie nemen Fan alle conings onderdanen overeengekomen met iet senE- hadje van Galilla rerdere dorpshoofdel; die desen solemneelijk hebben beswooren met hun eygen hand onderteekent,

Eerstelijk: : Beloven Comp extirpatiewerk behoorlijk te sullen verrigten en in acht nemen en wanneer eenige rerborgen nooten oii nagulboomen, 2y Op 0ns dan wel Op een ander dis trict, mogten komen te ontdekken; daervan ten eersten kennisse Rid onsen vorst, den koning van Ternaten_ sullen geren

Ten tweeden ; Zullen wY niets; ran weynig off gtoot belang, vermogen te ondernemen oite volbrengen als met TOOr- gaende kennisse off op bevel Yan onsen koning;

Ten derden : Of het mogte gebeureri, dat eenige Comp vaertuygen by ons mogten komen te vervallen, die eenig gebreck hadden, soo beloven wy aen deselve op alle wyse de behulpsame hand te sulien bieden, z00 veel immers in onse magt en rermogen sal zIjn.

Ten Tierden = Beloren wy gecn genoor oite ingang te sullen geven aam eenig opperhoold, die buyten last offte ordre Vin onsen koning tot ons mogte komen nog in Echeel nogte ten deele, geensints:

Ten vijifden : Byaldien eenig verraed ofte opstand ‘egens onsen vorst, den koning Fan Ternaten; off d’E Comp’ mogte

Sengadji of districtshoofd Het is merkwaardig, paglic aan dit Wooro stecds hct onzijdig gcslacht gecft Galela.

Intt

Com-

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject hup Waboutistot wrehtenms 308

gemachincert ende bedektelijk gebrouwen werden by cenig Op perhoofd en wY daarvan kuntschap komen te erlangen, zoo loven zelve niet te zullen verbergen, maer zulk voornemen ten ecrsten en zonder uytstel a3n onsen koning en d'E. Comp" te zullen openbaren,

Ten sesden : Belooven wy Onse onderdanen, die uytgaen hunne levensbehoeftens socken_ niet overal sullen laten swerven_ maer binnen de paelen van konings Cornp' land zullen houden_

Ten sevenden Beloven Wy van Gallilla, Langno; Gnodio Dikalamo ten dienste van den coning te zullen contribueren 25 man omn Sijn Hoogheyts werk te verrigten_ die jaerlijx zullen doen vervangen tegelijk zullen nog jaerlyx rijst en paddy con-tribueeren_

Ten agsten Wanneer ter eeniger tijd de quade gedagten in ons hert mogten opkomen omme tegens dese onse beloften weder-spannigheyd ofte oproer te beramen tegens onsen koning olte het rijk van Ternaten en d'E. Comp zoo zal den almogenden God ons strailen met de 30 straffen des alcorans, vuur uyt den brandenden berg van Terraten zal 0ns verteeren, ende wy zullen vergaan gelijk zout water, en smelten gelijk wax door het vuur; maer wanneer wy alle dese onse beloften woorden wel onderhouden ende naerkomen, zal God ons zegenen ende sterken en ons leven verlengen in dese wereld: WVaerop ik, senghadje van Galilla_ benevens de gesamentlyke dorpshooiden alhier alle dese beloften aannemen_ en met onsen eed bekragtigen en met ons eygen hand onderteekenen

Aldus gedaen geschreven Op Dingsdag den eersten dag _ van de maend Safar in jaer 1154 was getec ekent Prins Ayar Saha Outhoorn hoecum Tandajan, Prins Sadaha Surwan_ ngoffamangira Katto, hatib Mawaura, luytenant Sahariboela, luy- tenant Pogel, zergeant Jan Pietersz , schryver Bejan, Kalobo senghadja' van Galilla, houcum Bauwa_ hoecum Tabaro_ quime- laha Hadje, dito Kanusie_ dito Patja_ Alpheris, hoecum hoecum Siekemilla, kimelaha Birahi_ kimel aha Doey. quimelaha Baygoela,

Dit is 18 April 1741.

Thi- conlent downlnacrd from [46.50 Wedl , Orl ZuI 18.03.0b UTC UeC quoiccL l0 dllp jdougSt uoemS OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 -I800.

capitain Tljege, hoecum Lega; quimelaha Doemaely, quitelaha Ika ngofiamangira Olla; noecum Dodoringo, ngoffamangira Denga, ngoffamangira Kalang, quimelaha Kikero, dito Bengula; dito Daaga dito Katato_ Onder stont: Door my getranslateert geteekent Enog Christiaan Wiggers Onder stont : Accordeert was geteekent J’ Pauwen, secretaris

Vrijwel gelijkluidend met bovenstaande overeenkomst volgen nog acnt comttacten op denzelfden tocht met diverse 5em- gadji’s gesloten; die wij net extenso orernemen_ Het zijn achterecnvolgens overeenkomsten

met Tobelotai;, geteekend op ,Maendag den 24” dag van de maend Dulhadja in jaer 1153 naer de wet van Mahumed” , wat zou zijn 12 Maart 1741, wat evenwel een Zondag 4ds_

mct Tobaro_ geteekend Saturdag den 21” dag van mraenid Mwharam in het jaer 1154 naer de wet van Mahumed”_ of 8 April 1741_ wat inderdaad ecn Zaterdag Fas_

met Cauw, geteekend op Vrydag den 7d*” dag van de maend Dulhadje in jaer 1153 naer de wet van Muhamet” of 23 Fe- bruari 1741_ wat evenwer een Donderdag was

met Madoli, geteekend op denzelfden dag als het voorgaande

met Sawoewoe, geteekend op ,Maendag, den 7*” dag ran de maend Rabiulawal in jaer 1154 naer de wer van Muhamed of 23 Mei 1741,_ wat evenwel een Dinsdag was_

met Talafoe__ geteekend ,Saturdag den 21” dap van macnd Muharam in jaer 1154 naer de wet van Mahumed” of April 1741 wat inderdaad cen Zaterdag was.

Voor de titels me[Iiist ran vrecmde woorden achtcr dit dec Tobelo-tai. Men zal zict; nict in chronologische volgorde Saana Tobafoe. Kaoc. Vadolc, thans tcr dccl Kaoc. Sakoe: Tololoco.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 310

met Loloda ’) geteekend Vrydag den Z0* dag van maend Muharam in jaer 1154 naer de wct an Muhamed” of 7 April 1741, wat inderdaad cen Vrijdag was:

inct Pagu; geteekend op ,Vrydag den 74r” dag van de maend Dulhadje in jaer [153 naer de wet ran Muhamed of 23 Fe. bruari 1741, wat evenwel een Donderdag was_

DCCCLVI KOROMANDEL_

Februari 1741.

Dit sruk vereischt Gccn toelichting .

Caul van den Tansjoursen rorst:

Den vorst Pretapa Singaja Vasje Sahib_ “an groot vermogen_ (deesen) verleend dit geschrift aan Jacob Mossel, Gouverneur-Generaal van custe Chormandel de stad Nagapatnam vanwegen de beste Compagnie_ de Hollandse _ zijnde een volko- Ten edane zaak in den jaare Soegoersen Hidie Arbem Maya Alaph zijnde na onse tijdreekening anno 1741 Nademaal U WelEdele alle jaaren 4200 pardauws, getande eliphant en 2 aliassen aan recognitie geeft, O1creen_ gekomen zijn Gaarenboven nog 800 pardauws_ eliphanten jaars_ beginnende met dit jaar, te geeven; mitsgaders U Wel- Edele dorpen vcrsogt heeit, z0 geev uyt een goed hert aan Uw Edele de volgende dorpern; te weeten : dorpen uyt de prorintie van Nagapatnam en het onderhorige 4a Chikel, als

Loloda_ 4 Pagoc, inan; deel Kooc. Contractenverzameling Komcr-Zccloid, iolio 202_ 21013.

8365 , 2fdccling

pardzo Goa gcslagen Portugcesche zilveren MT Idardc 30) reis. Zie Picter Dam $ Beschryzinge II, glossarium Een alia is’cen mannetjes-olifant ronde- slagtanden, Er staat hccft. Zie hiervoor , blz. 88, noor

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms O05T-
INDISCHZ COMPAGNIE 1602_1800

311

de Noarder-Poeyaer de Zuyder-Poeyaer Papacowil Ayweloer, Cadebade

dorpen als boven Wellegaine of Senhora de: Saude genaamd uyt onder- hoorige van Tripoendy, gehorende onder de provintie “J Catsjena_

dorpen t€ zamen, In diervoegen geev ik ses dorpen, konnende U WelEdele costumados van gemelde dorpen vcor de pagooden brami- neesen conform oud gebruyk_ aigerer; Cti de dorpen gebruy- ken, mitsgaders daarvoor, beginnende met dit jaat, alle jaaren recognitie volgens geene WelEdele geconsenteerd hebt; aan den duan uytkeeren

In den hooide deeses Stond een zegul van den rorst, in swartcn inkt gedruckt, daarin geschreren Srie Wiera Karra Wasinie Gcn algodsnaam en ter zyde een dito ?) ran den Pesuway Nara

Singara- zoon ran Anandarauw. Onder stond Dit hebbe woordelijk na het mondeling bevel Vat den vorst geschreeren Initsgaders daaronder cen kleen zegul van gemelde Pesuway: Lager de eygengestelde handteekeningen Vam Palanagawies of Abje Gowinda-pandidaar, Caaskcel Socdoc Gowinda-nayker Goesernawics of den secretaris Naro-pandidaar, Soegoermes of Malkarauw. Nog lager. Den 10t van de maind Jilhesoe, onse tijdreeke- ning den 27 February_ Nog lager weder als boven geteekend_

Gebruikelike rechten of tollen. Zesel Di: is de tifel hct machtige hoold der Mahratta Zic Hobson-Jobjon roce Pcshwa Pandidaar regent of pachler Naikar of raukar, rertcgenwoordigcr vors_ Zic roor dit woord Corpus III, noot blz . 31 ,

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutistot wrehtenms 312

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCCLVII PERZIE.

Maart 1741.

In 1740 had de Perzische rcgctring in de Golf van Perzie ZmrEn strijd vocrcn tcgen de vervlockte Hoclasc Arabieren’ Op vcrzock bevc Perzischc autoriteiten hadden vcrtegenwoordigers Compagnie fWcc schcpen 725 cntic Perzen beschikbaar gesteld en daarmede de Arabieren belangriike nadeclen tocgebracht Als tcgenprestatic vrocgcn z nu rekest ccn mandemen jacrIux zrde Op danige plaatsen Iraen, couleurer soontcn Mitsgaccrs quantitcyL, Joorct sclvs gelicven sullen; mogen ncgoticcren en Jar eygen land Terveren ook, by hctzelve Tat Werder ordonliccrd dat nicmand hct cok %,. Zig hicrmede hemorten dicnuar te pretendetren hebben zal; Het alitwoord onaerstaano nicts-zeggcnd Mindament (Het hcdocldc rckest de Overgecowicu bricen 1742, boetk; iolio 2207 Igende)

Translaat koningiijk mandament, door den koning der koningen recompens an veelvuldige daane croonsdiensten Jan dE. Comp’ verleend_ en per Comp’ loopers Hassan Rabie en Hassan Boeloeds uit Masjet aangebragt den April anno 1741.

Boven a2n hoovd staat In den name Gods, die boven alle te pryzen is_ Lager vorsten zecgul, in zwarte inckt gedrukt, en daar- onder

In den name des aimogende en eeuwigen Gods werd dit Hoog koninglijk bevel gegeven dat den grootsten onder Messias vol- keren_ den capitain der Hoogvermogende Hollandse Comp’ Carel Koenad Tan mine onwaardeerbare Hoogkoninklyke gunste overgroote barmhertigheyd volkomen met een verheeven hooft verseekerd zijn kan, Feete, dat desselvs request, in dees tijd ter betuyginge zyner zuyrere cn opregte diensten eschreven aan

myne hoogverheevene poorte gezonden, door Zijn Hoog- heyt, den mostoffie el momaleek; onder myne glansryke oogen is gebragt, zijnde daarby vervatte my ten vollen gebleeken, en

Uit de Overgccomen bricven 1742 , 5” bocck, iolio 2217 volgcnde: Lces Ounat dc bekende Perzische munt Mustofi; tolgaarder, amhtenawr dcr iinancien; miustofi-e-chazineh, kaltselicr de schaikist ; mustoli-e momalik; hooid van de munt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

daardoor de hoogvermogende gunste des konings der koningen omtrent dien grootsten onder Messias volkeren bestendig ge worden, die reden dat Zijn Hoogheyt, den mostoffie TT1O-maleek, altijd waare zuyvere diensten aar mynen hoogs verhevene throon heevt voorgedragcn en myne hoogkoninglyke gunste althoos ter zyden dien grooten onder ’$ Messias volkeren myne veelvermogende gedagten geweest en nog steeds blyven zal derhalven moet denselven in allen deelen met vollen gerustheyd_ seekerheyd hoope den handel der Hoogvermo- gende Hollandse Compagnie onbeschrooma dryven met be raad van Zijn Hoogheyt, den serdaar der benedenlanden; den dicnst Tan my, Zyne Majesteyt, i7 den #cg Fan zuyverheyd ver - ngten, opdat. deselve klaarblykelijk: zijn mogen ; mitsgaders altijd derselver versoeken aan mynen hoogverhevene throon bekend maken wijl ik deselve ten allen tyden een gunstig fiat verleenen za], waarop, zoowel als op myne hooge en onbepaalden koninglyke gunste sig kunnen gerusten, moetende berel in waarde ge- houden werden_

Geschreven in de maand Ziehedjed ul Haroem des jaars 1153 off den 8 Maart 1741, Op den dorso stond ’t boek der regammen ingenomen_ En daaronder zegul Vin den ecrsten regamschryver Miersa Magdie_ Onder stond Aldus volgens opgave van Comp Persiaansch schryver Camber Alie uyt ’t Persiaans in Nederduytsch YLt- taald door getekent J de Cranc. Accordeerd de Poorter; provisioneel secretaris

Perzisch sardir; leider of cotitAndtum “} Dsul-Hiddscha 1153 kcgint op 17 Februari 1741, Het epitheton Harcem Sut slceds bij de namen der rier 2.&, heilige maanden_ Zic Vout dit voord; dat rakam luide en koninklijk bevel beteckent; Cor pus IV,blz 608

TS content downlozded trom 146,50,98.28 on Wed. I2 0ct 2016 8.08.06 UTC All usc suhject t0 http !labout istor orelterns

GENERALE NEDERLARDSCHE GPOCTROYEERDE

DCCCLVIII MAKASSAR:

25 Maart 1741.’)

Jcn Novcmbcr 1740 kcrk het kastcel Rottcrdam colc lne -i beededag” gchouden hebben, Tgor EolTctncLT Smout zijn qualitcit amiraa_ tcidoverste tcgen Wadjo *ten eynde de rebcl - Jeerendc rolkeren dicu oirdt wel als ondcr Godcs zccpcn dcze kant van Celebes gelukkig gesuccedeert nict de Wa penen lascn to: hct onderhouden contacton dE. Comp” constringeren Wadjor= Eeied Javuft Tamel dc troebele tijden gebruik gemaakt FiTc gehcc Bori tc Dczettcn Hocwcl hij Vanccn ccnige malen een ernstige nederlaag toebracht* kort hij htt niet verder brengen dan ~nondeling accoord Ondcrsttano conccpt-rcrdrar: (issi; c OLN aNTTA ~cldoverstc Smott Hoogc Regcering t Batavio, 18 Mai 1741; RoELOF Blor; Bctnopte Geschicdclis jan hct Makassaarschc Celchcs, blz: volgende}.

Nader articulen poincten, waerop lussen den heer Adriaan Hendrik Smout; admirael en reldoverste Fan Comp krijgsmagt water te lande, mitsgaders gourerneur en directeur ten esen eylande Celebes, onder het hooger wyser gesag ran den Hoog-Edelen Heer Adriaan Valckenier, Gourerneur- Generael, en de Edele Heeren Raden van India. repre- senteerende den Staat der Vrye Vereenigde G’octro- yeerde Nederlandse Oostindische Comp’ ter eente, den Arou Mattouway Laedoe Kallang, hoofdkoning van het district Wadjou, benevens de hoofden der drie hoofdvaendels, als Ranrang Toua Daee Pagoely, Ranrang Benting Folla Daing Parany Ranrang Etarre Tenre Toea Sakoeta, ter andere zyde, maekt i5 een vaste eeuwige vreede, Vrund- bond- genootschap, alles Op nader goedvinden approbatie Van Hooggedagte Zijn Hoog” Edelheyd Wel- Edele Heeren Raden van Nederlands India te Batavia_

Uit hel Coutractboek Ook i# de verzamelirg der Kamcr-Zccicnd. 8149 , alsmcde de Ovcrgccomen Orc 1742, 21*< boeck, folio 299. NB. I hct rcgister Op laatstgenoemd bocck Kotdt dit document aangeduid als: Project - coniraci Msscntn Comp’ Wadjou. Zic ook de hci slot di: document. BLok, 0l. blz. 58 BLOK, nacmt audere namen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602 _ 1800.

Voorecrst vooral zal standgrypen en blyven in zijjn volle waerde alsoff het in desen van woorde tot woorde waere gin- sereert, contract, gemaekt op Oedjong-Pandang; ten casteele Rotterdam_ den 23” December des jaers 1670 tusschen den hcer praesident Maximiliaan de Jong Comp’ wegen, en den Arou Mattoway, hoofdkoning van Tosora, in name Lapalily, benevens de andere daerin genoemde coningen en grooten van landschap Towadjo_

Ten tweeden : Nemen die ran Wadjou aan in selver voegen als in boreng- edag’ contract ten opsigte ran g’secludeerde vaert vermelt, speciael niet te sullen “aeren in de bogt ran Tomilie off Tontoly

Ten derden : Belooft Wadjou Jan Bony, Timoerong 7aM

koninginne te sullen laten, zooals den Arou Mattoway met die vorstinne in den jaere 1737 is orereengekomen

Ter vierden : Aismede Wadjou soowel de rijx , als des koninginnes eygen goederen, dewelke in Tosora bewaringe zijn, restitueeren laten restitueeren_

Ten vijffden: Voorts zal Bony en Wadjou blyven gelijk het thans is; Bony cn sal over die van Wadjou, nog Wadjou ofer die van Bony iets te zeggen, nog sig den cenen met des anderens bondgenoten off onderdanen in minste off meeste hebben bcmocy- maer een yder onder haer wettige bondgenoten vorsten laten genieten cen gerust vredig Jeven en regering, waer dezelve ook gelegen mogten zijn off hoe deselve mogen genaemt werden sonder #ytsondering ran plaatsen off personen

Ten sesden En opdat dit heyliglijk en onverbrekelijk mogt onderhouden worden_ 50o versoeken Bony Wadjou beyde uyt ecn suyver cn genegen herte des dE. Comp’ goede officie middelaarschap; benevens de correctie tegens de overtreders van desen; alles naer lands regten en costumen.

Zic Corpus II, blz 426 volgende. 7) Bedoeld iu de Golt Tomini_ 9) Het Bori bchoorcnde landschapjc Timocroeng had dc Bonischc vorstin rceds bij het bcgin vin den oorlog Wadjo moeten Aistaana

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 316

GENERALE NEDERLAADSCHE GEOCTRCTEERDE

Ten sevenden en ten laetsten Hiermede zullen ophouden alle feyten van oorloge vyandschap; mitsgaders zal al het vorige zijn en blyven vergeeten vergeever a3nm wederzydem, alsoff hetzelve nooyt geschied ware. oorts zullen alle afgebrokene handelingen weder aangegaen en vernieunt werden weder- sijdse landen en bondgenootschappcn, opdat des te eerder tot het algemeen welsijn ten desen eylande oude vrcede vrind- schap, benerens den rorigen bloeye enden staat weder hersteli werden en vOOr altijd mag blyven:

Hiervan zijn gemaekt drie eensluytetle contracten; als een voor Haar Hoog- Edelheedens den Hoog: Edelen Heere Gouver- nenr Generael en de WelEdele Heeren Raeden van Nederlands India tot Batavia, een VOor de regeeringe ran dit eyland ten casteele Rotterdam, en een voor de regeeringe grooten van Wadjou

Aldus geteekent b'eedigt naer de Mahometaanse wyse Op den alcoran en drinken van kritsenwater, Op woonhuys van den heer admirael te Lagousie Orer Tosor?, den 25 Maart anno 1741

1. KOROMANDEL_

16 Mei 1741,?)

Den 8*tn Mci 1741 werd i rde Negapatnam besloten_ dcn nicurcr Tonst Tanjore Kain becroetcm hcm namens cc Compagnic te erken vinwcteC elaar Edclc ocscnenken De daartoe aanec4ercm gezanten Kerdcn vriendelijk ontvangen de vorst Ketithtiot

De ondcrteekening ontbreckt_ Blikens de missive gouvetncur Smout Gouverneur Gencta7i Radc &d. 18 Mei 1741 hebben seven uyt de Vecr - tig" koningen Wadjo uit naam de alccrem bovengaaro concept Jchol deling gordgckcurd op den 23** Maart 1741_ Blok 01. blz. 60 vertel , dat Smout de ondcrhandeling roorbarig hecft afgebroken : door de vcrdecldhtid Wldr de Nederlandsche koofden, dont zickie in het Icgcr, inzonderkcid onder Europeanen ccor de gerechten den opstand der Chinezcn Batavia hebber de JnzCT byna gcwonnen spel moeten aftrekken_ Uit de Ozergecomen britvem 1742 , 27" hocck; folio 2485. Ook in de zamneli g der Kamer-Z celend, no. 8368.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms COST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

raul tot bcvestiging pignic gesloten,

alle contracten door zin roorrangcrs met de Com-

Translaat uit het Marrattysche etc" .

Caul, door maharaja Reyasri Pretappa Singaji Raji Sahib an Jacob Mossel, gouverneur van Nagapatnam vant eege en de beste Compagnie, de Hollandsche, VCT- leend.

Tot bevestiging der cauwels, in voorige tyden door de nu in glorie zijnde vorsten affgegeeven, werd het jeegenwoordig[e] verleend _ om bewaard te werden en daarop gerust te wesen;

Socgoe Sam Jhide Arbein Maya Alaph, den 20" van de maand Saffar, of anno 1741, den 16" Mey. Onder stond Voor de overzetting volgens vertaaling van den bramine Wengataramana-

aycn_ Naga] patnam_ den 29t0 Mey amno 174] was getekend dc Vos, gesworen translateur; Lager: Accordeert getekend C. Vicky eerste gesworen clercq

DCCCLX_ KOROMANDEL.

16 Mei 1741.

aansluiting bij het voorgaande document volgt hier het bevelschrift tot uitvoering daarvan:

Translaat T4Tl takiet-parwanna rattijs beschreven_ etc'

in het Ma-

Ter ordre VaTI Rajasri Pretappa Singaji Raja Maharaja Sahib_

Hicrmaast stond hct ZCceci grootvorst sunarirn gedrukt: Zic voor dcr titel ayen Corfus III, op blz. 32 Ui: de Overgecomen oricvcr 7142, 27" bocck iolio 2485. Ook in de zamcling RJto Lcclnug 8358 Zie hiervoor , noot op blz . 87.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 318

GENERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

werd deeze takiet-parwanna geregt aan de tollenaars in de landen ran Zijn Hoogheyd, den Tansjourse rorst, door den magtigen en oppersten albeschik; Hasarattol Rajasri Annaji Rauw Chetke

Nademaal het altijd de gewoonten is geweest van de doeken en lywaten _ uyt alle kanten van vorsten gebied voor de Holland-sche Comp" naar Nagapatnam aangebragt werdende_ maer halve thol ie neemen z00 werden UE' geordonneert hetzelve in het aanstaande Op de eygenste maniere strict te obserreeren: Die van het Noorden Zuyden werden expresselijk gelast, omn Comp Europeese dienaren, derselver inlandse cooplieden andere, met haar palinquins off tagie, hun meederoerende bagagie, zonder dat die zal mogen werden ondersogt; hun reyse by vertoninge der paspoorten, met het zegel van welmelde Comp" bekragtigd, te laten [passeeren en] repasseetcn, zonder dat zulx zullen mogen weygeren omdat daartoe geen speciaal ordre van den landregent off de opperthollenaars mogten hebben bekomen: De nely en andere eetbare waren, van alle de kanten nRer stad Nagapatnam markt gebragt werdende, moeten in geen- derley Utvsen aangehouden werden Tot Chikel moeten boven reeds geboude boutiques geen andere opnieuw opgehaald werden Uyt kragte van gemelde ordre moct dit alles wel in zijn werk gaan_ zonder d'E. Comnp minste molest aan doen; zullende wederspannigen contrair vervallen straffe van den vorst: Hiervan mocten copyen genomen origineel ain d'E Comp' weder inhandigt werden-

Hier stond het zegel van den Vorst; in swarten inct gedrukt Onder stond Voor de overzetting volgens vertaling VM den bramine Wangetaramana-ayen, Nagapatnam, den 29”” Mey Jnno 1741 was getekend Vos_ gesworen translateur: Lager Accordeert was geteekent D’ C Vick, eerste ge sworen clercq:

Sic.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Dit stuk bchocit Ecci inleiding het suit 1739, hitrvoor blz.

bi; dat

Augustus

Vermits Hollandse capitainen verklaaren niet VCte ogen toe te staan Om de scheepen te laaten ont laden voor en aleer dat w’ons rerbinden dat de vol- gende capittels sullen werden nagekomen_ als

Ten cersten

Dat d’E. Comp op sommige coopmanschappen cenige verhoo ging sal erlangen. Ten tweeden; Ontrent het rermeerderen Fan het koopen boven d’ordinaire thien duysen: kistjes beloven wy wel, wanneer de negotie ge- slooten is alsoo men over die saak niet eerder vermogen versoeken onS uytterste vermoogen vlijd te sullen werk stellen dog kunnen verder dierwegens niets belooven alsoo het een gelimiteerde Van eederzyde g ’accordeerde tax is_ thien duysent kisten jaarlijks van hier te vervocren_ en wel prin - cipaal dewijl dat mineraal door schaarsheyd een seer hooge markt i5 . ten laasten; Dat byaldien men de coop niet cens konden werden_ goederen om die reeden wederom in de scheepen moesten werden gelaadel, dat d’E. Comp niets behoeven te betaalen Voo: coelyloonen als andersints ;

Soo belooven wy dat het cen ander deugdelijk sal werden nagekomen, gelijk ons voornamentlijk verbinden uyt naam van den stadsrapporteur burgemeester voor de ongelden die by die weederinscheeping soude komen te vallen, dat d’E_ Comp daartoe niets zal behoeven te betaalen:

Tot teeken der waarheyd hebben wy deesen met onse gewone

Ui: de Orergecomen britven 1742 , 23** boeck, afdecling Japan folio 48 Ecn kistje bcvattc pikocl koncr

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 320

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

chiappen ’) bekragtigd, Japan, ten comptoire Nangasacky, den 18**” Augustus anno 1741_ Onder stonden de zeguls van Kitsdaye, Gofe; Tockdayo, Kise- mon; Tosabro, Mangero

DCCCLXIL SUMATRA’S WESTKUST:

21 October 1741.

Nadat dc Westkust van Sumatra jaren lang cen redelike rust had ge heerscht; bcgonncn zick ir Eet tweede kuart Ian de 18** ceuw WCCr tekcncn Fad ontust VOOI doen en in 1740 was “cn groot dccl dcr Hestkust in Tccn opstard Evcn als in de 17** etu stelden die Paoeh Kotta - Tengah zich Wcer de spits; de Priamanners sloten zich bij hcn Dc lciding dcn opstard berusttc bij zckeren Abdul Jalil, hoofd der bergvolkerei” Compagnie, welke in deze jaren door bczuiniging ge- MoODI nanr garrizoencn vermindcren_ beschikte Gp de Echerle West - kus- Jaat Orer 108 urontesche soldatcn; leed dan ook belangrijke liezen Zelfs zij pendzaakt haar versterking Priaman nrijs gevct wrarbij MeE58 kanolnen, hoewel rernageld, mloesten #orden achterfelaten den “ijand in handen viclen_ dezC ILArC tijden bleren tnkele Qude bondgenooten Coipagnie rou regenten Docwa-poeloc Tigablas Kotta’ hermcuwdcn hun contract bordge- noolschad (Missize Sunelra’ $ Watensi Hooge Regecring Bofozio d.d. 28 Inuan 1742,)

Accoord ceuwig verbond; geslooten tusscn George Frederik Havermnan; afgaende commandeur; Christiaan Willem van der Feltsz, oppercoopman g’eligeert gesaghebber, vanwegen de Generale Ne- derlandse G’octroyeerde Oostindische Comp bene 12I7 < den raed tot Padang ter eenre, en de gesament- Iyke landgrooten crer Tigablas Douapoelo Cottas ter andere zyde:

Tjap zegcl, In de Overgccomen brieven 1743, 21” boeck; folio 73 vindt Vnor roleende jaar verklaring dic woordelijk mct bovenstaande overeenkomil; Getcekend op 16 Augustus 1742. “) Uit hct Contractboe} Ook in de verzameling der Kamer- Zecland,”o, 3149, alsmedc dc Ovcrgecomen bricuen 1742, 24”7 boeck folic 618 cn volgcrde Ur de dalcerirg ook de naot hct slot van dit docuinent.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE [602–1800.

Eerstelijk is g ‘accordeerd ende beslooten een ceuwigduurende vreede bondgenootschap tussen voormelte Generaele Comp’ eni zY, heeren grooten van de twintig en dertien goryen: Ten Verklaren 2y, hceren en grooten,; alle Atchinders cnandere Comp’ vyanden mede voor haere vyanden te houden uyt welken hoofde 2y , landgrooten, zig verbinden, z0o eenige vyanden van d’E_ Comnp daer mogten verschynen_ jegenwoordig off in toekomende, dezelve, tzy levend off dood, in handen zien te krygen en aan d’Ej Comp Jtcr leveren Alsmede z00 eenige quade g’intentioneerdens van vreemdc off andere volkerer haere landen wilden passeren Om d’E_ Comp eenig quaad_ Ofte derzelver gemcente-, strantbewoonders etc aan te docn_ zullen haer de doortogt beletten, met vrundelyke vermaningcn tot vreedensgedagten off anders door de wapenen_

Ten

Verklaren zY, landheeren en grooten dat nooyt gene bescher- ming van I & an meer sullen rerleenen aan eenige Padang- neesen, Pauwers ofte anderc strandvolkeren en onderdanen van d’E Comp’ dewelke tegens dezelve vyandelijk mogten opstaen, maer sullen gehouden weesen dezelve by verschyning aldaer met de wapenen te onder t€ brengen en tegen gaen

Ten

overeengckomen dat voortien, gelijk als bevorens, cen Tree- digen handel tussen d’E Comp voormelte landgrooten zal wesen_ Ten 54t

Verklaren 2y, landgrooten, haer Voor haerzelven en haere na- komelingen er onderdanen verbinden_ dat niet toestzen nog consenteeren sullen, dat er iemnand var haer ondersaten haer tot den handel ergens anders zullen mogen begeven dan alhier tot Padang en Poeloe-Chinco, alwaer d’E Comp’ den stapel hunner coopmanschappen heeft, en dat voorts sullen besorgen; dat

De lelttriijkc vcrtaling de Tigablas Kotta $ Kotta 5 Z0u I7 : dc dcrien twintig ncgorijen Irwoncrs Paoch_

Dorwa poeloe

DL 96.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 322

GENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

van haer denzelven handel noOyt gestremt, maer altoos bloeyende gehouden word, Ende z00 het ebeurde, dat daerover eenige differenten quamen ontstacn z00 e zullen daerorer niet vermogen in de wapenen komen, maer zullen 2y , landgrooten, ehouden Wcsen questie alhier by d'E Comp' in der Minne en na behooren kunnen afdoen; Ten Daerentegen belooid d'E, Comp alle aikomende Doua-poulo Tigablas-Cotters alhier tegen de molesten der Padangneesen, S00 groot als klein; te sullen protegeeren na billijkheyd_

Ten 7d

Is g 'accordeert overeengekomen; dat wauneer de ingese- tenen eenig goud presenteeren sullen te verkoopen, de ministers van d'E Comp" zelve, alvoorens een prijs te maken, om alle valsheyd en bedrog roor te komer, sullen vermogen te probeeren ~uur oite Op zoodanigen anderen wysc_ als zy zullen goed- Vlden_ Ten 8" Wanneer eenig verschil ontstaet oite misdaet mogte begaen worden Iussen off tegen volk Vin d'E. Comp' ende ymand van de volkeren in dit verdrag begreepen, z0o zal daerover ge cominitteerd worden een gemeene raed, bestaende uyt gelijk getal Nederlanders die van de in esem begrepen landsgrooten, by dewelie hetzelve zal aigedaen ende gesententioneerd worden, sooals redenen billijkheyd oordeelt zal worden be- hooren. Ten Eenig dienaer oite onderdaen van d'E. Compagnie, wie het zy: vrye ofte lijfeygen_ hem in de Doua-poulo off Tigabias Cottas komend te versteeken oite schuyl te houden, en zal niemand van alle de mnwoonderen_ groot off kleen hen vermogen aan houden ofte verbergen, maer zal een ider desulke gehouden WcC sen terstont aen d'E Comp overhandigen.

Ende opdat hiervan aan een ider en ten allen tyde ten genoege

1} Hoewel dit juist z0- Siaa in allc dric de aischriften; houd ik hct niettemin voOT verschrijving wan: komen aidoen_

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

moge blyken; z0o hebben wy dese onse verbintenisse_ tot dge trouwe onderhouding van dien_ met eygen hand onderteekent, en zullen dit in onse onderhoorige negoryen en plaetsen, alomme daer men gewoon is iets aen de gemeente bekent te maken, voor onse onderdanen en volkeren laten afkondigen.

Aldus gedaen binnen Comp" resting tot Padang %p Suma tra s Westcust; den 21" dag van de macnd October in jaer 1741 _ sijnde na de Mahometzense stijl den 12' dag ` van d'maend Saban des jaers 1151, was geteekent Haverman; G_ van der Feltsz, J: E. Lafargue D. MS Muller en C' Elsevier; Daeronder stont Comp

zcgul, rooden lacque gedrukt; en daerby Ter ordre van EE Agtbare Heeren G. F Harer- man, aigaende commandeur, en C. W ran der Feltsz, g'eligeert gesaghebber benevens den raed onder stont Padang Sumatra' $ Westcust; dato Foorschreven was geteekent J:A. Meulenbeek; secretaris Ter zyde stond dit accoord in 't Maleyds geschreeven, en was gcteekend door de esamentlyke Doua-poulou en Tigablas-Cotter ponghoulous onse egenten Onder stont: Accordeert geteekent Goede, eerste ge- sworen clercq:

DCCCLXIII MOLUKKEN-BATJAN:

25 October 1741.

Hct opireden wan ricuwen koning op Batjan Voor den gourer - MCu Molukken aanleiding contracten tusschen dat riik en de Compagnit hertiruer bevcstigen:

Bevestiging ende vernieuwing I4TI zodanige cn-

Dit staat zoo in alle dric &c afschriftcn, mnir H rijn 1154. Dan klopt het nog niet gekeel, Want Schabin 1154 begint 12 Octobcr 1741; de !2 cag M*an0 valt dus op 23 October 1741, Nanelijk dic van Padang: Uithct Cowractbock Ookin de verzancling Kemer-Zecland 8149 alsmede in de Overgecomem bricven 1743, 18* boeck; iolio 2267 e tol- Rende,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 324

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

tracten Van overeenkomninge, waerby den heer Marten Lelivelt, gouvermeur cn directeur; benevens den raed in Molucco_ als representeerende Zijn Hoog- Edelhey:, den Hoog-Edelen Grootagtbaren Heere Adriaan Val- ckenier, Gouverneur-Generael Edele Heeren Raden van India sulx vanwegen Generaele Nederlandse octroyeerde Oostindische Comp' ter eenre_ mitsgaders de gesamentlyke Batchiaense rijx- stenden ter and ete zyde, hebben beraemd ende be- sloten den Kitchil Dano Colano, nu Mahumed Sjah Oedin _ welgemelte Haer Edelhedens approbatie tot coning vin Batchian aen stellen in maniere als volgt

Den bovengemelden gouverneur en die 17n7 zynen rade, uyt kragte van de contracten met de coningen Aly Alawadin Kitjil Mousim Mallahoedin, mitsgaders de rijxstenden V77 het rijk Batchian den 7* November 1653 den 28" January 1656, den 12" April 1667 en den 9 Mey 1682, welk laestgemelt contract onder andere den koning Alla wadin een iinale afstand gedaan heeit van de volkeren van Hatuwe gelegen op Ceram's Noord- cust, waerop belooid heeft nooyt oite ooyt eenige de minste pre: tensie te zullen maken item dat van den 21" April 1703,') door het overlyden van den coning Kitchil Hamsa Tarafanoerie, den 30" Juny dezes jaers voorgevallen, den 12"" October daeraen ten desen casteele

Orange, in een vergadering met 15 stux Batchi- anst rijxgrooten gehouden,_ overeengekomen zijnde omme #Pprobatie van den Hoog Edelen Heere Gourerneur-Generael en de Edele Heeren Raden van India in plaetse van evengemelte aigestorven Kitchil Hamsa Tarafanoerie tot coning over het rijk van Batchian te verkiesen den Kitchiel Dano Colano_ nu Ma - humed Sjiah Oeddin soo is dat op heden Zyne gemelte Hoog- heyd en de rijxraden VaML Batchian, wederom byeengekomen S0o Voor hun selven als voor haere onderdanen nakomelingen, belovcn en sweeren den inhoud van vorengemelte contracten van de jaren 1653, 1656, 1667 , 1682 en 1703, haer voorgelesen_ en die

Een conttact

28 Januari 1656 is mij nict bekend cat van November 1653 in Corpus II, blz. 69_70 ; dat van 12 April 1667 ibidcm, blz. 359 -363 dat van Mti 1682 in CCAC IIL, biz 292 2294. Corpus IV, blz. 214-220.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms

sy als hier g’inscreerd houder, volkomentlijk heyliglijk zuller; naerkomen ende opvolgen, zonder daervan in het minste af t wyken ofte nalatig te zijn _ mitsgaders ook alle andere con tracten; die door syne voorsaten Iet d’E Comp’ door der_ selver toedoen zijn gemaekt.

Aldu: gedaen, vernieunt; overcengekomen en rastgestelt; mits_ gaders de Mahumedaense wysc besworen; onderteekend versegelt in casteel Orange tot Ternaten; den 25 October 1741, by voorschreren heer coning, g’assisteert met desselfs rijxgrooten was getekent Lelivelt _ Lubertus Vermehr, P: Jansz , Reael, Jan Wcynekus Wernher_ Onder stond Comp”” zegul, gedrukt in roden lacque cn daer- nevcns Ter ordonnantie van den EE Heer gouverneur en raed voormelt was getekent J’ Pauwen, secretaris: In margine onder Maleyds stonden cenige handteekeningen en caracters, zijnde die van den koning en den prins_ met de pre- sente rijxraden_ Daaronder het rijxzeegel, gedrukt in roode lacke:

DCCCLXIV_ MOLUKKEN_BANGGAI-ARCHIPEL.

November 1741,

Evenecns odrecen tietwen radja orer de Banggzi- cilandeni gerccde aanleiding CCIiIC; tusschen dar rijkje, sultan Ternatc Compagnie Vcricuxen breiden; waarbij vooral aandacht bcsteed werd a20 waarborging Com- pagnies specerijen-moropolic_

Vernieuwinge ende ampliatie van de articulen eide roorwaerden aengegaen; beraemd ende vastgestelt Op den 26”” January 1689 tusschen den Heer Joan Hendrik Tim_ gouterneur directeur: benerens den raed in Molucco Zijn Hoogheyd Paducka Siry

Uit het Contrectboek; Ook in rerzameling Kamcr-Zecland, 8149 , 7ismrdr dc Oiegccomen briczer 1743, 18t bocck, folio 2271 gcndc,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstot #reena 326

GENERALE NEDERLANDSCHZ GEOCTROYEERDE

Sulthan Kitjil Amsterdam_ coning van Ternaten tCr eente en Kitjil Kaloekoboelang, subaltern coning regent OVCI de eylanden van Bangay of Gape-Pelin en den ressorte van dien ter andere zyde, welker inhoude thans in stede van zijn overleden vader; Kit- chiel Kaloekoboelang rocrmell; als wettige opvolger tot subaltern coning en regent van de Bangayse eylan- den voormelt werd verkosen bevestigt desselfs zoon _ Kitchiel Cassim, en zuix vanwegen Zijn Hoog- Edelheyd, den Hoog Edelen Grootagtbaren Heer Adriaan Valckenier, Gouverneur-Generael d’Edele Heeren Raden van Nederlands-India_ en in derseiver namen den E Ieer Marten Lelivelt, gourerneur directeur, mitsgaders den raed van Molucco, Lijn Hoogheyd Paduka Siry Sulthan Kitchicl Radja-lauwt; koning van Ternaten_ welke navolgende articulen hy, Kitchiel Kassim bovengemelt, belooit eerlijk en trouw naer komen onderhouden En zijn dezelve als hierna volgt.

Eerstelijk zal hy, coning voorschreven_ en syne grooten_ geeze Christenen; Europeanen of Inlanderen_ den dienst van d’E. Comp” of zonder dienst en onderdanen van deselve Comp’ “Og ook geene Ternataanse onderdaner; die over begaene Iis- daden of anders, uyt vreese voor straffe hare vlugt- tot de landen Van Bangay mogten neman vermogen en te nemen of ontian- gen, veel min beschermen, nog ook geene weggelopene slaven_ maer gchouden zijn deselve weg- overlopers aenstonds goede versekering vast te setteti en by eerste gelegentheyd aen den heer gouverneur in Ternater; of aen zyne gecommitteerdens over Je leveren_ pene dat die hierinne nalatig swaer gestraft sal worden ; ende zullen voor yder overgelopenc slaaff nieten de somma van thien rijxdaelders_

Of het geviel dat by ongeluk of andersints eenige van Comp’ ’) Zie Corpus III, blz. 480 volgende. Wat de naam Gapt-Pelin Janejat dcne dat het grootste ciland dcn Banggai-archipc] Peleng hcet, Zuideliikste deel dairy7n Gapi

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800

scheepen, chialoupen _ of wat raertuygen het ezen Inogten des_ gelijx ook die ran onse burgeren vrienden en boudgenooten, tegen stranden Tan Bargay kwamen verongelukken schade te lyden, in zulken gevalle koning voorschreven alle syne grooten en onderdanen schuldig verbonden zijn _ alle mogelyke hulpe tot het bergen van menschen ende goederelt brengen ; desgeliix ook alle onderdanen Fan d'E. Comp' die van den coning T Ternaton die ergens in nuud bevon- den worden; met alle hare vermogen daeruyt tragten redden en te helpen

Zal meede de coning en alle 4ne grootcn_ mitsgaders al der- zelver onderdanen, gehouden wesen alle de nagul- en notenus- etbomen de landen 1-an Bangay wassende, hetzy oude of jonge, sonder onderscheyt, met de wortel en al uyt te royen en Terderven, dat niet weder voor kunmen gfOe) ell; zonder eenige te mogen laten staen ofte verswygen, op de verbeurte ran leven haere goederen dergeenen, die sulke verbergen; die sulke bomen weet; zal het &en den E heer gourerneur of aen zyne afgezondene moeten bekent maken selfs ook die in andere bygelegene landen en plaetser, buyten des conings gebied, Telke bomen ook ordre Fan den heer gourerneur der Moluccos zullen moeten selfs uytroeyen_ en tot allen tyden lyden en gedogen_ soo dikmaels als den heer gouverneur de risite sal willen laten doen; aen de aigesondenen gecommitteerdens de behulpsame hand te bieden; aernaer haerlieden dan cen noegelyke beloninge zal gegeren werden

Van gelyken ook, byaldien iemand de landen rzn Bangay eenige nagel, notenmuscaat of foely Tan andere plaetsen Aema bragte_ zal dc coning e zyne groten alsulcke aenbrengers by de kop vatten hegtenisse setten, en die gevankelijk aan dcul heer gouverneur der Moluccos of aen zyne gecommitteerdens overleveren

Wyders verklaerd bovengeroemde koning en aile zyne grcten,

3121 verschrijvilg

in alle dric de alschriiten ; nieltemnin houd eroezel;ke

nct voor

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 328

haerzelven mlitsgaders hare landen en onderdanen te stellen Oi- er te geven in de magt en onder de bescherminge van d'E Comp gelijk al de andere landen van Zijn Hoogheyd, den KO- ning van Terniten_ onder d'E. Comp overgegeven zijn. En zal den koning voorschreven met zyne groten en alle onderdanen de vrienden en bondgenoten van d'E. Comp' moeten erkennen en aensien voor

haere vrienden en aen dezelve, daer rereyscht alle hulp en bystand doen Desgelijx ook alle Comp vyanden Voor haere vyanden erkennen en aensien, en deselve alle schade aendoen:

Zoo zal hy, coning, meede Van andere buytenplaetsen gecne vreemde gesanten boodschappcn of brieven mogen aennemen ofte ontfangen; maer die dadelijk aen den heer gouverneur der Moluccos na Ternaten senden_ opdat alle agterdogt weggenomen en geen oorsaeck van misnoegen gegeven werde.

Gelijk meede_ of tot eeniger tijd) eenige Europeesche natien_ hetzy Francen Engelschen, etc” ook andere Indiaensche natien, hetsy Maccassaren_ Boetonders diergelyke, des conings an Bangays landen aenkwamen met haere schepen, raertuygen en perzonen, zonder passe of licentie van d’E_ Neder- landsche Comp en aldaer; hetzy met wil des conings of tegen zijn willc, begeerden poogden possessie besettinge nemen of eenige paggers vastigheden haere landen maken, Z0o za] den coning met zyne grooten zodanige luyden Vin zijn land verjagen afdryven sulx aen den hecr gouverneur der Moluccos aenstonds bekent maken_ dic din zonder de minste tegensprekinge des conings en zyne grooten hetzelve zal rerhinderen_ beletten en tegen (te) gaen evcn soo als d’E_ Comp hare eygene landen doet, waertoe dan ook de koning en alle zyne onderdanen haere hulpe kragtiglijk betonen zullen.

Werd ook verstzen, dat geene vreemde raertuygen van anderc plactsen aldaer toegelaten werden negotieeren zonder des E

Versta indien

ccniger tjjd.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602_1800.

Comp’ passe, 500 weyrig als in andere landen van d’E_ Comp en den coning van Ternaten:

Insgelijks zal ook de coning met zyne groten met niemard eenigen oorlog beginnen, nDg geen Freede maken_ zonder eten toestaen van d’E_ Comp’ macr byaldien ymant van de bueren of andere volkeren haer beledigen of aentasteden_ zullen zig z00 lange verweeren totdat het &E. Comp’ bekend ge maekt is, die haer dan in een regtvaerdige sacke te hulpe komen_ cn haer defendeeren en beschermen zal.

En ingevalle d’Ed. Comp in de Moluccos Celebes etc” mogte komen te oorlogen, hetzy tegen wien het ook wesen mogte, ZDO beloofd den coning roorschreren met alle zyne grooten en onderdanen d’E. Comp in dien oorlog met alle vermogen ten dienste tc staen_

Daerentegen z00 beloofd cn Ferbind sig d’E_ Comp ook als- dan dcn koning en alle zyne grooten en onderdanen met alle zyne landen tegens alle vyanden en gewelt en orerlast te helpen en te beschermen_

Dog zal den coning zyne onderdanen tot een oorlog geene oorzaek gever, roornamentlijk Op en tegen de landen bondgenoten, staende onder bescherminge ran d’E Comp’ hetzy Op Celebes of ergens anders, en dat met malkanders vol- keren tc roven als andersints:

Byaldien dat eenig verschil ofte questie tusschen den coning zyne raedsheeren ontstonde, de sacke in der minne nict konde bygelegt werden_ z0o zil daerinne niets fevtclijks voOr- genomen_ maer goede aanteekeninge gehouden werden, om door d’E_ Comp’ en den koning van Ternaten, of Haere E BecOm- mitteerdens_ alles examineert, gehoord en ondersogt zijnde, billijkheyt geslegt, gedecideert en vereenigt te werden:

Tms content downlozded Irom /46.50,98.28 on Wed. I2 0ai 2016 [8.08.06 UTC AIl use subject Thttm)aemgistor orplicttis 330

Zoo zal ook de koting, nog zyne grooten €n alle onderalanen, nergers cenige vaertuygen senden zonder licentie en pas van d’E heer gouverneur der Moluccos_ anders als na Ternaten:

Zal de koning 2”ne grooten geene nieuwe lobatos, goego egoc capitain atwt; hoecuns of senghadjes mogen ma ken of afzetten, anders als Op goedvinden en approbatie van d’E Comp’ en den koning ran Ternaten.

1. Opdat ook in toekomende geene ongehoorzaemheyd cnde verwarringe van die van Bangay aen d’E Comp’ aen Zijn Hoogheyd, den koning T411 Ternaten meer betoont werde nog Foor en valle_ z00 zal by aflyrigheyt en rersterf, of ook wel by kwaet comportement aisettinge door d’E. Comp Zijn Hooglerd, coning Va Fernaten_ van den tegenwoordigen Kitchil Cassim, geen nieuren koning door de bobatos grooten TJM Bangay gemaekt werden_ maer zullen de babotos eenige - uVt haer middel Ternaten aen d’E Comp Zijn Hoogheyd, den coning; afzenden, het oreriyden hares gewesenen conings te renen geven en voorslag doer, wie dat het naeste, bekwaemste waerdigste tot de successie gerecommandeert werd_ waerop dan den heer gouverneur Zijn Hoogheyt, de konig van Ternalen met Haer E’ raden en de bobatos ran Bangay

delibereeren zullen en een koning rerkiesen, die de beste daertoe zig opdoet

Welke nieuwe gemaekte coning dan ook een rernieuw: con- tract met d’E. Comp’ zal aengaan, en openbaerlijk met alle be hoorlyke eere en respect den rolke oorgestelt worden.

1. Byaldien ook de coning Fan Bangay tegen dit conttic: als andersints zig kwame onbehoorlijk te gedragen, dan zal zonda- nigen coning afgeset en in zijn plaetse een ander en beeter door

Zie voor deze titels de Jijst dcr !rceiide rootdr Cil dccl; Dit staat zoo in alle drie d aischriitcn:

uitdrukkingen achter

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms Oost-

d’E_ Comp en Zijn Hoogheyt van Ternater; als boren recds gcsegt is, zonder eenig tegenspreeken gestelt werden

Zal den coning zyne grooten ncrgens in zyne landen rer- mogen eenige Sterkte of vastigheyd te maken, zonder licentie en toestaen van den heer gouverneur.

Maer za] het d’E. Comp’ vrystaen Op de landen_ onder den coning voorschreven gehorende, zodanige vastigheden en kriigs volkeren te hebben, als het den heer gourerneur gnet dunken nodig vinden zal, tot welkers aenbouw den koning bovenge nocmt met zyne grooten_ met het besorgen van de nodige trialen arbeydsvolk; alle hulpe zullen moeten bewysen zodanig een wysC, als met zijn Hoogheyt; de koning van Ter- naten, ook bedongen is

Het Hollandse gelt of munt zal Op de landen van Bangay gangbaer zijn schellingen, dubbeltjes stuyvers, soo als het Ternaten coers heeft en uytgegeven werd_

De gewassen des lands_ als rijs, pady, enz. en wat diergelyke mcer i5 ncemt d’E. Comp Jen; sooveel &ls de Bangayers leveren konner, vin haerlieden te willen kopen, tot sodanigen prijs, als d’E. Comp’ op andere plaetsen betaelt:

Hct schildpadshooren caret, parlemoerschulpen wax werd wel expresselijk bedongen dat den coning met zyne grooten en onderdanen aen niemand anders als aen d’E. Comp’ verkopen zullen_ Op poene van contrairie doende, swaerlijk gestrait Wer den ; en sal d’E Comp’ daervoor betalen als volgt: Voor het picol schildpadshoorn van 125 pond 40, 50, 60, op hoogst 70

rijxdaelders, nadat de stucken groot deugdsaem zijn: Voor het picol parlemoerschulpen 8 tot 12 rijxdaelders, mits dat deselve groot glansig ziin_ Voor het picol wax 16 rijxdaelders, wanneer hetselve suyver is

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms 332

GEXERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEZRDE

Byaldien het d’E, Comp begeert; sal hy tot hare versekeringe nakominge van dit contract Fan Bangay mogen eysschen sodanige personen van qualiteyt, Om tot ostagiers en pandsluyden casteel Orange of Op Batavia te houden, Soo lange het d’E Comp’ goed vinden sal.

Den koning bovengemeld beluoid ook mits deesen Jen Zijn Hoogheyt; den koning van Ternaten, jaerlijx homagium te doen en soodanige schenkagie of tribuyt te senden_ als gebruykelijk en behoorlijk is.

Verders belooit de coning met alle syne grooten d’E. Comp” den koning van Ternaten getrouw onderdanig willen sijn, dezelve met alle zyne rerrogen by te staen e haer met alle hare onderdanen ten dienste ran dE. Comp’ en den coning van Ternaten te laten gebruykeIi.

En aengesien Op het rersoek ran den Bangayzen koning goed gevonden is op Bangay te plaetsen cen Europeesche corporael met vier gemeene soldaten; ten cynde Zijn Hoogheyt in duyt- voeringe der voorenstaende articulen behulpsaem zin_ S0O reemt den coning acn, Op zijn land aengekomen zijnde, opstonds voor gemelte Europeese militie met goede bchoorlyke pagger en wooninge te zulien laten vervaerdigen alsook te sor- gen daer meede tet; hunnen dienste gestadig een genoegsaen getal quartsvolk gereet zy, omme water en brandhout te halen_ alsook andere nodige diensten Ie rerrigten

Ook sal den coning met zyne groten alle drie maenden ecn bemand vaartuyg verschaffen; ten eynde randsoen, maend kostgelden verdere benoodigtheden voor de Europeese be- setting aldaer van hier af te halen; gelijk den koring met zyne groten ook alle andere tyden Sig verpligten, des door

Sic, Allc drie d aischriften hebben dit woord Mer “Erwacht 9) Voor &c kwarto of Fcerendiensten zie Corpus IV, blz. 382, ticot 3) Terrate.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

Comp’” dienaren versogt sijnde, opstonds een vaertuyg klaer te laten maken omme Comp’ brief goederen Ter- naten aen heer gouverneut orer [€ brengen_

Ten laatsten belooid den coning zyne grootem, alle voorenstaende articulen; conditien en roorwaerden, als ecn vroom getrouw vasal ran dE. Comp’ en den coning van Ternatem, in alle opregtigheyd te willen nakomen en onderhouden Fan zyne Onderdanen te docn nakomen

Aldus gedaen e besloten in het casteel Orange Op het eyland Ternaten, ter presentie van den heer Marten Lelivelt; gouver- neur der Moluccos zynen raed, representeerende de hooge regeeringe van Batavia_ en Sijn Hoogheyt Paducca Siry Sulthan Kitchil Radja-lauwt, coning Vai7 Ternaten_ Zijn Hoogheyds raed, op den 9t November 1741 wis getekent M’ Lelivelt, P: Jansscn, E. Meeder, P Reaal, Pauwen, Jan Wynekes_ P: Wernher; In margine stond Comp’ zegul, gedruckt in roden lacque, en daeromme Ter ordonnantie Fin den EAgtbaren Heer gOU- verneur en raed was getekent Pauwen, secretaris_ Onder Maleyts stonden eenige caracters en daerbenevens de naemen van den coning cn zijn grooten

1. BANDA_ZUIDWESTER-EILANDEN_

12 Mei 1742.’)

Bij de jaarliiksche risite Vuidwcster_chandcr in 1741 bleck nict allc in crde De orang-kaja Kisar had Fevig? oncenighcden Roma_ welkc kem ten Jaua] Ol Jeruiuen hebben afgetroggeld Op Fcrzock van d-n Zouvcincui Eanda LJrm cers gerocmdc Johanncs Philippus Backer , vergezelri cousun’ Zacharias Johanncs Backer, naar Banda #zar d bestaande coniracien wcrden hernieuwd en uitgebrcid, hem ter beschcrming klcilc garnizocnswacht Ucto tocgczcgd: (On-

1. Ux d Overgccomet bricsen 1743, volgcndc,

borck, twcede afdceling, folio 508

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 334

GENERALE NEDERLATDSCIIE GFOCTROYEERDE

Wilgagcayu Mlsst%e 4oin ttuicit #erang. d.. Scftemnbar 1742)

TA

Banda

Hooge Rc-

Wy, Abraham Bernard, gouverneur directeur, benevens den raad der Bandase provintie en Van den aankleven van dien, onder het beleyd van den Hoog- Edelen Grootagtbaren Heer Johannes Thedens, Gou- verneur-Generaal egens d'Generale Nederlandse octroyeerde Oostindische Compagnie eente, en Johannes Philippus Backer, opper-orangkay van Makisser, benerens z0) ondergetekende landsgroten, Voor hun selven, hunne successeuren c onderdanen, renoveeren vernieuwen amplieeren mits desen het verbond tusschen #elgenielte Edele Comp des- selvs voorsaet; Radja Backer, onder dato 11 July 1665 opgerigt; ende vernieuwt onder dato 16 May 1668, mitsgaders met Frederik e Cornelis Backer den 23" Maart 1686 gerenoreert.

Den orangkay als opperste ran verdere orangkays Fan Makisser, ook uyt den naem ran syne successcuren onder- danen omdat nun selven onmagtig bevinden hun land VcOr eenige vyanden te beschermen uyt eygen, onbedwongen; vryen wille ende versoek; ten principalen tot teeken van dankbaar- hijt voor hunne door dEd, Comp" ter dier tijd %) verloste en hun orergelererde 327 ingeboorne zielen, dewelke eenige rorers van Larentouka met hunne consoorten met geweldsaemen hand hun ontrooft op Lethy gevoert hadden, alsook OIII verdere On - tallyke iaveuren en weldaden, by hun van d'Ed Comp genoten; sig selven verklaert, geswooren en beleden te hebben geenen coninck, prins of staet subject te zijn als eenelijk den staed der Generale Nederlandse Oostindische Comp soo is 't dal desselvs naekomeling: den tegenwoordigen opper- orangkay, Johannes Philippus Backer, benevens onderge tekende landsgroten, Voor nun, hunne successeuten onder- daenen; in gelykervoegen bywegen van renovatic mits deesen sweeren, verklaeren belyden, geen coninck, prins staed

Hct cerstgenoeinde contract in CorPius II, blz 329__33} hct tweede ibidcm; blz, 389 __392. Itlcvalc var 23 Maart 1686 Jict bckend. In 1668. Zie Picter Dart $ Beschrjvinge , II, blz. 257. ") Er staat ovcrgelcgde Zic cchter Corpu: Il, 390.

conlcnt downlanded frvm [46.50).98.28 Wed, 12 Oct 20l6 18,08 05 UTC AIl u? ~uiec o ntc nboullitor ore en; OOST-INDISCHE COMPAGMIE 1602-_1800

onderworpen te zijn als cenlijk den staed van de Generale Oost: indische Comp en i derselver name den Edelagtbaren Heer gouverneur en raed in Banda wiens mandaten en bevelen voort- aen also gehoorsamen als opregte onderdanen Fan Haer Edelagtbare sonder eenige contradictie agterrolgen zullen.

Bekennende wY ook, dat de E. Comp’ de volkomene superio- riteyt ende eygendom over OnSe landen volkeren _ uyt regt van voorschrevcn motiven vrywillige submissie compe terende_

Wyders belooven en sweeIem dat voortaan geene andere pO= tentaten, Eng’ else, Franse, Portugeesen of eenige andere natien, in hare bereelen sullen ehoorsatnen_

Mitsgaders belooven geene verbonden_ contracten en alliantien sullen aangaan of houden met eenige andere Europiaanse rolkeren buyten d’E_ Comp’ veel min eenige derselve in onse landen t admittercn_ mjat paresse van groote mag’, die wy niet souden kunnen wederstzen, aen den Edelagtbaren Heer gourernelt voornoemt terstondt de wete laten doen, sonder de minste contradictie

Sooals “y mede Gierer selie in cas Fan andere Indiaense natie _ namer tlijk Maccassaren, Boutonnesen, Javanen, Maleyers_ etc” zullen agtervolgen en haerlieder komste aan onsc stranden niet alleen met alle mogelijkheyd te weren, maar ook soo Mo gelijk deselve gevangen neemen aan TE Comp” Oycr leveren, tenwacre sy met behoorlyke paspoorten van dE Comp’ verscheenen_ En wy onvermogens zijn te doen; daarvan alvoren datelijk praeadvertentie Jen den Edelagtbaren Heer gouverneur in Banda te laten tockomen_ om daarin versien werden_ alsoo de negotie van slaven als andersints, [die] ons land off daeromtrent mogte vallen, alleenig aen dE_ Comp” te verblyren_ sonder imand meer .

Wy nemen almede aen, dat byaldien ecnige Nederlanders ofte hunne slaven Op ans land quamen te Joopen, dcselve aen haare meester weder (er hand stellen zullen, gelijk ook eenige Van1 d’inhabitanten ofte haer lijfcygenen by de Nederlanders alsoo

1} Er staat manicrc, wat clident

verschrijving

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 336

overkomende, aen de inwoonders restitueeren moeten, belovend bovendien onse uyterste devoiren te zullen aanwenden ons land met jaty-, sappan- off sassefrasboomen beplant werde.

Alsoo ook, indien d’E. Comp’ soude geraden vinden een fortje, logie of wagt op te rigten, aldaer voor dag uyt eiker onser negoryen by beurten sooveel arbeytsvolk te zullen contribueren dagelijx te werk brengen als by iders rermogen sal bygebragt

kunnen werden; tot er tijd selve voltooyt zal zijn, zullend’ den opperorangkay Johannes Philippus Backer met zijn negory by de wagt blyven woonen

Dat daervoor d’E Comnp’ bescherming ende heerschappye over haer aanneemt tegen alle en een ider, die haar eenige schade off leed aandoen willen_ gelijk zy dan tot dien eynde tOt hunne bescherming Op haar land geplaetst heeft een corporaal zoldaten_ en deselre soo met ammonitie ran oorlog als provisien sodanig versien; dat 2y tot de naeste besending uyt Banda Fn alles geen gebrek hebben te lyden voor sig behoudende deselre besettelingen na gelegentheyt des tijds verminderen off ver-meerderen:

Welke bovenstaende artykelen gesamentlijk Toor onse onderdanen en na ekomelinge beloren sonder eenige de minste infractie in illes promptelijk nae komen agtervolgen_ wagt off andere vastigheyt, die mogte in der tijd gemnaekt et_ den; vin nodige reparatie te besorgen_ doende tot bekragtiging var desen by wedersijdse gcmoone solemniteyten den eed van getrouwigheyt.

Onder stond Aldus gerenoveert; g amplieert, bevestigt; b’eedigt, onderteekent uytgewisselt tot Banda-Neira in cas teel Nassau den 12 Mey 1742 was geteekend A” Bernard,

Dczc bclofte van aanplant Dicll KOml in & vorige contraclen nict Tour Sassairas een bOOtt; wclks kout rooduout Jetert Tre< oast wclriekende stoi bevat ook wcl massooi koelit-lawang wordt genoemd Zic voora Hun Prialgut III 866 rolgendc Vroegcr had cr ook Wacht gelegen, ch was er zelfs ecn schoolmeester gcplaatst. Zic Picter :r Daw $ Beschrjzingc IL, blz. 176, 205, 207, 210 e 257 . 2) Dagelijks?

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602_[800.

J” de Jongh; G’ Ht Alephelt; N’ Bormeester, P= Reaal, J Barriel en Jacob Leborgne: Ter syde stond Comp” segel, in roode lacque gedruckt; waerby geschreven stond Ter ordonnantie van den EE Agt- baren Heer gouverneur raed voormelt was geteekend H* C Finx, secretaris: Nog ter syde segel van den orangkay Backer, in rode lacque gedrukt getekend Johannes Phil. Backer en %’ J’ Backer; Onder stond: Accordeert was getekend H* Finx, secretaris;

DCCCLXVI MALABAAR;

Mei 1742. ’)

Zooals TtFos Voat Bengalen Kust Koronandel gcschied W?5 wcrd in opdracht van de Hooge Rcgeering ok dc Kust van Malabaar avcrtenkomst Franschen geslotcn itlcrering ucocr- zijdscke deset teurs misdadigcrs

Tractaat, gemaakt nsseT mijnheer George Signard, directeur; de heeren van den raad tot Mahd, uit name van de Fransse Ooslindische Cempagnie ter eenre, en den hecr Julius Valenthijn Stcin van Golle- nesse _ commandeur en veldorerste ter custe Malla - baar, benevens den raad tot Cochim; uit name en van- weegen de Generale Nederlandse G'octroyeerde Oost-; indische Comp' ter andere zyde rakende het over- leeveren der wedersijdse desertcurs misdadigers op de volgende voorwaarden en Op de ratificatic van den Hogen Raad tot Pondichery van Hooge Indische Regeering tot Batavia

Art. Tot welweesen onser beyde Compagnieen en tot zeekerheyd en gerustheyd onser comptoiren is beslooten en overeengekomen

1. Uit dc Overeengecomen bricven 1743 , 134* boeck folio 2792 DL %

roigende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 338

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

tusscn OIIS , bovengenoemde ondergetekende_ dat alle deser- teurs_ gehoorende tot de commercic, militie of zeevaert; ambagts- lieden, zijnde in dienst van d'cene andere Compagnie, vin wat natien deselvc zijn, welke deserteuren van dc comptoiren ter custe Mallabaar en zig begeven onder de vlag der France of Hollanders_ van de eene en andere zyde der gesegde comptoiren sullen wedergegeven werden, onder beding en conditie_ dat aan voorrielde deserteurs pardon sal werden verleend sonder dat deselve sullen nogen werden gestraft, hetzy aan het leeven of aan den lyve_ wat wyse het ook zoude mogen eesen, sake van gesegde desertie_ mits dat men deselve deserteurs egter voor cenigen tijd vermogen bannen te doen gaan andere comptoiren of plaatsen_

art: 2.

Dat de directeur, commandeur opperhoofden van France Hollandse residentien en comptoiren deser cust verpligt Sullen ziju kennis t€ geeren van wederzijdse deserteurs die by hun zijn komen overloopen zig daar onthouden_ ten cynde dat den gebieder van de andere natie zijn volk soude konnen senden om de deserteurs Op te soeken terug te brengen_ win wien deselve dan sonder cenige swarigheyd sullen moeten uver- gegeven werden op conditie hiervooren gemelt.

art.

Dat de schuldige aan crimen laese majestatis van de eerste en tweede graad, moordenaars en struykroovers, vergifters brand-stigters; vadermoorders andere; die zig schuldig gemaekt hebben A sware misdaaden, wedersijds sullen overgegeven werden sonder eenige conditie ; dog sullen middelerwylen bescherming van de vag konnen toegestaan werden aan voort vlugtige van de eene en andere natie, die zig eenelijk zoude willen veyligen Foor capitale straffen die mogten verdient hebben volgens de wetten_ dat eenelijk in geval dat er misdaad nict kan gesegt worden te zijn attrocia crimina, waarvan de decisie staan sal aan de voorzigtigheyd van de heeren directeur van Mahe, commandeur van Cochim en hunne raaden

Versta descrtetren. 2) Sic, Bedoeld prudentic:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OST ~INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

339

art: 4

Dat de slaven van de eene cn andere sexe welke gevlugt zijn zig verschuylen op de eenc of andere natie hunne residentie comptoiren, soodra Mcn kennisse krijgt dat slaven zijn, overgegeven sullen moeten werden aan haer lijfheeren, Op con - ditie van pardon_ art. Van dit tegenwoordig accoord zijn vervaerdigt vier censlui- dende origineele geschriiten, waervan twee in het Frans en twee het Hollands, twee Va dewelke, van ygelijks een, sullen berusten onder magt van de France Comp en de twee andere_ gelykelijk van yder een, sullen berusten onder de magt van de Hollandse Comp

Aldus overeengekomen in de stad Cochim den 19 May 1742 was geteekend Stein van Gollenesse_ Harsteede_ J: D_ van der Brugghen_ Terburg, F Bowijn, G. Franchi- mont; J” J” Korsgens_ G.] Feyth en W. Stiermans _ Accordeert vd Steeg; eerste clerq:

Ratificatie van bovenstaande overeenkomst door Gouverneur-Generaal Rade hun vergadering van 23 Augustus 1742

Naar resumtie is verstaan te ratificeeren het gesloten contract tusschen den directcur raed tot Mahe, uyt naan van hare superioren, en den commandeur en raad tot Cochim, Lyt naam van de Nederlandsche Oostindische Comp tendeerende tot orer-gave van weederzijdse deserteurs onder conditie van Batavia _ jn ‘t casteel, dato voorschreven was geteekent J’ Thedens, N van Berendregt; M_ van Aerden, N_ Crul, D. Nol- thenius, van Sprekens_ Cluysenaar Cluysenaar; secretaris_

Dikwiils geschreven Stucrinans. Volgt ccn parafrase wan hct contract;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 340

CENERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

DCCCLXVII: LIMBOTTO.

Juli 1742,’)

Ook Op Limbotto gaf het optreden bevestiging dcr oudc contracten

nicuwen

radja aanleiding tot

Bevestiging ende vernieuwinge van sodanige cone tracten, als er door den EE Agtbaren Heer Robertus Padbrugge; gouverneur en directeur der Moluccos, en den raed_ den naine ende vanwegen den Hoog- Edelen Heere Joan Maatsuyker, Gouverneur-Gene rael de Edele Heeren Raden van India, represen- teerende Generale Nederlandse Oostindische Comp en Staat der Vereenigde Nederlanden in India_ ter eenre Zijn Mogentheyd Kitchil Bea, coning van Gorontalo, Kitchil Goelaedoc, goegoegoc, en Kit- chil Poemale, capitain-lauwt van Limbotto, met der- selver rijxgrooten in den jaere 1678, den 2’ January, zijn aengegaen; vastgestelt, besloten verzeg-lt; “) mitsgaders geamplieert in den jare I71O, den 9 July, door den EE_ Agtbaren Hcer Jacob Claasz_ gouver- neur directeur benevens die van zynen rade casteel Orange tot Ternaten, met den tweeden coning van Gorontalo, Kitchil Wallangadje_ cerstc coning van Limbotto; Kitchil Pelicabaeta en presente rijxraden, woor haer ende voor d’thuys-verblevene coningen rijxraeden, eyndelijk nog nader g’amplieerd ende vastgestelt in den jare 1730, den 26 September, door de EE. Agtbaren Heer Jacob Chris- tiaen Pielat, gouverneur directeur; den ried der Moluccos, met de princen Tolucco van Gorontalo

1. Uit hct Contraclbock. Ook in dc verzamcling Kamer-Zeeland, 8149 , alsmcdc de Overgecomen brieven 1743, 18** boeck, folio 2290 en vol- gende

Zie Corpus III; blz. 127

volgende Bedoeld contract cchtcr van Maart1678 Dc vcrgissing wordt verklaird mcn wect; dat cr ook op dcn 21 Januari 1681 contract lusschcn belrokkencn geslotan, Zie Cor Mus biz . 369. Zie Corpus IV, blz. 368 en volgende, Iaar in dentitel abusivelijk staat Juni 1710.

Tm: cunleml JuwnloiJed 6c0m 146,50,98.28 Wed, I2 Ocl 20l6 8.0S C6 UTC All ue’ suhject Mntm ’atounimnmtcnms OO5T-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

Taljabo van Limbotto, als expresse afgesanten ende gevolmagtigdens van de alsthoen regerende ningen van Gorontalo en Limbotto

Welke verbonden _ contracten, overeenkomsten; met alle d’ampliatien ende den aenkleve van dien ik, Kitchil Goelopango, uyt kragte van wettige clectie Moluxen raede op den 22* deser maend Juny 2’ coning van Limbotto_ met ende benevens de thans presente rijxgrooten, verklare alle zyne leden_ poincten deelen wcl geresumeerd te hebben_ wacromme dan ook voor- melte contracten cven in dier voegen deselve in vroegere tyden zijn besloten ende vastgestelt, besworen ende ondertekent; acnneeme ende bevestige, onder sericuse beloite van deselve heyliglijk zonder minste afwykinge Sullen nakomnen ende observeeren, invoegen ik my tot vaste ende volle verseke- ringe van dien daertoe met solernnelen eede, mitsgaders d’eygen- handige ondertekening, by desen plegtigste verbinde ende verpligte

Aldus gedaen, vernieuwd ende bevestigt tot Ternaten casteei Orange, den July a” 1742, zijnde door voormelte Kitchil Goelopango d’aanwesige Limbotse rijxgrooten den ced ten eynde voorschreven in behoorlyke forma den alcoran alge- legd en desen met hare handtekeningen bekragtigd mitsgaders vanwegen dE. Comp door den EE_ Agtbaren Heer Marten Lelivelt, gouverneur directeur, benevens den raed der Mo- luccos, ter zeyde Comp’ signateure geteekend was gete- kerd Lelivelt, Hubertus Vermehr, Janszen, A’ E Meder; Jan Weynekes, Petrus Wernher, Lults J W. Schults _ In margine stond Comp zegel, gedrukt in roder: lacque, en dacromme Ter ordonnantie van en EE Agtbaren Ileer gou- IctncUI en den raed getekend J F Stegman, secretaris_ Onder Maleyds stonden eenige caracters, zijnde hand- teekeningen Van den koning en rijxgrooten van Limbotto.

Hiervobr, blz &8 volgerde

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCCLXVIII JAVA_MATARAM:

Augustus_December 1742. ’)

De strijd in Midden-Java; gerolg den nmourd op de Chincezen Bataviz, drork tijd lang ToOr Compagnie gevaarlijk karaktcr, Totd doordat Socnan Pakoc Beworo II zich bij de Chincezcn anneioot

Ecn Erool dec] vin dc *usianden wcrd {locr dc “crhonccn vijandcn bezet ; de bezetting Rembang werd uitgcmoord dic van hct fort te Kartasucra Gerineen ecnomien YoOr de kcuze Ecstcid den Islam aan ncmcn Worden gedood Tcgcn het cirde van 1741 zelis Serarang gckcel door wanden ingesloten. Men JKCCB LOeu echtcr vcrsterking Batavia, als- inede stcun van den Madocrerschcn regen: Tjakraningral; Nu kcerde de kans. Seqaran; sloeg belegeraars en de Socnan Tocg vergiffcnis Hij krccg crcnwcl FrOQI zijn ondcrdarcn tcger zich en zifn nood boud hij d strandlanden benevens hct recht Om cen rijksbcstuur - tc brrocmen; dc Compagnic indicn dcze hem op [rucn wildc herstellcn Hct vredestractaal [USSC IIEIL Cumpagnie en den Socnan volgt Latcr - Wij geven hicr ccrst de verklaringcn ondcrwcrning Compagnic, geletkend dor rerschillende strandregenten. (DE JoxGe, Opkonist LXXVII volgende; GISBERTI HoDENPIJL De sierf- ocht SuTci (sic !) Pakocbociana IL ne diens Tae”it &cu Hrjlou Kartosoera 0p 30 Juni 1742 in Bijdragen Kon; Instituut 74, 1918)

Translaat Javaans geschrift, geschreven door radecn adepatty Djajaningrat tot Paccalongan tommangong Tjacradjaja tot Batang aan d’Edel Agt- bare Heeren Hugo Verysel, Jan Harman Theling , commissarissen vinwegens Nederlandse G’oc- troyeerde Oostindische Comp” langs Java’s Noordoostcust, mitsgaders d’EdelAgtbare Heer Na- thanael Steinmets commandeur veldoverste van opgemelde cust, ontfangen ?) den 28 Augustus 1742. Wy, radeen adipatty Djajaningrat tol Paccalongon tOm-mongong Tjacradjaja tot Batang; beloven Onder ket gesag van de Comp’ te willen sorteeren_ sonder na imands order, bchalven Comp le luysteren_ Tot bekragtiging van dit hebben wy ONSE seguls in margine met roode lacque gedrukt met eede onse manier bevestigd. Onder stond: Getransladeert door getekent T’ Lesueur, translateur.

Uit de Overgccomen bricten 17+3 , 37*t e Foeck; iolio 1936 1937. 2) Op Semarang

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800

Daaronder = Accordcert getekent _ ~ Jvan Suchtelen, comm secretafis:

Vrijwel gelijkluidend aan bovenstaand document vinden we in de Ovcrgeconcm bricuci van 1743 , 37” *tot 39”* boeck, nog van verklaringen van strandregenten wcl van Kendal, Kali- woengoe, Brebcs _ Tegal, Pemalang; alle Vin Augustus 1742, verder van Lasem_ Joana, Pati, Rembang, alle van October 1742. Ook nog een gelijkluidende verklaring der hoofden van de Ma- leicrs Op Joana,

d.d, 27 October 1742. Ten slotte door de regenten Ycll Tampoeran, Demak, Koedoes, Tjenkalsewoe Grobogan, van November en December 1742.

DCCCLXIX_ MOLUKKEN KAIDIPANG

Septembcr 1742. %)

Ook door Kaidipang werd, licuwen radja_ Contrac vernicuwd

gclcgenheid hct optreden de Oostindisckc Compagnic bevestigd

Bevestiging ende vernieuwing van zoodanig cun tract, geen door den coopman David van Petersom en ondercoopman Jan Walraven de Ia Fontaine_ expresse gecommitteerdens in den name ende van- wegen den EE Agtbaren Heer gouverneur er direc- teur Pieter Roselaer benevens den raed in Molucco, representeerendc Zijn Hoog Edelheyt, den Hoog Ede- len Heere M’ Willem van Outhoorn_ Gouverneur- Generael, mitsgaders d’Edele Heeren Raeden van Ne- derlands-India resideerende tot Batavia en represen- teerende Generaele Nederlandse Geoctroyeerde Oostindische Comp Staat der Vereenigde Neder- landen, Ler eenre _ Inet den afgeleeiden coning van

Secrctaris de commissarisscn 3) Uit het Couitocinuos Ook in de “erzimcling der Koner-Zeeland, 8149_ alsmcde in dc Ovcrgeconiet brieven 1743, 18d* bocck, iolio 294 gende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 344

GERERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Caudipan, Willem Cornput, den 17* Maert in den jaere 1702 is aengegaen ende besworen, mitsgaders sub dato Augustus anno 1729 door den jongst afgestorven koning van dat rijkje; Albertus Cornput; onder de regeering van den EE_ Agtbaren Heer Jacob Christiaen Pielat, gouverneur directeur, met den raed der Molucco’ geamplieerd ende bevestigt

Welk contract ik; prince Jacob Cornput; uyt kragte van wet tige electie in Moluxen raede de dato 28* der jongst - verwekene maend Augustus door den EE_ Agtbaren Heer Marten Lelivelt, gouverneur en directeur nevens den raed, resideerende ten cas- teele Orange als representcerende Zijn Hoog- Edelheyt; den Hoog-Edelen Heere Johannes Thedens_ Edele Heeren Raden van Nederlands-India, aangesteld tot coning van het rijkje van Caudipan hetgeen daeronder sorteerd; mitsgaders de alhier presente rijxgrooten, verklaren in alle zyne leeden ende poincten wel geresumeerd te hebben, waeromine dan ook het- zelve contract, even en in diervoegen het legd, en door de voor- schreven koningen Willem Albertus Cornput, nevens der- selver rijxgrooten, besworen en ondertekend is, Voor Ons €[onse

nakomelingen volkomentlijk Jannemen_ onder serieuse belofte, hetselve promptelijk en zonder de minste afwykinge zullen onderhouden, even en gelijk of het jegenwoordig door ons Op nieuw bedongen, aengegaen ende opgesteld was_

Aldus gedaen_ bevestigd ende vernieuwd tot Ternaten casteel Orange_ den 34” September anno 1742, zijnde door voor- melte prins en presente rijxgrooten, voor heniieden voor de verdere bobatossen, thans niet present, den eed in behoorlyke forma aigelegd esen met haere handtekeningen bekragtigt. Ende vanwegen d’E. Comp’ heeft den EE. Agtbaren Heer gou- verneur directeur Marten Lelivelt, mitsgaders Zijn E raed hunne handteckening hieronder gestelt getekent M” Lelivelt; Lubertus Vermehr; A’ E’ Meder, J: Smith, Jan Wcy- nekes_ Wernhcr; W. H: Lults, J: W Schultz _ In marginc s E Comp zegel, gedrukt in roden lacque,

1. Het contract ch volgende:

1702 is mij nict bckend; dat van 1729 hiervoor, blz: 57

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 _1800.

345

dacrbenevens Ter ordonnantie van den EE- Agtbaren Feer gouverneur en raed was getekent J” F* Stegman, secretaris Onder Maleyds stonden eenige handteekeningen cirac ters_ zijnde die van den prins met de presente rijxraden_

DCCCLXX: DJAMBI:

13 Februari 1743. %)

Op het cind van 1742 deed sultan Astra Ingalaga Djarbi wcgens zijn hoogen lecItijd vrijwillig afstand den LIOOM tcn behocve z4n brocdcr, den pangeran D0-Ia Widjaja. Dcze bekrachtigde alle ovcrecnkom- sten; door zin vcorgingcts Cotnpagnic ainecnaan

Geschrift, waarby pangirang Soetz Widjaja, oprolger van Sul- than Astra Ingalaga, benevens alle princen verdere groten, verklaren heyliglijk zonder de minste afwykinge te zullen onder- houden en in allen delen doen stand grypen het gecontrac- ecrde Compagnies wegen door den EE commissaris Abraham Patras loffelyker memorie met gemelte sulthan Astra Ingalaga binnen desselis hoff in jaar Jesu Christi 1721, den 21= dag van de maand October; en de Mahometaanse stijl jaar 1134, genaamt Dalawal, den 30” van de maand Zulhadja_ op Dingsdag’$ nademiddags ten vijff uuren zijnde g approbeerd en g ’ratificeerd door Haare HoogEdelens, den HoogEdelen GrootAgtharen Heere Henric

Zwaardecroon Gouverneur-Gene- raal, benevens de WelEdele Agtbare Heeren Raden van Neder- lands-India tot Batavia, den 20”tre Maart anno 1722

Bovenstzand document Iaatste;, dat in ket olficieele Contrectbock der nmiCr Amslerduni is ingeschreven dc belangstclling schecn tcgcr het middcn dcr achtticndc CCb Y rccos gedaald_ inschriiving der coniracicn noodelooze mocite werd gcacht! Uit latere JarEI ziin Eog wel enkele losse cuniracnen OcuaaTo gcblcven porteieuillc bijeen gevocgd zijn, wclkc zich thzns op hct Rijksarchicf bevindt en cmschreycn als ; Indischc contractcn 1753 -1791. (Koloniaal Archicf Ko 4464 0*) 2) Uit de Ozergecomen bricven 174+, 184* Ecck; afdccling Jamby, 2- regis- folio 10 9 Zie Corpus IV, blz: 529 535.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 346

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Jamby, den 13” February anno 1743 Veltman:

was getekend

DCCCLXXI: MALABAAR:

22 Mei 1743. %)

Ordanks talrijkc pogingen den kant der Compagnie, de vrccde Trevancorc nog stceds nict herstcld hicrvoor , biz 285 gende In de Ovcrgecomcn bricic# 1741 , J0”e boeck 2l rcgistcr, folio 237 volgenide, vindt concep:-vredcsvcrdrag ‘an 1740. En hoewe de oorlog in den laalsten tijd Trcvarcore ongunstig Kewcest, toonde de Vorst dit rijk toch lust tot locnadering hebbcn. Zoo Tono hij 124 gerangcr orderdanen der Compagric tcrug Wel blecf e wan ce kust den vorst nzijn ongemecne hcersugt’ - (sic) wantrolwcn, maar Ien girg toch tot bcsprekingen Ovcr; onderstaind onbelolpen gcredi- geetd Wercescontract leidden. (Onuigegeven origincele Tharrina coth ullidCHI- Tat op Cochii Hooge Regcering te Balatja d 19 Octobcr 1743)

Contract van vreede en vrundschap gemiakt tussen Sijn Hoog heid den koning van Trcvancoor; Walia Matanda Warmer ter eenre, vanwegen de Generale Nederlandse Oostindische Compagnie den Hoog Ede- len Heer Gustaaf Willem Tan Imhoff; Gouverneur- Generaal en de Edele Heeren Raden van Nederlands-India, door haren commandeur; Reinicus Siersina_ ter andere syde

Alle hostiliteyten sullen ten eersten ran beyde kanten Ces- secren voortaan tussen beide een opregte vreede Vrund= schap onderhouden werden:

De gevangens van de E. Comp’ die by den Trevancoorder

’) Ter zelfder plaatse in de Ovcrgecomen bricrn 1744, Blz : 14 cn volgende, vindt men bricf van den nieuwen sultan Gouverneur-Generaal c Rade. warin hij de boveristaandc vcrklaring ncg nadcr bevestigt. Uit de Ovrgecomen briaten 1744 Waarim dnclmant tu-ceniaili or- KOMt, wel bocck; iolio 1379 rolgende 121* bocck; iolio rolgende:

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jst #rqena OOST-INDISCHE COMPAGNIE [602-1800

347

sijn, sullen ten cersten naar het sluyten en teykenen van dit contract Op Paroe aan Haar Edele overgegeven worden ; de ge-vangens Fan den Trevancoorder, die by d’E_ Comp’ berusten, sullen Haar Ed, aan Signatty overgeven S0o Signatty dc- selve niet wil aannemen, zal d’E. Comp haar maar laten lopen:

De deserteurs van dE. Comp” , die uyt haar forten en sterktens wegg ciopen onder de bescherming Fan den Trevancoorder haar begeren hebben, sullen binnen den tijd van maanden, sonder te houden, teruggesonden worden excepto storvene en die weggeraakt sijn; en ondertussen sorge dragen, dat de presente by andere natic haar niet Sullen vervoegen:

Daarentegen belooft d’E. Comp’ deselve wegens hunne desertie te sullen pardonneeren_ wederom in genade aannemen en op generhande wyse daarfvoor strafien_

Dog indien vervolg Van tijd imand Fzn Comp” die- naren of onderdanen_ hetsy Europesen _ Inlanders slaven, mogten weglopen en sig ,in Sijn Hoogheids land retireeren, sal Sijn Hoogheyd deselve ten eersten sonder daartoe versogt sijnde, laten oppakken en Jan d’E_ Comp overgcven_ hetwelke d’E_ Comp’ mede beloolt ten opsigt van sijn Hoogheits ond danen,

Het canon, de sware ketels andere swaare goederen, cOr verre die in de magt Vin Sijn Hoogheyd en dE. Comp sijn, sullen gcwogen worden en door degene, die meerder aan gewigt daarvan heeft; aan den ander contante betaling daarvoor doen_

Sijn Hoogheyt belooft jaarlijx aan d’E Comp tot Coilan Peza laten leveren 1200 candylen deugtsame en droge peper,

Hct hiervoor genocinde Mallabars Woordenboe? zcgt : Pcri, land, hoort order Carnapoly ; d E Comp” hccft hier ctn setac pakhuys.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 348

navolgens koopmansgewoonte, tegens de prijs van 54 ropyen het candijl van 500 voor welkers voldoeninge Sijn Hoogheid borge blijft: En sal betalinge geschieden in ropyen_ Spaance realen of deugtsame pagoden_ ter keuze van den koper, de eerste tegens 20 Cochimse fanums, de tweede tegers 40 gelyke fanums, de laatste tegens 2 rijxdaalders gerekent, somede in ragias, gallioens of staafgoud volgens marxprijs.

Sijn Hoogheid staat toe dat d'E Comp' des begecrende_ een steene fort tot Colletje sal mogen bouwen_ waartoe Sijn Hoog-keyd nodige steenen Janneent besorgen voor betaling.

Daarentegen ncemt d'E Comp" aan, sodra een begin met de extructie van gemelde fortresse sal gemaakt sijn, iin Sijn Hoogheyt jaarlijx de waarde van 100 candylen peper in kruid lood; rond scherp, Snaphaan- en vlintsteenen te laten voldoen; maar wanneer Sijn Hoogheyd voor de extructie van gedagte fort; (van) eenige oorlogsammonitie, hiervoren gemelt, Fan noden mogte hebben sal d'E. Comj" Sijn Hoogheid gerieven met het- gene Haar Ed" aan Sijn Hoogheyd sullen kunnen geven, voor Compagniesprijs.

d'E_ Comp sa] haren handel in lywaten en andere goederen henodigtheden_ die Sijn Hoogheyts land uitlevert in het rijk van Trerancoor en in alle verdere landen, onder Sijn Hoogheyts gebied staande; ongehindert mogen dryren op sodanige wyse, als van ouds gebruykelijk is geweest:

Ecr ropia gold 0p de kust van Malabazr ?0 Hoilardsche stuivers of L30; cen Spaansche hct dubbele: Ecn pagad gold 1Z0 stuivers; Hollandsche riiksdaaldtr (1 [. Wlttr geld) 60 SmvLts Mct ragias worden lcdoeld de 26. fanums-ragia koningstanums mal 7uurce Vaatd Crarim Cewonc fanumn Gallioens zijn mij nict Eckend: Hct staafgoud wordt berekend maar den prijs mark; Dit Iaatste de Ecbruikeliike gewichlseenneid Toor het #cgen Yan edele mctaien gelik 24 karaat: Colletie: wceiryke plaats, legt mylen Tengapatnam" Dc Com- pagnie nac dur in 1741 cen verslerking gcbouwd, die Trevancore cenige malen rergccfs bestormde slotte mainden belcgerde: Door hevigcn brard gcdwongen; morst Tocn bczctting zich dcn viand ovetetten Vuursteencn Foor snapharcn Jexcte[. Vgl. Duitsch Flint vlurstecn Onder welke Atingen hct Touro?atnse Lts

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 16012 1800.

1.

Wyders accordeert Sijn Hoogheit dat d’E. Comp brandvrye logies tot Cottatte Tengapatnan, soals roorheen, Sijn Hoogheids land sal mogen Douwcn_ ook Op andere plaatsen, navolgens de wedersijdse vertrouwelijkheyd En sal Sijn Hoog- heit sodanige logies_ Comp’ dienaaren en efiecten, in synen bescherming neemen tegens alle insultes van quade menschen _

Alle goederen en koopmanschappen, die Sijn Hoogheids iand door d’E. Comp” gebragt worden sulien volgens oud ge- bruyk gehandelt worden; (van) degene_ die door &‘E. Comp’ daaruit gevoert worden; sullen almede gehandelt worden volgens oud gebruik Fan het land, dat dat dc cooplieden aar den koning voldoening sullen moeten geven.

De oude schuld van Attingen ’) sal binnen den tijd van cen jaar door onpartydige personen ondersogt en, wettig bevonden sijnde aan de E_ Comp voldaan worden_

Ook belooit Sijn Hoogheid dat de cooplieden tot Cottatte en alle degene _ die van Sijn Hoogheyds onderdanen eenig geld aan de E Comp mogten schuldig sijn of in der tijd schuldig Wor den; tot de voldoeninge sullen geconstringeert worden, op be- wysen en blyken, volgens gewoonte der cooplieden

Eenige questie onder beydersijds onderdanen ontstaande de eene den anderen komende te doden, sal de schuldige en de doodslager na de wyse en ’t regt van ider natie gestraft worden by sijn eigen regter, ten overstaan van 2 gecommitteerders en 2 ragiadoors_ 16. Indien het mogte gebeuren dat eenige scheper, jagten, chia -

Atingen of Ating? koninkrijkje, dat als cen enclave in Trevancore Hetwerd bestuurd 4COn een koningin, dic Vorston Trcvarcore ycrwant hcn afhankelik

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 350

loupen of mindere vaartuygen van de E Comp’ door stormen of andere ongevallen kwamen verongelucken op Sijn Hoog- heids cust, sal deselve gehouden sijn hetgene van de veronge luckte vaartuygen en goederen geborgen mogte sijml, wederom te geven aan &E. Comp’ sonder eenige pretensie van strandregt. Ez sullen alleen maar betaald worden de bergloner, die daarvoor besteed sijn.

Sijn Hoogheid staat d’E Comp” toe Roomse Europeese geestelyke uit Sijn Hoogheyts onderhorige landen te verdryven, de kerken der Christencn te latcn bedienen door Inlandse priesters naturellen Van dese cust

De koebeesten, braminees vrouwen, mitsgaders tempels_ sullen door Comp’ onderdanen niet mogen gemolesteert worden_

Wanneer de helfte van de gecontracteerde 1200 candylen peper aan de Ej Comp’ geleverd word_ sa] door Haar Edele aan Sijn Hoogheid een peperpasse van 200 candylen, en als contract in gehecl voldaan word cen ander pas van 200 candylen aige- langd worden, nevens een juarlijx geschenk: Wyders sal de E Comp’ daarenboven vojr elke candijl peper, die aan d’E. Comp geleverd word, aan den koning volgens het gebruyk op Coilan; vereeren fanums ragias sullende egter voormelte 400 candylen peper niet naar de N oord maar alleen naar de Zuyd mogen vervoerd worden.

Ingevalle de Francen om de wille van dit contract Sijn Hoog: heyt of desselfs cooplieden eenige moeyelijkheeden mogten ko- Tnet aan te doen sal d’E Camp” selve moeten beletten; dan wel gedogen dat de plaats, tot een fort op Colletje gedestineert, aan deselve word overgegeven_

Wanneer de Armanesen Sijn Hoogheyd b’oorlogen, sal d’E

’) Dic van ket aangrenzende Madura_ Hct kof oi d regecring van Madura hcctte dc itmntt_ Zic Corfus III, blz. 32, noot

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHIE COXFAGNIE 1602 1800.

Comp” Sijn Hoogheyd met so veel bombardiers of bosschieters, als sy sal konnen missen, assisteren uit de besetting van het fortres op Colletje.

Wanneer Sijn Hoogheyd na regt reden sjjn pretensie eeniger tijd formeerd den koning van Calicoilan_ sal d’E. Comnp” sig neutraal houden_

Dog daarentegen belooid Sijn Hoogheyd van desen jare niets te sullen ondernemen tegens de landen en linien van Coilan_

Maar vermits Sijn Hoogheyd sustinccrt een regtmatige pre- tensie hebben een van pallysen vrye plaatse Coettenmangalam, byde gelegen in voorschreven linien, so sal dE Comp moeten consenteeren dat Sijn Hoogheyd een jaar na het sluyten van de vreede, sijn regt op de voormelte 2 plaatsen mag instituceren sonder sig daar tegen te stellen en belooft Sijn Hoogheyt voor die vergunning jaarlijx 30 candylen peper wan d’Ed Comp’ te sullen leveren buyten de gecontracteerde 1200 dito 5, voor de prijs van 54 ropias candijl;

Het canon en ammonitic goederen, die de Signatty gedurende desen oorlog uit Sijn Hoogheyts land bekomen heeft, sal Sijn Hoogheyd VIY staan van den Signatty te mogen eysschen_ En sal d'E Comp Haar Edele bewust cat Sijn Hoogheyts geschut of andere goederen onder den Signatty sijn, hetselve aan Sijn Hoogheyt verwittigen_

Alle Europesen, dewclke van Francen, Engelse Portu- gesen gedeserteerd en tot Sijn Hoogheid overgelopen sijn, daar- mede sal d'E. Comp' niets te doen hebben_

Dit contract sal getekend worden by Sijn Hoogheyd, den

Grensstreken:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 352

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

koning van 'Trevancoor, Hollandsen commandeur

Van

Compagnies wegen door den twee leden Van synen raad

En daarvan sullen gernaakt worden vier eensluidende origi- neele instrumenten; twee in Hollands en twee in Mallabaars_ en ieder twee onder hem houden:

Aldus gedaan en besloten aan het hof tot Mavelicare_ op ap probatie van Haar HoogEdelheden, Hooge Indiase Regeering tot Batavia, jaar Coilan 918, den 12du van de naand Edda wam ofte den 22"" May anno 1743 was getekent met Malla- baarse caracters, by den coning selfs gesteld en R' Siersma_ In margine: Ten onsen overstaan als gecommitteerdens die den koning hebben zien teykenen het bywesen van Zijn Hoogheyts en de Cochinse ragiadoors was getekent G" G Franchimont en Joh' van Dooreslaar: Lager = Accordeert was getekent _J de Krouse eerste clercq

Uittreksel uit de Resolutien van Gouverncur Gene- raal en Rade d.d October 1743_

So is_ na resumptie van de gemeene en aparte brieven, item eenige verdere papieren nopens voorschreven vreedehande- ling mentie makende met het contract; dat ten dien reguarde met den meermelten vorst Op den 22" May deezes jaars onder de approbatie deezer regeering is geslooten, Op het voorstel van den Heere Gouverneur-Generaal in overweging genomen sijnde het met den dienste en intrest der E. Comp niet het beste zoude convenieere l, sonder ons te Ferklzren de dispositie te surcheeren over gedagte materie; die in allen deele deeze tafel seer onaan-

genaam is te voren gekomen, sOo om de wille van de schijnbare onnodige precipitantie en de disreputatie, die daarinne voor de Maatschappye opgeslooten legt door de toegesegde leverantie Vin eenige houtwerken tot het weeder opregten van het ge- ruineerd palijs op Coilan de Sima, schaon tot dat werk niet

1} Dit is nict in het cotract zclf cpgcromen. 2) De beteekenis net cpithcton Sima, dat men in de 184* eeuw Iieer maln 4antrcfl bij den naam de pliats Coilan of Quilon , mij niet bekend

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 180.

sufficieerende, dog onder de Mallabaren als een teeken van Vet= ootmoediging aangemerkt werdende, buyten dat nog ran TTY wat speculatie en dangereus voorkomt de toegezegde hulpe aan deczen vorst, by het 20 articul, wannecr de Francen Sijn Hoog - heyt Over het aangaan van voormelt contract mogte lastig vallen of eenige moeyelijkheeden aandoen En dan nog de neutraliteyd, dic men soude moeten oeffenen wanneer denselven tecgens den Calicoilangsen koning syne pretensie een der palysen plaats Cottimangelam, item nog eenige andere pretensien_ soude komen te maken sodanig als dat g’extendeert werd geronden by het 22’ en 24’ articul van dat contract, 50 wierd goedgevonden gedagte voorstel 1) te amplecteeren_ om ontwaren in koe - daniger vocgen meermelde vorst sig in de jongste gepasseerde reegenmousson sal gedragen en voldaan hebben aan de poincten, van zyne zyde daarby toegesegt, ten eynde alsdan daarover wecder bevinding Van saken disponeren dog niettemin den commandeur Siersma intusschen by een apart briefje te ge lasten niet alleen ondertusschen minnelijk “rindlelijk Inet denselven te verceren, even of de vreede door ons was g ap- probeert in alle sodanige dingen, die geen prejuditie aan de saak ten principale OnS goed regt komen toe te brengen alle hetgeene ten principale herstelbaar is, by provisie ook voort te proccdeeren tot d’uvtvoeringe van de gecenditioneerde arti. culen, sonder egter daaronder te begrypen het voorschrcven 20’ , articul, maar ook hem om denselven met een seekerder tredt in de behandelinge der Inlandse saken te liten voortgaan_ doen toekomen sodanige remarques als by deesc Occasie sijn te vooren gekomen_ Batavia in casteel, dato voorschreven wZs geteekent van Imhofl , dc Chavonnes, van Aerden, N’ Crul, Nolthenius_ J Lakeman, Cluysenaer van Parra secretaris_

1. Nanclijk om dc beslissing Orct dit contract uit 9 Natelijk dn COnianoer Siersm2 .

stellen.

DL %.

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms 354

GENERALE NEVERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

DCCCLXXII: KOROMANDEL. 27 Juni 1743. tocncmendc kwcilingcn afpersingen dcr Mocrse’ regenien jccens dc Europceschc hauotrars leiddcr 1742 vredebreul Wueedner Tanjore Ccmparnic: den volgenden strijd bchaalde dezc ccn aanla militaire successcn Iegde beslag op tal van sckepen inkeemschc KuaD licden en slccg helcg oor sid Tanjore zcli. Mei 1743 zond Fors gemachtigde uar Negapatram; slotte cnderstzand tcedescontract slcst (Oumigcgee JIJTJc comti ur ruou Cormandel Hooge Rcgecring Balavio, &.d. July 1743.) Translaat vreedenscontract tusschen Reja Srie Pre- tappa Singaji Rasja Maharadja Sahib, vorst V77 Tansjenagarang Tansjour en heer Vin Chioli Deesjam; mitsgaders Raja Srie den WelEdelen Agtbaren Heer Jacob Mossel, Raad-extraordinair Fan Nederlands-India, gouverneur directeur custe Cormandel; Carnatica Orisa etc etc bencvens den raad, uyt name Vdm de doorlugtige Hollandse Compagnie aangegaan en geslooten. artikel: Alle verwyderingen vyandschappen_ die in den geweest sijnde oorlog sijn gepasseert, sullen van heeden aff aan weder- syden werden vergeten veranderen cen eeuwigduurende vaste en onverbrekelyke alliantie en vrindschap; sullende dit con tract by de wedersijdse onderdanen moeten stand grypen conform de contracten en cauls, door de successive koningen van Tansje- nagarang; die tegenwoordig de glorie sijn, verleend, wyders op sodanige conditien en artikelen, als hieronder volgd.

Aan de eygenaars der 10 aangeslagene vaartuygen za] d’E Comp’ deselve weder restitueeren; te weeten aan Karoeka Awoe Kapoele twee, Natoe-chitty, Mirana_ Mahamadoelebe Lebe- Tamby, Marie Moetu-poele, Naymappa-chitty, Mapcele-marcair Sawatey Seidoe ieder &en someede de helfte van den arreek; soodanig Op de paspoorten bekend staan_ Uit de vcrzamcling Cer Kamir-Zecland , “o_ 3368. Een uitvocrige parairase conttact de Overg- ccothen orzet 1744 , bocck, afdecling Cor- mardel iolio 389 e volgende: Dit beteckent he: land Chiola dus synonicm Chiolz Mandala Koronadcl In het hiernamaals. Piningnoten_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

355

De barquiers ’) sullen door Comp aigegeevene arreek; aan den Ceylonsen dessave als Colombose tolk, bene vens alle de vragtolens VOOr haar reekening nenen_ sullende op de E, Comp” geen pretensie weesen_ Ook sal d’E_ Comp aan Moeynappa-chitty

op dese conditie restitueeren het geld, waarvoor dessells phaar is verkogt ge worder, benevens de helite van de arreek; volgens paspoort.

De schade, in den oorlog geleeden; sal aan wederzeyden wcr den vergeeten sonder ooyt dierweegens pretentie te maken alle het overige sal d'E Comnp' neemen_

Ook sal d'E. Comp" na haar welbchagen in de Nagapatnamse mnt in gehalte en swaarte mogen laten slaan Nagapatnamse, Portonovose sterpagoden e alderhande soorten van fanums_ mitsgaders Arkadoese en allerhande soorte van ropyen, mits dat dies geregtigheeden volgens oud gebruyk aan Raja Srie Maha-rasja Sahib werden voldaan_

Aldus gedaan geslooten in casteel tot Nagapatnam _ den 27 Juny anno 1743, door Gopaal Ayengaar, in steede van des- selis broeder, Raja Srie Ragoepaddi Ayengaar was geteekend Gopaal Ayengaar.

Schuitcnvoerdcrs = hicr cigenaars door Compagnie cnomcn Maarilizli die thans werden tcruggegcven 2) Lecs vragtola $ oi #achtbrievcn Hct blikt; dat in dc genomcn inhecmsche vaarluigtn zich vok trachigocdercn hadden bevorden ncuiralc pcrsonen Daarvoor blcven nu de cigcnaars dier vaariuigen erantwoordelik nict d Compagnic: De Vcrzamcling Woordev 3c9t: Phaar, cer vaartuyg Op Cormiandel" In d inleiding gerocmde missive lezcn dat als gemachtigde Forst opmad aden bekendcn Ajengaars Jongtr broder Gopaale" Verder leest men dat Gopaalc door Comnagnie rijk beschonken Op den 1j*re Juli 1744 werd in Radc vant Indie bcsgne gehouden ortr zakcn Koromardel. Het verslag daarvan zegt 0.m. errolgeng gcrespmeerd sijnde alle hetgeene geslotcne Krcede den Tanjuursen rorst tn de verdcre Inlandse sakcn cenige betrekkingc heeit, mitsgadcrs Uericlg wcrd gcvendcn by der ministers advysen van den July FnE Daysato uyt hooide Gatonitani als tcn aansicn daarut bccongent Voutyaaruens nitts scggen gcvonden; Ucrsin dcdre dicnvolgens 1pprodccren ook teffens J20 de ministers te kernen getven het ongenocgen deser taiel omirent ket point dcr aangehaalde vaartuygcn dc Tansjourders dc commotic, daarorer soowc ontstan aisook Over hct verschil, dat sy dicrwegens met die Ccylon shynen hcbben'

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstot #rqena 356

GENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

DCCCLXXIII TERNATE_SOELA-EILANDEN_

Juli 1743.

Hoewel de suans Ternate Tidcre leenmannen Com= pagtlic aTeM ~ond dcze hct toch wenschelijk, tcgcnover de deze vorecn afhankelijke gcbieden gebruik Maken hun autoriieit dic “ijze cen sooTt over soort”~Stelsel nasstn; Dc brtrokken ondcr- danen licten zich daardonr evemwci niet gieeds paaien mct MatmC de be Woners Socla-cilanden (Xula’s} varcn dc 18”* Tuu nOR ccns lastig. Tegenover den sitan Terllate beriepen xij zich de Comn pagnie; Oingckeerd Op vcrzaek dcn sultan lcgde de Compagnie 1741 cen furtje, de ‘erwachting, met een klein gariizoen In dell 4m1 Vang 174J Ktanicr Fdochaams hoofden der Soela’$ daarop naar Ternale Slotcne daar rolgcnde oterecnkunst Uaatin Zonyr plichtingen tegcnorer Compagnic als jcgens den sultan zijn opgenomen:

Contract oif overeenkomste nopens den handel leverantie van rijst en pady ten eilanden Xulla-Bessy, sorterende onder het gebied van Ternatem, aangegaan, besloten vastgesteld tusschen den EE. Agtbarcn Heer Marten Lelivelt, gouverneur directeur, be- nevens den raad in Molucco_ als representeerende Sijn Hoog’ Edelheid den Hoog Edelen GrootAgtbaren Heere Johannes Thedens Gouverneur-Generaal, d’Edle Heeren Raden van Nederlands-India en sulx vanwegen de Generale Nederlandsche G’octroyeerde Oostindische Compagnie ter eenre, Zijn Hoogheid Amir Iskandar Doel Karnaine Saifoeddin Kitchil Radja-lauwt, coning van Ternaten, rijxgrooten ter andere zyde present den salahakan %) gezamentlyke seng- hadjes van eiland Xulla-Bessy.

Eerstelijk beloofd Sijn Hoogheid_ den koning roornoemd, stricte ordre sullen geven alle negoryen, gelegen op het eiland Xulla-Bessy en Mangoly. orme alle rijst en pady_ die

Uit het Contraclen-bock, X, 18 hct Landsarchief Balavia Salahockocm sladhouder nantens den koning Trrnate. De grocp der Socla-cilanden bestaat uit Taliaboc, Mangole cn Socia-Bcsi: He ctrslte ciland Lto Compagnicstijd niet bij gerekend, maar ais ccn afzonderlijk gebicd brschouwd

Thi: eontenu denvnlaxided fom [46.50.98.28 Weu; I2 Oct 2016 8 08 0S UTC AIl use subject tc nto boulliton ore tem: COST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

aldaar sal werden ingeoegst, eenlijk aan Comp den resident nwegen d’E. Comp” aldaar, met uytsluyting van alle particulieren wie het ook soude mogen wesen_ lereren, sulx Yoor den gewone prijs ran rijx”” vijithien voor Jast, cn ses en drie quart VuT last pady_ te betalen in goede en deugdsame lijnwaten of wel contanten_ etc;

Behoudens nogtans Sijn Hoogheyts geregtigheid ran land, bestaande in de thiende, die egter almede aan den resident roor melt sal moeten werden afgegeren_ telkens als er leverantie van

rijst of pady gedaan werd_ En het Zijn Hooghijd vrystaan ’oormnelte thiende 6f door sijn cigen chialoup jaarlijks ran daar te laten afhalen, of wel sulx aan den gouverneur en raad te Ter soeken, die dan ordre sullen stellen dat voormelde Sijn Hoogheits geregtigheid behoorlijk na herwaarts werde orergebragt en aan Zijn Hoogheit uytgekeerd.

Maar buyten roormelde chialoup of vaartuyg van den koning selve beloofd Sijn Hoogheid aan niemand permissie te zullen geren Junie de Xullas Faren nog 4am eenig onderdaan nog prince, wie het ook soude mogen wesen En is Zijn Hoogheid terrecden, dat alle sodanige particuliere raartuygen syner derdanen_ niemand uytgezondert, Xulla g’attrapeert zijnde, aangeslagen en verbeurt verklaart werden ten behoere van d’E Comp

Voorts sOo wie sa] beronden werden Xulla aan eenig par- ticulier handelaar, buyten den resident vanwegen d’E Comp rijst of pady verkogt te hebben_ tot straffe roor yder gan- ting: die dusdanig heeft verkogt, verbeuren thien gantangs tcn behoeve Van den koning En ingevallen zig cen senghadje of ander persoon, die in eenige waardigheid is_ sal hebben schul- dig gemaakt zan desen morshandel; die sal boven voormelde poenaliteit nog rerliesen de waardigheid, die hy bekleed_

Soomede sullen de senghadjes, of wie by hunne absentie

Ecn gartang ’/1 pikcel of 12/4 pond;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 358

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

de negory beve heeft, gchoude en zijn soo Winreer eenig vreerd vaartuyg, zy van Ternaten dan wel elders komt te rerschynen omtrent hunne negory, zulks ten eersten per cen expresse bode aan den resident bekent te maken opdat die dan Foorts daarop de nodige [ordre] mogt stellen sullende die in gebreken blijft van daaraan prompteljk te voldoen_ almeede syne waardigheid rerliesen.

Eindelijk nadat voorschreven articulen den salahakan en seng hadjes van Xulla duydelijk roorgehouden cnde te rerstaan geven waren, hebben deselve belovende verklaard, sig in alle onderdanigheid te onderwcrpen aan de ordres ende bevelen van hunncn koning Sonder in den aanstaande daaryan te zullen DiC tenderen eenige ignorantie olte excipieren eenigerhande manier ende wyse; mnaar veel Ieer promptelijk en den letter den inhoud van voormelde orereenkomste te zullen voldocn_ S0o als sulx getrouwe onderdanen betaamt. Aldus gedaan geconttacteerd ter gecombineerde vergade ring Tan den EE. Agtbaren Heer Marten Lelivelt; gourerneur directeut, mitsgaders den raad in Moluco, Zijn Hoogheid Amir Iskandar DocLE Karnaine Saifoeddin Kitchil

Radja-lauwt, coning van Ternaten_ en syne rijksgroten_ hebbende Zijn Hoog- heid en rijksgroten tot meerder bevestiging van dicn den eed den alkoran gedaan afgelegt; gelijk ook den salahakan gezamentlyke serghadjes ran eiland Xulla- Bessy almede met eede op den alkoran hunne gehoorsaamheid, specialijk met be- trekking voormeld accoord_ aan hunnen koning kebben be - vestigd. En vanwegen d'E. Comp' hebben den EE Agtb Heer Marten Lelivelt, gouverncur directeur, benevens den raad in Molucco_ hare handtekeningen bezyden Comp eroot zegul hieronder gezeth Ternaten in casteel Orange _ ady vierden July ano 1743 wis getekend Marten Lelivelt; H_ Stemer, P' Janssen _ Meder, Jan Wynekes_ Wernher; Stegman, H Herten - berg: Ter zyde stond Comp' zegul in roode Jak, en daaronder = Ter ordonrantie van den EE Agtb Heer gouverneur er raad was getekend J: F. Stegman, secretaris_

Met

plccitige beloite of ccd.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-IXDISCHE COMPAGNIZ 1602_1800.

Onder Maleis stonden eenige handtekeningen en caracters; sijnde die van de koning en sijn rijxgroten daaronder nings zegul in rode lacq-

Approbatie door Gouverneur-Generaad en Rade ')

Nog is verstaan te approbeeren het contract, met de koningjes volkeren Xulla-Kessie aangegaan onder de mediatie of lierer op de order I7n Radja-Ternaten_ aan deeze syne onder- norige gegeeren; als sijnde het nieuwe fort aldaar Ook doot Sijn Hooghiid zelfs bekostigt, en het plaatsen Vii een guarnisoen door hem selis versogt, dog de ministers nopens gemelde guarnisoenhouding aan dien oird de nodige menagie aam beveelem, nademalen Mnct niet sien kan dat buyten den inszam van wat rijst de Comp daat reel progressen sal kunnen ken.

Batavia casteel; dato roorschreven as geteekend van Imhoff, P de Chavonnes, van Acrdcn Crul, Nolthenius_ J' Lakeman, Cluyscnacr P' A' van der Parra, secretaris_

1. JAVA_MATARAM

1l-13 Novembcr 1743. ?)

Hct duurde Gog November 1743, de tcgenstandcrs Pakoe Boewono I waren rcrsiren hij algcmeen crkcrd werd Voot Gendc verdrag men hicrrcor, blz 342; anikel hicr bencden JO GE

Onbomst IX_ Blz LIXXIX volgende; Ock Bifdrogcn Kouin Elije Justitut 1853, biz . 291 Compagnic Kceb hocgst Ixclang - rijke uitbr ciding grondgcbicd.

Articulen LamC reconciliatie, Frede, vrind- bond- genootschap tusschen de doorlugtige Nederlandsche

Uit het bcsogne Orcr Ternate, Rchouden Radc Indie Deccm ber 1743, Ovcrgcconien bricven 1746, bocck, folio 72 cn volgende: drukt bij Dz JovGE, Opkoms 444 gende, alsmedc Bijdragen Kouinkhijk Iustitmset 1853 blz. 292 volgcndc:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 360

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Oostindise Compagnie ter cener; den Soesoehoe nang Pacoeboeana Senepatty Ingalaga Abdulrachman Sahidin Panatagama ter andere zyde, uyt name en op speciale Jast van Zijn Edelheyd, den HoogEdelen Heere Gustaaf Willem_ Baron ran Imhoff, Gouver- neur-Generaal ende d'Edele Heeren Raaden van Ne- derlands _ India, representeerende het hoogste en SOu veraine gebied "anwegen Generale Vereenigde Neederlandse G'octroyeerde Oostindische Compagnie in dese landen; door den heer Hugo Verysel, ontfan ger- eneraal ran Compagnies domeynen, commis saris over de zaaken van Java plenipotentiaris tot gemelde vredehandelirige Cartasoera Adiningrat g'arresteerd vastgesteld,

Art,

Nademaal de Heeren, den Gouverneur Generaal en de Raaden van India, Op de aanhoudende versoeken van den Soesoehoenang om vergiiienisse van hetg eene in den jaare 1741 tot Cartasoera omtren: de Europese besetting van de Compagnie, rerrolgens geduurende troublen met de Chinesen op Java voorgerallen met betuyging van opregt leedwesen over hetgeene hy in dat stuk van de pligt eenes opregt bontgenoot afgeweken is, verseekeringe dat zulks voornamentlijk aan de quade raadge ringen ran eenige qualijkgezinde ontrouwe ministers moet werden toegeschreven, mitsgaders met belofte om in den aan staande dese nicuup weldaad vam Comp waardoor hy zijn Tijk en reg ceringe als opnieuws vam deselve komt te ontfangen, mct uyterste opregtigheyt en aanklevinge aan de belangen F-an hooggemelde Compagnie ter ailen dage te zullen erkennen uyt naame ende vanwegen de Nederlandsche Oostindische Maat- schappy den gemelden Soesoekoenang vergeven ende geremit- teert hebben alle zodanige redenen van offensie en tot een billyke ressentiment, als in opgemelde gevallen aan Hooggemelde Haar Edelens gegeren sijn, en dienvolgens goetgevonden is den voor- noemden Soesoehoenang Pacoeboeana voor hem en syne erfge_ naamen; zoo lang dit contract heylig onderhouden werd _ weder

tc herstellen Op den Mattaramschen throon waarop zyne FoOr . vaaderen, naast God_ alleen door de hulpe en bescherminge van Nederlandse Compagnie zijn geraakt, z00 verklaare ik, Hugo

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 18O0.

Verysel, plenipotentiaris Vin Hooggemelde Nederlandse Compagnie_ van myne kant, uyt naame als voorzeyt is, den gemelden Soesoehoenang Pacoebocana daarin herstellen by desen onder de conditien voorwaarden hierna volgende, en verklaare ik; Soesoehoenang Pacocboeana door de barmhartigheyd en mededogentheyd van de Compagnie mijn rijk weder te ontfangen der de voorwaarden; hierna rolgende, dewelke voor my e mne opvolgers op den throon, waarop ik door de hulpe Gods en de magt van de Doorlugtige Nederlandse Oostindische Compagnie opnieuws bevestigd werde; als een eeuwigduurende wet heyliglijk ende opregtiglijk zullen onderhouden werden

Art, 2,

Daar za] dan_ en ten allen dage_ eene opregte vrindschap ende harmonie wesen tussen de onderdanen Fan de Doorlugtige Nederlancise Oostindische Compagnie en de volkeren van Jara_ om malkanderen in allerley nood verlegenheyd getrouwelijk met raad daad by te staan, malkanders best te zoeken schaden af te weeren, even alsof het en volk was

Art.

om zulx te beter te bevestigen zullen soowel den rijxbe- stierder als andere hoofdregenten_ en alle degeene_ dewelke aan de stranden cenig gezag hebben, wanneer zy door den Soesoe hoenang wOrden aangesteld, alvorens executie Vn haar amt te worden geadmitteerd tot Samarang in persoon moeten komen afleggen, in handen van den commandeur, die aldaar van weegen de Nederlandse Oostindische Comp’ het gezag zal Foe = ren; den eed van trouwe gehoorzaamheyt, even als omtrent haaren rorst mct gelyke betrekkinge als tot denselven met deese Uytdrukkelyke beloften dat Vanrucr beveclen, dic Vin den eenen zoowel als van den anderen quamen oni- fangen_ met den anderen strydig waaren _ zy altoos de preferentie zullen eeven aan die Tam Hooggemelde Compagnic, totdat zy hare nadere vertoogen, daarover Samarang of Batavia te doen, daaromtrent nadere ordere bekomen_

Art .

Den Soesoehoenang zal ook niemand tot voorschreven eer - aniptcn van riixbestierder of hoofdregent mogen verheffen,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 362

aan de stranden eenige hoolt- of andere regenten mogen aan- stellen, dan na voorgaande approbatie van hoogge emelde Gencraal en Raaden Jan dewelke de genomineerdens zullen worden Tont- gedragen tot het erlangen ran derzelver toestemminge, door den Soesoehoenang zelis of zynen rijxbestierder, by cen brief, direct aan Faar HoogEdelens_ dan wel door den comman deur Op Samarang, nadat her zulks van het hof zal weesen Vet sogt en Opgedraagen, gelijk ook den Soesoehoenang in zelrer- voegen niemand Tan de bovengenoemde regenten uyt haarc diensten zal mogen !erstooten, zonder de redencn ran dien alvo- Tcns te hebben opgegeren #alt de hceren Generaa= en Rajden_ derzelver toestemminge te hebben erlangd, alles om tot een open- baar bewijs dienen, dat da Comp cn Jara roortzan onal- scheydelijk en als een zullen zijn

Art; Den Soesochoenang verklaart versekert ook esen niemand van de regenten thans in leren zijnde; oyt eenige de minste moeyte te zullen aandoen ofte deselre tot eenige verant woordinge of rekenschap te zullen trekken Over hetgeen in dese troublen voorgevallen is_ en het gedrag dat zy daarinne gehouden hebben ; maar gelijk de Compagnie genereuslijk vergeeven heeft alle het groote ongelijk, dat haar is aangedaan, alzoo ook Ziju Hooghijd niets zal revengeeren, maar gaarne vergeven wat zyne onderhorige omtrent hem mogten hebben gepecceerd ‘) ; ten minsten zal Zijn Hooghijd niemant uyt de thans in leven zijnde 200 boved- als benedenlandse regenten DTcr vets, dat in dese troublen t’zedert het jaar 1740 voorgevallen is mogen aan- spreeken zonder alvorens de reden te hebben opgegeren aan de Comp’ toestemminge daartoe te hebben erlangd Ook zal Zijn Hooghijd niemant van de thans in ‘t leven zijnde regenten mogen constringueren persoon ten hove te ko men wanneer hy uyt rreese of andere redenen daartoe niet genegen is; Inaar de voorschreren regenten zullen konnen vol- staan met de jaarlijkse revenuen van Ziju Hooghijd hetgeene haare landen contribueeren moeter_ mnet yemand van hare famnilje of met ander gedistingueerd persoon uyt haar regentschap ten hove op t€ senden; ten ware de Comp’ goed rond zulks nevens den Soesoehoenang aan haar te ordonneeren; wanneer zy

Latijn peccarc;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms coST-

gehouden zijn dat gehoorsamen_ poene Vin uyt haare ampten t€ worden verstooten en aigezet; dog ` dat zulks noyt door de Compagnie geordonneert worden [zal] zonder alvorens billigheyd te hebben onderzogt de redenen_ die gemelde thans leven zijnde regenten Tan hare weygeringe komen te geeren:

Art,

Den Soesoehoenang verklaart ook by desen aan de Comp cedercn en af te staan het geheele landschap of eyland Madura_ met alle het regt Fan opperheerschappre, dat Zijn Hoogheyd deszelis roorzatcn op het gemelde eyland hebben gehad, in dier voegcn als by contract ran den 5”” October 1705 omtrent Suma- nap en Pamacassan is geschiet, ‘) 70o het noodig is in allerbeste form, hetzelve geschieden kin, verklaarende voor hem en zijn successeurs in het rijk, nog ten eeuwigen dage, oyt ofte oyt eenig gezag orer landen of volkeren te zullen pretendeeren_ veel minder exerceeren_ maar in tegendeel d’roor schreven aistand aan Comp’ ter goeder trouwe te zullen guarandeeren met al zyne magt cn vermogen, Z0o menigmaal als hy daartoe door de Comp’ zal werdcn versogt; teegens alle de- geene die de Comp’ in de vreedige beheersinge van die landen eenige hindernissen mogten willen toebrengen, hetzy van binnen ofte van buyten_ wie deselve ook souden mogen wesen

Art.

Den Soesoehoenang beloold ende versekert wyders op het vet - soek van de Comp’ om; ten respecte van deszelfs magtige inter- cessie_ Voor familie van den tegenwoordigen regent VaI Madura _ pangerang Tjacraningrat, Foortaan altoos te zullen geeven het regentschap van Sidayoe Ccl van de soons des gerelden pangerangs die door de Compt daartoc zal worden aan den Soesochoenang rcorgedraagen_ welken regent vin Si dayoe niet teffens zal mogen zijn regent van Madura_ maar by optredinge Van denzelven in dat regentschap zal cen ander uyt die familie aan den Soesoehoenang worden roorgedragen tot het regentschap van Sidayoe, welken regent ook even als alle andere strandregenten den eed Vi trouwe €t gehoorsaamheyd aan den Soesoehoenang en de Comp byde; tot Samarang zal moeten afleggen, alvorens in dat regentschap te konnen treden; en wey .

Corpus IV ,

244,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 364

ders rerpligt sal zijn jaarlijks herri Moelut ten hove compareeren ten ware de Compagnie hem daarvar excuseerde, waarmeede den Soesochoenang rerklaart te rrede te zullen zijn _

Art.

In zelver roegen beloofd den Soesoehoenang aan den z007 T1n den overleedene pangerang Mankoenagara, “) dewelke thans tot Batavia woond een behoorlijk onderhoud te zullen bezorgen na zyne geboorte, zy dat hy dajr met er woon mogte rerblyren dat hy genegen was en de Comp’ hem permitteerde na Carta- soera terug te keeren, waaromtrent den Soesoehoenang rerklaard zig altoos t€ zullen schikken naar het welbehagen ran de Com- pagnie_ Art; Alie landen, in desen oorlog door de wapenen van de Comp reroverd_ rerklaard deselre by desen genereuslijk weder aan dcn Soesoehoenang te restitueeren en in vollen eygendom weder orer te geeren uytgesondert alle die districten, dewelke in het rol- gende articul naader zullen worden bepaald; En verklaart den Soesoehoenang met de restitutie, in dier voegen als desele thans geschiet, zig volkomen gecontenteert te houden en dienvolgende voor hem cn sijn erfgenamen in het rijk te renuncieeren van alle pretentien nopens geledene schade of verlies in desen oorlog, die te eeniger tijd konden gemaakt worden_

Art.

In erkentenisse van deese genereuse restitutie ende herstelling ran den Soesoehoenang in het Javasche rijk verklaard den Soe- soehoenang by desen aan de Comp te cedeeren en met hetzelfde regt Fan opperheerschappye, dat hy hiertoe op die landen heeft gehad_ volkomen Over te geeren cn af te Staan: Eerstelijk den Oosthoek ran dit eyland Jara, in dier roegen alsof er een linie getrokken was ran Passoeroeang dan wel eenige naby gelegene plaats of rivier, Zuyd- e Noordwaarts Op tot aan den oerer der zec tot cen limietscheydinge Foor het land van den Soesochoenang_ en dat alsoo alles wat beoosten die linie legt, zal

’) Hari Mocloed de dae Mohammed $ gcboorte, ecn der roornaamsic Islamiitische fecstdageni; Mangkoenagara, {oon Amangkocrat Il; in 1726 naar Ccilon ver- bameti. Zic De Joxce Opeomst IX, blz XXVIL

Thi: eontenu danwvnlo ided fiom [46.50.98.28 Weu; 12 Oct 2016 8 08 0S UTC AIl use subject to mtp WwboutEitor orgntems OOST-INDISCIIE COMPAGMIE 1602–1800.

ZIjn en blyven ran de Compagnie, wt bewesten legt aan den Soesoehoenang eren en in dier voegen als de ririer Losary ain de Westkant de scheyding maakt tussen Zijn Hoogheyts land en dat van de Comp’ welke Oosthoek van Java de Comp voortan sal

besitten met netzelve regt Van souveraniteyt, dat dc Soesoe hoenang daarover heeit gecompeteert. zal voornoende plaats; alwaar de limietscheyding zal beginnen_ ten keuze ran de Comp” gelaten_ gelijk ook de verdere limiten ten haaren genoe gen, Z0O ras gelegcnheyd zuix toclaat, gereguleert worden. Ten tweeden Tctu generalyk aan de Comp’ afgestaan ses- honderd rveden lands langs de boord ran de zee_ en eren zooreel langs de boord KAnl alle de ririeren_ die in zee uytlopen, op en rondom geheel Java_ met alle regt van eygendor, opperh= CCr- schappye en gebruyk naar eygen welgevallen_ verklaarende den Soesoehoenang, roor hem zyne erfgenamen in het rijk, oitr voorschreren zoomen byde van de zec de ririeren geen de minste jurisdictic te zullen oeflenen ter booven bepaalde dis- tintie; Z0o meenigmaal als de Comp’ zulx komt tc interdicceren en zig van het voorschteve regt Van eygendom en dese afstant wil bedienen nog ook niemant van degeene_ die ter voorschrere distantie langs de zee 0f de rivieren geseten zijn, te zullen Con- stringeren Fan daar te verhuysen onder syne jurisdictie komen Wounem wanneer de Comp’ goedvind van dese cessie gebruyk te maken; waarteegen de Comp’ ain den Soesoehoe nang toestaat om het gemelde district lands daar en 200 lange het de Comp’ niet eygent, onder zig mogen houden tot wederzeggens toe zonder dat hetzelve tot eenige consequentie en vee minder tot cenige prejuditie zal mogen strekken van dese generaale speciale aistand die begrepen werd in beste iorma wesen gedaan met alle hoogheden praceminentie, die den roorigen eygenaar daarorer hebben gecompeteerd Ten derden werd in zelver Voegcn_ miet alle vryheden, heer- ljjkheeden en voorregten van de souverainitijt in vollen eygen- dom aigestaan orergegeven Sourabaya met dier onderhoorige regentschappen of districten, dier voegen als deselve onder den Soesoehoenang tot hiertoe heLben gesorteert e dus ook na diezelfde limiten; dewelke het district dier regenten tot hiertoe

Eerst in 4772 keeit dc Compagnie Oost-Java daadwerkelijk bcict:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 366

heeit gehad, dewelke, z0a er eenig verschil over ontstaan mogte, nader door ervarene inlandse hoofden zullen worden aangewesen bepaald;, beyde ten zekeren getalle an de zyde van de con- tractanten te benoemnen, dewelke verclaren sig nopens dat point ook met derselrer uytsprake vrede te zullen houden_ Ten Fierden Werd in selrer egen_ sooals even van Soerabaya gezegt, Ook aan Compagnic gecedeerd en algestaan net geheele district van Rembang; met de houtbossen; daartoe hoorende item Japara met dies houtbossen andere alle VoOT- deelcn, geregtigheeden en inkomisten dier plaatsen, in diervoegen als deselve by den Soescehoenang genoten en geheft zijn, en met zoo volkomen regt

als den Soesoehoenang daarop heeft gehad Ten vijfden verklaard den Soesoehoenang ook te desisteren vam sabandharyen z00 Op Samarang zelfs_ als in dies on- derhorigen districten Caligawe; Torbaya en Goemoelak; Vzatan eerstgemelde, onaangesien dcn afstand eygendom van die plaatse met dies onderhorige dorpen of zeeplaatsen Torbaya Goemoelak bovengemelt, ingevolge de oude acte ran 15 January 1678 by het contract van den 5” * October 1705 aan de Comp”* overgegeeven; tot hier toe onder des Soesoehoenangs inkonsten zijn gereekent; dog waartan Zijn Hoogheyt verklaart dat alsnu, met alle hetgeere verder nog aan die afstand_ voortijds gedaan, in eenige maniere deficieren mogte, 100 volkomen renuncic- ren netzelve met den aankleve van dien, zoodaanig aan de Comp te ceceeren_ als eenigermate geschieden kan eten en zelver voegen als boven van Madura den Oosthoek deses eylands Soerabaya en dies onderhoorige districten Rembang met dies district en houtbossen, item Japara met dies district hout- bossen is gezegt; belorende de possessie van alle de voorschreven gecedeerde landcn_ Iem La de oorschreren seshondert roeden langs den oerer van de zee en langs de boord der rivieren, altoos zullen guarandeeren R0c meerigmaal hem zulx door Comp’ rerzog: werden zal, waarenboren nog in volle kragt en waarde blijft hetgeene ingevolge zcker geschrift van den jaare 1707, tot nadere interpretatie Van het 10” articul van het bovengemelde contract vin den 5t*n October 1705, is geclausu

Fr staat desistcrende “) Recht van tolkeffing havengelden_ Corpus III, 121 rolgende: Corpw IV, blz. 242 volgcnde.

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OosT-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

leert, dat het aan niemand dan de Comp alleen Vry zal staan op eenige andere plaatsen Zijn Hoogheyds landen logies_ forten of vastigheeden extrueeren zig in dezelve te etablis - seren; 1) hetwelke voOr gerepeteerd gerenoveerd wert ge- houden by desen. Art , Dewijl men ook wederzijds overeengekomen is dat de Comp’ tot meerder gerustheyt van den Soesoehoenan roortain z00 Op Cartasoera als Op den weg tussen het hoff en Samarang, in stede E 200 koppen, by contract van annc 1705 vastgesteld, ecn gar nizocn zal doen houden ran 300 koppen te Foet en 50 ruyters, gerekend op IOO koppen te roet, en dus in alles 400 koppen, z00 belooft den Soesoehoenang het roorschreven volk te zullen be- taalen op den roet als tot hiertoe gebruykelijk is geweest yder man gerekend tor 6%2 reaal Spaans ter maand, of 2600 realen Spaans ter maand 31,.200 jaars_ in contanten gelde te vol- docn cedecrende Zijn Hoogheyd ten dien cyndc het noodige fonds daartoe rinden aan Compagnie alle sabandharyen an de stranden, dewelke niet onder de boven- staande afgestane landen en districten gehooren, jaarlijks door de ministers van de Comp ten

orerstain Tan Zijn Hoog- heyds gecommitteerden tOl Samarang werden verpagt openbaarlijk aan de meestbiedende opgeveyld, mitsgaders dies bedragen by de Comp’ te ontfangen, omn diencn tot voldoe - ning van de roorschreren onderhoudspenninger waatvan voor de sabandharyen van Samarang, Japara, Rembang en Sourabaya die onder de afstanden der borengemelde landen in vollen eygen- Jom begrepen zijn, jaarlijks 7200 zegge seven duysent twee hon dert, Spaanse realen zal werdcn algetrokken _ zullende alzoo de inkomsten der orerige sabandharyen; tot Samarang roegen voorschreven te verpagten en by de Comp te heffen; tot vol- doening van het restant tot 24.010, zegge rier twintig duy- sent, Spaanse realen mocter dicnen, waatran het deficierende den Soesoehoenang dadelijk in contanten gelde zal werden gesuppleert, gelijk hem daarenteegen in zulker voegen zal werden betaald alles, Tat voorschreren sabandharyen meer dan het bovenstaande bedragen 24.000 Spaanse realen mogten komen te montecren.

Corpus

270 cn volgende.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms 368

GENERALE NEDERLANDSCIIE GEOCTROYEERDE

Hiertegen verbind de Comp zig Van haare zyde, het Yoor- schreren getal van troupen altoos zoveel mogelijk voltallig in de bovenlanden te houden, zoowel tot Cartasoera als langs de weg tussen die plaats en Samarang: za] Soesoehoenang ten zynen kosten naar den zin en aanwysinge ran Compagnies ingenieurs laten herbouwen een ruym cn bequaam fort op Carta- socta_ van steen, hout en aarde z00 als het zal worden geordon- neert, en ter plaatse men het terrain vordlceligst (rdleeld ; item Ook: zoodanige gedetacheerde #agten, en de nfdige logementcn T Oot officieren en gemecnen_ en alles Wat in het generaal daartoe gchoort; en in selver voegen langs de weg van Cartasoera Samarang laten leggen [wee of drie reldschansen_ tot jwsthou - dingen roor OnS volk; ter plaatse, die men daartoe zal aanwyzen_ om communicatie met dat hooftcomptoir altoos open houdcn En eyndelijk zal Zijn Hoogheyd besorgen de nodige lerens - middelen en battors ’) tot den dagelyxen dienst dier forten het onderhoud der bezettingen; alles agterrolgens het articul 4, 13 van het contract; inno 1733gesloten, “) geam- plicert naar thans geclausuleerde rermeerdering Fan he: guarnisoen. Art, 12,

Dewijl ook op hetgeene anno 1733 tot Cartasoera Adiningrat met den Soesachoenang door wylen den heer Coyett, uyt name van de Nederlandse Oostindische Comp’ gecontracteerd is, om jaarlijks boven de 15.600 Spaanse realen voor het onderhoud van Cartasoerase Guarnisoen 10.OO Spaanse realen den tijd Fan 22 jaaren na dcn andercn_ en J00O coyangs rijst, den tijd van 50

jaaren na den anderen, jaarlijks te leveren; ?) na verloop ran desc tien jaaren nog maar ZOA.SQ) Spaanse realen 7.309 coyangs rijst roldaan, en dus tot heden toe nog Sp. realen 51.20U segge en Tijitig duysend twee hondert en coyangs rijst 2691 scgge twee duysent ses hondert een en t ’negentig resteerende zijn_ zoo zal Zijn Hoogheyd ordre steller, dat deese agterstallen ten spoedigsten en uyterlijk in den tijd van ses jaaren werden verevend_

Koclics of dragers; Zic hicrvoor, Roct op blz. 183. Hiervoor , blz: 176 rolgende. Zie cvcnwcl het rclgende artikel

This content downloadzd from [46.50,98 Wed, (kl 2016 [8.08.06 UTC AlI usc subrct Mlpnucunstor dpemie OOST-INDISCH> COMPAGNIE 1602 _1800.

369

Art:

En nademaalen het den Soesoehoenang ondoenlijk of ten min- sten %ar zoude vallen nerens dese reeds bedongene vergoe- dinge VoOr excessive kosten_ door de Comp de vorige Javase oorlogen om de wille van Zijn Hoogheyd et desselis voor- zaten aangewend_ alhoewel die in vergelyking ran evengemnelde kosten seer gering genomen Op rerre na niet toereykende zijn, verrulg UUk tc mueten dragen de lasten van de jongsten troublen_ wiartoe hy zekerlijk gehouden ook by desen rerklaard rolkomen genegen te zijn, 7c0 rerre zijm rermogen iminers strekken kin rersoekende alleen Compagnies mede- dogenthijt over hen zijn thans z0o zeer bedurve land 100 verclaart de Comp onder de roor waarden_ bereets opgenoemd, verder nog volgende conditien; Jan den vorst niet alleen generaalijk quijt schelden alles wat zy in cas Fan ergoe - dinge Vil schade nopens den jongsten oorlog zoude kunen pretendeeren, Tam Ook daarenboven alles wat zy uyt hoofde ran het erengeciteerde contract anno 1733 nopens de rergoeding der vorige oorlogslasten nog t0 pretendeeren ofte volgcns daarby bepaalde termynen het verrolg TOg reragten heeft, zijnde 120.000 zegge een hondert twintig duysent Sp realen en 40,0C0 zegge veertig duysent coyangs rijst TOOr nict, mits de conditien Fan dit altoosduurend contract IcO volkomen aan Zijn Hoogheyds zyde werden vervuld dat daarop niet het minsten te seggen 15 want andersinds houd de Comp alle kaare pretentien Op het land en de onderdaanen vin den Soe- soehcenang hare volkome kragt gereserveert, schoon ook eenige jaaren den anderen dit contract wel onderhouden daara eerst eenige infractie in de nakominge der articulen Ver nOMen wierd, hetwelke den Soesoehoenang rerklaard wel mogen lyden rolkomen toe te stemmen dat alsdan in geen de minste coniputatie werd gebragt, gelijk hy zig ook in zuik cen geval onderwerpt aan de vergoedinge, niet alleen VTL alle vorige praetentien; maar ook 44n1 die van de jongst gedragene oorlogs lasten enalle daaraan gehoorende schaden

winstdervingen; dje de Comp’ eenigermaten zal konnen opmaken, Om te toonen dat Zijn Hoogheyds intentie tot naakominge van dit verbond ge- heel opregt zuyver is DL %6.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 370

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Art;

En om Van zyne syde erkennen z0o genereuse quijtschel- dinge van z00 considerable agterstallen nieuwe wettige pre- tenticn dewelke, in gelde berekend, wel op de 20 zegge twin- tig maal hondert duysent Sp realen meer zouden lopen, z00 verclaard den Soesoehoenang door zyne oriderdanen van VooT altoos jaarlijx aan de Comp’ over geheel Java te zullen laten leeveren 5.000 segge vijiduysent coyangs rijst , Voor betaling van 10 rijxdaalders courant geld Foor yder coyang; door de leveranciers contant Van lle Comp” tc ontfangen_ lereren op zoodanige plaatsen_ als by een apart articul zullen werden aangeweesen, tot het meeste gemak van de Comp Oine trent den afscheep dier granen, ook tot zoovee meer gerief Tan den aanbrenger en leverancier. En za[voorschreven leve- rantie absoluut moeten volbragt cn verevend worden in yder jaar, peene dat het de Comp” vry staan door militaire executien zoovele daaraan komt te ontbreken, uyt het naaste ain de hand zijnde graan, zy van de boven- of van de benedeni- landen, zig te neemen waarvan dengeener, die in gebreken gebleven zin contingent leveren_ de schade za] moeten boeten, Waaromme tot beter observantie Van di: articul goed- geronden is by een apart geschrift cen generaale verdeelinge Fan de voorschreven leverantie, naar Compagnies goeddunken, maken opdat men wele wie men jaarlijx aanspreken kan

Art;

Den Soesoehoenang beloolt in zelver vocgen te zullen doen leveren 500 lasten cadjang en boonen van yder de helite, tegen 20 rijxdaalders courant voor dc cadjang en 16 rijxdaalders cou- Tant YoOI de boonen, zullende den vorst door zyne ordres de aanplantinge dier aardvrugten in dier voegen doen rergrooten dat het opgemelde getal van lasten ruyn zal kunnen voldaan werden; En is al verder verstaan, dat de leverantie van yder der regenten_ en de plaats waar deselve moeten geschieden, by een apart geschrift, evenals bevorens van de rijst is gesegt, be- Paald sa] worden_ ten cynde de nalatige over hetgeere hem op- gelegt is, mede op gelyker wyse kunnen werden aangesproken_

Art:

By art,

van het contract; anno 1733 tussen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

den Soesoehoenang geteekend Zijn Hoogheyt zig verbonden hebbende het cattoene gaaren grooter quantiteyd te zullen docn leveren, zulx tegen de bedongene prysen Fan 36 rijx daalders per picol roor de eerste soort ol Lit” A en 25 rijxdaalders roor de tweede of Lit’ B= zonder dat men zedert van dese be- loften het gewenste gevolg heeit gehad z0o is het dat de Comp” tot meerder anmoediging der leverariciers by teuwe con- tract beloofd de prijs te rerhogen van 36 tot 40 rds vour d eerste van 25 tot 30 rds voor de tieede soort, Dog op dese belolte rerbind zig dan ok den Soesoehoenang tot een jaarrxe rste Ieverantie ran 300 picols of 37.500 ponden_ raaronder ecn derde ran de eerste zoort; tegens opgemelde prysen zullende roort wat boren dese quantiteyt door den inlander mogt geleeverd werden_ tegens 50 en 40 rds het picol Fcot [wee opgemelde zoorten betaald, dar wel tot den rerkoop ran dien aan1 de particuliere rryhijd gelaten werden Ant. 17. Ook helooft den Soesoehoenang alomme in zijn rijk <e nodige ordre te zullen stellen_ cat de aanplanting Tami peper met meer rigeur als tot nog toe geschied werde in het werk gesteld, zoodanig dat zijn Hoogheyd in het vijfde jaar dese contracta- tie zig rerbind aan de Comp te leeveren 5.000 picols peper, droog wel geharpt, en roor die tijd jaarlijx onbepaald; Zon reel het land fourneeren kan; in het sesde jaar 6.000 picols; in het sevende jaar &.000 en in het agste jaar 10.000 picols_ ten pryse Van rijxdaalders courant Four het picol. Dog de Comp’ zal al hetg ene boven die quantiteyd geleeverd werd, betalen tot 5 rijx- daalders het picol, zullende de leverantie Fan dien korl geschic den ter plaatse, daar het de Compagnie best gelegen kort die af te halen en den Soesoehoenang om dezelre te leveren, waarover men zig indertijd zal verdraagen.

Art, zelver voegen beloofd rerbind zig den Soesoehoenang de indigo culture in deszelfs landen alomiine Op het kragtigste doen voortzetten en de Comp” sal daartoe de noodige Euro- peese bedienden geven tol onderrigting Fan de Javaan z00 menigmaal als daartoe door den Soesochoenang verzock zal werdcn gedaan_

’) Gezuiverd, Zic Corfus II noOt cp blz _ 348.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

Art ,

En “ermits het ware voordeel van een land, gevoegelijk ook het regte interest Vani cen Vorst, daarin bestaat, dat hetselve allerley voordeelige producten uytlevere_ waardoor der inwoon- der zijn bestaan_ en den vorst zyne inkomsten soovee] te ruymer kan”inden z00 met ook overeengekomen, dat in landen van den Soesochaenang zal werden etenteert de voortteelinge der zydewormen_ dat Zijn Hoogheyd zyne onderdanen houden tot de aanplantinge van genoegsane moerbesie-stekken tot voedsel vin dezelve, na de onderrigtinge, die daarvan door Comp” bediendens gegeven zal werden_ ten cynde den Soe - soehoenang, is het doenlijk, staat moge zijn na rerloop van drie jaaren al was het ook maar 10 pond zyde uyt de producten Fan het land aan de Comp laten leveren en het vijide jaar Vz picol of 62V2 pond in het sesde jaar picol of 125 pond, het sevende jaar Fijf picol o 625 pond en in het agtste jaar 10 picol of 1250 pond; voorts zooveel mogelijk, ten pryse van 125,150, 175, ja tot 200 en 250 rijxdaalders het picol, na proportie van de zoorten; ten eynde door deese langsame opklimminge de inwoonders tijd geeven om de moerbesie-stekken tot nodig Foedsel voor die wormen in genoegsaame quantitijt #201 planten_ Art, 20.

Al het hout, dat Op Java valt, za] privative 44m de Comp’ moeten geleevert werden met exclusie van alle andere_ dan die door de Comp” daartoe werden gepermitteerd, excepto alleen de eygen benoodigheyd der regenten’ inwoonderen zullen voorschreven regenten en inwoonders ook alleen voor haare eyge benoodigheyd permnissic hebben tot het aantimmeren Vam eenige vaartuygen langs de Javase stranden dog het overschot van het hout, dat %y daartoe benoodigt zijn, zullen zy niet mogen Ver- koopen aan particuliere_ dan met permissie van de Comp’ Ook zullen zy op haar naam geen vaartuygen mogen timmeren Foor andere menschen buyten Java ook niet ten verkoop Batavia maar zullen Voorschreven benoodigde aantimme ringe, zoowel van groote als kleyne vaartuygen van overwa Ider5, Chinesen en andere natien, allecw tot Batavia voortaan geschie- den mogen. Waarenboven niet alleen gerenoveerd word hetgene ten opzigte der houtleverantie by het contract van 1733_ art” 7,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COM PAGNIE 1602_1800

9,is bedongen,

wel nopens het getal van het leverbaar als de taxatie van het onleverbaar hout in dc landen die wan den Soesochoenang verblyven maar men bedingt ook daarenboven dat het aan de Comp” vry zal staan die leverantie te vergrooten, nadat men gebruyk dzarvan kan maken en dat den Soesoehoe- nang door

syne volkeren als het nodig is_ de Comp’ de bchulp- sime hand zal laaten bieden tot het kappen afbrengen der hoitwerken in de bosschen roorwaards aan de Comp” in exgen- dom afgestzan En Zijn Hoogheyd zal ook zyne regenten tot de wederaanplantinge houder Op plaatsen, daar het hout bereeds zooveci weggekapt is_ dat men daardoor in der tijd gebrek konde lyden Art. 21_ Nopende de vaart der onderdaanen van den Soesoehoenang erbind zig Zijn Hoogheyd hun te interdiceren alle andere vaart dan direct Tan de eene plaats op Java de andere, en van Jara naar Katavia heen weder Egter sal Baly, om de nabyhijd, als aan di: eyland gehoorende_ z00 cok Madura, wordem ge rckend. Maar verder als het gemelde eyland Baly zullen alle raartuygen Tan Jara kommende, confiscabel zijn_ En opdat men des te beter verzeekert mug zijn dat de voorschreven gepermit teerde Wjart langs Jara en hecn en weeder na Batavia langs de wal heenen niet komt te strecken om cenige sluykvaart van na de overwal daaronder te mengen _ z00 zullen alle vaartuygen verder als vijff mylen buyten wal gevonden wordende, door Comp scheepen of vaartuygen mogen aangehouden en opgc- bragt worden, als suspect van overtredinge deser ordie_ schoon ook de pas goed was En zy zullen zelfs confiscabe_ zijn, als men deselve buyten voorschreve vijf mylen zee Find, schoon ook niets cazrin gevonden wicrd; dat confiscatie op zig zelis subject mogte wesen_ z00 als in gelyker voegen confiscabel zullen zijn alle vaartuygen van de overwal, wanneer die binnen de vOOr - schreven mylen worden aangetroffen_ waarvan men de nodige advertentic zoowe] Compagnics wegen alsook vanwegens den Soesoehoenang; sal laaten doen, opdat een yder weete waarna hy zig te rigten en Voor schade te wagten hebbe_

Ant 22

Voorts verclaard den Soesoehoenang by desen nog 1an de ’) Er staat gcbruykt;

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 374

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERD?

Comp’ te cedeeren en af te staan het regt; dat hem &ls een Sou rerain vorst competeert, on zyne landen munten laten slazn; En zal hy daarvan nog in klyne, nog in groote specien, imnrers voor zig zelis buyten de Comp” eenig gebruyk maken: Dog het zal de Comp’ daarentegen gepermitteert zijn de stempel I den Soesoehoenang_ z00 zy het goed vind, hare munte te laaten zetten Cn die munte alomme in de landen van den Soe- soehoenang te laten slaan verrolgens haare waarde gang baar te maaken, zonder dat den Soesoehoenang daarvoor oyt iets sal mogen pretendeeren, zy dat het goude silvere of kopere lool, groote of klyne muntspecien zijn En zulleu ook alle munt specien, thans by de Comp coers houdende_ ofte dewelke desen mngten werden

gangbaar gemnaakt, eren em in selver VOC gen zonder eenig onderscheyd in de landen van den Soesoehoe nang gangbaar Sijn alomme

Att, 23

Byaldien ook oite t'eeniger tijd ontdeckingen mogten werden gedaan van goude, silrer- koopermynen ofte eenige dere mineralen in de landen van den Soesoehoenang, z00 bedingt de Comp en beloofd den Soesoehoenang, dat het haar Try zal staan alle bergen ende landen van Zijn Hoogheyd, die eenige gocde #pparentien mogten vertoonen, zonder naadere toestem minge van den vorst 0t zyne regenten te laten onderzoeken_ dat de Soesoehoenang daartoe door het leenen Fan zyne onder- danen het leveren ran allerleye benoodigtheden in sijn land vallende, Voot redelyke betalinge de behulpsame hand zal bieden. Wyders, dat bevindinge Vanl eenige goede apparentie Comp vryheyt hebben zal zoodanige bergwerken Foor eygen reekening te bebouwen a3n andere, wie die ook zijn mogten_ te verhuurer, 4am te besteden of in pagt of eygendom ovcr te geeven, onder zodanige conditien, als Comp goed Finden zal, En zl den Soesoehoenang de geregtigheden die de Comp voor zulke bebouwing Van berg werken bedingen mogte, met de Comp' deelen; mits daartoe door sijn volk latende leveren het noodige hout en andere dingen; die het land geeft, VOor eene dragelyke betaalinge. Art. 24, Eyndelijk en ten laasten omtrent alle zoodaanige pointen, die

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

in dit nieuwe contract van reconciliatie, vrede, "riend- en bond-genootschap niet Specialijk zijn aangeroerd, werden by deesen in de beste forme gerenoveert alle de voorige verbintenissen Over-eenkomsten en contracten tussen de Compagnie en den Soesoe-hoenang, mitsgaders zyne roorvaders, geslooten aangegaan speciaal dat Tzn dcn jaare 1705 cn 1733 , dewelke by desen gehouden werden voor geinsereert, SOVCITC de poincten_ daarby bedongen; thans gecn reranderinge is gemaakt.

Aldus edaan ende gecontracteert in het hoff van den Soesoe-hoenang tot Cartasoera di Ningrat, op den 11 November aMnO 1743 Onder stont het Comp zeegel, gedrukt in roode Iack en ter zydc getekent: H: Verysel, J. H. Thcling: Daarnevens Soesoehoenangs en drie andere zegels, met eenige Javaanse caracters daar by gestelt: Daaronder: Wy, ondergeschrevenen, zijn by het teckenen zegulen Fam dit contract geweest getekent van Hohen- dorff, P. J Bangeman, J van Suchtelen, Lesueut, J: B Tout-lemonde: Lager En zijn 'an dit contract twee eensluidende afschriften op een deselve wyze getekent en besegult, een onder

Sijn Hoogheit en Len onder den heer commissaris verbleren. Onder stont : Gecollationeert; accordeert getekent J van Suchtelen: Lager Accordeert: P. van de Parra, secretaris;

Separate articulen, tot het fractaat van reconciliatie, vrede, Friend- en bondgenootschap, alhier tot Carta- soera den Hr Norember 1743 gesloten, behoorende, in diervoegen als dezelve tussen de Doorlugtige Neder- landsche Oostindische Comp ter centr en der Sor= soehoenang Pacoeboeana Senepatty Ingelaga Abdul Rachman Sahidin Panatagama ter andere zyde uyt name en op speciale last van Zijn Edelheyd, den Hoog- Edelen Heere Gustaaf Willern Baron uan Imhoff , Gouverneur-Generaal, ende d'Edele Heeren Raaden Van Nederlands-India representeerende het hoogste souveraine gebied vanwegen Generale Ver-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 376

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

eenigde Nederlandse Geoctroieerde Oostindische Comp in dese landen, door den heer Hugo Verysel, ontfanger-generaal van Comp' domeynen_ commis - saris over de zaken van Java plenipotentiaris tot de vredchandeling Op Cartasoera Adiningrat; zijn paalt en vastgesteld: ')

Art;

Aangesien de HoogEdele Heeren, den Gouverneur-Generaal en de Raaden van India uyt enkel mededoogen hebben goetgevon- den gehad eCn algemeen pardon te verleenen aan alle uytge wekene Javaansche hoofden en regenten die zig bij de Comp" zouden komen onderwerpen, ten eynde door dese zagte wegen de rust van Java des tc spoediger te herstellen en zonder verdere bloetstorting een yder tot zynen pligt te doen wederkeeren ook den Soesoehoenang, daarin het welzijn van zijn rijk aanmerkende, met de Comp" overeengekomen om van zyne kant te verg CUCTA wat zyne onderdanen geduurende desen oorlog tegen hem mogten hebben gepecceert; Zoo verklaard Zijn Hoogheyd verder omtrent alle zoodznige "ytgewekene, die tot de Comp' bereeds overgekomen zijn of nog overkomen zouden mogen, zig te zullen gedragen Jin den raad de begeerte 'der E. Comp nict alleen hun alle VIY - heyd_ voorschreven amnestie belooft, volkomen te doen ge- nieten maar ook ecn behoorlijk onderhoud te zullen verzorgen; inzonderheyd belooit Zijn Hoogheid aan de op Sourabaya over- gekomenen *) Maas Grendie zooveel onderhoud te zullen toevoe- gen_ als den Ceylon overledenen Pangerang Mankoenagara heeft gehad; zulx ter plaatse;, daar de Comp' zijn verblijit raadzaamst agten zal

Dezc scparatc articulen ziin dagen atcr comract dcn Hete Novcmbcr tocgerocgd Mtn vindt COc7 in de Overgccomen orceh noch bi DE Joxce, cvcnmin in bet ierboven gcnocmde artikel in d

Bij- drogen Koninklijk UeLeaMAt Het bestaan bleck mij uit de Rcsolutien G-G Rade; Necr Dr. E C Godec Molsbcrgcn; Landsarckivaris tc Batavia vriendclijkheid ITE ~ctIut- docn kopiccren naar het origineelc tractaat, aanwczig op hct Landgarchiel, Solo , buindcl Latiin peccare zordigcn Zich ovcrgcgeven hebbende: Grendi, dic zich als ‚kcyscr’ had opgewerpen, werd het volgende jaar nzir Ccilon vcrbannen Zic De Joxce; blz. 178

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_~1800.

Art; 2.

Om ook voor te korien alle zoodanige Geschillen; als uyt dc judicature der wederzijdse onderdanen z00 van de Comp als van den Soesochoenang_ den aanstaande zouden ontstaan kunnen rerstaan zig ten vollen te blyven gedragen a1n pointcn en articulen van verdrag, den Maart 1737 Batavia dienaangaande beraamt besloten, onder exjresse limitatie egter, dat alle Javanen_ die onder Comp’ gehoorsaamheyd zor- teeren, tegen Comp” Javanen of onderdanen cenig delict hebben begaan, Comp goetvinden en hare wyse zullen werden te regt gesteld en gestraft; zonder dat daarmede in eeni Eer maniere de Soesoehoenang of zyne ministers zig zullen mo- gen bemoeyen, in zelver voegen als alle gemeene Javanen, die Zijn Hoogheyts onderdanen zijn en onder elkander eenig misdrijf mogten bedreven hebben aan de judicature van Zijn Hoogheyts eygene regters overgelaten zullen worden, zonder dit zig Comp dier zaken in eeniger voegen zal aantrekken_

Art: Maar ten opzigte der Javanen_ Vaatvam articul 10 van het gemelte contract gewaagt, zy boven-, zy beniedenlandsche die eenig bewind of gezag voeren_ principaal dezulke; die uyt hoofde der ona fscheydelyke belangen van den Soesoghoenang de Comp’ volgens articul ran het contract van reconciliatie_ den 11 November 1743 gesloten verpligt zijn of zullen zijn den eed van trouwe zoowel zan de Comp’ als den Soesoehoenang af te lcggen; is nader beraamt vastgesteld_ dat alzulke hoofden of regenten die_ hetzy tegen de Comp’ of hare dienaren onder- dinen; dan wel tegen den Soesochoenang zyne onderdanen_ in den aanstaande eenig delict mogten begaan of begaan hebben; Zoo van Comp’ als Soesoehoenangs wegen door een gelijk getal persoonen, daartoe als regters genominecrt; des zulx nodig geagt werd, zulien g examineert gevonnist worden, die van stranden Op Samarang; en die van den binnenlanden op Carta - soera_ Dog za/ tegen zoodanige delinquenten geen vonnis mogen werden ter executie

gebragt dan alvorens bekomene appro- batie van den Gouverneur-Generaal en de Raaden van India ten welken eynde zoodanig vonnis met alle de stukken, daar by ge-

Zie hiervoor, blz. 242 en volgcnde:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 378

GENERALE NEDERLASDSCHE GEOCTROYEERDE

hoorende, door den commandeur op Samarang na Batavia zal werden gezonden:

Aldus gedaan gecontracteert in het hoff van den Soesoe hoenang tot Cartasocra Adiningrat, den 13 November 1743 was geteekend H” Veryssel, H. Thcling:

Wy ondergeschrercne, zijn by het tekenen en zegulen IaT dit contract present geweest Was geteekend JA Hohendorff; pr J” Bangeman; van Suchtelen; Th Lesucur; B’ Toutlemonde_

Er zijn van dit contract twee eensluidende afschriften_ op cen en dezelve wyze getekent bezegult, een by Ziin Hoogheit en een onder den hcer commissaris verbleven: Gecollationneert, accordeert was geteekerd ~J van Such- telen; comm_ secretaris,

Ratificatie met Mataram

approbatie van vorenstaand contract

Den Gouverneur-Generaal Gustaaf Willem; Baron van Imhoff, en de Raden van India, gezien gelezen hebbende de voren- staande articulen van reconsiliatie; vreede vriend- bondge nootschap, zodanig alg eselve by den door de Comp op zynen throon herstelden Soesoehoenang Facoeboeana Senepatty Inga- laga Abdul Rachman Sahidin Panatagama zyne groten Inet hun handteekeningen bekragtigt is_ gclijk = ook vanweegens de Ge- nerale Vereenigde Nederlandse G’octroyeerde Oostindiscke Comp” uyt hare name als daartoe g authoriseert zijnde, gedaan heeft den Ej Hugo Verysel; als haren comntissaris e plenipoten- tiaris aan het hoff tot Cartasotra de Ningrat €n den commandeur over Java’s Noordoostcust Jan Herman Thcling, tcn overstaan van den majoor Jan Andries van Hohendorff, den ondercoopman en secretaris van politie aldaar Jan van Suchtelen_ den onder - coopman en translateur Thomas Lesueur en den gesworen scriba Balthasar Toutlemonde; verklaren mits dezen dezelve, invoegen

Naast dezen Nederlandschen tekst atond de Javaansche vertaling, dic door Socscckoenarg ziin raadslicden geteckend bezegeld Uit de Resolulizu zan Golricrnar Lcilorua Rade, d.d, Fcbriari 1744.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

als die leggen _ approbeeren te ratificeeren, belovende over- zulx den inhoude van dien Compagnies weegen eeuwig en on-verbreekelijk zullen nakomer onderhouden mitsgaders door alle_ die onder Compagnies gehoorsaamheyd sottecren, doen naarkomen onderhouden, mits welke dit contract door onse ratificatie approbatie met eygen handteekeningen en het zegul van hooggemelde Comp” hebben bekragtigd.

Gedaan in casteel Batavia _ onse vergadering den 31” January 1744 was geteekend van Imhoff;, Ps. Chavonnes M’ van Aerden; Crul; D Nolthenius,]’ Lakeman , J’ S’ Cluysenaar. Ter zyde stond Comp” groot zegul, in roden lacque_ dzzronder: Ter rdonnantie van Haar Hoog Edelens, den Gou- verneur Generaal en de Radcn van India, hiervoren gemeld was getekend P’ A van der Parra, secretaris

1. JAVA_MATARAM_

11 December 1743.

aanaluiting

de overetnkomster 11-13 Noremkr had d gende verdecling plaats van de Op brengen cojangs rijst,

Wy, ondergeteekendens,alle Jaraansciie regenten, door den Edel Achtbaren Heere Hugo Verysel, Commissaris, en den Ed, Achtb_ Heer Jan Herman Theeling, commandeur weegen de Generaale Nederlandsche Geoctroyeerde Oostindische Maatschappy over de zaken van Javaas Noordoostcust; verstendigt geworden zijnde van de onlangs weder vernieuwde vrede en geslotene contracten tusschen de Compagnie ter eenre en den Soesoehoenang Pacoe boeana ter andere zyde, mitsgaders dat den vorst zig daarby VCT-bonden hadde om van voortaan jaarlijks altoos door zyne onderdanen aan de Edele Comi pagnic vijf duysent coyangs rijst, voor tien rds contant geld yder coyang; te zullen laten leveren ende dat op soodanige plaatse_ als daartoe soude werden TJei gesteld; 200 bekenen en verklaren wy alle te zamen en een ycler van ons in byzonder, by deese, dat welgemelde Haar Ed. Acht-baren ons ter presentie van den Adipatty Sindaradja_ nerens den

’) Uit het Contracibock IV (no 12) , op het Landsarchief Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

ecrsten en tweeden administratcur van d’Edele Compagnie ter deser plaatse en den koopman Elso Sterrenberger, onderkoopman Pieter Joan Bangeman, omstandig over dat punt gesproker, mitsgaders met onzer aller toestemminge e volkomen contentement, deswegens gemaakt heeit de volgende verdeeling, te weter Regent van Brebes en Wicradessa za) leveren coyings de tommongongs Raxa Wieranagara van Tagal Radeen Aria Tjacranagara regent van op Tagal Pamalang 200 Radeen Adipatty Djajaningrat, regent van Paccalongang 8(0 Tommongong Tjacradjaja, regent van Batang 150 op Samarang Ingabey Awanga, regent van Candal 250 Radeen Marta en Wieranagara, egenten van Damak 1200 Radeen Ingaby Marta Widjaija Inga-Damak bey Soeracarti, regenten van Grobogan 1100 Radeen Ang0 Coessoemo_ regent Fan Warong 175 Ingabey Oedadjaja, regent van Sesela, Radeen Aria Magatsari Ingabey Tirtamata regent van Patty 300 op Rembang Ingabey Sebadjaja Nojomarta, regent vzn oana 150 Ingabey Diepoedjaja, regent vzn Tjin- kalsewoe op Damak Ingabey Inba Wangsa_ regent ran Lassum Rembang Regent van Toeban, Sedayo, Grissc en Passocrouang Welke voorschreeven leverantic door Ons alle te zamen en een yder afzonderlijk niet alleen werd aingenomen volbrengen voor het uiteynde van ieder jaar, maar wy verklaren daarby wel expr esselijk, dat Haar Ed_ Achtb: voornoemt ons hebben gepre-

Nict ingevuld.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COVPACNIE 1602 1800.

adverteert, dat de Compagnie_ s0 wy in onse beloften failleeren voornemens is ook door militaire executie sooveel daaraan komt ontbreken; uyt het naaste aan de hand zijnde graan_ zy van boven of van de beneden-landen, zig te nemen; dat dengene die in gebreke gebleven is zijn contingent_te voldoen_ de schade zal moeten boeten, waaraan wY ons volkomen onder- werpen_ Alles sonder erg oi list. In oircoride der waarheid hebbca W} deesen_ door meerm_ Haar Ed_ Achtbaren Ontboder, voor dezelve gecompareert sijnde, met onze gewome handteekening het drucken van ons zegel 0p de plegtigste wyze bekrachtigt, ter presentie Tin heeren administratetrs hooide dezes gemeld. Samarang den 1 December 1743.

Onder stonden zegels handteekeningen van de tomon- gongs Raxanagara Wicranagara Inga bey Sasranagara I4T Tagal, radeen Adepatty Djajaningrat van Paccalongang tom- mongong Tjacradjaja Fn Batang, Ingabey Awanga van Candal radeens Martanagara Wieranagara Van Damak, radeen Martawidjaja_ Ingabey Soera Carti van Grobogan, radeen Ango Coessoema Van

Warong- radeen Aria Magatsarie van Patty, Oedadjaja van Sesela, demang Tirtanata van Patty, Naya Marta van Joana, Depadjaja Fan Tjincalsewoe Ingabey Imba Wangsa van Lassum; Lager Aldus gedaan, geteekent en bezeegelt ten onsen over- staan, datum uit supra (Wg) H: Verysel; J. E, Thecling: E. Ster- renberg; P. J. Bangeman:

DCCCLXXVL MALABAAR.

Maart 1744.')

docuiant rereischt gecn afzonderliike inleiding ; zic artikd

Verbond van vreede en vriendschap, gemaakt tussen de Generale Nederlandse G'octroyeerde Oostindische Compagnie med den commandeur ter custe Mallabaar,

1. Uit de Ozcrgccomct briczem 1745 , 1342 bocck, iolio 92

rolgende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 382

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Canara Wingurla Reinicus Siesna ter eenre den ragia van Mangatty andere syde:

Alhoewel coningen van Mangatty als stenden van het Cochimse rijk gehouden sijn om voldoen aan den inhoud der contracten, met de coningen van Cochim gemaakt zoo is egter goedgevonden op het Fersoek Tin Zijn Hoogheyt, den conIg van Mangatty, tot een teeken Fan zytie opregte dankbaarheid wegens menigvuldige weldaden, door d'Ej Comp" aan zijn rijk en coninglyke familic bewesen_ een apart contract mnet den- selven te maken; wa het rcorbeeld der orerige rijksstenden:

Sijn Hoogheyt de coning beloofd, dat alle de peper; Fallende in zijn rijk; alleen zal gelevert worden aan d'E Comp Voor sodanigen prijs, als d'E. Comp gewoon is tot Cochim voor dien cor_ te betalen_

De coning sal geen protectie mogen geven aan eenige jug? tive dienaren van d'E Comp hetzy Europesen, Inlanders slaven, maar deselve laten oppakken en aan de E. Comp' over- leveren, die daarvoor sal betalen tot cen erkentenisse zooveel, als by de placcaten beloold is.

Verder beloold Zijn Hoogheyt nooyt geen Europeese papen in zijn land te sullen gedogen als degene, die Comp wegen daartoe gequalificeert zijn.

Indien d’E_ Comp mogt genegen zijn eenige wagten of volk tot voorkoming der pepersluykerye in land van Mangatty te leggetl, zal Zijn Hoogheyt sulx toestaan deselve tegens alle geweld beschermen

Daarentegen neemt d’E_ Comp’ aan; den coning van Man-

De vier rijksstender; ook gcnoemd Pylacrcn rijk Cochin” warcn omhccn liggende staxujes Porca Berkenkoer Zuidelijk Mangati cn Parcc Ncordclijk Cochin; Zie ook Daghregister Botutia, 1663,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstot #rqena OOST-INDISCHE COMIAGNIE 1602 1800.

gatty betonen alle hulpe tegens syne vyanden, sooveeb hare magt en de billijkheid sal konnen lyden,

En opdat hicrvan ten allen tyden soude blyken_ zijn der- wegen gemaakt ondertekent vicr eensluydende geschriiten in de Nederlandse Mallabaarse tale; waarvan twee Dy de E Comp twee den ragia Mangatty sa/ bcwaart werden

Aldus gedaan overeengckomen binnen destad Cochim_ den 141 Maart 1744 naar de Hollandse reekening_ cn volgens der Mallabaarse steyl den 7l+0 vanl de maand Minam des jaars 919 ; Was getekent met eenige Mallabaarse caracters den koning Vin Mangatty; voorts getekent : Reinicus Siersma: In margine: Als gecommitteerdens was getekent Joh_ van Doorcslaar en N-Keyser: Onder stond: Accordeert is geteekend J’ de Krouse, eerste clercg:

DCCCLXXVII JAVA~MATARAM

September 1744.?)

Het comiract

1L e 13 Norember 1743 (usschen de Compagnic den Socsochocnan werd in [744 gcratificeerd En Lot uitvoerirg gcbracht; In vcrband Jaarmede vcrtrok gczagicbber Java’ < Noordoostkus, Eizo Sterrenberg; Iat Kartasocra ~uot de rolgende Zanvdlcndc Otcrccn- kamat (Dz Joxce; Opkonur X blz. XXXIII ev; 41 ev)

Verbandschrift nopens de producte-leverancie

Wy, ondergeteekendens Raden Adepatty Pringalaya en Kiay Adepatty Sindoredja, rijxbestierders ran Java’s Oostcust,“) be-kenncn ende verklaren by desen; dat met dc Keeren Elso

Sic, Uit de Ozrgecomen bricven 1745 , 23”* boeck, Java’$ Ooslcust, iolio 53 Gedrukt bij Dc JovGE; Opkomst X blz. 46 Volgens bet coniact 1743 bcnscmd door de Compagnie,

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 384

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Sterrenberg, oppercoopman gesaghebber; en Joan Andries Baron van Hohendorff, majoor, twede van commandement en resident by den Soesoehoenang- hebben gemaakt zodanigen verdeeling van de producten, die, behalven de rijs_ jaarlijx, Fol - gens het tussen d’E. Comp’ en den Soesoehoenang Op den 11* Novcmber anno passato gesioten contract; aan welgenoemde Comp moeten gelevert werden; als hieronder werd geinsereerd:

T7e cucjang

Cattoene ’82rcd

Peper

Indigo picols Picol catty picol cally

De tominongon Cartanagara 1290 Mankoepradja tot Caddot 1290 Mankocjoeda # 648 Nitteregara Cartasocra 550 Tirtawigocna : 555 Wirjadiningrat 1290 Radecn Aria Malyz Coessrma 1290 3 Tommongong Singagaroegara 649 I Depatty Wirarcdjaanagara 555 16 Land Madicn lererсn Diipan 100 Kadoewarg 22 Djogorogo Kamagetkan Djapang Kalangbrct Rowa Pranaraga 137 alora Kertesano Tjarouban Saranga-halitar Cadirie Wirosobo % Cocdccs Caliwoengoe Pacalongan Paty Wiradessa Patalang Bedragende S00 JO.0O J00

I

4 5

23 ’)

1. In de posten de 2* koloin, de pepcr, moct ecn fout schuilen. Zoo hicr stain het tctaz 9323 picol en 89 kati.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCIE COMPAGNIE 1602~I800.

Nopcns dindigoculture wer het 18”* art; des contracts alleen in generale termen door den Socsoehoenang bcloofd_ selve op het kragtigste te zullen helpen voortzetten, en dat d’E Comp daartoe de nodige Europese bediendens zoude geven; tot onderrigting der Javanen_ Maar nademalen den gesaghebber Zijn Hooghijt en ons heeit vertoont dat de Europeers, dic daar toe gebruykt werden dicp landwaarts in alleen onder de Ja vanen huyshouden deseive allorhande orerlast aandoen_ zommig zooals Zijn E diverse malen was ter ooren gekomen; hun cen formele schatting opleggen_ zonder zig met het indigo- maken veel te bemoeyen, alzoo de inlanders dat zelvs deden; overal daar die verf groeyde, geen onderwysers meer nodig hadden; Inaar gaarne van die lastige bazer ontslagen waren_ invoegen hier present sijnde regenten, daarnaar gevraagd wordende ook zouden getuigen; oversulx in overweging ge- vende o het niet beter roor den armen Jaraan zoude ziju, dat Icm alle die Europeese indigomakers aischafte yder regent, wiens district indigo geeit of geven kan, opgelegd wierde om jaars cen zeker quantitijd van die veri te leveren_ gcpropor- tioneert na de groote van zijn land z0o hebben WY, Tijxbestier- ders_ dit voorstel zeer plausibel salutair azng emerkt, mits- gaders uyt dien hoofde; met voorkennisse en rolkomen conten- tement van den Sousoehoenang, daarvan zoowel als Vin andere producten, de hierboven gespecificeerde verdeeling ge- maakt regenten daarvan kundschap gegeren, mcl cen ernstig berel, dat yder voor de leverantie ran zijn contingent zorge zal moeten dragen_ Wy hebben ook bereyds alomme een begin doen maken met de aanplantinge der moerbesieboomen, ten eynde de zydeculture, evem zowel als anderen, ook mct aller ernst aan gank rake ; dog daartoe Fersoeken Europeesche onderwysers ook eenige zydewurmen, #lswanneer wy niet in gebreke zullen blyren in dit stuk insgelijks te voldocn Aa den teneur ran vOOr- sckreven contract; articul 19. Tot naarkominge van alle het voorschreven verbinden ons op zoodanigen solemneelen wyse, dat WY daaromtrent gebreken blyvende, ons gewillig zullen onderwerpen aan penaliteyten en straffen, die ons Vamt egen d’E. Comp’ en den Sousoehoenang zullen werden opgelegd En tot bewijs van dien

DL 96

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 386

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

hebben wy dit verbandschrift eygenhandig ondertekend en met onse cachetten gezeguld. Actun alles zonder erg of list tot Cartasoura desen 24 September anno een duysend seven hondert vicr en veertig: Onder’ stond: Inkennisse van my was getekend Sterrenberg en J 4. Hohendorff en R_ van Goens sccre- taris; 1)

DCCCLXXVIII MAKASSAR 16 November 1744. %)

Hct volgende dccument Wczcn nict vcel andcrs dan actc bcecdiging Icuutn rcgcnt net registcr dcr Overgeconien bricven 1745 wardt nct crenwel omnecnrcrci 776 : Getckende ampliatie Zale} sc (sic) comiraclcm doar dcn Bonto Bango Dain Fadocny den 20 (sic) November Jmo passado Icmiter besworen Ik, Dain Fadoeny, alias Tappa, thans aangestelde regent van het district Bonto Bange op het eyland Zaleyer, belove en sweere als een trouwe regent over Compagnies onderdanen te rege- ren, alle trouwe onderdanighijd volgens het gemaakte COn tract aan d'E. Comp' bewysen onderhouden en doen onder- houden alle degeene_ die onder mijn district resorteeren, alle eenigheeden uyt den weg te ruymen en geene conspiratien of onwettige vergaderingen in mijn aanbetrouwde regentschap te dulden, laat staan met myne kennisse toe te laten En s0 sulx buyten mijn weten mogt Komen te gebeuren, en Op die tijd dat deselve gehouden werden, of naderhand, deselve ontdeckende, sal ik sulx tragten te beletten aanstonds aan den resident daarvan kennisse geven of laten geven, hetwelk ik beloove de allerheyligste wyse te onderhouden naar te komen_ In teken der waarhijd soo besweere ik, Dain Fadoeny, regent van bovengemelde district, dit op de alderplegtigste er #aar de Mahumethaanse wyse met het leggen myner handen den alcoran en het drinken van kritsenwater.

Tijdens de aanwezigheid van Sterrenbcrg Mataram werd aan dcn Sociall tuestemming vcrlcend zijn rcsidentie ccn Vut Vcrccr Oostwaarts, Maar rivicr Solu, ~crplaalstn D: nicuwe hoiplaats kreeg den am Soerakarta-di- nInErat Uit de Otergetomcm bricvr# 1746, 16** borck afdeeling Maccassar, folio 15_116.

Tu; cuICIL downlou led irum 146,50,98,28 Wed, 12 Ocl 20l6 8.03.06 UTC AIl use suhjeet itm ' atoueeo nrectms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

387

Onder stond: Aldus gedaan, b'eedigt getekent ten cas teele Rotterdam op het eyland Celebes_ den 16 November anno 1744, presentie van den gouverneur twee ondergete- kende expresse gecommitteerde leeden uyt de politicque vcr - gadering was getekent Joan Gideon Loten; G. van Beu- sichem;]. van Clootwijk Ter syden stont Comp" zegul, gedruckt roden lacque_ daaronder: Ter ordonnantie van de EE Agtbaren heer gou- verneur raad getekend P. Godenpijl, secretaris,

DCCCLXXIX_ TERNATE TIDORE:

18-20 October 1745.

Ondanks alle vrocgere rcrdrzgen blercn haat najjver tuseoncn Ternataren Tidorceztn nog stctds cer gevaar Tcor de TLSL in d Oos - tcrschc provincien- Halmaheira bcider VoinZaMSC opcraric- tcrrein lT speciaal 3ea Eroddronnem Ternalaansche koningskirdercn' nctzcer bont Maakcn Met iicite slaagde de

golverneut Mo- lukkcn roorloopig “apenstilstand Ar cenige maindon Wcrkcn de koop inusschen definitici vredesterdrag I kunnen mnakcn doe[teekenen Hetz0” cvenwel ncg 2% jazr Duren; deze Jaatale wcrscn vervulling ging,

Acte van verbintenisse tot een wedersijdse stilstant van waapenen, tussen de coningen onderdaanen der respective ryken van Ternaten en Tidor; ontwor- pen, ingestelt Haar Hoogheden de coningen Fan evengemelte Tyken Paduka Siry Sultan Amir [skandur Djoel Carnaine Saphi-oedin Kitjil Radja- lauwt-sjah, coning van Ternaten syne rijksgrooten ter cenre: Paduka Siry Sulthan Miri Bivalihiel Azis Li- mochidin Billahil Malikil Manaar-sjah, coning Fzn Tidor; benevens syne rijksgroote andere syde; g accepteerd ende door Haar Hooghedens expres gecommitteerde gequalificeerde rijksgrooten_ den Ternaats hoecum Tanda hoecum Samaja, quimilaha-

Uit de Overgecome# briceem 1749, 10* boeck, waarin hct 1uC4ma al voor kott tn *el folio &2 ev.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 388

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Marsaoly Bassie, senghadje Mahoeda, senghadje Fak- hiri_ sengadje Bille, mitsgaders den Tidorees goe goegoe Banawz, secretaris Hiaja Tarocna Abdul Ra- hoef, quimelaha-Salararga Bamie, quimelaha-Tau- goubo Barhawa, ngoffamaniera-Solale Clabo_ ngof- famanjera-Tamadou Claudi quimalaha-Tomolau Leunttaha; quimelaha-moeda _ uyt naame van Haar Hoogheden reciproque gesubsignificeerd geratifi- ceerd door de intersessie Van den EE. Agtb Heer M’ Gerrard van Brandwijk van Blokland, gouverneur directeur, benevens den raad deser Moluccos omme des mogelijk te dienen tot een vasten grond- slag Vam generale en onverbreekelyke vreede tus sen voorschreven coningen en onderdaanen;

Eerstelijk Bclooven de cooningen roormelt resiproque C0o Toot Haar Hoogheden sells als derselvers onderdaanen_ alomme een gene- rale stilstant van waapenen te sullen onderlouden em doen on- derhouden, mitsgaders sullen weeren doen weeten dat door niemant van de hunne eenige reden tot het gebruyk van dien oite de minste beleediginge aan malkanderen op eeniger hande manier ofte plaatse werde gegeven_

Welke wapenschorsinge Haar Hoogheden in dier vocgen be- looven te sullen onderhouden ende doen stand grypen_ ten min- sten tot ultimo January aanstaande:

Ten welken fine Haar Hooghedens ook respectievelijk aan- nemen en beloven om nopens desc overcenkomste en stilstand vau waapentn Ien allerspoedigsten moogelijk alom hunne ryken, districten en landen eene behoorlyke publicatie te sullen volbrengen en de noodige kennisse geven aan die behoord:

Gelijk Haar Hoogheden zig insgelijks verbinden ende beloven

1. De wincnen

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

389

omme den overtrecder of overtreeders van den inhoud deses als schenders van Haar Hooghedens ordres stoorders van Comp goede intentie, sonder eenig uytstel te sullen stellen handen van d'E Comp" om Daat gelegentheyd ende bevin- tenisse van saaken gehandelt werden_

Tot bekentmaa kinge ran alle herwelk: houcum Tanda_ hocum Samaja, quimelaha Bassie_ senghadji Mahoeda; seng- hadje Fakiri en senghadja Bille, als expresse gemagtigdens Van onse cooning en rijksraad van Ternaaten voormeld desen; be- nerens de goegoegoe Banawa, secretaris Abdul Rahoef, quime- laha Banie quimelaha Berwaha_ ngofiamanyira-Clabo Claudi, quimelaha Lewatasia Moeda, in qualite als gelyke gemag tigdens vanweegen den coning en rijksraad van Tidor, met onse gewoonlyke handteekening hebben gesubsignificeerd tot Ter- naaten in casteel Orangie Op Woensdag den 18 October anno 1747 wis geteekend Gerrard van Brandwijk van Blokland_ Hasebroek; Meulman; J Stegman, Rijswijk Schercns; secretaris, Ter zyde getekend hoccums Tanda _ Samaja_ senghadjes Bas sie_ Moeda, Fakiri en Bille_ benerens den goegoegoe Banawa_ secretaris Hiaja Tarocna Abdul Rahoeff, quimelahas-Salarougie Banie, Tougoubo Barhawa, ngoffamanjiras- Solalee Clabo, Ta- madou Clandie_ quimelahas Tomolauw; Liwattaka Moeda_

Welke acte voorts ') e gedaane betuyginge by de respec- tive gesanten; van dies inhoud ten genoege te hebben begreepen ende tot de subsignificatie van dien uyt naame vanweegen haarlieder cooningen reciproque volkoomentlijk paraat te sijn, met de Signatuure soo van haarheden als die van den gouver- neur en raad, is g'ratificeerd, werdende de respective gesanten, onder recommandatic omme den leneur Fan dien, benevens hunne coningen, steeds te doen observeeren cnde dus den vreede Moluccos weederom crnstig te heipen betragten, ider een origineel acte tot Haar Hooghedens singulier narigt, hand gesteld_ Ende tot een teeken van het gewenste succes daarom- trent Comp weegen drie canonschooten Vin dit casteel ge- lost

Namclijk in de vergadering

den Izad

20 October da

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 390

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Onder stond Aldus beslooten vastgesteld tot Ternaten, casteel Orrange_ dato als in den hoolde deescs Id 5 ge- tekend van B_ van Blokland, J” Hasebroek, Joh” Meuleman en J” Rijswijk Accordeert Schccrens, secretaris.

DCCCLXXX BENGALEN_

October__November 1745. ’)

Ecn belangriikste producien door de Europeescke kooplicden Bengalen gevoerd de salpeter. Bij den uitvccr Mocstcn zij belangriike tollen belalcn aan d27 gouverneur van Bihar de voOfnaamste salpcter-pro duceerende prorincic Klachten den dirertcur Compagnie OiC icit , dat inhecmsche groot-kooplieden de meesta salpctcr oncochten uclddcn tot de volgende documenten wazrhij silpeter aankoon vaar Hoedendragcrs {Euroncanen) rerd gercscrvecrd

Translaat Persiaanse motsjelka (verbandschrift), gepasseerd door Amientsjend Dieptjend, kooplie- den der stad Pattena, dato October 1745

Wy, Amientjend en Dieptjend, cenige jaaren herwaarts vens Mr. Cooi ?) meer andere hoed edragers, inkoop van sal- peter gedaan weder verdebiteerd hebbende, heeit het Zijn Excellentie daartegen ingebragte doleantien Vitl wackiels der hoededragers behaagd_ het noodige diendweegen by een perwanne te gelasten, weshalven wy by deesen belooven ons van den beginne des jaars 1746 niet meer mel den koop Fan sa peter te Sullen bemoeyen oversulks trn cenC- maale daarvan af tc sien, op verbcurten van boeten, ingevallen wy bevonden werden daaromtrent nalatig te zijn_ weshalven wY dit verbandschrift passeeren_ Was getekend Ms. Koning:

Uit hct Contrectenbock XIV (no. 22) op het Landsarchicf Hooid dcr Engelsche loge; Wakil vertegcnwoordigcr.

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOSt-

INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

39]

Translaat Persiaanse perwana verleend door den Pattenasen Naib Souba Ali Hassem-chan; Op de iousdaars, siemiendaar en Ineer andere bediendens der districten Hagicpoer, Saren etc ; gehoorende der het soubaschap Behaar;

De motseddies (bediendens) _ fousdaars, siemiendaars en con: trolleurs T2m Hagiepoer, Sarcn, en meer anc ere plaatsen; €ehoo rende onder provintie ran Behaar, presente als toeko mende, werden ten deesen ten hunner narigt eadverteerd, dat de wackiels der hoededragers hun beklag gedaan hebben orer dat Amientjent en Diepsjcnt al zeedert eenigen tijd herwaarcts_ zonder de minste voorkennisse vin hunne meesters, inkoop VaII salpeter voor haar eyge selve gedaan hebben, daarby voegende zulks (ook) door andere geschiedend hen dus abreuk ge daan erdende omtrent de negotie, daar vaste nesseranes voor betaalen moesten en hunne logie expresselijk aanhielden_ het voor dezelve ormogelijk wzs langer uyt tc houden, #es- halven en omdat het staken van den inkoop etc_ ran salpeter der hoededragers tot nadeel van den koning soude strekken mitsgaders Inen buyten des_ gedane informatie desweegens bevonden heeit het voorgeven der hoededragers met de billijk- heyt overeen te komen, Ulieden by deesen werden gelast zorge dragen; dat door niemand buyten hoededragers, geene, welke door haar mogten gesteld werdell, eenige inkoop van salpeter geschiede, meer overmits voornoemde Amient- sjend Dieptjend een onderhands rerbandschrift C beurten VdIi bocten beloofd hebben, zig van der beginne des jaars 1746 niet meer met den inkoop Fan salpeter te sullen be- mocyen en oversulks de handen dzarvan In geheel af te slaan Gegeven den Schouwaal (4e November), anno 1745 Was getekend = Ms: Koning:

Translaat copia perwanna (bevelschrift), verleend door den heer Naib Soeba van Pattena _ Ali Hassem-

Souba oi soeba stadhoudcr; socbaschap provincic Fausdir tolcnaar Suinacar cmadat ocid der politic wnoto Komt kerhaaldelik voo ncsscr nazal dizzct nurzerana Het beteckent Eescnenk ain tn autoriteit CeromsKor TocC

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 392

chan, Op de fousdaars jagierdaars verdere diendens, die zig in de provintie van Behaar bevin- dcn, mitsgaders alhier ontfangen den 26 November 1745.

De fausdaars, controlleurs, invorderaars der tollen; maare- laars verdere bediendens presente als toekomende _ van d’districten Saren en Hagicpoer, etc , onder de provintie Behaar geFoerende,

werden by desen ter hunner narigt geadverteerd, dat de wackiels der hoededragers hun beklag gedaan hebben over dat Amientjend Dieptjend zonder de minste voorken- nisse 147 haare meesters by continuatie considerable qulantitei ten salpeter #OUN haar eygen selven Inkoopen_ cn dat de hoede dragers in het soubaschap Behaar, principaal om de wyle Van salpeterinkoop estabileerd zijnde en daarvoor ook reel nes- seranes moeten afleggen, het VOOI haar zeer bezwaarlijk zoude vallen uyt te houder, byaldien alles genoegsaam door anderen wierd aangeslagen. Weshalven omdat het staaken van den inkoop Vat sa peter VoOr reekening der hoededragers tot Mcr kelijke prejuditie Fan konings tollen zoude strekken, mits gaders voormelde Amientjend en Dieptjend, als het voorschree Vene met de waarheid beronden zijnde te quadreeren beyde een motsjelka (verbandschrift) gepasseerd hebben om swaare boeten te zullen verbeuren; ingevalle zij in het jaar 1153, zijnde anno 1746, eenige inkoop van salpeter mogten komen doen, by desen wel nadrukkelijk werd geinterdiceerd_ dat buyten hoededragers of hunne bediendens, die sy daurtoe mogten willen stellen_ niemand, van weegen de fousdaars_ siemiendaars of andere luyder, geen inkoop van salpeter zal moogen doen haar daaromtrent geen minste verhinderirg toegebragt werden

Gegeven den 9de Souwel (4 Noverber) in het Z8ste jaar des konings regeeringe Was getekend = Koning:

att

De Vcrsamcling Wonrder hccft : Ansur ecn Besigtgifft of icscnt bywcscn Ectuyec; Nesscrs , sigtofters. 30 Nesferorte; sig”giflt in Bengalen 0ff wellekomst-geschenken Jagir ananigc ambtelijk landbezit jagirdar, apanagchzuder: Omn der wille van Latijn quadrare, passen, uitkomen.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms UOST-INDISCHE COHPAGNIE 1602_*1800*

393

DCCCLXXXI_ MOLUKKEN_NOORD-CELEBES_

November 1745. ’)

De resident Menado, Johan Pauwen ondermam Scptcmbrr 1745 inspcctic-rcis door mlnotds Celcbcs vcrschillendc kestics lusschlen Torsten #Cr Tuitton Op Tontoly, Umar entclc goudmiircn Roudzznd prcduceerende rivicren Waten; had de goudwinning arg stilgestzan wcgcns drcigcndc invallcn Mandarcczen Pauwcn Lrachtt daarin vcorzien coor de rolgende Jyercenkoms

Nadere belofte en versekering door den coning ran Tontoly, Aponce desselfs rijxraaden_ aen den dercoopinan Manadosen resident, Johannes Fau - wen gedaan in maniere als volgt:

Zoo beloofd den koning rijxgrooten voornoemt voor haer haer nakoomelingen nooyt eeuwigen dagen niet meer te sullen gedogen off toelaeten; dat alhier op Tontoly dan wel onder het ter ritoir van dien, eenige vreemde natien; hetzy onder wat benaminge off voorgeven het ook zoude mogen sijn, met hunne vaartuygen off prauwen binnen de rivieren off quallen veel minder per- sone lijk op hunne negory sullen komen, dan eenlijk alsulken die met een pas van den HoogEdelen Heer Gouverneur-Generaal de WelEdele Heeren Raaden van India Batavia off wel den EE_ Agtb. Heer gouverneur en raed tot Ternaten voorzien sijn, en andere niet, sullende degeene_ die dit soeken t tenteeren mct geweld werden aflgeweerd des mogelijk zijnde, gevangen nemen off massacreeren_

En nadernael volgens eygen rapport van den coning rijx- grooten in den tijd TAT t#ce jacren door de estadige gcrugten dat coningje van Zeol, g’conjungeert met de Mandhareesen en nog eenige andere kleyne negorytjes_ zoude naer herwacrts ko Mcn omme dese vyandelijk aan tasten_ nicts nicm waerdig goud gegraven Is, soo belooft gemelte coning cn rijxgrooten dit,

Oucrgccomen bricven 1747 1742 bocck, orgcfolicerd gedcelte: 2} Kocwala Tiuetuandino Waarschijnlijk bcdocid de negorij dc kust van Dongala.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 394

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

alswanneer die zaake beslist is dan wel deswegens buyten ge Faer gestelt zijn, ran alsdan het goudtgraren sooreclt te krag- tiger met alle man te sullen roortsetten, en daarby in het vervolg Van tijd jaerlijks soodanig dan ook continueeren mitsgaders_ des mogelijk sijnde; besorgen dat dit kostbare minerael aan nie- Iand anders dan eenlijk en allecn by d’EJ Comp: tegens den ordinare prijs ran 10 Rds: de reaal swaarte onreralst sal werden te coop gebragt; en wie van hunne onderlanen <lit tcr contrarie mogte komen te overtreeden, van alzulke persoonen ter stralfe Comp’ handen zullen leveren; gelijk dcu coning en rijx- grooten sig dienaengaende selfs ook onderwerpen de poenalitey- ten jongst door d’E. Compagnie daertoe gestelt:

Alle moordeners off wie iemand cont Om het leren te Dren- gen, hebben sy tot nu toe nog volgens haare oude #santie Tnet de daeders en hacr niest bestaende vrienden tot slaven te Tat kcn; altijt affgestraft, edog beloaven thans “an aff voortaan alzulke

daders ter strafle in handen der E Comp: zullen leveren, dan wel soodanige zelfs met de doodt doen straf- fen, indien hun zulks van &’E. Comp_ mag werden toegestaen

aangesien het tok-tokkie oif het in huspot kappen en mar taliseeren Yin onnosele menschen, die niets misdaen hebben_ ook ander haerlieden tot toe nog volgens haar oude weyse is gebruykelijk geweest, gelijk den coning rijxgrooten ook be - tuygt nu onlangs Op Dondo nog gedaan te hebben s0o beloven sy alinede_ als daarvan thans door de goede leere en onderrig - Linge ran VootM resident nu ten eenemaal een affschrik en gru- wel gekregen hebbende, ran nu af aan nooyt Len ceuwigen dagen dit niet meer te sullen ondernemen 500 imand zulks ter con trarie sal komen doen; onderwerpen sy zich ook: dat SUu danige persoon off persooncn sonder onderscheyd wederon hetsy door haarlieder selfs dan wel d’EJ Comp , met doot gestraft zullen werden_

Onder stond: Aldus beloofd, versekert

onderteekent ter

Martelcn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCEE COMPAGNIE 1602_1800.

negory Tontoly, den November 1745 ; was geteekent met dhandteekening van den coning en rijxgrooten: Lager In kennisse van my getekend Joh’ Pauwen. In margine: Ons present als getuygen en getekent Pieter Smith en Ht Fourier;

DCCCLXXXII JAVA_MADOERA:

November 1745.’)

Iuenaarsrjjd leen Chineezer Mataramimers, in d jaren 1741 1743, de Compagnic krachtig gestcund door den energieken MtaI ctrzuchtigen Tjakraningrat, regent Madorra Wien Tdat uitzicht gesteld Was zijn nndtr Mataramsche opperhuorighcid staino gebicd als vrij land zou tcrugkriiecn Doch oorlog wilde de Compagnic alle gedane toezcggingen Mc[muromen cn de “er- toornge Tjakraninigral anI gewcld toevlucht WAId _ zick op Java Noordkust cen gehied ~eorere Exn nerige strijd volgde waarin Tjakraningrat; coor noodlot achtervolgd, slotte Coor Con pagnic Tsai Fajp Gocde Hcop Wetu rerbzunen: Zijn zoon krecg West- Madocra dc Commpagnic Iecn. (De JoxcE: Onomnst blz. IIXIV e7; 84 e%)

Conditien voorwaerden, waarop ik; Radeen Ton- mangong Soeradiningrat; uyt handen van den Ed” Heer Raad-extraordinaris en commissaris Hugo Ver- ysel, ende sulx uyt name en tot nadere #Pprobatie Tan Sijn Edelheyt, den HoogEdelen Heere Gustaafl Wil- lem; Baron van Imhoff, Gouverneur-Generaal, en de Edele Heeren Raden Vat Nederlands-India, represer- teerende het hoogste em souvetaine gebied vanwegen de Generale Nederlandse G’octroyeerde Oostindische Comp’ deese landen, hebbe ontvangen het DI0” visioneel regentschap subalterne gebicd ovet Comp’ eyland Madura met desselfs ?p- depen” dentie_ VOOI sooverre hetselve eertijds onder den Wesen pangerang Tsiacraningrat heeft gesorteert, ?)- welke conditien Toorw77 den, soo als deselve hier-

Uit de Oiroccomnen bricvch 1746 , 2” bocck, folio 1167 Gedrukt bij DE JoxGe; Otkomt blz. volgende Zic bencden docWnent April 1746.

volgcnde:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 396

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

na sullen beschreeven worden_ ik by deese belore my verbinde ter goeder trouwe gedurende mijn gentschap te sullen komen doen nakomen_ sonder daarvan minste of in het meeste af wyken. Art. Aangesien het geheele eyland Madura door den Sousouhoe nang naar luyd van het conttact tusschen de Comnp’ Zijn Hoogheyt van dato November 1743, met alle het regt Vae eygendom, souverainiteyt en Opperheerschappy aan de Generale Nederlandsche Oostinlische Comp’ is aigestaan gecedeert geworden deselre daerdoor is getreden in alle de vuorregten en pre-eminentien die de vorige Sousouhoenangs daerover hebben gehad g excerceert; z00 verklare Radeen Tommangong Soeradiningrat, dat ik vin dese aistand volkomen onderrigt ben, dat ik evoegelijk het voormelde regentschap van Madura tyt handen ran de Generale Nederlandse Oostindische Comp” Als de wettige opperheer Tiln hetselre zijnde, ter Jecn tot wederzegginge toe; heb ontfangen, zonder dat hetselve in eerige opsigte myne kindercn familie verdere maastbestaande heriditair oi erffelijk is of in het rervolg zal Icscn maar dat de Comp’ gevallen als den heer van hetselve zijnde, daarorer kan disponeeren en hetselve geven zan wien het haar behaagt, sundsr dat mwne kinderen; erigcnanien of naastbesteinde_ daar- tegen iets kunnen te seggen of in te brengen hebbcn, welke door- lugtige Comp’ ik by dese bekenne en erkenne mijn wettige SOu- verain en opperheer, en ik haar vassal onderdaan te wesen; Inl} ook verbinde aan de ondervolgende articulen oor - waerden: Art: II_ Dat is geen bescnidinge sal doen_ correspondentie houden_ delingen ontiangen die verbergen aanhouden oi eenige minste assistentie

bewysen; toclaten dat myne onderhorige komen doen, aan den rebelleerende cn thans voortvluglende regent van dit district, Radeen d’ Joerit; desselfs zooncn of haren aanhang, maar dat ik integendeel mijn uytterste devoir sal doen

1. Hiervoor, blz 359 volgende: “) Het rcgerntschap Madocra omvallc sltcats de Westelijke hclft ciland; daarnaast had nog de regentschappen Scemencp pamekatan

This centent duwnlo: ded tim 146,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

deselve_ benerens zyne zoonen Sasra- Rana - Wira- diningrat,item desselfs gewesen pepatty’ Mahodora en Mangsoer; in handen Fan de Comp over te geven; byaldien deselre in der tijd weder eenige voet op Madura mogten komen te zetten_ dat ik, als het in mijn vermogen is_ aan hooggemelde Comp ook sal overleveren alle sendelingen_ die J3n generaal oite een ider van hacr in particulier, mogten komen af te vaar- digem, benevens alle degeene, die beronden sullen worden tot de tegenwoordige oorlog de meeste aanleyding te hebben gegeven indien sulx door de Comp’ begeert word

Art, III.

Dat ik alhet geschut, kruyt verdere ammonitie, dat in mijn onderhorig district gevonden word, aan Comp’ sal over- leveren_ Art, IV. Dat ik nimmer canon, ammonitie van oorlog, #Og gewapent volk sal houden of sterktens opwerpen dan Dier preallabele per - missie en toestemminge var de Comp’

Art_

Dat ik dit district ten meestcn nit en Voordeel van de Comp” desselfs onderdanen, waarover ik als hoofd ben gestelt; zal bestieren alles in werk stellen wat tot verbeterirg van het- selve nodig is Art. VI. Dat ik jaerlijx daarvan in persoon homage zal doen, 4y tOt Batavin of tot Samarang soo als dat door de Comp geordon- neert zal worden: Art, VII, Dat ik mijn jaerlijx contingent in geld, rijet of andere lands vrugten aan de Comp’ zal opbrengen; als dat nader, volgens de gesteldheyd van dit district, gereguleert zal worden.

Art; VIII

Dat ik met myne naburige mederegenten op Sumenap en Pa- macassan in rust en vreede leeven; en deselve niet beschadigen maar de verschillen die ik; zy over de limniten of andersints met hacr krygen mogte aan de uytspraak van de Comp” overlaten zai.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

GENERALE NEDERLANDSCHE CEOCTROYEERDE

Art, IX,

Dat

sonder vooralg lande permissie van de Conpi’ nooyt voet op Java zetten oi met de saaken der regenten; myne Over- buurer_ nog ook met die van de verdere regenten Om de Oost, direct of indirect, my bemoeyen zal.

Art, X

Dat ik geen de minste correspondentie sal houden met de Ba- lizrs en Balemboargers, ook niet ran Celebes_ Poulo Loebak; Borneo of cenige andere plaatsen ran de orerwal, Feel weyniger met de rebellen in Java s Oosthoek, tot nadeel van de Comp’

Art, XI Dit ik ook gcen de minste besendingen sal doen naar Celebes, Barneo Baly. Balemboang, Poulo Loebak ol andere plaetsen orn de Oost of de overwal, nog ook gedogen dat deselve van daer mijn onderhorig district geschiede of getollereert worde son der consent van de Comp’ maer dat ik alle vaertuygen en sem= delingen; die van roorschreven plaetsen op Madura mogten overkomen_ aan de Comp’ za] orerlereren

Art; XII;

Dat ik niet sal tollereeren eenige vaert van of na de overwal van Borneo, Bliton_ Banca, Palembang, Ook azl Bveton; Saleyer, Celebes of eenige andere landen; daaromheen leggende; sonder daartoe te hebben erlangt de toestemming van de Comp

Art, XIII Dat ik myne vaertuygen in geheel niet sal laten raren_ KCr- waerds het ook wesen mag; hetzy rerre of naby, sonder passen van de Comp” Art. XIV Dat ik in ’t bysonder “) den inroer Van amphioeri, die niet van de Comp gekogt 1s sal bcletten en orergeven dan wel docn straffen_ ordres ram Comp degeene die sig dacraan komen schuldig maken, waervoor de Comp aan my beloolt

1. Er stiat Limbok; M:lr bedoeld wordt Fogloe Locbak of Bawean. Deze Jaatste naiin #ctd door Jan Compagrie stccds vcrhaspcid Bariaau 9) Er staat; niet bysonder.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

ten redelyke pryse te sullen betalen alle de kisten, die mijn volk komen 32n te halen_ welk bedragen de Comp aan my belooit te laten behouden als cen recognitie roOr mijn irer in agterhalen van deselve: Ait. Xva Dat ik Op de plaets; daer het ran de meeste nut zal wesen my door de Comp' geordonneert zal worden; ten haren behoe- Ver; Z00 2y dat begeert, sonder betaling zal laten bouwen cen steene [ort; ter besetting van Comp' militie, die ik ook belove in alles behulpsaie hand te sullen bieden "an het nodige, sooreel in mijn rermogen is, Foor een dragelyke betaling Ter - zorgen Art XVI: Dat ik ook sal gedogen, dat de Comp' de inkomende uyt gaandc regten in mijn ondcrhorig district komt te hefien_ en ten dien eynde; daar zy het goedvint, de nodige sabandhaers stelle, die ik belove te sullen tollereeren_ admitteeren en regt en bil lijkheyt beschermer, welke uytgaande inkomende regten ten behoeven V4m de Comp sullen wesen, sonder dat daervan iets sal te pretendeeren hebben_ SOo de Comp' mogte goetvinden het selve in het geheel na haer te nemen

Art: XVI; Dat ik; wanncer de Comp my ontbieden mogte_ met scoveel gewapent volk velde sal trekken, als zy tot hare a sistentic van my komt te vorderen_ ik op t€ brengen vermogend zal wesen; OIII op Java elders; ook selfs buyten lands_ dienst te docn: Art; XVIII: Dat wnneer saaken in mijn onderhorig regentschap tot stilstand gekomen en over Sampang, Balega Arosbaja_ als de diie hoofdnegoryen Lin mijn district, de noodsakelyke hoofden mantries door de Comp' sullen weseli aangestclt, geene TnT deselve uyt hare bedieninge sal stooten, nog by hacr orer- lyder derseiver plaetsen buyten voorkennisse ende toesteti - minge van de Comp- vervullen, Tadt myne klagten, i:dirn de selve mogten pecceren of zig tegen my te buyten gaan; ain de

Ontvangcr rechiem havenzeldcn. Latijn peccire zondigcn; Tisdofn

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 400

Comp' Sal doen; die alsdan na bevinding van saken in billikheyd daerop sal jugeeren: Art. XIX. Dat ik gecn Chineser, Macassaren; Bouginescn, Maleyers; liers o eenige andere buytenla nalse natien in mijn onderhorig dlistrict sal tollereren of admnitteeren dan met speciale voorken- nisse tcestemming van de Comp" Art, XX Dat ik sonder minste agterhoudentheyd of simulatie alle Madureesen, die tegen de dienaren ran de Comp ufte hare derdanen mogten delinqueeren, de facto en soodra sulx in mijn vermogen is, sal overgeven_ Art; XXI Dat ik geen mantries, hoofden of gemeene, die eenig crimineel delict mogten begaan, zy tegen my ofte onder malkander mijn prive Sal vonnisse of ter executie stellen_ maar deselre nc- Vens myne gecommitteerdens na Sourabaya, dan wel; S0o sulx begeert word Samarang sal senden, om door deselve nevens het opperhooid en syne gecommitteerdens of door den

comman- deur zyne gecommitteerdens, na regt billikheyt Comp’ wvse, worden teregt gestelt, en dat tot tijd wyle het poinct van judicature, welk in geheel aan de Comp sal verblyren, door den Heere Gouverneur-Gereraal Edele Heeren Raden van Nederlands-India nader sal gereguleert gedecideert wesen Art. XXII Eyndelijk en ten laasten, dat ik my ook gewillig sal laten Fin- den byaldien in het vervolg mogte bevonden worden dat in dese het een of ander was uytgelaten #’eximeert, dat in dese be hoorde plaets te hebben; waeromtrent ik belove de ordres_ die my door den Heere Gouverneur-Generaal en de Edele Heeren Radent van Nederlands-India, dan wel door den commandeur tot Sama rang sullen worden gegeven, met de uytterste vlijt te sullen na komnen ehoorsamen_

Aldus gedaan, geconditioneert b’eedigt taanse wyse, den 15*+ November 1745.

Mahomet

Namelijk de gecormitteerdcn

den regent.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor, meterms OoST-INDISCHE’ COMPAGNIE 1602 -1800.

40]

Onder stond Ons present was getekent P’ Barnewall, J” Ch” Teckman en N” Harting

Vcrysel, J”

DCCCLXXXIII KOROMANDEL_

17 November 1745_

In de 17** eeuw had de Compagnie geruimen tijd loge op Portonoro gchad, M:ai slotie Wegens nOoge kosten opgcbroken: Sedert Wede zak- Fedaan doordu: geregeld prsoncel de loge cecrcpattam dcrwairts Trols Dc innccmsche machthebbers Op Porto- MoVo wilden €r gaarre wctt blijvende restiging der Compagnic heb- bcn _ Wcecns stoliclijke Fooruccien Reeds gouycraicWr Aacon Mossci had dier gedacht Geacoc orci gzan; omcal caardoor concurreniie Tusscher gencerde plaais Tegencpalnam Ttanai TOCI dcele ran d Compagnie Zijn opvolger, Galenus MerSct; slaagde nabab Drer de Carnatitaschc bencdenlanden tcgen schenking ccn c2ui verkrijgcn, waa;bij de uitgcvoerde lijnwaden 2/ procent werd gebracht; comptoir WECI gercstabilcerd (Onuitgegeven MIt 9o11’Gttlcuy racu Coririite Ie Hooge Rcoeering d.d. 21 Fcbrueri 1746.)

Caul wegens de logie van Portonovo, rerleend aan den grooten coopman senhor Galenus Mersen; gou - verneur vanweegen Hollandse Compagnie te Na- gapatnam;

Nademaal my tans ter ooren is gekomen dat UE. een caul begeerd te hebben om weder op Portonovo te komen; Soo werd dese caul verleend komende oversulx a UEdeles volk gerus telijk op Portonovo komen en die stad doen floreeren UEdele gelieve te wecten dat de geregtigheeden van den duan vastge- steld sijn op 2V1 per cento VoOr de aangebragt werdende goede ren en per cento Foor hetgeen etvoerd werd oversuix ge lieve UEdele omtrent de negotie te doen handelen oud gebruyk;

Onder stond Den

van de maand Sjawaal in den jaare

') Uit de verzamcling der Kamcr-Zeeland DL %.

8368 .

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 402

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

1158,') sijnde onse tijdrekening anno 1745, den 17*R No- rember: Lager stond cen meik en in den hoofde het groot zegul van den wabab Annawardi-chan, in swarten inckt gedruckt; mitsga- ders ter ommesyde meede ecn merk

1. MALAKKA_DJOHOR_SIAK

14 Dccember 1745.*)

In hcr twccdc kwartaa vat dc 184* ccuw bcgcnnen in het Noordwesten den Archipel fondzwervende Bocgineezen groote spelen; hadden zclfs rijk gesticht op Selangor, Westkust Malakka bedreigden daar ut cc verschillenda Malcische Traten Vooral het vrorgcr zoo machtige Djohor was in eet toestand van verval Fe- raakt door binnenlandsche oneenigheden Er was crschil Ovcr dc opvol- ging Orcr de politick opzichte de Boegincezcn; vcle Malcicrs zich Ansloten. Hct z0u de Compignie niet mocilijk gevallen zijn grvoten invilocd verkrijger, LOOT cCm Ccr partijen haar Aeur ZcggCR, Inar zi; onthield zich van elke inmenging en bepialde zich dringen handharing der Inaa Vtocecr Verlecnde handelsprivi- Icgien Daartoc zojd zIjin den ainvanp 1745 den nndcrkoonman Claas Wind 44nt3] Koonwren En ecn militair gelcide nar Riouw, uJir qulad_ Yertoeide. Deze Ticte denstetn van Compagnic, dicn Dc Wind hem niet toczeggen ataxa tcruggckctrd te 21j5, FCTtTok commilsari ovenlner onmicuu Tazt Riouw, waarop sutam die steeds roclde da: hij d Compagnic roodig kad om zich tegen zin talrijke vianden kumnen handhaven njar

Deccmber 1745 geheel Siak voor altoos” afstond. Wij laten hier die acte volger uercr inhoud brief suitan den Gourerneur Ocncaa rader bekrachtigd werd, (Zie NETSCRER, Nederlonders Djonor Siak_ 69 cn volgende,) Opgemcrkt worde dat Siak bczct coor des sultans heitigstc tegenstanders, Radja Kctjil, dat daadwerkelijke bezetting gestane gebicd moeielijken striid noodig makcn Dit hecft Hooge Regeering nict Lcdaan becit zich aistand allcen bcdicnd Radja Ketjil ITcc; te jagen cnhcm daaraoor dwingen, Eeh Ticcrnce concurremien in Siak toe te Iaten_

In naam van God

Voor het jaar een duizend een honderd acht vijftig naamd Aliep, den twee en twintigste van de maand Dul Caydan

Er staat abusicvclijk 1758. Uit NeTSCHER , De Ncdtrlunders in Djokor manuscript Op hct Landsarchief Batavia

Siak ,

XXIX Ook in

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

zijnde van onze tijdrekening 14 December 1745 sultan Sale- man radja Indra Bongsoe draagt aan Sr Claas de Wind op, om aan de Ed. Comp ter kennisse te doen komen dat d negory Siac in geheel voor altoos aan de Ed, Comp’ geschonken wordt door den sultan Saleman_ met bede om hulp van d’Ed. Comp zoo winneer hy, Saleman_ te eeniger tijd in ongemakke lijkheden twist met deze of geene naburige volkerer mogt geraken_ die hem gehoorzaamheid verschuldigd zijn. vertrouw deze geheel op Ed. Comp’ aangaande Slangoer, Calang Lingy bidde ik ook, dat zooals van ouds onder myne gehoorzaamheid mogen wezen, dan zal de oude con- tracten met de Ed. Comp kunnen nagekomen worden, alzoo van mijon kant dat niet verenderd is. De Ed. Comp mag dat vast vertrouwen alzoo ik ook in geheel geloof en vertrouw 0p de Ed. Comp

Gezegeld naar de Maleische of Arabische wyze in 2wirt aan hoofdeind met het zegel van radja Saleman, daarin gegraveert is Sulthan Saleman-Cha; de sulthan Abdul Jaliel Gaagsie, ’t tjap Wd(C den koning en Oenko Radja Indra Bongsoe, Ibienie Dato Bandhara, Sienjo Magha Radja: Onder stond Na het principaal getranslateerd #a5 getee kend de Wind:

DCCCLXXXV JAVA~MATARAM

10 Februari 1746.*)

Nadat dc wrede hersteld c dc zaken Madocra roarloopig ge_ regeld Vafen; besloo: dc commissaris Verysel het contract rn November 1743 lang: de gcheele Oostkust praktijk brengen daor het aanstcllen Far rcgentcn regclen hunner verplichtingen [crenorcr Com- pngnic (DE Joxge , Opkomsi X, XXXIV

Door den Edelen Heer Hugo Veryzel, Raed-extraordinaris van Nederlands-India commissaris wegers de Gererale G’octro-

Sclangor Westkust Noorden Malakkz, Kelang Wusechen dic bcide Linggi, nabij Kclang, #ircn dooi Boegineezen Dczct Zoon Uit de Oitrgcconen bricven 1747 , boeck, {olio 1129 Terso. Grdrukt in Biidragen Kon Instituue, (1853), blz. 347.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 404

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

yeerde Nederlandse Oostindische Compagnie op Java’$ Oost- kust, aen ons ondergeschrevenen regenten van Toubang, dayoe_ Grissee Lamongang; gecommuniceerd weesende dat den Scesochoenang agtervolgens het contract van ann0 1743 ver- bonden i5 orn jaerlijks SOOO coyangs rijs tegen 10 rijxdaelders Hollands aen de Comp te leveren, whervan volgens de ge Inaekte verdeeling door de landen bewesten Touban 4200 en door die om de Oost, ofi door ons ondergeschreven_ 800 coyangs moeten gelevert worden op sodanige plaetsen, als het door Comp g’ordonneert sal worden_ soo verklaren wy alle by deesen_ dat wy met die verdeeling op het contingent van den Oosthoek tevreden zijn en by desen bannemen ons verbinden d’ onder- rolgende quantiteyt rijs jaerlijks Op de navolgende plaetsen voldoen : Touban, Rembang 200 coyangs Sidayoe, op Grissee 300 Lamongang 100 Grissee 200 Te samen 800 coyangs_ Nogtans indien omtrent de plaets, alwaer door dit tegenwoor- dig verbandschrift die producten staen gelerert te worder, geen verandering oi nadere bepaling in het vervolg mogte gemaekt werden waeromtrent Wy beloven dat ons aen d’ordre van de Comp’ sullen gedragen verbindende ons by desen alderbeste form_ dat wY aen den inhout van dese acte promp telijk sullen voldoen ; verklaren ook, dat wy door den Edelen Heer commissaris ten genocge g ’informeert zijn_ dat de Comp” byaldien wY in eenige opsigte van dese leverantic gebreke blyven mogten_ volgens het voorschr contract g’authoriseerd gequalificcerd is het manqueerende bywegen vin militaire exc - cutie uyt de naestgelegene districten, mitsgaders bover en be nedenlanden_ op te halen en na haer te neemen dat degeene, die het leveren WaT sijn aendeel volgens deese bepaeling in gebreke kome te blyven, gehouden sal weesen de schaden, daer- uyt volgende, vergoeden,

En opdat dit ten allen tyden soude blyken kunnen hebben wy in teeken der waerkeyd ese met onse gewoone handteekening en Signature bekragtigt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 1602–I800.

Onder stont: Sourabaya, den 10 February 1746, ten overstaen van ons WS geteekent Hugo Veryzel, Keyser, J” van Sugtelen, B_ van Doorn, J” C” Teekman en N Harting: In margine in Javaans gesegelt en geteekent door de regen ten van Touban_ Sidajoe, Grissee Lamongang:

DCCCLXXXVI JAVA~MATARAM:

19 Februari 1746.

Zie de inleiding bij ket voorgaande documcnt

Ik, ondergeschreven, Tomongong Mankoe Nagara_ regent ran Dejipan, door de singuliere gunst van de Nederlandse Oost-indische Comp’ tot Foorschreven qualiteyt in den name Fen door den Edelen Heer Raad-extraordinzris coinmissaris over Jara’$ Oostkust, Hugo Veryzel, aengestelt wescnde #il- lende als mijn geheele welvaert en bevordering &en de Neder- landsche Oostindische Comp’ danken hebbende daerroor erkentelijk WeSCt belove en verbinde mY by deesen_ omn jaerlijks vierhonderd coyargs rijs tegen 10 rijxdaelders Hollands de yang; en de Comp op Grissee te leveren, en dat tot de tijd en wyle het en m} toevertrouwde land van Djipan tot rerhiel sal gekomen weesen; wanneer ik belove die quantiteyt na rato dat het gewas groot werd en aengroeyt; ter discretie van Haer Hoog Edelens, dan wcl tot die van den commandeur en raed van Sa- marang; te zullen vermeerderen en de te gevene ordres orer dat subject te sullen nakomen, mitsgaders dat ik den inhoude van dit verbandschrift exactelijk sal opvolgen en voldoen_

En opdat dit ten allen tyden soude blyken kunnen heb ik den inhoude Van dien met myne gewoone handteekening, bencrens dic van myne twee soonen, ingabey Pandjic Socranagara

Uit dz Ovcraccomien bricven 1747_ bocck, folio 413L VCrso; Gedruki Bijdrage# Kor_ {nstituul; (1853). blz. 349. Djipang, onecrccr ovcrccnkomcnde het tcgenwoordige rcgentschzp Bodjonegoro. De titel ngabchi.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

ingabey Tjondradirana_ onderteekent en doen onderteekenen met onse signature bekragtigt: Onder stont Actum Soerabaya den 19” February anno 1746 Lager Ons praesent was geteekent Veryzel, Keyser, J’ van Suchtelen, B= van Doorn _ J” C Tcckman secre- taris en N’ Harting: Daeronder Accordeert geteekent J” C” Teckman_ scCto taris;

DCCCLXXXVI JAVA_MATARAM

10 Maart 1746.1)

Zie dc inlciding hicryoor,

40}.

Conditicn voorwaerden, waerop Wy _ Tomon - gons Setja Sastra Nagara, door den Edelett Heer Raed-extraordinaris en commissaris over Java’$ Oost- CISt, Hugo Veryzel, Op approbatie van Sijn Edelheyt, den HoogEdelen Heere Gustaeit Willem, Baron van Imhoff, Gouverneur-Generael; de Edele Heeren Raden van Nederlands-India regentschap VJnl Compagnies district Sourabaya bevestigt sijn, welke conditien en TootYYZ erden 500 als deselve hierna sul- len beschreren worden, wy beloven en ons verbinden getrouwelijk te sullen nakomen doen nakomen:

Art;

Dat wy cenmacl des jaers Samarang, dan wel; so sulkx gerequireerd Word, op Batavia in persoon homage sullen komen doen_ Art; 2. Jat wy ’ jaerlijkx 350 coyangs rijst ieder, saemen 700 coyangs, uytterlijk voor het uytgaen van de maent October, ils revenuen van ‘t land_ de Comp’ als opperheer van zelve com-

Uit de Ovcrgecomen bricrer 1747, bocck; folio 1132 cn volgcnde Gcdrukt Bijdrager Koninklijk Instituut, (1853}, blz. 350 en volgende

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms DOST- INDISCHE CONPAGNIE 1602 1800.

peteerende_ op Sourabaya sullen opbrengen dog byaldien door misg- was off cenige andere inconvenienten buyten stzet mogte weesen die quantiteyt in geheel te voldocn dat din egter 500 coyangs sullen lereren roor het mninder bedragen jaerlijks 1C0 Spaense realen ieder; o:2000 samen, aen Comp’ sullen opbrengen, alles Ferbeurte van ons regent- schap: Art: 3

Dat ten dienste Comp ordinaire werken dagelijks G00 battoors sullen geven sonder betaling, by extraordinaire gerallen van ontlossing en belading van Comp”’ scheepen Sooe veel door het opperhoofft gerequireerd sal werden tegens een dubbeltje daegs. Art, Dat ten benocren Van guarnisoen Op Soerabaya sovee volwasse koebeesten tegens een Spaense reael Sullen lereren, als hetselve tot onderhout sa) benoodigt hebben_

Ait.

Dat byzonder alle indirecten handel; daeronder speciael den invoer van amphioen die niet van de Comp gekogt sullen tegengaen en alle degeene aengeren, die by Ons bekent sullen worden daeraen ecnig deel te hebben.

Att.

Dat wy direct of indirect buyten voorkennis van het opperhooit op geene der tierieren ons onderhorig district; indifferent welke, eenige bandharyen ?) sullen leggen ofi conniveeren dat door cenige van Onse onderhoorige worde gelegt:

Art; 7. Dat wY onse pepattijs;%) die wy tegenwoordig hebben maels mogte krygen niet sullen afsetten, vexeeren of eenig ander ongelijk aendoen_ maer dat wY _ indien deselre sig tegen ons mogte te buyten gaen_ ons beklag dacrover aen het opperhooit sullen doen die alsdan in billikheyd onder het hoger gezag Lnd

Zic hicryoor, noot op blz. 183. 9 Tollen. Palih’$, De patih de ambtcnalr, dic onniddellik onder dcn rcgcnt volgt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 408

den commandeur raed tot Samarang daerover sal jugeeren_ dat wy derselver plaetsen cas Vin overlyden ook niet dan mel desselfs speciaele voorkennis toestemming sullen Vet- vullen. Art; 8

Dat wy onse tegenwoordige pepattijs of die wY namaels mogte krygen niet sullen afsetten; of na haer staet en caracter behoor-lijk onderhout sullcn besorgen

Art 9

Dat, gelijk de Comp’ souverein off Opperheer Ovci het ons aenbetrouwde district is; het poinct van judicature alsoo ook in sijn geheel aen haer sal verblyven_ en dat wy dienvolgende son der aensien vzn personen Fan wat conditie deselve ook soude mogen wcesen, alle deliquenten, indien deselve in ouse magt sijn_ aCI het opperhooft sullen overleveren Comp’ wySC te worden te regt gesteld eri gestraft;

Art; 10 Eyndelijk en ten laesten, dat wy in alle extraordinaire Voor - Fallen wicrvin in dese niet speciael is gesprooken die dertijd eenige nadere bepaling mogten requireeren, volgens onse bereeds gepraesteerden eed onS aen het goedvinden Vat Comp sullen gedragen en ’de ordres, die daeromtrent, ’tzy in cas van eenige verandering oite andersins, mogten gegeven WOT- den; met deselfde iever en vlijt sullen nakomen_ als wy by desen belooven ons verbinden omtrent degeene, die deese be- schreeven zijn_

En opdat dit ten allen tyden soude blyken kunnen hebben dcn inhoude van dien met Oise handteekeninge onderteekent en met onse signature bekrgtigt

Aldus geteekent gesegelt den 10 Maert anno 1746. Onder stont: Ons praesent was geteekent H” Veryzel, Keyser, van Sugtelen, B van Doorn, J” C: Teekman, N” Harting:

“} De Overgccomen bricvem hcbbcn: jouissecrcn_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OuST-
INDISCHE COMPAGNIE 1602 I800.

409

margine

zegels van de tommongongs Setja Sasra Nagara, nevens desselfs gewone handteckening: Daeronder : Accordeert geteckent C. Teekman, secre- taris;

DCCCLXXXVIII GORONTALO_LIMBOTTO

19 Maart 1746. 1)

In dc stzatjes langs d Golf van Gorontalo werd in de 1de tuw druk goud-cxploitatic gedaan ; doot cirant Ktem JOC0 man dag Hecrendicnst J0 E[evtI De Hooge Rcgeering achttc hct noodig _ enkcleplaatsen versterkingen bouwcn; TrcT de graote TonS R04- “eri cur en Taad dcr Molukken daarbij W5, voldcendc arbciders tc krij - gen_ zonder dat daare ~doo nct a3n. _ goudgravers worden”erhinderd. Door ondcrstaandc nvertonOm&t hoopte menl daarin vonrzien (Zic Resolutien vor GDitieKT ToV der Molukken op em 19 Moct 1746.)

Articulen; beraamd besloten vastgesteld tuS_ schen den heere Mr. Gerardus Van Blokland_ gouver- neur directeur deser Moluccos, benevens die 177 synen rade, in naam ende vanwegen Zijn Hoog Edel= heid, den Weledelengeboren Groot agtb Hecr Gus taaf Willem, Baron van Imhoff, Gouverneur-Generaal, mitsgaders de Edele heeren Raden van Nederlands- India tot Batavia_ representerende de Generale Ne- derlandsche

Geoctroyeerde Oostindische Comp Staat der Vereenigde Nederlanden in deze gewesten ter ecnfe, ende den gocgoegoe Van Gorontalo, Kitchil Mapanga, benevens en capitain-lauwt Vam Limbotto, Kitchil Parada, als expresse algesanten van de thans regerende koningen vin Gorontalo Limbotto, be- nevens hunne rijxraden ter andere zyde ende sulx specialijk ter reguarde Van het aanstaande of per- [ectioneeren fortilicatiewerk aldaar:

Eerstelijk sullen alle contracten ende verbintenissen, die met

1. Uit de Overgecomen bricven 1747 ,

bocck folio 1025

rolgcnde

This centent duwnlo: ded tim 146,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 410

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

d’E. Comp_ van tijd tot tijd sijn aangegaan ende door de coningen van Gorontalo en Limbotto benevens hare rijxraden successi- velijk beswooren; heiliglijk moeten g’observeerd agtervolgd werden, sonder eenige rerand ering, onder wat benaming ofte pretext sulx ook souden mogen WCCSCIA

Der gouverneur en raad im Molucco nemer uyt naame ende vanwegen alsvoren aan, Om yserwerken spykers en dakpannen_ die tot de perfectie van een diergelijk fortificatiewerk, als by af teekeninge aan de voorschreven esanten is vertoond ende aan den resident tot Gorontalo staat te werden overgesonden, sullen werden gerequireerd_ buiten intrest ofte vergoeding van de Go- rontaalse en Limbottose coningen op sijn tijd daartoe te sullen leveren ende besorgen ende daarenboven ook tot een spoedige aanvang ende voltoying Vin dien al ten eersten een tinimnerman metselaar Comp wegen derwaart tc laten vertrekken_

Ook nemen den gourerneur raad almede aan omme d’on derhoorige bog’ tconingjes de contributie ran rolk oite arbei ders_ tot het helpen perfectionceren van geciteerde fortificatie- werk; te sullen ordonneeren doen ordonneeren door den resident aldaar, yder mate van) getal hunner onderdanen gecalculeerd , soodanig als hierondervolgende staat gespecificeert, namentlijk het coningje van negory Bonc coppen Attingola Boelanga Bintaoena Lcmbouno Sinding Sikaboc Bega Lemboe Tampe

makende te zaamen 112 coppen

Vorstjes van dc landen langs

Bocht van Gorontalo cf Tomini:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602-~1800.

Waarentegen de voormelde gesanten uyt naam ende vanwegcn hunne coningen principalen voormeld aannemen ende zig verbinden omme by retour Op hun land al ten eerste al: vlytige trouwe voorgangers ran erk, tot den aanang ofte besorging Vam esamentlyke nodige materialen tca dien fine, soodanig als sulx door den resident aldaar sal werden geregu- leerd cn g'ordonneert, met malkanderen een getal ran 188 cop- pen, dan wel die van Gorontalo bysonderlijk 125 en die ran Lim- botio koppen_ buyten eenig nadeel ofte vermindering van de ordinaire goudgravers sullen contribueeren deselve of andere in dier stee en diervoegen doen continueren, totdat het werk na behooren zal wesen geperfectionneerd, zonder inmid dens cenige de minste exceptie, van wat natuur die ook zoude mogen wesen daaromtrent te mogen voortbrengen

Voorts sal d' verkiesing ofte aantoninge vin 4' eygentlyke plaats_ daar de voormelde vastigheyt het geroegelijxt ende quaamst komnen werden g'extrueerd aan den resident Comp egen blyven gedefereerd, sonder eenige minste contradictie by Haar Hooghedens:

Insgelijks zullen de daarbinnen begrepen gebouwen in soda- nige forma ende groote mocten werden voltooyt; als deselve blykens d' daarvan ergaande caart alhier sijn bepaalt ende gereguleert, mitsgaders ok binnen de vesting Op de bequaamste plaatsen of twee behoorlyke waterputten werden gegraven_ tor gerief van Comp' besettelingen.

Ook sal rontom d'vastigheyt gragt ter breete Fan 36 en diepte Vin 10 voeten mocten gegraven ende met den grond van dicn de bolwerken werden verhoogt

Wyders z2] met wederseydse assistentie van volk buyten de

Met de 11Z war de in art; gcnocide stzitjes zouden dit dus 300 koppcn zijn:

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms

voorschreven vastigheyt; tot Gorontalo, in steede van d 'tegen- woordige houte logie tot Limbotto, t'effens een steene huys ten behoeve van Comp' resident ende besettelingen aldaar Wcr- den

gebouwd mits dat, gelijk hiervoren bereets gezegd is zulx almede kome geschieden buyten eenige prejuditie ofte Ver- mindering van het gestatueerde getal goudgravers

Ook zal genomene exacte informatie by den Gorontaals resident nopens de situatie der plaats_ daar zig de presente Comp logie tot Limbotto op is bevindendc_ het aanstaande gebouw in dies steede (des noods) niet mcer als cen twce hondert roeden van daar mogen werden g'extrueerd_

1. Eindelijk sal het reguleeren Soo ran als andere werk, mitsgaders het verleenen van de nodige ordres ten dien fine aan d'arbeiders, Toot het orerige in zijn gcheel afhankelijk blyven aan den resident Comp" wegen tot Gorontalo, die door Hare Hooghedens aldaar mitsgaders coningen ran Limbotto, z0o vette sulx hunnen onderdaner betreffende, daaromtrent sal mocten erden mainctineerd gelijk de voornoemde gesanten uyt nzam cnde vanwegen als bereets gesegd is, almerde aannee mcn ende beloren_ omme by moetwillige absentie van d'eent andere hunner onderdanen, dewelke tot het fortificatiewerk Vera ordineerd zijn, illico andere te sullen contribueeren en de VOOr- schrevene hun aandeel der arbeyders altoos complect te doen blyven tot het werk in zijn geheel zal esen g perfectioneerd behooren:

Allc dese omme- borenstaande articulen beloven wY_ aisen-delingen, in naam ran de coninge vn Gorontalo en Limbotto_ mitsgaders alle rijxgrooten, den woordelyken zin, zonder: de minste rerkeerde uytlegging daaraan geven, heyliglijk zullen naarkomen ende met de uyterste neerstigheyt accura tesse ten spoedigsten doen observeeren; in teken van welke onse opregte meninge WY, als expresse g authoriseerdens daartoe_ den inhoud deses__ zooverre het ons ende onse principalen is rakende, met onse gewone signature hebben bekragtigt

Onder stond: Geschreven tot Ternaten

casteel Orange_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800

den 19 Maart 1746, (was getekent) Gerrard van Brandwijk van Blokland, H* Stemer, Pieter Jansz, J" FF Stegman, J" Rijswijk Lager Comp' groote zegel, in rode lacque gedrukt, en daar- by geschreven : Ter ordonnantic VAn den E Agtbaren Heer gOU - vericur en raad_ getekent Scherens, secretaris, In margine

geteekent: Goegoegoe vat Gorontalo Mapanga capt-lauwt van Limbotto Parada _ kitchiel Bankeleh, dito Polon- doho_ secretaris Boekit, dito Bonbonnia_

1. JAVA_MADOERA

28 April 1746. !)

Den 24”f0 Maart 1746 Jn”ta6 dde Gouverncur Gencrzl Van Imhof zijn kckende reis naAT Java ’5 OcstSJst Van Batavia ging nct, Ezhouotns ori oporthoud Retrbang; rechtstreeks taT Grissce Madocra Dit ciland ingevolge artikc: “ar hc contract 1743, door den Soe oehocuan geheel aan de Compagnie aigestaan Van Imhhofl bevestigde door Vcryscl op dit ciland voOriccmP aangcstclde rcecncn gelde verplichiingen jegens dc Compagnie_ (DE JoNGe; Opeotise Bijcregen Kon {ustitutt (1853}, blz_ volgende-)

Ik, ondergeschrevene, Radeen Tommagong Tsiacra Nagara door de benerolentie van de Doorlgtige Ne derlandse Comp’ tans weder herstelt in het regent schap der landen van Sumanap; verklare en verbinde my by desen nevens alle myne mantries, alsof ik suikx met solemneele eden berestigt hadde:

Dat ik de voorschreven Doorlugtige Nederlandse Maetschap- Pye in het voorschreven rcgentschap bestier van haer land- schap Sumanap met alle deselve onderhoorige eylanden gehouw en gctrouw weesen en dien dienst ten beste van deselve en haere onderdaenen Sumanap met alle oplettentheyd, gchoorzacm- heyd en ievrer YaCriL eemen zal, agtervolgens de beveelen, die my

1. Uit de Overgecoriet hrcet 1747 , botrk; folio 1155 ~ecsm ccndc. Gedrukt Bijdregen Koninklijk Instituui, (1853) , blz. 375

Fol - volg:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 414

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

van tijd tot tijd sullen werden gegeeven, ’t zy van den gesag- hebber en raed in den Oosthoek en den commandant op Passa - rouang; of dengeene die by my vanwegens de Comp” geplaetst werden zal, dan wel Van den commandeur en raed tot Samarang en de Hooge Regeering van India tot Batavia_

Dat ik eenmael des jaers my persoonlijk sal komen vertoonen tot Samarang, ja selfs tot Batavia, S00 sulks begeert word, OIn niijn eerbiedigheyd bewijsen aan de Comp’

Dat ik tot logement van de posthouding, die de Comp’ goed- vinden in haer land Sumanap leggen, soodanige vastig- heyd, 2y van steen houd aerde myne eygene kosten laeten maeken; en op soodanige plaetsen, de Comp ordon- neeren sal: En dat ik de voorschreven posthouding sal voorsien van water noodige levensmiddelen Voor soodanige betaeling, de Comp goedvinden sa] my daervoor toe leggen_ ook van ecn dagelijks getal van 15 battoors ten dienste der besetting, sonder betaeling, en voorts van sooveel andere meer, voor twee stuyrers daegs ieder man_ als de Comp” of gemelde posthou- ding benoodigt sijn mogte.

Dat ik my met de negotie die van buyten in het land Sumanap gedreven word, niet verder sal bemoeyen als de Comp my komt te ordonneeren; dog dat ik met alle trouwe en oplettentheyd sal waeken en tegengaen alle sluykeryen en alles, wat tot nadeel van Comp negotie of inkomste alhier mogte werden in werk gesteld_ Iy mn amphioen, kleeden of andere articulen van han- del, van de overwal van Java _ Baly en de verdere eylanded_ daer be-oosten leggende of ook van de Bavizen of het eyland Lubok; dan wel Borneo elders; van wacr wacrnatoe het soude mogen eesen dat ik in teegendeel de sabandharyen van de Comp’ in het land van Sumanap leggende, volgens de oude ge- bruyken sal mainteneeren en isooveel in mijn vermogen is soeken tc verbeeteren, Comp sabandhaar en die sy haerentwegen Op de plaetsen_ onder voorschreven sabandharyen gehoorende, als

1. Bawean of Poeloe Locbak

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800

Serako, Telango, Ramarienga, Loebok, Parien_ Doean, Kodoa - JVar7l Legon_ en met een woord Op alle plactsen daer inko mende o uytgaende rcgten geheft kunnen werden_ mogten leg- gen; alle behulpsaemheyd en adsistentie sal bewysen_ wan- neer er eenig verschil over de tollen ontstaet, my daermede niet verders te bemoeyen; als de Comp’ begeert, maer hetgeene dacr- omtrent Comp weegen g’ordonneert werd, helpen effectu- eeren executeeten

Dat ik in erkentenisse deser myne herstellinge tot bewijs Vin myne schuldige trouwe aen de Comp’ item voor het genot der dessas van Pinger, Papas_ Doenala_ de eylanden Pody, De langoe, Gilie, Kangian en andere, onder Comp Jand Sumanap gehoorende, met derselver verdere inkomsten van passers hane egteryen etc dewelke de Comp’ my gunstig tot mijn onder- houd heeit toegeweesen, jaeriijks zen de Comp sil contribu- eeren met het loopende jaar 1746 te beginnen, vijif hondert tak kcrs clapperolie, van vijffentwintig kannen ieder takker; ‘) voorts nog in jaer 1747 vijitien coyangs cadjang, anno 1748 dertig coyangs voorts anno

1749 vijftig coyangs, mitsgaders Vin die tijd of jaerlijkx altoos vijftig coyangs cadjang; twee derde groene cen derde witte, sonder eenige betaling, met mijn eygene vaertuygen Op Samarang off Batavia te leverer, daer het de Comp’ goed vind_ dat telkens voor dat de Oostmousson ten ende loopt wacrenboven ik nog beloove alle meerdere pro- ducten Wl het land Sumanap, dan die tot recognitie dienen, Op Sourabaya Jen de Comp’ des begeerende, te lereren voor marktprijs gelijk ook de tammarijn; gedroogde vis, catoene gaeren zout; 0l wat het sijn mag; dat Op Sumanap valt en by de Comp gerequireert werden mogte wat daervoor Comp weege betaelt werd, beloove ik behoorlijk te sullen laeten #oe- koomen aen den eygenaer, leverantier of planter van voorschre- Ven vrugten besorger van voormelde producten, opdat een ieder daervoor het syne kryge

Takar bctcckcnt cenvoudig maat ; het hceft thans n0g dc bcteckenis drink [n de volgenide rocmttitttcd umen takats 25 kanccn Vcor Tamarinde

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 416

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Wyders beloove ik nevens myne pepattijs en jaxa’ door de Comp’ aen my gegeeven, geene saeken van cenige aangelegent: heyd, den onderdaen betreffende af te doen dan met commun catie en toestemming van het Europeesche hooft, dat by mijn geplaest werden sal. En bvaldien wy daerover niet eens konden werden, dat dan de saek sal stellen ter decisie van het opper- hooft en raed tot Sour_biyi, waercntegen de Comp’ my permit- teerd dagelijks kleyne geschillen af te doen _ als Tan ouds, mits deselve van weynig belang zijn.

Gelijk ook in gemeen beloove de rolkeren van Sumanap, SOO- wel groote als kleyne_ als onderdanen van de Comp” onder mijn regentschap geatelt; alle regt billikheyd behandelen, geene nieuwe lasten op te leggen geene van miyne wantries; veeL min jaxa’$ of pepattijs, te Ferstooten, tc verongelyken of te verwisselem, sonder Foorkemnisse toestemminge van Comp Iaar dat ik, Wanneet iemand van deselve sig ontrouw off onvromelijk tegens my, nog sooveel mneer tegens Comp’ gedragen mogte_ alvoorens daeraff kennisse geven en de adsistentie ran Comp posthouding employeeren sal ?) tot een provisioneele arresteering van desselfs persoon goederen_ vende de saek dan over ter decisie van het opperhooit cil den raed Op Sourabaya

Laestelijk beloove ik, dat ik my met de regering van het land- schap Pamacassan in het minste niet bemoeyen of over het ge nlelde landschap eenig gesag aenmaetigen_ mnaer integendeel met dengeene, die door de Comp’ als regent aldaer sal werden ae0 gestelt, syne onderhoorige, in alle vrede, vriendschap en

goede nabuurschap leven zal, Le meer dat ook Comp” bevel is aen de inwoonders van dat land, € Sulks dus tot de wederzijdse rust en welvaert komt strekken.

Aldus door my, in plaets van eede aengenoomen ende belooft, mitsgaders door myne handteekening bevestigt tot Grissee; den 28 April 1746.

Djaksa is de titel cen inhcemsch rechterlijk ambtenaar. 2) Vcrmocdelijk Iezcn implorecrcn sal.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms CVS TAMSCIIE COXPAGNTE 1602-~1800.

Onder stont My present WJS geteekent Jongsma secretaris margine de gewoone handteekening van Radecn Tomma- gong Tsiacra Nagara:

1. JAVA MADOERA_

28 April 1746. “)

Op denzelfden dag werd den nicuus bennundon refent

sourlgelijke olcrccukonsb aamtEajn Pamekasau)_

Ik, ondergeschreven, Radeen Aria Dicara, door de benevolentie van de Doorlugtige Nederlandse Comp’ thans weder herstelt het regentschap dcr landen van Pamacassan; verklaere en verbinde my by desen_ nevens alle myne mantries; alsoil ik sulks met solem- neele ede bevestigt hadde:

Dat ik de roorschreven Doorlugtige Nederlandsche Maet - schappye voorschreven regentschap bestier Tan haar landschap Pamacassan, met alle desselfs onderhoorige eylanden_ gehouw getrouw escn_ en dien dienst ten besten T4n de- scive haere onderdaenen op Pamacassan met alle opletten- heyd, gehoorsaemheyd en iever waernemen zal, agtervolgens de bevelen; die my Vin tijd tot tijd sullen werden gegeeren_ van den gesaghebber en raed in den Oosthoek en de comman- dant op Passarouang dengene; die by my ranweegens Comp geplaetst werden sal, dan wel ran den cominanccer raed tot Samarang en de Hooge Regeering van India tot Batavia

Dat ik eenmael des jaers my persoonlijk sal koomen vertoonen ol Samarang, ja selis tot Batavia E0O sulks begeert wrord, om myne eerbiedigheid te bewysen aen de Comp’

Uit de Ozcrgecomcn hricven 1747_ hoeck; jolio 1159 c” volgcne. Gedrukt in Bijdragen Kon . Iuslitit , (1853), blz 378 rolgende DL, %6.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 418

GEMERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Dat ik tot logement Van

j sthouding, die de Comp’ inder” tijd goedvinden sal in haer land Pamacassan te leggen, soodanige vastigheyd, hetsy V2m steen hout of aerde, op myne eygen kosten sal aeten maeken en Op soodanige plaetsen, als de Comp goed vinden sal, en dat ik de voorschreven posthouding roorsien Va water Cn de noodige lerensmiddelen, voor soodanige beta - Ting; als de Comp” goedvinden my daervoor toe leggen ook Fan cen dagelijks getal ran vijitien battoors ten dienste der besetting sonder betaeling, roorts V1n sooreel andere Meer Toor twee stuyrer daegs ieder man, als de Comp’ of gemelde posthe ouding benoodigt sijn mogte

Dat ik my met de negotie_ die ran buyten in het land Pama - cassan edreven wordt; niet verder sal bemoeyen als de Comp” my komt te Ordonneeren dog dat ik met alle trouwe en oplet- tendheyd sal waeken en tegengaen alle sluykeryen, en Alles wat tot nadeel Fan Comp’ negotie ofi inkomsten alhier mogte wer- den werk gesteld_ amphioen; kleeden andere articulen Fan handel van den orerwal vam Java_ Baly Ferdere eylanden daer beoosten leggende oi ook de Bariaen of het eyland Lubok, dan wel Borneo off elders, Tan Fraer wzernatoe het soude mogen weesen ; dat ik integendeel de bandharyen van de Comp ket Jand van Pamacassan leg” gende, rolgens d’oude gebruyken sal maintineeren sovele in my soekcn te verbeeteren, Cornp sabandhaer die sy haerentweegen Op de plaetsen_ onder voorschreren sabandharyen gehoorende_ als Tsiejerik; Warenta, Pandellegang, Boendor, Tjandie, Taelang, Kapoeng, Pagagan, en met een woord op alle plaetsen, daer inkonende uytgaende regten ehett kunnen werden_ mogte leggen_ alle behulpzaemheyd en adsistentie sal bewysen En wameer er eenig verschil orer de tollen ontstaal, ny daermede niet verder bemoeyen als de Comp’ begeert, maer hetgeene daeromtrent Comp weegen g’ordonneert werd; hel- pen effectueeren en executeeren

Dat ik in erkentenisse deser myne herstellinge en tot bewijs

1. Zic noot op blz. 398

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 602 1800.

van myne schuldige trouwe acn de Comp’ item voor het genot der tlessa’ Vwn Pocloagan; Toedja Pannagoean_ Djalma, Djadjarecn en Pademmawoe dewelke de Comp’ my gunstig tot mijn onder- houd heeit toegeweesen; jaerlijks aen de Comp” contribuec- Iet ket loopende jaer 1746 te beginnen, twee hondert vijftig Lakkers clappusolye van vijf en twintig kannen ieder takker; en roorts nog jaer 1747 seven en een halre coyang cadjang; anno 1748 vijitien coyings; roorts anno 1749 25 coyangs_ mitsgaders ran die tijt aff jaerlijx altoos 25 coyangs cadjang, twee derde groene en ecn derde witte, sonder eenige betaeling_ met myne eygene vaertuygen Op Samarang of Bataria te leeie- Ten daer het de Comp’ goedvinden sal, en dat tclkens voor dat de Oostmiousson sijn cynde neemt; waerenboven ik nog beloove alle andere producten van het land Pamacassan_ dan die tot cognitie dienen, op Sourabaya aen de Comp” des begeerende, t€ leveren VoOr de marktgangsprijs, gelijk ook de tammarijn, ge- droogde vis cattoene gaeren; zout, Of wat het zijn Iag; dat %p Pamacassan valt by de Comp gerequireert mogte worden wal daervoor ’s Comnp” weegen betaelt word, belove ik be hoorlijk te sullen laeten toekomen aen den eygenaer; leverantier planter van voormelde vrvgten en beso ger Wan voorschferen producten, opdat ecn ieder daerrcor het zyne kryge.

Wyders beloove ik nevens MynC pepattijs en jaxa ‘$, door de Comp’ aen my gegeren, geene zaeken Van eenige aengelegent: heyd, den onderdaen betrefiende, af te docn dan met communi catie en toestemming van het Europeese hoofd, dat by mijn ge- plaest werden zal byaldien wy daerover niet eens konden worden, dat ik dan de zaek za] stellen ter decisie van het opper- hooft en raed tot Sourabaya ; waerentegen de Comp’ my per - mitteerd daegelijks kleyne geschillen te doen als van ouds mits deselve van weynig belang zijn_

Gelijk ik ook in gemeen belove de volkeren van Pamacassan, soowel groote als kleyne_ als onderdanen Fin de Comp’ onder mijn regentschap gesteld, in alle regt cn billikkeyd te behande len, geene nieuwe lasten op te leggen en geene van myne Iialn tries veel min jaxa of papattijs _ te rerstooten; te verongelykcn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 420

verwisselen sonder voorkennis toestemming Tzm Comp” maer dat ik, wanneer iemand van desele sig cntronnr onvromelijk tegens my, of nog zooveel meer, tegen de Comp’ gedragen mogte, alvoorens daeraff kennisse geven ende adsis- tentie van Comp’ ~ posthouding imploreeren sal, tot eene prO- visioneele

arresteering van esselis persoon en goederen, gevende de saek dan orer ter decisie van het opperhooid en den raed op Soerabaya_

Laestelijk beloore dat ik m} met de regeering Ta het Jandschap Sumanap het minste niet bemoeyen off over het gemelde landschap cenig gesag aanmatigcn_ maer integendeel met dengeene; die door de Comp als regent aldaer sal worden aengesteld, cn zyne onderhoorige in alle vrede, vriendschap en goede nabuurschap leven zal, te meer dat ook Comp bevel is JCIL de inwoonders van dat Jand en sulks dus tot welerzijdse FUEt welvaert konit te strekken:

Aldus door My in plaetse Fan ede aengenomen

belooit; mitsgaders door myne handteekening berestigt tot Grissec, den 23” April 1746 Onder stont My praesent Was geteekent Jongsma secretaris. In margine de gewone handteekening Fan den Radcen Aria Dicara,

DCCCXCI JAVA_MADOERA_

29 April 1746.

orcretnkdtnSI

Norcmber 1745 hiervoor 395 en vol- gende nac dc comnssaris Hugo _ eryscl den zool dcn Tcrhanucn Tjakraningrz: Fezent WVest-Madocra aangesteld #tot nadere AppIo batie Sijn Edelkeyt Gustaaf Wilicm, Baron Ithhofi” Deze approbccrde gcroemde orеretikonist rogde daar cemge poinc aan [4

1. Uit Gedruk

Ovcraccomen bricen 1747 , botck; iolio 1153 volgende. Bijdragen Kou Tustituut (1853) , blz, 372 en volgendc:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-IXDISCHE COMPAGNIE 1602 -1800.

421

undlergeschreren; Radeen Tommagong Sueril- diningrat, altans door de >onderlinge goedheyd T411 Doorlugtige Nederlandsche Comp’ tot regent van het district 1an7 Bancallang, Sampang; Arosbaya hetgeene mcn gemeenlijk; met onderscheyding TT Pamac Cassan Sumanap, Madura romt noemen onder den eernaem van Radeen Depatty Satjadinin- Brl Jengestelt; rerFlare belore by desen: alsof ik sulks met eede bevestigt hadde:

Dat ik rourtacn buyten sabandharyen, dewelke aen Comp” rerblyren_ tans bestaende die Fan Arosbaya, Ban- callang, Soetja, Quanjer en Bobotong, Soekaleela, Baliga_ San- Jang, Laboeang,

Banjoe Sanka_ Kalampit, Pankinon, Sapolo Telago, Biroe Soekawana wer de Comp” elders district mogte goedvinden haere inkomende cn uytgaende regten le laten invorderen in erkentenisse der overige inkomsten Fam dit land, dewelke de Comp’ goedgeronden hceft my te laten be- houden, jaerlijks ecnmael rier duysent wigtige Spaense reaelen Tan agten_ of in stede Fan dien rijiduysent tee hondert tijx- daelders couram geld acn goede rigtige silvere ducatons of andere by de Comp gangbare gvede specie, zy goud of ilver tot ourabaja, Grissee of ook op Samarang of tot Bataria, precies sonder manquement roor het uyteynde ran de maend October aen de Comp’ opbrengen en betaelen sal, te meer dewijl ik vol- gens de gunstige inschikkinge ran de Comp roor dit loopende jaer 1746 sal kunnen Tolstaen met de hellit ran dien ofte tuee duysent realen munte, te betaelen als boven en roorts de volle opbreng der contanten eerst aenrang nemen sal met het rolgende jaer 1747.

Dat ik daerenboven jaerlijks selrer roege Comnp plaetsen te lereren ran dit land aen de Comp’ sal opbrengen drie duysend takkers Madurees Dn rier kannen Hollands aEn) clappersolie, te beginnen met het volgende jaer 1747, TOQ dit lopende jaer de helft of 500 takkers dan wel ses duysent kannen olic mede ter tijd en plactse als boren te lereren; sonder daer- Voor cenige betaling te prnetendeeren:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 422

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Dat ik wyders in het aenstacnde jaer 1747 aen de Comp mede sonder cenige betaling, sal opbrengen veertig, vervol- gens anno 1748 daerzen rolgende jaeren altoos jaerlijks sestig coyangs goede versche groene cadjang; de plaets der lere- rintie aen de Comp keuse verblyrende_ dewelke my Fomt dit loopende jaer daeromtrent geexcuseert heeft.

Laestelijk belore ik buyten de rorenstaende quantiteyten cad- jang en olie. dewelke ik ten blyke rn myne schuldige trouwe en gehoorzaemheyd acn de Comp kome contribueeren, alle hetgeene rerdler TML dese eenige andere producten, tamariju, gedroogde vis, cattoene gaeren; peper, indigo_ of wat hier reeds bekent en waertoe het land bequaem wesen 0f verder bekent of bequaem gemaekt werden mogte, Comp” land Madura onder mijn regentschap gehoorende, komt te vallen of indertijd nog vallen mogte, roor de ordinaire marktgangsprijs_ cn wat de peper, indigo en cattoene gaeren aenbelangt; voor het- geene daerroor door Comp aen den Soesoehoenang werd betaelt; naer uyterste “ermogen te sullen leveren, de Comp’ als mynen heer en weldoender in dese alle andere dingen ge- noegen te geren.

Aldus gedaen ende aen handen Tal Jen Heer Gourerneur Generaei Gustaeff Willem, Baron Fan Inhoff; in plaetse “an ede, belooit Sambilangan, den 29 April 1746. Onder stond My praesent Was geteekent Jongsma sccretaris: In margine de gewoone handteekening rin Radecn Adipatty Satjadiningrat:

1. Er Enaie

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602 1800.

Mei 1746.”)

Op zijn [ctletC]S werd Van Imhof Semarang door den Soesochoc “erwelkonid reisde ditn Tonsi TLa de hofstad. Socnan beklaagde zich Drer dat de rcgericn dic sirandgetes C a de opbrengsi het 1103 gelaten centoudig weiger den auI scnatting prcncgen leddde ten slottc tot &c volgende nrc- ccnkomse (De Jo:Gr Opromst blz. IXIA III EXXII dragen Kon. Aehanea (1853), blz. 397 volgende.)

Tot nadre explicatie “an het genoteerde by het jongste con Hact Fan dcn M1 & 13 November 1743,*) nopens de sabandha- yen strandregentschappen; is op hecden tusSCI den Hueg- Edelen Hcere Gui! erneur-Generael Gustaeit Willem_ Laron Ianhoft, dcn Soesoehoenang ete’ rastgesteld weder- zyde belooft aengenomcn; da: alle de sabandharyen sullen sijn en blyren ten beloere van de Comnp’ sonder daerran verdre reekening aen den Soesoehoenang te doen; mits dat den Soesoc- hoenang daermeede sal kunnen roldoen tot roldoening Suo Tn het jaerlijkse ondethoud Tilm guarnisoen alhier dat der princen ran zijn huys_ die tans op Bataria elders “) door de Comp’ #erden onderhouden, als raor de agterstallen, het een en anicre- item Fan de rijs, 0p het vorige contract 1n den jare 1733. die Sijn Hoogheyt rolgens het jongste gehouden is te rerelfenen; sooda Sijn Hoogheyt niet verpligt sal 5141 te sup- plecren byaldien de gemelde sabandharyen sooreel niet bedragen mogten #ls roorschreren erschaldigde jaerlijkse betaeling _ nog de Comp iets Uyt te Keercn; Soo deselve meer beliepen, maer dat het eene met het andere finael en eenmael roor altoos LCt- effend zal sijn.

Voorts geeft den Soesoehoenang geheel en al aan de Comp’ orer nog orerige districten langs de strander; die niet bc - grepen Sijn onder de landen, by het jongste contract algestaen_ ertegens de Comp’ aenneemt besorgen jaerlijks atn

Uit dc Orrgccomci bricicu 1747, boeck, iolio 118J Gedrukt Biidraga Kou Instilut , 1833, 401. Zie hicrvior; blz_ 359 rolgende 3} Dit etc stazt V'OOr ocnans raadslitden; Ccilon: Versta - vock dc Comp" verpiicht ziin icts uit krercll

rolgende

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 424

GENERALE NEDERLAFDSCHE GEOCTROX EERDE

Sijn Hoogheyd in contantcn gelde te laetcn voldocn de inkom sten, die Sijn Hoogheyd bevoorens uyt gemelde districten heelt gehad_ tans gesteld een summd van vijfi duysent Spaense reaelen_ gelijk ook de Comp' beloofd de volkeren dier landen_ soowel als de hoofden derselie_ daertoe steeds te houden, dat Sy den Soegoehoenang alle behoorlyke eete en respect bewysen opdat Sijn Hoogheyts aensien hierdoor niet rermindert werde:

Laestelijk: rerklaert den Soesoehoenang by desen afstind doen van alle tolpoorten hekken afschuttingen der weegen in de boven - benedenlanden_ van alle belastingen op Ide gce deren; die soowel langs de weegen als de rievier, soo tot negotie als consumptie, kunnen werden op- en aigevoert, latende geheel acn Comp orer om reguleeren te orronneeren soodanige uyt en inkomende regten op de voorschreven goc deren Fin degeene die in de bovenlanden vallen, aenge- queekt of aergemaekt werden_ Fan andere_ die Fan buyten inkomen, als de Comp' denken sal het beste te zijn; met belofte ran de ordre_ die de Comp" daeromtrent laet stellen; door syne onderdzenen praecis doen uyt Oeten Waertegens de Comp" belooft jaerlijks aen den Soesochoenang te betaelen een somma Fan negen duysent Spaense reaelen voor het inkomen; dat Sijn Hoogheyt tot hiertoe Van roorschreren tol heeft gehad daer- onder begreepen de pagt der vogelnesjes, de rivier Solo _ de t- bakspagt in de Cadoe de bazaers en alles wat tot de voorschre- ven tolpoorten heeft behoort: Waerbenevens de Comp ook nog jaerlijks sa] laeten betaelen een duysent Spaens aenl de Ratoe Amancoerat, een aen ieder der twee rijksbestierders; een Jen de pangerans eerste bediendens van Sijn Hoogheyds hof en twee duysent Spaense reaelen den oudsten wettigen zoon Fin den Soesoehoenang syre oprolgers het tijk; soodra dic ecne behoorlyken ouderdom van 14 jaren sal hebben bereykt e door de Comp' tot kroonprins verklaart sal sijn:

Aldus edaen Op Soeracarta, den 18 Mey 1746. Onder het Javaans stond het segul Vin Sijn Hoogheyt in roden Iak en daernevens geschreven : Dit is het zegul van den Soesoe- hoenang Pacoeboeana Onder het Nederduyts geteekent: G_ van Imhoff, Jacob Mossel, Jacob van den Bosch en Hugo Veryzel:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE CORPAGMIE

602 1800.

425

Ter zyde Comp’ zegul in roode lak e daeronder: Ter Or- donnantie Yam Sijn Edelheyd, den Heere Gourerneur-Generael geteekend Jongsma secretaris.

DCCCXCIII_ MALAKKA~DJOHOR-SIAK:

23 Mei 1746.1)

jansluiling Orcrecnktnisi Decembcr 1765 Ial sultan Ian Djokor in April dzrcn Iar Malalki. 61u VlC tencm de Botgineczen Daar dc gou”erneur n1Og gcct autwoord Hoogc Regecring Batavia had ontvangen zui mpport Over resul ralen miseia Clia: Wind dcn sultan #€ gccn deiiniticve {oczeggingcn dufM plechtige ontvangst Jecsteti Kcrdcn in Mci besloten dc ondcrtce*eming de volgende acte reztigilg 17n1 conttaci Augustus 1713. (NETECIER blz 73)

In het jaar Aliph _ het elf honderd negen rijftigste na den dood Tan Mahomed, den tweeden dag der maard Jemadil aul; zijnde den 23 Mei van het jaar Christi 1746 werd dit ge: schrift in den maam Tam God geschreren ter gedachtenis dat sultan Saleman-Saa, koning Lal Johoor en Pahan, nevens den successcur van troon Ferdere koninklyke familie tor Malakka is geweest, en aldaar ontmoet en gesproken heeft den EE Achtbaren Heer Gourerneur Wilhelm Bernard Albinus, met wicn na de ontvangst ran reel cer beleefdheid alle opregtigheid des harten overeengekomen zijn; dat TOortian het volk vam Malakka mct dat ran Johoor als een volk zullen zijn, gelijk in de dagen van ouds, na het gemaakte contract in het jaar Ha na de geboorte van Mohamed 1126, 0f anno Ckristi 1713 met den heer koning zynen vader, zaliger gedachtenis en de Ed Comp” blyvende de zaken ran Siaca, Op het minnelijk wr- raden van den heer gourerneur, alsof het goede WlT tot dies infasic nOg niet gekomen was, daar het anders den koning Sale man had toegelegd, met oogtnetk om het dan aan de Ed.

1. Uit NETSCHER_ Dc Nedcrloxdcrs Djohor Dschumada-il-Awal. Corfis III, blz 440 volgende,

Sick blz. XXX

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 426

GENERALE REDERL ANDSCHE GFOCTROYEERDE

Comp’ te transporteeren in statu quo, tot de nadere schikking van Zyne HoogEdelheid, den heer Gustaaf, Baron La Imhoff, Gourerneur-Gencraal ran Nederlandsch-Indie, en zulks enkel alleen ter oorzake dat er tusschen den heer gouverneur den koning roornoend een rcin zuirer #it hart is, zijnde tot Ct tceken ran waarheid dit dubbel gesteld en besegeld by dea heer gourerneu de wedergade by den koning, ceuwg aandenken.

Onder stond: Accordeett sioneel secretaris

geteekend CF. L. Piazoll, prori-

1. MALAKKA_NANING.

24 Mei 1746.1)

Op den 29stcn April 1746 verschenen aigeraardigden Naning in de vergacerirg vanl gobreriieur Enl Taad t2 Malakka Hun wcrd Wezcn Februik jaarlijks, bij wijze hominage tienden hub OULIL Komen afdrageti Ecofn cenigen tjid onbruik was Ecraakl; ten merkelyken cisresperte eh geen mninder Ongenocgcn dE COIp Wcgens armoed wilde de Comp” forina-brlaling %c= moegen Mcinem mits de cuut arereenkonito Wcrden rernielial. Dit €e= schiedde hij nldeeszang dccunient

Articulen ende conditien door den EE Agtb. Heer Wilhelm Bernard 4binus _ gouverneur directeur orer de stad en fortresse Malacca_ nerens den rand roorgeschrercn aan Siry Radja Mera capiteyn, mits- gaders Macotta Soetan_ Paducca Caya Passir Radja, oudstens Fan Nanning, met omleggende dorpen; by deselre plegtiglijk aangenoomen DC- swooicn_

Eerstelijk belooven ende Steeren den rojrSZ . capiteyn ende oudstens_ uyt den naame ende ranwegeni de geheele Nanningse gemeente, de doorlugtige Hoog Mogende Heeren Staten-Generaal der vrye rereenigde Nederlanden als hare souveraine; d’Edele Hoog Agth. Heeren Bewindhebberen rar Vereenigde Oost

1. Uit het Contractenbock VI (No 16)

het Lardsarchief te Batavia.

This content duwnloided trom |46,50,98.28 on Wexl , 12 Oct 2016 [808 0 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602-_1800.

indische Comp’ Sijn HoogEdelheyd, den WelEdelen GrootAgtb. Heere Gouverneur-Generaal en de WelEdele Heeren Raden van India, mitsgaders den EE Agtb_ Heer gourerneur en directeur deser stede en fortresse, nevens den raad, item alle bevelhebbe ren, die over haar gesteld oite namaals mogen gesteld werden_

Genouw getrouw te ziin_ ende een ieder na uytterste Ternioe gen in alle behoorlyke gehoorsaemheyd tot den Nederlandschen stnat tet dragen_ als getrouwe onderdanen schuidig gehou den zijn, sonder gezamentlijk of yder in bysonder tegens den- selven staat iets oor te nemen, directelijk ofte indirectelijk; Tjar dese articulen Op nieuws in allen deelen hevliglijk en punctuelijk i€ obserreren cn na te koomcn niet docnde alle contracten verbonden; in prejuditie Fn 4E. Comp met ancre rolkeren Foor desen gemaakt olte acngegacn_

Ende in gevalle imand Fan het roik Vin Nanning, kinderen Tan Manicabers Maleyers_ heni tegen den inhoud Fan dit contract quame verloopen_ oite den heere gOuverneur dlerselrer officieren ongehoorsaem TarcD, sullen den cpitayn oudstcns Fan Nanning gehouden wesen; die aanmaning TI den gouverneur orer te lereren om alhier na rerdienste gestraft te werden:

Den capitain en oudstens_ mitsgaders de itwoonders van Nar ning, 70o Manicabers als Malevers, gehouden sijnde ran de rijs- velden alle andere Frugten Ia Coxp geren den thiende, zoO ten aanzien “an haarlieder bekende armoede overeengekomen_ dat den capitain jaarlijcx tot Malacca in per - soon_ wel eenige syner oudstens, aen d’E. Comp” zal doen de verschuldigde homage; tol tceken Tin onderdanigheyd haer telkens aanbieden Fan d’eerstelingen ran het gezaay halve coyang nely.

De inwoonders Tn Nanning. met haer woon willcnde rera trecken naer Malacca_ blyven gehouden aen den sjabandhaar te

1. Zich gedragen: 9) Menargkabauers “} Padi; rijst in den bolster.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 428

vertooncn ecn schriitelijk alscheydt 1a0 dcn capiteyn, met zijn zcgul getekent, gelijk cok die ran Malacca_ haer ter Woon willende begeven de Nanningse landen zodanigen afscheyd aldaar hebben te verthoonen, door den sjabandhaar geteekent; ter ordre Lel den heer gourerneut, zullen Tan beyde kanten moeten teruggezonden worden Wamccr andersints1_ haar in Nanning en de omher liggende dorpen zal werden (ocg estaen; hun met den Jandbouw , 2ls planten Van betele &c, Inogen erneren_ mits roldoende aen costumcn; gelijk en ncrens andere inwoonderen_

Ouk belooven den capita”n ende oudstens sorge sullen dragen dat al den thin op Siremenanting, Songe Oedjong, Rom- bouw, off elders die streken uyt, rallende, Nanning aigebragt, direct herwaerts vervoert aen d’EJ Comp gelevert werde;, waerroor de leveranciers alhier voor elke bhaer Vn 300 katjes_ sullen genieten 44 rds contant geld , in Souratse ropycn

De peper, in Nanning en daer omher vallende, beloren zy al neede, wanneer tOt een nACmT € erdige quantiteyt gekomen is, aen dE. Comp te sullen leveren, tegens 12 rds; d ’bhaar.

Den capitayn_ oudstens de gemeente van Nannilg zullen niet vermogen met eenige buytenlandse natien te handelen nog traffiqueren macr gehoude en blyren hunne goederen eenelijk af brengen jangs de rericr Tam Malacc?, sonder eenige aildere passagie olte frequentatic Met roorschr. “teemde handelaats lang rivier Panagie te houden; onder wat pretext zelve zoude mogen Wcesen op verbeurte ran Jiji en goet.

Insgelijks belooven den capitain en oudstens uyt naene Tel7 gcheele Nanningse gemeente, dat wanneer den hoofdgebieder “yt de regering komt te treeden_ dan wel iets menschelijks mogt overkomen z00 een geval ymand van de naaste be-

Aan den andcren kant: 2) Catties:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-ANSCHE COMPAGTIE 1602 1S00.

quaamste sullen roordragen Jcn den heer gourerneur en raad van Malacca erale dadelijk derwaarts zenden dog voor derselver approbatie geensints erkennen_ maar wel den soodanige, die den heer gouverneur en raad anderzints te erketnen staat:

Eenige lijfeygener van d’E. Conp ofte van de ingesetenen van Malacca_ naer Nanning of omleggende dorpen haer door de Hugt komende begeren, sullen capiteyn ende oudstens der selver met alle de inwoonderen niemant uytgesondert, gehouden wesen verlopene perswnen “ast te houden opstonds her waarts te brengen, aa hare neesiens orergelerert Wer- den mils genietende tot cen recognitie erkentenisse 1-77 voorschr. eygenaers thien rds cens_ sonder meer;

1.

Eenige slaren ofte slarinnen uyt Nannirg Malacce , om Christen te worden, veriopende, sullen de eygenaers Fan sodanige slaven of slarinnen genieten goed gedaan werden regte helft van den prijs derselrer slaven ofte slavinnen, volgens den taxt, door expresse gecommitteerdens ter ordre van den heer gouverneur daar Op te stellen:

Maar die eenig Christen, slaav of vrye iuyden_ Fan Malacca, aan Mooren ofte heydenen verkoopt; ofte deselve, ’zy goed- willens dan wel met dwang Tan haar Ineesters tragten t ontre- cken oite Terroeten_ insonderheyd die zoodanige Christenen- slaren ofte ! rye luyden laten besnyden_ oite met geweld daertoe tragten te bewegen_ zullen daedlijk verbeuren hun lijf en goet:

Ende opdat den inhoud van borenstaende articul onrerbre- kelijk naargekomen worde, belooren sweefen voorschr, capi- teyn en oudstens in den name ran de gantsche menigte den EE agtb Heer gouverneur onmiddelijk te zullen restitueren en doen in handen stellen alle soodanige weggeloopene slaren, als bevinden op Nanning of elders wezentlijk te zijn_

Mohamnedallicn;

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 430

GENERALE NEDERLAYDSCHE GEOCTROYEERDK

Eyndlelijk: beloaren endle Succton by den Aleoran den capitain oudstens uyt name ran de gantse Nanningse gemeente, vorenstaande articulen, approbatie van Haar HoogEdelhee dens; den Heere Gourerneur-Generaal de Raden ran India thans voorgeschreren; heyliglijk in allen deelen te sullen onder- houden ende doen nakomnen; ook verbinden zy haar; de orertre- ders te leveren op Malacca aan dE Comp’ om dner te krygen hunne verdicne straffe; hebbende deese tot meerder rersekering Ict hunne gemecne handtekening herestigd met omp egel doen drukken Aldus edaan beswooren Rade Ae Politie der stad fortresse Malacca, dato den 24 May Ao. 1746 was getekend Albinus_ Bergen van der Grijp;] Overlandcr; Onneke, de Windt en F; L Piazzoll Ter zyde stond Comp’ zegel, in roode lacque gedrukt, daaromnie geschreren Ter ordonnantie ran den #elgem. EE Agtb; Heer Gourerneur cn Raad Was getekent FL. Piaz- zoll; secretaris

1. MALAKKA–PERAK_

25 Juli 1746_ Fan Selangor uit bedreigden de Boegineezen ook Liu-prcdeceerendc statcm der Westkust In opdracht Hoogc Rcgccring lict Yuu - Verneur Malakka Mei 1746 het Yoor de kust liggende OilUc- Wconce eiland Dingding bezetten en zo1d rcryolgens den commissaris Arj Vcrbrugge WFLir buhanncu koning Pperak e herhaal - delik bedreigd door de Bocgircezen, die in relatic stondcn zijn nee Radja Moeda, De oude verzocht de Compagnic, ook inzijn land versterking willen ouaa hopdai niet aeer eriportie sin onmondige dcgtcr in hetselve bergen mogte halic houx-kare Jactem MadI insgelix deselve dcor Comnp” mecdewerking ODTS ITCT Iyden dcen wyttrouwcn acn Sultan Cabc, zcon Siacca’ $ Radja Ketjil, die dan; als koning OiCr Pera hccrschende; dE. Comp. den Inin ran nct Jand gcren sotde Dit Iciddc net rolgende coniract

Articulen van “reede cn onverbrekelijk verbond, be slooten tusschen den koning van Pera, genaamt Sultan

1. Uit Coutractembock VI (nJ. 16) op hct Landsarchief Batavia.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou JIst0 #rqeta COST-IADISCHZ COM PAGSTE 1602_1800.

Malpasaar Johan Berdollat Feer Allam tcr ecutc, ereenigde Nederlanse octroyeerde Generanle Oustindische C omp ter andere zydc; door ons onder geschrevenen_= rerfandelt; als zijnde van dcn EE_ Agtb. Heer Wilhelm Bernhard Albinus_ gourerneur directeur over de stud en fontresse Malacca_ benc-Tens den E_ politiquen raad daertoe gequalificeerd:

Art’

Aangesicn sijn Hoogherd niets lierer dan cen onrerbrekelyke alliantie met d’E Comp: 1S begeerende, presenteerd denselven een plaats beneden koningsfort laxamanas woning; 1) daar tot securiteyd van den gerustcn hindel op te bonwen, a/5 by d’E. Comp: oordeelt sal werden te behooren:

Vergunt roorschrercn Sijn Maresteyt, dat niemand inders dan de Comp allecn_ met urtslurting van alle andere natien; den thin, in Pera rallend sal mogen inslaan; nits dat de Comp. roor de bhaer ran 375 ponl Hollands, te wegen met Comp” balans gewigt, sal betaalen 26 ducatons d’bhaer, cn roor tol twce Spaense realcn sonaier 7an eralere thollen €n geregtigheden subject te zijn_

Dat Zijn Hoogheyd ten eersten mandaet sal laten afkin- digen_ dat de na buyten willend rertuygen eerst aen de beset- ting sullen aanleggen, gevisiteerd te werden en dat zig Jle - mand te ecniger tijd dcn thin ter sluyks rerstoute nz buytcn roeren, of dat by agterhaling hunne geheele lading door die Tin d’E Comp: voor confiscabel verklaart sal werden, d’eene helit ten voordeele van Sijn Hoogheyd de andere helft ter decisie an dE. Comp

Aldus gecontracteerd Op heden den Z5en July Ao. 1746, op de baly vin den laxamana in presentie van Radja Moeda_ enacmt Siandaar en den Dato Laxamana Nachoda Posama_

Laxamarna Malcische titel met dc belceketis : admiraal 2} Balai #Faadhuis’ Zie Cofus III, blz. 607.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

GENERALE NEDERE ANDSCIE GEOCTROYEERDE

Maleijds was gecachetteert met het zegul van den koning: Onder stond Accordeert getekent Piazzoll; secretaris_

DCCCXCVI BENGALEN

Augustus 1746.’)

Tijdens bcwin ran den Gouterncur-Generaal Van Imloff haddcn Heeren-XVI opziin voorstel Joegcstaan; Indie gerestigde vrij burgcrs hon particulicrc nartuigen bepaalde plaatsen paalde artikelen hardcl mochten drijvcn In den 43n4nf 1746 kwanen op de Ganzes een tweetal dergclijke schecpies Fonlcnde d2 Mala-divcn en bcladen curis cayer (respectievelik kleine schelpjes, als sieraad En als betaalmiddel zcer I trek waren, cn touw wan klapper - rezels of coir}. De havenautcritciten Bagsbander wilden cvemme #ccl: teiling onlading suren icnzi arorcta proccnt #irde der lading ats Invocrrccut betaald: Directeur Huycens protestccrce op [rcc gronden ; Wrcm cauris caycr nooit belast ge Wcest zOlden parliculiere schcepjes, clider Nederlandsche Fleg; zelfde voottcthien Tiytotd genieten als de Compagnic; welke in Bengalen Mr 2/ procent nelioctde betalen. Wenschten de Bengaalscke iuto- riteitcn dit niet toc 51il, dan zouden gecn particulicre schcpen Inecr komen, schade den handel. Mc:punt ging nabab Alliwcrdi-chan akkoord, hij gelasite den btirokken iausdar, dic artikelen Eccm rcchlen cischen. Wat unt betrelt HTOCI nzlr Bengaalsche gewoonte_ vat het de Com- paguit waard Kas zi €En parwania in dicn zin Yan hcin zou kriigen Hozwei Ahet roor Comp zoodanig Eccn beling was, beschouxde zij hct als kwesie van prestige opende besprckingcn; Het slot dat zij tegen betaling van 35.000 ropias cen zoodanig narrann? Ferkrecg. (Rcsolutizn Direcictr ruoa Bengalcn Scptember 1746.) De ingewikkelde ambtelijke tcestarden daar te lande mladaten het roodig dat vcrschillende instanties hitrin Wrtler gckend Riool aamal Rc - schriften T’tro uitgciaardigd,

Translaat copia perwanna verleend door Zijn Ex- cellentie Allawerdi-chan Op de Houglysen naib faus- daar, heer Mirja Pearer, in dato 2 Augustus ontiangen alhier den 30”* daaraan;

Blijkens de Realia dcze overcenkomst besogne ovcr Zafen Malakka, 12 September 1747 Radc Indie gchouden; gcappro-beerd: Uit de Orcrgccome# brieien 1748, 19l* bock; folio 302. Fort Guyatus

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms OoST-NDISCIe COXPAGAIE 1602-1800.

133

Beminde broedler, Deeser dagen is my “yt het schryrens der Hollanders gcblce- ken, dat twee particuliere scheepen ran haar; belaaden met couris cn touwwerken tot Hougly aangekomen zijnde bedienders Vam Bagsbandar tot de ontlaading derselve; schoon daarop niets was dat tholgeld deed geen permissie hadden willcn geven__ het welke inderdaad z0 zijnde, zeer onreedelijk

door gemelde bedien- dens gedaan is, wawrom nu UE hjar zulks TOuc dcn An - staande moet interdiceeren_ Was getekend M” Koningh_

DCCCXCVII BENGALEN_

25 September 1746.’)

Zic dc inlciding bij het voorgaande cortac

Translaat Persiaanse bevelschrift, verleend door den nawab Ailawirdi chan de bediendens van de thol- plaats Bagsbander verder daaronder sorteerende districten, ontfangen alhier in copia den 285 Septem ber 1746.

De gezamentlyke bediendens van Bagsbander en meer andere tholplaatsen leggende in de provintie Var Bengalen werden by deesen tcr hunner narigt geadriseerd, dat den wackiel der Hollandse Comp” heeit bekent gemnaakt de reeden welke direrse Hollanders hadden doen resolveerem, de handen van de particuliere negotie af te staan te weeten dat die bestond in het moeten afgeven van 3V1 percento aan tolgeld alzo zy sig daartoe buyten staat bevonden_ oversulks 2712 percento, zoals de Comp’ de - taalt; souden voldoen; Weshalven om reeden zulks andersints tot nadeel van konings tollen zoude strekken, een iegelijk der bediendens van Bagst bander etc werden gerecommandeert; roor particulieren handcl roortaan zowel al5 Toor die Tan

’} Uit Contractenboek XIV DI 96.

hct Landzarchicf

Bata! ja.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 434

GENFRALC YELERLANDSCHIE GEOCTROYEERDE

Comp’ niet meer als 2V2 percento te vordercl, oodat de Holianders daardoor moogen g animeert werden hunne negotie met meer kragt en gerustheyd dan bevoorens voort te zetten het land dus meer en Ineer mag floreeren Was getekend M’ Koningh:

DCCCXCVIII BENGALEN.

October 1746,

Zic de inleiding hiervoor, blz. 432.

Translaat Perziaanse bevelschrift, verleend door Zijn Excellentie_ de hecr Allawirdi-chan, de respectire [ausdaars, siemniendaars en meer andere bediendens in de soubaschappen ran Bengale; Behaar en Orixa ont fangen alhier in copia den Il” October 1741,

De siemiendaars, motseddies (makelaars), fausdaars (gourer-neurs) _ cararies (boekhouders) meer andere bediendens presente als toekomende_ welke zig de soubaschappen van Bengale Behaar en Orixa ophouden werden by deesen gepread- verteert, dat den wackiel van de Hollanders kennisse gegeven hebbende van de door hunne Comp Ferleende licentie tot het dryven der particuliere negotic; ingevallen die op dezelfde wyze als die van haar konde raortgezet werden_ met rerzock dat dazr- voor uyt dien hooide riiet meer als 2%, percento mogte werden gevordert, z0 werd by deezen in zyne gemelte instantie gecon descendeert en oversulks toegestaan tot dryven der particuliere negotie op dezelfde roet als die van haare Comp weshalven men niet meer voor den particuliere handel zal mogen eyschen als 291 percento, dog waartan behoorlyke talicas - tot Bags- bander zullen moeten orergegeven werden; alvoorens den rer- voer van goederen geschied, kunnende zy dan ook in- en verkoo Den daar zy willen, zoowel te water als te lande afbrengen

Uit Conlraclcnbock XIV (4o. 22) op hct Landsarchicf tc Batavia 2) Factuur, inventarislijst: Zie Hobson-Jobson det tallica_

Tms ConleM Jownlonded trom 146,50,98.28 0n Wed, 12 Oct 205 All use subject t0 hutp Hbout Istor orgMctms

vervocrcn, werwaards het hun gelegen komt, zonder dat zy gehouden zullen wcesen iets meer daarvoor te betalen den reeds bepaalde thol, schoon hunne vaarthuygen ledig off volladen elders heen weer Vaaren_ waarroor niets het allerminste door de posthouders der plaatsen _ die Sy passeerer, zal mogen gevor dert; nog hun eenig molest aangedaan werden_ opdat dem parti-culieren handel met gerustheyd mag roortgezet werden_ Was getekend M’ Koningh_

DCCCIC. BENGALEN.

October -November 1746.

Zic d inleiding hicrvoor, blz 432,

Translaat Perziaanse bevelschrift, verle eend door Zijn Excellentie Allawirdi-chin de gezamentlyke be- diendens, relke sig in de soubaschappen van Bengale Behaar en Orixa ophouden_ ontfangen alhier den 6” November 1746.

De motseddies (makelaars), iausdaars (gourerneurs), controlleurs, landroogden EIz~ z0 presente als toekomende; welke zig in de soubaschappen Lce Bengale, Behaar Orixa ophoude, werden by deesen gepreadverteert, dat den wackiel van de Hollandse Coij' bekent gemaakt heeft de ordre, welke door dezelve rer- leend wis om den particulieren handel, ingevalle Men die deselfde voet als die van haar konde gereguleerd krygen en daar- Vdor ook niet meer als 24/ percento bepaald wierd, roort te set= ten wzarinne ik wel heb willen condescendeeren, door Ulieden by deesen te gelasten, om van tijd tot tijd den ontfargst van behoorlyke talicas niet meer daarroor als 2 percento aan tol= geld te vorderen; en wyders toe te staan dat de Hollanders hunne goederen, alwaar Sy willen, kunnen verkoopen en allerley waaren die zy begeeren, zullen moogen inkoopen en rerdebiteeren mits-

') Uit Contracteaboch XIV

1. op hct Landsarchic{

Bataria

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 436

GENERALE FEDERLASDSCHE GEOCTRCYEERDE

gaaders Jezeh e, z0 (C waater #ls te lande, werwaarls het hun geleegen komt, rerroeren, zonder dat hunne raartuygen elders zullen moogen aangehouden of daarroor onderweegen het alderminste gevordert werden; zullende men van haar aan de Mier- Beher meede geen tholgeld mogen afeyschen hun oversulkx TTy staan alles _ wa: 2) willen met Comp desteks en af doen voeren mitsgaders ook Fan haar geen tholgeld roor tJrwe; riist meer anderen etraaren mogen gepretendeert werden_ opdat zy met gerustheyd hunne negotie moogen blyren dryren Was getekend M' Koningh

CM: MOLUKKEN BATJAN

20 December 1746,

In Novcinber 1746 kwam koning Batjan niar Termatc, zich RourerncVr beklagcn Jac het cigcnmachtig optreden djogoegoe Men had Ternate en*ei Oude rekening den konmg te vercfcnen Luir #ointrent Bathianse land direrse cCII - duites , direct stry dig teegens 9E Comp gereguleerde maximes; doot speciaal totdorn Sijn Hogheyd Tareu IWalE geracckt" Dit Tend nO Dereui Miad aanleiding, den koning nicuw contac Jaan (Resolwtics ccin crc Tan dcr Meliccos d.d. c" 26 Vozetibcr, 20 December 1746.)

Poincter "ar nadere rerbintenisse roor den coning rar Bathian_ Mamoemed Sja Oeddin, OOrSpronkelijk uyt diverse roorvallen by gewisselde brieien tusschen d'gourerneurs in der tijd

commandanten TJTL Bat chian Je dato 16 September 1742, Maart en 19 Mey, 18 en 24 Juny 1743, mitsgaders 17 Juny 1744 &’recen seerd ran alle zulke gedoentens, als daarby successive vinden zijn, in dier voegen als den Heere Mr. Ge- rard ran Brandwijk van Blokland, gouverneur en di- recteur deeser Moluccos, in name Fan den Hoogedelen Welgebooren Grootagtbaren Heere Gustaaf Willem Baron ran Imhofl, Gouverneur-Generaal ende d’Edele

1. Perz, mirbahr Ma enniecsler hier havenkantoor 2) Uit d Ocrgecomeu JEcsee 1748, 16** bocck, iolio 399 e

Igende:

This centent duwnlo: ded tiom 146,50,98,28 0n Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms OOSI-IXDISCHE COMPAGNTE 1602 1800

437

heeren Raaden Tanweegcns d’Geoctroyeerde Generale Vederlandse Oostindische Comp’ een particuliere byeenkomst met bovengemelten coning, {er voorko- minge Tan diergelyke gevallen _ sub dato primo No rember is overeengekomen_ en waarmede de leden des politiquen raides sig resumptie g confirmeerd hebben

Eerstelijk werd .en gvegoegoe, Laloni genaamt, ten aansien Fan desselfs halsterigheydt in niet #illen observeercn ran de gemaakte overeenkomste ly den heere gourerneur presente koning van Batchian_ OmI in presentie Tut expresse gecommit- teerdens Comp weegcn Siin Hoogheyt in submissie komen egens zyne Hugt rergiffenisse te rersoeken, L4m des - selfs ampt als goegoegoe geprireerd cnde ook roords wel expres- selijk g interdiceerd omme sig huyten speciale licentie ran den hecre gourerneur en Taad deser Moluccos #ederom naar Bat- hian te mogen begeven

Het aan den gewezen Bathians goegoegve sijnn bloedver wantcn tot lerensbehoeite rolgens resolutie ran den 17 Norem- ber 1744 toegelegt e docr henliedlen genoten uyt de recognitie- penningen Tan den coning Fan Bathian; neent Zijn Hoogheyd aan in den aanstaande jaar uit zijn dan te goed hebbende recog- utiepenningen te zullen roldoen:

Voorts beloren coning syne rijxgrooten dat in gcvalle daar Papoeen of Cerammers komen te rerschynen; die suspect sijn Fan eenige mensehen geroofd te hebben_ den sergeant-com- mandant in der tijd sullen behulpsaam siju Om diar on lersoek doen ende haar raartuyg ontwaaring rar diel; ialen risiteercn.

Ten andercn beloven den coning syne rijxgrooten, dat sy gecn Moluccanen, ’t sy Tidoresen Macquianders, Ternatancn_ off andere, onder het Ternataanse bestier bchoorende, Tin een behoorlyke pascedul, doOr den gourerneur getekend, voorsien sijn, sullen permitteeren aan de wal te koomen; veel inin licentie

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 438

verleenen tot het Fan sague. wegens welke te nemen mesures den heere gourerneur raad belooven behoorlyke advertentie aan den Tidors coning sullen geren:

Ook beloven den koning en syne rijxgrooten_ dat sy de Bathi- anse onderdanen niet Sullen laten frequenteren de doussons, welkers sagoeboonen van oudsher onderhoud van de Labou- resen ?) gedispicieerd zijn; ene ter wegruyming van alle dis puten, die daaruyt soude kunnen resulteren; sullen expresse gecommitteerdens_ Tan Conp als conings weegen, die ga1n risiteeren ende omtrent des Lahouresc n sagoeperkcn boomen ee behoorlijk merk moeten werden gemaakt.

Wrders rerbinden sig den koning cn sync rijxgrooten, wvan- neer syne onderdanen eenige van hier of elders derwaards geauffugeerde slaren komen Op te vatten; dat die onder betaling ran opvangloon tegens rds_ thicn in handen Tan den comman dant sullen overgeleverd werden_ sonder dat den coning of syne rijxgrooten deselre bevorens sullen vermoogen in de ketting te Jaten slaan_ dan wel eenige andere, onder syne directe bescher- ming niet enoorende:

Den coning en syne rijxgrooten sullen gehouden sijn een picol sassefras ten dienste ran dE Corp: althoos voorraad houden_ mits daarroor by lererantie genietende d’ordinaire prijs oif anders den zergeant-Labourees te licentieeren; omme hetzelie op conings land te gaan cappen_

1. Dit VOio openedalen . ccn mi; gezondcn kopie uit ket Landsarchie[Bataviz pikelen Ook dit is Fcrmocdlclijk niet juist ; mogelijk bedoeld zijn pockocl, Sapo kloppen In de Molukken bcteckent docsocI, borgaard of sagobosch; Bewoncrs Labxca of Laboeha, het Zuidwesteliike schierciland Batjan. In 1558 vestigden zich Portugeezer dic de bcwoncrs het Chris - tendom brachten: Onder de Compagnie gingen zij dc herrorming orcr gcnoter de speciale bescherming der Compagnie tegen den Mohammedaanschen radin Hun hoofd had den titc: van scrgcan: Op Laboca lag het [ort Barneveld, Sasscfras; ccn karferachtig gewas; als medicijn gebruikt,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCIE CO#PAGMIE 602 1800.

Den coning en syne rijxgrooten rerbinden Sig de noro altoos volk na oud gebruik te zullen contribueren tot transport van ’goede maanden en rantsoenpraauw.

Onder stond Aldus gedaan; overeengekomen rastgesteld_ mitsgaders rersegult en onderteekent tot Ternatcn in castee_ Orange, den 20 December 1746 was geteekend Blokland, Jb_ Hazcbroek; Hk Stemer, Js. Meuleman, Jb Fk Stegman, Jn Rijswijk Lager stond Comp grwut zegul, gedrukt in rode lc4, laarby gesteld : Ter adlonnantic van den EE Agtb heer gOu - Terreur raad rournoemt; geteekent: Jacob Scheerens secretaris_ In margine was getekent met Arabise caracters daarby geschreven de handtekeninge ran den coning: dito van den capi tain-lauwt; dito prins Djouw Mahera dito Tan den quimelaha- Jodja cn dito Tan den hoffmasuura Sambakki,

CMI BENGALEN.

29 Januari 1747.”)

Zie de inleiding hiervobr, blz: 432.

Translaat Perziaanse perwanna rerleend door Zijn Excellentie de heer Nawab Allawirdi-chan Op de re- genten; welke zig alomme het soubaschap an Bengale ophouden, aldus luydende:

De motseddies (regenten) , z0 presente als toekomende, en de bediendens van Bagsbander en meer andere plaatsen_ ondcr het gebied Fan Bengale gehoorend_ zy kennelijk dat den wackiel van de Hollandse Comp’ te kennen gegeven hebbende, hoedanig

1. Dezch litel kan ik terecht brengen. Uit Comlracteubock TIV (ro op hct Landsarchicf

Batavia.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 440

door rerscheide pirticuliere Hollanders on de wille der betaz- ling van 3V2 percento aan tolgeld die dezelve voor haare negotie aigerergt wierde, daar hunne Comp’ zelis niet meer als 2V4 per- cento betaalde, mitsdien de handen van de commercie algeslagcn WJarCn tot merkelijk nadeel ran lands geregtigheeden_ door- dien dezelve andersints, oite hunne thol den voet 1am Comp’ gereguleert krygende diverse koopmanschappen uyt derselver

land met rolkomcn gerustheyd herwaarts zoude vveren oite meedebrengen_ waardoor dan den in erkoop alhier TECT als de roorenstaande gevolgelijk ook de thollen merkelijk moesten toenemen_ Icn daarop beslooten heeft de particuliere Hollanders gerustelijk met haaren handel te laaten “OOrlgaan el, soveel de Comp’ geeft; te docn betaalen ; weshalven Ulieden zig hierna in allen deele zullen hebben te reguleeren_ en niet meer als bovengenoemde ZVz percento Vin haar moogen vorderen. het welke tot derzelver narigt kan verstrecken_

Onderstond Verleend den 19” der maand Moherromn in het 29e jaa5 “an konings regeeringe oite den 29 January anno 1747_ Ter syde stont het grootzegel ran Zyne Excellentie in inckt gedruckt in dorso _ Gesien de copia deeses den February behoorlijk ingeboekt Was getekend: M” Koningh_

CMII BANTAM

Februari 1747.’)

Scdert 1733 rcgecrde in Bantim de zwakke wispeltufige ~ulian Aboc Fachi, alias Fatach Mohammed Sjafai Xeitloe ” Ariiin, 3encci ondcr unened stond Tumner vrouxcr Ratoc Sarifa. Zij wist sutan Kcacn {cger nudsten roon troomoprolger, Juderc mocdcr Ecborcn; uit “rccs foOr zWII lercn Inocst troonntine met tenl aautal zijner ITienden aannangcrg tocrlucht Batavia zocken Sarifa < Sticrcn clonzoon den Duoct Sutan eehuwd haar gchoren dochich, a5 kromnprins docn crkenicm

Uit Contracteuboeh (no. 9) op het Landsarchief Batavia, Als concept de Ozrrgcromen Vccu 1748 , 25’= hocck folio 186 c.v concept afgc. drukt Fij De OXCE, Opkomsi X, blz. 125 c 126.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

+1

geiukte de hardike it;igante zelis; Van Inhofl TouC hiar plamcn IiACN ook steldc dcze cenigc t geneischen Dc gcnoende Ecennnnn Wankerae Sarin, wtrd 1> kroomptins erkend Rilar gcvluchte “ecnte’ Ktoonpriis door Hooge Rcgccring nazr Ccilon Tcroanncn Direstcur-Generaal Jacob Mossel, die als gevolmachtigde der regcering maur Bantam ging _ sloot a7nta orcrcenkoinsten waarhi; aroCc Wcro percgeld, KarJi Compagnic wilbreiding grond-gebied Targerang Fnonnd ccltt dc goudwinning in de Lmpongs verkreeg. (DE JoxGE_ Otkomst X, blz ILVIII er 115 &” RoniDi “LV DER arouit Batlanschc otstand Bijaragcm Koninkliji Insti- Tuul 1881 }

Articuien Vin Overeenkomste, uyt naan HAMT gen den Hoog Edelen Hoogagtbare Welgeboore Heer Gustaay Willen, Baron van Imhofi,Gouverneur-Gene- raal; en de Edele Heeren Raden van Nederlands-India, representeerende de Generale Vereenigde Nederlandse Oostindische Comp dese landen, geslooten en ge- tekend by den Heer Jacob Mossel; g'eligeerd eerste Raad e Directeur-Generaal van Nederlards-India_ expresse commissaris aan het Bantamse hoff ter eenre, mitsgaders Paducca Siry Sultan Aboel Fatgi Moeg- hammad Sifa Zeenoel Arifien. koning Tan het rijk Bantam ter andere zyde

Articul

Eerst vooraf beloven de wederzijdse contrahentcn de trac- taten overeenkomsten_ tusschen de Comp het rijk van Bantam geslooten, nevens de actens by een derselver rerleend, soover deselve in desen niet werden reranderd, heyliglijk en Op- regtelijk te zullen onderhouden nakomen, doen onderhou- den e nakomen.

Dewijl in Lampon Toelabauwas' goudrivieren dor de rerre algelegendheid Ua Comps post, Palembangse dieven komen, die met de voordeelen doorgaan de Lamponders daartoe niet mogen opgaan; omdat sulx de peperinsaam zeer benadeeld 200 versoekt de koning aan den HoogEdelen Welgeboore Heer Gus tJav Willem, Baron van Imhofi, Gouverneur-Generaal;

De goudrivieren in hct district Toclang-Bawang, langs de rivicr haan

dich

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 442

GENERALE *EDERLASDSCHE GEOCTROYEERDE

Edlele Heeren Raudlcn a Vedlerlands-India , daartoe eenig Tulk employe eeren alle andere ran daar te weeren; zullendc lasten 1- J7 zoldy, kost, ammonitie, gereedschappen runing; wit meer nodig zy halv cn halv by de Comp en by den koning gedragen werden, de winsten zullen dus ook halv en halv ge- deeld werden; En z00 de Comp z3[goedrinden dat rerpag- ten; Z0o zal het gekdl van die pagt halv cn halv gedeeld werden

Den koning accordeerd, tat Tin heden af onder Neder" landse Compagnie gesteld werden de landen langs de ririer Tan- gcrang desselrs Wfesterarm rn dc zee tot aan dlessels uot- spronk; nerens alle degeene, die aldnar thins woncn het zy ook ran Iat natie, exepto de egte Bantammers die konings onderhorige urren_ dog egter de Comp" in alles aIthans zullen moeten ten dienste staan maar niet ten oorlog elders rersonden werden, blyrende deselre strook Jand met al de voordeclen, die daarvan konnen komen;

roonaan onder de Comp’ als haa; sowerin eygen goed. En zal den koning een persoon zenden; om die ses- honderd roeden breete te zien mneete en scheydpaalen t stellen.

Aldus gedaan geaccordeerd, beslootcn casteel dcn Diamant, tot Sourousouan, daar den koning van Bantam woond _ February 1747, en na de Machometaanse tijdreekening den 25en da6 Lam het maanligt Magharam in jaar 1160 genaant Ba wzs etekent Mossel, Gs_ Cluysenacr, H. Faure, P van den Velde_ Onder den Maleytschen text staan de zeguls en de handteeke- ningen !an den koning, van den croonprins en verdere rijxgroo- ten “as geteekent J: Campie, J S_ Elui, R: C van Imhoff,

Translaat am acte V4ll verband, by Paducca Siry Sulthan Aboel Fatgi Moegt hamnad Sifa Zeenoel Arifien, koning van ket rijk Bantam, aan den Hoog- Edelen Hoogagtb Welgeboore Heer Gustaav Willerr, Baron van Imhoff, Gourerneur-Generaal; en de Edele heeren Raden van ederlands-India verleend op- gedragen; met nedrig versoek Om Comp’ huipe_

Den koning, na den anderen sedert eenige jaren by herhalinge Comp hulpe ersogt hebbende tegen den onwettigen indrang

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 -1800.

ter Engelse; heeit door hetontstaan ran hetselre mnet har telyke droevheyt moeten zien_ dat tuu gegaan zijn, dat er thans geen peper Fan Lampon-Siliboe Bantam komt, Naar dat de Engelse die met geweld list alle sig nemcn Hy heeit haar den handel verblijf aldaar roor twee jaar door expresse zendelingen Iaten rerbieden, maar waten beschaamt en weygerden te rertrecken daarop heeft hy weder in October 1746 Comp” huipe rersogt om deselve te docn delogeeren en Comp’ besetting Op bequaame plaatsen in dies steede te leggen En rersoekt Paducca Siry Sulthan den WelEdelen Heer eerste Raad Directeur-Generaal, mitsgaders commissaris Jacol, Mussel, alsnog, OI dese Zuo nodige hulpe tot behoud ran zijn lander, bid den heer Gouverncur-Geuerazl en d Radcn der Edele Hooge Indiase Regeeringe te Batavia ernstig, dit zijn land te suyveren; waartoe den koning best oordeeld met Bakoenat te beginnen; belovend zig verbindende de kosten; die daartoe nodig zijn, maandgelden kostpeuningen, ammonitie, wo- ning en wat er meer rereyscht, te zullet; betalen, en rersoekt de posthouding ok in selver voegen ten zynen laste z00 lange het Comp’ noodig zal oordeelen. En zal den koning ernstig zorge draagen; dat aan de peperinzamelaars ten minste zooreel in goed geld voor deselve betaald werde, als de Engelse hun gercn Door my gemaakt den 6-7= van de maand February Anno 1747 geschreven in het fortres den Diamant, Sourousouan daar d koning van Bantam woord den 25 van het maanligt Mogharam

jaar 1160, genaamd Ba #as geteekent Paducca Siry Sulthan Aboel Fatgi Moeghammad Sifa Zecnocl Arificn_ Volgens leesing van den adsistent DanieL Aartsz: = tocgenaant Peper;” en Opgare van de heer oud-secretaris der Hooge Re- geeringe Cluysenaar, begrijpt dit den inhoud van acte Tinl ver band Ws geteekend Jean Campie, secretaris_ Hieronder Etain de zegels handteekeningen Fan de rijx- grooten.

Ontbrekcn; uitblijvcn: Het conccpt dcr rcgecrirg had hier na ernstig Adaartoc het nodige Verk stellen’ Blijkbzar di: %p Tcriock den koning krachuger geior- muletrd: Sic !

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weal, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 ’ hup Waboutjstor orgherms 4+

GERERALE REDERLARDSCHE GZOCTROYEERDE

CMIII: BANTAM:

Februari 1747 .

Zie de inleiding hicrvoor, blz, 440,

Den Faducca Siry Sulthan Aboel Fatgi Moeghammad Sila Lcenoel Arifien_ koning F-an het riik ran Bantam_ gelast ci donneere , dat alle prinsen cn hoigrooten in dese de opgeleese familielijst rermell, nercns de mindere dienaren, die in alle gewesten landen sig sijn ophoudende ondcr gehoor - saeihert ran den koning staan sullcn erkenen dev kroonprins pangerang Sariff Abdulla Moeghammad Gafil voor haar wettige successeur Fn het Tijk door de E. Comp in die qualiteyt {Ocg estaan en rastgesteld door den Edelen Heer Eerste Raad en Directeur-Generaal van India cn commissaris aan dit holi, Jacob Mossel, daartoe geauthoriseerd door den Hoog Edelen Welge booren Heer Gustaaff Willem _ Baron 1-7’7 Imhofi, Gourerneur- Generaal, cn dc Edele Heeren Raden ran Nederlands-India.

Onder stond Het voorsehreven geschrivt, M” dowr dlen koning orerhandigt sijnde, met rerklaring dat hetselre extract is ran de acte var authorisatie aanstelling “70 den pangerang Sariff tot Pangerang-Ratoe, met de naam van Sarift Abdullz Mocg- hammad Galil, gisteren ter onser presentie roorgelesen, v-ersoe kende dat ik daarby soude bevestigcn de krooning rzn FOOr schreeren pangerang tot kroonprins, ten mynen orerstaan schied_ z0o Is het, dat daaraun genoeg te doen en te blyken daar het behoord desen met mijn signet en signature berestige. Bantam in fort Speelwijk, den Februari 1747 was gete- kend J” Mosscl Ter svde stond desselrs zegel, in roodcn lacke: Onder stond Accordeert Was getekent J” Mossel. Accordeert = van der Parra secretaris

Uit de Oargecomcu briccu 1748 . 3” baeck; folio 790. 2) Kroomprins

This conlent clownloaded Irom 146.50.98,28 on Wed 12 Okt 2016 / 8,08 06 UTC Alluse :ubrct hllpDCuESOK orrnicnms OOST-NDISCIIE COMPAGTIE (02 ~1800.

CMIV_ BENGALEN,

11 Maart 1747,

Zie de inlciding hiervoor , blz. 432.

Translaat Terziaanse perwanna (bevelschrift)_ Ter- leend door de heer Said Ahmet-chan met deszelfs ze gel, op de regenten bediendens_ welke zig aller- wegen in de prorintic ran Bengale ophouden, en ont- fangen alhier den [9e April anno 1747_

De motseddics (rege enten) bediendens Fan Bagsbander cn Tneer andere plaatsen, in het souhaschap van Bengale gelegen_ zy kennelijk dat de wackiel van de Hollandse Comp’ aan Zijn Excellentie te kennen gegeren hebbende, hoedanig door de par ticuliere Hollanders om de wille der afvordering van 3V percent 31L tolgeld die dezelve VOOF haare negotie moesten voldoen, daar hunre Comp’ nogthans niet meer als 292 percento betaal de handen van den particulieren handel afgeslagen waren_ tot merckelijk nadeel van konings geregtigheeden dewelke ander- sints, offte ingerallen men den thol der particuliere op den voet van Comp’ bepaalde, niet weynig zoude toenemen_ door de meerdere quantiteyten goederen koopmanschappen, die alsdan met rolkomen gerustheyd uyt hun land herwaarts ston- den te voeren, het gemelde Zijn Excellentie behaagd heeft een perwama rerleenen; waarby gedagte koopluyden epermit- teerd werden hunne negotie gerustelijk te blyven roonisetten, mct betaalinge Tan 214 ten honderd, Weshalven Clieden by deesen wel expresselijk werden aanberolen rolgens dien inhoud Far gedagt perwrana Mcts meer als den nieuw bepaalde thol ran haar af te eyschen_ en roorts in allen deele met deselve ee de methode van de Comp’ handelen, welk tot narigt Fan Ulieden moet strecken.

Verleend den eersten Rebbi-ul-auwel (* Maant) 1747, Onder stond De copia deeses den April ingeboekt was getekend Koning:

Uit Controctenbock XIv

het Landsarchief

Batavia

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 446

CMV . SANGGIR-EILANDEN.

22 April 1747,’)

Op de Sanggir-eilalden had dc Compaglie in ket nidden der]8de CquI een post met een kleine bczetting, odcr een sergeamt; op Tahoekan Tus- schenl stwatjcs Gtoc - Sanggir, #l, Tabutkan; Kaudallar; Aanga- Mitoc Taroena (waarbij zich de #orst Siauw als viifde rocgde) gaf het hcrhaaldeliik strijd, vooralWcgcns #edcrzijdschc roof Fan Olcerdanen Slaten Dc commandecrende scrgcant; Hendrik Meelhop. trachtte tijdens eEt dezoek Tan resident Tal Mewado DOUT eenige Juereockomaicu censgezindhcid hcerstellcn ondergeteekende, Jacob Martheyn Lazarus, conilg Fan de Manganeeto, beneevens gesamentlyke bobatossen prinsen Fan Mangenitoe, belooren Inet suyrerheyd waarheyd _ prC - scntie van den heer gecommitteerde Johannes Pauwen en in pre- sentie van den sergeant-commandant Hendrik Meelhop, benee- Fens bobatossen prinsen van Taboukan_ Tarouna Chiauw Comp” logie, byaldien ik, coning van de Manga nitoe, binnen den tijd Tan reertien daagen de negorye zal gekoomen zijn zil ik; coning; beneevens rijksgrooten, Otere geeven andere menschen haare onderdaanen slaavcn aan iare leeren byaldien alle heeren daar niet en zijn_ zal deselve orergeeven handen Fan den sergeant-commandant Hendrik Meelhop, gelijk ik; cooning Fan Mangeneeto beneerens gesamentlyke rijksgrooten, belooren naa deesen dage dat wY geen verbliji meer en zullen geeven of verlecnen aan zulke weg- loopers, beloove d’straife welke d’E. Comp” daartoe bestemd heeft, ondergaan, Voor degeene die andermans onderdaanen slaaven koomen op te houden of te rerhergen_ Uyt die reeden ben ik; coning en gesanientlyke bobatossen_ dit beloorende met opregtigheyd en #raaticyd en hebbe sulks met onse gewaone Iyke handteekening onder dit rerbondschrift onderteekend_

Onder stond Tabukan_ den 2Ze; April 1747 w4s ge- teekend Jacob Marthicn Lasarus, de jonge coning Sacharias Tampungang_ goegoe Pieter Catiandago, dito; captain- laut Salomon Narondo; dito capitain Jacob Borondo, dito sengadje Simon Tatagou.

Uit Coutroctenbock XI (n1o. Zie cok bcneden Mci 1747.

het Landsarchief

Batavia

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-I WISCIIE COME 1602 - 1S00.

CMVI; SANGGIR-EILANDEN

Mei 1747.

Zie de inleiding hiervoor, blz

ondergeteekende, Andries Manabon; koning Fin Candar, beneevens de gesamentiyke bobatosscn prinsen van C andhar, beloove met suyverheydt waarheydt; in prescntie ran de heer gecommitteerde Johannes Fauwen cn in presentie ran den se - geant commandant Hendrik Meelhop, beneevens de bobatossen prinsen van Tabukan, Tarouna Chiauw, in ’: Comp logie, byaldien ik, coning ran (andhar binnen den tijd 1-317 reertien daagen op de negory zal gekoomen zijn_ za] coning; benee- recs de rijksgrooten, Overgeeven andermans onderdinen en slaa- ren aan haere heeren byaldien haare heeren daar niet zijn, zal deselve ter hand stellen wan deil sergeant-commandant Hendrik Meelhop Ook belooi ik, coning ran Candhar , benee ens de samentlyke bobatossen en rijksgrooten naa deesen dage; dat WY geen rerblijff meer en zullen geercn of verleenen aan zulke wcg ioopers, gelijk wy ook belooren de straffe ondergaan_ weike @’E Comp daartoe bestemd heett roor degeene, die andermans onderdaanen en slaaren ophouden rerbergen_ Uyt die reeden ben ik. cooning, gesamentlyke bobatossen_ zulks beloovende mnet opregtigheyt waarheyd_ hebbe sulks met onse ge woonlyke handteekening onder dit verbandschrift onderteekend

Onder stond Taruna, 2e Mey Ao. 1747 Wzs getekend = Andries Manabon, den goegoegoe Makainda Ingal, den captain- lzurt Todote; den hoekum Pande: In margine was getekend Hendrik Mecihop; Juriaan Thomas Zacharias Bouwenthi, Ismail Daniels_

1. Git Coutractembock

hct Landsarchief

Batavia

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 448

GENERALE “EDERLANDSCHIE GEOCTROYEERDE

CMVII BANDJARMASIN_

18 Mei 1747.’)

Hetverdrag 1733 werd coor dc Bandjarcezer Maeeromen: licten Chineezen, Engelschen Franschen Portugeezen den pepcr - handc Daa; Compagnic odvtnoncr jaarhks %p dit Fantoor Tcnic Ucl Wtro het weldra opgebroken kregen dus de concurrentcn sl Van Iihoff acltte derln Toraano ongcwcnecnt znng rskader hecr drictal comiesariescn Deze bewerklen ondcrstaande Oter . ecnkoinst caarmede tcn blbverde vestiging Bandjarmnasin Cacx Wtik Bandjarwasi da Cowfagnic (acccr hclft dcr 18l cc1er’. blz.1 rolgcnde

Vernieuwt contract van handel, Trient- bondge nootschap tusschen den sulthan Tamdji Dulla, den pangerang Ratoe Anum benevens de verdere grooten Van Banjermassing, cn de magtige Hollandsche Oost- indische Maatschappye op speciale gegerene Inacht order ran den HoogEdelen Heere Gustaaf Willem _ Baron van Imhoif, Gouverneur-Generaal, en de Wel- Edele Heeren Raaden Iam Nederlands-India, gemaakt geslooten door derzelver daartoe expresselijk afge- sondene, den opperkoopman Steren Marcus ran der Heyden benerens de cooplieden Jan ran Suchtelen en Daniel ran den Burch:

Nademaal de voorige contracten tusschen de Nederlandsche Compagnie en de Sultnans Fan Banjermassing niet zodanig als men wel gewenscht had, gestrekt hebben tot welzijn der weder- zijdse onderdanen, en de rolkeren “an Banjer in het onderhouden derselver, inzonderheyt in opzichte Tan het Inatste, met den sulthan Chamidulla geslooten, *) geheel nalaatig zijn geweest; waardoor het contract genoegsaam aangemerkt is geworden alsof he: niet meer in wesen Was; overzulx heeft den Gouver- eur Generaal en de Raden VaiL India goedgevonden gehad den oppercoopman president Steren Marcus Tan der Heyden; benevens de cooplieden Jan Fan Suchtelen en Daniel Fanl den

1. Uit de Orcrgecomer briciei 1743 boeck; aidecling Bandjermassing, folio 73 en volgende Ook in de Resolittich Gou Crilcur-Geicraoi Redc, dd. 13 Jumi 1747. Gedrukt bij NoonL ’XDER blz, 161 rolgende Hicrvobr blz 165 en rolgcnde:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Burgh expresselijk in commissie Banjer te senden, met Spe ciale magt last omme nader met den sulthan Tamdji Dulla en grooten derselver landen te confereeren zodanig nieuw contract van handel bondgenootschap sluyten_ als beter zoude kunnen voldoen aan de intentie ran wederzeydse contrac teerende partyen, welk in deser roege thans ten effecten ge- bragt en vastgestelt is Articul

Eerstelijk za/ tusschen den sulthan, Ratoe Anum, benevens de rerdere grooten en volkeren ran Banjer en tusschen de Holland sche Compagnie zijn en blyren een raste rriendt- en bondgenoot- schap, zoodanig dat men elkanders welvaren ran wederzyden zal trachten te bevorderen zonder daarran af te wyken oite reran- deren_ Articul 2. Byaldien eenige vyand dit land Tan Banjer mogt komien Jan te tasten, hetzy te waater of te land, belooit de Comp’ dat haar schip scheepen volkeren zich alhier bevindend, die ran

Bandjer Fermogen zullen bystaan, ten eynde zoodanig ecn ryand te helpen afweiren en te rerdryren zonder eenige onkosten 1OOr kruyt of loot te rekenen_

Articul 3

Maar wanneer onder de koninglyke Banjareesche familie tusschen twee broeders of [wee zoonen; tweedragt olf oorlog mogt ontstaan; za] de Comp niet behoe- ven of vermogen een der parthyen te helpen_ maar by sneuvelen van een dier beyde zal den overwinnaar 0f die het rijk behout, aan de articulen vin dit contract moeten voldoen_ Articul

Daarentegen belooit den sulthan het opperhooft, dienaren onderdanen van de Comp' die zich alhier zullen berinden, neemen in zijn bescherming en te bezorgen dat dezelve geen leet ol overlast komen te lyden; zy van de rolkeren Fin Banjer_ 't zy van andere ; en by aldien zulx mogte geschieden _ dat de Comp daarin behoorlyke satisfactie gegeren en de schuldige op het strengste gestraft worden, zullende de Comp" van hare kant besorgen, dat haar volk der Banjaresen meede geen geweld DL. %.

This conlent downloaded from 146.50,98,.28 Wed 12 Ot 20l6 / 8.U8.06 UTC AII use Guorec uo anouioc Orecmis 450

overlast aandoen, 0f die daaraan schuldig niogt beronden wer- den, naar billikheyt straffe docn erlangen

Articul

Voorts belooft den sulthan en Ratoe Anum alle de peper; die haar landt voortbrengt, geene uytgesondert, aan de Comp' leveren en te verkoopen; zonider aan eenige anderen, wie het ook 2y, daarvan iets te moogen verkoopen of permitteeren "yt te TOeICD; ook zullen beletten dat door hunne onderdanen off inwoonders aan imant anders dan aan de Comp" alleen eenige peper Ferkogt of gelerert word, ook niet uyt het landt rerroert;

Articul

Ingevolge van dien beloven den sulthan en Ratoe Anumn ook alle Europesche natien, die alhier ten handel mogten willen koo- mnen ofte die door haar mogten werden uytgesonden, alle eene uytgesondert, te Sullen afwysen en niet te permitteeren dat de selre alhier eenige goederen aanbrengen inkoopen, rerkoopen verhand: elen, mitsgaders ook beletten cat eenige Fan hare onderdanen met deselve eenige minste handel dryven En zullen de schuldige, die daerop geattrappeert werden, als Oer- treeders Tn dit contract gestrait werden

Articul 7 Doch zal de Comp’ des sulthans speciaal rersoek permit-teeren dat jaarlijx alhier &ene Chinese wankang aankont, een Meer, met zoodanige goederen als China uytlevert en alhicr vertiert werden_ egter onder dese LOOI waarde die den sulthan Ratoe opregtelijk belooven naar komen dat door hun rog door hunne onderdanen gene peper ain deselve mogen verkogt, verruylt o in eenige maniere gelerert werden ; maar Jjn de Comp alleen z2] het vrystaan vam haare alhier opge- slagene voorraat aan die wankang peper te rerkopen tegens rijxdaalders Spaans het picol. Atticul Daarentegen belooft de Comp’ alle de peper, Gie lend van Bandjer voortbrengt, te zullen aanneemen betalen tegens rijxdaalders Spaans de picol van 125 pond_ mits deselve gelevert

Zic hicrvoor, noot

1.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OoST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

werd goed droog zonder vermnenging Tnl sant oi steentjes_ gesuyvert van alle vuyligheyd Ook zal die peper met Comp’ gewigt schalen gewoogen werden vin wederzeyde, des bege- rende, ten overstaan Tan twce gecommitteerdens_ ten eynde dese de ontstane disputen zouden kunnen beslissen byal- dien zulx ondoenlijk is_ za] die beslissing moeten geschieden door Jen sulthan en het opperhooit, dat hier Comj’ wegen zal eecn

Articul 9

En gelijk den sulthan genegen is alle sluykeryen en vertoer ran peper, zooreel in zijn vermoogen is, te vceren tegen tc gaan, geeft Zijn Hoogheyd tot betere bereyking ran dat oog - merk aan de Comp opperhoofden, die alhier zullen zijn, TTy€ magt, alle uytgaande vaartuygen te laaten visiteeren zonder egter de daarop varende persoonen eenig leed te doen maat ontdekking ran peper zal Mnen denzelven mogen Janslaan verdeelen de eene helit TOOr de Comp en de andere ten roor deele van des sulthans schryrers

Articul 10. Wyders belooit de Comp Toot c altoos ZUU lange dit contract ten vollen naargekomen werdt, te zullen toelaten vrye vaart der Banjaresen op Bataria gekeel Jara_ tot Grisse Sourabaja toe; dog niet Ferder Om Oost, naar Baly, Lombok, Sumbawa en de rerdere eylanden tot Timor toe oi na de Baviaan ook niet naar de West of Noord_ als na Biliton, Palembang_ Johoor; Malacca andere custen en landen, daar omher gelegen, tot al hetwelke den sulthan de nodige orders zal geven; opdat zyne onderdanen door het niet naarkomen V7m dien geene schade of ongeluk komen te ontmoeten_

Articul

Ook zal de Comp magt hebben alle inkomende raartuygen, waarop suspicie ralt, exactelijk te visiteeren_ ter ontdekking agterhaling van desulken, die vreemde amphioen of Comp' speceryen tragten in roeren_ En zullen Comp" opperhoofden alle vaertuygen waarin speceryen of amphiocn niet by de Comp

Dc gccommittccrdcn. Poeloc Bawean:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 452

gekogt bevonden worden, met derzclver ophebbende nanschappen naar Batavia mogen versenden, aldaar naat maate van haar delict straffe te erlangen.

Articul 12, Eyndelijk belooft den sulthan 11n de Comp' ten genoegen een bekwame plaats huys tot logement der dienaren en ber- ging van goederen handelwaren te bezorgen, mits daarvoor betalend een billyke prijs ; insgelijks geven de sulthan en Ratoe Anum volkoomene Fryheyd om een logie te extrueren ter plaatse daar de Comp zulx mogt komen goed te vinden, ingelyker rnegen als zulx door den voorigen sulthan Chamidulla toe gestaan geworden

Aldus gedaan gecontracteerd in hoff des sulthans tot Cajoetangi, den 18 Mey 1747 . En zijn hiervan gemaakt twee eensluydende aischriften op gelyke wyse getekent en gesegeld, waarvan een onder Zijn Hoogheyd en een onder de commnissian- ten verbleven is_ Onder het Maleyts stonden twee zeegels_ een van den sulthan Tamdjidulla cen van Ratoc Anum, mitse gaders onder Hol- lands drie zegels Fan de commissianten en daarbezyden gete kent: S_ van der Heyden, Jan van Suchtelen van der Burgh: Daaronder : Accordeert getekent van Ruymbeek; cretaris_

Ratificatie door Gouverneur-Generaal e Raden van Indie_

Zo wierd goedgevonden verstaan hetselve te ratificee ren_ behoudens de separate articulen_ tcr secrecte resolutic van den 2 deser vermelt, en gemelten opperkoopman Van der Hey- den bereeds toegesonden by missive van den Juny deses jaars mitsgaders de acte van ratificatie diendwegen laten expedi- eeren Ila vorige exempelen; ook speciaal ten Opsigte van Banjer te vinden bij resolutie van den 15 Maart 1734.

1} Uit de Resolulizu Juui 1747 . Hicrvoor blz: 170.

Goxerncur-Gencrcol

Raden

Indiz 4d

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OUSI
INDISCHE COMTAGNIE 1602_1800.

Batavia castecl, dato roorschreven was getekend van Imhoff, J” Mossel, D Nolthenius_ J” M’ Cluysenaer, J” van den Bosch; H: Verysel, A” van Broyel,] H. Thelingen, P’ A van dc Parra secretaris:

Separate artikelen; door Gourerneur-Generaal Rade aan het voorgaande contract toegevoegd

Aangesien het jongst gerenoveerde contract ran “riend- schap tussen den sulthan Tamdji Dulla, den pangerang Ratoe Anum en de verdere groten Fan Banjermassing aan de Pene de Nederlandsche Oostindische Comp aan1 de andere zyde der den 17drn _ May deses jaars 1747 eenige notabele rerande: ringen zijn gemaakt, soowel ten opsigte Fan prijs Fan peper als andersints, dewelke hetselve souden kunnen doen aan- merken als een nieuw contract;, tegens de intentie der contrac- tecrende parthyen, soo is nodig g oordeelt by dit separate articul daaraf de nodige verklaring doen dienvolgende wel DFI drukkelijk te inhaereeren de rarige contracten_ tussen de Neder- landse Comp’ en het rijk van Banjer, al ran hondert jaren her- waards, gemaakt, als de grond en het fundament ran de tegen- woordige; speciaal die ran den jare 1664 1733, waaraff net presente alleen een nadere vernicuwinge en verklaringe is, en de pointen, daarby vermnelt; allesins te doen standgrypen Foor s0o verre in het laatste contract niet zijn rerandert olte gcheel en al vernietigt:

Ook is tot nader verstand ran het eerste articul der roormelde renovatie, sprekende Fan ernieuwing det vriendschap bondgenootschap, zodanig dat mer elkanders welvaren te derzyden sal trachten te bevorderen, item van het tweede articul, houdende belofte Jan de zyde van de Comp” om het Jand van Banjer, invoegen als daarby vermelt is, beschericn nodig oordeelt in desen te rerklaren_ dat aan de zyde ran den sulthan en pangerang; item de groter Op Banjer, speciaal ook onder de voorschreven vernieuwinge der bondgenootschap Sal gehorer, dat

Sic ! Het contract gcteckend op den 18”*

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

GESERALE FEDERLANDSCH: GEOCTROYEERDE

aan niemand, die met de Comp’ oorlog eenige schuylplaatse aldaar oi in het geheele gebied van Banjer sal mogen gegeren werden_ reel min eenige bescherming, maar dat degeene die Comp’ ’yanden oli rebellen sijn_ aanstonds sullen moeten werden afgeweesen e7, hetzy goedwillig off quaadwillig, vin daar verdreven; sondler onderscheyt wie het ook zy.

Dese separate articulen sullen werden gehouden Tan Volle kragt c waarde evem oif deselre by het contract Fan den 18 Mey laastleden “an woorde tot woorde Tire g’insereert:

CMVIII PERZIE.

31 Januari 1748.

i 1743 brak in Perzie opstand uit tcgcI? despotieken vorst Nadir-sjah, sedert hlecf dit rik jaren Iang drUS Met groole wreedhcid trad Nadir teger de Opstandelinger o, maar telkens kuzmen weer andere hertogen’ Tezcn hcm FCrzct Eindelijk; in October 1747, vond dc tiran docd; hij Uetd Fermoord last zijn ncci, 4li Coeli-ckan; die nu zelf der Perzischen troon bestceg: ancet dcn titel Addil-sjah of dlcrticrer koningn” In d corlogsjaren had Compagnies hardel duchtig Releden, cn de raad Gamron hopcndc dat dair nu ccr gunstige wending komen Z0u, zond den nieuuen Vors zijn Gelukwenschen gepaard vcrzockschrift Eebruikelijke Geschenkcn wat dc Vorst manvoonoge Iet de rolgende Ia ndemnenerz

Translaat circulair mandament; door den nieuwen Totsa Addil-sjah geschreren aan alle gouverneurs rerdere regenten Van gehecl Persien, mitsgaders alhier ?) op 23 Juny 1748 per een Engcls looper (al” hier) aangebragt:

Het gebod, dat de weereld tc gehoorsamen heelt, is dit: Dat dewijl de vrundschap tusschen my en de hoogrermogende Hoilandsche grooten althoos sterk geweest is, zylieden daar- omie ook Fan myne voorsaaten, onder anderen van mijn

Uit de Otrrgccomen bricien 1749, 3” boeck . {olio 1491 cr ” Op Gamron

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 _1800

00m, den Nadir-sjah, die God na zig genomen heeft ’) en vin ecr grcoten naam geweest is, reele roorregten genooten hebben behelsende dat de grooten oite capitainen der Hollanderen 700-wcl in Gamron Kirman, Spahan andere plaatse Fan Iracn het geheele rijk g ’estabileerd zijnde, koopen en rerkoopen mooger, mitsgaders door de grooten; die eenig bestier in handen hebben

reel vrundschap beweesen moeten werden, nict toe moeten laaten dat imand haar eenig geweld aandoet Derhalven dan conform niet alleen clie roorige manier, Miaar ook cp een Wyse_ waardoor de ’rundschap Tertrouwken- heyd tusschcn (ns raster CtI Ook haare negutie als ran cudsher florisant mag worden_ heb ik berrolen cn bereele mits desen 170 alle gebiederen_ desselvs onderhorige alle dic eenig bestier ran mynen anden in handen hebben, en onder anderen ook de sjabbandaars _ burgs eneesteren haare supoosteni, mitsgaders darrogas schouten Tzn Spahan_ Shiraas, Gamrom, Kirman etc zigt deses rolgens de manieren ran de oude tyden met capitainen !an de Hollandsche Comp” te hanelen cn haare affaires Op eene goede cn vrindelyke wyse te rerrigten, mitsga - ders ook op allerley manier belcefdheeden bewvsen met toe te laaten_ dat er iets buyten ordlre en regt imand Tan haar aigevordert word, en dal Eiemant sig rerstoute buyten dese mrne ordre te treeden_

Geschreven maand Saifer Mosaiier des jaars 1161, orerecnkomende met onsen schrijistijl den laatsten anuary 1748 Aan hoofd eser konings zegul, in swarten ink gedrukt, daaragter het zegul des konings tweede, Zorab-chan, mede in swarten Ink gedrukt; en nog twee zeguls Fam worsten secre- taris denoteerende de ninuten deser in zijn boek te zijn gere- gistreerd: Onder stond Aldus rolgens opgaaif Tan ’sE. Compagnies Persiaansch schryver Camber Alie in Tersiaansch @an den tolk Jacob Jan Sahid en vervolgens by nadere vertaaling door denzelten in het Nederduyts te zamen gebragt door was ge teekendt Bassc. Nog lager Accordeerd geteekend Basse, cerste ge- sworen clercq:

Sic

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 456

CENERALE NEDERL | DSCHE GEOCTROYEERDE

1. PERZIE.

Februari 1748.

Zic de inlciding bij het voorgaande document Translaat Persiaansche mandament, door den ning Addil-sjah aan den heer Abraham ran de Welle oppercoopman en gezaghebber deser directie_ in dato eersten February 1748 geschreven; Op 23 Juny danr- aan per ecn Engelsche looper alhier aangebragt

Het bevel, dat de weereld te gehoorsamen heeit; is dit: Dat den oppersten der Christenen Abraham ran de Welle captain vanwecgens d’Hollandsche Comp” zig van myne rojale gunste vast rerzekert houden kin; wete dat den brieff en request door Uw_ oppersten der Christenen, aan my gerigt weegens het filiciteeren van my met den throon, en de betuygde Vrundschap der verdere

Hollandsche groote mitsgaders deselve aen mijn leger dat als des hemels groote is gestuurd te zijn, by my ontfangen en al gunt daarin geschreeven, my bekent ge- worden is; SOO Ook Uw, opperste der Christenens obedientie, waar- om ik dan veel gunste ran (W, opperste der Christenen, heb € dienvolgende een circulair mandament geschreren aan alle gou- Terneurs ditos;, ?) sjabandhaars en andere bediendens_ z0o der benedenlanden vin Faars als andere plaatsen eselve daarby gerecommandeert met Uw, opperste der Christcnen, cn al de erdere ’sE_ Comp bediendens d’aloude !rundschap; als be- voorens geweest is_ te cultiveeren_ L0O op Gamron, Kirman_ Spahan, rervolgens Feheel mijn landt deur, waarvan regenten haaf versekert moeten houden ook sonder reedenen geene geldafvordering Tan uW rolk rerdere bedieridens doen. En moet Uw E; van myne koninglyke gunste steeds VeT. seekert wesen. Wat belangt de pmanschappen_ X00 aanbrengen, pen verkoopen; zullen naar de rorige Coelme geschieden. Doet ook al wyders uw best om Gamron Verdere daarom- streeks leggende zeehaaven [s] aan haar rorige florisuntie brengen, gunt Uw dan nogmaals recommandeere, gelijk Uw

Uit de Ovcgccomen britien 1749 , 3 ” boeck folio 1493 2) PL gebruikelijke afkorting Voor provisionecl

rolgende.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OUST-IADISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

dan ook versekerd kunt weesen, andere zake requestrerende, dezelve niet van de hand wyze, maar daarin te zullen bewilligen staag dese gunste in Uw gedagten te houden

Geschreven in de maand Salfar Moesaffer des jaars 161_ off den I” February 1748 Aen hoofd deser konings zegul, in swarten inkt gedrukt, daaragter het zegul Fan des konings tweede, Zorab-chan mede in swarten inkt gedruckt, cn nog twee zeguls van Vorstcn srcretaris, deroteerende_ de minuten deser in zijai boek te ziju geregistreerd Ondcr stond Aldus rolgens opgaaff van Comp’ Fer - siaansch schryrer Chamber-Alie in Persiaansch acn den tholk Jacob Jan Sahid vervolgens by nadere vertaiing door dcr- zelven in het Nederduyts te samen gebragt door wis getee kent Basse. Yog lager : Accordeert geteekend Basse_ eerste ge- zworen clercq

CMX_ SURATTE

30 Maart 1748.

1n den loop 1747 Kunmen Nede-lander $ Suratte crristige mocilikheden, tcngevolge van ccn soort rcvolutic; De ,baxi Drcreto stadssoldaten” Mia Atsjcnt, die zich jaren larg als ecn rustig cn plichts- Ectromw amctcraar had gedragcn_ Llai in dit jaar plotscling in “crzct [tBCm zijn chei; den stedeliken gOuvcrteur Me: stcun de strijdiaardige Mahratti’$ wist Mia Atsjent zich Meryitr Makcn kasttet stad, zcttc dcm Rouverncur 21 stcldc zichzcli in dicns plaats Klazrbli - kelijk ging mcn aan het hof vart dert Gructmogol Iet deze cigenmachtige wijzigingen akkoord. nicuwe Bouttrneur_ den officicelen HELM Mir Main Uadin-chan ainnini toondc zich aanvankeliik zccr vriendeliik jegens de Nederlanders, M:ar tocn Ccn:l de macht handcn had, verandtrot dil: Hij #rwcti Kne zich gedurende dcn strijd ncurall haddcn gchoucen: aa/ge-poord dcur Engelschen; egde hip hun mociliikheden in den Wc?_ Niet slechts hadden zij openlijk hoon smaao verdured Urrto de handel rctnoden m1ir ook inkccmsche kooplieden, Ncderlandschc Compagnic gercgeld zaken dcden, Wcrutn vervolgd:

Uit de Overgekomcn brievcn 1750 , 21*8 bocck folio 1123

volgcnde.

This conicnt downloaded 50.98.28 pn Wed. Ocl 2016 I8 O8,06 UTC AM Mer’ Wocl hitp Wabouljstox oreteris 458

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Directeur Jan Schreuder zijn Naad gingen hutnerzijds cok geweld Orcr Nadat zij hcimelik allc comanien kostbaarhcden boord der schepen hadden gebracht, trok cok d groolc meerderheid dcr Ambterarcm VTobW kinderen dairhcen; waitna Iet Teedc alle inhcemsche raarluigcr, die men krijgen in besag nam, om z00 docndc waarborg hebben tcGcn evcntucele vernicling Nedcr - landschc loge mct inhoud; Di: optreden bletf niet zondcr sucCCs LuT Miamstc unncemscne navidelanis kenden juistheid de grieven Nccerlanders; Vezer_ roorceclen welke de Nederlandsche handel ook VOOI den €ouverrcr Ecebrachi; wisten dezen orer halen; bespre kingcn openen Aan dc Aederlandcrs Wceo verzocht; #cnsciicn eischen Op schrift stelien nirtge gouverreur schreef zijn beslissing caarnaas:. Hct gchcelc documncnt Wcrc veryolgens pezegcld, (Gencral: Misia G.G Rodc Heren-XFM 3ld Deccbcr 1748 : Wisiven Aourona War Datavia Mci 1748 25 Mci 1749}.

Concept voordragtspoincten Transiaat antwoord, eygen- om in de Persizanse taal Orer handig door den gouverneur gegeven werden door den Mier Main Uddien-chan op Edelagtbaren Heer directeur ter seyden staande TOu - Jan Schreuder aa1; den tegen dragtspoincten gestelt: woordligen gouverneur ran de stad Souratta_ Mier Mayn Ud- dien-chan rulgo Mia Atsjent, den 23 Maart anno 1748 4.

Alles wat de E_ Comp Je firmans n hasbul-hockums ram den koning sowel als by apparte geschrijftens Fan gouverneur deser stad cn door ewoonte nu jongst en Tan ouds rerkregen heelt, sal ook door esen gouverneur toege staan; onderhouden, begun- stigt bevordert werder sodaniger voegen_ dat recteur in alle redelijkhijt daar- mede vergenoeg: kan sijn.

So als ran ouds rolgens de firmans en koninglyke ordres_ ook rerkregcne geschrilten ran de successire regenter, belangen verrigt Sun , sullen deselve secuur na die gewoonte haar voortgang blrren behouden_

Dus sullen insonderhijt thollen van de Hollanders nu niet anders genomen gere-

De thollen van de goederen der Hollanders, so als I anno passato gerordert is, sal nu in

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGRIE 1602 1800.

kent werden als deselve : se- dert de jongste twee jaren ge nomen gerekent sijn.

selrer roegen mede genomen werden

Den ontlos en afscheep der #an [€ brengene e te Tcrtoe Tene goederen coopman- schappen Fan Hollanders sal, S0 wel buy ten de stad in Jengiabander, als hinncn stad by de chiappoort mo- gen geschieden, nadat recteur sulx nodig oordeelen sal

Altijd is mijn oogmerkt de voortgang ran Uw wetk , dus brengt de goederen in de oude latty_ cn is het FCT - eyschende, brengt die Jengiabander mede; wat is e ain gelegen

En sullen hiertoe door den gouverneur ect meer presse scntyvets aangesteld werden, die althoos gereed saan; opdat men met het werk (laarna niet, gelijk roorheen reeltijds geschied drie ricr dagen heeit te wagten_

De tholbediendens sal al”) geordonneerd om in de roort- gang Tan werk geen traig hijt toe brengen Treest daarop gerust:

Omtrent de vermunting ran geld sullen de Hollanders nog dieselfde vryhijt het roorregt genieten, dat door den nabab Saaider-chan roor den oorlog hzar rersoek toegestaan is.

Al wat roor den oorlog ge contracteerd 15 geweest, werd toegestaan

De muur waartoe in Jen- giabander rondom E. Comp”

ersoekt hicrorer U nabab Nesaam-#-Molk

1. De poort; Tiar de ingevcer de #litm wcrden gcchiap: Eestempcld, Dc oude loge in dc stad 3) Misschicn czcn sijn al Van zoodatig rcorregt Jnii nicts bekend_ Daar dc gcbouwel Jengibandar buiten eigenlike stad lagen;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 460

GERERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

thuyn bereets de grond legt sa/ mogen voleynd werden so als die begonnen is_

sal mede het nodige voordra gen en niet manqueren tot de verkryging mijn best [te] doen weest diarran erce krert;

Langs de rivierkant in Jen- giabander sal mogcn eene stene beschoeying gemaakt cn opgehaalt werden, sodanig als die langs de thuyn der Engel- schen_

Alleen cen beschoeying, ge- lijx de grond indien die ge maakt werd, is daar niet ain gelegen_

Als de E. Comp of in der tijd eens goedvinden mogte 0p die plaats eene logie bouwen, sal daartoe ook ten eerslen permissie rerleent werk, so min als de muur daar rondom, en de steene be- schoeying, belet, opgehouden of verhindert; nog de werklie- den lereranciers ran kalk; steen hout verboden #er- den daaraan niet te werken of daartoe gene materialen te le- rered_ Maar integendeel den gouverneur !erpligt sijn alles de behulpsame hand te hieden selfs des noods besorgen_ dat aan het be nodigte tot so een werk gecn gebrek sy.

Hieromtrent sal selrer voegen als met articul FJIJ de muur gehandelt werden

Aangaande de oorlog sal de gourerne moeten verclaren schriftelijk opgeven alles

De hartcn kent God wat gelaoi isser aan seggen Van veele menschen slaan

hoorde dit nict to: de competentie na bab ondet koning der provincic.

stadsgouvcrneur, I7ar van dcn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

wat de directeur hem belooft waarin hy sijn woord niet gehouden heelt, sonder iets het minste agter te houden of te Verswygen; wat in Sijn hart besloten legt, opdat dus de di- rccteur in staat mag raken sig voor de heele werelt te kun- nen rerantwoorden wegens al- les wat tot nog toe in sijn na deel uytgestrooy: roorge gcrcn is

Geeft daarop geen agt: trent Ousc vrundschap is gee- verandering daar sa] ook geen verandering ko- nen wcest daar rersekert Tn.

De goederen, die gene Secuur sal de permissie raal Dhamagie thans nog van zorgt werden de Hollanders aanhoud, sal de gouverneur besorgen dat weder Fykomen ten CCr_ sten gelargeert werden.

Ook sal

besorgen daarroor instaan moeten, dat de Marhetties_ lange sy in de stad sijn, niemanden van de Comp’ derselver dienaren_ makelaars cooplieden of derhorige, opratten of eenig geweld aandoen, het ook OM wat redenen 0f onder wat roorwendsel hetselve geschie- den mogte

Aan de makelaars nog AAT eenige onderhorige ran Comp sullen door niemand geen minste noleste Jan- gedaan werden sijt danrran rersekert:

Mantsjerjie ’) zal ten eer= sten losgelaten, het geld, dat hem afgeperst is_ wederom ge- gevcn en hy met rolle eer en fatsoen den directeur toege- sonden werden,

Mantsjerjie is orergegeren aan Abdul Cader Tjillebie Sale Tjillebie- wanneer Uw op sijn vorigc plaats terugkomt, sal hy by Uw gebragt werden_ en doet dan hetgeen dat regtis:

1. Een In Compagnics makclaars,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

Niemand van de stadsregen- ten sal in den aanstaande ver- mogen eenigen dienaar, make laar coopman of onderhorige ran de Ej Comp’ Op teratten geld af te persen of eenig ge- wela aan te doen, 2l was het ook orer wat saak het wil Maar wanneer iemand icts t€

gen tliergelyke menschen heeft, Sai sulx aan den directeur he kent gemaakt werden, die dan verpligt sal sijn de saak nzuw- keurig te ondersoeken en goed regt te docn;

Volgens de firmins sal het nagekomen werden

Tot en orer de saken ran de Hollanders sal Fast man ran aansien eere , mel helieren Fan den gourerneur Mahonet Alie; aangestelt werden J367 wien mcn sig by roorkomende noodsakelijkhijt addresseren kan om de belan- gen van de Hollanders aan den gouvermeur voor te dragen_

Coniorn begeerte mijn soon elast Uw saken waar te nemen.

Laasrelijk sal V1n dit alles een schriftelijk contract ge- maakt en hetselve niet alleen door den gourerneut, mzar ook door voornaamnste cooplieden deser stad met hun segul bekragtigt en insonder- hijt door den laatsteu beloften gedaan werden, dat sy voor de nakominge van het een en der borge blyven en niet toe-

Van war gecontrac teert 1S, sal de nakoming ran weerskanten nodig sijn daarvoor sullen alle VOOr - naamste cooplieden borge bly- rcn;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

staan sullen, dat daarin eenige verandering gemaakt werde ten ware Sulx geschiede met toestemming ran byde par thyen.

Smalschip De jonge Susanne_ leggende in de mond Tn de Souratse rivier, den 30 Maart anno 1748, Lager ; Voor de translatie van de voordragtspoincten “yt het Nederduytsch in Persiaans en ran het antwoord”yt het Per- siaans in Nederduytsch_ beste kennis wis getekent Sanderus_ Sijnde alles ingevolge het genomene besluyt Op den 26” cou- rant; beantwoord het antwoort, als gesegd_ door Mia Atsjent eygenhandig geschreven en met vijftien seguls van de roornaam- sic cooplieden Foor de guarantie bekragtigt

CMXI TERNATE_TIDORE_

16 April 1748.

Dc wapenatilstand 1745 hierv6br had TAAT korten tijd succcs weldra Halmahcira de strijd VccT dcn Fang; De golrernell der Compagnie zag zich ten sloute genoodzaakt grijpen bcwerkte onderstaano wcdesverdrag, waarbii Compagnie vader inet het tcezicht op twistende kicdcren belast Utto

Articulen, volgens dewelke is vastgestelt cnde ge slooten een eeuwigduurende vreede tusschen Sijn Hoogheyt Amir Iskandhar Djoel Carnaine Saphi Oed ding Kitchil Radja-lauwt-sjah cooning van Ternaten en syne rijksgrooten ter eenre Paduka Siry Sulthan Miri Bifalalihil Azis Li- moehiadin Billahil Malikil Manaan-sjah coning van Tidor syne rijksgrooten ter andere zyde ter pre sentie en door de middelinge van den heere M’ Ge rard van Brandwijk van Blokland gouverneur en di-

’) Uit de Ovcrgecomen brieven 1749 , 2e boecky folio 701 B cn volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 44

GESERALE NEDERLAXDSCHE GROCTROYEERDE

recteut, nevens den raad Molucco, naam vanwegen Sijn Hoog Edelheit, den HoogEdelen Wel- geboren Grootagtbaren Heere Gustaaf Willem_ Baron Van Imhoff , Gouverneur-Generaal, WelEdele Heeren Raden van Nederlands-India tot Batavia als representeerende de hooge overigheyt vanweegen den Stait der Vereenigde Nederlanden in dese Oostiridi- sche gewesten:

Ten CersicIl

Belooven ende sweeren de coningen cn rijksgrooten ran Ter- naten en Tidor te rergeeven en rergeeten voor nu ende altoos alle moorderyen, hostilityten geweldena yen, dewelke voor dato deses, ende wel specialijk t ’sedert den jare 1742, door haar lieder wedersijdse onderdanen sijn gepleegd geworden_

Ten

Dat dienvolgendc Fooriaan tusschen Haar Hooghedens coningen van Ternaten Tidoi, nevens hare riiksgrooten onderdanen_ sa] sijn een raste_ onverbreekelyke en eeuwigduu- rende Vreede: Ten 3”

Belooven ende rerpligten sig by desen specialijk den Paduka Siry Sulthan, coning van Tidor, benevens syne rijksgrooten; omme mits de reeds gedaane ratificatie na de solemnisatie deses niet alleen de hier in loco onder Sijn Hoogheyds gevolg present sijnde Ternaatse Alphoereesen ilico ofte Op de eerste somiatie gesa entlijk in handen ran d’E Comp’ te sullen overleeveren Ommr vervolgens aan hunne wettigen vorst, den coning 4an7 Ternaten etransporteerd [c werden; maar Ook wel expresselijk Omme de overige nog tot Maba, Wama_ Waidi en elders_ waat die sig ook moogen ophouden_ onder het Tidorees resort ofte gebied huysvestende Olte omswervende gesamentlyke Ternaatse Alphoerecsen SoD mans_ vrouwen als kinderen, mitsgaders alle

soodanige andere wettige onderdanen Fan bet Ternaatse rijk; sy Macqianders, Cayoes Ganeresen Xullaneesen etc- als sig present nog aldaar sijn bevindende; ten eersten onder

Maba, Warna Maidi, alle op Zuid-Halmahcira, Bedoeld zullen zijn d beworcrs der cilanden Kajoa

Ganeh:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-IXDSCIE CO,PAGNIE 602-_IS00.

465

gehoorsaamheyt ende het gebied Fan Ternaatse croon; ten enoegen van den Paduka Siry Sulthan, coning vin Ternaten_ te doen weederkeeren sonder eenige de minste oogluykinge oite list daaromtrent te sullen gebruyken oi te gedoogen dat sulks door andere werde gedaan, Ten Hierentegen hebben Sijn Hoogheyd, den coning ran Ternaten_ benevens syne rijksraden_ meede aangenoomen ende belooft, gelijk Haar HoogEdens Janneemen en belooven by desen, Oml insgelijks eene pertinente orerleeveringe 1e sullen docn aan het Tidoreese rijk ran alie soodanige ’Tidoorse onderdaanen, al5 onder Haar HoogEdens resort mogten werden bevonden fictun domicilium te houden ofte om t€ swerven, dan wel hier oite daar gerangelijk g ’detineerd werden. Ten Waarenbuyten even gemelde Paduka Siry Sulthan rijks- grooten van Ternaten ter prerenientie van de te dugten incon- renientie, op de persuasie van den heere gouverneur en direc- teur, in den hoofde deses gemelt_ hebben aangenomen en beloo- by deesen, omme derselrers gesamentlyke uytgeweekene onderdaznen soowel Alphoereesen als andere, niemant uylge- sondert; by retour onder het Ternaatse resort ende rertooninge Fan verpligte submissie F haarlieder wettigen cooning wegens derselrers begaane feyl door de gedaane uytwijking Fanl het Tidorese resort, te sullen verleenen eene generaale amnestic ende pardon Ten 6” . Ook belooft den koning ran Ternaaten VoOr sig in bysonder, Sijn Hoogheyds kinderen verdere princen toom tot haaren pligt te houden, dat door hunlieden geen het minste ge- weld, knevelaryen ofte andere vixatien_ da3t nict dan ongenoegen quaade gevolgen uyt spruyten_ gepleegd werden w1n sijn onderdaanen in generaal, dan wel aan de thans wederkeerende Alphoereesen _ ofte wel degeene, die sig tot heeden nog niet van onder sijn gebied begeren hebber, opdat sy daardoor niet weedcr

1. Sic Er stail inconvicntie “) Lees : naar

DL 96

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 40)

genoodsaakt worden het gebied van haaren wettigen coning verlaaten, maar stil, gerust en vreedzaam mooge verblyven on - der de regering van hunnen wettigen vorst ingevalle egter door misverstand ofte andersints eenige orsaak mogte opdoen, waaruyt eenig ongenoegen konde gebooren werden, dat roorschreven onderdaanen sig alsdan sullen hebben te begeeven tot hunne Opperhoofden; waaronder sy sorteeren_ die sulks ge_ houden sullen sijn bekend te maaxen aan den gouverneur ten casteele Orange, ten cynde sig daarop te informeeren, met den kooning Fan Ternaaten spreeken middelen in werk te stellen_ waardoor dit tot TuSt welsijn Tin Ternaatsche rijk kan verevend “yt den weg geruymt (te) werden_ En dat de opperhooiden roormelt eenig leet door des conings kinders oftc andere prinsen aangedaan werdende_ zy hetselfde spoor meede sullen hebben rolgen; zig ten fine voorschreven aan den gouverneur adresseeren_ Ten 7”“_ Sal de wedersijds geleedene schade en verlics der Ternatanen en Tidoreesen aan clappus_ sago paty)-thuynen en andere lan- den, boomen; Vrugten_ eduurende de thans cesseerende beroer- tens vyandelijkheden, tegen den anderen eguaal gercekend_ gccompenseert en quij tgescholden blyven terwijl alle vyandelijk- heeden en beroertens althoos daarmeede verseld gaan.

Ten 8”,

Belooven de coniugen en rijksgrooten respectivelijk om niar de subsignificatie deses alle geweldenaryen molestatie derselver onderdaanen resiprocquelijk alomme eem eynde sullen doen nlemen cesseeren mitsgaders alles dus te derigeerer, alsof deselve nooyt #aancn voorgevallen ofte gepasseerd

Ten 9” sweeren de coningen

Belooren

rijksgrooten insgelijks, dat byaldien naar de solemneele voltreckinge deses vreedentrac- tats een ValJ bydersijds onderdaanen wederon eenige molest , geweld of rooverye Op des anderen onderdaanen mogte koomen te Onderneemen of pleegen; hetsy de onderdaanen van den COO-

1. Lees padi: 2} Ook gecompenseerd gerekend Worocn

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-IXDISCIE COMTAGNIE 1602_IS0O.

ning ran Ternaaten Op die ran Tidors cooning, of die vzn Tidor aan1 de onderdaanen Fan Ternaats cooning; dat geencn deele Sullen gedoogen nogte toelaten dat sulks eeniger maniere sal werden gerepresalieerd.

Ten 10t.

Maar dat den cooning wiens onderdaan of onderdaanen sijn rerongelijkt ofte beschaadigt, U het roorgerallene terstond aan den heer gourerneur sal doen adrertentie geeven_ die sulks dan ook aan den cooning ran den belediger sal doen bekend maaken_ wanneer dicn cooning dan ook sonder eenige de minste exceptie rerpligt sal sijn de schuldige terstond te doen opsoeken; apprehendeeren ende handen ran d'E. Comp Orct leveren_ omme naar merite gestraft te werden;

Tcn H"_

Dog soo het mogte gebeuren dat diergelyke turbateurs ran de Moluccose rust en vreede sig soek gemaakt oite op der vlugt begeeven hebben, S0O sal den coning verpligt sijn een [der] roornaamste hoofden van de negary, #iens rolk het faict geper petreerd heeit, aan d'E Comp orer te lereren 0n volgens het gecontracteerde by Haar Hooghedens respectire, in dato 30 Juli 1739,') aan Comp" gemeene luerren te arbeyden, tot Soo lange den schuldigen ter strafie [in] Comp handen sal Wueeen gesteld. Ter 12"" Alle welke articulen roormelt coningen rijxgrooten Ven Ternaten Tidor ook belooven terstond na het tekenen; rer- zegulen besweeren deses derselrer expresse gecommitteer- dens geselschap ran die der E. Comp naar haare algelegene landen, en wel principaal naar de overcust Halmahera_ te zullen zcnder; omme de gemaakte vreede tusschen Haar Hooghedens rijksgrooten alomme bekend tc Maken ende de opperhoofden en onderdanen aldaar tot het punctueel oprolgen deses tractaats te rerpligten. Ten 13""_ En aangesien door het geduurig omswerven der wederzijdsche onderdaanen door de Molucos buyten voorkennisse olte licentie

') Er staa: abusicrclijk 1749. Zic echter hierroor, blz. 278

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 408

ran hunne kooningen veeltijds geweldenaryen gepleegd werden sonder dat de Comp' kan onderrigt werden wie desele eygent lijk: geperpetreert hebben, gelijjk sulks selfs Comp' dienaren en scheepelingen van de pantechialiang De Claara den jare 1745 sijn onderhavig geraakt, soo verbinden sig de coningen van Ternaaten en Tidor wedersijds, dat Haar Hooghedens wey - ringe van alsulke enorm gedoente, als even aangeroerd is_ wat rerders daaruyt soude kunnen roortkoomen; niemant hunner onderhoorige

voortaan te sullen licenteeren ofte permissie gee- rem, dan we daaryoor kennen ofte houden, als die booven het reeds ingevoerd Comp'~ schiap Fan harentwecgen sullen vOOr- sien sijn met een behoorlyke pas oite onderteekent vrygeleyde, hetwelk sylieden by ontmoetinge van Comp raarthuygen_ als gerecquireerd werden sullen moeten vertoonen, Pocne "n als ongepermitteerde swervers aangemerkt; geapprehendeert en in de ketting geklonken te werden on aan Comp' gemeene werken geleegentheyt van siaken t€ arbeyden

Ten 14"_

Van den inhoud des eeven roorgaande articuls sullen g'exci- picerd weesen degeene die van Tidor ofte Ternaaten direct sig pet prauw dit hoofdcasteel begeeven met dese distinctie egter dat iemand_ onder dit pretext elders bevonden erdende, daar het hem uyt eren gemeld articul aangewcesen teeken van rrygelyde niet gepermitteerd is Faaren. daarzoe gesta- tueerde poene sal moeten ondergaan

Ten 15" _

Welke voorschreven twee articulen_ gelijk het twzalide bereets is esegd_ de wedersijdse kooningen rijksgrooten al- meede belooven aannemen hunme landen districten alomme te sullen doen publiceeren, om deselve binnen den tijt van drie maanden na dc onderteekening deses een vol effect te Iaaten sorteeren;

Er staat Veestal Geschrever pantsjaling gcwapend; op inhcemsche wiize Ge tuigd vaartuig; Tjap of zegel; kier gezcgelde pas De slordige copiist schreef hier ofte ordertccktn van vrygelden_ Het kasteel Orange Malajcc. Lecs Ioutr

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800.

Alle welke voorschreven articulen, onvermindert alle Foor- gaande actens contracten verbonden tusschen d'E Comp' (er eedte Ul wedersijdsche kvoningen rijksgrooten {er andere zyde, aangegaan, die alle in haar gcheel sullen blyren, coningen rijksgrooten van Ternaten en Tidor in soovetre ons in gencraa oite ider in 't bysonder aangaan_ belooven eeren ider voor Sig sullen nakooncn agtervolgen sonder daartegens enige exceptien in brengen mitsgaders den letterlyken sin te doen uytvoeren en standgrypen Tot teeken van dien hebben de wedersijdsche cooningen ncrens de respective rijksgrooten dese, presenitie van den hcer gourer- neur M' Gerrard van Brandwijk van Blokland en die ran synen raade, met het afleggen Fan den eed op den alcoran Haar Hooghedens coninklyke signature bevestigd tot Ternaten in casteel Orange, op de groote zaal ran gouverneurs woning den 16

April 1748 waS geteekend van Brandwijk van Blokland; Meuleman; J.] Stegman_ Rijswijk: Smeerens C’ de Goede;, Wendelboe. In Inargine Comp’ zegul, gedruckt in rode lacque en daar- nevens Ter ordonnantie ran den E Agtbaren Heer gourerneur en raad Foormelt wzs geteekend Smcerens, sccretaris.

CMXII; SANGGIR-EILANDEN

22 Mei 1748

Philips Cornelis Paparang; koning Tarccna_ owcriecd Februari 1747. warcn verschillcrde pretendenten; dock den 24sh1 Maart 1748 kwamen ~duteaataic hoofden nar Ternatc, mict mcdedecling , dat hun Kavte gevallen Prins Dirk Rassaballa die ok aaberolen werd resident Menado Trccfcrc ontmocting dcn Rouycrncur gunstiger indruk gemaakt hid Dcn iden April kcurden gouverneur raad zijn benocming Gord; hij Kwam nu ovet teekendt 22 Mci onderstaande ovcncenxonst

Artikelen en voorwaarden, aangegaan ende besloten [usschen den Edelagtbaren Heere Mr: Gerrard Var

1. Uit kct Contractenbock Xl (No 19) op ke: Landsarchief

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 470

GENERALE NEDERLANDSCIE GEOCTROYEERDE

Brandwjjk Van Blokland_ gouverneur directeur, benevens den Raad in Molucco in nime ende van- wegen den Hoogedelen Welgeboren Grootagtbaren Heere Gustaaf Willemn, Baton van Imhoff, Gouver- netr- Generaal, benerens de WelEdele Heeren Kaden Fan Nederlands India, representerende hoogste Inagt e authoriteyt ran de Generaale Nederlandsche Oostindische Compagnie in deese lander ter ecnre, ende den jongst geeligeerden koning van Tarocna, Dirk Rassaballa benerens syne rijksgrooten ter dere zyde:

Nademnaal het bestier over het leentijkje van Taroena dour het afsterven van het coningje Philip Cornelis Paparang in dato February 1747, bereets vacant is geraakt, ende sub dato 6 April 1748 om verscheyde goede redenen in raade van Molucco is goedgevonden ende geresolveerd, den opgemelden prins Dirk Rassaballa tot synen successeut eligeren ende rerklaeren _ gelijk dien prins by desen nader tot coning over het voormelde rijkje van Taroena rerklacrd ende erkcnd werd, S0o is dat Syne Hoogheid orersulks ook ter erkentenisse ran de magt en Eendom, die de Edele Compagnie op het rijkje van Taroena is hebbende, naar het

voorbeeld syner voorouderen aangenomen ende belooft heeft, de hieronder rolgende artikelen heyliglijk te sullen onderhouden ende doen naerkomcn

Eerstelijk rerklaaren ende erkennen den coning en rijxgrooten Toor haer haerc nacome elingen, althoos hetrijk landen van Taroena en Calanga _ als eygen aan de Edele Com- pagnie sijnde, geen het minste regt te kunien funderen; onder wat pretext of roorgeeren sulks ook souden willen tragten te onderremen, ende daerom gecn swarigheid gevonden hebben daarran op nieuws afstand te docn; gclijk _ sy dat expresselijk sijn doende by desen_ dat, ende alles wat daaronder gehoord _ J41 Compagnie cederende sonder oyt of oyt rerrolgens ten eeuwigen dage' daarop eenige actie of pretensie te Sullen maken.

1. Kalangatt;

Westkust; tusschen Kandakar

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms

Oversulks verklaren den koning en rijksgrooten hunne landcn als Icenen Vam de Edele Compagnie te nemen en aenvaerden, te houden bestieren welk ook door den coning riixgrooten van Taroena successievelijk by verkiesinge het aannemen ran het rijk moet werden geheft en getilt. ')

Sonder wclke omstandigheden geen koningen Op voorschreven landen sullen Inogen ekozen, nog niet daarvoor erkend werden terzy Tan er door de Ed_ Compagnie werden gesteld en in 't rijk bevestigd rermogende de rijxgrooten eenelijk iemand daartoc noemer; van wiens bequaamheid, goeden wille en genegenthcit alsdan rolkomen versekeringe Sal moeten gedaan daarop Compagnies goediinden en berestiging afwaghten

Sullen #yders alle soodanige koningen, voor rerkiesing en aanneming derselre, deze tegenwoordige roorwaarden moeten goedkeuren en belooven in allen deelen en pointen : agtervolgen en naerkoner; ook deselve onderteekenen en besueeren:

De gekorene koningen alsdan op soodanigen wyze berestigt sijnde; Sullen door niemand vermogen af-, of een ander in plaats aangesteld werden; sonder goedvindcn; bewilliging toe- stemming Fan de Ed. Compagnie

Den koning en sal ook niet rermogen eenige zyner rijksgroo- ten, zy den goegoegoe, kapitain-laut, of regter, af te setten; veel min een ander in deszelis plaats of plaatsen a3n te steller_ dan met voorkenis bewilliging en toestemming alsvoren

Den koning s2l niet rermogen onkristen Touw tot zyne gemalinne te trouwen maar alleen soodanige eene_ die Tan Joaere gereformcerde Christelyke religie is.

J)} Zie Corbus III, noot op blz RS .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms 472

CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Geen ander dan deze gereformeerde Christelyke religie of godsdienst, soodanig als in de Nederlandsche kerker; agtervol- gens de algemeene synodale vergadering, gehouden de stad Dordrecht en vastgesteld in den jare 1619 werd geleerd, beloofd den koning e syne rijksgrooten in rijk var Taroena te sullen dulden_ beloovende wyders de soodanige, die uyt het heydendom Mahometaense secte lot onse religie souden willen overko- men_ in allen deele behulpelijk te weesen_ En sal de Comnpagnie, sulx haar gelegen komende, vermogen in dit rijk en de daaronder gehoorende negoryen een of mecr predikanten_ siekentroosters cf schoolmeesters te plaatsen, tot onderwysinge dergenen_ die in de gereformeerde Godsdienst sig souden willen begever, sonder dat die persoon personen eenig leed oi schade sal mogen werden toegebragt ofte aangedaan_ maar integendeel gehand haafd nevens andere onderdanen roor alle overlast bevrijd en beschermd werden.

Ende soo sullen ten dien ernde uyt hunne landen en gebied moeten geweert worden alle roomsgezinde Spaensche of andere papen, monikken, priesters_ schoolmeesters of leeken_ beloovende geenszints zullen gedoogen dat deselve den voet nan1 land setten maar aan land, buiten hun kennisse gekomen zijnde, het- selve haer te ontseggen_ en by wederstrevigheid, geweldig daar- uit te dryver, of wel gevankelijk naer Menado of Ternaten zullen zenden alsoo die luyden niet anders dan Ferwarringe onlusten met sig brengen_

Ook beloold gemelden koning zyne rijksgrooten geene Europeanen, zy Spanjaerden_ Portugezen; Franschen, Engel- schen_ Decnen_ Zweeden; oitc hoedanig Tat waar die zouden mogen zijn, nogte ook eenige Macassaren _ Javaenen; Atchinders

olte eenige andere natien en Compagnies ryanden, hoe deselve ook souden mogen genaemt wesen, in sijn land te ontiangen oite te laten onderhouden en dulden maar af”) en naar Maleyo_ ain

1. Zie Voor de nu volgende bepalingen ook hel cunrZC[Taboekan Novcmber-Deccmnber 1677, Loen ook bczworen donr Tarocna; Corpus III, blz. 83 cn volgende Verstz aiwyscn.

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject hup Waboutistot wrehtenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

dengene_ die in der tijd gesag van de Compagnie sal hebben, wysen of geno= egsaam derwaarts brengen.

Sullen sig overal thoonen vrienden van Compagnies vrien- den_ vyanden van derselver vyanden te zijn ook tot soodanige togtcn of oorlogen neevens andere bondgenooten de Compagnie ten dienste zijn _ als buyten gevaar Fan hun landen Tacr lijkheit sal kunnen geschieden. Waartegen de Compagnie in alle roorvallende gelegenheden en ongemakken deselre getrouwclijk sal helpen en tragten te redden, SOo als de nood @n tijdsgelegent- heid vereysschen sullen.

Geen oorlog nog vrede, net #ien het ook Wesen mogte sullen den coning Van Taroeua, nog syne rijxgrooten_ Ver- mogen aan te gaan #og beginnen; sonder alvorens rin Edele Compagnie daartoe verlof toestemming hebben, dog door andere aangetast, hun selis te Verweeren; sonder rerder iets te ondernemen; tot tijd en wyle de heer gourerneur tot Ternate de kennisse daarran heeft.

Ingeval eenige geschillen onder de bondgenooten of wel onder den coning en rijksgrooten ontstonden_ daarin zal wederzijds niet gedaan dan goede aanteekening gehouden werden, om naar bil- lijkheid door den gouverneur ofte zyne gecommitteerden_ par- theyen gehoord onderzoch: en beslecht te werden naer ereysch Fan saaken_

Soo het egter minder geringer saeken warer_ die onder elkanderen konden bygeiegd en rereffent worden, kan sulx schieden door keur T4m wederzijdsche scheydsheeren, die par- tyen niet rerdagt naeme hebben van trouwe rrede - lievende mannen te zijn, of anders bij den resident tot Menado; sullende daardoor rele kleine beginselen, tot grooter onheylen een weg banende, kunnen geweerd en in hare geboorte gesmoord werden:

Ten welken fine de koning

rijksgrooten aannemcn ende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 474

bclooren omne, des rict mcer nondig sijndle: ten minste eens alle ciric maandlen expresse rergadering te houden; tot het hooren cn decidercn ra” alle geringe particuliere civiele geschillen_ die tusschen hunlieder onderdlaren sullen komen tc onistain; Ut wegens ook niet alleen gchouden blyren goede aanteekening te houden_ maar ook nopens de gedecideerde zaken telkens by ge legentheid aan dcn commandant; of resident tot Menado, dan #el den neere gourerneur alhier, de rereyschte kenmisse te geicn_

Blyrende den coning ran Taroena Cn syne rijksgrooten TCr pligt, iemand der bondgenooten in ongelegentheid sijnde o 44m- gerand werdende door imand Fan buytcn_ te staanl en alle nogelyke hulp tae te roegcu; gelijk de bondgenooten ook Cpr_ pligt zijn dcn coning ran Taroena el Zyne rijksgrooten, land onderdanen, in diergelijke geral te helpen en naar rermogen reel de tijd, nood en gelegentheid sal vereischen by te staan

Of by geval door storm; swaer reder is anderszins, eenige Compagnies schecpen, chialoepen of andere mindere raartuy- gen, onder gebied ran Taroena f daaromtrent mnogten komen te rerrallen en cenig gebrek hebben, soa beloofd den coning en riiksgrooten haerliedcn alle hulp ende bystand te bieden_ Soo Te mogelijk l sijn _ emle deselie; Film geen benoodigt Mog tCn wrezen_ naar rermogen te adsisteren, geen den Ed, Heer gouverneur by geleegentheit seer gaarne sal vergelden.

De vaart naar Amboina, Makassar, Magindanao of waar het ook zin mogte, zal by de onderdanen ran den koning Tam Taroena niet werden ondernomen, hy %y ook wie hy wy, onder Wat voorgeren het ook zijn mogt, dan alleen met speciaal con sent van den Ed. Heer gourerneur, en alsdan ook niet rerder dan de plaets of plaatsen, die haerlieden aangewescn sal werden_ sullende dengene die sig tegen desen misgtt eepcn hebben tcn rigoureusten gestrait werden:

Iudicn onder Taroena’$ gebied eenige specerybоomen mogten

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602~1800.

zijn ende hunlieden bekend werden, sOo belooit roorschreven koning rijksgrooten, deselve zanstonds te docn uytroeyen_ wel de Edele Compagnie daarran kennisse te geren; door deselve

omgereld onder de Foet gehakt mogen werden rerders nooyt gedoogcn sullen, dat in hun landen eenige spe ceryboomen gequeckt nog aangeteeld werden

Den koning en rijksgrootcn rerbinden zich ook; alle zoodanige slaven, als in toekomende ran Compagnies dienaren en derdanen miogten Komen Joopcn ende naar Taroena rlugten Jan de Edele Compaguie ofte de lijfheeren van dien, te sullen overlereren_ mits dat van ieder lijfeygene aan de opbren gers derselre, zy in geld of kleedcn_ tot genoegen ran den laetstcn, tien rijksdaalders sal moeten betaalt werden;

Geen rogelnestjes caret sa] door den coning Fan Taroenz, deszelfs rijxgrooten en onderdanen, aan gecne Vatti= culiere handelaars mogen rerkogt werden, dan alieenlijk aan Edele Compagnie; sullende de Ed, Compagnie soodanige rogel- nestjes caret ten redelyken pryse aennemen voldoen, Tijr op den coning, rijksgrooten en alle onderhoorigen ran Taroena wel expresselijk sullen hebben t lettcn op poene rm contrarie doendc, rigoureus Mazi den inhoud Tin placaat gestraft werden:

Byaldien den gourerneur of commandant-sergeant tot Menado, OITI een vaarthuyg_ corra-corta_ gelalo, zy tot transport Lam hare gecommitteerdens, predikant, bestellen Fan brieven_ wel cenige houtwerken tot het maken o repareeren Fan schec- pen, chialoupen_ als anderzins, benoodigd wierd S00 den coning rijksgrooten Fm Taroena gehoud zijn _ de Ed. Com - Dagnie soodanigen gelegentheid S0O reel docnlijk sijn genoegen geren het aan roorscnrercn gerief nict lateu ontbreken:

Scitildpadshoorm: Gilala lange smel arende roeiboot ,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 476

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ten laatsten beloof koning: rijksgrooten, hetgeen voorschreven staat, als vroome, getrouwe vassalen en leenman- nen van Ed, Compagnie alle deugd opregtigheid onderhouden en ran myne onderhoorigen in allen deelen te doen onderhouder, sonder dat aan dese of geene differenten_ die in der tijd souden mogen oi komen ontstaan, eenige verbrekinge van roorschreven contract sal geleden werden Welk dan in teeken JAn waarheyd koning, rijksgrooten, nalr den Christen Hollandse gewoonte, met het uiten ran de wooraen “Zoo waarlijk helpe my God almagtig zin berestigende

Aldus gecontracteerd, becedigd gesloten tot Ternaten, casteel Orange, den 22 Mei 1748 was geteekend G.W van Brandwijk van Blokland_ Haasebroek Js_ Meuleman, J Stegman Rijswijk Bruins_

G” de Goede, A” Wendelboe: Onder stond Ter ordonnantie ran den Edelagtb Heer gou - rerneur en raad was geteekend Scheerens secretaris_

CMXIIL MOLUKKEN NOORD-CELEBES_

20 November 1748.

Ook aan Noordziide Celehes” coordclijke lardtorg vilde Compaguic fort boutci ter bcscherming dc goudgraverien. daartoe Bwool uitgckozcn, docn dc residcnt op Menado mocstaant den gowrcrntlr der Molukken niclden; dat de grooten Bwool, die hij bespreking Tzar Menado had opgcrocpcn ccneninalc ongencgen Uaren nun kosten il hu: JArUL Vesting Foon de Compagnic DobUEn Wcl boden zji Jan Sicenen Dovxti die de besct - telinget” Staa stellen zich trcnutem verdedigen Bij het volgende contract worrlt cen ander Eercgeld.

Nader beloiten verseekeringe gedaen door den coning Bwool, Jacobus Pompa, benerens desselis alhier = present sijnde rijxgrooten_ 32l1 den onder- koopman Manado’ $s resident Johannes Pauwen_ s Compagnies wegen; in manieren als rolgt

Uit de Otcrgccomen briczci 1730, 1442 bocck , folio 621 Op Menado:

volgende;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms OoSt-JNDISCIIE COMDAGNIT 1602_IS00.

Eerstelijk sullen alle contracten verbintenisse, die met dE. Comp” van tijd tot tijd door de coningen van Bwool, benevens haere rijxraden successivelijk zijn aangegaan beswooren, hey- liglijk moe- en geobserveert en agtervolgt werden, sonder eenige de minste veranderinger, onder #nt bena eminge of pretext zulx Ook soude mogen Weeser

Beloven WY; coning tijxgrooten Soo roor ons al5 onsc comelingen, Soo lang eenige piaatsen ons land sullen t€ vinden sjjn daat goud schuylt, €n de tijd en gesteldheyt vin onse negory en volkeren het toelaet, Omn het goudgraven sonder cenige de minsie tusschenpoosinge Op sijn aldercragtigste te docn roort setten, met telkens onder het gesagh ran een twee bequame opperhooiden sooreel manschappen de goudmijn te senden, als maar eenigsints van de negory missen zullen sijn, welke hoofden dan ook wel specialijk sullen verpligt en gehouden sijn, Fan net nette getal dier goudgravers en hoe lang een ider daarin g ’arbeyd heeft, mitsgaders hoeveel cen dag met ecn kelde doelang wel geronden is en wat winst oi hoereel swaatte ider Foor sijn hooft

heeft opgedaan, accuT? te aanteeke ning te houden_ en daarvan by dies terugkomst ?p de :Iegory aan den coning den commandant een pertinente notitie over - geren, mitsgaders rerders van alles nauwkeurig versiag doen, en wel insonderlijk wat maar de minste opmerkinge omtrend deesen bysonderen arbeyd meriteerd,

Belooven Wy niet alleen alle het ons land gegravene gevondene goud, nemaar ook dat GnS van andere plaatscn negoryen s3 in handen komen, sonder daarvan iets het alder- minste te agterhouden of aan anderen te schencken_ ruylen_ VCT- koopen_ wat wyse hctselre maar reralineert kin wcrden _ opregtelijk en alleen aan d’E. Comnp’ onvervalst in trocque van

Groole kouten schctel, gebruikt Voor criscn Ock Bwool lag ccn wacnt andcr

uitspocien

wasschen

SceRcant.

In Fil Voor Vcrgclijk Fransch Toqurd,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 478

GETERALE “EDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

lywaaten of andere whaaren van onse gading, tegens tien rijx daelders Tear swaarte te zullen leeveren En opdat d’E. Comp’ des te meerder Van dat metaal sa kunnen magtig wer- den_ soo beloven wy al Ferder, dewijl er seer veel van dat mine- rael, soo aan goude crissen, buykplaaten_ Jtnj vingerringcn, coraelen etc niet allecn tot eygcn gebruyk, Mijer ook hete selre, soo hier en daar, weder jan particulieren te rerhandelen versmolten rerwerkt werd, om soodrae Wy wrederom op ons land en negory sullen gekoomen sijn, ccn uytroepinge Tan eenige daegen na den anderen_ aan alle en cen igelijk 1-J17 onsc onderdaenen op het alderkragtigste te zullen rerbieden, dat rie- mant meer van dat minerael sal mogen laten rersmelten en ver- werken_ als tot sijn eygen gebruyk lighaamscieraad, dat sylieden dan ook niet anders als by hooge noodsaekelijkheyd en groot gebrek, edog niet anders als Mcl voorkennisse Tan den coning den commandant; mitsgaders by verschyninge tot Manado niet anders als met bewillinge voorkennisse Fan den Manadosen resident, zullen moogen verkoopen_ Bovendien beloren nog almeeden sullen bezorgen daarop 2l ten eerete een seer stipte ordre bepaelen, dat onse onderdaenen, die wY te saemen met de vreemdelingen, die aldaar door d’Ej Comp gepermitteerd sijn, ruym agthondert coppen sterk requenen, rerpligt en gehoude en zullen siju, ieder voor zijn hooit of aandeel, alle half jaar op sijn minst een reael swaarte T7 roormelt metaal a3n d’E Comp te lereren; egter met

dicn uytdruckelyken sin en verstande, dat het meerdere, by haarlieder onderdaenen magtig zijnde roorschreven mineraal, almeeden in roegen roorschreren aen d'E_ Comp" opregtelijk sonder het alderminste daervan te rervreemden, sal moeten geleverd JtT den: En #ie teegens eenige deser poincten sal komen te misdoen_ belooven WY dan ook ter strafie sodanig als op dese poincten reeds door Haar Ed" de Hoogillustre Indiase Regeering tot Ba- tavia in anno 1743 beraamt sijn en 0ns by eschriit door TOOt- noemden resident; in het Maleydsche getranslateert; is te kennen gegeeren en in der tijdt nog verder te beraemen staat, sonder eenige de minste oogluykinge of aansien van persoonen _ in han den der E. Comp te zullen leveren.

Alle vreemdelingen geen of niemand daarvan uytgezondert

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDSCIIE COMTAGNII; 1602_I800

rersekercn WY, buyten speciael consent Tin Sijn Hoogedelheyt tot Batavia den EE Agtb_ Heer gourerneur tot Tarnautcn den Manadosen resident, hetsy ook onder wat pre- text het wesen m? g, niet onder onse landpaalen, en reel minder in onse quallen ') of revieren te sullen gedoogen nog permit- teeren; maar sullen alle deselven by rerschyning onder Ons ter- ritoir opstonds met alle mogelyke cragt daer vandaan dryren; en in cas rar oppositie henluyden des mogelijk sien gerangen nemen of rerdelgen_ wel insonderlijk het Mangindanzuws Mandhareese Boeginees gespuys, Baliers; Javaanen ctc En opdat hierop dan des te beter reguard sl werden enoomer; S0o docn by deesen, met onse rolkome sin en genoeger, ten eene- maal afstand Fan alle de rericren quallen, onder D5 tesorl geleegen_ laaten de magt en beheeringe daarvan alleen Fol- komentlijk orer onder het bewind ran den commandant aldaar Comp wegen_ of wel degeene; die na deesen daar uyt naenie der E Comp' het gesagh zal roeren; sonder ooyt daarop weder eenige andere pretentie te Sulleri, kunner, of mogen maaken_

Ook 500 wie ran onsc onderdaene of ingesetenen aen cenige misdaeden 1-J1 importantie sullen werden schuldig bevonden, belooren "y al ten eersten s0o het mogelijk is_ hetsy ook wic het Wesem Iag sorder onderscheyd of eenige alderminste oogluykinge, ter stralie in handen der E. Comp te sullen leere- re niet neer, gelijk bevoorens door 0n5, tegens Comp' uytdruckelijk Verbod en order gedaan is, daar vandaan dryren, tensy de nood omstandigheeden Fan saaken hier ons toe anders komen te dringen;

En dewjjl reel ran Oli92 onderdaenen, soowel mannen als Touwen; onchristenen Mahometaanse persoonen [OL haar mans LrCUTCIL uciCT als Tontolizrs; Paloppers, Cajelereesen. etc soo beloven w} ook naa deesen ecn iegelijk Far onse onderdaanen dit wel strengelijk te zullen rerbieden_ tenzy dat de onchristenen mannen of Frou#spersoonier aauneemen rerzee kering doen van tot onse Christelyke gereformeerde religie by eerste verschyninge Fan een predikant aldaar te zullen overgaan.

1. Koewala

ririermond.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 4S0

GENERALR FEDERLANDSCIE GEOCTROYFERDE

Insgelijks neemen Wy beloren SuU het dE Comp sal behaegen aanstaan, al ten eersten Op onse negory, ter plaatse alwaer thans Comp’ logie staet; dan wel Op soodanige plaats aldaar, als d’E. Comp’ best sal behaagen, een suffisante, hegte sterre steene huys of logie, met pakhuys daaraan Tzst, te saamen twaall raan Rijnlandse maat, lang, seren V44M breed mitsgaders een diergelyke stecne wagt van ses vaam lang en seven Faim breet, omsingelt met ecn sulfisante pagger ran goed yserhout Ficr steene punten voor het geschut, te zullen ophouwen; daartoe alle de benoodige matriaalen besorgen, als steene, goede kalk, yserhoute balken en planken, sparrenlatten_ wat rerders daartoe meer sal benodigt syn, sonder dat d’E. Comp’ daatvoor ooyt een duyt aan ons or aan onse nakomelingen behoeren te betaalen, of wy naa deesen Op gemelte logie zullen kunnen eenige pretentie hebben maaken_ nuts egter d’E Comp’ eeniglijk alleen maar tot dit werk de noodige yser- Wer ken, spykers dakpannen, mitsgaders een timmerman etselaar besorgt: En sullen alsdan ook Op onse eygen kosten_ sonder dat het de minste hinder aen het goudgraeren zal toebrengen, dagelijks, tot de complete perlectie van dit werk; vijitig Inannen contribueeren, aangesien cen meerder getal see- kerlijk eenige hinder omtrent het goudgraeven soude toebrer- gen_ rermits onse negory gelijk reeds voorschreven staet, met de vreemdelingen_ die aldaar g permitteerd siin, maar in ruym agt hondert weerbaere manne bestaet.

Alle dese omme en borenstaende articulen belooff ik, cooning, en rijxgrooten, als rroome, getrouwe vasallen en leenmannen van d’E. Comp” inalle opregtigheyd_ sonder minste rerkeerde uytlegginge dacraan t€ geeven_ alles naa den letterlyken sin zullen nakoomen; onderhouden, door mijn onderdaenen allen deelen poincten te doen onderhouden, sonder dat hier- omtrend

ooyt eenige de alderminste infractie sal moogen plaats hebben, en oversulx hetzelve dan, tot meerder erseekering van dien; met onse gewoone hantteekening hebben bckragtigt

Onder stond Aldus onder eeden door ons b’looit en rerseekert

1} Er staat : instructic;

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOsT-INDISCIIE COMTAGNIE 1602 800.

tot Manado Comp logie, den 20 November 1748 was geteekend Jacobus Pompa _ Jacob Balo Bagunda, Manucl Kodite; Dato Naruno_ Palus en Bolonka Lager naame en vanwegen dE_ Comp’ geteekend Joh’ Pauwen Ter onser presentie geteekend Jan Ruyscnbeek W” Lambertsz. Nog lager Voor de vertaaling Was geteekend Jan Ruy- senbeek:

CMXIV_ BANTAM_

28 Novcmber 1748.?)

In hct najaar 1748 Wcrd ouce Bantamschc sultan dic Trcds Iane Ierlcnem rerstands}erbijstering had gegeven, volslagen wzanzinwig; Zoo dccdhij zckcren dag Icren jamilicleden, waarolcer zijn cigcn zuster mct haar dochter, ter dood brcngcn cr lict cer zijner bij TQuwcli; die zwanger 4as, miel rotans gceselen_ Zelfs de nicuxe krconprins hicrvoor, blz 440 zijn Itcn nict ZtrCr Mcft In overleg met Ratoc Sarifa werd de gevaarlijke Forst wandeling door cen Ncderlaldsch oficicr gcarrestecrd cn tcnslottc naar Ambon gcrrerd Verrolgcns vaardigde de_Hooge Regeering onderstaand docunent uit (DE Jonce, Opkomst blz. XLIX volgende RonIot UN-DER Dc groole Goamucic opstand).

Copia patent, rerleent aan de koninginne van Ban- tam als regentesse ran rijk; in dato 28 November 1748.

Gustaafi Willem_ Baron ran Imhoft, Gouverneur-Generaal, en de Raden wegens den Staat der Vereenigde Nederlanden en de Nederlandsche Maatschappye India allen dengeenen, die dezen sien of den inhout dezes te weten nodig is, Salut dloen te weten

Gouvcrucur raad dcr Molekkiu kclrden dczc orcrccnkone goed; inct ecn wijzigirg ran artikcl namelijk dat huweliken met niet-Christencn niet ncct inochten plaats hebben Ook nict aiwachting Komst predikint, dic dan de onchristen cchigcnoot(e) doopen, TTAA dat de doop #oot het huwelijk mocst worden ont inecn_ (Zic

resolnticn uoun crnGuT rooc der Molucco I1 December 1748). Uit de Orergccomcn brinie 1749 , 2 * bceck folio 710 en volgende: Aec- drukt bi DE JoxGE; Opkomsi, X, 148-152,

DL: 96.

Tls content downlozded Irom |46,50,98.28 on Wed I2 0t 20/6 [8.08.06 UTC AIl usc subject Thin Waemgisior ore/lefms 482

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Nademialen de saken van het Bantamse rijk; door eene al lang ontdekte dog eyndelijk tot openbare buytensporigheden vaarlyke rasernyen overgeslagene indispositie Vat den koning, t ‘sedert eenigen tijd reeds seer Utte verlopen ten laasten sodanige crisis vreese oor een totaler omkeering en gant- schelijk verval gekomen zijn, dat niet alleen de koninginne konings schoonzoon den in anno 1746 door Comp’ konings iterative en sterke rerzoeken bevestigden kroonprins Pang’ erang Ratoc Sarieff, nevens konings eygene dogter, maar ook de Fcornzanste Bantamse rijxgroten hare toevlugt en retraite hebben moeten nemen de Comp’ zowel FOOr haar leren zorgen als derzelver adjude bescherming te UCT- soeken, ten cynde de saken van het rijk mogen werden bewaart voor ecne onherstelbare omkeering gevreesden totalen onder- gang, ingenomen advis Fan Comp bediendens aldaat verder gedaan onderzoek dieswegen bevonden hebben dat 50 scer den welvaart van dit nabuurig koningrijk Jaccatra Comp hooftetablissement in hetzelve, met hare besittinge gemeen_ Fan ons quamen te eysschen ook ten beste van wederzijdse rrken onderdanen attent te zijn op de onderhou- ding eener oede geschikte regeeringsforme in dit aan ons so seer rerbondene limitrophe “) Bantamse rijk, welkers corres- pondentie met deze hoofdstad nog stil staat, nog gemist kan werder_ a. 50 seer Ook de tijdts pressance Van ons vorderde om ten eersten te stuyten door onse tussenkomste te doen houden de gevaarlyke gevolgen die vreesen waren van de woede_ waarin den koning van dit rijk deser dagen weder Ver- vallen Vd van tijat tot tijdt hoe langers hoe meer scheen t€ rerrallen door de bovenvermelde ontsteltenisse zyner harssenen zyne dolle drilten, mitsgaders d’extremiteyten, die daaruyt konden voortspruyten, tot een irreparable schade beyde van dat dit rijk en ran het grote belang der Maatschappye in beyde_ So is ’, dat WY, genoodsaakt geworden zijnde ons te verzeke- van de perzoon des voorgemelden Bantamsen konings, de regeering Van het rijk uyt bovengenoemde motiven _ met advis ende overeenkomste met de voorschreven koninginne Ratoe Sa- riefa den kroonprins Pangerang Ratoe Sariet, den ouden rijx-

Zic hicrvoor, blz. 440 2) Fransch, aangrcnzend,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPACNIE 1602_ I800.

bestierder Pangerang Coessoema Ningrat de verdere Ban- tamse_ sa hier als ginter aanwesende groten, ordre te stellen, goed gevonden Ferstaan hebben het gehcele Bantamse rijk te nemen onder onse bewaring besticring, tot konings dood herstelling [oe; dan wel totdat daarorer anders zal werden overeengekomen door ons nader gedisponeert, cn dat wy gevolge van dien hebben noodsakelijk oordeelt, goedgeronden verstaan

Eerstelijk dat de roorschreren Bantamse koninginne Ratoe Sarita_ ondcr den titel ran Ratoe Siry Sulthan Bantam; die reeds z0 lange heeft geroert, sal hebben het opperbewind orer het Bantamse rijk, als regentesse vanwegen de Comp en Wrt onsen name gevolgelijk zal exerceeren de koninglyke authoriteyt en het oppergebied orer die landen en volkeren, met alle de pre - rogativen, vryheden, hoogheden en pre-aeminentien, die daaraan g’accrocheert zijn, behoudens de ondervolgende bepalingen; dat zij in dit regentschap en koninglijk gezag over het Bantamse rijk gevolgelijk zal mocten werden erkent, g’eert en gehoorsaamt door een ieder die het aangaat, ook daarin gemainteneert door Comp bediendens aldaar, agterrolgens de ordre, dlie daaromtrent van tijdt tot tijdt zullen stellen ; des dat de Toor- schreven koninginne-regentesse Ratoe Siry Sulthan Bantam niets vermogen te doen dat ran eenige aangelegentheyd is, sonder alvorens daarover in te nemen het advis ran de rolgende roor- naamste Bantamse groten; die haar by dezen als een rege eerings- raad werden toegevoegt, te weten den kroonprins Pangerang Ratoe Sariefi, den rijxbestierder Pang erang Coessoema Ningrat, den Opperregter Kicy Fokkee, den adjunct-rijksbestierder Pangerang Chamied, den secretaris van het rijk, alles overstaan; bywesen onder de directie Fan den- geenen_ die Comp” wegen tot Bantam het gezag vocrt, die de faculteyt zal hebben in twyffelagtige zaken ran veel aange-legentheyt; waarin entimenten van den voorschreven raad merkelijk verdeeld verschillend mogten wesen, of selis decideren of de saak; die onder handen is_ te surcheeren en daar- over onise ordre vragen en in te nemen des dat in alle gemeene saken zal werden gehandelt na de wetten en gewoontens ran het

Tmis ccntent duwnloided tiom |46,50,98,28 On 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms 484

Bantamse rijk, en de onderdanen alzo bewaart werden_ Vcel als de grote, by hare regten cn rryheden, dat de huysselyke bestellingen van weynig belang zullen staan alleen ter bezorging

beschicking van de voorschreven koninginne-regentesse, tol onderhouding van goede ordre en ecn behoorlijk cn nodig 4at-zien cn ontzag onder de gemeente_

Ten (wecden dat vin de inkomnsten ran het rijk zal werden gegeven een geregte derde, dan wel, indien men dat in rervolg beter mogte oordeelen m1 de keuse IdIl de Comp eene vaste sonnie vin vijff en twintig duyzent Spaansche realen jaarlijx_ Oin daaruyt t rinden het onderhoud Tan den Sulthan, s0 lange hy in Jeven en buyten rijk alwesig is dat van de Pangerangs Ceylon, Tan den Panambahan hier ter plaatse en van de setting op Lampong en dat hetgeene Fall voorschreven vijif cn twintig duyzent riixdzelders Spaans jaarlijx dan nog zal resteerem, sal strecken mindering ran de verschotten_ die Comp” reeds gedaan heeft, aan voorschreven posthoudinge Lampong t’sedert ticn jaren; als omtrent de dertig duyzent Spaanse realen, die in den jare 1731 Jan het Bantanse rijk door de Comp’ zijn opgeschoten_ tot tijd en #rle alle die posten er event zijn _ houdende de Comp daarvan behoorlyke rekening, Warnz 1ls dc voorschreren voorschotten cens zuilen wesen geliquideert; de voorschreven posten van onderhond alleen zullen overblyven_ rekenen dat ran Lampong Op vierduyzend Spaanse rezlen jaarlijx; dat ran de Pangerangs op Ceylon op tweeduyzent een hondert en dat Fan den Panembahan Op vierhondert gelyke realen jaarlijx, makende dus buyten het onderhoud van den ko- nng ses duyzent vijff hondert Spaanse realen jaarlijx ; zal oversukx de uytkeering van roorschreven derde gedeelte der in- komsten alsdan ophouden, behoudens de betaling van voorschre- ven onderhoudspenningen telkens een jaar rooruyt, dewelke alsdan op de ordinaire peperreekening zullen werden vereffent:

Ten derden, dat by herstellinge Fan de regeeringstorme Bantam al aanstonds door de koninginne-regentesse sal werden gedaan restitutie aan een ieder van het zyne dat hem in deze dagen door den koning is afgenomen, ook aan de koninginne

’} Zie hicrvobr, blz. 41 e volgende-

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms

zelfs en pangerang Ratoe Van het harc, #at rerder nict ge hoort tot het rijk off het hoff ran den vorst, alles nogtans met communicatie en onder het OOg van dengeenen die rarwegens de Comp’ tot Bantam het gezag heeft, en van de rijxraden, die de koninginne-regentesse zijn toegeroegt, ten welkers orerstaan ook zal werden gemaakt duidelyke precise inrentaris van alle de juweelen, pieken krissen_ houwers en andere ornamentcn_ tot het rijk cn de koninglyke waardigheyt gehorende des sal de koninginne regentesse dispositie behouden orer restee rende

juweelen, goud: zilverwerken en alle andere kleynodien niet tot het rijk gehorende, en haar of den koning toekomende_ behoudens dat zy van het laaste in staat zy, wanneer het gerordert mogte werden, goede aanwysinge te doen _ ten genoege ran de Comp

Laastelijk behoud de Comp’ aan haar rryheyt, by Ter- volg van tijt omtrent de roorschreren schicking ran het bestier het Bantamse rijk sodanigen rerandering maken, al5 tijdtsomstandigheder mogten ereysschen. Ook za] de konin ginne-regentesse moeten bezorger dat wanneer de Comp’ nodig oordeelt deze of geene grondcn Jjn de stranden of elders op de eylanden of aan de raste wal, te laten opruymen en fortifi- ceeren selve ten eersten werde gedaan, Jat, roor eene redelyke betalinge daartoe, door het volk ram Bantam plaats daar het nodig wezen mogte, de rereyschte materialen werden gelerert en aangeroert; behoudens dat de eygenaars der gronden, die Comp’ in dier voegen ain hare fortificatien trekken of opnieuws hesetten of rersterken mogte, zullcn genie ten ecn redelijk aequivalent roor dier waardc de opstallen, daarop rinden; ter taxatie ran de roorschreren rijxraden. En zal de roorschreren koninginne-regentesse sig zowel in dier- gelyke als alle andere extraordinaire gerallen_ njet Iol dagelyxe regeering Fan het land gehorende altoos moeten ge dragen naar het goedvinden ran dese regeering, ook zonder conscnt van dezelre hare administratie e regentschap niet mogen nederleggen of zig het maniement van zaken onttrecken_ of ook iemand van de roorschreven rijxraden zonder consent Fan Comp’ daarvan uytsluyten_ maar in alles ’ragten besorgen

Sic ! Erstai: laxa

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 486

GENERALE NEDERLANDSCHZ GEOCTROYEERDE

het welwezen ran de Comp” en het rijk van Bantam waarover als regentesse is gesteld, zonder daarvan wvker ceniger maniere Ten welken eynde zy den inhoud dezes door hare onderteke- ning en zegul in tegcniroordighevt ran Conp bedicden de voorbenoemde rijxraden, en ander derzelver nedebevestiging: teykening en rerzeguling zal noeten bekragtigen cn ig tot koming Aan hetzelre verbinden_

Ordunneeren bereelen dierhalren alle (” een iegelijk, die onder het Bantamse rijk gehoort; lasten ‘Jok een iegelijk onzer onderdanen ingesetenen; byzondere ’s Comp’ hoge lage gequalificeerdens tot Bantam_ roorts ecn iegelijk dicn het aangaat, den inhoud dezes t’obserreeren aglervolgen_ az0 nodig eoordeelt hebbcn ten beste Fan wederzijdse lan den volkeren op de bestiering Fan het Bantimse rijk onder Comp’ hoger gezag de rorenstaande ordres te stellen

Gegeren ’ casteel Batavia eyland Groot Jara koningrijk: Jacatra desen ovember anno 1748. Onder stond den Gouverneur-Generael van Nederlands-India was getekent van Imhoff: Ter zyde stond Comp’ ” zegul, gedrukt rode lacque: Lager: Ter ordonnantic Fan Hooggenelde Haar Edeies was etekent Jongsma_ secretafis Nog lager : Accordeert geteekend N’ Jongsma, Gecre: taris:

CMXV_ MOLUKKEN MAKJAN_

27 December 1748. 1)

Makjan liad “zu oudsher onder de oppcrhoogkcid Ternatc gestaan; tat 0p ZW4 beurt Qudt coutrneiti de Compagnic was Eekomch Gelcidcliik-aar hadder de Makjanschc hoofden zich ncttoezicht Terbate cnttrokken geweigerd producten op brcngen lecnhulde

1. Uit de Overgccomem brievcu 1750, 14 boeck; iolio 687 volgende mij door het Landsarchicf te Batavia tocgezonden aischrift ontbrekcn hct 6”* artikcl.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

bwiizen: Op aansporing der regeering Batavia ricp de gouverncur der Molukken hcn op nazi Tcrnatc, Wzr bijeenkomst op 13 December 1748, rerklaarder, gcnegen wecr onufr gehoor-zaamhcid van Tcrnate Jeruz kccren ML zich wcl bij contract onder de Compagnie te willen stelltn Nadat de gourerneur zich overtuigd had, dc Tcrnatzanschc VotS daarin gcen reden tot misnocgcn jegen; Compagnic vinden_ kam volgende orcrtentoins sal

Acte Ka verbintenisse, aangegaan_ beslooten b’eedigt tusschen den EE_ agtbaren Heer Mr, Ger- rard van Brandwijk 1n Blokland, gourerneur directeur, benevens den raad in Molucco, name ende ranwege Zijn Hoogedelheid, den Hoogedelen_ Welgeboren Heer Gustaaf Willen, Baron van Imhoff, Gouverneur-Generaal, mitsgaders de Weledele heeren Raden van Nederlands-India als representeerende de Generaale G’octroyeerde Oostindische Comp’ den Staat Vereenigde Nederlanden dese Indiase gewesten eenre, ende de respectire opperhoofden en dorpregenten Tan het eyland Macquian, met den resorte van dien, ende zulx wel met speciale bewilli- ginge ende toestemminge Fan Zijn Koogheid Amir Iskander Djoe= Carnaine Kitchil Radja-lauwt, coning ran Ternaten_ ter andere zyde:

Eerstelijk rerklaaren sweeren senghadjes dorpre: genten ran Macquian, de bovengemelte G’octroreerde Oostindi- sche Comp’ 1OOr ende althoos te erxennen TcuI onsen opper- sten en

wettigen leen- en beschermheer, mitsgaders welgemelte Oostindische Comp oversulx ook in allen deelen ende getallcn gehouw, getrouw, gehoorsaam onderdanig te zullen blyrcn:

Voorts rerbinden verpiigten wy ons bysonderlijk; 0m de jaarlijx Van Bataria alhier tegemoet gezien werdendc Comp schepen raartuygen met onze gesamcntlykc negorijs cora- coras ten getalle van agt stuks, onder gelyde ran cen Euro pees Comp’ dienaar, van het fortres Zeeburg tot Macquiam; :ot in strant Patientie of straat Batchian, welke passagie de-

1} Prauwen:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 488

GECERALF NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

selve ook zouden komen te nemen, te sullen tegemoet gaan ende tot op deese rheede helpen bougseeren_ of alle andere noodige diensten toe te brengen om haar ten spoedigsten Inogeljk behoude haven alhier te brengen_

Insgelijx verbinden en Ferpligtcn ons OM byaldicn ’E Comp” gebrek aan rolk tot den orerroer ran derseler scheepen naar Batavia of elders mog: onderharig geraken, sooreel Van onse onderdanen daartoe te zullen contribueren, als VV Fermo gens zullen weesen, en dat wel teegens sodanige besoldinge ten dien opzigte weleer is g’accordeert, weten den sergeant marinje rds corporaal rds naendelijx: gcmeen rds

In welker roegen wY ons almeede verbinden onimc des noods_ ofte door de E, Comp” daertoe aangesprooken erdende, al ten eersten 100 stux Fan onse ondlerdaanen te sullen contribueeren [er verrigtinge Vam militaire diensten binnen het casteel Orange_ ende dat tecgens soodanige gagie_ als nier boren bereeds is Jt gedruckt, mitsgaders roor s0o Iang als den nood sulx koomen te vereysschen

Hierenbuyten rerbinden verpligten #y ons almeede on d’E_ Comp” by continuatie met goede en Ferwerkbare kalk te zullen gerieren ende dat wel ter quantiteyt van drie hondert maaten jaarlijx, teegens thien stuyrers ieder maat gerekent, raarvan telkens in de maand April (indien Conp Bataviasc secours scheepcn off vaartuygen nog niet zijn genadert) een hondert en ijftig maaten binnen dit casteel sullen moeten werden gelerert; gelijk mede de overige een hondert vijttig maatcn in de maand October, dewijl de mousson alhier in die tyden best is toelatende om de kalk ma herwaarts drong te kunnen overvoeren_

‘) Marinjo; titel VOOr ordergeschikt irhecmsch utrar woord Picter Dan?’ s Beschryvinge, IL, glossariui datt

TOOr

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms Oost-INDISCHE COMTAGNIE 1602_I800.

Alle hetgeene voorschreren belooren niet alleen promp telijk sullcn obserreeren merkomen S00 lange als onder het presente directe gehied en de gehoorsaamheyd van de Comp sorteeren maer Ook altoos sonder de minste afwy kinge daerby te zullen blyren continueeren_ ofischoon ons indertijd weederom onder het gesag en bestier Fan dcn coning ran Ternatcn mogte begeeren

Onder stond Aldus gedaan, gecontracteert rastgesteldt, mitsgaders Op de Mahumetaanse wyse beswooren tot Ternaten casteel Orange, den 27 December anno 1748 was getee- kend Blokland, J” Fk Stegman, J’ Meuleman, Rijswijk, J” Schercns en G” de Goede. Lager, met Comp’ groote zegul gedruckt it roode Jacque [gesegelt] en daarby geschreren Ter ordonnantie ran den EE Agtb_ Heer gouverneur raed voornoemt geteekent J* Schcerens, secretaris,

CMXVI: TIMOR_

Januari 1749.

Timor bcsiond nanst oficicele Ncderlandschc Portugcesche vestigingery nog niet-olicicele IrachL namelijk Tocpassell swaric Portugcsen’ afstammclingcn Portugeezen inhccmsche Utoren cigen koofd haddel, tcnenti-generaal (luitenant-gercraal) gctiteld, Deze lccidcn hcoidzakelik oof paardendicistzl, ccfenden op 1feenische bevolking, dic wat van Cc Nederlandsche vestiging Koepang verwijderd cem _wafen tericut In 1747 wendden de hoofden van Sorbian Sorbiang, tusechon Lifao c Kocpang gelcgen; zich tot he: Nedcrlandsche JCSmutsh coio aldaar, vcrzocr schcrming Compagnic ICce der Zxa16 Portugeezeu IEen Genieten: Ze wilden zich dAatoc unldFr sorereinten Lomr stellen. Danicl van Burgh, hct Nedcrlandschc opperhooid, wenddc zich bij schrijven Septeibcr 1748 tot de Hocge Regcering Batavia, Wetet; nij die Sorbiano andere “crdruklen onder Comt bcscherining tcgcn dc Portugcczcn mogcn 1ancencn; regcering

Vcrsta : mctteriijd,

1. Uit Contracibock XHI (Na: 21)

hct Landsarchief

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 490

GESERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

vand Kocd Intusscken Sorbiatlo recds door den tenenti-generaal “crovcrd, 42ASr verschillende omliggende vorsten viOcEer izani Tcccs Comp Ucrodlccn stclden zich rb oplicuw Dnoer haat bescherming_

Wy, ondergenoemde, gezamentlyke koningen T Amacone, Jie herwaards gekomen zijn, als Nebe Noni, Kayba Taye boko, Aakenat Natoeng: Atta Tamella, Lamoeme Pumay, Noe Besi Banani Tousala Amaneno_ Kloe Taka, Taka Liepan; Ta-eka Manoene cn Tanesi Benoe, communiceeren UEd. de reden oorsprong; aatoni UnZC prorintie rerlaten hebben, mentlijk : Zoo als “warie Portugezen gehoord hadden, dat die Amanoebang Amphoang zig hadden weet gestcld, Zoo hebben zy onzen broeder, D. Sebastiao en andere koningen ran Sorobiao laten opratten, enz. Zoo zijn uit Vrees n mede gerangen te worden, gevlucht tot de Edele Compagnie, 471 hare benevolentie te profiteeren en als Fasallen reiligheid protectie te genieten Tat Uw Ed_ Die ran onzen kant gesneurelt zijn, zijn 120 personet, z00 groote als kleine en die herwaa:ds nzar Koepang gekomen zijn, zijn 2305 gewapende mannen; buiten de”rouwer en kindercn, alsook die Tin Amacone ner getal W Diet reten, alzoo erstrooid zijn.

Was geteekend met 1l kruisjes en de namen ut supra_ Ter zyde stond Cocpang; den January 1749.

Wy, onderstaande, koningen van Amanocbang; die herwaards Coepang opgekomen zijn als D. Micquel Fern” de Consencao_ Sebastiao Fern” Varella, Anthonie de Consencao, Medardo Sacramento, Louis Nay Tapini, Aleupa Nay Tabella en Ataupa Nay Tailla geven aan UEd. te kennen al het menigruldig bloed Fergieten gerecht; dat alhier is voorgevallen, wanneer Corto Sandolo, de broeder van Caspar de Costa anders genaamd Pas qual de Costa_ luitenant van de provintie Amanoebang kwam uit Iast Fan Caspar Costa, generaal-luitcnant; alsmede 1Jn den capitain-generaal dier volksplanting, Domingo Fraria desselis schoonvader, die ons zeer valschelijk heelt beticht, alsof wY voornemens waren Om alle de Christencn te rermoorden in die provintic, weshalve zy twee Tat onze tommongongs hebben

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

laten opvatten dezelre, zonder eenige oorzaak of redcn_ laten om hals brengen_ Hierop hebben WY, de gezamentlyke koningen Fan Amanoe bang, de wapenen tegen dezelve Opgevat en gestreden

winneer zig ter zelver tijd die van Sorobiao met hare gansche magt tegen ons vereenigden de Christenen ondersteundcn; waardnor ran Ons rolk ontrent SOCO z00 manren als vrourcn en kin- deren, gcdond hebben _ waartegen wy niet langer bestand zijnde, genoodzaakt waren te retireren en Ons te rerbergen in eene zeer grootc rolssteen, gena:mid Nia Nanid; alwaar On $ gemelde Christenen met die Fan Sorobiao hebben omsingelt ecne groote slagting reroorzaakt; waarna Ons het legerhoold der vyanden eenen bricf toczond rerzekeren liet, dat y zonder vrees_ TTY en frank; konden optrekken en wederkeeren onse plaats dat ons ook de toegebragte schade zoude vergoed KoI - den, enz Nu komen ons onderwerpen roor de rocten Fan de Com- pagnie, net nedrig verzoek, dat Uw Ed. met medelyden aan edaan OTCI onzen droerigen hulpeloozen staat, ons Ter eenige wapenen geliere te assisteeren_

Onder stond Uw Ed_ nedrige dienaren ut supra met nog kruisjes: Coepang; den January 1749.

wa5 geteekend

CMXVII BENGALEN:

September 1749.")

Op aandringen Compagnies direcleur UiCto dc particulierc Hollandsche haudelzar: IOcgcstzan, tegcn bctaling billijke rechten ck levensmiddelery #uir in Bengalen ecn Roede marki oor was, de haven Chinsura Voeren

1. De Iwarte Portugeczcn. 2) Ui: Coutroctcnbock XIV (No. 22)

het Landsarchiei

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 492

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERIE

Translaat Fersiaans bevelschrift, rerleend door dcn Houglysen fausdaar scheyg Hedejetulla TJrwee gen zynen principaal, heer Serraay-ud-douwl met desselfs zegel sub dato 13de, ontfangen alhier den Z7e September anno 1749.

De motseddies; canoengooys controlleurs alle verdere bediendens Tn 4siemgens Saatgam gehoorende onder Hougly, z0 present als roekomende, erden by deesen geadver- teerd dat emaal door den wackiel der Hollandse Compagnie te kennen gegeven is het voornemen 1FTI particuliere Hollanders, oninc de volgende eetwhaarer, als rijst, tarwe enz_ uyt Dhoelia Bakergens, z00 water als Orcr den landweg met hunne eyge desteks te Sunsura doen

brengen rervolgens daarinne te handelen, byaldien de prijs der voorschr rirres hcn alhier tot Eue maons Tooi een ropy #angereekent en niet meer als 3Vz percento aan tholgeld alle ongelden daaronder begreepen afgerordert, mitsgaders roorts gepermitteerd wierd dic negotie met erustheyd op dien roet aan te rangen, men goed gevonden heeit daarinne bewilligen Ulieden dienrolgende aan schryren dat de prijs der roornoemde eetuaren hcn tot tucc waons roor }der ropy za] aangereekent niet meer als 314 rOpy ten hondert aan tolgeld alles daaronder begrepen mogen aigehijscht werden_ waarmede de gedagte Hollanders dan sullen kunnen rolstaan en rirres uyt roorschr. andere plaatsen “y liber Iet hunne destecks waater als over land te Suntsura laaten aanbrengen; mitsgaders vervol- gens rerkoopen het tolgeld Asiemgens voldoeri, welk Ulieden oversulks aldaar moeten ontfangen zonder hen boven- dien net allergeringste af te rorderen of on de wille van deese negotie eenige verhindering {oe te brengen ook jaarlijks geen nieuwe ordonnantier belangende deeze affaire, te begeren, dewijl deeze tot een rast regulement Kin moet diencn_

Vermoedelijk t Iezen Hadji Tulla_ Di: likt meer iilel dan cn naam Fel, den bekenden Ferzisclen titel chtemaed-ud-dowleh riiksbestuurder . Een InaO Portugcesch Inao Tncesal genotmd_ gcwicht, Echccl Indie bckcnd TAal niet oreral Elen Acntel MJn_ variccren tot 160 pond. Zic Hobson-Jobson VOCC maurd Bcngalen rckcndc mcn mccst mans Fan 82pord

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms Oost-WNDISCHE COUFAGMIE 1C02_1800.

493

Was geteekent Scheyg Hedajetulla Ter syde stond het zegel van den heer Sirraay-ud-douwla, in inckt gedruckt. In dorso stond De copia eeses is by de boeken van Zijn Ex- cellentie en den duwan behoorlijk ingenomen_ Onder stond Ms. Koning:

CMXVIII BENGALEN.

September 1749

Zie de inlciding bij hct roorgaande dacument

Translaat Fersiaanse ordonnantie, rerleend door den Houglysen naib fzusdaar scheyg Hedajetulla met desselfs zegel, sub dato 25 ontiangen alhier den 27e Septemher anno 1749

De onderhoorige bediendens Fan Asiemgens mneer andere hieromstreeks leggende plaatsen_ present als toekomende kennelijk dat het versoek Fan den wackiel der Hollandse Comp’ goedgevonden zijnde de prijs van alle eetwharen; die de particuliere Hollanders by parwanna gepermitteert zijn met

hunne eygen desteks uit Dhoelia, Bakergens meer andere plaatsen vry en liber; z0 t waater als overland te Suntsura te mogen laaten aanbrengen rerkoopen_ hen tot twee naons YOOI een ropy aan te reekenen en niet meer als 3V percento aan tholgeld daaronder alle ongelden gereekent a te vorderen, Ulieden orersulks daarran by deesen werden gead erteert tefiens gewaarschunt, dat het de voorschr. Hollanders volkomen TrY zal staan om zoveel rijst, Tatwe enz als zy willcn_ op dien roet te Suntsura te laaten aanbrengen, zonder dat Ulieden het allerminste boren het bepaalde tolgeld Fan hun sullen mogen afeysschen, veel min eenige verhindering de wille ran dcese negotiz toebrengen, majr integendeel zig m:t die bepaling Fol-

Uit Coutractenbock XIV (No. 22} op hct Lardsarchicf

Batavia .

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms 494

GENERALE FEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDR

komen tcrreeden houden en ook geen nieuwe ordres jaarlijks diendweegen moogen pretendeeren dewij] dese Voor altoos vastgestelt,

Ter syde stont naib fausdaars zegel, in inckl gedrukt en in dorso Den 2Se deeses is het afschriit hiervan ingeboekt: Onder stond M’ Koning:

CMXIX, JAVA_MATARAM:

11 December 1749.

teruekcct op Batavia ran zijn Teis Orct Java hiervour blz_ volgende raardigde Van Iihoft net den Raad van Indie ccn aantal besluiten uit to: rcorganisatie het bestuur ovcr Java’$ Ooslkust: Alle strandregenten kwamen MaaT Batavia, om de regccring hulde brengen Semarang werd Landraad ingestcld aar rechtspraak ovcr he CMSC EI den cersien Februari 1748 stelde de regeering Itet Gouver- ncnicn Java’ Noordoostkust Semarang als hoofdstad. Maar de pangcrang Mangkoebocmi, in 1746 door Vant Imhoff opcnliik berisp;, had d hofplaats verlaten; strijd tcgen den Soesochoenan de Compagnic begcnncn Te midden der Waandtor onisiange troebelcn werd Pakoe Boewono I[crnstig zick e zijn cinde Toclendt uaderen riep hii Fourcrneur Vcn Hontudorf tot zich, vicn hij voor Compagnic zijn gchecle rik afstond, (DE Joice, Opkomt X blz. XLVI er 136 en volgende: In de Overgccomcv orce 1751. 17” bocck; vindt men folio volgende ket belangrijkc Daghregistcr Hohendor F) .

Acte van afstand en overgaeve vin het Matarm- sche rijk door den Soesochoenang Facoeboeana etc etc” ten behoeve Kan Doo- lugtige Oostindische Comp’ rerleend by de overgaef’ van het voorschreren rijk aen den Javasch gourerneur en directeur Johan Andrics_ Baron ran Hohendorfi.

Soesoehoenang Pacoeboeana Senapatty Ingalaga Abdul Rachman Sahidin Panatagama bekenne verklare mits desen opentlijk, dat alzoo My OI; de swaere zickte waermede van de hand des almogenden ben bezogt, buyten staet bevinde om lan- ger het magtig Mattarnische rijk te beheeren, buyten confusic

1. Uit de Ovtrgecomcn bricvem 1751 , boeck; folio 33 e volgerde druk: bij DE JoxGE, Opkomst X, Slz. 159-160. Er staat Agte 7a5a040 ’} Sic:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_I800.

te houden en na bchooren te regeeren, het voorschreren rijk met dependentic, alle gezag magt athoriteyt, welke ik tot dato hebbe gehad over te geren aan de Doorlugtige Oost indische Comp J4n1 handen ran den hier thans vanwegens opgemelde Comp” present %ijnde Jara’$ gouverneur en directeur, in hooide deeses gemeld, docnde orcrzulks by deesen daerran rolle afstand, en verkiaere ran nu af aen daerop geen de minste praetensie mcer t hebben of te houden; mzar rijk roorschre - ren, in voegen roormelt; by deesen uyt eygene TTyC onbe- dwongene wil gecedeert CI orergegeren hebben acn roor- schreren Doorlugtige Comip [Cn cynde ranuegens dezelre op regeeringszaekcn tot best van land volk: bytijds na genoe- gen goedvinden van Zijn HoogEdelheyt Gustaal Willen Karon van Imhofl, Gourerneur-Generaal en de Raden ran India, representeerende het hoogst en souverain gebied vanwegens de Foormelde Generale Nederlandsche ‘octroyeerde Oostindische Compagnie, gesteid kunnen worden de nodige ordres en schickin- gen verklaerende en betuygende my daermede en met alle rijks zaeken voorttaen in het geheel niet meer te willen nog zullen bemoeyen, alschoon het ook God-Almagtig mogte komen te be haegen my ran deese ziekte weder Op te beuren nog eenige jaeren den lande der lerendige te houden, manr dat ik zulken gevalle de orerige dagen mijns levens begeer door brengen in stilte_ zonder de minste bemoeyenis met zacken orerbehouding ran eenige luister, dat deesen voor geresig- neerd houde, bereelende mnijn te latene kinderen, Toorna- mentlijk den kroonprins Pangerang Adipatty Anom; in de pro- texie bescherming van de roormelte Doorlugtige Oostindische Comp’ En tot teken der waarheyd heb ik drieroudig deese acte eygcn handig onderteekend en met mijn groot cachet bezeguld. Onder stond Soeracarta den Il* = December anno 1749. In

margine stord kysers zegul, gedrukt roode lacque, daernevens stonden eenigc characters, door den sieken Soesoe- hoenang Pacoeboeana eygenhandig ter neder gestcld, Lager Ter presentie Tat was getekend Toutle- mondc en P Schik

Er staat ma;

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 496

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

1. JAVA-MATARAM:

14 15 December 1749.’)

De rcgcering (€ Batavia, die een ander bad voorzier; dar de Soenan met zijn oudsten zcon 1alG44czen opvolger Op eesnannen lec [de, had Gouvcrncur Hohendorff opgedragen aar Maani dien Ddsict F@Om Socsochoenan TOEVCII nadat dcze alle brstaardc Detefmctten Compagnie zou hcbben bevestigd Dit geschicdde de rolgende dagen (Zie het hicrroor gcnocmde Daghrcgister Voi Hohendorfi)

Acte-obligatoir, by den eersten prins ran het Mat- tarnsche rijk, den paugerang Adipatty Anon ten behoeve van de Doorlugtige G’octroyeerde Nederland sche Oostindische Compagnie verleend, rodr dies uytroepinge tot keyser gepasseert, mitsgaders nevens contracten ran den H” en 13” Norember 1743 en May 1746 3 een plegtige wyse publicq beswo- Ten nader, dies proclamatie _ nerens desselfs hoffgrooten geconfirmeerd en met het rijkxcachet zeguld_

Nademalen het Zijn Hoog Edelheyd_ den HoogEdelen Heere Gustaaf Willem _ Baron van Imhoff, Gouverneur-Generael, WelEdele Heeren Raden Fan Nederlands-India_ representee- rende het hoogst scuverain gebied ranwegens Door- lugtige Nederlandsche G’octroyeerde Oostindische Compagnie goedgunstiglijk behaagt heeft m} , pangerang Adipatty Anomn te benoemen en tc bestemmen tot oprolger in het Matarmsche rijk; i steede van mynen vader, den sieken Soesoenoenang Pa- coebocana die hetzelve aan weigemelte Doorlugtige Compagnie in rolle eygendom heeft algestaen en geresigneerd zoo verklaar ik mits desen opentlijk, dat my het voorschreren rijk niet komt toe te vallen uyt kragt van eenige vermaking, erffenisse of ge- boorte; maar dat ik hetselve alleen uyt enkelde gunst en gene- gentheyt, ter beheeringe, uyt handen van de voormelde Doorlug -

1. Uit de Ovcrgecomen bricecn 1750, 3” bocck, folio 669 Yolgende. Ook 1751, 17’ bocck, folio 43 en volgende: Gedruk: bij DE JoxcE Opkont blz. 160-162. Sic: Hicrvoor , respecticveliik blz.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNR 1602 -IS00.

tige Compagnie kome te ontfangen, en bekenne te ontfangen de voorwaardcn conditien, mitsgaders onder zodanige restric tien rerbintenissen_ met mynen rader aangegaan Fon tractcn “an den Mlden en 134r” Norember 1743 cn 18 May 1746 , welke my alle zijn bekend door den heer Jarasch gourerneur Tn Hohendorff nader in breede duyd en klaarlijk voorge houdcn_ die ik dienthalven dus by desen en uyt kragt ran dit geschrift bekenne rerkizere houden eren Fan dezelre waardye, kragt en effect; alsof die met my selre gemaakt waeren en hierby generaliter g’insereert stonden, belorende heyliglijk cn opregtelijk de bovengeciteerde contracten en alle andere rerbin- tenisscn; tusschen de Doorlugtige Compagnie mynenl Yoor melden vader off deszelis preedecesseurs gemaakt en aangegaan_ speciaal de voorgementioneerde jongste_ ten allen tyde als een eeuwigduurende wet en rigtsnoer in mijn regeeringe getrouw en opregtelijk te willen en zulien onderhouden, dezelve nog roor ale aenvaarding myner regeering, nerens deeze acte te bezweeren my daaraan dus ten allen tyden rolkomen te binden, en z0n- der de minste exceptie door een yder te doen onderhouden in alle poincten, leeden e deelen; niets uytgezondert. En ingerolgc rar dicn zal dus door m}” mFne nakomelingen nooit Dog tcn ceuwigen dage geen de alderminste preetensie gemaakt of jiogen gemaakt worden op Mattarmsche rijk, welk ik ecnelijk 117 - wegen d’E Compagnie en ujt handen ran den heer gourerneur Van Hohendorft ter bestieringe ontfange bekenne ont fangen; reelmin landen en heerlijkheeden_ door mynen vader aen de Doorlugtige Comp by opgemelde contracten alge- stacr_ overgegeren geceedeert: Belovende alle de grensge- schillen tusschen de stranden en borenlanden, Z0o eenige mogten cesen enoegen en ordre ran de E. Comp” uyt den weg te zullen ruymen en roorschreven rijk, ’c welk de Door- lugtige Compagnie my invoegen roormeld komt te dragen_ te regeeren na de leggende nog t€ ontfangene ordres, met welke en alle andere schikkingen, die Haar Hoog Edelhedens tot welzijn Fan rijk en rolk indertijd mogte komen te stellen, my altoos beloore_ zonder eenige tegenspraek; in alle opzigten te vrceden te houden, het welzijn van het rijk altoos kragtdadig te helpen bevorderen, rOOr het compleet inkoomcr Tan ’5 E Comp leverantie neerstiglijk te waeken en niets doen; onder- nemen beraemnen, zonder preealable Fonrkenns V4 den hier

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

wegens voormelde Doorlugtige Compagnie verblijf houdende sident en mijn beyde rijksbestierders_

Ten teeken dat ik alle geene, waartoe my by dese acte kome te verbinden_ heyliglijk en getrouwelijk zal onderhouden en komen, mitsgaders doen onderhouden naarkomen heb hiervan drie censluydende [instrumenten] eygenhandig getekend en met mijn zegul bekragtigt, belovende deese acte na mijn pro- clamatie ook nog nader, nevens myne holigrooten; te zullen be kragtigen en my dus met al het voorschrevene te conformeeren Soeracarta den 41 December anno 1749 Ter zyde, onder het Javaans_ stond zegul Far pangerang Adipatty Anom, in roden lacque gedrukt, W4a benevens desselfs handtekening met Javaanse caracters Daaronder Dit is de handtekening van den pangerang Adi- patty Anom eygenhandig terneder gesteld, deze acte beze guld ten precsentie van ons VJs getekend B’ Toutlemonde_ P. Schrik anno 1749.

Nada: dc kroonprins regcering had z7n*a70 onder dcn titel Pakoc Boewono III, bekrachtigde hij, overcenkomistig de gedare toczegging; nog naucr bavenstaanc actc; 1)

Soesoehoenang Pacoeboeana Senapatty Ingalaga Abdul Rachman Sahidin Panatagama bekenne en verklaare mits desen my met den inhoud der hovenstaande acte, by my als kroonprins gepasscert, ten vollen conformeeren contracten, daarby aangehaelt, beloften; aangegaen, heyliglijk te zullen onder- houden doen onderiouden, zonder cenige minste tegen- spraak: En tot teken dat ik genegen ben dit alles heyliglijk naar te koomen heb ik dit geschrift met mijn rijkszegul verzegult, eygenhandig, nevens mijn eerste ministers_ onderteekend Inits- gaders den inhoud dezer acte_ nevens de contracten van den 1l” en 13”” November 1743 en 18* May 1746, heden op den alcoran byzijn van alle myne ministers en hoffgrooten zo0 weerelt-

1. Uit de Ovcrgecone# briczmu 175O, 3” bocck, folio 670 verso in die van 1751 , boeck, iolio 70 ey

1. Ook

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms Onet Hna SCHE CO”TACNIE 1602_1800,

lyke als geestelyke, plegtig beswoureml, Socracarta_ den 15 De- cember anno 1749.

Ter zyde, onder het Jaraans; stond zegul ran den Soesoc- hoenang Pacoeboena roden lacque mnet desselis handteeke- ing in Javaansche carracters dan zegul, almede roden lacque, nevcns desselfs handteekening met Javaansche carracters van den pangerang Adipatty Anom_ medle de zegul en hand- tekening van de twee eerste mninisters Waaronder Dat deese acte aldus, gelijk Tcoren stat door den Soesoehoenang Facoeboeana etc_ etc, etc, en dessells cerste ministers getekend en hezegult is getuygen #Y Tas getekcnd Toutlemondc_ Schrik; anno 1749, H. Breton: Lager stond Voor de translatie Fa5 getekend van den Heuvel, translateur; Accordeert : Louis Taillefert, secretais_

In aansluiting bovcns 2andc docunenten reardigde Rouvcrneur Hohcrdorff den 1597 December nog onderrolgendc urociamatc uit - NB_ Dit alles geschicdde nog voor het overlijden cuden Soesoe hocnan; de C sier: Jen z0” Decembcr_

Froclamatie

Vanwege ens de Doorlugtige Nederlandsche G ‘octroyeerde Oost-indische Compagnie word dezen uyt naan ende op hoge ordre van Zijn HoogEdelheyd Gustaaf Willem Karon 12n7 In= hoff, Gouverneu:-Generaal; en de Raden van Indiz, representee- rende het hoogst souverain gebied vanw egens roormelde Compagnie in dese lande, door den Jara’$ gourerneur e direc teur Van Hohendorff een iegelijk bekent gemaakt dat opge melde Haar HoogEdelheden goedgevonden hebben om in steede van den sieken Soesoehoenang Pacoeboeana die her besticr Tar

1. DE Joxce; X, XLVI vcrgist zich; als hij schrij ft, dat Pakoe Bvewono II op 16 Decetuber otrrlecd, Zic het miceteemocmuc Daghregistcr Hchendori. De Jonge $ rergissing hcrust op cen Tout in de Gcuierale Missive Dettmivct 1749. Zic blz . 153. Uit d Ovcgccovien britver 1750 , bocck; folio 672. Ook in dic 1751, bocck; folio 61 rolgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms S0)

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

het Mattarmsche rijk aan voorgemelde Oostindische Compagnie heeit geresigneert; weder tot keyser en wettige Successeur in Javasche rijk te verkiesen er benoemen den Pangerang Adipatty Anom onder den naam en titul van zijn vader voormeld_ Soe soehoenang Pacoeboeana Senapatty Ingalaga Abdul Rachman Sahidin Panatagama, wordende overzulx uyt naam cnde Fan-wegens welgemelde Haar HoogEdelhedens alle hooge lage ministers, prinsen e regenten, mitsgaders dienaren_ ook onder danen en ingezetenen ran de Comp speciaal alie ende een iegelijk op Java_ aanbevolen_ om opgemelde Zijn Hoogheyd voor keyzer en wettigen opvolger in Javasche rijk; waarvoor hy by decsen werd geproclameerd, te erkennen, respecteeren em, Z00 veel sijn

onderhoorige aanbelangt, ook te gehoorsamen, alsoo opgemelde Haar HoogEdelhedens zulx tot welzijn van land volk alsoo bevonden hebben te behooren:

Onder stond Soeracarta, den 15*u December anno 1749 was getekent J" A' van Hohendorff: In margine stond Comp' zegul, gedrukt in roode lacque, en daaronder Ter ordonnantie van welgemelde heer gouverneur en directeur was getekent P' Schik; pro interim secretaris_ Onder stond Accordeert was getekent P' Schik; pro interim secretaris. Accordeert: Louis Taillefert; secretaris_

CMXXI KOROMANDEL_

23 Maart 1750.

[ctnemendc macht der clkuar neftig jcconcutretrrnut Engclschen Franschen drong dc Nedcrlandsche Compegnie aan Koromandclschc kust aiccoe TFEC par Torgcr Lercorrcchto positic, mcest mocite Locn; om althans Dp haar oudc vestigingen zich tegcnortr dt ,COm petircuren handhaven: Na langdurige mociliike ondcrhandelingen met den Voret Tanjore slangde zij cr in 1730 in cnkele cauls verkrijgem,

Uit dc verzameling der Kamer-Zeeland 8368 , aidecling V, folio 211. Ook in dc Ovtrgccomen ntieten 1776 ,]1** bocck, folio 339.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-

Wzardoor haar positic Negapatnam versterkt werd (Onuitgegcvcn Jtit JIJc gouterncut Tad Koraniondel de H. Regeering Heazia dd. Apil 1750,)

Assaracto Gane Maharadja Raja Srie Pretappa Sin- gaasji Raasja-Sahib_ vorst van groot vermoogen Iet- leend desen aan M' Lieberecht Hooreman_ gouverneur directeur van de beste Hollandse Compagnie ter custe Chormandel met dies resort, tot Nagapatnam_ Soegoersin Camasain Maya Alaff (anno 1750)-

De muntgeregtigheid der pagooden, fanums en ropyen_ welke in de munt Vinnen casteel Nagapatnam geslagen zijn, tot hee- den half by den duan en de andere helfte by d'E. Comp' genoten sijnde 500 werd thans gemelde halve geregtigheid, welke den duan is competeerende geweest, aan Uw verkogt voor een sommz van 5,600 pagooden En dewyle gemelde bedrag van vijf duy- send en ses hondert pagooden in contant ontfangen hebbe, so ran Uw de

geheele geregtigheid van de munt; excepto de gewoone costumados der algooden en braminecsen, tot enoegcn en in gerustheid genieten_

Onder stond Soekalanama Samwa Sarom; den Tan maand Pangoenie anno 1750, den 23”Maart; Lager: Ter ordonnantie van het hoff was geteekend Ha- saratoc Raja Srie Nara Singa-rauw Amanda-rauw, peesjewe of segulbewaarder, Taggenda-ambagic; Sochoer-nabies_ Dabhier, Naro-pandidaar Casgeld Madawarauw. hoofde deeses stond vorsten segul, met swarte inckt gedrukt, ter syde, mitsgaders onder, stonden de seguls 47r peesjewe: Nog lager : Den 14”” ran de maand Rabilahir den 23 Maart was geteekend Casgeld Dabhier, Soehoer-nabics Palanga nabies en Rabha Nabhar Moesemdaar.

Er staat bedraagen_ 2) Bedoeld zijn de gebruikelijke rechten, door de bevolking betaald tot onder houd der pagoden. 3) Rauw, hooge tirel, zoorc VoOr burgerlijke als militaire autoriteiten , Hin- dostani rao WiSOX roce Vcrnotdl dat het ccn afleiding rajah (via rai) Pardidaar, rcgent of pachtcr district, Nabics nevis, schrijvcr. De atel ambagie MUniet bekend:

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms S02

GEXERALE NEDERLASDSCHE GEOCTROTEERDE

1. KOROMANDEL:

23 Maart 1750.

inleiding bij hel hitrtOor Ezallde drument

Assaracto Gane Maharaasja Raja Srie Pretappa Sin- gaasja Raasja-Sahib_ rorst vin groot vermogen_ Yer leend deesen a7n Lieberecht Hooreman_ gourer- neur en directeur ran de beste Hollandse Compagnie tet custe Chormandel met dies resort; tot Nagapat- Dat , Soegoersan Camasain Mayaleff (anno 1750)_

Ilewyle Uw omtrent ons cn het hoif sig in alles seer wei heeft gedragen, werd #rt genegendheid aan dE Comp geschon- kcn rolgende dorpen als Papenachery, gehoorende onder Naoer Paringineloer, onder de prorintie Tam Sjikel sortee rcnde: Dus gemelte t#ce dorper gegeeren sijnde kan &’E Comp clierhalven de rustumados der aigoden en bramineesen; mitsga ders der thuyneri ran de pagooden rolgens oude gewoonte in ge melte dorpen laten genieten de orerige tot genoegen gerustheyd gebruyken

Onder stond Soekalanama Samwa Sarom, den 14” Tan maand Pangoenie anno 1750 dcn 23 Maart Lager Ter ordre van het hoff wis geteekend Hasaratoe Raja Srie Nara Singa-rauw, Amanda- rauw, peesjewe of de segul bewaarder, Jagganada-ambasie,

Hoesoer-nawies, Dabhier, Naro- pandidaar, Soehoer-nabies__ Antajie-pandidaar Casgeld Ma- dawarauw: In het hoofde deeses vorstens segul, met swarte inkt gedrukt, ter syde mitsgaders onder stonden de seguls ran peesjewe: Kog lager Den 14tn #An de maand Rabilahar; den 23” Maart Wis geteekend Casgeld, Dabhicr, Soehoer-nab bics, Talanga- nabics Raba Nabhar Moesemdaar.

’) Uit de verzamcling der Ramer-Zccland 3368 , alsroren, blz. 212. Ock in de Overgclomen Criceh 1776, Hjat bxeck; folio 339 vcrso;

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutistot wrehtenms
OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-1800.

CMXXIIL KOROMANDEL.

23 Maart 1750.

Zic de inlcidirg hiervoor, blz, 500.

Assaracta Gane Maharadja Raja Srie Pretappa Sin- gaasje Raasja-Sahib, vOrSt van groot rermogen; VCr leend deesen aan M’ Libreckt Hooremat, gouvetneur directetr Vin beste Hollandse Compagnie ter custe Chormandel met dies resort, tot Nagapatnam, Soegoersan Camasam Maya Alaft Anno 1750)

De veraccordeerde aan UE_ rerkogte dorpen sijn de onder-volgende, weeten Coetambarataan-irpoe dies onderhorig- heeden Carweli-palecocr dies onderhorigheeden Neywelie. neens Coedewelic en Akraran-waddacoedic, Bramadeesjam _ Cal-lesjambadie; Palleanoer; Chitty-chery, Aywelie Pallacadoe gehoorende onder de provintie ran Chikel, mitsgaders Oretoer-akraran en Boepatiraasja-poeram sorteerende onder Kalakanie-cherive des te samcn 13 dorpen_ weike derthien dorpen zyn aan Uw rerkogt voor een somma ran pardao’$ 52.000. En dewyle VOOI gemelde bedraagen van twce vijltig duysend pardaos voorschreven rerkogt sijn, so kan de costumados der algoden en bramineesen in gemelde dorpen naar oude gewoonte laten ge nicten de overige tot genoegen en in gerustheyd gebruyken

Onder stond Soekalanama Samwa Sarom, dcn Tan maand Pangoenie anno 1750, den 23 Maart Lager Ter ordre Tan het hoif was geteekend Hasaratoc Raja Srie Nara Singa-rauw, Amanda-rauw, peesjewe o segul- bewaarder, Jagganada-ambesie_ Hoesoer-nabies, Dabhier, Naro- pandidaar, Sochoer-nabies _ Antaje-pandidaar e Casgeld Masa rauw hoofde deeses stond vorsten scgul, met swart inkt ge drukt, ter sydc, mitsgaders onder stonden de seguls Fan peesjewe_

Uit dc verzameling der Kamer-Zeeland no_ 8363 , afdccling folia 21X_ 214. Ock de Overgckomer hricen 1776 Jla hoeck; folio 340 verso_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 50+

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Nog lager : Den 14*” van de maand Rabilahor, den 23”” Maart en was geteekend Casgeld, Dabhier, Soehoer-nabies, Palanga- nabies Raba Nabhar Moescmdaar:

CMXXIV CEILON MADURA_

13 April 1750.

Sedert eexigen tijd lnLu I4ng beet-an hebbcute rriendschappeliike relatics lusscncn d Compagnie c” Teurcr verbrukcn. Dc Iaaisie cischte YOOr zijn onderdanen vrije risscherij op d pzarlbanken angs de Madin- TCCScNE Aust Vcikc barker dc Compa_ Bnie haar territoir rckende Lewuun rerpachten_ Tenslotte kwam het t0 cpenliike jiandelijk - hcden en Compagnics klcine bczctting % Rammenacoyl, alias Patnbc of Pembcnaar gcnoodzaikt de wachtposten aldaar in dn steck Iaten Gotrerneur ratul Ceilon; Ddet wic pok de overwal sortecrde hcsicten 30 Deccmber 1747 den Teuver tot vredc dwingen, donr met kleine tracpen gewapenden “erschillende Daalscn zijn kust o1iverWachi landcn, unvadcrende brandendc; plunderende schade- tocbrengende als met kleyte - magt sorder gcvaar onnen Geschicden Deze taktick had blikbaar succcs scntvcn Decembcr 1748 verklaarde de Teuver, die intusachen ook met Tanjore strijd gereakt, zich bc rcid Urcgee sluiten. Hct duurde {uim ecn ret roar ket #edestractait Weru getcekend (Het Rapport gczanten in Ocrrgccomcn briccn 175l, bocck, folio 1457).

Foincten conditien ran ampliatie Op het contract Fan Ireede alliantie tusschen Doorlugtige Ne derlandsche Compagnie en Zyne Excellentie, den heer Catta Theuver, gemaakt cn geslooten sub dato Sep tember 1690 met dies ampliatie ran den 26 January 1699 nader gecontracteerde poincten den jaare 1709, opgestelt en byeengebragt door het op- perhoofd deser Maduresche custe den opperkoopman Johannes Ferdinandus Crijtsman_ en den onerkoop man en administratetr alhier, Francois Dhacnens, omnie daarop op de ratificatie en approbatie van Haar

Uit de Ozergccomen bricicm 1751, waariu Tuccn1z; vooteon 2l* bocck, iolio 625 628, bocck , iolio 1453 volgende Respectievelijk Cortus WW, 531 536, Corfus 146__150 idcin, 328 330.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-IDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

Edelhedens_ Hoge Indiasche Regeering te Batavia_ mitsgaders den WelEdelcn Groot AgtbarenHeer Raad - ordinaris van Nederlands-India gouverncur en direc teur des eylands Ceylon met dies ressort; Julius Va- lentijn Stein ran Gollenesse_ benevens den raad Colombo #ederom regten te sluyten ecn contract van Treede en alliantie met Zyne Excellen- den heer Irrenie Kitpe Ari Cirari Koele Scgere: muetoe Wiseje Regoenaden Setoepadie Cate Theurer.

Eerstelijk

WVorden hiermede gerenoreert alle princten en conditien; TCr-vath by het contract van den September 1690, met dies ame pliatie ran den 26 January 1699, nader gecontracteerde poincten in den jaare 1709 dewelke alle zullen zijn en byren haar volle waarde en raleut; eren alsof dezclre in desen waren herhaalt of geinsereert. Ten tweeden

Overzulx dan zal het comptoir Kilkare en den handel aldaar gerestableert werden Op zodanigen voet en wyze als zulx in vroe-gere dagen geweest is, met alle de privilegien roorregten_ daaraan annex Ten derden: Zal Zyne Excellentie_ den heer Theurer, dien eyndc Comp’ logie tot Kilkare wederom zodanigen staat aan Haar Edele moeten overleveren, als dezelre beroorens geweest is, teiiens moeten toestaan da: dezelve aan de landzyde zooretre werd uytgezet, als hzar bestek aan de zeekant is weggespoelt

Ten vierden Zal de begraaiplaatse, in den jaare 1742 aan den resident tot Kilkare rergunt tocgestaan_ beoosten logie aan het LCC strand ter lengte Oost West ran 60, mitsgaders in de breete_ Zuyden en Noorden van 30 cobidos_ door de onderdanen uan den heer Theuver, wie het ook zoude mogcn wezen_ nooyt in cenigerhande manire mogen werden gemolesteert, maar deselve zal jaarlijks met nieuwe doorns mogen werden omheynt,

Ellen; Zic Picter

Dani’$ Beschryr ingc IL, II, glossarium

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

lange &‘E. Comp” gezeeten blijit in het land ran Zyne Excel: lentie. steeds aizonderlijk dienen er begravinge Fan Comp’ overledene dienaaren_ zonder dat hetzelve oyt zal mogen werdcn belet of tegengesproken. Ten vjjfden_ Zal den heer Theuver zyne onderdanen, inzonderheyt Mooren_ die tot Kilkare en elders anders in de landen ran Zyne Excellentie wonen_ met allen ernst Inocten rerbieden letten het enorm sluyken ran en na Putulang, zoowel als andere verbodene harens op Cey lon, waarop zy zoozeer verleckert zijn. zelfs za] Zyne Excellentie, daartoe rerzogt werdende_ Comp’ dienaaren daaromtrent de behulpsaame hand mceten bieden; opdat dien schadelyke morshandel tot wederzijds Foor deel eyndelijk eens geheel en al mag werden gedempt

Ten sesden:

Vin alle goederen die invoegen roorschreeven zullen werden agtcrhaalt geconfisqueert, za] by Zijn Excelleutie_ de heer Theuver, de eene helit; d’EJ Conp de andere helite genoten werden_ Ten serenden_ Belooft Zyne Excellentic_ den heer Theurer, volgens den houde ran het contract de dato September 1690, en ecnige nader geaccordeerde poincten in den jaare 1709, te zullen toestaan dat Comp’ bedientens neffens die Fan Zyne Excellentie ten eylande Pambe geplaatst werden_ om te beletten dat z00 min door het ordinaire canaal als de heylige rerier eenige raartuygen Kan wat natie dezelve ook mogen zijn, zonder pascen van d’E_ Comp mogen ten handel raaren, nog Ook degeene_ die met pas- cen van d’E, Comp’ voorzien zijn_ eenige contrabande komen te Ferroeren, of ter contrarie zullen geconfisqueert werden ten pro” fyte alsvooren; Ten agsten: Zullen alle degeene; die geduurende de oneenigheeden tusschen

’) Er staa: nict alleer: ernst “) Dit cilandje heet Pambt; Pamhas, Pembc, ook Rammenacyol of Ramas Jatam Het dccl dc 2 g. damsbr ug pa55400 Wanes wordt meest de Kil van Pembenaar genoemd Zie Pieter Deni $ Beschrjrcga HI Il, biz. 288 mct nount Qok Corpus IV, blz. 37]-375 531-534

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOsT-

Zyne Excellentie, den heer Theuver, cn d’E Comp” zijn rangen of ove gelopen_ zonder onderscheyd Fan natic ran derzyde moeten teruggegeven uytgelerert werden_

Ten negenden. Zal Zyne Excellentie ook gehouden ezen wederom afstand doen Tan het canon; ammonitie en alle andere effectcn_ die vanwegens d’E. Comp’ ten eylande Fambe rerbleeven zijn, mits gaders dezelve tot Kilkare te laten brengen_ zonder eenige de niinste agterhoudinge- Ten thienden. Zal Zijn Excellentie; den Theurerheer, gehouden ziju, Zijn Excellentie geduurende de

verwyderingen met de Comp”* eenige raartuygen ran Haar Edeles onderdanen mogte in beslag geno men hebben_ deselre weder aan haar Oter te geeren gclk Comp ook beloolt aan Zyne Excellentie te zullen restitueeren de raartuygen van Zyne onderdanen _ dewelke in die omstandig- heeden van tijd op Mallabaar elders door Haar Edele mogten aangeslagen zijn

Op dlien roet zal de rreede en !rindschap tusschen Zyne Ex- cellentic; den Tneurerheer, Doorlugtige Compagnie be- stendig ziju en blyren_ z00 lange zon maan het aardrijk met haren glans verligten; en den handel op Kilkare alzoo “ederom bloeyen Kunnen als in de dagen ran ouds_

Aldus geslooten en overeengekomen in de fortresse Tutucorijn, den 13 April 1750 ; als volmagten van de Generale Compagnie was getekend J FS Crijtsman cn F Dhaenens Onder stond: Accordeert was ` geteekend van Cuylenburgh, gesworen clercq

’) Uit de Rcalia blijke, bescient Orer Ccilun. i Rade 43n1 Indic Ee- kcuden September 1750, ndrcnstaand verdrag erd geratiliceerd

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 508

CENEKALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

CMXXV TIMOR

Mei (?) 1750.

Ui: wrazk orcr de door d Hollandcrs a4n enkele inhcemscke poten taatjes rerietndt bescherming, trokken de Fmar Portugcezen in hct Vor_ We 1750 met Eroote tnacht Iceen Koepang Dt vertcgenwoor digcrs der Compagnic haddet caar 1log mttr Jast “an dc zcnuwachige bondgenooten den Tnand Daze werd slotte zin loopgrarcn Noorden Koepang aangevallen totaa Ferslagen. Enkele rorstjes, dic ondcr d Coinp’ gestaah hadden, Tarcn door omstandighedcn gc- oodzaakt seweest zich bij den rijand sluiten zij Selden zich alloop strijd Kcct onder dc rlcugelcn Compagtic, Andere, stetds Portugcesch geweest Gw5en tot de Nederlandcrs Orcr.

Protestatie door Aninattar Tunuama en alle myne tommongongs cn onderhorige rolkeren heden in jaar 1750.

My koningcn tommongons Tan Amanatte_ protesteeren dat wX in roorgaande tyden, beneffens andere koningen, zijnde rasallen geweest ran de Fortugeezen_ ons begeven hebben naar Coepang, onder de gehoorzaamheid van de Edele Compag- nie; en dat door Portugeezen zijn geforceerd geworden, nadat zy reel rolk ran ons rermoord hadden; met andere koningen de fortresse ran de Compagnie te Vermeesterer, het- welk wY gedwongen zijnde, hebben moeten ondernemen; Maar door de groote macht der Ed

Compagnie het leger der Portu - geezen geslagen Gaspar Costa met zyne roornaamste officieren gesneureld zijnde, 200 zijn wy uit vrees van ons land en leren te rerliezen; genoodzaakt, om ons aan de Ed. Compagnie onderwerpen, gelijk wyrons met een oprecht en zuyrer herte onderwerpen mits dezer; biddende om rergifienisse Tan onse be gane schuld in dezen, offrerende aan de Compagnie ons rijk met alle syne volkeren producten_ eenlijk Om ons leven te sparen;_ met verzoek vam ons als hare jongste vasallen onder haren stan- daard te willen aamnemen roor altoos secureeren door hare gratie en adjude, enz

Was getekend Don Medardo Sacramento: Voorts 2 kruisjes

Uit Contractenbock XIII (ro. 21)

het Landsatchief

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCIIE COMPAGNIE 1602 SO0.

en daarby geschreren Siial ’) de Luis Homay en Anaquita Nay Ta Ossa, koningen Tan Amanatte_

Protestatie ran de koningen Y4IL Amancssy met der- zelver tommagongs Nay Sai, Nay Naboe onder- hoorige volkeren; heden in jaar 1750,

VB; Deze brief is genocgzaam zoo zakelijk als woordelijk, censluidende met naast roorgaande behoeit overzulks geene vertaling

Was geteekend met kruisjes daarby geschreven : Het tee- ken der koningen Nay Peque de Amanessy, van Don Bernardo Nay Bonta van Nay Sai Don Anthony. Fan Nay Nabu Don Francisco.

CMXXVI BENGALEN.

14 Septembcr 1750. *)

Scdert ongcvccr ccut reeds Vocrdc Compagnie jaarliks gronte hocueciheder zilver naar Bengalen_ Zii had hct recht Legcn bctaling zckerc unts ongelden dat zilvcr in de inhecmsche munt Paina (cigcnlijk in het nabij Patna gelegen Ragiamahal) geld docn slaan Tocn het gczag het rijk van Grootinogol in de I8lc ccuw stccds meer verslapte begonnen plaatseliike hooiden van het door TCcten ziltct tollcn eischen. Op prolest dc Compagnie, verkretg Dnderstaano utetan;

Translaat copia Persiaanse perwarna, verleend door den heer nawab Alla wirdi-chan uyt Patna op den da- roga der Moxudabaadsc munt Elaajaar-chan_ ontfangen alhier neevens een schriftelijk raport van Ed. Comp wackiel 4) te Cassembazaar; sub dato 14 September 1750.

Portugeesch Toot tcexcn. “) Uit Comtrac(cnbock XIV (ro. het Landsarchicf Hoofd der mun Wakil”ericgenwoordigct, plaatsvervangcr.

Bataviz.

Thus conient downloated 146.50.98.28 un Wcd, 42 Oct 2016 18 08 06 UTC Alluse” subject hutp- Wlabout jstor oetterns 510

GENERALE NEDERLASDSCHE CEOCTROYEERDE

Manhaite, wyze en beminde broeder, Den wackie van de Hollanders Tatna heeft by wyse Tan klagten te kennen gegeren dat sedert den aanleg Fan hunne logien jaarlijks omtrend 6 Jak ropyen Ta zilver van Comp en 8 9 lak van d’Engelschen_ uyt Bengale naar Patna gezorden ende, de muntsthollen daarvoor behoorlijk aigelegt wer- dende; zyne meesters deeser dagen een Iak en vijitig duysent ropyen Jan zilver nair le laastgemelte prorintie hadden opge- sonden_ welk mineraal door de muntsoificianten van Moxudabaad was aangehouden tot merckelyke schaade verhindcring van syne principalen Dan dewijl belangen van die byde souba- schappen gelijkstandig zijn, aanhouding Tn hetselve tot nadeel van konings thollen en reragtering hunner negotie is streckende z0 werd Uw Ed. aangeschreeven Om de muntsbedien- dens te gelasten_ den oproer Fan het silver der Hollanders Tatna niet te beletten, nog hetselve aan te houden ter voorko- ming ran schaade_ die de thollcn daardoor leyden_ Was getekend Koning:

N,B, De perwanna nopens dit sujet aan Raay Raayaan ge schreeren_ is Ook ran deese inhoud, dog de eertitul anders_

CMXXVII TIMOR_SOEMBA_

1750_

Sccmba hecft ccwwrcd lang gcstoan onder dc oppcrhecrschappij ningen Bima, op Socmbawa Dcze schijncn zich in de]8de Ccuw #cirig eer Soemha te hebbcn bckommerd ahinans hu inlocd belangrijk rerminderd Daarwal Wrachtte acht radja $ Socmba, Joekce Awang Batoc Kapoendor, gebruik makcn zich de supprcmatic Orcrzin collega’$ aan te matigen Dezen wendden zich in 1749 stcun Compagties opperhoofd Titnor rerilaarden zich onder Comp sourcreiniteit willen stelltn. Danicl Burgh TTOCCC instructies uit Batavia, cn daar kcurde de aanvaarding dicr souvcrcini-

Een !ak is ccn hoevcelhcid van 10.OOJ. Ook t Moxudabad 4as cen Iunt Welks daroga bliikbaar 0f ccn door- voerrecht wilde helien; 8f hct muntloon verdicnen. 3) Uit Contractenbock XIII (no, 21) o kct andsarchicf Bataviz,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-ENDISCHE COMPAGTIE 602 - 1800

511

Rocd Tocn aammraects 7aat Kocpang , ontboden werden slont Joekce Awang zich bij hen Zoo kwamn hec] Soemba Comi pagnic

Opdracht door de koningin van Socmba_ van hunne landen aan Compagnie.

Anno 1750, den

hebben de koningen vah acht provintien Ofl landschappen op eyland Sumba, te weten Gela, koning van Maloloe Joekoe Awang Capoendo Poera Lawa Jamnia Patawang Mou Sinjatta Manoekakkc Sanaane Kadessang Songar Sambopreen off Pade Dalloe Lackar Manjellie [cn orcrstaan ran de Rotty- er Savonesche koningen adn Edele Compagnie rrywilliglijk opgedragen hunne landen en vol keren_ onder solemnelen cede aan handen Tan het opperhoofd, den koopman Daniel van der Burch, Tan trouwe gehoorsaam- heid aan deselre als aan haren wettigen Sou erein_ wel expres- selijk aannemende alle hunne landsproducten aan de Edele Com- pagnie_ des begeerende, te ievcren_ geene Macassaarsche, veel min cenige Europeesche nandelaren in haar land te sullen dul den En hebben gemelde koningen_ wijl op dat land geen schrift bekent is, tcn teeken hierran aan gemelde vorsten versogt, hiervan rennissc t€ dragen _ zoomede “an het opperhooid voor- meld, By het doen van den eed aanvaardt ieder een E Compag nies #lagge een rotting met derselver merk.

Datum niet ingcruld tegenwonrdigc namcn rijkjes ziju = Mtlolo, Kapocndo, Lewz, Iawang,. Lakoka of Makoka_ Kadesa, Samparcnga Mandjeli, Sic: Namelik dic Rotti Sawoc,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 512

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

CMXXVIII JAVA_MADOERA_

30 April 1751. ’)

aanwizing nicuwcn regent Wecr Scenienep aanleiding tot de hernieuing der bestaalie overcenkoms;, Vergelijk de overcenkomst April 1746 , hicrvoor, blz. 413

Verbondschrift Tn den geeligeerden regent orer de landen van Sumanap, Radeen Tommongong Tirta nagara, aan de Edele Compagnie gepasseert op den 30 April 1751_

Art, Dit hy de E. Compagnie in bestier ran voorschr; regentschap alle desselfs onderhoorige eylanden gehouw en getrouw wezen dien dienst ten beste ran deselre en hare onderdanen oplet- tende en met allen ierer en gehoorsaamheit waarnemcn zal, egter rolgens de ran tijd tot tijd te ontrangen bevelen ran het Soera-bayas opperhooid den Sumanaps resident, dan wel Fan dcn heer gouverneur en raad tot Samarang en de Hooge Indiasche Rege eering te Bataria_ Art, 2. Dat hy sig cens jaars te Samarang of te Batavia_ des be- geerd wordende, vertoonen sal, ter bewysing La sijn respect Aam de Edele Compagnie: Art: Dat hy ’t nog onvoltooide iort en de daarin ontbreekende logie menten ten cigen kosten s0 schielijk doenlijk oprigten, het een ander in ecn goeden staat onderhouden daarin leggende Compagnies dienaren altoos roorsien 52l e witer en MWO dige vivres_ Voo soodanige betaling. als de Compagnie goedvin- den sal hem daarroor toe te legger, ook een dagelijks getal van 15 battoors ten dienste der besetting_ sonder betaling, cn voort sooveel andere meer als de Compagnie of de gemelde posthou ding benoodigt sal wesen; Foor twee stuyters daags_

Art;

Dat hy zich met de van buyten in Sumanapse gedreven wOr-

’) Uit Contrectenboek VI; Jo. 14, Op het Landsarchicf Batavia.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800,

dende negotie niet rerder als de ES Compagnie hem ordonneert bemoeyen dog altoos rigilant en getrouw waken cn tegengaan allen sluykhandel geene tot nadeel Fam Comnp’ handel mogte werden in werk gesteld ; dat hy de sabandaryen van de E. Comp Sumanapse liggendle rolgens cude usantie mainteneren soveel mogelijk sal tragten ie rerbeteren ; Comp sabandhar_ of die sy harentwegen mogte leggcn Op alle dle plaatscn, daar inkomende C uytgaande regtcn gehelt kunnen worden_ de behulpzamc hand Vieden eenige rerschillen over de thollen ontstaande hem dnarmerle niet Ferder bemoeyen sal als dle E. Comp’ hcgeert_

Art.

Dat hy ten dankhaarheid van deze groote gunste cn tot ec teeken zyner trouwe aan de Comp” item Toor genot der tessas Van Finger, Papas en Doemala; alsmede de onder Comp’ Jand Sunanap sorteerende eilanden met dcrselrer rerencn, dlewelke Comp’ hen

tot sijn ondlerhoud leeit toegeroegd, jaar- lijksch sal contribueeren rolgende: koyangs groene kadjang, 700 tackers clappusolie 30 pikols jagerssurker; fijn catoene garen na de monsters, gedroogd hartenheesten–leesch_ 1C00 stuks groote gedroogde ronide steenbrasem: Verders TDOr contante betaling altoos jaarlijks 250 tackers clappusolie van rijksdaalders de kan rerbindende sig alle dc roorschreren goederen Op eigene kosten cn met exgen raarnu gcnl Samarang Bata! ia sullen lereren_ dat telkens Vcor uiteinde der Oostmousson daarenboren nog alle andere producten Tan Iand e SumanaD, behalren die tot recognitic dienen_ Ey de Comp’ des begeercnde Toor marktspriis_ daarroor Comp wegen betaal “erdende_ hekoorlijk te laten toekomen aan dcn eygenanr; Jererancier en planter rm roorschreren producten.

Ecll takar Jal Zie Hiervddr. ’co 45 Jacarz of palmw ijusuiker . Dit is erident een verschrijring ; Ecstoan lcbbcn ; sturers d kll DL: 9.

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 514

GEXERALE NEOERLANDSCIF GEOCTROYEERDE:

Art, Wyders belooft hy geene zaken van importantie sonder voor- kennis consent van Compagnies resident af te doen, alle misdadigers Compagnies ordre aan den Samarangsen land- raad oter te geren en tevreden te zijn met kleine geschillen te mogen decideeren: Art. Dat hy onder zijn regentschap gestelde ondcrdancn Fam Compagnies volkeren Fan Sumanap regt cn billijk behandelen, deselve geene nieuwe lasten orleggen geen syner mantries_ veel min jaxas af pepattijs, sonder roorkennis van de Compagnie FCr siocten; erangelyken noch verwisselen, mar wanneer ecn der- selve tegen hem of de Compagnie zig ontrouw o onbetamelijk gedragen mogte_ daarran rooraf de Compagnie kennisse geven derselver hulp inploreren zal tot eene arresteering van des= selfs persoon goedercn, gerende alsdan die gaak ter decisie orer #an opperhoofd raad te Soerabaya, of wel aan dcn heer gourerneur te Samarang Art Belooft hy zig noch met de regeering Fam landschap Pama cassan te sullen bemoeyen noch eenig gezag daarover aanma tigen, maar integendeel met den regent aldaar en Sync onder- hoorige altoos vrede rriendschap te leren_ te meer dat ook Compagnies bevel is aan de inwoonders ran gemeld land.

1. JAVA_MADOERA

30 April 1751. ?)

Op dcnzcl[dzn dag erd ccn Geliikluidend comltact aigeslolen Mlet Hen MicCW bcnocingcd rcgcnt Pamekasan daat dcze nog minlderjarig L5 [eckenden Tce als roogden Optredende natihs verhandschriit Zic ook hicrv6or, Wz. 417 <n volgende

De omder [cekering wcggelaic: Uit Contracibock VI, Iio. 4+, op het Laldsarchief tc Balaxia

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Weal, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OosT-

Verbandschrilt ran den tot regcnt ran Pamacassan geeligeerden Radeen Maas Alamn, aan de Compagnie gepasseert Op den 30 April 1751_

Artikel] 2, 3 komen in allen deele orereen met de arti- kelen 2, 3 en van rerbandschriit met den Sumanapsen gent alsnede artikel wazroy hy VOo genot der dessa” Tan Poelagan, Toedja, Fanogocan_ Djalma, Djagarecn Padenu- miW’OCy, jaarlijks aan de Compagnie beloct te contrilmeercn 30 coyangs groene cajang; 300) takkers clappusolie, 10 pikols fijn catocne garcn; gedroogd hartebeesten-! leesch IC0 stuks groote gedroogde roode steenbrasem.

Ait. 6, komen mede met die !an Sumanap borengemcl overecn behalve dat den Pamacassangs regent rice Ters JalJ- gaande Sumanap belooft, geen den Sumanaps regent by artikel “an rorengemeld rerbandschriit aangaande Pamacassan AallJ- genomen heett.

Verbandschrilt ran de pepattijs 1717 regentschap Pamacassan_ Maas Pringo Witjitra Onge Mirja gepasseert Op den 30 April 1751_

Gemelde pepattijs belooren sweeren Edele Compagnie qualiteit als roogden orer den geeligeerden Pamacassangsen regent, ecn ieder in byzander , om Compae gnie getrouw te zijn, het ambt als roogden en regenten 4.4 behoorlijk waar te nemen _ en in de hcstiering des Jands altoos welzijn ran de Edele Compaz Gnie betragten, mitsgaders te sorgen FOor Compag - nies leverantie Toor orerige aa altons te zullen gedragen als getrouwe roogden regenten betaamt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 516

25 Mei 1750. “)

in het optreden nienten radja Oter rercenigde rijkjes Kaidipang Bolaing- Fitng zic hiervoor blz vord dc Gouverncur der Molukken aanlciding de oude conracei deze -iikjes dit urcluci Foot? ket OOg op dc goudexploitatie,

Articulen 4 roorwaanlen aangegian ende beslou= 10n1 tusschen den EE Agtb_ Heer Jan Elias 1m Hijlendlonk, gouverncur em dlirecteur, henevens den Raad in Molucco in nJmne cnde Ta12 wege dcn Hoog- Edelen Welgeboren Grootagtbaren Heere Gustaal Willem , Baron T-am Imhoff, Gourerneur-Generaal, benerens de WelEdele Heeren Raaden ran Neder- iatds-Indi: representercnde hoogste magt autoriteyt ran de G’octroyeerde Nederlandsche Oost indische Compagnie in desen landen ter ecnre, den jongst g’eligeerden coning !an Coudipan en Boulang- Itam, David Cornput, berercns sne rijksgroten [er andere zyde

Nademaal het bestier orer het leenrijkje Tan Coudipan Boulang-Itam_ door het aisterven ran het coningje Jacob Cor- put in dato primo December 1747 bereids Facan geraekt ende sub dato 25 Mey Jnno 1750 om rerscheyde goede redenen_ Raade ran Folitie ten deesen casteele, is goedgeronden gc” resolveert; den vorengenoemden prins Dari Cornput tot synen successeur eligeeren ende rerklaren gelijk dien prins desen nader tot coning over het F-oorn rijkje Fan Coudipan Boulang-Itam rerklaard ende erkend werd, 90o dat Sijn Hoogheyd oversulx ook ter erkentenisse ran de magt en evgcn- dom die d’Ed_ Comp orer het rijkje Tan Coudipan en Foulang-

Uit Comraccubock XL (no 19) op het Landsarchicf Batavia; Door rergissing bij het copieeren contac 25 Mci 1750 afgedrukt na dat rall J0 April 1751 4Deze overccnkomst kotn: roor ccn groot dtcl woordclijk nlcrech nict dic 22 Mci 1748 mct de Sanggir- cilanden hicrrodr blz volgende Echtcr is dit contrac: uitvocriger, Kt artikelen MeCT

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGTE 1602 _ 1800

Jtatn hebbende_ naar het roorbeeld zyner rocrouderen predecesseuren aangenomen beloofd hecft de hicronder rol-gende articulen heyliglijk te sullen onderhouden nacrkonen, doen onderhouden en naerkomen.

Eerstelijk rerklaren belooren Iv_ coning rijksgrooten Ta Coudipan Boulang-Itam approbeeren, ratificeeren, ran waarde houden en doen houden soodanige contracten rerbonden; als datis 17 Maart 1702, Augustus 1729 Scpt: 1742 door Syne Hoogherts pred ecesseuren, respectic- Felijk orerledene Coudipanse coningen Willei Cornjut; Albertus Comnput cn Jacob Cornput; met d’E_ Comp” succus sievelijk zijn aangegaan besworen geworden_

belooren orersulx ook al eselre promptelijk en sonder de minste afwy kinge te zullen onderhouden even dierroegen of die jegen- woordig Ti woorde tot #oorde alhier ter neder gesteld en door OnS opnieuws bedongen jangenomen ende beswooren Waren

erklaaren ende erkennen den cening ende desselis rijxgrouten Yot haar nakomelingen altous op het rijk ende land ran Coucli pan Boulang-Itam (als eygen ‘l 4’E Comp’ zijnde) gecn het minste regt kunnen fundeeren_ onder Wet pretext of roorgeren zulx ook zouden “illen of trachten ondernemen_ ende daarom ook geen swarighert gevonden hebben daervan opnieuws aistand doct, gelijk dan wel expresselijk zijn doende by desen; dlat; enle illes”at daaronder gehovrd, Ja} d’E Comp cedeerende, sonder ooyt vj ooyt_ n rerrolgens ten eeuwigen da”gen, daarop actie oite pretentie te sullen naaken_ II. Orersulx rerklaaren den coning rijxgrooten dese hunne landen ran Coudipan en Boelang-Itam als leenen van d’E. Comp’ nemen aanraarden, houden bestieren, welk ook den coning rijxgrooten Fan Coudipan Boelang-Itam successierelijk by rerkiesinge moete (en) #crden geheft tilt:

Dat van 1702 mi niet bekeld ; die 17+2 hiervoor , blz. 57 c.v_ cn 343 &5 2) Zic Corfu III noot op blz. &

Auguslus 1729

Sepetbr

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms 518

GENERALE NEDERLANDSCHZ GEOCTROYEERDE

1. Sonder welke omstamligheden geen coningen roorscnt, land sullen mogen verkoren_ nog niet daarroor erkend uerden, tenzy Tm en door ’E Comp werden aangesteld en trijk berestigd, rcrmogende rijxgroolen eenlijk imand Jnarive noenen rn #iens bequaamhcyd, goeden wille e genegenthcyd sylieden versekert sijn Mariam rolkomen rersekering sal moe= IcH gedacn daerop Comp” Evedinen bevestiging aigewagt moeten wordcn.

Sullen wyders alle soodanige coningen 1oor verkiesing aanneming derzelrer dese jegenwoordige roorwaarden Moencn goedkeuren belooven in allen deelen poincten agter- rolgen en naarkoncn, Ook deselre onderteekenen em besweeren VI, De gekorene koningen alsdan op soodanige “yze berestigd zijnde, sullen door niemand rermogen af, of een ander in plaats 11n6 esteld werden_ sondcr goedvinden, bewilliging oe: stemming Fan d’E Comp’ VII De koning sal ook: niet vermogcn eenige syner rijksgrooten_ sy goegoegoe, capitain-lauwt of rigter af te zettcn_ veel minder ander in desselis plaats of plaatsen 44 stellen, dan miet roorkennisse, bewilliging toestemminge alsroren. VII. Den coning sa] niet Fermogen cen onchristelyke TTOWY tot zijne gemalinne

te trouwren mnaar alleen soodanig eene_ die TMI Wre gereformeerde Christelyke religic 1X_ G;eene anderc dan desc gereiormcerde Gudsdicnst, svodlanig als in de Nederlandse kerke agterrolgens de algemeene synodale rergalering gchvuden in stad Dordrecht e vastgesteldl den jare 1619 werd geleerd en gepredikt, belooit den coning en zyne rijxgrootcn rijk ran Caudipan Boelang-Itan sullen dulden; beloorende wyders de soodanigen die uyt het heydendom of mahomedaanse sekte tot onse religie souden willcn orerkomen, allcn deelc behulysaam wesen; sa] &’E

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Comp’ sulx haar gelegen komende, vermogen in dit rijk c de daeronder horende negoryen een meer predicanten, sieken-troosters of schoolmeesters te platsen_ tot onderwysinge der-genem; die gereformeerde Godsdienst sig souden willen begeren_ sonaler dat die persoon persooncn eenig Jecd schaden zalmogen werden toegcbragt olte aangedian n1ijt inlegendeel g’handhaait nerens andere onderdanen rour alle Oreriasr bevrijd bescherma sullen erden

Ende sullen uyt dien hoofde en ten dien eynde uyt hun land gebiet mocten geweirt werden alle Roomsgesinde Spaanse of andere papen; monniken; priesters, schoolmeesters of eken beloovende WX, coning en rijksgrootcn, in geenen deele te sullen gedoogen dat deselve een roet 33n1 lind setten_ maer aen lam] buyten Onse kennisse gekomen sijnde, hetzelre haar ontseggcn en by wederstrerigheyd deselve geweldadig daeruyt dryren, wel gevankelijk naar Manado of Ternaten ersenden, also die luyden niet anders dan rerwarringen onlusten iet 8ig brengen, II. Ook beloolt gemelde coning cade vne rijxgrooten gecne Europeanen Sy Castilianen 0i Spaansche, Portugeesche, Frani: sche, Engelsche; Sweeden _ Dcencn_ ofte hoedanig #aer Ld Gicu die souden mogen sijn_ nogte ook eenige Maccassaren Javaner, Boegineesen Mandhareescn lullockets, Atjehders Djamaringers_ generamr geene Celebesche of andlere inlandsche volkercn oncer het territoir Tan het gourernement niet sorteerende, sjjn land te ontrangen tracteeren dulden maar 1f en naar Ternaten te Sullen wysen 440 degene_ die gesag ran d’E Conp’ zal hebben_ oi henlieden genoeg - Snam derwaarts orerbrengcn XII Ook sullen sig de coning rijxgrooten oreral thonen Ttien- den ran Comp’ rrienden vyanden an derselrer vrandcn zijn; ook tot soodanige togten oorlogen nerens andere bontgenoten d’E Comp’ ten dlienste te zijn, als buyten gcraar

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

FJ

hunne landen naar billijkheid s2l kunnen geschieden: Waartegen de Comp” in alle roorvallende gelegenheden gemacke deselve getrouwelijk sal helpen en tragten te redden_ sooals de nood gelegenheyt des tijts sal komcn te rereyschen_ XIII, d’E. Comp oirbaar mogte rinden, hetzy aan stralnt &f binnen latls, onder roorschrerene rijkje restingen aan leggen; belooid den coning & rijxgrooten selre niet alleen te sullen gedragen; maar Ook rererscht werdende mate rialen, die tot de extructie ran deselre benoodigt sijn, uitgeson - derd sprkers rserherken dakpannen mitsgaders SQO) Tee manschappcn als daartoe benoodigt sullcn cscn d’E_ (O1p”” zill requireeren_ sullen leveren XIV. Gelijk den coning srne riixgrooten ook beloren hun sullen Iaten welgevallen; mitsgaders maar te komen soodanige schikkingen decisie, als dEJ omp bereits mogt hebbcn gedacn of inertijd nog sal komen te decideeren egens de ge rescn nuisrerstinder tusschen dlit rijkje ouipan dat Tan Foclang, orer het landstreekje Biontong; “egens het dlifierent (usschen de Coudipanders Atingolas_ Orer de rivier Dondo Jakko”) ; sonder hun eenigerly “rse onder Fat pretext sulx soude mogen #escn, daertegens aan te kanten XI. Ameele belooren Steten Ty , coning ruxgrvoten reout 01’ on5 Iana Icn eersicn aIle riricren sprutcn adaer dewelke maar eenigsints g prisuneert werden goid rvort te brengen eract te sullcn risiteeren of doen Fisiteeren_ oi de esumptie ook met de waerheyd is quadrerenle,”) mitsgaders roorts nopens de Tate berindteniss sunder eenige intermissie omstandige kcnnisse geren aan dcn Manado’$ resident, dan wel den EE Agtb. Hcere Gourerneur deser Moluccos_ sonder dat egter sullen toelaten dat evengemelde ririer Dondolakko of Alere plaatscn_ buyten het ressort F oms rijkje door de onse

Dulden: Atingeola; cok itl Aulagile geroemd. dc !oor iusle rindplaats zowd, Mamic de hier Seboende Trct “) Laljjn qwadlrare passell; JcCcfola

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_I800.

gefrequenteerd of besogt werden alsoo daarurt notoire Fee- dragt geboren werd. XVI. Ook belooren Ty’ coning rijxgrooter; niet alleen .l stoi goud, velk onder limiten ran ons land gegraven werden sal_ maar ook hetgeene “y 0i onse onderdanen Tan de Goron- taalders Limbotters_ Atingolars, Boelangers, Bwvoleresen, Tontoliers of andere rolkeren mogtcn bekonen cn magtig TrcI dcn tegcns tien rijksdaalders renal swaarte; mtsgaders schildpadshoorn ofte Crel paerlcmoerschulpen, Iat rogelnest- jes_ cn alle rerdere producten; ten redel;ken pvze naer dies raleur

danl d’E Comp sullen lererem, sonder selre a4n ymand anders Op eenigerly manieren te ertrocqueeren_ mits gaders ook met Ie sullcn gedoger zulx door cnse onderdanen werde gedaen, op poene dat diegene, dewelke contrurie descn komen te doen rigourers naer luyd der placaten sullcn werdcn gestraft, XVI

Wyders, Irquineer mogt komcn gebeuren dit er op iet lerritoir Tin Coudipan Boelang_ Itan eenige ririeren_ spruy - ten aders of plaatsen wierden opgedaen bekend, buyten die bereeds bekend zijn, dacr goud te Finden is Soo sal den coning syne rijxgrooten aan Comp” niemand anders; ten eersten daerran moeten kundschap docn om alsdan dierve gcns zoodanige ordres te stellen, als de billijkheid cn Conp’ prerogatief ofi roorregt zal rereyschcn sonder dat hy, coning, zyne rijxgrooten, inmiddels alsulke untdekte plcetsen, alie goud inhebben; dour de Coudipanders Boelang- amse derdaanen sal rermogen te laten mineren; irequenteren he arbeyden; [enzy alvorens ten dien eynde het goedrind_= 4, toe stemminge bewilliging Fin dcn gourerneur rand Molucco hebben erlangd, ais dewelke ook niet sullen manquce- ren dien zaak ten meesten nutte Mln d’E Comp welwesen T#n Coudlipanse rijkje na3r Fermogen tragten te derigceren_ Weshzlen_ ingeralle den koning, zyne rijksgrooten 0i aner- saten_ sig omitrent dit pvinct mogten komen rcrgt}pCn, niet zoodanige goudmyncn, spruyten, rieviercn of plaatsen, daer dat

Fralsch (rnqucr

ruilen;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 522

mineraal gevonden #rerd, geheym te houden of bedektelijk Am haar selis te laten gtaren, dan wcl toe Iatcn dat sulx door indere eschiedt; zullen sonder onderscheyd, van neesc tot de minste, als mernedigers rersn;ders 1I dlit besu Oren contract heylzaam oogmerk Op het rigoureuste, nacr cxigenlie LJn aaken anderen te exempel, #crdlcn gestralt. #aerun den coning svnc rijksgrootcn ook gchouden sijn nicr Yut- pligtcn_ alsulkc contrarcntcurs Com; handen; sonder connirentie_ te lerercn

1.

Ook sullen #J, coning cn rijksgrooten, nogte Onse onderdanen ook niet rermogens sijn ietwes Tan het Op ons land gegraven oite andersints ingekogte stolgoud rersmelicn laten smie] Ieen onder pretert Tan gemaakt goud aan particuliere rerkoopen; op poene dat de overtredinge ran dicn soodanig dierroegen sal werden gestralt, als ten opsigte 1*711 dcn rerkoop ran stofgoud is gestatueerd. XIX Geen oorlog nog vreede, met wien het ook: souale mogen esen sullen de coning en rijxgrooten Tar Coudipan

mogen Fa te gaan nog beginnen_ tensy alrorens ran &‘E_ Comp’ daertoe speciaal reriof en toestemming hebben erlangd, sonder intusschen iets te oidernemen tenzy den gourerneur rjad tot Ternaten daer kennisse Tan heelt.

II

Ingeralle eenige rerschillen onder de bontgenootcn “el den coning en zye rijxgrooten Ontstonden, dlaerin za] Freder- seyts niet gedaan dan goede aanteekening gehouden werdel_ nacr billijkheyd door den gouerneur Olte zne gecommittecr- dens_ parthycn gehovrd; undersogt Tat rereysch rn zaken beslegt te werden_ IXI.

Soo het egter minder geringer zaken Wraeren; die onder elkander konnch bygelegd vererend werden; za] sulx schieden konnen door keur van wederzeydse scheydsheeren_ die parthyen niet verdagt en de name hebben ran trouwe Frede- lierende manncn te zijn, om llaerdoor rele kleyne beginselen,

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms Oost-INDISCKE COMPAGNIE 1602_I800_

tot grooter onheylen cen Treg banende smooren:

geboorte

1. Ten welken fine den konig zyne rijxgrooten Jinnemcn bekwren, (1imine, des niet meer noodig sijnde _ ten minstcn eeus alle drie maanden expresse rergadering te houden tot het hooren cn decidleeren Fan alle particuliere, geringe, cirile, geschillen_ 4ie tuss cncn henlieder onderdanen sullen komen te ontstzan_ UCr “egens ook niet alleen gehouden blyren goede aanteekening te houden, maer ook nopens gedecideerde saeken telkens by gelegentheyd FiauJ dcn commandeerend resident tot Manado dan Tel den heere gourerneur alhier; de rererschte kennis tc gercn_ XXIII En nademaal aan Celebesche koningen door Hoge Ilustre Indiasche Hoofdregering tot Batavia wederom g accor- deert en toegestaan is nelenen Wau halsregt Ordr derselver onderdancn_ S0O belooft den coning cnde syne rijxgrooten alle roorrallend_= criminele delicten, sonder rooroordeelen ofte passie niar lands wetten en nJjr luyc der acte Rn authorisatie, donr den Hoog Edelen Heer Gourerneur-Generaal ran Vederlamls- India Joan Tin Hoorn, Ha den overledcnen coning Willem Cornput verlecnd, te sullcn afdocn ronnissen, sonder dat dcn coning op eygen authoriteyt imand sal mogen stralien, reel min Ier dood deen brengen_ maer za] zulks met toestemming Fan desselfs rijxgrooten mnoeicn geschieden. LXIV_ Biyrende den coning rijxgrouten } an Coudipan rerpligt, iemand der hondgenoten ongelegenheid

sijnde_ of aangeraind werdende dluor emdanc Lail buyten deselre staan en alie mogelyke hulpe tue te roegen_ gelijk hondgenotcn ok rer- pligt *jn_ dcn coning ran Coudipan cn zyne rijksgrooten; land cn onderdanen diergelijk geral te helpen naar rermogen 5(0) reel de tijel, noud cn gelegenhcid sal rereyschen, by te :taan: XXV

Off by geval dvor storm, Siaer weder ais andersints eenige Comp' schepen_ chialoupen andere minderc rairtuygen ontler gebied ran Coudipan Loelang-Italm of daaromtrcnt

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 524

GETERALE NEDERLANDSCHE GEOCTHOYEERLE

mogten komen te verrallen en eenig gebrek hebben, S0O beloott de coning cn rijxgrooten, haarlieden alle hulpe ende bystand zullen docn_ sooreel mogelijk sal sijn, en deselve ran gene benoodigd mogte escn tot manschappen incluis, naar Yera mogen te assisteeren, geene den E.E. agtb_ heer gourerneur by" gelegentheyd seer gaarne sa/ rergeldlen. IXTI IJe Vaan nwar Amboina, Macassar; Magindanao_ ct alle andere afgelegene plaatsen negoryen "aar het ook zijn mogte sl by den coning nogte niemand syner onderdancn, hy sy ook #ie hy S8, onder wat roorgeten ook: soude mogte wesen, dan alleen iet speciaal consent Til]l ac EE_ Heer Gourerneur mogen"rerden ondernomen nog ook niet Ferder dan de paat sen werwaarts licentie hebben eobtineerd, sullende dengene_ aie sig tegens deesen nisgrepen hebbcn, rigoureuste, njilr exigentie LAT zakcn, gestralt werden. LIVII En belooren "y, coning rijksgrooten, daarentegen om OlIS op de eerste sommatie van den heere gourerneur der Moluccos, sonder eeng het minste dila,- tem allcn tden illico rej $ [ernatenwaarts_ dan wel najr Manado of elders_ Terwairts Onse presentie ter verhandelinge riln saeken Comp"ege moge werder gerequireerd, te sullen begeren XVII Indien onder Coudipanse nf Boelang-Itamse district eenige specerybоomcn mogten ontdekt werden, 900 belooit raorschre ICIL koning cn riixgrooten, deselre aanstonds tc dlwen uitroeyen; ol wel d'E Comp" daarvan kennisse tc geren OJ door deselve omgeveld vernicld te werden en rerders nooyt te sullen ge- doogen, dat in hun landen specerybоomen gekweeckt nog awn- geteelt werden XXIX Den coning rijxgrooten rerbinden zig ook, alle soodanige slaren, als in den aanstaande ! an Comp" dienaren onder- danen mogten komen weg loopcn Jial Coudipan oite Boelang-Itamn te +lugtern; iten die zig bereets aldaar onthoudlen mogten, by agterhaling aan de lijiheeren of d'E. Comp" te sullen orerlereren, mits dat Voor ider lijfeigene, tenzy die aan d'E

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-IXDISCHE COMPAGAIE 1602 1S00 ,

Conp toebehoorden; sy in geld of lywaten tot genoegen Fn den opvanger, thicn rijksdaalders mocten betaal werden XXX Cyaldien den gourerneur of die gesag tot Manado oeflent, oni ec vaatfuyg, corracorra gilalo, sy tot transport van hare gecommitteerdens predikant, bestellen Fan brieven, wel orerroer T-Jm houtwerken tot het maken repareeren Fam schepen chia loupcn rarthuygen als andersints, benoodig l wierd_ S0o sal den coning nrijksgrooten voormeld gehouden sijn (’E Comp in shoclanige gelegenheyd, sooveel dloenlijk sl Swu, genuegen gercn; “Ile net aan”orschreren gerief niet Iatcn (thekcn_ IIXZ Eindelijk endle ten laasten beloof ik; coning en rijxgrooten hetgs eene !oorschrerl Staat; als Vtoome_ getroume rassalen leen mamimen TIi d’E Comp”* in alle deugd opregtigheyd onderhoudcn sondler dat aen dese of geene differenten_ die der tijd souden mogen komen ontstaan eemge rerbre kingen ran roorschrevcn contract sal geled en werden. Welke dan; in teeken der waarheyt, ik, coning rijxgrooten_ naar den Christen Hollandschc m#sc , met het uyten Fan dese woorden #Soo waarlijk heipe Iny God Almagtig” siin bevestigende_

Aldus gecontracteerd_ beecdigd geslooten tot Ternaten in casteel Orange; den 25 Mey 1730 4as geteekend JE Mijlendonk, J F. Stegman, Meuleman, Reumer, J: Swe- rens_ Peenen; Timmerman J Aj Brull, J: H: Borwater Daerondler stond Comp zegul gedrukt roode lacque; cn daarnerens Ter ordonnantie ran den EE Agtb Heer Gou - rerneut @n Raad roorschreren Tas geteekend J: A. Brul, prcrisioneel secretaris, Ter zyde stond beteekenend namen T den coning cn de rijxgrooten_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 526

GEMZRALC NEDERLANDSCIIE GROCTROTEERD

CMXXXI MOLUKKEN_GOLF VAN TOMINI

Juli 1751.’)

In 1750 kwame de Eccommitteerden der Compagnic; die jaarliks de Goli Gorontalo Tomini bckruister; Coutac nict Dacur: Manibi, rcbcl uit Parigi, die tcezcgde zich iu ht “crroir Iotie rusiik (dlerdaan 1711 zijn rorst t zullcn gcdragcn De gccommintcerdan bczochicn nak Parigi 2cl Jinar 2i; den Vorst, die de hulp vaw tc Compagilie had ceroencn opotucEcll zichi den ccrstkoucndeh gunstigci eloceeol JaaT Ternale begeren_ Tocn d Torst 1751 daaraai !oldeed; ede purer”cur c#} Faad der Molukkcn belangrik comract hicnI Taarbj; hij zich als razal alder tc Compapulie Stelde Natuuriiik mnaakt Tie cxplaitatic belangriik Dunc contract

Verivnci roorwnarden aingegaan rastgestelt; beslooten rersegeld_ tusschen den Heer Jan Elias 1-JuJ Mijlcndonk; gourerncir cn dlirecteur; mitsgaders den rand der Molucos met dcn [esore Tan

dien, in dcn nane cnde ranwegen Sijn Hoog: Edelheyd, den Hoog Ed” Groot Agtb Heer Jacob Mossel, Gourer- neur-Gener:al, cn dle Edle Heeren Raden “an Veder- Jands-India als representeerend Sijn Doorlughtige Hoogheyd, den Heere Prince Fan Oranje Nassou_ Eristadhouder , Capitijn-admiral-general Tan Re- publik, onSet Opper-Gourerneur Generaal en de Ge neraele Nederlandsche G’octroyeerde Oostindische Comp mitsgaders den Staat der Vrye Vereenigde Nederlanden in deese gewesten; eene, Ende den thans hier presenten coning Fan Parigie_ Kitjil Majunba_ benerens syne present sijnde Nx grooten_ als haer sterk maakende voor de twee nog Parigie sijnde coningen; Mercotte Sourobakkat, benerens rerdlere rijxgrootcn, Kn dewelke [uygden ten deesen esen gequal liliceert; Ier dere zyde; A.ticul Eerstelijk verklaren dcn coning en rijxgrootcn heeden het land”an Parigi als een Jeen Tae d’E. Comp te neemen en aemraer

“) Uit het Conroctcnbock’ XI

hct Landsarchicf tc Batavja.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms OosT-INDISCHE COMTAGNIE 1602 1800.

dlen, te houden tc hesitlen gene ook by verkiesinge & op Janneemen Lee rijk door een ander coning successivelijk geheft en getilt 5a/ moeten werden

Sonder welke omstandigheeden gecn Cuning Op Foorschreven land sal mogen werden voorgedrager; gekoozen, nog ook niet daerover erkent werden, teny 1an1 door d’E_ Comp “erde aingestell” in rijk: berestight, tcn welken ejnue TiX grooten ran i’atrigi by orerlyden van den presenten coning, sig mnet naeste “eftige pretendenten tot racante Kroone tcn eersten macr Gorontalo zullcn moeten begeeven Jan ‘en resident aIaer roorgedragen werdem_ dlie, verrolgcns door den gouerneur ried alhier g’approbeert zijnde, nict eerder sal mogen besit Tin het rijk ncenien FJor aleer dit contfct Ier gelyke onderhoudinge Verbintenisse J1n Comp’ onderteekend, rerseguld beswooren sa| hebben

Den coning Op deese “YSC gekoozen berestight zijnde sa| door niemand rermogen af- cn ecn ander wederom in syne plaets mogen gestelt ucrdlcn_ but speciale toestemminge bewil- liging Tiln d’E Comp’

Ook: zal den coning niet !ermogens zijn, ecn daj Trel meer syner rijxgrootet; Sy den goegoegoe, capitain-lauwt of hoecum af te setten reel niinder andere in derzelrer plaatse aan te stel- Jen, dan mct roorweeten bewilliging toestemming alsrooren

Den coning en riixsgrooten Fan Parigi, dan haare onder- daanen, zullen ook geen oorloge, tegens wie het soude mogen #escn; aanneemen nogte beginnen_ mier wcl Terwecren; z00 Tannccr door imandt mogten rerden aengetast orervallcn, wagtendle hun roorall wel d'eerste reedenen daertoe te geeven #elken cas d'E Comp" haer ook de noodige assistentic szh locv, mits dat in dliergelyke voorvallen goede cn waeragtige Jan- teekening werd gehouden daarwan konnen dienen djar alwaren zulx gehoort:

Zic Corfus IlI, nOOL

blz. 85.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor, meterms 528

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEERDE

En nademael den tot Amphibabon sig onthoudende Mandha- rees Dain Manibi, aan de jongs} in de boght gekruyst hebbende gecommitteerdens; onder belofite sig als cen waer trou bondgenoot te zullen gedragen_ rersoglt heeit ecn contract met U'E Conp" aan te gaan, z00 belooft den coning cn rijcxgrooten ran Farigi, thans hicr present, dat ingevallen den roorinelcu Dain Manibi sig tecgens Conp postcn, dlienaercn, Scheepen; chialpen, mindere raartuygen ofi anlers_ yandig komt te tuc- #CH , hem met alle maght, die tot Farigie by den andre kan helt werelen :s ryitnal rn (' vmp" Ic zullen :aMasle _ rcrrolgens cn des mogelijk rerdelgen, zulx onder rerhcurten 1n rijk: lanc F"nl Parigi, #nneer hicrin koomien in gC- brecken [e blyren:

oorts beloorch sheeren comng rijxgrooten_ Om T OaT des E Comp" posthouderen een sterke en sufficante niere "ngt, zergcants-w'oonig e pachuys te zullen maeken den- zelre met eenen nieuwen, ruymen, palisaden, sterken pagger zullen omheinen oif omtrecken; gelijk bereets aan de jonzsi in Tominies boght gecruyst hebbende gecommitteerdens hebben belooft, geliik ook aanneemen om dezelve eenig man quement te zullen repareercn en onderhouden

Den coning en rijxgrooten 1an Parigic, in den jaare 1740 Jan omp' gecommitteerdens ter becruysinge Tomninics bogt; tlen cuopman en liscaeL Meder cn ondercoopman Paune; ckering gedaan hebhende, hun staat te berinden om jaer- lijks quantitijt van 90 IOOO realen 5traarte an stofigoud te kunncn [eereren; S0o helooren den coning rijxgrooten deescn_ aan dlen cOmandant tot Farigic eene lererantie doen ran voorschreven 900 1OO0 realen; mits daarroor te kun- Hae ruylen soodanige lywaten_ #ls door haar beste sijn gewilt, dewelke &E. Corp' belooit altoos 0p de post sullen besorgen.

Ten “elken eynde den coning en rijxgrooten altijt in de gou- mncn soodanigc klocke getal arbyders zullcn houden, dat

Amibaboc

Amnpibabo;

dc Goli ran Tomini:

Tis conleM cownlouded frum 146.50, 98 Weal, Ocl ZI AIl WSc sublcct o hllp boutFto 0wnms

B03 C6 UTC onst_ INDISCIIE COMTAGNIE 1602 1800.

1.

stait zullen Feesen roorschrercn quantiteyt stoligoud jaarlijx te kunnen lereren_ mitsgaders, daartoe op zeekeren tijd te Ve- palcn deselre wederon door undere te latcn rerrangen

Den koning cn rijxgrootcn “erbinden sig ook by eesen, Oml sonder nanquement al goud, dat op hun land gegraren were, geene zy elders in dcn boght zouden korinen 0 koomen te bemagtigen, Tvor den gefixeerden pris ran 10 rijksdaelders real straerte Jn d’E_ Coinp’ te leereren_ mitsgaders ook zullen besorgen dat hunne onderdanen, sonder de minste unt - houdinge rerrreemdinge; zelre Jan commandant Comp wegen tot Parigie koomen te leereren

Ook belooren gemeiden coning en rijxgrooten sorge te zullen ’rangcn; dat het genoemde minerael zuyrer, S0o schoun ais mogelijk sonder Minsten rervalsching aan d’E Comp” werd te koop gebragt; en dat de orertreeders ran dlien, zoowel As rcrireemders dier goudstofie Aa particulieren, Ja E. Comp ter straffe sullen orerlcevercn

Yog rerbind zig den coning rijxgrooten insgelijks, om alle het WiX caret en parlemoerschulpen, in Soo Fette het ecn ander tot Farigi is rallende_ als het #ax, mits suyter en Schoon zjinde tegen 14 : i6 Rd’ het picol, caret, naet zyne deught, reges 40, 50 & 60 Rd” picol, pariemoeren schulpen, inalien Sy groot, plat e glansig zijn tegcns 6, 8 Rd: pical, acn dlen comimandant Comp’ “cegen te leereren

(ol: beloorcn den coning rijxgrooten Op hun land niet zullcn dulden off lyden alle rreemde Europeesche natien, nogte OOk met Macassatren_ Boegineesen; Mandhareesct Jaraenen, Atchimalers of eenige andre natiz_ hoe genaemt; Conpi” 17/1- den zijnde, miaar dezelre met rigeur aliweeren en des mogchijk met hehuip ran den commanlant tot Parigie gevangcn neemncn gesecureert naer Gorontalo orcr te hrcngen.

’) Die arbeiders DI, %.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 530

GENERALE FEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ingevallen den coning van Farigi oite synen lande door eenige natie werd aangerand “yandelijk: overrallen, S00 sal den commandant besettelingen aldaer hunner adsistentie niet rerder van hun Janbevoolene post mogen afgaan dan dat altoos een Tylige retraite daer naer toe hehouden_

Ingerallen Comp noodlig oorleelt eene becruyssinge in ten boght Tan Tominy te laetcn docn_ z00 beloorcn cn sweercn den coning en rijxgrooten al tcn cersten, Comp’ gecommit teerdcns_ des requireerende_ ten adsistentie mcede te snllen gee rem ecn geta[ran 600 weerbare minntn_

Ook belooren den coning tijxgrooten omne ter rerrigting van het dagelijks werk op ‘s Comp’ post, als water halen_ brand- hout cappen, de rompe rondom de post schoon te mnacken generael andere diensten etc contineel mannen daegs te zullen Jereren dezelie maandelijks rerwisselen_ mitsgaders ook Oinme by rerschyningh Tan een Comp raartuyg of rartuy gen tot Parigi, die gebrek aan masthoutcn ot cenige andere noodigheeden die aldaar te bekoomen sijn, hebben mogten_ looft der coning e rijxgrooten niet alleen volk te zullen leereren tot het cappen der benoodigde houdwerker; maer ook deselve Ia strana in de vaertuygen zullen doen brengen s0o des behoord_

Gelijk den coning rijxgrooten ook: beloofd) de nodige manschappen te zullen leereren tot het lossen laden Fam Comp” raartuygen_ die aldaer aancomcn_

Daarentegen d’E Comp’ belooft en aanneemt tol Tarigie eene goede heghte sterke praauw-conting te zullen besorgen_

wootu betcckerdc iu de 174 184* ccux plooi; ritnpel. Vcrmoc_ deliik cordt hicr de gracht bedoeid hoututrkcn Lets edyen Konteng kocnting, andcre Tnana Ltur ptaji_ mjjang grootc, gotd-zeilcnde een-mast prauw, met oplocpende stcvene

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMFAGNIE 1602_1800.

tle lywaten

rirers “OOr de besettinge”zn Gorontalo afi te haalen, tot welk raertiyg den coning riixgrootcn heloorcn altijct de nodige manschappcll zullen lererc n wanneer comimandant Comp weegen

Iywaten oii virers “Jm Go Tontala wil laeten afhaelen mitsgaders ook cis ran nood sakelijkheyd ecn brieff Jn den residlent aldaer Til doen Oter- brengen_

Alle lijfergenen_ dlie Fan Comp aiienaeren onderdwancn hn rlugtig nn Farigie of otler gebied ran dlien begeren hebben nOg niet overgeleerert Siju, mitsgaders tie sig in der tijd nog fugatieii naar Parigie zullcn stellen; beloolt dcn coning en rijxgrooten te doen opratten en aan d’E. Comp’ off de lijffheeren 1-1n7 dien te sullen orerleereren mits dat roor ydcr lijifeygene 4an1 de overbrcnger derzelve cleede oi in geld, tot genoegcn ran laesten, rijff rijxdaalders wierd be- taelt:

Off by geral door storn Sra21 Teer als andersints eenige Comp raertuygel, scheepen, chialoupen andre mninderc bodens Tuor Parigie of onder dat gebied gehoorende_ mogten comien rerrallen cenig gebrek hebbcn GoO belooit den coning en rijxgrooten aan de schepelingen alle hulpe cn bystand doen dezelre Tan geene benodight mogtcn wescn adsisteeren_ geen den goierneur ofi die het gesag in Molucco voert by gelegentheid seer gaeren sal rergoeden

Inlicn onder het Parigies gebied specerybоomen mogten zijn vi in tcr tijdt ontd eckt werden; belooit den coning cn rijx- grooten deseire stonds zullen uytroeren Frel J’E. Canp daarran kennis geeren om door dezelven omgerelt onder de Toet [e werden gehakt, mitsgaaders “oyt tc zulicn gedoogen dat die boomen Op hun Iand werden nangequeekt

Laastelijk beloorcn ik; coning 1an Parigic gezamentlyke present zijnde riixgrooten alle gecne roorschrercn staet, als

Voortvluchtig:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor, meterms 332

GFNERALE NEDERLAFTSCIE GEOCTROFEERDF

Frome, getrouwe bondgenooten en leenmannen van &E. Comp’ in alle deught en opregtigheyt te onderhouden en zorge te zullen draagen, dat onse onderhoorige in alle deelen dcn inhoud Tan dlit contract onderhouden; sonder dat om dese 0f geene diffe- renten_ die der tijd souden mogen of konnen ontstaen_ ecnige rerbrekinge zal geleeden werden_ macr selve alle zijn deelen poinctcn heyliglijk onderhouden doen onder- houden_ teeken der waerheyd hebben koning ryxgrooten, met het alleggen Taw den eed op den Alkorar en onse signature [dir] bevestigd werdende hetzelre door den heer gouverneur Jan Elias van Mijlendonk en die van synen raade meede onder- teckent en met Comp’ groot zegul becragtight

Aldus gecontracteert beslootcn tot Ternatcn in casteel Orange, den July anno 1751. J E. Mijlendonk: J’ Tonneman. J H. Holmcr. Stegman van Peenen; J: H Borwater. Ter zyde stond Ter ordonnantie ran den gourerneur (n raad was geteekend Thornton, secretars Voor oplesen Voor nasicn: J” Smit: Bijwegen_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use suljject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGIE 1602 1800

533

CMXXXII BENGALEN_

18 Juli 1751.

Tcgen hct midden dcr IGde ccuw TZre handci jnrlocd der Comp Benga len hard achieruigegaan: Op aard-ingen Hooge Regecring dedcm mnmisters Comp cenigc pogingcn tot verhctering, Zoo tuslont mcn in 1751 de recds Jane Fenialer Vederlardsclie loge te Dakka occue pceren. Voorloopig Zoud Mcn Inlandsch makelaar nec” oni dc oudc relatics wcer knoopen. Maar de hcbzuchtige aard der regenten inlusschcn niets Tcranoero cn de plaatseliike autoriteit te Dakka rorderde Comp. Mhae 14000 ropijen_ Omical zij zich Wreer Dakka had gevestigd alvorctis nicuu- Darinna hebben !crkregen Dc Comp protesteerde ondcrkoning; hair naar rerzcek ouderstaind Mjarwrnila rerieculdt dat echter de Nederlanders Wict bevredigde: (Zie Deuc de docunentcn 20 Javuari, 26 Januari 30 April 1752}.

Transluat cojia Fersiaansc peruanna Ferlecnd dvor Lijn Excellentie Allawirdi-chan den Hecr Nawab Ahtesaam- ud-Doula Bhadur-scha Methjcng (Newazis Mhameth-chan) sub dato 18 en ontiangen alhier den laatsten July anno 1751_

Steun “an dapper edelmoedigheid_ den manhaltcn roeniden Heer Nawab de gunste des konings zy op UEd neder- dalende: Der wckiel an de Hollandse Comp te kennen gegeren hebbende dat dezelre Tan ouds haare logie Decca hadde; schoon zedert eenige tijd we_ geen handel Tan harentwegen aldaar gedreren”Og cen gomasto Fan haar t dier plaatste present geweest #s, met rersoek telfens om, nademaal thans zodanig een subject aldaar gekomen 44s de nodige permissie tot een onverhinderde aarneming der negotie an de Hollandse Comp op den roet als roorheen xillen rerleenen, wero deze expresselijk gerigt ten einde UwEd regcering ter roor - schreren stede zoude aanschryren Om den handel “an de Hol= landse Comp in dierroegen als dezelre in rorige trden docr haar gedreren is, weder te aten cours neemen_ e hiar daaron-

Uit het Conlruclcubock XIV (Au. 22) op ket Landsarchief Te Hoegli Vertegtrw oordigcr. Inkecmsche makelaar opkooper,

Bataria

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 534

GE TERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

trend in alle deelen tegemoet komen, opdat den “oorschreren gomasto zyne zaken met gerustheid kan blyven Tarnemnen

Onder stond : Getranslateerd door Koning;

11s

geteekend

CMXXXIII CHERIBON:

18 Januari 1752.

Cheribon neereckc dikwijls Feharrcwar door de ingcwikkelde koudingen tuescuen drie sultans Hunne Jistamimnelingen (zie Cortus IV blz, 135 c 277 ev} Rceds van 1749 af had de oudste der sultans, Scpoch, bij de rcgecrinf Ratariz aangedrongcn dat zijn oudstcn 70ol Aria dtt officicelen titel van Depatih 3domi iogcn vocrcn, wclke Fitcl de betcckents heelt kroonprins terwijl hij Ierce het verzock aan tocvotgde zijn jongsten Jleef, der Paneinbahan_ reerdcrjarig karcn Dezc zou dan inkomsten oaneci handen zin vcogd attfh Ultimo December 1751 schrercn Gourcrmeur-Gcricraal Rade Cncribonschen resident, Hermanus Jacobus ran Suchtelen, dat zij besleten hadden Sepoeh’$ werischcn willigcn Zij wilden cchtcr tevens houdingen Cheribon roor nJ;se Loekoms regelen machtigden Jaar de buitengewone Radcn Indiz Johan Gideon Loten en Picter dcr Veldc dic 18 Januari mct de naar Batavin gckomen Ckeribongche “or de rolgende overtenkomst Sloten

Verdrag oite overeenkomst tusschem de Cheribonse princen, den Sultan- Cheribon_ den Sultzn Arun den Panembahan item den Pangerang Depatty Anom roor zijn rader, Sulthan Suppoh_ ende sulx t samen als hoofdregenten Fan Iand ran Cheribon, gemaakt door de bemiddeling tusschensprake ran den Gou- CIMCLT Generaal Jacob Mossel Raden U India tot Bataria_

Panembahan Gierie Laya

nagelaten hebbende dric zoons,

Ui: Coitractcubock II (1o. 10) op het Laldsarchicf te Eatavia_ Dit was de 2* sultan: Scpoch, was door zwakte niet MCEKC komcn; maat #crd vertegenwoordigd door zijn oudsten tcon Ovcrledc: 1662 Fdar hem Dr JoxGE, Otkomst XI, Blz: 182 en 187, oot

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_ 1800.

Sopphoe Anom er Panembahin, hecft aan de twee eerste het landschap Cheribon algestaan; den laatste die sulthans in rang volgt, noodige tot onderhoud g’ordorneert ; dus is hem sedert toege- roegt duyzerid huvsgezinnen 200 rijxdaelders uyt de pagten: Sepphoe Anomt; beide kindercn ran den ouden Sepphve, hebbcn rijk Cheribon gedeeld: Sepphoc Cheribon_ Suoncn Mim Sepphoe_ Anum, soon rn Anom, Werden Joor haar oudste soons by afsterren opge- rolgd Sepphoe gecn kindlercn nalatende, volgd hem Cheribon; Cheribon geen oprolger hebbende, rolgt Sepphoe; Sepphoe Cheribon berdle gech oprolgers hebbende, rulgt Anom. Anom geene kinderen nalatendc, rolgen hem Sepphoe Cheribon een gelyke portie. Sepphoc_ Cheribon Anom alle geen oprolgers hebbende, rolgt Panembahan: Mogende echter mct toestemming Tan /’E. Conp uyt princen een successeur benoemer, indien geen wettige laten_ Wanneer een der princen_ zoons Tan Sulthans_ onder roogdy staan_ zullen de roogden nerens de Sulthans geen rang hebben_ Mondig zijude rolgt denselrcn in plaats Tan zijn rader. dog de rang na zijn oudlerdom van jaren. Majr alle 13n een staak onder roogdy staande mag die ran den anderen staak dlan tcn throon orerbrengen lyt alle de pagten, piljes; topbanen eic” geniet die ran Eerste tak 800 riixdaelders off 400 rder. “) Anum SOO Fanembahan ZQU

1800 rijxdaelders Ueen En ’t jaarlijx geschenk: T7T 700 rijxdaelders werd onder hun alle Veideeld ecn gelyke portie_ Dit zijn dc 2 E tjatja $ o hooidgclden; door clk gezinshooid 0 brenge Zoo Kartiz cr dus nu dric Sultans, berercns ten Panembahan Hct Gcbruikelijke woord Toc tk Fan iamilie

Namclijk Sepoch e Cheribon

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Blyrende Sulthans behoudcn magt Omnc cerselrcr hoofden_ onderdaner, aff en aan tc zetten dog wanneer cen der tommongongs willen aizetten, moet sulx met overeenstemming ran de verdere Sulthans en den resident; die den eersten in rang zit, geschieden_ Leverende Sepphoe en Cheribon 10 picols indigo van de eerste zoort, tegens 30 stuyvers, de tweede soort 24 en de derde soort 18 stuyrers pond yder; Anum cren SOO Feel Panembahan hali s0o reel. Maar de lererantie ran Cheribon, *) die den resident ontfangt, namentlijk 1000 picols coflybonen ran Ydler staak; “) 1440 pond het picol, werd betaald [met] rijxdaelders_ soo den resident rooruytschot is_ Ha Tatu. Mits dat

ook in tlcn tijd ran jarcn ider staak komen te Iere- 500 picols peper; een hale rijxdaelder meerder iu prijs dan ile coffyboonen Dog sulx niet geschiedende, zal de rcorschreven coifybooncn tegens rijxdaelders ontfangen wrerden_

Aldus orereengekomcn eraccordectt, mitsgaders reder- sijds onderteekent in casteel Batavia eyland Groot-Java koninkrijk Jaccatra, dezen Januaty 1752, ten orerctahla ran de Heeren Raden-extraordinair oan Gideon Loten en Pieter rin der Velde; dewelke desen als expresse geconmitteerdens uy- name van den Gourerneur-Ceneraal en de Raden Tin Iadia met hare onderteekeninge bekragtigen 17 5 geteekend Joan Gideon Loten, P_ van der Vclde: Onder den Javaanschen tekst staan handteekeningen Lae Sulthan Tjeribon Sulthan Anom Pangeran Dipatty Anom Pancmbahan Tjcribon_

zoowcl 2< resident Op Cheribon: Bedoeld het landschap Cheribon in zijn gchecl_ Dus 3000 pikocl in tataal: Wannecr resident CrstEn roorscnot vcrlccnd had, wat #ais Tourua Kerd dit van de koffiegelden aigchouden_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Weal, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 1602_1800.

CMXXXIV BENGALEN.

20 Januari 1752_

Het parwalltia van 18 Juli 1751 bevredigde de leiding der Comp. in Ben- galen nict ; zij zond den onderkoning corcept; hoc zii zich cer parwanma Wellschle Daarop Ontving zij Cp aar beuit ULEhT concen als de Hecr Newazis Mhamcth-chan gencecn roortsetting Cotp’ negclic Deccz Cp de -cgering aldaar rcrlecren: Na ’ctl orer Vicer geloof gebicd Vato Fai Lats Kwatnen de rolgende documentem tot stand

Translaat copia Persiaanse perwana_ met het sege ran den Moxudabaadsen Casie Sahed Mhamath chan bekragtigt door den Heer Newazis Mha= meth-chan onder desselfs cachet rerleent 0p dcn stu- dehouder in Decca, Hassijn Uddien-chan_ sub dato 20 ontfangen alhier dcn 29”” January anno 1752.

Steun Tan dapper- edelmoedigheid _ mijn beminde broeder Hassijn-Uddien-chan, leeit ouder Godes bescherminge_ Dezer dagen heeit Zijn Excellentie Allawirdi-chan Ver- wna met deszelis zegel ingerolge het erzcek ran der wackiel der Hollandse Comp op my gelieren te verleenen; behelsende dat de gemelde Comp Fan ouds haare logie in Decca is heb- bende, schoon zedert eenige tijd ranwegen ezelre geen negotie aldaar gedreven, nog cen gomasto ginder present geweest was maar dat thans zodanige perzoon ter gemelder stede rerscheenen zijnde, ik overzulks de regering aldaar zoude hebben aan schryren dcn handel van de meermelde

Comp rolgens het aloude gebruyk te laten roortgang nemen, gelijk uyt Fanr schreren perwana, die hiernerens legd kan gezien werden; dan; dewijl de gedachte hoiganger de zaak der af te langene nesse- rine reeds ten hove heeft afgedaan, 100 wcrd UE ange schreren 0m negotie T4n meermelde Comp die zig ginter zal resta bileeren, Um erhindert te laten coers nemen mitsgaders orermits reeds perzoon tot voortsetting ran den handel

Uit Contractcnbock XIV (No 22) Op het Laudsarchicf Batawia Casic de bekende titce kadi, uitgesprokcn als kaadsji, Sahed == Said, Iitel roor aistamnelingcn Aohatimned" dochter Fatimal Gcschenk aami cc" auloritcit. Zie hicrroor, nooi 391-392.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 538

GESERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

als gomasto derwaarts gezonden is, die Vin hoededrager staat gevolgd te werden hem naar het gebruyk met ecm Eent kleed cen poard te beschenken en denzelve in den aanbreng "in koopmanschappen mitsgaders den in rerkoop JaIn goe- deren aldaar, z0 nin eenige rerhindering toe te brengen als lae trend rerleening ran desteks met zijn zegel, conform het gebruyk, hem ook in het employ der nodige reysbagagien enz niet tegen te I ezen maar daarentegen nopens zyne te doene billyke instamien de behulpzame hand te bieden_ ten einde hy de negotie met gerustheid kin blyvcn waarnemen_

Onder stond:

Koning:

CMXXXV_ BENGALEN

26 January 1752

inleiding bij het hicraan Foori igaande cocunicnt

Translaat copia Persiaanse perwanna_ rerleend door den Heer ewazis Mhameth-chan onder deszelis zegel op den Deccasen stedehouder Hassijn Uddien- char_ sub dato 26" ontiangen alhier den 29"" January anno 1752.

Steun ran dapper- edelmoedigheid, mijn beminde broeder Hassijn-Uddien-chan; leeit onder Godes bescherming: Door den wackiel ran de Hollandse Comp' te rennen gegeren zijude dat de gomasto ran gedachte Comp in Decca gekomen reezende, negotie aldaar roor de rerleening van ecn perwana begonnen en orerzulks den daroga dier stede hem een TCT bandschriit Yull 14000 ropyen tot eene boete doen passecren hadd= z00 werd UE nademial den rvorschreren wackiel Voor

Europcaan 2) Paspoorten: Uit ke: Contractcnhoc? XIV (No. 22) op het Landsarchicf Gou!erncur

Bataria

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE CONPAGFIE 1602 1800.

de rerugkryging Van dat papier 2000 ropyen beloofd heeft, 33n-geschreven die penningen van den gedachte gomasto ginder ’ontfangen en hem rerrolgens dat schriftuur wederom te geren_ dog ingeralle buyten dit bedragen nog iets Ieer Tzn denzelve mogte enomen wezen_ alsdan hem zulks omtrend de af iangene nesserane etc_ te goed te docn

Onder stond M’ Koning-

1. JAVA’S NOORDOOSTKUST_

Februari 1752. %)

De gourerncur Jara $ Ncnrdoostkust, sloot den aanvJng ran 1752 aintal egenten zijn gebied DCut overeenkonsten

Ferbandschriit ran den regent Tan Candal aan Edele Compagnic, geeligeert tonmongong Ananga_ 7 741 esele epasseert Op den February 1752

Belooit hy de Ed. Compagnie in bestier ran roorschr_ gentschap gehouw en getrouw cesen; alsmede selre ten besten van deselre en hare onderdaanen te regeeren; agterrol- gens te rerkrygene orders Tan den heer gouretneur Fn Samarang of dengene, die met’ertijd gezag orer Jara mogte hebben dan wel den resident ran Tagal

Dat sig ecns jaars te Samara”g dan wel, des begeert Tret- dende; Bataria Fertooncn sa| Ler bewyzing La sijn respect aan de Edele Compagnie_

Dat hy zig met ran huiten in Iand fam Candal gedrercn #ordende negotie niet rerder bemoeren sal, als de Comnp” hem

Versta betalen iesserane noudcn; Coutrectcnbock HII (No Landsarchicf

Bataria.

This centent duwnloi ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jsto #reena 540

komt ordonneeren_ doch getrouw oplettend waken tegengaan allen sluykhandel, integendeel Compagnies sabandaryen_ Candal liggende, rolgens oude usantie main- teneercn en_ soorccl mogelijk is_ tragter te emendceren Coni- pagnics sabandaar, die harentwegen mogte wesen op plaatsen_ daar inkomende cn “ytgaande regten geheft kunncn wordcn, behulpsame haml bewyzen enige dispuute urer tollcn existerende_ sig dwarmede niet rerder als Compagnie he- geert, bemoeyen zal, nwr net daaromtrent door de E Comi- pagnie geordonneert Trorilende za] helpen elfectueeren exe- cuteered_

Dit hy alle clandestinen opkoop ran rijst in sij” land n Mo- gelijkheid zu] tegengaan en buiten dies gepermitteerde opkoc- pers nienand indcrs Tn dit gewasch laten opkopcn als tut nooddruit, oplat sijn bepaalde cuntingent 1A1 250 listcn; ’t welk hy jaarlijks aan de E. Compagnie Op verbeurte ran sijn regcnt- schap op eygene kosten sig rerbindt leveren, volkomen uvt- kome

Dat hy tegcns de ordinaire prijs rn 150 rils. Spuans jaarlijks leveren zal 350 stuks zware balken 300 groote swalpen, 2000 duygen, en Op Samarang de pakhuyzen pikols koffy geren in soort,

IIyders belooit hy gecne importantc zaken, den onderdaun cuncernerende, docn sonder speciale permissie 1-J den gouverneur en raad tot Samarang, Toonit alle delinquenten Jn den landraad aldaar te “oyeren_ tevreden te zijn met de afdoening ran differenten ran #eynig belang

Gelijk hy ook belooit syne onderdanen billijk cn regtraardig te behandelen_ alsmiede syne Jaxa” ’s cn pepattijs niet te rerstooten of te rerwisselen sonder consent run de Edele Compagnie_ nar

crsta daartegctovcr.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INISCIIE COMTAGMIE 1602 1800

ingeralle eenige derseler sig onbehoorlijk tegens hen oite Compagnie mogte gedragen_ daarvan den heer gourerneur cn rad te Samarang te rerwittigen;

Dat hy sig in alle extraordinaire gerallen na goedvinden der Compagnie edragen en de gemelde punten in cas ran verande- ring als andersins getrouwelijk zal nakomen en doen nakomen

F erbandschrift met den tot hoofdregentt ran Sa- marang aangestelden depatty Svema Nagara, aun de Edele Compagnie gepasseert den February 1752.

Dit verbandschrift komt ten meeren gedeelte overeen met dat ran den regent ran Kandal, behalve dat hy by artikel belooft, jaarlijks ten behoere ran den tommongong op Caligawe VOc niet te lereren 200 swalpen 100 masthouten, 100 knichouten; 1CO kromhouten (00 duygen_ artikel rerbindt zich dagetijks ten dienste Ta Compagnies publicke werken te lerercn 150 battoors_ ontlossing belading Tat schepen als andere extraordinnire gerallen soorcel door den heer gourerneur diegene, die indertijd gesag heeft, gerequireerd mogte werden; Foor een dubbeltje [daags alle noodige praauw-mayangs tegen ecn schelling daage. By artikel ten behnere der besetting en Compagnies paar- denstal dagelyx TnOr niet leveren 150 bossen rersch gras; ran 30 pond de bos, een quart hamat pady_ met bosscn brandhout: En by artikel Iaal punt I4Te judicature aan de Com- pagnie sijn geheel orer_ zullende hy alle delinquenten zonder Janzien Tin persoun_ in synie magt komende aan den landraad dan wcl aan den rand rn justitie ter bestraifing orerleveren

Dc olderteckening #crrciaien 2) Hamat, Javaansch amet, zoortc] als ccn man kan dragen, cn Mans- last.

cnnienidownloadetrom [45.501 28un Wed Ocl zQle 18.03.05 UTC 4 uec qudic Mtp abouuisio Oviens 542

GESERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Verhandschriit Tan den tot regent Tent Passoc - roeang geeligeerden lommongong Nitie Nagari; Jan de Edele Compagnie gepasseerd den February 1752.

Is mede tcn meesten gedeelte conform dat ran Candal Toor - melt: Art. 3 Komt met als roorschi. orereem; excepto dat in stede Tam 250 hy 60 lasten rijst lereren moet, By artikel rerbindt hy sig Foof genot der sabandaryen ran Passoeroeang, tegen 20”/ Spaans maands a3n hem aigc staan_ buytcn dle gemelde 60 Iastcn rijst ook dagelijks tcn hoere Fan Compagnies besetting tot Passoeraeang te leveren 25 battoors. En jaarlijks in de pakhuysen Op Samarang 60 pikols mostaart- zaad; FoOt contante betaling tegen rds pikol.

Verbandschrift 1an1 den {ot regcnt Tan Lassem ecligeerden [ommongong Soera Dipoera;, aan Edele Compagnie gepasseert Op den February 1752.

Dit verbandschrift komt mede met dat van Candal ten meeren gedeelte overeen: Behalre dat hy by artikel belooft ToUr het genot der dessa Boeloe en Tanjongan jaarlijks ten behoere van de Rembangsche timmerwerf roor 500 rds Spaans te lereren 1000 stuks groote balken, oi in stede van dien sooreel meer kieyndere

houtwerken of balken, mitsgaders te sorgen dat bepaalde contingent Tan 3000 stuks CTCIT sulke Siane balken Ian blandong door dc locra’5 jaarlijks roor ICKK) realen Spaans almede gelererd worde: Dat, behalren dat in die de onder Lassen sorterende bos- schen door partikulieren geene houtwerken gekapt en tot Boeloe Tanjongan geene particuliere raartuygen sonder voorkennis ran Haar Hoog Edelen [of] den heet gouverneur te Samarang aangetimmerd werden_

’) Het wckt dcn indruk dat dit Wooro hicr als plaatsnzam word: gcbruikt: Zooals bckend is, ws ket overigens d 0Jam Voor het rerplichte kappcl de bosscken 5iecucm djatihout De daarmede bciaste hecrendicnstplichtigen nocide men hct blandongrolk:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject hup Waboutistot wrehtenms OOST-IXDISCHE COMPAGRIE 1602 800.

543

Art; komnt mede Hlct als roorschr. orerecn, hehalve da: in stedle ran 250 desen regent 75 lastcn rijst belooft te lererCn By art; 6 za/ hy ten dienste van Comp ordinairc wrerken by de logie en de pakhuizen te Rembang alsmede tot water= halen voor de bezetting _ dagelijks Toor niet leveren battoors, praauw-majangs paarden roorts sorg dragen dat een gelijk getal volkeren_ rar-1uygcn cn paardcn door hooid Rembang werd geleeverd Dos by extraordinaire gerallen alsmede by ontlossing cn heli- ding ran ’s Comp” scheepen “oor een dubbeltje sooreel rolk, als de resident begeert; en een praauw-majang tegen een schei- Jing daags. Bij art: liat hy in sijn geheel aan de Compagnie orer het exercitium judicatura, en belooft alle misdadigers_ sonder a3M sien van wat conditie, indien deselve in syne magt mogen komen, aan de Compagnie OlFr te lereren, Om by den landraad dan wel den raad ran justitie bevinding Tin zaken gestraft te werden.

Verbandschrift ran de tot regenten ran Soerabaya benoemde tommongongs Sitie Nagara Radeen Indranata_ 43Tl Compagnie gepasseert op den February 1752

Dit rerbandschriit komt mede conform met dat van den gent Fan Candal, uitg esondert by artikel 3 het onderstaande, te wetcn erbindcn zig de gemelte regenten roor genot der tjatjas- gelden en rerdere rerenuen van land Soerabaya, aan de Con)- pagnie jaarlijks roor uyteinde Tin de maand October Voor niet, onder rerbcurte ran haar regentschap, te zullen leveren 500 koyangs rijst ieder Bij art: rerbindcn zy sig, boren de roorschreven JOOO Jasten, nog meerder rijst aan de Compagnie als benoodigd sijnde, sullen lereren. z00 dezelre goed rond haar regentschap dien korl tegcns de ordinaire inkoopsprijs in te koopen, sig daar- tegens nict te zullcn opponeeren; maar naar rermogen te facili teeren; ende haar gewillig te onderwerpen 4a de poenaliteiten;

This conlcnt duwnlnded fiom [46.50.98.28 Wed 12 Oct 2016 8 08 0S UTC AIl use subject to nito uboullitor oretens 544

(HANFRALE Tkk_nscIS GEOCTROYEERDE

die haar, daarontrent in gebreke blyrende, door ale Compagnie souden kunnen Opgelegd worden_ By art 6 verhinden sy sig dagelijx ieder voor niet 30 battoors, cn by ontlossing belading van Compagnies vaartuigen schepen tc zamen 120, tegcn een dubbeltje daags ieder bat- toor_ mitsgaders 1og kromans, mede ~oor hetali”g lereren Laatstelijk belooven Onder anderen Ici maikander in rrede en “riendschap te zullen leren, mitsgaders hare onder- hoorige mede daarin te onderhouden,

CMXXXVII TERNATE

Februari 1752_

Decetbcr 1751 orerletd cering jaar Dcrenac Radja Laoct, koning Ternate. Reeds in 1736 had Hoope Regeering ntm ICtgezcgd, dat bii goed comportencnt ziju oudste zoon bem oprol gcn, dezc Kitchil 4in Szha Oudshoorn genazmd_ wcrd indcrdaad als opvolger door ket Terllataansche lnsifrice Aecd aarbij noop Lisprak dat de nicuwe vorst, nct lang &s gesicltcogt hebbeude rijk ran Tcruatcn LOg ctlis wederaln op de bcen kelpen zol. Den 8uteie Fcbruari dazraanvolgcnde bezwoer de nicuwe vorst ondcrstaand (ract; dat zijn orergrootvader 1683 had aangcgaan

Rerestiging en rernieuwing ran soodanige poinctcn articulen_ waarop dcn orerleedenen coning Quit- chil Sibory Amsterdam en alle de Ternaatse rijks- grooten; naar rerkreegcne pardon hunner onroorsig- tigen affral opgcnomen oorlog teegens dE Comi - pagnie haare dienaarcn, sijn rerloorcn Ternaatse Tijk e landen, door Comp regtraardige waapencn geconquisteert rerorert, wederom Fn deselre Compagnie door Haar HoogEdelheedens_ den Hoog- Edelen Heere Cornelis Speelman, Gourerneur-Gene Iazl, cn de Edele Heeren Raaden Fan) Nederlands - India_ als representeerende de hoogste magt KJ

Dc kroian

Alcine Madoerersche prauw uitleggers. “) Uit de O:rgccOIch bica 1754, Hdc borck; iolio 136 rolgendc:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGATE 1602 1800.

545

Nederlandse Vereenigde Geoctroyeerde Oostindische Compagnie onder dato 7 July 1683 als ecn leen sijn ingeruymt en overgegeeven om door hem als cooning ende grooten, elk in haare

qualiteyten, de aloude Ternaetse wysC onder hooger magt van d’E Comp geregeert te werden, gelijk deselve op den 17 daaraan, s00 voor haar als haare nakomelingen_ aan- genoomen b’eedigt ondertekent sijn.

En ademalen het bestier van het rijk van Ternaten door het affsterven van Zijn Hoogheyd Amier Iscandar Djoel Car naine Saffie-Oedien Kitchil Radja Lauwt Facant geraakt en het d’E_ Comp’ alleenig competecrende is een andere cooning over hetselve te konnen en mogen verkiesen naar: haar sin en welge- vallen, gelijk by het vierde articul van het voornoemde contract wel uytdrukkelijk is ter neder gesteld, mitsgaders de gouverneur raad deeser provintie ingevolge die magt en op bekoomene ordre qualilicatie van Haar Hoog Edelheeden tot Batavia_ vervat by een secreete missive van den February 1736, den 14 December des voorleeden jaars 1751 in raade van politie tot cooning e leenman van het rijk van Ternaten hebben g’eli- geert en rerkooren den oudsten zoon van gemelde overleedenen coning Radja Lauwt; Kitchil Ayan Saha ran Oudshoorn ende des daag5 daaraan off den 15* dito denselve ook van dies rijx- grooten princen daarroor erkent en verklaart geworden 5o0 is ‘t dat wy, Paduka Siri Sulthan Bianajit Allahil Malikil Mannani Allawadin Mantsoer Saha Kitchieli Ajan Saha Fan Oudshoorn, benevens alle naar te noemene rijxgrooten princen van het rijk van Ternater; by deesen voor OnS en onsc nakomelingen verklaaren, in alle sijn declen en leeden wel inge sien orerwoogen te hebben d’articulen en poincten, by het roorschn; contract terneeder gesteld laatende ons derselver houd wcl gevallen; ende belooren en sweercn oversulx selve in alle sijn articulen, soo als die leggen cn door hoogstgemelde cooning Sibory Amsterdam’ aangenoomen ende bevestigt, mits- gaders door den jongst overleedenen cooning Kitchiel Radja Lauwt ende de Ternataansc rijxgrooten den 16 April 1716 b’edigt onderteekent sijn sonder eenige afwykinge volkomentlijk

Het contract Jeli 1683 in CorFus “) Zic Corfus IV noot bl2. 475 476:

blz: 304

volgende:

1. 1.

This conlcnt downloaded Fom 146 50.98.28 Wed 12 Oct 2016 / 8,08 06 UTC All u ? subject ” httn; Jbculisior otz/2Nms 546

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

aan te necmen prompt te zullen naarkoomen en onderhouden_ even en in diervoegen oft deselve jegenwoordig door ons nieu welijx bedongen en aangenoomen waaren houdende dies inhout ten deesen voor ingelijfft

Wyders belooven en sweeren wy, coning en rijxgrooten, in alle zyne poincten deelen heylig te sullen naarkoomen en agter- volgen soodanig contract, als er eegens den rijst en padihandel ten eylande van Xulla Bessy door en heer gouverneur Marten Lelivelt den raad deeser provintie met hoogstgedagte over- leden coning Kitchil Radja Lauwt op den July 1743 is ge slooten en becedigt, getekent rersegult: ') Nog verklaaren WY, kooning rijxgrooten ook te approbee- ren ratificeeren vreedenstractaat, welke op den 16 April 1748 tusschen meergemelde cooning Radja Lauwt den thars regeerende cooning van Tidor , Miri Bifalalihil, alias jmoc- hoedin Billahil Malikil Manaar-sjah; bencevens hunne rijxgroo- ten_ geslooten en gesolemniseert beloovende swccrende wy, cooning rijxgrooten_ alle dc daarby vervat zijnde poincten articulen sonder de minste afwykinge heylig te zullen naar- koomen _ met alle ons verinoogers wetk te sullen stellen, wat maar eenigsints conservatie van de rust cn vreede in de Moluccos sal konnen strekken:

Aldus gcdaan; bevestigt vernieuwt ter vergadering van den Edelagtbaren Heer Jan Elias van Mylendonk; gouverneur directeur, mitsgaders den raad Molucco ten casteele Orange op Ternaten, den agtsten February 1752, hebbende hoogstge dagte cooning Paduka Siry Sulthan Bianajit Allahil Malikil Alla waddin Mantsoer Saha Kitchiel Ajan Saha van Oudshoorn_ tot meerder bevestiging van dien den eed op den alchoran gelyker voegen als zijn overleeden vaader, Kitchil Radja Lauwt, binnen dit casteel gcdaan heeft heeden ook aan han- den van opgemelten heer gouverneur gedaan en afgelegt, gelijk dan ook de rijxgrooten, de princen van den bloede en stenden, den goegoegoe-Marsaoly, pati-Sarana, de hoccums -Heyroen Samaja_ den quimalaha-Marasoly, patty-Latto, quimelahas- Pupululu_ Govella en Laba_ senghaadjes-Kukunura, Slamat 1) Zic hicrvoor, blz_ 356 volgende: Hiervoor; blz, 463 volgende

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Tumy, Barkatty, Tokoffo_ Gammaknorra en Bakarry, dc ngofia-manjiras-Mohibat, Nueretabal Dorattz den imam Beyjan en de hattibijs Capita, Wangsa en Matttamora beneevens de princen Borasramma_ zoon van Quitchillie Sibory Amsterdam, Jusep broeder vin den overleedcnen cooning Radja Lauwt, Sahommeedam Swaardekroon soon van den gemelden koning Radja Lauwt; item nog de princen Roomsaha_ Ajanhary, Taju wangsz Heyroem Schrifl , zamen vervangende de overige rijxgrooten, princen van den bloede en stenden des Ternaatsen rix; insgelijx den eed hare wyse op den alcoraan affgelegt met hunne naamteekening mitsgaders het rijxzegul becrag- tigt hebben, eren en soodanig als zulx in den jaare 1716, den 16 April,

by inhuldinge van den jongst overleedenen cooning Quitchil Radia Lauwt is geschied_ Vanweegen d'E. Comp' hebben den Edelagtbaren Heer gou- rerneur en directeur Jan Elias van Mylendonk; den oppercoop- man secunde Jeronimus Tonneman, den majoor hoolt der militie, Christoffel Friscus den coopman fiscaal Jacob Fre - dcrik Stegman; ondercooplieden Matthijs van Pecnen, Jan Hendrik Borwater Thomas Thornton haar handteekening besyden Comp' groot zegul hieronder gesteld.

CMXXXVIII BANTAM:

16_17 April 1752_

De aanwijzing van Ratoc Sarifa als ~iClcncssc varwcge dc Compagnit" Oucr Aantin in 1748 hicrvoor, biz 440 Igende wextc tevcdenheid Onder leiding priester Kiahi Tappa den prins Ralor Bagoes brak ccn opstand uit tegen Sarifa Compagnic; standelingen versloegen eenige malen Compagnics trocptn dc bczorgd- hcid Batavia . EtOO - Gouvcrncur-Gencraal Mossel zg in; dat de maatrerelen Van Imhoff, d wcttige troonopvolging in Bamtam hadden verstoord crrecro aren gcwcesl. Hi gaf den Nederlandschcn conimandcur Bantam Ratoc Sarila hzar schoonzoon 1748 kroonprins gchuldigd gevangcn nemci naar Batavia Eenor Geschiedde; Wharna de Compagnic de sultanswaardighcid opdrocg dcn

Maleisch hatib of katib schrijver. 2) Uit het Contraclcnbock (No. 9) op hct Landsarchici Batavia De gc- nummerde artikelen rondcr titel considerans, bij DE JoxcE _ Opkowst, XI, blz. volgerde documenten Amil drigen dewelidcn Mohammedaanschen datum

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 548

CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Pangeran Aria Adi Sandika, broedcr van den algczctten krankzinnigen sultan Hij aarvaarddc waardigheid onder dcn naam Abor"[Mochali; alias Maili Mohitmed Wasi Zeinoe | Halimin; doch rerklaardc uitdruk kelijk, slcchts tijdeliik als sultan-rcgent zullen oplreden, totdat de Uct tige, naar Ceilon rer vanien Pangeran Gocsti zou zijn hersteld Dc Raad Indie Johan Gidcon Loolen_ 4l; commissaris nait Bantam gezonden_ regcldc Aander ocn 169* April 1752 werd de Acte van Unvrsttwt den nituwen sultan afgekondigd, waarhij deze 0.4. de Lampongs an de Com- pagnie [stond, terwijl den I7d** de Kroine den sultan c de huldiging den kroonprins plaats had, (Zie Lootoxs Repbort in de Overgccomen bricven 1752, 22"L* bocck, folic 607 e volgende ook Dz JoNGe, Opkonst X_ blz. cv.; ROBIDz vAY De grooic Bovfomscke Opstand).

Acte van Investiture_ waarby de Nederlandse Oost- indische Compagnie het rijk van Bantam opdraagt F den uytnemende heer Sulthan Aboel Moghalie Moghamad Wasie Halimin, en hetselve by Sijn Hoog- heid werd aangeraart

Het is bekend dat het rijk van Bantam nevens de onderhorige landen van Lampong en Succadana anno 1748 in het uytterste gevaar van een onherstelbzare omkeering totalen ondergang gebragt zijnde door de uytsporigheeden van den te dier tijd re gerenden koning, die van den hernel by vlagen met ontsteltenis van hersenen besogt is, en daarvan openbare onbet wistbare blyken gegeven hebbende_ tot Terre dat geene syner onder- daanen van den grootsten tot den klijnsten_ hun leven of mid- delen onder syne regeering langer veilig konden oordeelen, na- dat hy alvoren sijn eigen soon vzn quade aanslagen tegens sijn persoon cn gezag verdenkende publicq verstoten en niet gerust hadde Foordat denselven ballingschap versonden, tot kroonprins verklaart was een persoon, niet van het koninglyke huys van Bantam a stammend- maar aan hetselve slcgts door huwelijk vermaagschapt sijnde, en die daartoe geen het minst regt nog eenige talenten hadde om die waardigheid met eere te bekleeden en het rijk tot een stit en steun t verstrecken, ?) Compagnie op nadruckelyke klagten, emonstrantien verzoeken Vin de koninginne als de princen grooten van het rijk, nog heel ongaarne heeft gebragt gesien in de noodsake-

Sic !

1. Sic ! Zijn bcrotmirg tot troonopvolgcr was Geschied mct instemming van Compagnic. staat reconstraticn

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms

lijkheid om konings persoon van daar te verwyderen tot con- servatie der rust welvaart vin voorschreven landen derzelver ingesetenen, dewijl de vrind- en bondgenootschap_ tus- schen de Compagnic het rijk de volkeren Va Bantam subsisteerende, var haar vereischte daarvoor sofgen, ten welken eynde zy dan het rijk genomen heeft onder hzare speciale bescherming, bewaaring bestiering, tot konings dood herstellinge tac, dan wel totdat daarover met de grooten des rijks anders soude wesen orereengekomen en by deese regeering gedisponeert: Dat de Cornpagnie ingevolge Yin dicn met dat beilzaan oogmerk de koninginne, Ratoe Sarifa_ het opperbewind Fanl bet rijk heeft opgedragen als regentesse om vanwegens deselve en uyt haren name exercceren koninglyke authoriteit en het oppergebied Oter voorschreven landen rolkcren, verbeelding sijnde dat Haare Hoogheid sig aan het voorgeval- lene spiegelende, wetende dat het rik niet als souveraine regeerde, maar eenelijk als regentesse,

daartoe in voegen VOOr - meld gestelt, niet in gebreke gebleven soude wezen door cen sagtsinnige equitable regeering de harten L4m ’srijks onder- daanen tot Sig te trecken door dat middel haare continuatie in het regentschap te meriteeren conform beloften ten dien cynde Haare Hoogheyd meermalen gedaan, en dat ook den na lange haesitalie Op de lastige en gereitereerde instantien Vau koning koninginne nict sonder tegensin erkenden kroonptins; als fot cerste rijksraad aangesteld sijnde; indien vorstinne al, door voorspoed petulant geworden, tot eenige buy tenspoorigheden mogte ovrerslaan; niet soude nalaten hazr daarvan diasuaderen_ Dog dat het _ tegendeel van dit alles maar al te duvdelijk ge- bleeken sijnde in den jare 1750, wanncer het misnoegen Over hare regcering Sig het onverwagste openbaarde door een openbare rebellie vin cen deel misnoegden_ aangevoerd door een vil persoon die, gelijk in het vervolg gebleken is, daarmede niets als sijn eygen grootheid bedoelde, aan wien sig weinige dagen het gantsche rijk, tot de overzeesche provintien Fan Lampong inclusive, onderwierp_ alleen uytgesondert ko- nings broeder; den prins Aria Adi Santika_ eenige weinige

1. Er staat : aldzar.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 550

andere wel geintentioneerde voor rust het welzijn des rijks, wclke in het casteel den Diamant onder beschutting van de Compagnie sijn gebleven_ Dat de Compagnie, ziende dat Haare Hoogheid sig den alge meencn haat Van de haare den hals gehaalt hadde en den kroonprins als immobil was gebleeven sonder eenige de minste devoiren tot herstelling der ruste vreede aan te wenden niet hebben kunnen goedvinden de gemelde regentesse en kroonprins in het oppergesag, in weerwil van haare onderdaanen_ te mainc tineeren_ maar best geoordcelt deselve; ofschoon sy direct tegens de Compagnie niets misdaan hadde, by provisie na Batavia laten overkomen Op aansoeking, welke ten dien eynde door de vorstinne selfs gedaan 4aS Dat vervolgens het gantsche Bantamse rjk door Comp’ wapenen niar den wille en onder den bystand des Allerhoogsten geheel en al van onder het jok van den usurpateur verlost weder onder hare gehoorsaamheyt gebragt, middelerwylen als regent harentwegen door den commanacur rijksgrooten een expres gehouden vergadering rijksdag_ speciale qualificatie dceser regeering onder den titcl ran Pangerang Ratoe Aboel Mochalie Mohamad Djoenoel Halamin solemnelijk verkoren geproclameert is den voorschreven Pangerang Aria Adi Santika; als de naaste prins van deu bloede en een heer ran een sagtsinnige goedertierene inborst, denwelken deese regeering dierhalven tot ruste van Bantam cen welbehagen ge- nomen hadde, nadat alvoorens de gewesene en sedert overleden regentesse en van buyten ingedrongen kroonprins Om de hier-

voren aangehaalde wettige motiven waren vervallen verklaart van alle regt; dat sy ooyt tot de regeeringe successie in het Bantamse rijk gehad hadden of vermeenen mogten te hebben_ Dog t'sedert in overweginge genomen sijnde dat Bantam van ouds gewoon is door een sulthan geregeert te worden en dier- halven de presente regeringsiorm door qualijk geintentioneerde als mjir temporeel of onbestendig soude kunnen werden gede- creteett 1) om onder de goede patriotten ecne bedugting van nieuwe veranderingen te verwecken en voeden de onmnosele daardoor van haren verlosser, Compagnie, afkeurig

Er staat : gedecreecrt: 2) Sic:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800,

Maken, en dat niet alleen den in Amboina sijnde koning door sijn onbetamelyke regeringswyze gedrag d'eygentlyke primatieve oorsaak sijnde vin alle d'ongelucken ellenden_ waarin zylle onderdanen sedert het gemelde jaar 1748 sijn ge dompelt eweest, door het rijk te brengen onder dc hcerzuch- tige dwinge elandy Van vrouwen vreemdelingen, denselven daardoor reets ran den troon is vervallen dat syne herstel- linge Op deselve riet dan ten uyttersten gevaarlijk kan werden geoordeelt, dewijl ligt J4n vlagen van woede subject soude raken, en de debiliteyt syner hersenen geen beterschap belooft, mitsgaders de rust en wrelvaart var het rijk en dies onderdaanen gevaar soude lopen aan syne wriakzucht opgeoffert te werden, Soo is dat den prins regent, de princen van den bloede gesamentlijke rijksraden_ als het rijk volk vinl Bantam representeerende, sijn te raden geworden de souverainiteyt van dicn d'onderhorige provintien van Lampong-Samanca Cahanda _ Ligok en Sino_ Silleboc Pannat Niboeng en Pagadoengang Poeti Depaaytan do: Tellok do. Minanga do. Sacampong do. Radja Baya do. Pogong Colombajang cn do. Toelong Bauwang; nerens alle verdere districten onder de Lampongs gehoorendc item Succadana, schoon de opperheerschappy reets door het regt des oorlogs ofte byrwegen van conquest Jan Compagnie is ofcr gegaan; [cn ove !loede solemneelijk aan Haar Edelens dragen ten cynde den Gouverneur-Generaal Raden ran India Bantam d'overzeesche prorintien als eyger con sidereerende omtrent de regeering van dien sodanige nadere ordre mogten gelieven te stellen, als deselve souden dienstig

1. Sic,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms

oordeelen om rust vreede in hetselve volkomen be- stendig te maken. Dat den Gouverneur-Generaal Raden Fan Indiz _ als den Nederlandschen Staat en Compagnie representeerende, alhoewel Bantam, als' gesegt, met reden als een conquest van deselve kan werden aangemerkt, vermits de gantsche Bantamse natie, eenige weinige getrouwet en welmenende in het castee dcn Diamant uytgesondert, mct haar een openbaren oorlog getreden door het geweld harer wapenen tot onderwerping aan de Compagnie erkentenis ran haaren misslag gebragt was; egter de voorschreven opdragt en afstand als een opentlyke erkentenis van haar oppergezag en souverainiteyt over het rijk Fan Bantatn; d'overzeesche provintien en den resorte van dicn hebben geaccepteert, gelijk deselve nader accepteeren deesen, wyders seer gaarne concurrerende ter bereicking van het voorschreven heilsaam oogmerk van den prins-regent, prin - cen van den bloede en rijksgrooten_ niets meer verlangende als om roorschreven landen in een florisante staat her- stellen ook uyt cenc suyverc genegentheyd en vriendschap voor met de familie van den grooten kooning Hadjie Aboe Nassar Abdul Cahaer speciaal Fan den uytnemenden" heer regent Pangerang Ratoe Aboel Mochati Mochanmad Djenoel Hala- mien_ het rijk van Bantam met d'overzcesche provintien en het- geene daartoe verder gehoord_ cen vrY leengoed overgeven aan Syne Hoogheid, onder den titul Fan Sulthan Aboel Mo- ghalie Wasie Halamien met alle hoogheeden; vryheeden_ prerogatieven praeeminentien_ daaraan geaccrocheert, gelas- tende en injungeerende dienvolgende alle rijksgroten, princen van den bloede en verdere onderdaanen van de Bantamse kroon, Sijn Hoogheyd die koninglyke waerdigheyt te erkennen ils de sodanige te respecteeren en gehoorsamen_ gelijk ook aan 's Comp' ministers OITI deselve diarinne mainctineeren met raad en daad te assisteren agtervolgens d'ordres,, daarom- trent reeds gesteld en nog te stellen ende sulx onder mits de volgende bepalinge en voorwaarden.

Dat van het voormeldte leen van Bantam sal uytgesondert blyven land breed Ses hondert roeden langs rivicr ran Ontong Java off Sidani, Ue de zee totin gebergte, langs

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

limietscheiding; by contract van anno 1747 aan de Compagnie afgestaan item het hoekje lands beoosten de rivier Songy Dadap inclusive eyland Panjang, anno 1731 aan de Comp in volle en vrye eygendom overgedaan ") ; met alle inwoonders Op de voorschreven landen en eyland_ welke als van ouds onder souverainiteyt Van Comip' blyven als eygen land eygen volk en

onderdaanen; item het campong of de gang voor of bewesten fort Speelwijk op Bantam grond benoorden van de boom tot 4u de zee, soo bewesten als benoorden Speel- wijk, Speelwijk zelve iteni punt Carangantoe, nevens eenig land rondsom:

Dat alle contracten; tusschen de Nederlandsche Comp het rijk Fan Bantam gesloten, roor sovetrc daarinne by deese geene alteratie werd gemaakt, wedersijds stiptelijk sullen wet - den nagekomer, evcn] alsot deesen woordelijk geinsereert waren

Den sulthan Aboel Moghalie Moghamad Wasie Halamin sal niet vermogen cenige nieuwe fortificatien aan te leggen als met voorkennis toestemming Fan de Comp ook geene cor- responidenticn buyten lands houden.

En sal de Compagnie, d'extructic van eenige stercktens noodig oordelende; den sulthan daaryan kennis geven welke daartoc dan assistentie sal besorgen_

De sulthan sal onse Europeese of Inlandse overloopers moeten laten opsoeken overgeeven ook slaven menschendieven_ sa) opvatters mocyte betaalen. En den commandeur sa] bevolen werden insgelijks te doen.

De commandeur sa| vaartuygen laten visiteeren 1ls be- voorens aanhaling geschieden half hali voor Comp en den sulthan_

Zie hicryoor, blz. 442,

1. Zic hicrvoor, blz: 109 e volgende

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 554

GENERALE KEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

De landvrugten van peper en wat Compagnie verder kan dienstig weesen sa] haar gelevert werden, namentlijk de peper tegen Spaans 't picol swarte en 10 Spaans witte d'andere producten tegens d'ordinaire en ordentelyke prysen,

De Lamponders sullen door den sulthan wel betaald werden_

Niemand sal op Bantam in colly mogen handelen; en wat de Comp' meer bepalen zal, moet exclusief aan deselve blyven

cas Fan noodsakelijkheyt door buy ten- of binnenlandsche oorlogen of onlusten sal de Compagnie den sulthan assistentie bewyzen, 50o ver hare eygene omstandigheeden permitteeren, ten koste var rijk, dewijl den sulthan, het rijk en alle d'onder- daanen blyren onder speciale bescherming van de Comp tegen alle vyanden van binnen buyten

Insgelijks sal den sulthan gehouden sijn onder Bartam houden alle de landen wclke daaraan ooyt geaccrocheert sijn geweest, hiervooren benoemnd en de Nederlandsche Comp” des gerequireerd werdende_ staan tegen haare vyanden met alle de magt van het rijk, water en te lande, gelijk cen gc- trouwe leenman toestaat cn betaamt:

Ingevalle het tegens verwagting mogte gebeuren; dat den sulthan of iemand met syne toelating nu of in der tijd d’ondank baarheyt hadde tegens de Nederlanders de wapenen Dp te vat- ten_ za/ leen immediaat rervallen weederkeeren aan Nederlandse Comp” als den Jeenheer. 13. Chineesen hunne hoofden sullen blyven sorteeren direct onder de Compagnie

Dic Mahometaans werden, sullen wel mede onder de Com-

Lecs : rcalcn Spaansch:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

pagnie blyven, maare haare kinderen het Mahometisdom oproedende, Soo komcn die onder rijk; welke ook de hoofd- gelden van alle invordert,

Wetangers off Ooster-Javanen, Maleyers Balizrs Bougi- neesen, Macassaren cnz zullen blyven onder de Comp 500 ook de kinderen derselve_

Als een Wetanger trouwd met een Bantamse !TOuw zullen de kinderen indiervoegen gedeelt worden, dat de zoons, dc vader volgende, $’Comp” onderdaanen blyven, maar de dogters volgen haare Bantamse moeder.

De sulthan sal jaarlijx, s00 voldoening van de oude schul- den en de oorlogskosten, begroot op Sps 200.000, als de beset- ting Fan casteel den Diamant, aan dc Nederlandse Compagnie doen afleggen blyven betaalen 25.000 reaalen KanL agten Voor den tijd FaTl vijff e twintig jaaren; daarna allcen tcr onderhoud der fortjes te Lampong onderhoud VJn den ge wesen koning en d’uytlandige princerl; Maar z0 lang de troubles n0g mogten continueeren, men inschicken dat den sulthan jaarlijks in plaats van 25.0C) maar 20.000 voldoet; mits de minder betaalinge worde Gesupleerd door langduriger voldoening getal vin jaaren_

De goudrivieren Lampongse sullen hali ten voordeele van de Compagnie en half ten voordeele van rijk blyven; gevolge het tweede articu) van tractaat de inno 1747,

En het Fortje aldaar blijit ten laste van rijk; so ook d’on kosten Vin eenig ander, dat men in de andere Lampongs mogte goedvinden aan te leggen.

Het getal der zuykermolens in het Bantamse rijk zal de Nederlandsche Compagnie des noodig bepaalen.

De sultan zal de vervallene bruggen laaten maaken en de

This content duwnloided trom |46,50,98,.28 on Wexl , 12 Oct 2016 [808 0 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 556

waterloozing tot in Spcelwijk brengen, als hetzelve mogelijk zal bevonden werden_

De sulthan sal jaarlijks homage doen door een bezending van 100 baren peper, de helit witte en de hellt zwarte.

Den sulthan zal het voorschreren leenroerig rijk van Bantam en den resorte van dien Op een expres ten dien eynde beschree ven rijksdag plegtiglijk aanvaarden en sig, so wel als de princen Vam den bloede en rijksraden, met eede rerbinden, alle deese bepalingen voorwaarden heyliglijk na te komer, en de Doorlugtige Hoogmogende Heeren Staten-Generaal, Syne Doorlugtigste Hoogheyd den Heere Frince van Orange en Nasszu Erl_ stadhouder, Capitain Admiraal-Generaal der Vereenigde Nederlanden etc etc_ etc. de Nederlandsche Oostindiscke Com-Pagnie dcn Heere Gouverneur-Gejeraal, nerens Heeren Raden ran India, als de Nederlandse souverain in dese gewesten representeerende; als haren leem - beschutsheer opentlijk erkennen hulde (te) doen; welken gevalle_ anders niet; den sulthan Aboel Moghalie Moghamad Wasie Halamin sijn leven lang troon sal blyren bekleeden, gelijk ook de tegen- woordige ministers van het rijk; sulks doende, in hunne ampten sullen continueeren lang het den sulthan en de Compagnie ten beste ran het rijk zullen dienstig oordeelen.

Aldus gedaan, geaccordeert besloten het casteel den Diamant tot Sourousouang grootste stad het koningrijk Bantam; den I6n April 1752 _ naa Mahometaense tijdree cquening den 30 dag ran de maand Rabyoel Agier 1165, in het jaar Jimmawal was geteekend Joan Gideon Loten, Convent;]: P Barncwal,]. Suchtelen, de Wilde, Jo de Prill, ecretaris Onder den Maleytschen tekst stonden hindteekeningen zegels van den koning, den kroonprins cn rerdere rijksgrooten;

Separaat articul vam overeenkomst, uyt naan vanwegen den Hoog EdelenGestrengen GrootAgtbaa - ren Hcere jacob Mossel, Gourerneur-Generaal,

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602-_1800.

d’Fdele Heeren Raaden van Nederlands-India repre: senteerende de Generale Nederlandsche Oostindische Compagnie in deeze landen; geslooten geteekend den Raad-extraordinair van India Joan Gidcon Loten, als expressc commissaris aan het Bantamse hof ter eenre, mitsgaders Paducca Siri Sulthan Abocl Moghalie Moghamad Wasi Halamin, koning var het rijk Bantam ter andere zyde, behoorende tot d’Acte van Investiture_ waarby Zijn Hoogheyd hetzelve rijk aangevaard heeft.

Zijn Hoogheyd volkomen kundig zijuide de Engelsche natie genoodzaakt te zijn geworden hun etablissement van Bantam brecker ter ordre Fan wylen den koning Hadjie Aboe Nassar Abdul Kadir, mitsgaders dat aan dezelve op hunne in- stantien een verblijfiplaats was vergurd geworden tot Sillebar, onder de speciale voorwaarde; deeze vergunnirg Iaar te zullen stand grypen Voor lange Zyne Hoogheyd off successetrs daarin zouden bewilligen ; Dewijl deeze natie_ hunnen handel meer en meer uytbrey- dende, zig heeft ingedrongen in Zrne Hoogheyds vrye en eygene Ianden Tan Lampong-Silleboc_ T4niljar reeds des tegenwoor- digen sulthans vader en de nog Op Amboina in leven zijnde Suk= than haar hebben tragten doen delogeeren, meergemeide Engelsche natie zig daartegen altijd heeft aangekant en tot heden haar onwettig etablissement-blijit mainteneeren, Zo verbind zig den sulthan by deeze aparte en speciale con- ventie, voorgenoemde landen van Lampong Silleboe erct en Op dezelve vOOrwaarde, als by d’ Acte van Investiture ten op- zigte ran het geheele Bantamse rijk en de daaraan onderworpene landschappen is bedongen te brengen aan de Generale Ne- derlandsche Oostindische Compagnie en aan deselve belooft zullen levercn zonder de minste uytzondering, de pepcr en alle hetgeene waarvan Engelsche nu proliteeren_ met exclusie van dezelve en van 2lle andere natien

Aldus gedaan, geaccordeerd beslooten in ket kasteel den Diamant tot Socrasoan; daar den koning Vin Bantam woond_ den 17 April 1752, en naar de Mahometaansche tijdrekening den 30en dag van maand Rabiejoel Agier 1165, in jaar Jim-

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

mawal was geteekend Joan Gideon Loten: Onder den Maleytschen tekst stond de handtcekening en zegel van den koning en den kroonprins

Separaat articul van overeenkomst, uyt naam

vanwegen den HoogEdelenGestrengen GrootAgtbaj- Heere Jacob Mossel, Gouverneur-Generaal, d'Edele Heereni Raden van Nederlands-India repre senterende Generale Nederlandsche Oostindische Compagnie in deeze landen, geslooten en getekend by den Raad-extraordinair van India_ Joan Gideon Loten_ als expresse commissaris aan het Bantamse hof ter eenre, mitsgaders Paducca Siri Sulthan Aboel Moghalie Moghamad Wasi Halamin_ koning ran het rijk Bantam ter andere zyde; behoorende tot de Acte van Investiture waarby Zijn Hoogheyd hetzelve rijk aangevaard heeft:

Vermits het den heere Gouverneur-Generaal en de Raden van India behaagt heeft tot meerder bevestiging der regeringsform in het rijk vin Bantam en geannexeerde provinticn, on den Pangerang Gusti te eligeeren en voor den volke als kroonprins en aanstaande Successeur van den nieuw verkoren koning Aboel Moghalie Moghamat Wasi Halamin opentlijk te doen uitroepen onder dcn 7a7t van Pangerang Ratoe Aboel Mafaghir Mocha- mad Arief DjenoeL Abidin, z0 is 't dat welgemelten hecr sulthan tot betoning zyner liefde en genegentheyt voor dien prins, als- mede omn hem staat t stelicn met die luyster te leven welke Jan prins die zulk een naauwe betrekking tot den Bantam- sen kroon heeft; convenable by dit separaat articul belooft en vaststelt dezen kroonprins successivelijk te doen genieten en aan hem uyt te keeren een gerechte vierde portie van alle inkomsten van het gantsche Bantamse rijk en onderhorige land- schappen, zonder daarvan iets excepteeren_ egter dien verstande_ dat alvorens van die algemeene inkomsten zal aige- trocken werden hetg eene wn de Comp' tot afbetaling der schulden by de thans geslotene Acte van Investiture jaarlijx te betalen overeengekomen is_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OoSt-
INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

In gelijker voegen z00 wanneer het de thans regerende sulthan Peeniger tija geraden vinden mogtl uyt de regcering te treden, gelijk menigmalen te kennen gegeven heelt daartoe wel genegen te zijn, en hy, kroonprins, dus als sulthan vanwegen de Comp' het Bantamse rijk komt aan te vaarden, in zulken gevallen neemt hy, kroonprins _ 44n en belooft reciproque een gelijk quart zullen uytkeeren a30 den geabdiqueerden Sulthan_ tot soutien van de eere luyster, aan deszelfs beklede staat erknogt ge weest, Wyders zal dit separaat articul vat ezelve kragt zijn gehouden werden alsof hetzelve VAT woord tot woord in de Acte Van Investiture geinsereert stond_

zijn hiervan gemnaakt censluydende aischrilten Nederduytsche Javaansche tale, waarvan twee aan d’E. Comp’ een aan den sulthan een aan den Pangerang Ratoe verblyven

Geschreven fort den Diamant tot Soerasoan, daar koning van Bantam woond_ den 17 April 1752_ naar de Ma- homethaansehe tijdreekening den 30 dag van de maand Rabie joelagier 1165 , jaar Jammawal Ws geteekend Joan Gideon Loten: Onder den Maleytschen tekst stond de handteekening zegul van den koning en den kroonprins:

Certificeeren en verklaren mits dezen d’ondergetekenden, den brigadier en hooft der militairen vanwegen d’E. Compagnie in India_ Jan Cornelis Convent, den majoor van dinfantery Jo- hannes Philippus Barnewal, den opperkoopman resident tot Bandjar, Jan Vam] Suchtelen, dat door Ons binnen den dalem bywezen Vam den geeligeerden Sulthan kroonprins gcopent zijn vier verzegulde kisten, behelzende zoodanige rijks- ornamenten nagelaten goederen Fan overledene konin - ginne van Bantam als gespecificcert staan twee aa7 deze aangehechte inventarissen _ waarmede conform gevonden zijnde En al deze goederen een VOUT CCn door ons welgemelten gceli - geerden sulthan geintrageert is Tot een blijk deser overgaaf en ontvangst [is] door Zijn Hoogheit cer recepisse de Javaan- sche tale geschreven, met zijn eigen zegul handtekening,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 560

gelijk ook met handteekening van Pangerang Ratoc kragtigt Actum Bantam in iort Speelwijk, den 28en Maart 1752 dS geteekend J C Convent,] P Barnewal, J van Such- telcn_ Onder stond In kennisse van my was geteekend Joh” de Prill.

CMXXXIX BANTAM:

17 April 1752_

Ten slotte kondigde Liten den I7den de volgende proclamatic ai, wairbii Hoogc Regccring dcn nicuwcn koring den ricuwtn kroonpris opeh lijk uitricp.

Joan Gideon Loten Raad-extraordinair van Nederlands-India_ mitsgaders commissatis plenipotentiaris wegens den Hoog- Edelen Heere Gouverneur-Generaal de Heeren Raden Tail India over de zaken van het Bantamsche rijk; salut, doen weten Nademaal ten overiloede bekent is de onverbrekelyke har- monic en ved erzijdse verbonden_ welke successive zedert meer dan hondert jaren tusschen Nederlandsche Oostindische Maatschappy en de koningen van Bantam hebben plaats gehad, in zooverre dat het Bantamsche rijk van dien tijd af tot op dezcn dag toe gestadig

onder Comp’ bescherminge is geweest ; wyders_ um van geene andere evenementen te spreken, dat zedert byna twee jaaren het gemelde rijk met het uyterste ge vaar van eenen geheelen ondergang is gedreygt geworden door eem openbare rebellie tegen koninginne-regentesse Ratoe Sarifa die den algemeenen haat harer onderdanen Op den hals gehaalt hadde, CIl dus als oorname oorzaak dezer troublen aangemerkt konde werden waarin byna niemant dan den prins Aria Adi Santika eenige weinige andere welgeinten- tioneerden vOor de rust en het welzijn van het rijk in het casteel

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCIE COM PAGNIE 1602 -I800.

561

Diamant onder de beschutting van d’E Comp’ getrouw. zijn gehleven , alwanrom voorschreere Pangerang Aria Adi Santika eer expres gehoudene vergade ering of rijksdag speciale qualificatie der Hooge Indiasche Regeering door den commandeur solemnelijk tot regent over het rijk ran Bantam desselis annexe provintien van Comp’ wegen is verkoren gepraclameert, onder den naam titul van Pangerang Aboe Mochalie Moghamad Djenoel Halamien En alzo zedert het gantsche Bantamsche rijk wederom onder Camp’ gehoorzaamheyt gebracht isgeweest, dus met reden Foor cen conquest van dezelve konde werden aangemerkt, echter ten overvloede deze prins-regent; princen Fan den bloede en de gezamentlyke rijksgrooten als representerende het tijk en rolk van Bantam; rade geworden zijn de souverainiteyt over dat land en alle de Lampongs rerdere districten_ tot de Lampongs gehorende item Succadana, ain Haar Edelens dragen_ ten cynde de Gouverneur-Generaal en de Raden Fin India Bantam d’overzeesche provintien_ als eygen con- sidererende; omtrent regeringe ran dien zodanige ordre mogten gelieven stellen als dezelven zouden dienstig Oor - deelen om de rust en vreede in hetzelre te herstellen en bestendig tc maken Zoa is ’t dat de Gouverneur-Generaal en de Raden van India_ als de Nederlandsche Staat en Compagnie representeerende; alhoewel Bantam, als gesegt met reden voor cen conquest van dezelve rorde werder aangemerkt, al echter voorschreven opdragt e aistand als een opentlyke erkentenis ran haar opper- gezag en souverainiteyt over het rijk U4mi Bantamn d’overzeesche provintien den essorte L4mi dien hebben geaccepteert, en ter bereyking 17n het heylsaam oogmerk van welgemelde prins regent; princen van den bloede rijksgrooten, daartoe in den eersten graad in overweging genamen de herstelling vin goede & van ouds in het rijk Bantam gewone regeringsform, waarom de Gouverneur-Generaal en de Raden van India uyt een zuyrere genegentheyt vriendschap VuOr met de familie Fan den grooten koning Hadji Aboenassar Abdul Kahar speciaal van den uytnemenden heer regent Pangerang Ratoe Aboul Mochali

Mochamad Djenoel Halamien, het rijk van Ban- tam met d’overzeesche provintien en hetgeene daartoe rerder gehoort, als een Vy leengoed hebben overgegeven aan Zijn

DL %.

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 562

GETERALE EDRRLACOSCHE GEOCTROYEERDE

Hoogheyt, onder den titul Vin Paducca Siry Sulthan Aboel Mochali Mochamat Wasie Halamin, met alle hoogheden, vryheeden, preroga tieven praeeminentien; daaraan vastge hegt: En opdat deeze overgaaf met des {C Iccr luyster zoude geschieden_ hebben Gouverneur-Generaal Raden vanl India den in hoofden eses gemelden commissaris cn plenipotentiaris expresselijk uyt derzelver vergadering afgezonden, ten eynde Zyne Hoogheyd opentlijk in het bezit aller deser ryken te stel- len plechtiglijk kroonen als baaren sulthan Voor den volcke tc proclameeren ; insgelijks ook voor den nanstaande de regeering te bepalen en Op eenen vastgesteldlen voet te doen blyven; den uytmuntenden prins Fangerang Gusty als kroon- prins praesumtive successeur den volke VOOI te stellen opentlijk uyt te roepen onder den naam en titul van Pangerang Ratoe Aboel Mofaghir Mohamad Arif Djenoel Abidil; gelis- tende orerzulks alle rijksgrooten princen van den bloede verdere onderdaanen van Bantamsche Kroon OIT} gemelde Hunne Hoogheden als sulthan deezer landen en als kroonprins te erkennen en als de zoodanige te respecteeren gehoorzaa - men_ gelijk ook aan Comp’ ministers_ omme dezelve daarin maintineeren ende met raad en daad te adsisteeren. Eyndelijk dewijl van de zegen Godes over deeze nicuwe regeering verhoopt en toegewenscht word dat het rijk UAnL Bantam onderhorige provintizn eerlang tot volkomen rust dus in haren ouden luyster herstelt raeken; zoodanig dat de voorgevalle troubelen niet mecr gedagt worden_ en jn overwee ging neemende dat veele der misnoegden of door aanhitzing van anderen of uyt mismoedigheyt tot rebellie tot het helpen uytvoeren van quade daden zijn overgeslagen, die thans daarvan berouw hebben genegen zouden zijn zich voortaan als ge- trouwe ono erdaanen gedragen, ware het niet dat vrees van stralle hun weerhielt, Zoo heeft het den Gouverneur Gene raal en de Raden van India met toestemming van evengemelden nieuw-verkoren sulthan en kroonprins noch behaagt, by dezen openen brieff genereusselijk vergeven vergeeten alle hctgs eene gedurende dezen oorlog onbetamelijks mogte zijn voor - gevallen, niet willende dat aan hetselve gedagt, veel min daarna eenig onderzoek gedaan of dieswegens straf geoeffent werde, overzulks belorende een generaal pardon amnestie aan alle uytgewekene, zy princen of andere groten en gemeenen, die

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800.

in deeze Bantamse troubelen eenig deel gehad hebben_ zonder eenige exceptie_ mits een ieder zich alhier elders dzar Comp' ministers legger; behoorliik aandiene zich van cen pardonbrief voorzien; doch uyterlijk binnen den tijd van twce maenden; verloop ran welke tegen degeene, die onverhoopt Fan deze onze goede wille gencgentheyd nict geprofiteert hebben, als tegen algemecne rustrerstoorders openbare bellen met de uyterste rigeur zal werdcn geprocedeert. Actum cisteel Speelwijk tot Bantam deezen 17 April 1752.

CMXL BENGALEN

30 April 1752.*)

Zic dc inleiding hiervoor, blz: 533.

Translaat copia Persiaanse perwanna_ door Ict het zegel van Heer Newazis Mhameth-chan, Ver_ leent op den Deccasen stedehouder Hassijn Uddien - chan; sub dato ultimo April, en ontfangen alhier den laatsten May anno 1752.

Steun vanl dapper- edelmoedigheid, mijn beminde broeder Hassijn-Uddien chan Bhadur, wien God beware; Bcvorens heb ik UwEd; volgens de perwana van Zyne Excel- lentie Allzwirdi-chan wegens voortsetting van den handel der Hollandse Comp' het nodige diendwegen aangeschreren rertrotwe dierhalven dat ingerolge TuM dat bevel haare negotie reeds voorgang genomen heeit; dan, dewijl tnans vinwegen gemelde Comp' een hoededrager als gomasto staat Jan te komen, z0 werd UwEd. aangeschreven om denzelre naar hetvoorbeeld Fan den gomasto der Engelschen met cen paard en Cen eerekleed te beschenken; FUUr hetzelve aflegging der begroeting ran hem ontfangen de 1500 sicca

De ondertcckening wcggelaten 3 Uit hct CordOihoc XIV (No. 22) op ket Lardsarchiel

Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

ropyen lakenen Mecr andere goederen, die inlegs gende lijst gespecificeert staan mitsgaders hem voor verdere in zyne te doene billyke instantien naar behoren de behulpzame hand te bieden_

In den hoofde dezer perwanna stond het zegel van den kasie inkt gedrukt, daarorder gezegelt volgens het origineel dezes: Onder stond Koning:

CMXLI: MOLUKKEN SANGGIR-EILANDEN_

23 Juni 1752. “)

documcnt sprcckt VcOr zichzelf

vercischt gcen inlciding.

Articulen

voorwaarden_ Jangegaan ende slooten tusschen den EEagtbaren heer Jan Elias van Mijlendonk, golvermeur directeut, benerens den raad in Molucco_ in name ende vanwegen den Hoog- Edelen GrootAgtbaren Heere Jacob Mossel, Gouver- neur-Generaal, WelEdele Heeren Raden van Nederlands-India, representeerende hoogste magt en authoriteit van de Generale Nederlandsche G’oc-troyeerde Oostindisch Comp’ in dese gewesten ter cenre, ende den jongst g’eligeerden coning van Man- ganitoe, Daniel : Katiandago, benevens zyne present wesende rijxgrooten ter andere zyde.

Naardien den gewesen coning van dit rijkjc, Jacob Martin Lasarus, door zyne irreguliere regeering, brutaal wang edrag andere aanstootelijkheden sub dato 8 Augustus 1750 naan Batavia vandaar door Haar Hoog Edelhedens niar Cabo de

ropia sicca

Voor de ropiz pict mcn Pieter Dam’ $ Beschry- 4irgt, I, I, noot 10 op Blz. 69. Uit het Contractenbock XI (No: 19) op hct Landsarchicf Batavia: “) Zic voor hem hicrvoor, blz: 50 cn 446.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 005T-
INDISCHE COMPAGNIE 1602__1800.

Goede Hoop gerelegeert en dus dit rijkje daardoor racant ge raakt is, ende ingevolge de verleende qualificatie van Haar Edel-hedens, rerrat by haare hooggerespecteerde Inissive van den 31 December 1750, sub dato 23 Juny deses jaars om verscheide goede en pregnante reedenen in raade an politie ten casteele Orange_ is goedgevonden ende geresolveert, den voorengenoem-den prins Daniel Katiandago tot successeur te eligeren verclaren,

gelijk dien prins by deesen nader tot coning orer het voornoernt rijkje vaz Manganitoe rerklaard erkent wcrd_ SUu dat Zijn Hoogheid oversuix Uok tot erkentenisse van de magt en eigendom die d'E Comp' over het rijkje van Man- ganitoe is hebbende_ nazr het voorbeeld zyner voorouderen predecesseuren aangenomen en bclooft heeit de hieronder voi- Rende articulen heiliglijk te zullen onderhouden naarkomen _ doen onderhouden narkomen.

Eerstelijk rerklaren belooven Wy, coning rijxgrooten Van Manganitoe, te aPprobeeren_ ratificieren, Fan waarde houden doen houden soodanige contracten rerbonden; door Zijn Hoogheids predecesseuren respectivelijk met d'E. Comp' successive zijn aangegaan beswooren geworden; en beloren oversulx ook deselre promptelijk en sonder de minste afwykinge te zullen onderhouden en doen onderhouden even en in dier voegen of die tegenswoordig ran woorde tot woorde alhier tcrneder gesteld door ons op nieuws bedongen wan- gegaan e beswooren waren

Verclaren erkennen wY, coning en rijxgrooten Toor Ons onze nakomelingen althans o het riik ran Manganitoe als eigen van d'E Comp' zijnde geen het minste regt konnen of mogen fondeeren, zy onder wat pretext zulx zoude mogcn of willen wecsen of tragten ondernemen_ daarom ook geen zwarigheid maken daarvan cp nieuws afstand te doen_ gelijk wy expresselijk zijn doende by deescn dat ende alles wat daaronder ehoort aan d'E_ Comp" cedeerende, sonder ooyt ofte ooyt en vervolgens ten eeuwigen dagen daarop eenige actie ofte pretentie te zullen maken_

Deze OvereemcOICE komt Wccr in hooidzaken woordeiiik orcreen hiervoor op blz. 469 516.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 566

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Oversulx verclaren den coning rijxgrooten deese hunne landen van Manganitoe als leenen van d'E Comp" te nemen aanvaarden; te houden bestieren; welke ook by des conings successeuren successivelijk by verkiesing en op het aannemen V77 het rijk moet geheft ende getilt werden;

Sonder welke omstandigheden geen coningen 0p voorschrcven land zullen miogen rerkoorcn_ nog (niet) daarvoor erkent wer- den, tenzy van en door d'E. Comp' sijn aangesteid en in rijk bevestigd, vermoogende de rijxgrooten eenelijk iemand daartoe noemen, van wiens bequaamheid, goede wille en geregentheid zylieden versekert zijn, waarvam volkomen versekering zal moeten werden gedaan en daarop Comp' goedvinden en restiging afgewagt moeten werden_

Sullen wyders alle soodanige coningen voor de verkiesing en aanneming derselver deese tegenswoordige voorwaarden moeten goedkeuren en belooven in allen dcclen poincten te agter- volgen en naarkomen; ook deselve onderteekenen besweeren

gekooren coning alsdan soodanige wyse bevestigd zijnde, zal door niemand vermoogen cen ander in sijn plaats aangesteld werden, sonder goedvinden bewilliging en toestemming van d'E. Comp'

De coning zal ook net vermoogen cenige zyner rijxgrooten, zy goegoegoe_ capitain-lauwt, hoecum of regter, af te setten, veel minder cen ander in derselver plaats aan te stellen dan met voprkennisse, bewilliging toestemming als in articul

De cooning zal niet vermoogen een onchristen Ttou* tot zijn gemalinne trouwen, maar alleen soodanige cen die van waare Christelcke religic is

') Zie Cortis III, LDCL

op blz_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800

Geen andere dan gereformeerde Christelijke godsdienst, soodanig als in de Nederlandse kerke werd geleert en gepre dikt; beloolt den cooning en rijxgrootcn in Manganitoese rijk te sullen dulden, beloovende wyders de soodanige, die uit het heidendon o de Mahumedaanse secte tot onze religie zouden willen overcomen, in allen deelen behulpzaam t weesen_ En sal d'E_ Comp sulx hiar gelegen komend rermogen dit rijk de daaronder ehoorende negoryen eel of meer predicanten; ziekentroosters of schoolmneesters plaatsen; tot onderwyzinge dergeene die in gereformeerde godsdienst sig zoude wilien begeven, sonder dat die persoon of persoonen eenig leed oite schade mogen werden aangedaan ofte toegebragt, maar tegendeel gehandhaaft en nevens andere onderdaanen voor overe last bevrijt en beschermt werden_ 10. En zullen uit dien hoofde ten dien einde uit hun land ende gebiet mocten geweert werden alle roomsgesinde Spaanse andere papen_ monniken priesters, schoolmeesters of leeken_ belorende WY, coning en rijxgrooten; in geenen deelen te zullen edooger dat -deselre cen roetaa1 land setten_ aan land komende buiten onze kennisse; hetselve haar ontzeggen wed erstrevigheid geweldadig daaruit dryven of wel gerankelijk 72zc Manado of ernaten orerscnden, also die luiden niets an- ders dan rerwarring e onlusten met sig meede draagen_

Ook belooft den coning zyne rijxgrooten geene Europia - nen zy Castilianen Spaanse Portugesen, Fransen, Engelsen_ Sweeden_ Deenen Oostendenaren_ oite wat natie en wairvin- daan die soude mogen esen nogte ook eenige Maccassaren, Jiraanen_ Bocgineesen_ Mandhareesen Xullokkers, Atchinders_ Dumaringers Mangindanauwers, Hedongers_ en in genc- raal geene Celebesche of Inlandsche volkeren_ onder hct territoir van dit gourernement niet sorterende, in sijn land te ontfangen olte tracteren dulden, maar naar Ternaten zullen wysen aan die het gesag van dE Comp” aldaar sal voeren, of henlieden des moogelijk; naar derwaarts overbrengen_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 568

GENERALE NEDERCANDSCHE GEOCTROYEERDE

nademaal de wreevelmoedigheid van den jongst gewesen koning van Manganitoe Jacob Martin Lasarus sijn behuwt- z00n, den prins Tampungo_ den gouverneur en raad tot Ternaten hebben moeten doen besluiten deselve tot rust en welvaart van het Manganitoese riik naar Batavia verzenden, dog den broe der ran gemelden Tambungo, dewelke Habibi genaamt is diverse moorden heeft helpen plegen_ voor alsnog niet agter- haald is en het te dugten staat dat denselve met zijn complice niet sa/ ophouden door het plegen ran diergelyke enorme bui- tensporigheden het Manganitoese rijk te beroeren; zoo belooven den coning en rijxgrooten hy retour Op haar land alle middelen werk te zullen stellen om gemelde Habibi, en die van sijn complot sijn, te agterhaalen, gevangen te nemen en wel gesecu- reerd naar Ternaten overbrengen.

Den coning rijxgrooten beloover sweeren haar oreral tezullen thoonen ‘rienden van Comp vtienden vyanden van derselver vyanden te zijn; ook tot zoodanige togten of oor- logen nerens andere bondgenooten ten dienste wesen_ als buiten gevaar van hunne landen naar billikheid zal konnen geschieden; waartegen d’E_ Comp’ alle voorvallende gele- gendheid ongemakken deselve getrouwelijk sa] helpen tragten te redden_ S0o als de nood geleegentheid des tijds komen te vereischen en toe te laaten_

En soo d’E. Comp’ goedvinden mogt, hetzy Jan strand binnen lands onder het Manganitoese rijkje vestingen aan t€ legger, soo belooft den coning rijxgrooten selve niet alleen te zullen gedoogen, maar ook de vercischte materialen, die de extructic van deselve benoodigt zijn, uitgezondert spykers, yserwerken en dakpannen, te zullen leveren, met zooveel man- schappen; als d’E Comp’ zal requireeren_

Geen oorlog nog vreede, met wien het ook zoude mogen wcesen zullen de coning en rijxgrooten vermoogen aan t€ gaan nog te beginnen, terzy aivoorens van d’E_ Comp’ daartoe spe- ciaal verlof toestemming hebben erlangt, sonder intusschen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE [602_ 1800.

iets te ondernemen, tenzy den gouverneur en raad tot Ternaten daar kennisse van heeft.

gevalle eenige verschillen onder de bondgenooten den coning zyne rijxgrooten ontstonden, daarin sal wedersijds nie: gedaan werden dan dat parthyen goede aanteekening hou- den om 7a71 billijkheid door den gouverneur raad ofte committerdens van dE. Comp” ondersogt en naar vereisch Tin saken beslegt te werden:

Waaromme den coning en rijxgrooten belooren haar te zullen laten welgevallen mitsgaders te volgen njar komen zoodanige schikking en decisie als d’E. Comp’ bereids mogte hebben edaan of in der tijd zal komen te eciderer, wegens de bereids overlang geresene questie misverstanden tusschen die van Manganitoe e Taroena_ wegens de limietschyding de plaats Laubawoa, gelijk mede de rerschillen tusschen Chiauw Manganitoe over de plaats Tomuchi, gelijk alle andere schillen questien, die er SOo of in der tijd met een van de Sangirsche vorstjes zouden mogen wcesen of koomen door d’Ej Comp zullen werden beslist, met wiens uitspraak de- cisie ons ten volle vergenoegen llen, sonder ons ceni- gerley wyze of wat pretext zulx zoude mogen of konnen weesen, daartegens te opposeren of aan te kanten 18. En aangesien er bereits diverse malen tussehen de Sangirsche vorstjes onderling verschib geresen over de frequentasie der Talauwtse eilanden; wel speciaal tusschen den cooning Fan Manganitoe en die vam Taboecan S0O belooven den coning riixgrooten geene negoryen Op de Talauwtse eilanden sonder erkregene permissie passe rin Taboekans sergcant-com- mandant zullen bevaren, dan diegecnc, dewelke dependent van het land vin Manganitoe Op ciland Karkalang geleegen genaamt zijn Njampar en Hay, nog ook niet te zullen doogen dat door derseiver onderdanen andere negoryen dan voorschreren; buiten speciaal consent als FOOrCT bevatcti werden_

Soo er eenige geringe verschillen mogten opkomen, die onder

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 570

elkanderen konnen bygelegt ende rererend werden _ soo sal sulx geschieden door keur Fan wederziidsche scheydsmannen_ die parthyen contendenten niet rerdagt naam hebben Fan ttouw-vreedelievende TATTCI te sijn, omn daardoor reele kleyne beginselen, tot grootere onheilen een weg banende, dc geboortc tc smooren_

Ten welken fine den cooning rijxgrooten belooven ende aanncmen ommne des niet meer noodig zijnde Ten minste alle drie maanden expresse vergaderinge te houden tot het hoo- ren van alle geringe particuliere civiele geschillen, die tusschen hare onderdanen zullen konien te ontstaan, Wddnrin niet alleen gehouden blyven goede aanteekening houden, maar Oox pens de gedecicleerde zaken van belang telkens by geleegentheid kennisse te geven aan den commanderende resident tot Manado dan wel aan den heere gouverneur alhier.

En naardien aan de Celebesche cooningen door de Hoogedele Illustre Hooftregeringe Fan India tot Batavia den jaare 1748 wederom g accordeert en toegestaan is het moogen oefenen van halsregt over derselver onderdaanen z0o belooft den Coo- ning en riixgrooten alle voorrallende criminele delicten sonder vooroordeel ofte passie nawr Jands wetten naar luid der acte van authorisatie, door den Hoogedelen Heere Gouverneur- Generaal Joan Aam Hoorn Eo den overledenen Caudipangs cooning Jacob Cornput verleend, te zullen afdoen vonnissen, sonder dat den coning op eigen authoritcit iemand sal moogen stra ien, veel minder ter dood doen brengen; maar sal sulx moe geschieden Me toestemming van desselfs gesamentlyke rijxgrooten

Blyrende den cooning van Manganitoe almeede verpligt. iemand der bondgenooten in ongelegentheit zijnde 0f aangerant werdende door iemand van buiteil, deselre by te staan en alle mogelyke hulpe toe te brengen, gelijk de bondgenooten ook verpligt zijn den cooning van Manganitoe en syne riixgrooten, landen onderdaner_ diergelyken gcval te helpen naar rermoogen; sooreel tijd, nood geleegentheid zal ver- eischen staan

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

Of by geval door stort_ swaar wccr als andersints_ cenige Comp’ scheepen, chialoupen of andere mindere vaartuigen onder het gebied van Manganitoe of daaromtrent mogte koomen te vcrvallen en eenig gebrek hebhen aan mondkost, water, brand-hout ofte manschiat Ppen, soo belooft den coning rijxgrooten haerlieden alle hulpe, bystand ende adsistentic tc daen, soo Fccl mogelijk sal sijn, geene den EEagtb, heer gouverneur by geleegentheid seer gaarne sal vergelden

De vaart naar Amboina, Banda Macassar, Mangindanauw of alle andere aigelegene plzatsen negoryen, Wiar het ook sijn mogte, en sal by den cooning nogte niemand syner onderdanen hy sy ook wie hy sy, onder wat voorgeven ook zouden mogen wcesen dan alleen met speciaal consent en passe van den hccre gouverneur mogen werden ondernornen; nog ook niet verder dan de plaatsen, werwaarts licentie hebben g'obtineert, zullende den- geene_ die sig hiertegens mogte misgrepen hebben; ten rigo reuste naar exigentie van zaken werden gestrait:

Ook belooren WY _ coning en rijxgrooten om ons Op de eerste sommatie opontbod van den heere gouverneur der Molluccos sonder cenig het mninste dilay ten allen tyden illico Op reis Ternatenwaarts, dan wel naar Manado of werwaarts onse presentie ter verhandeling van saaken Comp wcegcn mag werden gerequireerd te zullen begeren

Indien onder het Manganitoes district cenige specerybоomen mogte ontdekt werden_ soo belooft voorscbreven cooning rijxgrooten desclve aanstonds doen uitroeyen wel dE_ Comp" daarvan kennisse te gecren, om door deselve omgevelt en vernielt werden; en verder nooyt te zullen gedoogen, dat hunne landen eenige specerybоomen gequeekt nog aangeteelt werden_

Den cooning rijxgrooten verbinden sig Ook OInIn€ Soo- danige slaven, als er van de andere Sangirsche vorstjes dan wel Comp" dienarer of andere personen_ haar Op derselver land

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 572

ophouden en te agterhalen sijn, aan die eigenaren te zullen TC5- titueeren_ mitsgaders (ie in der aanstaande van Comp' die- naren ond erdaanen mogten komen weg loopen maar Manganitoe te vlugten, by agterhaling aan de lijfheeren of d'E_ Comp te zullen overleveren_ mits dat Voor ieder lijieigene, ten waare die aan d'E. Comp toebehoorende, sy in geld Tywaaten, tot genceger ran den opranger, thien rijksdaelders sl mocten werden betaald.

Geen caret, wax of andere diergelyke producten en sal door dcn coning desselfs rijxgrootel onderdanen; a3m geene par- ticuliere handelaars mogcn rerkogt werde cn, dan alleenelijk aan d'E_ Comp sullende d'E Comp soodanige vogelnestjes, caret, #ax ten redelyken pryse aannemen roldoen dierhalven den cooning riixgrooten daarop expresselijk sullen hebben letten haare onderhoorigen waarschouwen poene Van contratie gedaan werdende de overtreeders rigoureus naar den inhout van het placaaat zullen werden gestrait.

Byaldien den heere gouverneur den resident tot Manado dan wel den Tabuccans commandant om een vaartuig_ corra- corra gilalo ‘Zy tot transport Fan hare gecommitteerdens, predicant; bestellen Far brieren of wel cenige houtwerken tot het maken of repareren ran scheepen, chialoupen als dersints, bcnoodigt wierde; soo rerbind sig den cooning rijxgrooten d’E Comp’ in soodanigen geleegentheid, Soo veel doenelijk sal weesen, genoegen te geven en het aan voorschreren gerief niet laten ontbreeken.

Eindelijk ende ten laasten beloore ik; coning rijxgrooten_ alle hetgeene voorschreven staat als rrome, getrouwe vasalen lecnmannen Fan #’E Comp in alle deugt opregtigheid onderhouden en doen onderhouden, sonder dat aan deese of geene differenten_ die indertijd zoude mogen of konnen onte staan eenige verbreekinge van dit contract sal geleeden werden, welke wy tceken waarheid ik, coning rijxgrooten_ naar de Christenen Hollandsche wyze met het uiten van deese woorden : “Zoo waarlijk helpe my God almagtig sijn bevestigende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602–1800,

Onder stond Aldus gecontracteerd, b’eedigt en geslooten tot Tcrnaten in casteel Orange, den 23 Juny anno 1752 was getcekend Jan Elias van Mijlendonk, Jeronimus Tonneman, Jacob Fredrik Stegman, Matthijs van Peenen , Jan Hendrik Borwater, Thomas Thornton, Adriaan Wasbeek, Willem G’orge Fabcr en Jan Smit. En in margine stond Comp’ groot zegul, gedrukt in roode lacque, en daarby geschreven Ter ordonnantie van en EEagtb: heer gouverneur e raad geteekend Thomas Thornton_ ecretaris:

CMXLII TERNATE~MAKJAN:

24 Juni 1752.’)

Bij contract Dccemhcr 1748 hicrvoor blz: 486 haddcr dic Makjan zcn onttrokken a1n de opperhoogheid van Ternate zich rechtstrccks ender de Compagnic gesteld norzJay daarn Rcwccst, dat zii het Radja Uadel niet vinden konden: Nu deze overleden door zijn zccr bezadigden zonn opgcvolgd, oordcclde de Compagnic hct wenschelik den ouden toestand herstellen , kwam Makjan ccr unocr den sultan Tcrnatc_

Articulen en voorwaarden_ aangegaan, vastgesteld gesiooten by den Edelagtb_ Heer Jan Elias van Mylendonk, gouverneur en directeur nevens den raad in Molucco_ naame ende vanweegens Zijn Hoog- edelheyd_ den Hoogedelen Grootagtb_ Heere Jacob Mossel, Gouverneur-Generaal, Weledele Hee ren Raaden Van Nederlands-India tot Batavia , als representeerende Zijn Doorlugtige Hoogheyd, den heere Prince van Oranje e Nassauw,

etc, etc. etc, erffstadhouder en capitain- admiraal generaal van Republicq Opper-Gouverneur-Generaal van decse Indiase gewesten mitsgaders Hooge Ove righeyd vanweegens den Staat der Vereenigde Ne- derlanden in de Oost-Indiin eenre,

') Uit de Overgecomen bricven 1734, Ilde bocck, folio 286 en volgende:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 574

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Ende Paduka Siri Sulthan Bianajet Allahil Malakil Manani Allawaddin Mantsoeraha Kitchili Ayan Saha van Oudshoorn, cooning “an Ternaten ende syne rijxgrooten ter andere zyde, Op dewelke alle de senghadjes verderc dorps- hoofden er onderdanen van eyland Maquiam haar Vin onder Compagnies temporeel gesag begeeven haar wederom aan Sijn Hoogheyd onderwerpen, onder Sijn Hoogheyds bestier begeven sullen

Ten eersten Belooven sweeren wy, cooning rijxgrooter_ te vergeeven ende te vergeeten FGor endc altoos de rebellie uytwey- kinge, door de hoofden en onderdanen van het eyland Macquiam, sedert den jaare 1742 gepleegd_ onder belofte nogte ten eewiege daagen daaraan nict zullen gedenken, noch minder daarover eenige revensie oite wrake neemen_ nogte gedoogen dat zulx door niemand der rijxgrooten off princen werde gedaen, maar beloofd den cooning Toor hem , byzonder Sijn Hoog- heyds kinderen rerdere princen rijxgrooten soodanig toom ende tot haaren pligt te zullen houden, dat door nie- mand ran haar geen het minste gewelt, knerelaryen off andere rexatien dzar niet dan ongenoegen en quaade gevolgen uyt spruyten gepleegt werden aan zijn onderdanen in generaal, veeL minder aan thans haer onderwerpende Macquianders opdat sy daardoor niet eder genoodsaekt werden haar d’rege- ring van hunnen wettigen cooning te onttrecken elders pro- texie te soeken maam stil, gerust en vreedig moogen verblyven onder het bestier van hunnen vorst; En ingevalle egter door misverstand oire andersints sig eenige oorsaeke mogte koomen doel, waaruyt ongenoegen konde gebcoren werder; suller de Macquiamse hooiden seive mocten bekend maaken adTl den gouverneur ten casteele Orange, ten eynde sig dient: wegen te informeeren met den cooning van Ternaaten daerover sprecken niet Sijn Hoog’ heyd een middel uyt vinden cn Mn werk te stellen, waardoor de rust en welzijn van de Mac- quiamders sal konnen werden gebooren en de oneenigheeden uyt den weg sal sijn geruymt; gclijk de Macquianse hoofden datselre spoor sullen moeten volgen haar aan den gouverreur hebben te addresseeren, ingevalle haar door des conings kinderetn;

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

andere princen princessen ofte rijxgrooten eenig leet oifte ongelijk sal werden aangedaan. Ten Tweede Belooven en sweeren cooning en rijxgrooten, (uns net dc recognitiepenningen Vin de Macquiamse hoolden direct nogte indirect, niet te zullen beroejen onder wat Foor pretext ZuKx ook soude moogen weescn, nemaer belooven wy deselve door dhooffden van Macquiam in eygene persooncn sell zullen laaten ontfangen evem dier voegen als sulx geschicd wamneer onder Comp temporeel gesagh waaren; onder dit mits, dat de Macquianse hoofiden gehouden en verpligt blyven naar bekoomene ordre Van den gouverneur; d'extirpatie te hel: pen volbrengen, soodanig sulx in "toegere dacgen door bun: lieden is verrigt Ten Derden. In selver roegen belooven sweeren WYe cooning en Tijx- grooten te zullen sorge draagen dat het inkoomen_ welk Macquiamsche hoofden soowel als haare onderdanen Vun lands vrugten, die door hunlieden alhier sal werden te koop gebrag:, genieten_ door haar gerust, vredig sonder eenige de minste knerelaryen sal werden beseetcn_ soodanig die genooten hebben wannecr onder Comp' temporeele bescher- ming Waaren Ten Vierden: Onvermindert het voorschrerene zullen de Macquiamse hoof- den en onderdaanen gehouden ende verpligt blyven aan den cooning de ordinaire hoffdiensten te bewysen, mitsgaders moeten contribueeren geene Sijn Hoogheyt van syne onderdaanen in reg" tmaatigheyd tockomt en soodanig selve bevoorens door haar opgebragt Ten Vijiden. Belooven Wy, cooning en rijxgrooter, te zullen sorge draagen dat door d'Macquiamse hoofden werd voldaan 2an het tweede atticul van het contract; welk sylieden in den jaare 1748 met d'E_ Comp hebben aangegaan, namentlijk dat sullen rebhen sorge te draagen, dat sy jaarlijx de van Batavia tegemoet gezien

Op Ternale 2) Zic hicrvoor, blz, 486 en volgendc:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte"temms 576

edende Comp scheepen vaarthuygen ner hazre cora- cora ten getalle van vier stuk, Order opsigt van een Europeces Comp dienaer van het fortres Zeeburg tot Macquiam tot in Straat Patientie off wel de Straat van Batchian, zullen tegemoet scheppen soodra daartoe, Comp' weegen, ordre a1m haar werden rerleent, cnde deselve scheepen oite vaartuygen tot op deese rheede helpen boegseeren en alle andere noodige dien- sten te bewysen toe brengen om haar ten spoedigsten mogelijk in behoude haaven alhier te brengen Ten Sesden In selver voegen verbinden haar den coning en rijxgrooten te zullen sorge draagen

dat de Macquiamse hooiden almeede koomen te rolgen het derde articul van het voorschreven contracl, by haar besworen_ namentlijk ingevalle dE Comp’ gebrek aan volk tot den orettocr van derselver scheepen ofte vaartuygen naar Batavia ofte elders mogte onderhaavig raeken_ dat alsdan de Macquianders sooveel Van die eylanders zullen moeten leveren_ als Sij vermoogens zijn en de Comp benoodigt sa Ycezcd dat tegens sodanige besoldiging, als ten dien belange weleer met haar g ‘accordeert is, als ; Ider zergeant marinje ses rijxdaelders corporaal- Tier per mant gemeene drie Ten Sevende_ Belooven wY, cooning rijxgrooter, dat ingevalle eCn van de Macquiamse hoofden ietwes tegen den cooning, princen offte de rijxgrooten zullcn koomen misdoen deselve niet zullen straffen off doen straffen als met voorkennisse Van d’E Comp’ Ten Agtsten_ Belooren wy, cooning rijxgrooten, alle Macquiamise hoofden; soodanig die thans sijn, haare presente bedieninge vitem ofte geduurende haar leeven te zullen laaten conti nuceren, tenwaare door haar wangedrag anders meriteerden, dog sal dengeene, dic iets misdoet, niet als mnet voorkennisse van d’E_ Comp’ werden g’ corrigeert:

“) Zie hiervoor Eoot op blz. 488.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COMPACMIE 1602–1800.

Ten Negenden_ Belooven en sweeren WY, cooning en rijxgrooten, dat by VCr- sterff V7nJ een der Macquianse hooiden, de successie in de familie Tin den overleedenen sal blyven; weeten dat scnghadja_ quimelaha ofite ander opperhoofd komende te sterven, soons die in staad sijn oite broeders nalatcnde, de soodanige in plaats ran den afgestorven sal optreeden, 500 vervolgens, Soo Jang cen in de familie van den affgestorrcn sal weesen En geen meer ran soodanigen bloed kunnende werden gevonden soo sa] alsdan met voorkennisse bewilliging “an d’E Comp een ander bequaem opperhooid uyt een ander geslagt werden aane gesteld_ Ten Tiende: Belooven cooning en rijxgrooten, dat ingevalle een onder- daen klagte tegens sijn negorijshooit komt in te brengen, de S00 danige niet eerders gelooff geren zullen voor en aleer dat hooit waarover klagtig ralt, mede gehoord sijn belangen inge bragt sal hebben: Ten Eliden_ Belooren wY, cooning rijxgrooten te sullen besorgen dat de slarer, dewelke 177 de Macquiamse hoofden otte onderdaanen zullen koomen te auffugeeren, sullen werden Opgevat en haare lijffheeren ter hand gesteld sullen werden, ten eynde naar TCr- dienste gestralft offtewel elders verkogt te werden_

Alle welke voorschreerene articulen, onvermindert alle voor-gaande actens_ contracten ende erbonden tusschen d’E Comp” tcr eenre; ende WY; cooning cn rijxgrooten ter andere zyde_ 4414

gegaan, wy belooren en sweeren te zullen agterrolgen en naar-Koomen_ sonder daartegens exeptien brengerl, mitsgaders WaaT den letteryken Sil doen agtervolgen stand gtypen Tot teeken Fate dien hebben WY . cooning rijxgrooten; deese met ousen eed 0p den alcoran beswooren niet onze handteeke ning en ons coninglyke signatuure berestigt. Onder stont: Tot Ternaten in casteel Orange den Lager Aldus gedaan gcresolveert tot Ternaten in cas

1. De datum nict ingcvuld, doch uit hct rcsolulicbock van Ternate blukt; dat de ondcrteekcning bezwering plaats nadden op 24 Juni 1752. DL: %

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 578

teel Orange_ dato voorschreven was geteekend J: van My-lendonk; Tonncman; J’ Stegman; van Peenen, J: H’ Borwater, Th: Thornton; Wasbeek; W_ Faber en Jan Smit: Onder den inlandschen tekst staan handteekeningen Fan den koning van de rijksgrooten

CMXLIII: MOLUKKEN_SANGGIR-EILANDEN_

11 Juli 1752,1)

Ook di: stuk vereischt gcen afzonderlijke inleiding ; het sluit aan bij dat Juni 1752, hicrvoor; blz. 56+.

Akte van assopiatie tusschen den koning van Ta- roena_ Dirk Radjaballi den koning van Mangani- toe; Daniel, Katiandago, gesloten den 11 July 1752.

Alzoo tusschen den in 1747 overleden koning Vn Taroena, Philip Cornelis Paparang en den in 1750 naar Batavia versonden Man ganitoe’s koning, Jacob Martin Lazarus Quesjee, cen ver-’ schil gerezen over de limietscheiding hunner districten selis tot feitelijkheden sijn orergegaan_ waardoor al cenige we dersijdsche onderdanen sijn om ’t leven geraakt, ctc , dicrhalven den presenten koning van Taroena die van Manganitoe, be- ntans hare rijxgrooten door tusschenkomst e bemiddeling van den gourerncur raad der Moluccos_ met den anderer, als Compagnies leenmannen en vredelievende bondgenooten, sijn overeengekomen, dat de limietschyding harer landen sal sijn en blyven bepaald tusschen het plaatsje Lissa hoek Cala - rangan plaats Limbauwa genaamd, soodanig, dat van gerelde plaats na de hoek Calarangan in eigendon sal blyren aan die van gemelde plaats Limbauwa Tnddi Lissa aan die van Taroena sonder dat den ecd van des anders distrikt vruchten sal mogen laten halen, of den een des anders onderdanen lesteren_ onder belofte van overtreders ten rigoureusten

Uit het Contracienbock XI (No: 19) op hct Landsarchicf Batavia

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms
OOST-INDISCHIE COMPAGNIE 1602 1800.

zullen straffen; zal de E Compagnie, ter voorkoming van nieuwe onlusten, op Limbauwa een merkpilaar doen oprigten_ opdat wedersijdsche oniderdanen mogen weten, hoe ver een ieder veriag te gaan_ Verbindende Haar Hoogheden zich wel expresselijk aan kanderen te sullen uytwisseler soodanige slaven als Van wedersyden Sig Op Haar Hooghedens land bevinden en te agter- halen sijn_ mitsgaders in vervolg eenige slaren op haar land konende van andere Sangirsche volkeren, dezelven illico Eim de eigenaren zullen gerestitueerd worden_ Belovende de respectieve koningen, ter voorkoming VanJ iusten over de vaart der Talauwtsche Eilanden, sonder passe van den Tabockan'$ commandant, geen andere negoryen die cilanden te sullen bevaren; als wezenlijk Van haar dependeert, namelijk Manoesoe onder Taroena, drie negoryen Na- noesoe, Kraton Kekalitong mitsgaders op Karkalang mede onider Taroena Mamare; Bandade en Oinma die van Mar- ganitoe gemeld eyland Karkalang : Niampoer Hay. Irdien tusschen beide koningen eenige oneenigheden mogten ontstaan_ belooven deselve haar belangen aan den gouverneur raad den Mazado'$ resident Toor dragen sig met haar decisie revreden houden; sonder daartegen eenigerhande wyse opposerem, maan Ter contrarie Inet den anderen Sangirsche coningen ware rriendschap leven, gelijk als ware Christenen en opregte leenmannen be- taamt.

Aldus gedaan, bezworen en geteekent Compagnies poli- tique vergadering in casteel Orange het ciland Ternaten; op den 11 July anno 1752, ter presentie van den heer gouverneur en raad deser Molucco'$, die deese acte nevers Ons mede hebben onderteekend (wg: van Mijlendonk, Tonneman_ Stegman van Peenen_ Borwater, Thornton; Wasbcek, Fabcr, Smit:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte"temms 580

GENERALE NEDERLANDSCEE GEOCTROYEERDR

CMXLIV MALAKKA-PERAK.

25 Juli 1752?

Mct den hoogbejaarden koning Perak sloot de Nederlandsche resi- dent aldaar onderstaande overeenkomsl; waarbij d Compagnic het moropolie in den zouthandc verkrcrz.

Translaat Maleyds contract, gemaakt ende gesloo- ten tusschen den koning Va Pera aan d’eene en den luytenant-militair Johan Levin Essche vanwegen de Generale Nederlandse G’octroyeerde Oostindische Compagnie ter andere zyde, en zulx wegens den zout- handel aldaar;

jaar van Mahometh anno 1164, genaemt Djiem, den 79er dag van de maand Radjab, heeft Paduca Siry Sulthan Maliarsa Lilulla Sul Alam, koning Van Pera met sijn genoegen de pagt V2m het zout zen d’E. Comp’ gegeven_ ten tyde dat van deselve Comp hier iactoor was Essche, onder conditie dat d’E. Comp’ Jan Jang di Pertuan jaarlijks geren moet een coyang [zout} , ereritegen nieniant buy ten d’E Comp’ zout zal mogen handelen. diervocgen is Jang Fertuan overeengekomcn et d’E Comp’ en tot teeken is dit papier bovenaan met mijn Siap bekragtigt: Tamat: Onder stond Aldus getranslateerd volgens opgaaft van den Maleydse tolk Intje Oemar door my geteekend Piazzol, eerste gesworen clercq.

Uit het Contrertenboch VII (No Dphet Landsarchicf te Batavia. Dezc datecring klopt niet met de Monammedaanscke; dic in het document zclf wOrdt gcnocmd Jmmtrs Radschab 1164 begint Op 26 Mci 1751, cn dc 76* dar nii7nd zijn Juni 1751, Hier ok ecn titel den koning _ Chiap of tjap, stempel.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subjectt0 hup Wabout iston mte”temms OO5T-
INDISCHE COMTAGNIE 1602- _1800.

Augustus 1752. ’)

Bcrgalen gcbruikelijke aipersingen, thans door plaaisclikc hoold Upaina maaktcn roodig Compagnie zich; met crenccr gebruikelijke geschenk:, onderkaning werdde; Oncct- staance Daruamnz vcriccndc

Translaat Persiaanse perwana; rerleend door Zyne Excellentie Allawirdi-chan Op den WelEdelen Achtb: Heer Jan Kersseboom directeur der Bengaalse direc- sub dafo 14 e ontfangen alhier den 23 Augl ustus 1752.

Voornaamste der kooplieden steun van vrindschap, Jan Kersscboom, directeur wegens de Hollandse Comp leeft Ver genoegt; UE_ arresdaast ?) heb ik wel ontfangen daaruyt gezien, dat dezelve door het Patnas opperhoofd bedeeld was dat de regering aldaar Op bekomene ordre van Haare Excellentie gesamentlyke handelaars roorkopers van de amfioen en daar- onder ook Comp’ makelaar, door het doen passeeren Fan verbandschriften verboden hadde, die waare elders verkopen voor en aleer de hen door Haar Edele opgedragene quantiteit compleet

zoude gelevert wezen mitsgaders dat door de Comp’ nog jaarlijks de wille van den handel swaare spendatien gedaan wierden _ niettegenstaande Foor dezelve genoegzaam nicts macr overig was als den inkoop van amfioen dat vier schepen expresselijk om dien drop aangehouden werdende; men dice bodemis niet zonder de gedachte waare buyten merkelyk nadeel van die Comp konde laten vertrecken; waarop in ant- woord is dienende_ dat ik een perwana ten spoedigsten aan den Naib Souba van Patna_ Ragia Ram Narain_ afgevaardigt

Uit het Contractetbock XIV (No: het L~ndsarchief Batavia Arsdast, verzockschrift: Aonton-ongor TOc Medcgedccid De ondcrkoning Allawerdi-chan zelf: De opium Naib ccn doubictrorm Cabah: soubj [dar] siadhouder.

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 582

hem daarby aangeschreven heb, dat den verkoop der hoededragers door het geheele land volgens uszntie geschie- dende, zonder dat zylieden in hunne negotie verhindert mogten werden; het dus nict wel gedaan wzs van dezelve anders behandelen hunne dellaals) etc_ verbandschriften te doen passeeren; mitsgaders daardoor derzelver handel tegen hou- den_ [dat] dierhalven myne begeerte kwam mede te brengen niet alleen dat de rerbandschriften teruggegeven wierden_ maar ook dat hy Naib Souba, permissie verleende Om den inkoop van amfioen VOO hunne reekening volgens gewoonte zonder het minste Ferlet Jatcn voortgang neemen_ dezelve geensints, die vanwegen de regeering geschied, docn wagten Inne tende UE zig intusschen gerust houden Iy als een Voor= stander van dessclis belangen aanmerken_

Onder stond M’ Koning

Translaat copia Persiaanse perwina verleend door de Heer Nawab Allawirdi-chan Op den Patnasen Naib Souba, Ragia Ram Narain ontiangen alhier den Augustus anno 1752.

Het arresdaast van den directeur der Hollandse Comp’ Jan Kersschoom heeft my doen zien dat dezelve uyt cen bricf van het Patnas opperhooid vernomen hadde; hoe de regering aldaar op bekomen bevel van Haare Excellentie de gezamentlyke han delaars en voorkopers ran de amfioen_ dzaronder cok Comp makelaars etc, door het doen passeeren “am verband- schriften verboden hadde dic wazren elders verkoopen voor en aleer de hen door Haar E” opgedragene quantiteit compleet zoude gelevert wezen mitsgaders dat door de Comp’ nog jaarlijks om de wille van den handel swaare spendatien gedaan wierd, niettegenstaande er voor dezelve genoegzaam niets meer overig was als den inkoop

van amfioen, dat zy daaromtrend verhindert werdende, notoir cen considerable schade zoude moeten lyden, buyten en behalven vier schepen expresselijk na

Makelaars; Mueesta geschreven dallaals . Zic Hobjon-Jobson in voce deloll: 2) Versta ; zonals dat door de regeering Patna geschicd

This cotent duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OO5T-

dien drop waaren wagtende; dan; dewijl den in- en verkoo] der hoededragers door het gantse land naar gewoonte gcschied _ zonder dat iemand hen in hunne negotie mag verhinderen, het niet wel gedaan dat zulks ten haren opzigte heeft plaats gehad door derzelver dallaals etc verbandschriften af te nemen en dus haare handel tegen te houden_ weshalven op den ontfang dezes die papieren weder aan hen zullen moeten teruggegeren en die luyden gepermitteert werden haare inkoop van am- fioen uso en buyten verhindering te blyren voortsetten_ I0n - der dat dczelre door die der regering cenige veragtering bchoeven te lyden want het tegendeel van dien gebeurende zullen haare klagten niet alleen toenemen_ maar ook konings tollen_ die tot Bagsbander betaalt werden, mnerkelijk vermin- deren_

Onder stond M’ Koning:

CMXLVI JAPAN,

September 1752.1)

Bij de volgende artikelen wero ran Japansche zijde aan1 enkele bezwarcn der Nederlanders orcT de regcling den handel Decima [tgttut - gekomcn, en werden tevens ccnige waarborgen gegeven tegen de ,affron ten” sommige 4pafin cts dienaren Compagnie, “Eil sulx het Fchcle lighaam der Comp’ aandeden_

Wy, ondergeschrevenen_ Hollandse capitainen verdere leden van dcn raed tot Nangazacky. mitsga- ders opper en ondertolken, representerende, sentie van de manquerende, het gantse tolkencolle gie, verklaren met den anderen dese onderstaende articulen hebben gecontracteerd, ommc dezelve Vjn voortaan getrouwelijk en stiptelijk na te ko- men, namentlijk :

Uit dc Asialisck Indiscke Archiczen, exemplaren contaci voorkomt;

11548, waarin

der arigineele

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 584

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

Comp aflaires moeten het regerend opperhoofds woning verrigt werden_ Comp afgeleverde coopman- schappen te verevenen ten huysc van aankomend opperhoofd, die den dienst Fan twcede waarnemend alle morgen precis afleveringh; zoomede ook de coelyloonen andere gelden van daags Devorens: Dog ingevalle de Hollandse capi- tains eenige Orders van Zijn Kyzerlyke Majesteit, dan wel ran den Nangazackyse heer gouverneur mogte werden roorgehou den_ Soo zullen zigh vervoegen op de woningh of rergader- plaats vaz stadsborgermeester commissarisse n Fan geldkamer, staende ten desen eylande, [door] cen der tolken in het benedenhuys behoorlijk werden gerecipieerd en na boren geleyd.

Eli duysend picols staefkoper zullen an d’Ej Comp’ tot thailen 12: 3:5. gelevert; de oude prysen zullen Foor Comp aangebragte cooprnanschappen g geren werden:

Ingevalle alhier buyten de afgelegde schenkagie, of die daartoe vervolg zal werden g’employeert, 50.OOO thailen negotie goederen per restant blijft, soo sal d’E Comp” nict meer bc- hoeven aan te brengen dan 2O0.000 thailen en byaldien buyten schenkagie rog groter quantiteyt handelwharen komt rerblyven, zal men pro rato minder goederen aanbrengen z0 dat het restant den nieuwen aanbreng te zamen 250.000 thailen moet uytmaken, waatoor altoos elfduysend picols staefkoper, wat men neer nodig heeft excepto contanten g0- levert werden;

De Hollanders sullen buyten de eliduyzend picols staefkoper sooreel negotiegoederen van hier tragten Tervacren Toor haar mogelijk dienstig za] zijn, dog niets meer benodigd

Naar Ien Wcct mocht opperhoofd langcr dan cin jaar achterecn in functic Wivcn Lccs 12 thail, LLS condrijn Ecn thail zilver, 1/10 catti of 37V3 grani was onderverdceld in 10 mazen de maas in 10 condrijn Zic uitvocriger Pietcr Dani’ Beschrsvingc II, glossarium tkail:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602_1800.

585

zijnde, sullen werden_

tot geen meerdere inkoop gepersuadeerd

De tegenwoordige restanten moeten voor lossen der Schepen sijn aigeleverd, dan wel roor dat nieuwe aangebragte coopman schappen van de hand gaen, voornamentlijk de pondgoederen, excepto degene, die beschadigd f onverkoopbaar zijn.

De generale afrekening zal buyten enig nadeel ran Comp geschieden De 60QU thailen opgeld, die borcn den gant- schen rerkoop lange jaren bedongen zijn, sullen sonder cenige afkorting g'geven werden, Comp' generaale atrceke- ning zal zonder de minste verandering sodanig geschieden, &ls in den jare 1750 en lange jaren bevorens_

Byaldien door een onverhoopt toeval enige verschillen in de aflevering ontfangst van E. Comp' coopmanschappen mogte ontstaan, waardoor den handel gestaakt wierd dan moe ten aan wal zijnde goederen sonder enig uytstel gevaeglijkste billijkste wyse weder in de schepen geladen werden_

Den gehelen handel moet; voor dat de schepen van hier den Papenbergh gan_ zijn afgclopen en na die tijd za niets meer Comp reekening gebragt erded; Dog ingevalle klaar kan werden aangethoond, dat by de generaale afreeckening iets te veel of te weynig mogte zijn opgebragt, 20 zal an weder- zyde zulx behoorlijk voldaan werden _

Des morgens met den dagh een begin te maken met lossen der scheper, des middags om twaalf uuren Jan boord an de wal behoorlijk te eten cn des avonds als de zon agter Wes- tergebergte is gedaald, moet men uytscheyden 10. t Ordinaire ikje ?) sal twec duymen verlengd, daarmede 1) Eilandje "OOT ingang Nagasaki Kttop kloos lag: 2) Japansche lengteniaat ovigcvcer Hollanidsche ellen.

Tnts Conlent downloi led 146.50.98.28 an Wcd, 42 Oxt 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject hitp Iabout Islor oghemms 586

GENERALE NZDERLAADSCHE GEOCTROYEERDE

mour alles Vzt nodig zy geme= en worden, benevens de schen- kagie-lakenen, die men by de maet van ikjc sal afscheuren dog de heele stucken laken sullen oud gebruyk zodanig Trer_ den aengenomen als die zijn aangeschreven_

De perccntos uytslagh ') op de algeleverde koopmanschappen ouder gewoonte te rekenen; niets meer dan ordinair laten korten_

s E. Comp affaires moeten den dagh verrigt werden_ opdat men behoorlijk des naghts rusten kan.

De pennisten of andere E. Comp' dienaeren_ die by afle - veren het ontfangen Fan Comp' coopmanschappen werderl gebruykt, moeten behoorlijk g assisteerd zijn van een leerling of particuliere tolk; die de Hollandse en Japance taal magtig 1s, om aiso alle

verschillen moejelijkheeden ver- meyden_ gene in het verleden jaar een zeer ongehoorde wyse geschied is, en waardoor niet dan veel verwarringen zijn te voorscheyn gekomen_

Nadat de schepen gelost zijn mocl men met de rapporteurs een calculatie maker wegens alle gere wat vertigt sal werden tot vertrek der schepen Vam Voor stad, van welke cal- culatie een schriftelyke notitie diend te wesen inhouderide wat van dag tot dag sal werden verrigt, z0o TOr de rapporteur, tolken_ als Hollanders opdat den gehelen handel behoorlijk en sonder de minste verwarring ten ernde werd gebrag

Niet meer dan €en schip tegelijk lossen, soo als altoos geschiet is, vermits men anders veel abuysen begaat:

De coclijs_ die in

lossen en laden der schepen op eyland komen OI haar werk te verrigten, sullen maer half loon genieten byaldien Men Tdor middag gedaen heeft met den arbeyd

1. Overwicht; doorsiag tocgiit:

Tis centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGMIE 1602_-1800.

dog 20 dezelve tot orer de middagh in werk zijn, dan wel die tijd eyland komen tot avonds werken; za] haar Gchele arbijdsloon gegeven werden

Stelen der coelijs moet belet werden z0 veel als immers mogelijk is, degene, die op dierery werd g’attrappeerd immediaet van eyland moeten gaer; sonder daar Ooyt weder op te mogen komen

Met de ottena’s of eylands reparatie ‘) moet begin maakt werden, nadat het opperhoofd ran hier boren VCt= trokken; in welke tussentijd alles behoorlijk moet werden ge repareerd- Comp’ reparatie, daarmede moet aanstonds een begin gemaekt werden nadat opperhoofd Fan boven gekomen:

De schippers sullen sonder bongjoisen *) hare schepen varen en aldaar hunne affaires overal ongemoeyd verrigten mits- gaders onverhindert weder terugkeren, gene een igelijk mede gepermitteerd zal zijn, sullende Jan onse kant behoorlijk sorg werden gedragen dat sonder iets_ behoorlijk, aan VL verschyne

De ligtings uyt de pakhuysen die tijd, als dat van ouds gebruykelijk is_ af te geven_ mits dat werd aangetoond dat de goederen tot klederen of enige andere noodwendigheden g em- ployeert werden_

De lappen by ’t scheuren der schenkagic-lakenen sullen ouder gewoonte aan het opperhoold gelaten werden; egter onder conditie als by de ligting gespecificeerd staat

Dc ottcnz

dc ,burgemccstcr” van het ciland: Zie Piclcr Dam $ Besckryvige, II, 1, glossarium voce Een Gedecltc het ondcrhoud Decina kwam rekening der burgemccstcr, gcdceltc vocr dc Com - pagnic_ De ,ottena rcparatic” dus dat deel der herstellingen, hetwelk d burgcmecs ct bctalen moel Op de jarliksche hoircis DaN Yedo; 3) Keizerlike ambltnaten belast met het tocricht de Nedcrlandcrs micce Pieler Dam’ $ BeschrJvinge, II_ Rlossarium; op bonjoys

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms 588

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROTEEKDI

De hofrhijs-bagage na ouder gewoonte moderaa- risiteeren_ voornamentlijk omtrent de klederen waarmeede ner Tor Zijn Kyzerlyke Majesteit moet verschynen, en waaromtrent in een of ander; z0 voor de de afrhijs _ geen de minste FCre anderingh sal moeten gemaakt werden_

De opperhooiden en raad moeten in gene delen in haar fatsoen gekrenkt werdcn door de Japansche natie welke een kliin- agtingh T Oot hare minderen moet baren, buyten dat diend TiCr_ ondersteld Ferden_ Soo afironten komcn te Irden, sulx het gchelc lighaam vam d’E Comp’ werd aangedaen_ welke In anno vergange op een ongehoorde wyse geschied is.

Alle de dienaers; die jaarlijks de hofrhijs doen_ moeten da- gelijks op het eyland komen_ niet alleen om haar werk te Ter- rigten maar ook om de manieren der Hollanders haar taal niet te vergeten, want anders kan de thijs niet dan met rerdriet en hartseer gedaen werden, welke de Hollandse capitains niet geloven dat de intentic Tar Zijn Kyzerlyke Majesteit is zect ligt te begrypen dat degene, die z00 een op- altogt doen_ buytengemeen verlegen zijn, niar LatI onbedreven TTICTI- schen, die niets konnen verstaen, moeten laten bedienen_ Buyten behalven dit aangehaelde strekt ook ten opsigte der opperhoofden klijnagting, dat haar, Eelijk de mindere, geen dienaers gepermitteerd werden_ schoon dezelre Eon behoorlijk loon werd toegevoegd,

Gcen dienaers of vaste bediendens Fan het eyland nemen zonder voorkennisse van de opperhoofden, gelijk enige dagen geleden Vam {wee bokluyden de dienaers van regerend opperhoofd geschied rermits die door d’E Comp betaald werden, er ook zeer onredelijk is_ byaldien de menschen alhier gewend zijn, men zig Var andere onbekwame moet laten dienen, welke niet als onenigheyd verwekt:

Schuitevoerdcrs Fcn bok schepcn cp Tccoc

schuit, gebruikt vur het lossch

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms Oost-INDISCHE COMPAGNIE 1602 1800.

Laastelijk werd den heer stadsrapporteur-borgermeester consideratie gegeven of niet met de billijkheyd soude overeen-komen dat goederen Op de prijscourant vermindert werden, vermits alles, wat daarop bekend staat, tegens een onlydelyke prijs betaald werd.

In teken der waarhijd zijn hiervan gemackt drie eensluydende verbandschriften, die wederzijds met onse gewone hand- tekening chiappen hebben bekragtigd, Japan, ten comptoire Nangazacky, den September 1752 was geteekend Koozaymon, Katszabro _ Sandaiu; Dannoshy:

CMXLVII KOROMANDEL:

November 1752

Gebrek daboesen klcine kopercn muntcr Rctinge 411rd0 veroorzaakte mocilijkhcden bij den opkoop van docken en klccden lc Jag- Rcrnaikpocram In vcrbind dairmcde drocg de gouverneur van Koromandel dcn rcsidcnt daat plaatse pogigen docn de noodigc par- wanna’$ tc verkrijgen tot hct docm slazn van bcdocldc muntcn donr Comp In zijn missive naar Batavia van April 1753 schriift genoemde Bouvctncur Ldit Jaggernaykpocrams oppcrkoofd Rinck de parWamas tot het slaan van daboesen dazr Icrplaatse wel Reobtincert hceft, mair hy z0 arrogan: gewecst dat desclve Op zyncn nate nict op die van den powVcrnCuT het bchoord hadde; hecft Iaten passceren”

Translaat Persiaanse parwanna door den heer Nabab over Ragiemahindrawarom en Siccacol, Jaffer Ali-chan, aan den onderkoopman Stephanus Rinck; opperhoofd Jaggernaykpoeram; verleend dcn 29” van de maand Jallahaje in het jaar van Maho-

Chap of tjap is zcgcl: vcrzaneling dcr Kumcr-Zeclond 8368 ald: folio 216. Dsiil-Hiddscha 1165 begint 10 Octobcr 1752 Dc_29” dag zou dus vallen Novcmber.

This - “oileni downlujced from [46.50.98.28 Wed, 42 Oct 2016 8 08.06 UTC All ust suorccl nttd; Ahouiis: mrgttenns 590

meth 1165, dat na onsen steyl den 5 1) November 1752 is, zijude van inhoud als volgt

Alle de regenten presente en toekomende, over de provinties van Kakinara en Sallapacka_ sorteerende onder het gouvernons van Pattapoer en Ragiemahindrawarom_ en alle onder het hoog gebied van Golconda, zy kennelijk, dat door het meenigruldige geroep en geschry over gebrek en duurte der dabboesen, principalijk van den gemeenen man, dat niet langer hebbende konnen leyden_ maar tot tergemoetkominge Fan dien veel liever aan den vermogenden koopman Stephanus Rinck opperhoofd Fin- weegens de Hollandse Comp te Jaggernaykpoeram, rolgens syne gedane vertoogen en sollicitaties van Palicol, off eygentlijk tot Jands welvaart; by dese rolkomc magt en authoriteyt geeven van tholsvryheid, sonder eenig verhindernisse ran alles; dus niets uytgesonderd_ eene munt te rigten, want ik alle roorgaande thollen beswaarnissen die daarinne geresideerd off beschreeven geweest zijn als met de penne doorgehaald uytgeroeyd hebbe dat is de Masulipatnamse munts off ’s land- heers geregtigheyd die den fousdaar dier stad heeft genoten gehad opdat na desen niemand eenige lasten op deese ver- leende eygendomsvryheid soude leggen, maar vin alles, dus niets “ytgezonderd, bevrijd blyven_ dierhalven moe: UE met veel gerustheid te Jaggernaykpoeram soodanig een munt opregten en aldaar coper, silver en wes meer VA UE” gewesten in vollen overvloet ontbieden met segul, waarop des keyers naim uytgedrukt staat, laten mun ten en daardoor betragten des keysers naam groot en doorlugtig te maken ten dien eynde bereele en ordonneeere Ik Py deesen alle regenten betreffende den voortgang van die munt alle hulpe, die vereyscht word, te bewysen, en sorge te dragen dat er in dat werk geen de minste hindernisse werd toegebragt

En dierhalven moet U.E ook de duurte, die onder den dek- mantel van des munts stilstaninge dus lange heeft geschuyld, egneemen en door deese vergunninge makcn dat den gemeenen man en alles weder als roorheen floreert,

1. Er staat:]5 Novembtr. Vermoedelijk lezen golverno.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms OOST-INDISCHE COXPAGNIE 1602 1800.

Dit moet UE. wel ter herte en navolgens desen geschrift doen Rndame neemen;

Dit documert behoort bij her hicrvobr gaande Translaat Persiaanse caul, door den heer Nabab ovcr Ragiemahindrawarom Siccacol, Jaffer Ali- chan_ aan den onderkoopman Stephanus Rinck, op- perhoofd te Jaggernaykpoeram, verleend op 29 van de maand Jallahaji en het jaar van Mahomet 1165, of na onge stijl den November 1752, luydende als volgt : Om het birtere geschry van de gemeene menschen door duurte groot gebrek aan kopere dabboesen; soo is ’t dat ik desen volkomen magt en permissie verleene aan deesen .ver: moogenden coopman om Vry van alle thollen en beswaarnisse, als hebbende alle de daarby geresideerd hebbende lasten_ dat is Masulipatnamse duans geregtighceden, met penne als doorgehaald daardoor dan volkomen bevrijd gemaakt Yan alle moeyenissen En uyt dien hoofde dan geve ik permissie en verleene deese caul, ten eynde Jaggernaykpoeram een mun: te mogen oprigten, gelijk UE_ sulks aldaar dan ook ten eerster moet doen_ vervolgens ten dien eynde coper, silver wes meer, uit UE’s landen ontbieden; en dic mineraalen met keysers naam laten munten; tot luyster en grootmakinge van des rorstens naam tol verkwickinge van den amer_ onder betragtinge dat daardoor die mnuntspetie dabboesen goede koop worden. Op desen caul moet UE_ een goed vertrouwen hebben en vol- gens dies inhoud alles ten eersten werkstellig maken_ want de- selve caul door my ten dien geen anderen cynde is Ferleend.

1. De ondertcckcning is wegeclaten als bij de mceste aischriften in dcze rcr- zameling Uit de verzameling der Kamcr-Zeelawd 8368 , aid. V; blz. 218 stat metKcysct; mnunr atcr Munon- Er staat bekragtinge

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Weil, 12 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrehtenms 592

CENERALE NEDERLASDSCEE GFOCTROYEERDE

CMXLIX KOROMANDEL.

Novembcr 1752.

document behoort bij de bcide hieraan voota igaarde

Translaat Persiaans dastek of vrygeleyde_

door den heer Nabab orer Ragiemahindrawarom en Sicca- col, Jafier Ali chan, aan den onderkoopman Stephanus Rinck, opperhoofd te Jaggernaykpocram; rerleend op den 29 ran de maand Jellehale in het jaar ran Maho- meth 1165, sijnde onse steylrcekeninge den No- vember 1752_

Alle tannidaars, jammadaars, joncqueniers_ pagters wes meer, die onder het gebied ran de provintie van Ragiemahin- drawarom sortecren; zy kennelijk; dat door het Hollands op perhoofd van Jaggernaykpoeram ten dienste Va de munt “an alle kanten onverhinderd sullen hebben te laten komen off KCte roeren

[coper, silver wes meer]_ sonder daarinne eenige minste hindernisse maar ter contrarie alle hulpe toe breng = Moetende een ieder te syner plaatse sulks strickt nakomen gevolg doen neemen, want dit is mijn order strikt bevel

CML: MOLUKKEN_SANGGIR-EILANDEN

December 1752 .

Ook mct Siauw Werd bij het optreden nicuwen vorst Gchrcidc ovcrcenkomst aangcgan hcnoudtns enkclt kleire veranderin- Etn; gelijkluidend die met Tarocna 22 Mei 1748, Kaidiping ran 25 Mci 1750 Mangaritoe van 23 Juni 1752.

1} Uit dc vcrzamcling der Kowcr-Zcclar 1 5368, aid V;folio 220, “} Destck; Dsuooi oi vriibricf: Zie Corpus nuol op blz: 276. Tanadar, oificier; zoowel Icger als politic Jemadar hocfd der politic- Jonkidar, tollcnaar; Tanil chungar; Vitrocrtcchirn Uit het Contrackcnbock XI (No het Landsarchici tc Batavia.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wlabou Jstt #rqena OOST-IMDISCRE COMPAGNIE 1602 ~1800.

593

Articulen en voorwaarden, aangegaan ende gesloo- ten tusschen den EE agtbaaren Heere Jan Elias Van Mijlendonk, gouvcrneur directeur, benevens den raad in Molucco, in name ende vanwegens den Hoog- edelen Grootagtbaaren Heere Jacob Mossel, Gouver- neur-Generaal, ende de WelEdele Heeren Raden van Nederlands-India, rcpresenteerende de hoogste magt en authoritijt van de Generale Nederlandsche Oost- indische Comp” deese lande eente ende den g’eligeerden coning van Chiauw, Ismael Jacobsz_ nevens zyne present wesende rijxgrootcn ter andere zyde,

Aangesien het bestier over het leenrijckje van Chiauw door het a[sterven van het coningje Danizl Jacobsz de dato ultimo De- cember 1751 b’reids vacant geraakt, ende sub dato eerste De” cember 1. om Ferscheide goede redenen in raade van politie ten desen casteele is goedgevonden ende geresolveerd den voren- genoemden prins tot successeur te cligeeren verklaaren gelijk dien prins by desen nader tot coning over het voornoemde rijkje van Chiauw verclaart erkent werd, s0o is dat Zijn Hoogheid overzulx ook ter erkentenisse ran de magt en eyger- dom; dic d’E Comp Over het rijkje van Chiauw is hebbende, naar het voorbeeld zyner voorouderen en predecesseuren aange- noomen belooit heeft de hicronder volgende articulen heilig- lijk te sullen onderhouden en naarkomcn; doen onderhouden naarkomen

Eerstelijk verklaaren belooven #y, coning en rijxgrooten van Chiauw_ approbeeren, ratificeeren, van W4d rden te houden en doen houden soodanige contracten en verbonden_ als er door Sijn Hoogheids pred ecesseuren respectivelijk met d’E Comp successive zijn aangegaan en besworen geworden belooven sulx ook al deselve promptelijk condr de minste afwykinge te sullen onderhouden en doen onderhouden, even en in dier- voegen of die tegenswoordig Vat woorde tot woorde alhier ter- nedergesteld door ons opnieuw bedongen en ~aangegaan beswooren waren.

Verklaren en erkennen wy, coning en rijxgrooten _ voOr Ons en

DI %6.

Tis centent duwnlo: ded tim 146,50,98,28 on Werl, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 594

CENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

onse nakomelingen, althans op het rijk van Chiauw, als eyge aan d’E. Comp zijnde, geen het minste regt te konnen of mogen forideeren_ ’t zy onder wat pretext zulx zoude mogen of willen weescn 0f tragten te ondernemen_ daaroi ook gecn zwarig - heid maken daarvan opnieuws afstand te doen, gelijk wy presselijk sijn doende by desen, dat ende alles wat daaronder gehoord an d’E, Comp cedeerendc sonder ooit ofte ooit vervolgens ten ceuwigen dagen daarop cenige actie ofte prC - tentie te sullen maken:

Oversuix verklaren den coning riixgrooten decse hurne landen Van Chiauw als leenen van d’E. Comp te nemen en aa7- vaarden_ te houden bestieren, welke ook by des conings successcuren successivelijk by verkiesing het aannemen van rjk moet geheft en getilt werden

Sonder welke omstandigheden geen coningen Op voorschreven land zullen mogen verkooren nog niet daarvoor erkent werden tenzy van door d’E_ Comp’ sijn aangestelt en in rijk be- vestigt, vermogende de rijxgrooten eenelijk iemand daartoe OcIien van wiens bequaamheid, goeden wille en genegentheid versekert zijn, waarvan volkomen versekering sal moeten werden gedaan e daarop Comip’ goedvinden en bevestiging afgewagt moeten werden

Sullen wyders alle soodanige coningen voor de verkiesing en aanneminge derselver deese tegenswoordige voorwaarden toe- ten goedkeuren belooven in alle poincten agtervolgen naarcomen; ook deselve onderteekenen beswecren;

De gekooren koningen alsdan op soodanige wyse bevestigt zijnde zullen door niemand vermoogen af en een andere in zyne plaats aangestelt werden sonder goedvinden, bewilliging en toestemminge van d’E Comnp’

Den coning zal niet vermoogen eenige zyner rijxgrooten, goegoegoe, capitain-lauwt, hoecum of regter, af te setten, veel

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”temms

minder een ander derselver plaatse aam stellen dan mner voorkennisse bewilliging en toestemming als in articul

Den coning zal niet vermoogen cen onchristen VTOuW tot zijn gemalinne trouwen, naar alleen soodanige cen_ die van waare Christelyke religie is

Geen andere dan gereformeerde Christelijken godsdienst, soodanig als in de Nederlindsche kerke werd geleerd en gepre dikt, beloofd den coning en rijxgrooten in Chiauwse rijke sullen dulden_ beloovende wyders de soodanige, die uit het hey- dendom Mahumedaanse leere tot onse religie zouden willen overcomer, in allen deele behulpsaam te wcesen. En sal d’E. Comp Sulx haar geleegen komende, vermooger in dit rijk de daaronder hoorende negoryen een meer predicanten siekentroosters of schoolmeesters te plaatsen tot ong erwyzingc dergeene, die in de gereiormeerde godsdienst sig zouden willen begeeven_ sonder dat die persoon of persoonen cenig leet ofte schade sal mogen werden aangedaan ofte toegebragt, miar tegendeel gehandhaaft nerens andere onderdaanen Voor alle overlast bevrijd beschut werden_ 10. En zullen uit dien hooiden en ten dien eynde uit hun land gebied moeten geweerd werden alle roomsgezinde, Spaanse andere pajien en munickеn, priesters, schoolmeesters of leeken_ beloovende WY, coning en rijxgrooten_ in geenen eelen te zullen gedoogen; dat deselve een voet aan land zetten en aankomende buiten onse kennisse hetzelve haar ontzeggen er by wederstre- vigheid geweldadig daaruit dryven wel gevankelijk naar Manado of Ternaten Overzenden alz0 die luyden niet anders dan verwarring onlusten met sig mede brengen

Ook belooft den koning en zyne rijxgrooten gecne Europianen, ’t sy Castilianen, Spaansche, Portugesen_ Francen, Engelschen_ Sweeden_ Deenen, Oostendenaaren ofte wat natie of vanwaar dic soude mnogen WCCScna nogte ook eenige Macassaren_ Javanen, Boeginesen, Mandhareser, Xullockers, Atsjinders, Dumaringers, Thedongers_ en mn generaal geene Celebesche of andere inland-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms

sche volkeren_ onder het territoir van dit gouvernement niet sOr-terende, in zijn land te ontvangen ofte te tractecren of dulden, maar af en naar Ternaten te zullen wysen aan die het gesag van d'E_ Comp' aldaar sal voeren, of henlieden; des mogelijk; n11r derwaarts over tC brengen_

Den coning en rijxgrooten belooven en sweeren_ haar overal te Sullen thoonen vrienden van 's Comp' vrienden en vyanden van derselver vyanden te zijn, ook tot soodanige togten of oorloogen, nevens andere bondgenooten, ten dienste te wezen als buiten ge Vir hunne landen en naar billijkheid sa] konnen geschieden waartegens d'E. Comp' in alle voorvallende gelegentheden ongemacken deselve getrouwelijk sal helpen en tragten te redden , 500 als de nood geleegentheid des tijts Sal komen te vercys schen en toe te laaten:

En S0o d'E Comp goedvinden mogt; zan strand of binnen lands, onder Chiauwse rijkje vestingen aan te leg- gen, so0 belooit den coning en rijxgrooten sclve niet alleen te sullen edoogen, maar ook de vereischte materialen, die tot de extructie van deselve benoodigt zijn, uitgesondert spykers Fzer - werken en dakpanner; te sullen leveren met z00 vecl manschap pen als d'E Comp' zal requireren:

Geen oorlog nog vrede_ 't sy met wicn het ook soude mogen esen, zullen den coning nixgrooten vermoogen aan gazn nog beginnen; tenzy alvorens van d'E Comp daartoe speciaal verlof tocstemminge hebben erlangt; sonder intus- schen iets ondernemen_ tenzy den gouverneur en raad tot Ternaaten daar kennisse van] becit:

Ingevalle eenige verschillen onder bondgenooten of wel den coning en zyne rijxgrooten ontstonden daarin zal wedersijds niet gedaan werden dan dat partheyen goede aanteekening hou- den, am naar billikheid door den gouverneur en raad ofte ge-committecrcens van dE_ Comp ondersogt naar ercisch van zakcn beslegt te werden:

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST ~INDISCHE COMPAGNIE 1602~1800.

Waaromme den koning en rijxgrooten belooven haar te sullen laten welgevallen mitsgac ers te volgen naar comen soodanige schikking en decisic als d'E Comp' b'reits mogte hebbcn gedaan of in der tijt zal komen te decideren wegens de bereits overlang geresen questy en misverstanden tusschen die van Chiauw Maganitoe, #egens limietscheyding van plaats Taranke; gelijk alle andere verschillen en questien _ die soo of in der tijt met een van Sangirsc vorstjes soude moogen weesen of opkoomen en door d'E Comp' sullen werden beslist, met wiens #itspraak en decisie wy

ons ten vollen verge- noegen sullen; sonder ons eenigerley wyse of onder wat pretext sulx soude mogen of konnen weesen_ daartegens te oppO- sceren of aan te kanten_

En aangesien er bereits direrse maalen tusschen de Sangirse vorstjes onderling verschil gerezen is over de frcquentatie der Talauwtse eylanden wel speciaal tusschen den coning Tnn Manganitoe en die van Tabockan_ soo helooven den cooning rijxgrooten geene negoryen Op de Talauwtse eylanden sonder verkregen permissie passe van den Taboekanse zergeant-commandant te zullen bevaren, dan diegeene dewelke dependent van het land van Chiauw op ’t eyland Cabroeang genaamt sijn Mangara Toemdelvaly nog ook niet te sullen gedoogen dat door derselver onderdaanen andere dan voorschreven nego- ryen buiten speciaal consent alsvoren bevaren werden_

Soo er eenige geringe verschillen mogten opkoomen, die onder elkanderen konncn bygelegt ende vereffent werden, sOo sal sulx geschieden door kcur van wedersijdsc scheydsmannen dic par-theyen-contendentcn nict verdagt en dc naam hebben van trouwc en vreedelievcnde mannen te zijn, om daardoor vele kleine be-ginselen_ tot grootere onheylen weg banende, in de geboorte te smooren_

Ten welken fine den coning en rijxgrooten belooven ende aan-nemen omme des niet meer nodig zijnde ten minstc alle drie maanden expresse vergadering te houden tot het hooren en

Thi; content dawnlauded]om |6.50.98.28 Weu; I2 Oct 20i6 8,08 05 UTC AIl use subject to nmto about_litor ore cmm: 598

decideeren van alle geringe particuliere civiele geschillen, die tusschen hare onderdanen zullen komen ontstaan, waatvan nict alleen gchouden blyven goede aantekening te houden maar ook nopens de geciteerde zaaken kennisse telkens te geeven aan den commanderenden resident tot Manado, dan wel aan den heer gouverneur alhier.

En naardien aan de Celebesche coningen door de HoogEdele Illustre Hoofdregeering van India tot Batavia in den jaare 1748 wederom g’accordeert en toegestaan moogen oeffenen 17 ML halsregt over derselver onderdaanen, Soo belooft den coning en rijxgrooten allc voorvallende crimineele delicten sonder voor -oordeel ofte pissie naar lands wetten naar luid der acte ran authorisatie, door den Hoogedelen Heere Gouverneur-Gc- neraal Joan Yan Hoorn Jan den overleedenen Caudipans koning Willem Cornput verleend, te sullen afdoen en vonnissen, sonder dat den coning Op eigen authoriteit iemand sa] mogen straffen veel minder ter dood doen brengen, maar sulx mocten gc- schieder met toestemminge Fan desselfs gesamentlyke riix- grooten

Blyvende den coning van Chiauw almeede verpligt, iemand der bondgenooten ongelegentheid zijnde aangeranst wver_ dende door iemand van buiten, deselve by te staan en alle TTIO- gelyke hulpe toe brengen, gelijk dc bondgenooten ook Tet- pligt zijn den coning van Chiauw en zyne rijxgrooten, landen en onderdanen in diergelijk geval te helpen T4aA vermogen, Feel_ tijd, nood gelegentheid zal vercisschen, by te staan

Oif by geval door storm _ swar wcer als andersints; cenige Comp scheepen chialoupen of andere mindere vaartuigen onder het gebied van Chiauw, 0f daaromtrent, mogte koomen te vervallen eenig gebrek hebben aan mondkost, water, brand- hout ofte manschappen_ soo beloolt den coning rijxgrooten haarlieden alle hulpe, bystand ende adsistentie te doen_ Soo Fccl mogelijk sal zijn, geen den EEAgtb Hecr gouverncur by gelegentheid seer gaarnc zal- ~vergelden

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms OOST-INDISCHE COMPAGNIE 1602_1800.

De vaart naar Amboina_ Banda, Maccasser, Mangindanauw of alle andere afgelcgene plaatsen negoryen_ wair ook zijn mogte; en zal by den coning nogte niemand syner onderdanen_ hy zy ook wie hy zy, ondcr wat voorgeven ook soude mogen weesen, dan alleen met speciaal consent en passe van den heer gouverneur; mogen werden onidernomen, nog ook niet verder dan de plaatsen, werwaards licentie hebben &’obtineerd, zullende degeene, die sig hiertecgens mogte misgrepen hebben_ ten goureuste naar exigentie VaTC saken werden gestraft

Ook belooven coning rijxgrooten ons op de cerste sommaatie cn opontbod van den heer gouverneur der Moluccos_ sonder eenige het minste dilay, ten allen tyden illico rCIs Ternatenwaards, dan wel naar Manado of werwaards onse pre - sentie ter verhandelinge van saken Comp wvegen mag wer - den gerequireerd _ te sullen begeven.

Indien onder het Chiauwse district ecnige specerybоomen mogten ontdekt werden; Soo belooft voorschreven koning rijxgrooten desclve aanstonds te doen uitroeyen, wel d’Ej Comp’ daarvan kennisse geven; on door deselve omgevelt en vernielt te werden; en verder nooit te zullen gedoogen, dat in hunne landen cenige specerybоomen gekweekt nog aangeteelt werden_

Den coning rijxgrooten verbinden sig ook; omme soodanige slaven, als er van d’andere Sangirse vorstjes, dan wel Comp’ dienaren of anderen persoonen_ haar op derselver land ophouden agterhalen sijn aan de cigenaar te sullen restitueren mits gaders die in janstaande van Comp dienaren onderdaa nen mogte komen weg te loopen naar Chiauw te vlugten, by agterhaling aan de

lijffheeren of d’E Comp te sullen overlere- mits dat voor ieder lijffeigene, ten waarcn die an d’E Comp’ toebehoorende geld of lijnwaat, tot genoegen van den opvanger, thien rijksdaalders sal moeten werden betaall : 27. Geen vogelnesjes, caret, wax of andere diergelyke producten,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 600

GENERALE NEDERLANDSCHE GEOCTROYEERDE

sal door den coning, rijxgrooten en onderdaanen aan geenc particuliere hand= elaafs mogen verkocht werden, dan alleenlijk 4ac d’E_ Comp sullende d’E Comp soodanige vogelnesj _ caret 147 redelyken pryse aannemen voldoen diet - halven den coning rijxgrooten daarop wel expresselijk sullen hebben te letten haar onderhoorigen waarschouwen, Op poene Vanl contratie gedaan werdende, de overtreders rigoureus naar den inhoud van het placcaet zullen werden gestraft:

Byaldien den heere gouverneur of den resident [Ol Manado_ dan wel’ den Taboekans conimandant, ran een vaartuig, corta corra gilalo, sy tot transport van hare gecommitteerdens, pre= dicant, bestellen “an bricven we] eenige houtwerken tot maken repareren van chialoupen al5 andersints benoodigt wierde; s00 verbind sig den koning {ijxgrooten, d’Ej Comp’ soodanige gelegentheit, veel doenlijk sal wesen genoegen te geven aan voorschreven gericf niet latcn ontbreken.

Eindelijk ende ten laasten beloove ik, coning rijxgrooten, alle hetgs eene voorschreven staat als Tome getrouwe vasalen leenmannen van d’E Comp’ in alle deugd opregtigheid onderhouden_ sonder dat door deese of geene differente die in der tijd souden mogen of konnen ontstaan eenige verbrekinge van di: contract sal geleeden werden, welk wy in teeken der waarheid, ik, coning en rijxgrooten naar de Christen op de Hollandse wyse met het uiten Vin dese woorden Soo waarlijk helpe my God almagtig sijn bevestigende

Onder stond Aldus econtracteerd b’eedigt en geslooten tot Ternaten het casteel Orange, den eersten December anno 1752. Was geteekend van Mijlendonk; J’ Tonneman, J* F Stegman, van Peencn, Borwater, Tho Thornton, Wasbeek en J” Smit: Lager Comp’ zegul, gedrukt met roode lacq daarby ge- schrever Ter ordonnantie van den EEAgtb_ heer gourerneur en raad geteckend Tho Thornton; Secretaris,

This centent duwnlo; ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

VERBETERINGEN

Blz.

JL Doner, lees Jb Boner: selsvragt, lees eselsvragt Ielivelt, lees: M. Lelivele 104. cestumen_ lees : costumen 139. Js Heymans lees: Ths Heymans 204. adjule, lees: adjide_ 226. Bs Heymans_ lees: Ths Heymans_ 295. Mossal, lees: J Mossel, 302. F Nolthenius, lees: D Nolthenius_ 382. Siesma, lees : Siersma_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms REGISTERS.

This conlent Jownloiled tivm |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Wabout iston mte”tenms REGISTER VAN GERAADPLEEGDE WERKEN

Aa (P.] B. Robide van dcr): De groote Bantamsche Op- stand in het midden der vorige ceuw_ (Bijdragen Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- Volkenkunde van Ned; Indie, deel 29, ’s-Gravenhage; 1881). Blok (Roelof) Beknopte Geschiedenis van het Makassaarsche Celebes_ (Tijdschriit van Nederl, Indie, Batavia, 1848)_ Canter Visscher (J.)_ Mallabaarse brieven (Leeuwarder 1743)_ Chijs (J van der) 21- Daghregister, gehouden int Casteel Batavia_ (Batavia- Ps-Hage; 1887 1931) Clercq (F. S. dc)- Biidragen tot de kennis der residentie Ter- nate: (Leiden, 1890)_ Eerdmans (A. J: A. F.) Het Landschap Gowa. (Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van K. W, deel L, 1897)_ Encyclopaedie van Nederlandsch-Indic, tweede druk (’s-Gra- venhage Leiden 1917 enz } _ Erkelens (B.)_ Geschiedenis van het rijk Gowa: (Verhandelin- gen van het Bataviaasch Genootschap van K. en W, deel L, 1897) Gijsberti Hodenpijl (4. K A) De zwerftocht van Sultan (sic) Pakoeboewana II, na diens vlucht uit den Kraton te Soera- Karta_ op 30 Juni 1742. (Bijdragen Koninklijk Instituut, deel ’s-Gravenhage, 1918) _ Haan (F, de)- Priangan (Batavia ’s-Gravenhage, 1910-1912)_ Haga (A.) Nederlandsch Nieuw Guinea en de Papoesche cilan den; (Batavia s-Hage, 1884)- Heeres (J: E)- Corpus Diplomaticum Neerlando-Indicum, (’s- Gravenhage, 1907, 1931). Hotz (A.). Journaal der reis van Joan Cunaeus naar Perzie in 1651-_1652. Amsterdam, 1908) . Cornelis Cornelisz Roobacker’ $ scheepsjournaal Gamron-

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 606

PICISTIR VaN GERAADPLEEGDE WVEREEN

Basra, 1645 (Tijdschrift Kon Ned Aardrijksk Gen- serie, deel XXIV; Leiden, 1907) - Jonge (J: K]: de) De Opkomst van het Nederlandsch gezag Oost-Indie (“s-Gravenhage Amsterdam, 1862 enz) Mac Leod (N.) De Oost-Indische Compagnie als Zeemogend- heid in Azic (Rijswijk Z-HI: 1927) Meylan (G. F) Geschiedkundig Oversicht van den handel der Europeezen Op Japan. (Verhanidelingen v/h Bat. Gen ran K_ XIV Bataviz, 1833). Netscher (E) Dc Nederlanders in Djohor en Siak (Verhan- delingen v/h Bat. Gen_ ran K en W. XXXV Weltevreden, 1870)_ Noorlander (J. C)

Bandjarmasin en de Compagnie in de tweede helft der 18de euw. (Leider, 1935) Rapport over Compagnies regt op de Groote-Oost: Samen- gesteld in 1761 door R de Klerk;] E van Mijlendonk A. Alting: (Verh. v/h Bat: Gen. van en W. XXXIII, Batavia 1868) Reis van den Gouverneur-Generaal Van Imhoff over Java_ in het jaar 1746. (Bijdragen van het Konicklijk Instituut, s-Gra renhage 1853)_ Sewell (R.) and Balkrishna Dikshit (S.). The Indian Calendar. (London, 1896) Stapel W)_ Corpus Diplomaticum Neerlando-Indicum _ III en IV ('s-Gravenhage, 1934 en 1935) . Pieter van Dam'$ Beschryvinge van de Oostind. Compagnie; RG.P. nos_ 68, 74, 76 ('s-Gravenhage, 1927 11932)_ Valentijn (Francois). Qud en Nieuw Oost-Indien (Dordrecht EnZ. 1724-1726) . Verdam (Middelnederlandsch Woordenboek: ('s-Graven- hage 1885 1929) . Vogel (J: Ph:). Journaal ran J_ Ketelaar's hoireis naar den Groot Mogol te Lahore, 1711-1713. (Werken der Linschoten-Vereeniging XLT, Gravenhage, 1937). Wilson (H_ H) A Glossary of judicial and revenue terms of British India. (Lordon, 1855) . Wiistenfeld (F.) Vergleichungs-Tabellen der Muhamedanischen und Christlichen Zeitrechnung: (Leipzig 1854) . Yule (H:) and Burnell (A_ C) Hobson-Jobson, being glos- saty New edition_ (London, 1903)

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

REGISTER VAN GERAADPLEEGDE WERKEN

Herhaaldelijk is met succes gebruik gemaakt van een tweetal werken_ handschrift aanwezig Op het Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage Hct zijn : Mallabars Woordenhoek, deel uitmakende van de Memorie Un Overdracht van den commandeur van Malabaar, Julius Valentijn Steyn Van Gollenesse, Voor zijn opvolger, Reinicus Siersma 20 Versameling der Woorden, voorkomende Indische brieven, eenvoudig verduytst;, door wijlen Prof: Heeres 221} het Alg: Rijksarchief geschonken_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte"temms

REGISTER VAN PERSOONSNAMEN_

Alla Oedin (sultan van Batjan) :

Aartsz (Danitl, bijgenaamd Pe- Allawadijn_ zie Alla Oedin. per) : 443. Allawirdi-chan: 221, 235, 236_ Abdul Cahar: 150-152_ 432 435, 439, 509, 533. 537, Abdul Chalim: 563 581 _ 582_ Abdul Hasis: 6, 15. Altona (Hendricus) : 101_ Abdul Jalil: 320_ Amangkoerat 177, Abdul Kaddues: 21_ Amsterdam (sultan) : 544, 545_ Abdul Kadir: 29_ 547. Abdul Moesalimie Alisa: 124. Andriesz (Pieter) : 134. Abdul Rachman: 6 Anko Ralo, alias Abdul Chalim; Abdulla-chan: 44, Annawardi-Chan: 402. Aboe Nazar Abdul Cakar (sultan Aponee (radja) = 248, 254. van Bantam) : 184, 189_ 552, Aroe Kayoe: 23_ 557, 561 _ Aroe Mamipoe: 23, Aboel Fafach

Mahometh (sultan Aroe Palakka: 23 Bantam) 184, 189, 190, Aroe Timoerong: 23, 192, 194, 271 274, 440 444. Arrewyne (Johannes van) : Aboel Machasin Moehamad (sul - 152. tan Bantam) 110, 112, 114, Arrewyne (Josua van) : 125. 120, 161 _ 187, 193 195_ Asserai (sjah): Aboel Mafaghir (sultan Vin Ban- Astra Ingalaga (sulian van Djam- tam) 562. bi) : 345. Aboe'! Mochali (sullan van Ban- Attrup (Rasmus) 8, T-13. tam) : 548, 550, 552, 553, 556 Augier (Js) : 20. 28. 558_ 561_ 562 Aukma (D.): 164. Ackersloot (Jacob) 268. Aurengzib (Grootmogel) : 107_ Addil-sjah: 454 , 456_ Ayan Saha Oudshoom (sultan Adi Sandika (pangerang aria) = van Ternate) : 307, 308, 544 - 548 - 550_ 560, 561_ 546, 574. Aerden (Ms van) : 302, 339, 353, 359, 379. Albinus (Wilhelm Bernard) : 425_ 426, 431_ Alephelt (Gerrit Hendrik) : 337. Baarle (Hendrik van) : 13, 16, 120. Coeli-chan: 454. Backer (Cornelis) : 139, 156. Ali Hassem-chan: 391, 392. Backer (Johannes Philippus) 333, Ali Nachie: 77, 86. 334, 336, 337. DL: 96.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 610

REGISTER VAN PERSOONSNAMEN:

Backer (Zacharias Johannes)- 333, Boogaard (Cornelis Jan) : 265 , 337_ 267 , 270, 276, 277, 302, 306. Backer Jacobsz (Willem) 160. Bormeester (Nicolaas) 337_ Bake (David Johan): 111, 120_ Borondo (Jacob) : 446. Bakker (Cornelis) : 134, 219, 225 Borwater (J. A: 525, 532 , 547, Bangeman (Pieter Joan) : 375, 573, 578, 579_ 600. 378, 380, 381. Bosch (Jacob van den) : 424, 453. Barnewal (Js P): 265 , 401 , 556, Bosch Theodorus van den) 559, 560. Barriel (J) 337 . Bosch (Vincent) : 22. Basse (Willem) : 455_ 457_ Bottendorp (Jacob): 54 Baven (Herman van) : 120, 164, Bouwenthi (Zacharias): 447_ 170, 194, 195. Bowijn (Fs) ; 339. Beerninck (Cornelis) : 124, Brandwijk van Blokland 151_ 196, Gerrard van) 388 390, 409, Behaghel (Joan Iszaq, zich her- 413, 436, 439, 463, 469, 470, 476, haaldelijk teekenende Jan van 487, 489. Behaghel) : 199, 222 , 235_ Breton (H.): 499_ Berenaart Rogier) 145. Breton Hk) : 281_ Berendregt (Nicolaas van) : 175_ Brouwer (B. D.) 203_ 298, 304. 164, 170, 194, 195_ 302, 339_ Brolwer (David) : 165, 169, 170. Berg (en) (Willem van den) : 106, Broyel (Arent van): 19, 453_ 268, 269. Brugghen der) : 339 Bergen van der Grijp van) : Brugghen van der) : 145. 430. Bruins 476_ Berger (Daniel) : 304. Bruyn (Pella) Bergh (C.): 260. Bruynink (Willem Maurits) : 245, Bernard (Abraham): 139, 156, 270, 274. 219, 225, 334, 336. Buirat (Franschman): 145_ Bernard ohannes) : 157_ 210, Burgh (DanieL van den) : 448, 452, 219_ 220, 222, 223, 225 227 , 489, 510, 511 229, 254. Buyk (Edmond): 16, Beseler (Willem van) : 28, 30, 32, 34, 35, 52, 55, 60, 96, 103, 139, 156, 219, 225_ 265, 267, 270. Beusichem van) : 387_ Bijwegen (A.) : 532. Cailliou A,) : 268_ Bliek (Joan) 137. Camber Alie: 43, 80, Blok Pieter) 135, 313, 455, 457 . Blok (Roelof) : 23 Camphuys (Johannes) : 190 Blom (Wybrant) : 13, 15, 120, 149, Campie (Jean) : 442, 443_ 164, 183, 189, '191 195. Catiandago, zie

Kaliandago. Bly (Pieter) : 106 Cau (Jacob) 299. Bogaerd (Godefridus) : Il, 120. Cau (Roelandt) : 242, 245, 275, Boner (Jacob) :: 19, 28, 34, 52, Charron (Jn) : 255. 60,96, 103, 134, 139, Chavornes; Pasques Cha- vonnes: Bontolancas (karaeng) : 262 266. Chevalier (Ps) : 20.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms RECISTER

TERSOOYSIAHEK

611

Claas (Jacobs) : 89, 226, 340. Datoe Boeisang: Cleen (Leendert de): 55, 56, 79, Davids (Es) : 220. 121, “122, 134. Dhaenens (Francois) : 504, 507 _ Cloon (Mr. Dirk van) : 8, 11, Dhervilliers (Franschman): 145_ 120, 153, 157, 164, 170, 173, Dikkinson (Francois) : 106. 177, 184, 191 193**195, 211, Dooreslaar (Johannes van) : 352, 223, 225 , 227, 229. 383* lootwijk (J. D van) 387 . Doorn var) 405, 406, 408, Cluysenaer (Gs) : 241, 302 , 339, Dormieux (Js): 12, 123. 442, 443. Drenlelen (Cornelis van) 295. Cluysenaer (Js Ms) 339, 353,359, Dubbeldekop (Jacob Willem) : 13, 379, 453 Coeverden (Gerri: van) : 204, 207, Dumas (Pierre Benoist) : 292, 295. 210. Dupleix (Joseph) : 143, 145. Commerdi- chan: 68. Duquesne (Pierre) 274 , 302. Convent (J.): 556, 559, 560. Durven (Mr. Didericus) Cool (Mr:) : 390. 101, 120, 126, 137. Cornput (Albertus) 57, 344, 517. Duurvelt (J C): ‘183. Cornput (David) : 516_ Duvell (G. H): 254 Cornput (Jacobus) = 344, 516, 517, Duyn van) : 12, 94 295. 570. Duyvens (Rijkloff) : 183 Cornput (Willem) 19, 20, 58, 344, Duyvenvoorde (Willem van) : 265, 517, 523 598_ 267, 270, 276 278_ 302. Corsgens, zie Korsgens Cortenbosch van) : 20, Costa (Don Caspar de) : 490, 508_ Couper (Jacob) : 177 Eilbrag: (Hendrik) : 137, 140, 145, Courbesatze (De) 295. 164_ Coyet (Frederik Julius): 157, 164, Elsevier (Cornelis) : 323. 170, 183, 194, 195_ Elui (J. S): 42. Crane de) 313. Essche (Johan Levin) : -580. Crijtsman (Johannes Ferdinan- Ewijk (Johan Hendrik van): 145_ dus) : 504 507_ Eylbragi; zie Eilbragt: Croix (C de Ia) : [45_ Crouse (Js de) : 352, 383. Crouse (Pieter de; sOms geschre ven Krouse) ; 287, 290, 298, 304 Faber (Willem George) : 573, 578, Crul (Nicolaas) : 302_ 339, 353, 579. 359, 379, Faure (H: 442_ Cruse (J.): 152, 197, 298. Feddesen Cuylenburgh (Ws Bs van) : 507. Fek Gerrit) 302 _ 306 Feling (Willem) : 199’ 201-203, 240. Fellie (Fs): 134, 156, Feltsz (Christiaan Willem’ van Daiorseca (J: D): 295. der) 320_ 323_ Daniels (Ismail) : 447, Feyth (G. J): 339.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hup Waboutjstor orgherms 612

REGISTER VAN PERSOONSNANEN.

Fillie, Fellic. Haeze (Elias de) 126, 133, 134, Finx (Kk Cn) : 337. 137 139, 153, 155, ’156, 173_ Flair (De) : 145. 2117 274. Fontaine (Jan Walraven de Ia) : Hagadamius (Hendrik) : 248, 255_ 343_ 256, Fourier (Hendrik) : 395. Hagie Ahinet: : 234 Franchimont (G. G): 203, 241, Hamer (J de): [45_ 339, 352. Hamidoellah (van Bandjarmasin) : Fraria (Domingo de) : 490, 165, 170, 448, 449, 452, 453_ Friscus (Christoffel): 547. Hamme (Cornelis van) : 162_ Hanssen (Chr:) Harstede (An): 199, 201-203_ Gabry (Pieter) : 13, ’16. 286 _ 290, 339. Gallart (MI) : 12 Harting (Nicolaas) : 401, 405, 406, Gape (Ketjil) _ zie Miri Bifalalihi: 408_ Gessel van) : 189 192_ Hasebroek, zie Hazebroek_ Gils van) : 183 Hassan Oedin (van Tidore) 224_ Gobius (Jan Frederik) : 7, Hassan Oedin Mahomet Alisa (van Gobol (prins) 102. Bima) 124. odenpijll 387. Hassan Uddien-chan (van Dak- Goede 323. ka) 537, 538, 563, Gcede de) : 469, 476 , 489. Hasselaar (Cornelis) : 13, 25, 30, Goens van) : 386. 120. Goesti (pangerang) : 548, 558_ Havelaar (Dirk) : 101. 562. Haverman (George Frederik) Copaal-Ayengaar= 355_ 320, 323, Graswinkel (H): 19 Hazebrcek (Jacob) : 389, 390, 439, Gravia (Louis) 295. 476. Grendi (Mas) : 376 Haye (Huyberlus de Ia) : 219, 225, Greuningen van): 273. 226. Creven (H): [47, 183. Hecverman (G. FJ): Greving, zie Greven_ Hendrix (Wouter) : 13, Groiselle (Franschman) : 145. Hertenberg (H.) : 358 Guillau de Bourlet (G.): 145. Heuvel van den) : 499. Guillot (Elias) : 11_ 12, 171, 172, Heuvel (Theodorus Jacobus van 203 , 207, 209, 302. den) : 219, 220, 225_ 226, 229. Gutchi George) : 42, 43, 45, 77, Heyden (Steven Marcus van der) 80, 86, 98, 135_ 448 , 452_ Heye (Ds) : 56. Heymans Thomas) : 20, 139, 226, 254_ Haak (Hendrik) : 12. Heyningen van) : 16. Haan (Mattheus de): 13, 16, 24, Heynitz (Michael) : 45, 48, 77, 78, 80, 86, [05, 122, ’135_ Haas (Dirk de): 154 Heynsius (Anthony) : 89. Haase; zie Haeze. Hoesein (Hagie) : 17]_ 203, 205 _ Haasebroek, zie Hazebroek: 207 _ 209.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms REGISTER VaN PER SOONSNAME:.

Hoeven (Cornelis van der) : 19. Hohendorff (Jan Andries; Baron van) 375, 378, 384, 386, 494, Katiandago (Daniel) : 564, 565, 496, 497, 499_ 500, 578. Holmer H): 532, Katiandago (Pieter) : 446. Holstein (Hendrik) : 273_ Kersseboom (Jan) : 581, 582. Hoogkamer (Jacob) Ketelaar (Jan Josua) : 73- Hooreman (Mc Liebrecht) : 295, Keyser ((jerardus) : 405, 406, 408_ 501- 50J_ Keyser (Nicolaas) 383_ Hoorn Joan van) : 523, 570, 598. Kieu LLrg (Keizer van China) : Huygens (Jan) : 432. 239_ Huysman (A. L): 14 Klein (Leendert de) ; zie Cleen. Kleinstrom Sacharias) : H_ Kloek (Jacob) ; 246. Koenad Carel) : 43, 45, 48, 49, 105_ 312 Imhoif (Gustaaf Willem, Baron Koesoema Ningrat (rijksbestuur- van) 120, 150, 157_ 164, 170, der van Bantam) 483_ 194, 346_ 353, 359_ 360 , 375, Koldedehorn (Johan Daniel) Mi_ 378, 379, 395, 406_ 409, 413, 120. 420, 422 424, 426, 432 _ 436, Koning (Ms) : 390

392, 433 442_ 444_ 448, 453 464, 436, 440, 445, 493, 494, 510, 470, 481 486 487 , 494 496, 535_ 538 _ 539_ 564, 582 _ 583_ 499, 516, 547, Korsgens (Johannes Jacob) : Imhoff (R. van) : 442 298_ 339. Indra Bongsoe: 403. Krouse; zie Crouse, Iperdijk (Anthony) Isaiksz (PJ): 160, 201 Isaeksz (Isaak) :: 304_ Labourdette (Abraham) : 25 Lafargue E): 323 Lakeran (Jacob) 353, 359, 379_ Lam (Pieter “t) Jacobsz (Daniel) : 593. Lanbertsz (Willem) : 481 Jacobsz (Ismael) : 593_ Lasarus (Jacob Martin) : 50, 446, Jaffer AlI-chan: 589, 591, 592_ 568_ 578. Jaffer-chan: 21. Lauwter (Engelsch president Jansz of Jansen (Pieter)- 139, 219, Suratte) : 141 225, 255_ 281, 292 325 333, Leborgne (Jacobus) : 231_ 337 _ 341_ 358, 413. Legrand (Egbertus) 139_ Joekoe Awang: 510, 511_ Lelivelt (Marten) : 34, 52, Jong (Hendrik de) : 286, 290. 10313- 139, 156, 219, 225_ Jong (Maximiliaan de) : 315_ 255, 278, 28| 283, 291 _ 292 _ Jong de) : 109_ 307 , 324_ 326, 333, 341, 344 , Jonge (Cornelis de): 145. 356, 358. Jongh de) : 337. Leslorant (Andries) 298. Jongsma (N.): 417, 420, 422, 424, Lesueur (Thomas) 312 , 375, 378. 486. Leus (Willem de)

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 614

RECISTER VAN PERSOONSNAMEN.

(Ms van) : 78, 122 Liesig Lille G. de): 55, 60, 64, 96. Lolen (Joan Gideon) 387 534, 536, 548, 556 560. Lults (W. A): 341, 344. Lursenius (Jacob): 125, 197.

Miri Bifalalihi (sultan van Tido - re) : 25, 26, 28, 30, 31, 153_155, 211_ 220, 222, 278, 387 , 463, 546. Mohamed Ali-chan: 122_ Mohamed Hassiras: 123. Mohamed Ismael: 77 , 86_ Monin-chan: 256_ Moolengraaff (Henric) : 42-44. Mooyaart (Js): 160. Mossel (Jacob) : 293 _ 295, 310, 317, 354 , 401 , 424, 441 444, 453, 526, 534, 547, 556, 558, 564, 573, 593. Muller (Dk Ms) : 262 323_ Munt (Cornelis de): Munt (Nicolaas de) 140, 163, 198. Mynekes (PJ): 292_ Mylendonk; zie Mijlendonk;

Maetsuyker (Joan): 299, 340. Majumba (kitchil) : 426_ Malim Soethan: 261, 262_ Mamangon (daeng) Mamet Pier: 136. Mamoe (daeng): 150 151_ Manaboeang (Andries) :: 53, 447, Mangkoeboemi (pangerang) - 494, Mangkoenagara (pangerang) 364_ 376. Manibi daeng) : 526, 528. Manombong (daeng): Manoppo (Franciscus) ; 126, ’134 Manoppo (Jacobus) : 127. Marre (Christoffel de) : 165, 170. Naarsen (R van) Martens (Jan) : 295. Nadir-sjah: 454, 455. Maten Adriaan) 157, 199. Naizak (Philippus) : 267, Meder (Anthory Everhard) 255_ Nanxatti (radja) : 261 _ 262_ 281 283, 285, 292, 341, 344, 358, Narondo (Salomon) : 446. 528, Nebbens (Jan) : 92, 134, 226, Meekeren (C: van) 287 . Newazis Mthamet-chan: 533, 537, Meel} hop (Hendrik) 446, 447. 538, 563, Melangin (Don Louis) : 291. Nicolai (Nicolaas) : 229_ Mersen (Galenus) : 401_ Niesamoelmolk: 171, 172 _ Meulenbeek (J A.) : 323 Ninaber (Arent Willem) : 141, 143.

Meulman of Meuleman (Johan- Nipoort, Niport of Nyport (J: H): nes) 389, 390, 439, 469, 476, 8, 15, 25, 125, 152, 197. 489, 525_ Nisanmamolk: 107 , Mey (Jan Hendrik de): 20, 28, 34, Nolthenius (Daniel) 302, 339, 353, 359, 379, 453_ Mhamoet-sjah: 65 Nuyts (E): 7, 8, 15, 25 Mia Atsent: 457, 458, 463. Michielsz (Hendrik Aarnout) : 43,

Miersa Ismael= 121, 122_ Miersa Rahim: 135. Mijlendonk (Jan Elias van) : 516, 525_ 526, 532, 546, 547, 573, 578, 579, 593, 600.

Onneke (J): 430. Oostwalt (Adriaen) : 120, 157, 164, 170, 194, 195. Oostwalt (J. A): 147-

Tnts content downloaded 146.50.98.28 0n Wcd, Oct 2016 I8 08 06 UTC AIl use subject hitp Wlabout jstor oettenus REGISTER VAN PERSOONSNAMES:

Oranje (Willcm IV van) 526, 556, Poel (Willem van der) : 198, 222_ 573_ Poerba Nagara (pangerang aria; Orme (A.): 145 rijksbestuurder van Bantam) : Overlander (J: H.): 430 110, M_ 13. Outhoorn (Mr Willem van) : 343 Pompa (Jacobus) : 246, 248, 476, 481_ Pompa (Marcus) 246. Poorter (EJ de) : 313. Padbrugge (Robertus) : 53, 89,94, Pretappa (vorst van Tanjore) : 226_ 340. 310, 317, 354_ Pakoe Boewono [: 179. Prill (Johannes) : 556, 560. Pakoe Boewono I: 146, 176-178, Prins W: 12 242, 342, 359 -361, 375, 378, Prins (vaandrig) 306. 379, 424 494 496, Pakoe Boewono III: 498 500, Pank KJ: M1 Paparang (Cornelis) : 291, 292. Paparang ((Philippus Cornelis) : Radja Laoet (sultan van Terna - 469, 470, 578 222, 224, 278, 307_ Parra (Petrus Albertus van de) = 326, 356, 358, 387, 463, 487, 353, 359 _ 375, 379 , 444, 453. 544 547, 573, Pasques de Chavonnes (Pieter Ro- Radjaballa Rassaballa_ chus) : 242, 245, 274 302, 353 Rana Manggala (pangerang van 359, 379. Bantam) : 109, 113 Patras (Abraham): M 120, 157 Rassaballa (Ditk) : 469, 470, 578 164, 170, 194, 195, 240, 242 Ratoe Bagoes: 547. 246, 248, 345. Rauwenhoif (Paulus): 219, 220, Pauwen (Johannes) 283, 285 225. 292 , 309, 325_ 333, 393, 395, Reaal (Pieter) : 51, 103, 134, 446, 447, 476, 481, 528. 292 _325. 333 337_ Peenen (Malthijs van) : 525, 532, Redoch 140, 164, 235, 236. 547 573_ 578 600. Ree (J. de): 220, 255, 256, 281 Pekeyn (Jacob) : 270, 277 , 302, Regenado (Odero) : 199, 201_ 306. Reumer (J.) ; 525_ Pekok (Johannes) 256. Reyd (Hendrik ,271, 152, 197 _ Petersom (David van) : 343. 265, 267, 270, 302, 306. Phoonsen (Pieler Laurens) : 141, Riel (Cornelis van) : 273_ Piazzoll L): 426, 430, 432, Rijn (Theodorus van): 10l. 580. Rijswijk (Johan) 389, 390, 413, Pielat (Jacob Christiaan) 439, 469, 476, 489. 28 - 52, 55, Rinck (Stephanus) : 589 592. 93, 102, 103 120, Ringh (C): 145. 170_ 194, 195_ 217, 226, Roel (Cornelis) 125. 340, 344. Roman (J): 7, 8- Pietersz (W) : 267. Romp (Michiel) 239. Piper

(Cornelis) : 19. Roos (Abraham) : 255_ Pits (Jacob Jorisz) ; 190. Rooseboom (Cornelis) : 265, 267 , Pla (A): I1, 36. 270, 277, 302 , 306.

Ths conlenl downlozded from |46,50,98,28 on Wed, 12 Oct 20I6 | 8,08,06 UTC AIluse subject hulp /dojul_stor orgltcim? 616

REGISTER VAY PERSOONSNANEN

Roselaar (Pieter) : 53, 89, 94, 291_ 343. Ruymbeek van) :; 452 Ruysenbeek (Jan) : 481

Siersma (Reinicus) : 199_ 201- 203, 288, 352_ 353, 382, 383. Signard George) : 337 Sijl, zie Zijll Sindaradja (adipatih) : 379. Sivappa-naik: 200. Slingerland (Js van) Sluys (Jacob Cornelis van der) : Sadd Uldien-chan: 65, 189 192. Sacramento (Don Medarda) : 508. Smeerens (Jacob) : 469. Sahid (Elias) : 78_ 122. Smit Smith (Jan) : 219, 255_ Sahid (Francois) : 81, 82. 344 , 532_ 573 , 578, 579, 600. Sahid (Jacob Jan) : 455, 457 Smith (Pieter): 225, 395, Sahomedam Swaardekroon; 547, Smout (Adriaan Hendrik) 262 _ Said Mustaffa: 123_ 265, 270, 276, 277, 298 _ 302, 21, Sainct Martin (Isaic de) : 190, 314, 316_ 191_ Snippe van der) : 7, 8, 15. Saint Paul (de): 145. Soerapati: 146. Saleman (sultan van Djohor) Soeria di Laga: 165, ’170. 403, 425 Soeta Widjaja: 345. Samisoedin Abdul Joesoep: 14, Souja-chan: 136, 233, 236. Sanderus 463. Sourab-chan: 141_ 142- Sapie Oedin: 277 305_ Sousa (Philippe de) 203_ Sariia (raloe van Bantam) : 440 , Speelmar (Cornelis) : 177, 299_ 481- 483 , 547 _ 549, 560. 544- Sariff (pangerang van Bantam) : Spreekens (T: van} 339. 441 444, 482, 483. Sty Nara Hivam: 203. Sas Staal Theunis Hendriks van) : 94_ Satink (Floris) : 189, 192. Stade (Elias van) 20, 52, 55, Sautijn (Joannes) = 152_ 197, 262 . 88, 96, 103, 134. Scha ghen (Joan Paul): 120, 157, Steeg (H; van der) : 339. 170, 194, 195_ 242, 245_ Steenhofi (Joannes) : 7, 8, 15, 25, 274, 302. 125, 152. Schaller (Christiaan) : 87, 88. Steenhuysen (Js): 12, 13. Scherens (Jacob) : 389, 390, 413, Stegman (Jacob Frederik) : 341 439, 476 , 489_ 345_ 358_ 389_ 413_ 439_ 469, Schinne (J van) 274. 476_ 489 _ 525_ 532 , 547, 573 , Scholten (Jacobus) 100. 578_ 579, 600_ Schorer (Nicolaas of Nicolaus) : Steinmetz (Nathanael) : 342. 70, 75, 78_ Sterer (Hendrik): 265 267 , 270 Schreuder (Jan): 458. 276, 277, 302, 306, 358_ 413, Schrik (Petrus) 495, 498 *500* 439_ Schuer van der) : 13, Stengh van der) ; ’164 198_ Sterrenberg (Elso) : 380, 381 , 383, Schults (J W) : 341, 344. 384_ 386_ Sepoeh (sultan van Cheribon) : Steyn Gollenesse (Julius Va- 534 536. lentijn) : 161, 189, 192, 240, 287 , Sichterman (Joan Albert) 233_ 288_ 295, 303_ 304, 337 , 339,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms
REGISTER VAX PERSOONSNAMEN.

505_ Stiermans (W,) : 339_ Storm (Martinus) : 246, 248, 254, 255, 291. Stuermans; zie Stiermans_ Sturck (Jan Willem van der) : 106. Suchtelen (H_ van) 274, 302 , Suchtelen (Hermanus Jacobus van) : 534. Suchtelen (Jan van): 343, 375, 378, 405_ 406, 408, 448, 452 , 556, 559, 560. Swaefken): 183. Swerens (J) : 525, Swoll (Christoffel van) : 246.

Thim (Johan Hendrik) :: 53, 94, 325, Thomas (Juriaan) : 447 Thornton Thomas) 532 , 547, 573, 578, 579, 600. Tim; zie Thim_ Timmerian (J) : 525. Tirtanegara (raden): 512 Tjakranegara (regent van Soeme - nep) : 413, 417. Tjakraningrat (regent Madoera) : 342, 363 , 395, 420. Tolucci (prins) 227_ Tonneman (Jeronimus) 532, 547 , 573, 578 579, 600. Toutlemonde dikwijls tee _ kenende Balthasar T): 375, 378, 495_ 498, 499.

Taarling (Hermanus): Taillefert (Louis) : 499, 500_ Takanetang (Martin) : 62. Talolo (daeng) : 13, Uddin-chan (Mir Main) : 457, 458 Tamdji Dulla, zie Hamidoellah: Tampungang (Sacharias) 446. Tappa (kiahi) : 547. Tarafanoerie (sultan van Batjan) : 138. Valckenier (Adriaan) : 120, 149_ Tatagou (Simon) 446. 157 _ 170, 194_ 195_ 270, 273 Teegbeek-chan: 141_ 143_ 274, 278_ 287 , 291 _ 298, 302, Teekman (Jacob Christiaan) : 401_ 303 , 305, 314, 324, 326. 405, 406, 408, 409_ Velde (Pieter van den) 442, 534, Tellagappa (bramine) 109, 204, 536. 207, 209, 210. Velge (Abraham) : 295 Terburg (Fs)) 339, Velsen (J van) : 183, 273. Teuver: 504 507. Veltman (G.): 346. Thamas (sjah van Perzie) : Verbrugge (Ary) : 430. 79, 80, 121 134. Vermehr (Lubertus) : 281, 292, Thamas Coeli-chan (rijksbestuur- 325, 341, 344. der van Perzie) : 70. Verrijn (Gjerrit) : 145. Thedens (Johannes) = 157 , 164, Verysel (Hugo) = 342, 360, 361,_ 170_ 194, 195, 274, 302 , 334, 375, 378, 379, 381 , 395, 401 339, 344 , 356. 403, 405, 406, 408, 413, 420 , Theling (Jan Harman) : 342, 375, 424, 453. 378, 379, 381 , 453. Vicq C.): 204, 207, 209_ 210, Thielen (J A.): [45. 295, 317, 318, Thielens (Fs Js) : 109, 204, 207 , Visser of Visscher (Anthony) 125, 209, 210. 152, 197_

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 618

REGISTER

FERSOONSNAMEN.

Voges (Caspar) : 139 , 156, 173, Wiggers (Enoch Christiaan) : 309. 176, 219, 225, Wilde Herman de): 146, 177 Vos (J de) : 87_ 317,‘318. ’179, 181, 245_ Vromans (Ts): 197. Wilde (de) 556. Vrymoet (Thomas Dirksz) : 203, Wilke’ (David) : 106. 204, 207 , 209_ Wilshuysen (Ms): MI,113. Wiltvang (N): 183. Wind (Claas de): 402, 403, 425_ 430. Wingerden van) 273_ Walburg (A.): 25 Witte van Schooten (Js Fs de) Wasbeck (Adriaan): 573 , 578, 120, 149, 157, 170,194, 195_ 579 , 600. Woeloe (Barend de) 134_ Welle (Abrahan van de) : 456. Wognum (Jacob): 125, 189, 192_ Wendelboe (A.) : 469, 476. Wauters ((.) : 274. Wengetarama: 87,

317, 318. Wernher (Petrus) 325, 333, 341,, 34+, 358_ Westpalm (Michiel) : 13, 109- 113, 120, 157, 161_ 164, 170, Zijll Jr (Willem van) : 109, 123. 194, 195. Zorab-chan: 455_ 457, Weusthoif (Jurgen) : 173, 176, Zwaardecroon (Henric) : 345. Weynekes (Jan) : 325 333, 341 , 344, 358.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject t0 hutp Wabout jstor meterms
REGISTER VAN PLAATSNAMEN.

Bakergens: 492, 493. Balega: 399_ Adamsbrug: 506. Balcmbangan: 398. Afara: 232 233. Bali, Baliers: 162, 187, 245_ 299, Agra: 257. 373, 398, 400, 414, 418, 479, Ahmedabad: 65, 69, 256 Balliapatnam: 241_ 260_ Ballora: 384, Alfoeren: 126, 128, 464, 465 _ Banda _ Bardaneczen: 131_ 154, Amacore: 490. 229 233, 252, 336_337. Amanatle: 508 509_ Banda-Neira 336. Amanoebang: 490 491_ Bandjarmasin: 165 *170, 448 Ambon, Amboncezen 131 , 154, 454. 215, 252, 299, 474, 481 . Banggai-archipel: 325 333, Amfibaboe: 528 Bangil: 146, 147, Amphoang: 490. Banka: 115, 398* Amoerarg: 128_ Bankalang: 421, Andagile: : 58, 520. Zie ook Aitin - Bantam: 109-*120* 161-162, 183 gola- 195, 270 -275_ 440 _ 444 , 481 Arabie, Arabieren; 268, 312. 486, 547 *563. Arkadoe: 355. Barnagoor: 21, 233 235* Armeniers: 134. Barneveld (fort) : 438_ Aroe-eilanden: 229 233. Baros: 98 -101_ Arosbaja: 399, 421 . Barsaloor: 200. Arsa: 234. Basra: 55-104-105_ Asiemgens: 492, 493. Bassoura _ zie Basra: Atingen: 349. Batang: 342, 380_ Atjeh, Atjehers: 16, 129, 251, 321 _ Bataklanden: 99, I00. 472. Batjan: 137-139, 323 325, 436 Attingola: 58, 102, 228, 410, 439 , 487 . 520. Batoe Kapoendoe: 510-511, Attuwa 143. Baviaan, Bawean, Bawean: 398, 414, 418, 451 Baykam: 297. Bega: 410. Beltadawil: 157. Bagsberder: 234, 432 - 436 , 439 Bender-Abbas zie Gamron_ 440, 445 Bergalen: 21-22, 136 _137, 139

') De vetgedrukte cijfers verwijzen naar vetgedrukte plaatsnamen

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms 620

REGISTER VAN PLAATSNAMEN,

140 162_164_ 197-*199, 221 Canton;= 237-239* 222 , 233 236 _ 390 392 , 432 _ Carla: 199_ 200, 202, 239 241. 436 439 _ 440 , 445, 491- 494, Carnatica: 354, 401_ 509 510_ 533 534 , 537- 539, Cartadawil: 157-[60. 563 -564 581- 583, Castiljanen_ zie Spanje_ Benjanen: 41, 82, 135_ Caudipan, zie Kaidipang: Berkenkoer: 285 , 295 298_ 382 . Ceilen: 484, 504_506, Bihar: 139 [40, 221 222 _ 390 Celebes: 19 *20* 23 _ 25, 392, 434 435_ 88 96 , 101- -103, 126- 134,173 Billiton; 398 , 451 , 176 , 225- -229_ 246 -256_ 262 Bintaoena 226 229, 410. 267 , 269 270, 275 278 282 Biortong: 520_ 285, 298- 303, 305 -306 314 Bitjoli: 34, 211, 213, 217, 229. 316, 329 , 386 387 , 393 395 _ Blitar: 384 398_ 476 481, 516-525, 526 Bodjonegoro: 405. 532 , 564 573_ 592- 600. Boegineezen: 88,

92, 93, 129_ Ceram Cerammers: [38_ [54, 156, 175, 284 , 400 , 402, 425, 430, 215, 324, 437, 479. Chandernagore: 143_145 Boelang-itang, zie Bolaang Cheribon: 534 536. Boelanga zie Bolaang Chicacole: 589, 591 _ 592 Boeton_ Boetonners: 24, 230, 328, Chikel: 88, 310, 318 502, 503. 335_ 398. Chinco (Poeloe) zie Tjengkoek Bolaang Bolaang-itang: 19 China _ Chineezen 15, 119, 166. 20, 58, 59, 90, 93, 101_103, 228, 237 -239_ 245, 342, 360, 372 , 410 , 516 525. 395_ 400, 448 , 450. Bolaang-Mongondo: 126 *134. Chinsura: 143 145, 491-494. Bolano: 283. Chiraas zie Shiras: Bone (Noord-Celebes) : 90, 410. Chirgees; zie Skarkej: Boni= 300 , 305* 314-316. Chynpore: 222; Bonto Bango: 275 -276, 386_ Cochin: 158 _ 160, 199, 201 203_ Bontoparang: 301, 241 _ 285_ 289, 303, 337 339_ Bornco _ 165 170, 398, 448 454, 352, 382, 383, Borombon: 24_ Coilan 285, 286 _ 347 , 350 352, Brebes: 180, 343_ 380 -381 . Collasiri: 199 203_ 240 *241* Brodera 257_ Colletje: 348 350, 351 _ Brootchia: 66 Colombo: 505_ Bwool; 94, 246 ~248 476 481. Condapilly: [C9 I71, 205, 207 . Condapour: 202, Condawira 109. Contera: 171_ 172, 205 ~206_ Cajeli: 479. Coringi: 172 Calang; zie Kelang: Cottatte: 349. Calaontong: 253. Calcutta: 21, 234_ Calicoilang: 285, 351, 353. Cananoor: 199 293, 239~241_ Canara: 157, 199- 203 , 239 241, Daatcheron; : 171 , 203 , 204, 287 . 208_

This contcMl downlorded from 146.50.98.28 on Wed. 12 Oct 2046 |8,08.U6 UTC All use’ sublect hiniatYc” @onrets REGISTER Van PLAATSNAMEN.

Dakka: 533_ 534, 537 *539, 563 137, 143 145, 169, 251 564* 292 328_ 335, 337, 295, 339 Danisborg: & 350 , 351 _ 353, 448, 472 500_ Dauw, zie Doelang: 519, 567 , 595_ Decca, zie Dakka; Decima 583_ Delhi: 65_ 257. Demak: 180, 343_ 380 . Denemarken; Denen: 8_13, 129, Galela : 307, 308. 237_ 251, 292, 472, 519, 567 , Galesong: 267_ 595_ Gamron: 43 , 47 Dhoelia: 492, 493. 55, 72 , 78, 83, 85, Diamant (kasteel) : 113, 119, 191, 97, 121, 455, 456. 192_ 273, 442 , 443, 550, 552, Ganeh: 464. 555, 561 _ Gapi: 326 Dingding: 149, 430. Ganges: 432, Djambi: 345 346. Glissong; zie Galesong: Djapang: 384 Goa (Makassar) : 195, 196, 264 , Djipang: 394, 405 406. 266_ 267, 269, 276, 300, 306 Diogorogo: 384 Goedjarat: 65_ 68, 256. Djohor: 402_403, 425_ 426_ Goeroelak: 366 Doeapoeloe Kottah’s: 16_19_ 320 Golepalum: 172, 206 323. Golkonda: 106 109, 171- Doelang: 20 173, 590. Doelodoea: 95, 102, 228_ Gondewarom: 172, 206_ Doipo: 5 _ 15, 124, 150 152, Goregpour: 164. 196. Gorontalo: 88 ~96, 101_ Dordo; 394. 102, 103, 173 -176, 203 210, Dondolakka: 520. 225-7229, 249, 255- -256, 284_ Dongala: 393. 340, 341, 4097413, 526, 527 Dordrecht: 472, 518. 529, 531 Grissee:380, 404, 405, 413, 416, 420, 421 . Grobogan: 343, 380_ Guseratte, zie Goedjarat: Eloer: 171, 173, 203_ 205 _ 207 _ Engeland, Engelschen: 22, 41, 104, 106, 123, 129_ 137_ 141 149, 236, 238_ 251 _ 292 328, 335, 351 , 390, Hajeepore: 198, 222 391 443, 448

457, 460, 472, 500, Halmaheira: 153, 210 510, 519, 557 563, 567 , 595. 220 , 223 225_ 278 , 280 _ 281 , 306 310_ 387 390 , 392, 463 469_ Hatuwe: 138, 324. Hoegli: 21, 22, 136, 140, 162, 198, Faars: 78, 97, 122, 456. 234, 235 432, 433, 492. Frankrijk, Franschen: 41, 104, 129,

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms REGISTER VAN PLLTSNAXEN

360, 367 , 368 , 375 378, 383 , 386. Ilolodoa zie Doelodoea_ Kasimbasar; 137, 235_ 509. Tran zie Perzie_ Kediri: 384. Ispahan: 44, 79, 80, 82, 455, Kedoe: 384, 424. 456. Kelang: 403. Kema: 93_ Kendal: 343_ 380, 539_541. Kertosono: 384 Khairpur: 162-164. Jacatra: 482, 486 Kijfhoek: Jaggernaykpalem: 208- 209_ Kilkare: 505- 507, jaggernaykpceram= 589 592. Kisamalecour: 296. Japan: 281 282 , 319 _ 320, 583 Kisar: 333 337_ 589_ Kishm: 44. Java Javanen: 109 120, 129, 146 Kirman: 455, 456. 150, 161-162, 176-195, 242 Koedoes: 343, 384 -245_ 251 _ 268_ 335, 342, 343, Koepang: 489 491, 508_ 511_ 359 381_ 383 386 , 395 , 403 Kokonorra: 29. 409 , 413, 418, 423 425, 440 Koromandel: 8_13, 144, 172, 479, 481- 486, 494- 106_109 , 123, 135 136, 500, 515_ 534 536_ 539 171–173, 203 210, 292 295, 544, 547–563. 310 311 316318, 354 355 Jengibandar: 65 69, 459, 460. 401 - 402 , 500 _ 504 , 589 _ 592. Joana: 343, 380. Kolta-Tengah:: 320_ Krei 232 233_ Kwandang:

Kaboeroewang: 597 , Kadoewang: 384 Kaidipang: 19 20 , 57_60 , 343, Laboeha: 438 345 , 516 525_ 592, Lagoesi: 316. Kajoa: 464 Lamboenoe: 282 285 , 410. Kajoe-Tangi: 169_ 452. Lamongan: 404. Kakienara: 204, 208 , 209, 592. Lampongs: 116 118, 192, 270 Kalangan: 470 275, 441- 443, 484 , 548 551, Kalangbret: 384. 554, 555, 557, 561. Kaligawe: 366. Lar: 46_ Kaliworgo; 343, 384. Larak of Lareek: 84. Kandahar: 52 *55, 446 , Larentoeka: 334. 447, 470. Lasem: 343, 380 , 542_543. Kaoe : 309. Layoe: Karang-gantoe (fort in Bantam) : Leziboe: 410. 118, 553. Lemboeno* zie Lamboenoe; Karkelong: 569, 579. Lifao: 489_ Kartasoera Adiningrat: 147, 176. Limboto: 101 177, 182, 183, 242 245 342, 103, 173-176, 227, 249, 255 _

This centent duwnlo: ded tim 146,50,98,28 on Weil, 12 Oct 2016 [8 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms REGISTER VAN PLAATSNAMER.

284, 340 341,_ 409_413 Linggi (Op Malakka) : 403_ Loebak, zic Bawcan Loeboe: 24. Loloda: 306, 310. Longar: 232_233 Losari: 365_

Mangatti: 157_160 , 382 _ 383. Mangole : 356 359. Maros: 262 263_ Mataram: 176_183, 242 245, 342-343, 359 381 _ 383 386, 395, 403 409 , 423 425 , 494 500_ Mavelicare: 352_ Mazulipatnam: 35, 107-109, 204, 207, 209, 210, 590, 591. Maba: 25 _ 153 _ 156, 211, 213, 217 Mekka: 268. 220 , 280 , 464

Menado: 9, 126, 128 Madioen: 384. 131, 252, 254, 284, 393, 446, Madoera: 182, 363, 366, 373 395 469, 472 479, 481 . 401, 403, 413 422, 512 *515. Menangkabau: 427. Madole: 309. Minab: Madura (Voor-Indie) : 504 507 Minahassa: 19 20, 93, 128 Magetan: 384 Mirsapour: 234, Magindanao: 131* 252, 474, 479. Moerianatty: 158; 160_ Mahe: 337_339. Mokka: 105_106, 268, Mahratti'$; 457 , 461. Molukken: 19 *20, 25 32, 32 Makassar, Makassaren: 5 8, 55, 57* 64, 88, 89, 101, 126 15, 23 91, 92, 124 129, 137_*139, 157* -128, 125, 129, 131, 150-152, 175, 210 220 222 _ 229 195 197 , 230_ 245_ 251 252, 246 256, 278 281 282 _ 285 262 267 269 270, 275 278, 290 292, 306 -310 , 323 333, 298 302 , 305 306, 314-316_ 340 *341 343 345 , 356 359, 328, 335, 386 387 , 400, 472, 409 413, 436 439- 463- 469, 474. 476, 486 489 516 525* 526 Makissar, Kisar. 532 544 547_ 564 573_ 573 Makjan: 437 , 464 , 486 489, 573 578 , 578 579 , 592 600 _ 578. Monghyr: 163, 222. Maksud-Begi: 82. Mongondo, Bolaang: Malabaar; 157–160 , 199 -203, Moxudabath: 21, 509, 510. 239 241_ 285 290 295 298, 303 304_ 337 339, 346_ 353, 381-383 _ 507. Maladiven: 432_ Malajoe: 219, 472. Nagasaki: 282, 320, 583 585, Malakka: 402-403 , 425 432, 589. 580 , Naning: 426 430, Maleiers: 245, 335, 400 , 427. Naoer: 502. Mandhar, Mandhareezen: Narsapoer: 172_ 203, 208_ 129, 131, 175, 251, 284, 393, Negapatnam 11, 86 _ 88_ 136_ 479_ 294_ 295 , 310, 316, 317, 318, Manganitoe: 50_52, 60_64 , 446_ 354, 355, 501 , 502, 503. 564 _ 573, 578 579, 592, 597 , Nieuwe Eiland: 147-*150* Mangarang: 597.

This conlenl downlozded 146.50.98.28 Wed. [2 Oct 2016 /8 08.06 UTC AIluse subject qup Ylabout jstor_ongltenn; 624

RECISTER VAY PLAATSNAMEN

Pasoeroean: 146 -147, 364 365, 380 , 414, 417, 542. Oedjir: 229 *231. Patani (Op Halmaheira) : 25, 31 , Oedjong Pandang: &, 23, 315. 32 ~35, 156* 210, 214, 216, 217, enton G32 Djawa: 552. 219, 220_ 280_ Oerie: 2233. Pati: 343, 380 , 384. Ombi-eilanden: 139. Patientie (straaf) : 487, 576. Oranje (Orangic, kasteel op Ter-Patna (in Bengalen) : 139 *140 , nale) = 153* 162, 164, 235- 236 , 390 102_ 133_ 138, 139, 392 , 509 510, 581- 583. 155 216, 219, 220, 225, 226, Pattapoet: 590. 246, 247 _ 281 _ 291 _ 306 , 324, Pekat (op Soembawa): 5, 14, 124, 325_ 332_ 333, 340_ 341, 344, 125 _ 151_ 196. 412, 466, 469, 476, 488, 489, Peleng: 326. 525, 546 565, 577, 579, 600. Pema lang: 343, 380_ 384_ Orissa of Orixa: 9, 293, 354, 434 , Pembenaar: 504 507. 435. Perak: 430 432, 580_ Ormuzd: 36, 37-44, 46_ Peritally: 286, 287- 290_ Ostendc, Ostendenaren: 123, 129, Pernatte: 290. 137, 147 , 567 , 595. Pekalongan: 342, 380, 384. Perzie: 55_56 97_98, 121-122 134 *135, 256, 312-313, 454 457* Peza: 347. Padang: 16 19, 262, 320_323. Pitapoer: 204. Pagoe: 310. Poeloe Pandjang: 109 *113, 553. Pagoejama: -93. Poeloe Pangkor: 149. Pahang: 425 426. Poeloe Pisang; 214. Palembang: 270, 271* 398, 41- Polgar: 128. Palicol: 171, 172, 203, 205, 206 , Pondicherry: 144, 292 295 , 337_ 208. Ponnosaccan: 128 Palliacatta: 123 172, 206_ Ponorogo: 384.

Paloe: 173 -175. Pontak: 128. Paloppo: 284, 479. Porca of Porka: 285, 303, 382 . Pambe: 504 507 . Portonovo: 335, 401- 402. Pamekasan: 363, 396 397 , 416, Portugal Portugeezen: 417 420 _ 421 _ 514 515. 129, 136, 169, 292, 335, 351 , Panagie (rivier) : 428_ 438 448_ 472, 489, 508, 519, Paoh of Paoeh: 17, 320, 321 , 567_ 595, Papenberg: 585_ Pranarago, zie Ponorogo. Papoeasche eilanden: 34, 154, 156, Priaman: 320 215, 437. Prinseneiland: 147–150. Papenachery: 502. Putulang: 506. Parigi: 91 173-176, 526 532, Paringinaloer: 502. Paroe (Malabaar) : 159, 286, 347 , 382. Ragiamahal: 509. Pasariboe; 98 _-101. Ragiemahindrawarom; 35-36, 171,

This €CnteM downlocded from 146.50.98.28 on Wed; 12 0ct 2046 /8,08.Uc UTC AIl WSc sublcct hiounahnAo Gontew?

203_ 205, 207, 589 592_ 361[363, 366, 367 , 368, 377 , Ramaswaram: 506_ 400, 406, 408_ 414, 415, 417 , Rammenacoyl: 504, 506_ 419, 421, 494, 541–542, Rembang: 342, 343, 366 , 367, 404, Shahabad: 222. 413. Sharkej 257_ Rembau: 428_ Shiras: 455. Repelin: 303 304 . Siak 402_ 403, 425_ 426, Riouw: 402, Siauw: 50 46, 592 600. Roma (eiand) : 333. Siccacol, zie Chicacole: Rottterdam (kasteel) : 6, Sidajoe: 182, 363, 380 , 404. 125_ 151, 152, 263, 267, 270, Signatti: 285, 347, 351 . 276_ 277_ 300 302 , 305, 306 , Sikaboe: 282 , 410. 314 316, 387. Silebar: 162, 185, 190, 443, 551_ Rotti: 511, 557_ Rowa; 384. Sillida zie Salido. Simola: 211, 217- 220. Sinding; zie Sjending: Siremenanting: 428. Sjending: 282, 410. Saatgam: 492_ Sjikel, zie Chikel: Sadaha (rivier) : 280. Soediang: 300. Sadana 552. Soekadana: 548, 551, 561_ Sadrabone Sanrabone: 264 , Soela-eilanden:356-359, 464 , 546. 266. Soemba: 510_511, Sahoe: 309. Soembawa: 5 8, 13_15, 124 Saleier-eilanden: 275_276_ 386 [25, 150 152, 195 197_ 514 . 387 , 398_ Soemenep: 363, 396, 397 413 Salido 261 262_ 417, 420, 421 , 512 5147 515. Saliapakka: 590_ Soengei Dadap: 553. Saloerang: 61_ Soengei Oedjung: 428 Sambilangan: 422_ Soerabaja: 182, 365- 366, 367, Samboppo: 264, 267, 269, 277 . 376, 400, 405, 406 409, 415, Sampang: 399, 421. 416, 419 421_ 543 544. Sanggar (op Soembawa): 5, Soerakarta Adiningrat: 386, 424, 124, 151 , 196. 495_ 498 500. Sanggir-eilanden: 50 60 64, Soerasowan Bantam) : 113, 119, 290 ~292, 446 447, 469- 476_ 189, 191 _ 193, 273 , 442 , 443, 564 573, 578 579 , 592_600. 556 , 557 , 559. Saran 222, 391 , 392. Solo: 386. Saranga-balitar: 384. Solo (rivier) : 424_ Sawoe: 511_ Sorbiano: 489 _ 491 Sedajoe, zie Sidajoe_ Sorkam; Sel: 393 Spahan; zie Ispahan: Selangor: 402, 403, 430. Spanje, Spanjaarden: 129, 147 , Sellipaka: 209. 251, 472, 519, 567, 595_ Semangka: 272, 511, Speelwijk (kasteel) : 117, 118, 185, Seselo: 380, 187 , 192, 444, 553, 555, 560, Semarang: 180, 181, 243, 244, 342, 563_

This contemt downlozded trom |46,50,98.28 on Wed: 12 Oct 20[6 8,08,06 UTC All usc suhicel Fup WAouul IS(or oroltcms 626

REGISTER VAX PLATSNAMEN.

Sumatra’s Westkust: 16 -19, 101, 261 262_ 320_ 323_ Suratte: 65 141=[43, 256 260 , 268 _ 457 463_

Tigablas Kottah’s: 16_ 19, 320 _ 323_ Timoeroeng: 315. Timor: 489 491, 508 509 , 510

Tichut: 222. Tiroewaloer: 160. Tjaroeban: 384_ Tiengkoek (Poeioe) : 17, 321_ Tjenkaisewoe: 343, 380. Tjenrara: 23_ Tjoetjera: 234 Tobaroe: 309, Tobelo-tai: 309_ Toeban: 182 380_ 404_ Toelang-Bawang: 270-274, 441_ 551, Tomacallang: 58, 59 , 90, 92, 93 102, 228_ Tomini: 9, 91, 173, 175, 282, 315, 526 532, Tonsawan: 128. Tontoli: 131_ 248 “254, 315_ 393- 395, 479. Torbaja: 366. Tosora: 315, 316. Towadjo, zie Wadjo. Tranquebare: 8, 14_13. Trcvancore: 285 290_ 346 353. Triwaloer: 87_ Turatte: 24.

Taboekan: 60_64, 446, 47, 569_ 572, 579, 597. Talafoe: 309. Talaud-eilanden 569 , 579, 597. Taliaboe: 356. Tanbora 5_8 14, 15, 124, 125, 151, 152, 196. Tampe: 410, Tampceran: 343. Tangerang: 441_ 442. Tanjore: 86 135- 136 , 310 311, 316 -318, 354 355, 500 504_ Tansjenagarang (andere naam voor Tanjore) 354. Taranka: 597_ Taroena: 290 292, 446 447, 469 476 569 , 578-579, 592 Tatas: 167. Teckencour: 285. Tegal: 343 539. Tegenepatnam: 401_ Tello: 264 266 , 267 , 276 278 , 305 306 _ Tengapatnam: 348 349. Ternate: 25 129, 130, 133, Valkenburg (schans) 264. 139, 155_ 213, 214, 216, 217, Verwachting (fort) : 356. 222 225 226_ 246 249, 251 252_ 278 281 _ 291 306 310, 325 333, 341 - 344, 356 359, 387 390 , 393, 412, 436_ 437, 439, 463 469 472, 476, 479, Wadjo: 314 316. 486 , 487, 489, 524 , 525, 544 Waidi: 464, 547 _ 573 578, 579. Wama: 464. Tidore: 24_ 25 ~32, 32 35, 153 Wammer: 229 -231 . 157, 222 225, 278 281 , 356_ Warkay: 229 232 233_ 387 390, 437 , 438 _ 463 469 , Waroeng: 380. 546. Waygamma: 214.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettenms
REGISTER VA PLAATSNANEN.

Weda: 25. 211_ 217 -220, 280. Weleri = 180_ Wingurla: 157_ 287. Wiradesa: 380_ 384_ Wirosobo: 384_ Wokam: 229

Zeol: 393. Zuidooster-eilanden: 229. Zuidwester-eilanden: 333 337. Zweden: 129, 237 _ 251, 472, 519. 567, 595.

Xulla’ $, zie Soela-cilanden.

This contcMl downlorded from 146.50.98.28 on Wed. 12 Oct 2046 |8,08.U6 UTC All use’ sublect hinpguahisol” O Dretns

VERKLARING VAN DE IN DE DOCUMENTEN VOORKOMENDE VREEMDE WOORDEN EN UITDRUKKINGEN:

Voot den grootvizier of rijksbe- stuurder: 49, 135, alia , mannetjes-olifant zonder ayen 0f aja_ achter persoonsramen slagtanden: 310. geplaatst ter aanduiding dat de amerie, extra rechten_ boven Brahmaan tollen, betalen senoemde gewone Basra den tekst veriaald door maekelaerdye: 104. amir, doubletvorm van emir , vol _ stentitel, bij de Compagnie Upt- taald door grootvorst: 67. baar of bahar, gewichtseenheid van ammerouw, verbastering van OmC pikoei cf circa 375 pond_ Zie rah, titel voor hooge Mohamme Corpus III, blz. 607: 428, 431. daansche ambtenaren: 171, 205_ bahadur_ suffix bij vorstennamen; anrongoeroe_ Boegineesche titel, beteekenend held: 533, vertaaid door opperhoofd: 265, balai;, vergaderplaats sraad- 266. huis” 431_ areek; areka- of pinangnoot: 354 , ballagal, klein inheemsch vaartuig 355. Voor-Indie: 204_ armanee of armene_ naam voor de bandarye_ zie sjahbandarye: regeering van Madura in Vcor bappa_ vader, titel voor bejaarden: Indie Zie Corpus IL, noot 265, 266 , 267 . blz: 32 : 350. bariga, Portugeesch, buik, aan- aroe, Boegineesche titel, meest ver- duiding VOOI tweede kwaliteit taald door sultan: 23, 263, De woorden cabessa hoofd 314, 315. pec voet, duidden rest pect. arsdast, verzoekschrift: 581, 582. cerste en derde kwaliteit aan: asa foelida, duivelsdrek; ccn hars - 241 achtige stof, geneesmiddel barra, andere naam Voor baar of gebruikt: 81, bahar. atimad-dauleth, Perzische titel bassa, pasjah of pacha: I01.

cij fers ~crwlizcn Naat bladzijdcn, Ya1T woord voorkomt ; vetgedrukte cijfers nazr dic bladzijden, waar Mcn korte omschiUving coms ook ctn litcratuurvcrwijzing aantrelt. Jan woordch; hcrhaaldclijk voorkomoy zijn slechts cnkele plaatsen onecrcrcn:

This centent duwnlo: ded tiom |46,50,98,28 0n Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms 630

WREEMDE WOORDEX EX UITDRUKKINGEN.

baloer Javaansch, volgeling canoengooy _ lees canongo, ambte-huisbediende, bij de Compag gnie naar bij dc landrente: 492 steeds gcbruikt Voor koelie capitan-laoel, titel inden Ooste-Heerendienstplichtige: 183, 368, lijken Archipel, met de beteeke-407, 414, 418, 512, 541, 543, nis van admiraal, maar ook veel 544. gebruikt voor regenten: 96, 103, battoor, batoer: 128, 134, 139, 155, 250 , 265, baxi, Mohanmedaansche titel; 330.340, 341, etc. hier gebruikt voor cen militai- cardamon, welriekende specerij; ren bevelhebber. Bakhshi Maleisch . kardamoenggoe: 240. overigens betaalmeester: 457. caret, zie karet. bedarka_ corvooigelden: 221_ carga, baal zijde van 216 K.G_ Zie begler-begi, Perzisch, heer der Corpus in de lijst der vreem - heeren, titel

VCor een gouver- de woorden: neur; 97 122_ cargeeren, in prijs verhoogen: 46_ benjo_ zie bonjoy: carra, Boegineesche titel; 265, 266 _ ben juin bensuim benzoe , wel- 267 riekende hars; 100_ carroda, zie karoda. blandong, het verplichte kappen casie, zie kadi: wegsleepen van djatihout in casset, Hind kasid, looper of koe- de bosschen van Java’5 Ncord - rier: 134. osikust: 542_ calief , lijfeigene, banneling: 29_ bobato, Moluksche titel Voor cattie, gewichtseenheid van 1/100 gent: Vergelijk het Javaansche pikoel of ons: 428_ boepatih: 133, caul; gunstbrief. Zie Hobson- [ob- 139, 154, 156, 174, 176, 216, son in voce cowl: 86, 171, 203_ 220, etc: 205, 207, 310, etc. bok, boot gebruikt bij het lossen cquris_ schelpjes, gebruikt als be- van Op een reede liggende sche- taalmiddel. Zie Pieter van Dam’ $ pen_ roeiers heetten boklui Beschryvinge _ glossarium den: 588_ voce: 432, bonjoy, titeL van’ Japansche caveeren DOrg staan: 198_ ambtenaren_ belast met het ToC cayer, Zil coir_ zicht Op de vreemde kooplieden_ caymaal, vorstentitel aan de kust 282 , 587_ Malabaar,_ vrijheer; Zijn bramine, priester: 297_ 311 350. 2” tolk of inheemsch schrij - vTolw wordt caymalinne ge - ver: 87_ 109, 204, 205 _ 207 , noemd; 159. 209,.210, 317, 318. chaukidaar; zie chokidar. chiap, zie tjap. chitty, suffix bij eigennamen_ aan- duidende dat de genoemde vall handelskaste was Zie cabessa, zie onder bariga_ Hobson- obson voce chelty: caffila, Arabisch kafilah, kara - 354 355 _ vaan: 257. chokidar, opzichter; waker: 35. cundiz last Yan 480 pond: 240, cobido, inheemische eilemaat van 288, 347 , 348, 350,* 351 . circa cM Zie Pieter: van

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms FREEMDZ WVOORDEN EX UITDRUKKINGEN.

Dam’ $ Beschryvinge, IL,; IL, glos- diwan-begie, Perzische titel, heer sarium: 505, der justitie: 81, coir, vezels van den klapper - djogoegoe, Ternataansche titel boom het daaruit Vervaat voor den rijksbesturder: 28, 103 digde touw. Zie Hobson-Jobson 128, 139, 155, 250, 255, 330_ voce = 505_ 340 , 388, etc: colox_ zie koelak_ djooe, hooge Ternataansche titel, cora-cora; gewapende prauw; ge - waaree 0.a- sultan werd bruikt Yoor hongi-tochten: aangesproken, beteckenende 27, 131, 132, 213, 254, 475 _ etc: Heer: 31, 439. corisje-bassie, zie kurtji-bashi_ doelang, groote houten schotel, costumados; Portugeesch, gebrui- gebruikt bij het uitwasschen van kelijke uitvoerrechten_ ertsen in de kali: 477. 311, 501. doesoen, tuin, boomgaard_ sago- curcumo gele verfstoi, bereid uit boscn = 280, 438. een crocusachtige plant, Ma - drop, opium of amfioen: 581_ 583. lcisch kocnjit. Zie Pieter ut duan, ook geschreven diwan, titel Dam’ $ Beschryvinge, Jl; glos - hooid der financien; raad des sarium Op crocus _ I0O. konings: 104, 140, 234, etc: crain, zie karaeng: dufterdar, hooid der belastingen: 104, 105_

dabboe of daboe, kleine koperen munt: 107_ 108_ 589, 590, 591, fanum, munt ter waarde van 1/12 daeng, Boegineesche adellijke pagode, waren ook dubbele tel: 23, 150, 151 263, 265 267 _ koningsfanums (fanum-ra- 275_ gia) : 158, 348, 355, 501 dain, zie daeng: fausdar _ titel met wisselende be- dollaal, Arabisch dalal, makelaar: teekenis, corspr. voor een leger- 582, 583. hoofd; later ook voor een GOu- daroga, hooge titel, hoofd of verneur, het hoofd van de munt; perintendent; gouverneug hooid etc : 21_ 107, 109, 136, 140, 391 , van munt: 221, 509 , 538. 392, 432, 434, 492, etc; dalo of datoe, Boegineesche VoI- firman_ koninkiijk bevelschrift; stelijke titel: 62, 265, 403. gunstbrief. Zie VOGEL, 0 blz defterdaer, zie dufterdar. 12: 140, 171 , 205, 234, 257 , etc. dendi sjaboutra zie sjaboutria derogeeren_ opheffen dessuve_ Titel van een districts galarrang of glarang Makassaar- hoold op Ceiion; 355. sche en" Boegineesche titel voor destek, Perzisch dastak; keizerlijk een districtshoofd: 263, 265 _ paspoort of ,geleydebrief" _ Zie 266, 277_ 305, etc VOGEL_ Kelelaar' $ Hofreis, noot ganting of ganlang, rijstmaat, be op blz 55: 22 _ 140 , 221 _ 492_ vattende circa 842 12V2 493, 538, 592_ pond: 186_ 357_ dinar kleine Perzische munt: 39, gastos , Portugeesch onkosten: 312. 158_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Werl, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms 632

Irzunt WOORDEN EN VITDRUKKINGEN.

geharpt, gezeefd met een 2,g. jagerssuyker, zie jagira. harp: 185, 240 , 371 . jagir of jagier , erfelijk leenbezit, gelalo _ gilalo _ snel roei- apanage De houder van zC0 n 2gilalq vaartuig: 132, 475, 525, 572_ bezit was de jagirdar: 21, 392. 600_ jamindar, zie jemadar glarang zie galarrang: joxa_ rechterlijk ambtenaar; djak- goeserbanaar Perzisch gurz-E bar . sa: 416, 419, 514, 540, dar , letterlijk knotsdrager _ hco- jemadar, titel voor hoofd der Perzische titel. Zie VOGEL _ litie, ook landvoogd: 140, 163, blz: 50: 35, 205_ 391 434 _ 592 gomasto_ Hindostari gomashta jentief , gentiehin aanduiding vertegerwoordiger; Takelaar: Unor de Hindoes Voor-Indie; 140_ 163, 198_ 221_ 553_ 537 ter onderscheiding van de Moo- 539, 563, ren of Mohammedanen_ Het is guzarban, goeserbanaar het Portugeesche gentio, heiden: 207 . jerieb, Perzische lengtemaat van hamat, Javaansch amet, zoovecl 4000 ges of el een man dragen kan: 541 , jonkan, jonkom, joncquam elc: dag Mo- uitvoerrechten; van Tamil hari-Moeloed, van hammed $ geboorte: 364, chungam. De inners dier rech- hasbulhockum_ keizerlijk bevel- ten werden jonkeniers gencemd; schrift 107, 135_ 208, 297, 592, Zie Hobson-Jobson voce hosbolhookutm: 68, 458_ hatib_ halibi, zie katib: hoedendragers_ Eebopeaetere dam duiding voor in het kadi; bekende Moh. titel voor van den Grootmogol: 22, rechter; priester en ambtenaar; 3C0 392, 538_ 563, 582 _ uitgesproken als kaadsjie, hoekoem; ambtstitel op Noord-Ce- op allerlei wijzen verbasterd_ lebes en omgeving; vroeger voor casie, khagie_ kasi, etc: : 104, rechter, thans afdeelings - 105_ 123, 537 , 564. hoofd: 29, 103, 139, 155,

156_ kamhoul, gezochte soort roodhout: 250, etc. 182 , karaeng; Makassaarsche Boe - gineesche titel voor prinsen en rijksgrooten 195, 262 267, ikje, Japansche lengtemaat 277 , 306 , etc: circa 3 Hollandsche ellen : 585, karet, schildpadshoorn 102 , 586, 133, 228 _ 247, 252, 285_ etc. ikkeri, kleine gouden munt aan de karoda, inspecteur, superinten- Malabaarsche kust; genoemd dent: 107, 108. naar de plaats Ikkerie: 200. kasset, zie casset. ingabey, zie ngabehi. katib; chatib, hatib_ Maleisch; schrijver: 139, 309, 547 . katsjil, zie ketjil. jagara, Javaansch, palmwijnsui- katti, zie cattie_ ker; 513, ketgoda passent, zijde van prima

This content duwnloided tiom |446,50,98.28 on 12 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms IETKDT WOORDEN

qualiteit: Zie Corpus IV, blz. admiraal, echter ook gebruikt 605: 72, 73, voor regent: 431, ketjil, prinselijke titel Mo- lomo, Boegineesche titel voor cen lukken: 156, 226 , 227_ 324, districtshoofd: 263, 265_ 326, 340 341 etc. lorrendraaiers, smokkelaars kimelaha of quimalaha, Moluk- blokkadebrekers: 230_ sche titel, tegenwoordig Voor kamponghooid_ den Compagniestijd Voor een stad– houder van den sultan van Ternate: 139_ 156, 211-219, majang, zie 541_ 543_ 308, 309_ “rewichtseenticid’ _ 306, etc. man, in Perzie en kitchil , zie ketjil Indie De 28 man-lebries was koelak, kolok, rijstmaal, bevatier - circa 3 KG:: 71, 72, 492, de circa 5V2 pond: manuaar, pachter der belastingen koenjit zie curcuma: aan Koromandelsche kust: koenting of konteng_ hetzelfde als 172, 205, 206_ een prauw- majang, ccn snelle maon_ zie mon_ zeilprauw: 530. marambin, rijksgroote aan de kust koewalo; Malcisch; riviermond: van Malabaar: 288_ 90, 393, 479. rttarinjo, Moluksche titel voor een kojang, last Yan circa 30 pikoel: ondergeschikt ambtenaar, op- 368 370, 379, 380, 384, 404 passer: 488_ 576_ 407 , 415, mordyker, vrije Christen inlander: krissenwater, bij bezweringen 231, 233 299. bruikt waler; waarin de krissen massoel, te betalen rechten in Su- gedoopt zijn_ Zie Corpus ratte, 257. noot op blz: 3: 15_ 125, 305. malcaal of matical, Perzisch mus - kroman, kleine Madoereesche kal, ecn gewicht; onderdeel van prauw met uitleggers: 544. de man. Zie Corpus IV, noot kurtji-bashi, hoofd van de Kurtji’s op blz _ 210: 71_ of grenstroepen in Perzie: marsaoli , Gorontalosche titel voor een districtshoofd: 29, 103. kwala_ zic koewala: meyhaar momaleek, Perzische kwarto- diensten, kwartsvolk, Hee- titet voor den oppermuntmees- rendienstplichten en ~plichtigen Ier; 81 in Ambon; Zie de Encyclopaedie mier-beker, heeft in den tekst van Ned. Indie: 332. beteekenis tolplaats_ Het Perzi- sche mirbahr beteekent echter havenmeester_ De Versameling der Woorden geeft: mierbaar, waterschout strandvoogd: lak, Kind. lakh, hoeveelheid WILSON

zegt= bahr, cUStOm - van 100.0, meest gezega van harbour-master; mir-bahri, ropyen: 221_ 510. port-duties_ also taxes on boat- latty, inheemsche naai van and ship-building: 436 Nederl loge in Suratte: 459. modseddie, hooge ambtcnaar der Iaxamanna, Maleische tifel Voor kanselarij het rijk van den

This cunteni duwnlonled from ~0S We 1204 201 !8,08 06 UTC AIl use Asuhicel hitd ahouiis orghenms 634

YREEADE WCORDEN EX UITDRUKKINGEX.

Grootmogol: 35, 140_ 205, 391, den naik Zie noot op blz_ 434 , 435, 439_ 445_ 492_ van het derde deel van dit werk: moetsilka schriftelijk vastgelegde 311. verplichting, verbandschriit: Zie nawab nabab_ Corpus noot op blz. 222: neli, Voorindische naam voor rijst 141_ 390, 392_ den bolster, padi: 88, 158, molla, Mohammedaansch geleerde, 318, 427 _ kenner van den koran:: 45_ 123_ nesser 0i nesserane; geschenk aan mooren_ de algemeene aanduiding een autorileit Bergalen: 391, voor Mohammedanen 134, 392, 537, 539. 200, 245, 429. npvis, schrijver : 501 503, mostaffesaes, soldaten wakers ngabehi, titel voor Javanen vat in Perzie: 42_ vorstelijker bloede: 146, 147, mustoffie, hooge Perzische ambte- 405_ naarstitel, in den tekst onschre- ngoffamanjirah, Moluksche titel, ven door ,principale secretatis Ilans voor een kamponghoofd: sen van conings gehijmcabi- de 17de 8de eeuw eer net” het algemeen duidt het dist-ictshoofd: 139, 156, 308_ woord financieele amotenaren 309_ 388, 389. aan e word: dan ook wel vef- nisdan vorstelijk gunstbewijs taald doar belastinggaarder Bengalen_ mprincelijk bevel- tollenaar Het maakt deel uit van schrift” : 234. titels mustoffie momalek , nuzzer, zie nesser. hoofd van de munt en mustof chazineh mustoffie- cossq kanselier van schat- kist: 76, 77, 86, 312, 313 oekoeng; zie hoekoem. ola; gedroogd palmblad, aIs schrijimateriaal gebruikt, Waut door het WOOrc ook den zin nabab; algemeene titel Voor- kreeg van brief en zelfs van prI- Indiz Voor een gouvetreur vilege: 159, 355_ onderkoning: 215 136, 141, orang-kajo, Maleische titel votr 203_ 205, 221, 256, etc. hoofd: 229 233, 333, 334, 336 nabies zie nevis 337_ naib_ doubletvorm van nabab, zie ollena, autoriteit Op het eiland De- aldaar: cima in Japan: 587. naik_ vorstentitel aa01 de kust van Madura, “Vrijheer grave’ 200. naikar, zie naukar. nGiros, leden Vdnl militaire pagode, gouden munt ter waardl kaste Malabaar, uridders” van 120 Hollandsche stuivers_ 240. z00 genoemid omdat er een pa - nasir hooge ambtenaar aan het gode (tempel) afgebeeld erzische hof: 48_ was; 172, 200 , 202, 206_ 348, naukar, vertegenwoordiger van 355 501_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC AIl use subject t0 hup Waboutiston wrettemms VREEMDE WOORDEX EN UITDRUKKINGES.

palenquin; palankijn draag- pongoulou, pongloe, pongul, titeL stoel; 87, 318, voor een regent aan Sumatra pandidaar, titel van ecn rcgeni . aan Westkust, verbastering van kust van Koromandel: 314 , panghoeloe: 98, 100, 261, 323. 501 503. pantsjaling, inheemsch zeilvaar- tuig in den Archipel: 468_ pardao, in Goa geslagen zilveren quartsvolk, zie kwartsvolk: miunt ter waarde van 300 reis: quimelaho _ zie kimelaha. 310 , 503_ parro rijstmaal, bevattende circa 40 pond: 158, 160. parwanno, privilegebrief, nonder racam, koninklijk bevelschriit Zie koninglijk bevelschrift" WILSON voce rakam; Het dres der duwans' 20, woord is door de Portugeezen 87, 107, 108, verbasterd tot regam: 71, paseban gehoorplaats 134_ aloon-aloon: 243_ rackadaring; geldafpersing: 171, patih, plaatsvervanger van den radery _ rahdar en rahdari. vorst of een regent: 407, 408, radix-China, gedroogde wortel, als 416, 419, 514, etc: nedicijn huidziekten ge- pee, aanduiding voor derde kwa- bruikt: 72 iteit, zie onder bariga hiervoor: radju-moeda, kroonprins: 305 241, ragia_ zie fanum_ pees _ stuks Zie Pieter van Damn' $ ragiador, titel voor een regent aan Beschryvinge, II, glossarium de kust van Malabaar: 159, 240, 180, 200. 286 , 352_ peesjewec; amblenaar aan de kust rahdar, inner van wegtollen (rah van Koromandel, ,seegulbewacr- weg) _ De tolgelden werden der 501 503_ rahdari genoemd: 74, 84, 259. peeskes, Bengalen betalen rakam; zie racam_ premics voor het recht van han- ronrong; titel Zuid-(Celebes: deldrijven; verplichte schenkin- 314. gcn, ,recognitiepenningen" 221. rQuw, hooge titel aan den kust van pecceeren 0f pexceren, misdrijven Koromandel, Hindostani Vgl. Latijn peccare zondigen: 501 503_ 362_ 376, 399. regom zie racam_ pepatty, zie patih: rom pe , rimpel , plooi, vermoedelijk perganna, Hind. pergana district: ook de gracht greppel om 21, 140, 198, 221, 222, 234, een versterking: 530. peshwa; hoofd der Mahratta' $: 311. pesuway, zie peshwa phaar, inheemsch vaartuig aan de sabandhaar, zie sjahbandar. Koromandelkust: 355_ sadaha_ Ternataansche titel, thans poenggowo, Boegineesche titeL voor den opzichter van het sul- Voor cen hoofd van lageren tanserf: 134_ rang: 276. sahib, aanspreektitel Voor hooger

Tnis cerleni Jownloidled (tum 146.50.98.28 Wed 12 Oat 2U[6 8.02.06 UTC AI Wsc ubicct http Xlabovt jstor,Or @'lertns 636

geplaatsten in Voor-Indie; thans sjonkan, zie jonkan. aigemeen gebruikt tegenover sjoukidaar_ zie chokidar Europeanen: 317, 354, 355_ soeloewatang districtshoofd sahid, zie said. Zuid-Celebes; 265, 266. said, Moh titel, oorspronkelijk al- sonba, provincie: 35, 140, 221,301, Jeen toekomende aan de afstam-melingen van Mohammed' $ soubador, eener prO- dochter Fatimah: 268, 537_ vincie; 38,o87cr88,5, 163, 581 sair, verzamelnaan vooi alle soubas chap; het gebied van een betalen dcorvoerrechten enz. soubadar: 391 , 434, 435, 439, Bengalen: 140. 510. salahoekoem, titel van stad- staak, tak van een familie of

ge houders des konings van Ter- slachl: 535, 536. nate omliggende eilan- den: 356, 358. samoekar, ambtenaarstitel op Ko- romandel: 35_ tabijn, Perzische titel, volgeling; sapandiaar, ambtenaar bij de laatsvervanger: 73. en uitvoerrechten: 35. takar, maat, ook drinkvat: 415, saraaf, geldwisselaar, kassier: 419, 421, 513, 515_ 268. takiet, Hind. takid, bevelschrift: sardar, ook wel sirdar; comman- 108 _ 135, 317 , 318 deur: 313 lakker, zie takar. sassefras boom, die zoowel rood- tollica, factuur inventarislijst. hout levert als welriekende Zie Hobson-Jobson in voce: 97, massooi of koelit-lowang: 336, 434, 435_ 438. tanksaal, muntgebouw Zie Hob- sedjek, zekere belasting van pro- son-Jobson in voce tuxoll: 107, cent in Perzie: 74, 108. Sert zie zeet, tannidaar, zie thanadar sengadji, in de Molukken gebrui = thoil, een gewicht van 37V2 gram: kelijke titel voor cen regent of Ook een geldswaarde van Cn districtshoofd: 29 103, 134, veel goud of zilver: 584, 585. 155, 156_ 201 “219, etc: thanadar of tannadar, officier van sennet, privilege of charter in Su- het leger of van de politie: 205, ratte: 142. 592 serkaer; zie sircur, thengka, Hind tanka, geld: 142. shekdar, ontvanger der belastin - tjap, sjap of chiap, merk of stem- gen 197, 198, pel; het merken stempelen simedaar; zie jemadar heet tjappen: 258, 320, 459, 468, sircar, landstreek; gebied: 163_ 580, 590. tjapar , een bode paard in Per - sjaboutria, de koninklijke waag zie: 48_ Hoegli: 140. tjatja, gezin; tjatjasgelden hoofd- sjahbandar, havenmeester, wiens gelden op Java: 535 543, gebied sjahbandarye genoemd toekoe, kleine balk, paal, waa- werd: 139, 167_ 168, 306_ schijnlijk het Maleische 386, 399, 407, 414, 418, etc: toegoe: 180.

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18 08 06 UTC All use subject tO hutp Waboutjstor orgherms

VREEMDE WOORDEN EN UITDRUKEINGEN.

toemallalang _ rijksbestuurder vlintsteenen, vuursteenen_ Vgl: het Zuid-Celebes: 306. Duitsche Flint : 348, toemenggoeng, hooge Javaansche titel, bij de Compagnie gebruikt VOOr verschillende inheernsche ambtenaren; als ontvanger_ fis - kaal, baljuw, elc = 490, 508, 512, wackinowees, wackanawies, in den 536_ 539,542, 543, tekst vertaa door dagregister- toman of thoman, Perzische reken houder, Zie voor dit woord Vo- munt ter wzarde van circa 42,50 GEL. Journaal van Ketelaar, blz. gld : 39, 41 , 43, 71_78, 97 121_ met noot [: 67 122_ etc: wakil, Arabisch, plaatsvervanger, tomilalang; zie toemailalang: vertegenwoordiger= 390, 391 , tommongon, zie toemenggoeng: 392, 433, 439_ 445, trocqueeren, Fransch troquer, rui- wankang, kleine Chineesche jonk: len;, verhandelen: 232. 166, 167, 450. wazir, minister, groolvizier; wazir momaleek, opperste wazir: 67_ wetangets aanduiding Voor echte Javanen_ tegenover uitslag, toegift of overwicht: 486 . Bantammers Wetan Oost; worden ook Ooster-Javanen genoemd) 555.

vigiador, ortugeesch; bewal ker, titel van een politie-officier = 205_

zeet, zetel. Ter zeet begeven zich neerzetten: 172, 208_

This content duwnloided tiom |46,50,98.28 on Wel, 42 Oct 201 18,08 06 UTC AIl use sulject t0 hup Wabout iston mte”temms